

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVA LEÓN
BIBLIOTECA GENERAL DE BIBLIOTECA

Handwritten text in a cursive script, likely a title or list of contents, written in dark ink on aged, yellowish paper. The text is partially obscured by a large, faint watermark.

BX1756
.A1
A4
1702
c.1

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date, written in dark ink on aged, yellowish paper. The text is partially obscured by a large, faint watermark.

INSTITUTIO
CONCIONATORUM

TRIPARTITA,

SEU

PRÆCEPTA ET REGULÆ
AD PRÆDICATORES

verbi divini informandōs:

*Cum Ideis, seu Rudimentis Concionum
per totum annum.*

Auctore R.P.F. NATALI ALEXANDRO, in Sacra
Facultate Parisiensi Doctore Theol. & emerito
Professore, Ordinis FF. Prædicatorum.

EDITIO SECUNDA

Batavicâ longe antior & correctior.

Apud JOANNEM ANISSON, Typographæ
Regiæ Præfectum.

M. D. CCII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

46268

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS,

1080046097

FONDO BIBLIOTECA
DEL ESTADO DE NUEVO LEÓN

132523

19/10/82

MICROFILMADO Fol. 10-10

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
CAPILLA ALEXANDINA BIBLIOTECA UNIVERSITARIA

REVERENDISSIMO PATRI
ANTONINO
CLOCHE
DOCTORI THEOLOGO,
ORDINIS FF. PRÆDICATORUM
Generali Magistro.

INSTITUTIONEM CON-
CIONATORUM, Te an-
nuente ac favente, in lucem editu-
rus, REVERENDISSIME PA-
TER, id operis nemini convenien-
tius dicandum existimavi, quàm
Tibi totius Ordinis Prædicatorum
summo Archimandrita ac Gene-
rali Magistro. Id Reverendis-
sima Paternitati tue debitum ob-
servantia mea pignus; id grati ani-
mæ

EPISTOLA.

mi pro amore in me tuo perenne monumentum. Hac mihi tamdiu exoptata opportunitas palam significandi quam impense colam egregias illas virtutes, eximiaque merita, quorum gradibus ad supremam Ordinis Praefecturam ascendisti: doctrina ornamenta, veritatis amorem, & invictam in ejus defensione constantiam: Regularis observantiae studium, quam auctoritate, vigilantia, exemplo, visitationibus conservas & promoves: sacrarum litterarum cultum, quarum studia sustentas & foves: prudentiam incredibilem, qua & Ordinem moderaris, & majoribus negotiis parum esse capacissima tua mentis intelligentiam, solertiam, industriam, providentiam, cautionem probas. Nobilem, generosumque animum tuum, vel me silente, Fratres non solum no-

EPISTOLA.

stri, sed & extranei certatim predicant: humanitatem singularem, morumque suavitatem omnes suscipiunt, laudant, diligunt, qua omnibus places, licet uni Deo placere studeas. Tantorum splendor meritorum, REVERENDISSIME PATER, urbis & orbis oculos in te convertit, summorum Pontificum, purpuratorum sacri Collegii Patrum, Regum ac Principum magnam existimationem, omnium amorem tibi conciliavit. Nemo omnium est qui te norunt, qui splendidioribus dignum infulus non praedicet, dum religiosa humilitate ac modestia magis emines. Defensioni catholicae veritatis, puritatisque Dei cultus, in Religionis arce; exercitationi perpetuae virtutis, ac pietatis in sanctitatis domicilio; studiorum incremento, ac sanioris doctrinae propagationi, coram doctrina-

â iij

EPISTOLA.

rum omnium summo & universali
 Judice, pervigili sollicitudine incum-
 bis, ut maximi Cardinalis HIE-
 RONYMI CASANATE, cujus
 in Ecclesiam meritorum, & in Do-
 minicanum Ordinem beneficiorum
 memoriam nulla unquam delebit ob-
 livio, piissimum ac munificentissi-
 mum Testamentum exequaris. Bi-
 bliothecam viginti mille & amplius
 voluminibus instructam, & novis
 deinceps libris ex annuo censu ab
 Eminentissimo Principe relicto sem-
 per amplificandam, in publicum us-
 um & commodum, in Minervio
 magnifice adornas. Scholas aperis,
 in quibus unus purusque sancti Tho-
 ma textus, secundum supremam ejus
 voluntatem, a duobus Ordinis Pro-
 fessoribus legatur, honorifico Miner-
 vali liberaliter donatis. Collationes
 denique a sex Doctoribus Domini-

EPISTOLA.

canis, variarum gentium & Aca-
 demiarum orbis Christiani, Ro-
 mam vocatis, & Mæcenatis Emi-
 nentissimi nobili providentiâ, gene-
 rosâ munificentia in perpetuum tem-
 pus sustentandis, haberi curas; ut
 ad fidei dogmata contra emergentes
 hæreses & errores propugnanda; ad
 Moralem Evangelicam & Eccle-
 siasticam Disciplinam contra novis-
 simorum temporum deplorandas cor-
 ruptelas vindicandam; ad Theo-
 logia Mystice puritatem ab illustro-
 nibus quibusvis defendendam, Te
 tuisque Successoribus ducibus, sem-
 per parati sunt; totique de Scriptu-
 ra, de Traditione, de Angelico
 Doctore armati. His, & aliis ne-
 gotiis, Ordinis regimen, Ecclesia
 utilitatem spectantibus occupatum
 Te diutius interpellare nolim, RE-
 VERENDISSIME PATER:

EPISTOLA.

Satis sit mihi paternas manus humiliter exosculari; summam in te venerationem, observantiam, obedientiamque meam profiteri; orare ut literarium istud munusculum gratum habeas; Deo supplicare ut Te vegeta senectute multos annos conservet, Ordini & Ecclesia magis magisque profuturum; illum semper ornaturum, ab ista (ut speramus & optamus) ornandum. Vale. Lutetiae Parisiorum, Kalendis Maii, anno primo seculi à Christo nato decimi septimi.

REVERENDISS. PATERNIT. TUAE,

Humillimus, obsequentissimusque
filius ac servus,
F. NATALIS ALEXANDER.

PROLOGUS.

CUM Ordo Sancti Dominici divinâ providentia ad Evangelii prædicationem sit institutus, & ab Ecclesia approbatus; sacri hujus Instituti Professore verbi divini prædicationi incumbere, aut certe Concionatores studiis suis juvare convenit. Hac ratione impulsus, Institutionem Concionatorum tripartitam in lucem edo. Prima pars præcepta & Regulas ad Prædicatores verbi divini informandos proponit, non à me quidem excogitatas, sed à Sanctis Patribus, Augustino præsertim, & à Sancto Carolo Borromeo traditas. Pars altera, quæ Theologia Dogmaticæ ac Moralis, à me nuper edita, accommodatio est ad Conciones, ideas ac rudimenta Sermonum pro singulis Dominicis totius anni, & Fetiis Quadragesimalibus, completitur. Tertia, Concionum argumenta præfatis præcipuis Deiparæ Virginis & Sanctorum exhibet. Qui jam sub prælo sunt Commentarii in sanctum Evangelium Jesu Christi secundum quatuor Evangelistas, in quibus sensum litteralem & moralem seorsum expono, uberiores sacramentum Concionum materiam Evangelicis Operariis subministrabunt. His in Operibus eloquentiam fortè desiderabunt Oratores Christiani: sed hanc illis Spar-

PROLOGUS.

S. Cyrillanus
Epist. 1. ad
Domatium.

tham ornandam relinquo. Exilis ingenii angusta mediocritas tenues admodum fruges parit, nullis ad copiam secundi cespitis culmis ingravescit: aggrediatur tamen facultate, qua valeo; nam & materia dicendi facit mecum. In judiciis, concione pro vestris, opulentia facundia, volubili ambitione jactetur: cum vero de Domino Deo vox est: vocis pura sinceritas non eloquentia viribus nititur ad fidei argumenta, sed rebus. Denique accipe non diserta, sed fortia; nec ad audientia popularis illecebram culto sermone fucata, sed ad arvinam indulgentiam predicandam rudi veritate simplicia: accipe quod sentitur antequam discitur; nec per moras temporum longa agnitione colligitur, sed compendio gratie maturantis hauritur.

Approbatio Domini DE PRECELLES, Doctoris
& Socii Sorbonici, Regique librorum
Censuris.

LEgi librum cui titulus est, *Institutio Concionatorum*, in quo nihil reperi quod fidei aut bonis moribus adversetur. Datum Parisiis die 28. Aprilis 1701.
C. DE PRECELLES.

Approbatio Theologorum Ordinis.

NOs infra scripti in Sacra Facultate Parisiensi Doctores, & Ordinis FF. Prædicatorum Professores, legimus *Institutionem Concionatorum tripartitam*, Auctore R. P. F. Natali Alexandro; quam publica luce dignam censuimus, ut Fidei, Christianæque morum Disciplinae omni ex parte consonam. Datum Parisiis in Majori Conventu & Collegio nostro S. Jacobi, die 26. Aprilis 1701.

F. JOANNES BAPTISTA PAJOT,
Provincialis.

F. GABRIEL DESLONDÉS.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

Summa Privilegii.

CAutum est auctoritate Regis, ne quis in regno suo, alijsve locis sui ditioni subiectis, *Institutionum Concionatorum*, intra octo annos, à die publicationis horum exemplarium numerandos, absque P. Alexandri permisso imprimat aut vendat. Qui secus fecerit multa iudicâ, pro ut amplius in diplomate regio continetur, multabitur. Datum Parisiis die nona Maii anni Domini millesimi sexcentissimi nonagesimi septimi. Signatum, de mandato Regis,

BUTEAU.

Descriptum in Registro Typographicæ & Bibliopolarum Parisiensium die 29. Maii. an. 1679. Signatum C. BALLARD, Syndicus.

Absolutum hoc opus prodiit in lucem anno Domini millesimo septingentesimo primo, die decima quarta mensis Maii.

I N D E X,
CAPITUM ET SERMONUM
ARGUMENTA INDICANS.

P A R S P R I M A.

- C**ap. I. *Qui verbe Dñi Predicationi destinandi* p. 1.
Cap. II. *De scientia Concionatoris, librique ab eo legendi.* p. 5.
Cap. III. *De materia sacra Concionis.* p. 15.
Cap. IV. *De forma concionis, & eloquentiæ.* p. 22.
Cap. V. *De Concionatoris officio in visitandis Exilibus ad sanctissimum Sacramentum usum.* p. 29.
Cap. VI. *De Concionatoris officio in vitis vitiosæ reprehendendis, Præsijs consuetudinem è totius tollendo.* p. 33.
Cap. VII. *De Concionatoris officio in exalendis virtutibus.* p. 36.
Cap. VIII. *De decore in concione seruando.* p. 41.
Cap. IX. *De Concionatoris elocutione.* p. 45.
Cap. X. *De pronuntiatione, & corporis motu.* p. 49.
Cap. XI. *De preparatione Concionatoris.* p. 51.
Cap. XII. *De disciplina concionum, & eius innocentia Concionatoris.* p. 57.

P A R S S E C U N D A.

Index Concionum pro Dominicis totius anni, Ferijs Quadragesimalibus & Christi Domini Mysterijs.

- D**ominica I. *Aduentus. De extremo iudicio.* p. 63. & seq.
Dominica II. *Aduentus. De Fide in Christum Dominum necessaria.* p. 73. & seq.
Eadem Dominica. *De aduentu Domini. Quo venit i. Ad quid venit i. Quando venit i.* p. 80. & seq.
Dominica III. *Aduentus. Inani gloria, sancti Præceptoris exemplo forenda: humilitas eius imitanda est.* p. 85. & seq.

Index Capitum & Sermonum

- Dominica IV. Adventus. De vocacione Aduersariorum Ecclesie, & Predicatorum verbi Dei. Item, de baptismo. Postmodum de Penitentia. Triplex argumentum conuenit hinc una subleuatur. p. 39. & seq.
- In Natiuitate Domini. *Stabulum* & praesepe tunc sunt ubi Verba nascuntur, ut nos à morte liberet. Praesepe & stabulum castra sunt ubi Triumphator Israel contra aemulum pugnat, ut nos ab iniis tyrannidis ac ferocitate liberet. p. 93. & seq.
- Dominica infra Octavas Natiuitatis Domini. *Quosdam* Christum sic ipsius in ruinas & resurrectionem multorum. Quod agendum ut Christus ubi sit in resurrectionem, & non in ruinas. p. 120. & seq.
- In Circumcisione Domini. *Sanguinis* sui primitias Christus offert. *Pater* in Circumcisione sua. *Pater* Aeternus uocem nomenque filii sui inuenit, scilicet uocem Iesu. Esse debemus homines uocati ut nos ipsi Deo offeramus, uocem inuocante auro. Circumcisio spirituali nos efficit homines uocati. p. 166. & seq.
- In Epiphania Domini. De uocatione gentium. *Agenda* sunt. Deo gratia ut uocationem nostram ad Filium Deum in fide & ueritate adorandum. Offerenda Christo seruata. In aliam dimissa uocem nos hinc debemus, si uocem sumus carceris. p. 111. & seq.
- In eadem Solemnitate. De *superstitiosis* & uani obseruantium uicibus. p. 118. & seq.
- Dominica infra Octavas Epiphaniae. De sancta liberorum educatione, & de illorum erga parentes obseruantia. p. 122.
- Eadem Dominica. *Tres causa* cur amissis Iesu à querentibus non inueniunt. p. 127. & seq.
- Dominica I. post Octavas Epiphaniae. De uerbo sancta fide, ad eam uocandus est Iesus. De adfirmatione contrahendo nos est delibendum sine Iesu. Ad uisitationem plenitudinem accendat est Iesus, ut illi benedicat. In corpore uita sanctitatis praesens semper Christianis coniugatus debet esse Iesus, ut sui factus & uocationis officio Christiana implenda. Coniugatus praesens sit Iesus, ut in pace uiuati. p. 131. & seq.
- Eadem Dominica. De spiritualibus uocibus *Amorem* nostrarum cum Christo Iesu. p. 136. & seq.
- Dominica II. post Octavas Epiphaniae. In septa, peccati mortalia differunt. In septa exitus, peccati uocatus consideranda. p. 139. & seq.
- Eadem Dominica. De officiis dominorum erga seruos. & seruorum erga dominos. p. 144.
- Eadem Dominica. *Fides* nostra sibi esse simplex, humilis, admo-

Argumenta indicans.

- sa, ut *Fides* certiorum. p. 145.
- Dominica III. post Octavas Epiphaniae. De tribulationibus suis rebus aduersis. *Res aduersae* & tribulationes sunt pariter auxiliabuntur Christi in hac uita. In in ad Deum confugiendum, & Christus per fideos exortandus est in cordibus nostris. p. 146. & seq.
- Dominica IV. post Octavas Epiphaniae. *Parabola* boni seminis & Lazarorum explicatur. *Tzania* in agro Ecclesie frumentata sunt aduersa, boni male permixta. Cur a Christo toleratus usque ad consummationem saeculi? *Chon* Deus *Tzania*, id est moleres tolerat, debemus & nos tolerare, si boni sumus: Si non toleramus, *Tzania* eradicamus. p. 156. & seq.
- Dominica V. post Octavas Epiphaniae. *Parabola* graui sinapis, & fermenti, explicatur. *Latium* & progressum Christiana Religio & uera Ecclesia significat. p. 162. & seq.
- Dominica Septuagesime. *Visa* & operariorum, quos ad illam colendam pater-funditus conduxit, parabola explicatur. Nullam excusationem habent, si uocem uocati à Deo commisit, id est, *Amorem* nostrum non colamus. p. 165. & seq.
- Eadem Dominica. *Vit* sapientis & iustus: ubi incantum in se relinquit. In uita spirituali quomodo laborandum? p. 169. & seq.
- Dominica Sexagesime. *Parabola* seminum explicatur. *Primum* Dei, semen bonum est. Certe bono & optimo excipiendum. *Varia* impedimenta ut semen illud cito fructum afferat. p. 171. & seq.
- Dominica Quinquagesime. De *Cocleis* cordis. Quam graue malum & ut faceret, ad Iesum clamare & accedere necesse est. Post receptam uerbi *larem*, illi gratias agere, & illum sequi, ut eum Euangelicum ad illum illuminat. p. 175. & seq.
- Die Cincum. De contritiis & Penitentia. *Contra* sunt uisita & quae uociferata Penitentia. *Contra* sunt typus & figura Penitentia. *Contra* sunt motuum & incantatum Penitentia. p. 181. & seq.
- Feria VI. post Cincum. *Tria* in Euangelio huius diei admirabilia; *Fides* certiorum, serui parati seruitio; *gradulo* uocationis gentium ad fideles, *Fides* contritiis, *effluui* est singularis misericordiae Dei erga ipsam. *Curatio* serui paralytici, *effluui* est compatitio *Saluatoris*, & *Fides* certiorum. *Facit* Gentium ad fidem, *simis* gratia Dei ipsi est. *Fides* certiorum imitanda. *Deo* gratias agenda ob nostram ex *Cincum* uocationem. p. 185. & seq.
- Feria VI. post Cincum. De inimicis delictis. Ad eam *tria* nos uocari debent, i. *Auctoritas* Dei iubente. 2. *Magnitudo*

Index Capitum & Sermorum

- Dominica IV. Adventus.** De vocacione Ministeriorum Ecclesie, & Predicatorum verbi Dei. Item, de baptismo. Postquam de Pentecosta. Triplex argumentum continet hac una submissa. p. 89. & seq.
- In Nativitate Domini.** Stabilium & presepi causa sunt ubi Fides nascitur, ut non a morte liberet. Presepi & stabulum castra sunt ubi Triumphator Iesus contra demonum pugnam, ut non ab ipso tyrannico ac ferocitate liberet. p. 93. & seq.
- Dominica infra Octavas Nativitatis Domini.** Quando Christus sit passus in vanam & resurrectionem multorum. & non in vanam ut Christus nobis sit in resurrectionem. & non in vanam. p. 100. & seq.
- In Circumcisione Domini.** Sanguis sui primicias Christus offerit Patri in Circumcisione sua. Pater Eternus totum nomen Filii sui imponit, solum nomen Jesu. Esse debemus homini veri ut verus filius Dei efficiamus, vero iuvante anno. Circumcisio spiritualis non efficit bonitate veros. p. 106. & seq.
- In Epiphania Domini.** De vocacione gentium. Agenda sunt Duo gratia ob vocacionem nostram ad Fidem. Deus in spiritu & veritate adorandus. Offerendus Christus minor. In aliam denique vitam nos dare debemus, si veri sumus quicquid. p. 111. & seq.
- In eadem Domini.** De superbia & vani obsequentia vitanda. p. 118. & seq.
- Dominica infra Octavas Epiphaniae.** De sancta liberorum educatione, & de illorum erga parentes obsequio. p. 122.
- Eadem Dominica.** Tres rationes cur amicus Iesus in quaerentibus non invenitur. p. 127. & seq.
- Dominica I. post Octavas Epiphaniae.** Ut nequa sancta sint, ad nos vitanda est Iesus. De ultionibus contrahendo non est delibendum sine Iesu. Ad iustitiam sollemniter vocandus est Iesus, ut illi beatitudo. In evangelio vera sanctitate praefata semper Christianis conjugium debet esse Iesus, ut sui factus & vocacionis officia Christianis implent. Coniugium praefati sit Iesus, ut in pace vivat. p. 131. & seq.
- Eadem Dominica.** De spiritualibus quibus Amicum nostrum cum Christo Iesu. p. 136. & seq.
- Dominica II. post Octavas Epiphaniae.** In terra, peccata mortalia deservunt. In terra creaturae, peccata curata consideranda. p. 139. & seq.
- Eadem Dominica.** De officio dominorum erga servos, & servorum erga dominos. p. 144.
- Eadem Dominica.** Fides nostra debet esse simplex, humilis, ad-

Argumenta indicans.

- sa, ut Fides certiorum. p. 141.
- Dominica III. post Octavas Epiphaniae.** De trinitationis sui rebus adversis. Res adversae & trinitationis suae portio discipulorum Christi in hac vita. In illa ad Deum confugiendum, & Christi per fidem excitandus est in cordibus nostris. p. 146. & seq.
- Dominica IV. post Octavas Epiphaniae.** Parabola boni seminis & zizaniorum explicatur. Zizania in agro Ecclesiae frumenta sunt admixta, bono malo permixta. Cur a Christo tolerentur usque ad consummationem saeculi & tunc Deus Zizania, id est malos toleret, debemus & nos tolerare, si boni sumus: Sic ut toleramus, Zizania evadimus. p. 156. & seq.
- Dominica V. post Octavas Epiphaniae.** Parabola grani sinapis, & ferociti, explicatur. Inimici & progressum Christianae Religionis & vera Ecclesiae significat. p. 162. & seq.
- Dominica Septuagesima.** Vinet & operariorum, quos ad illam colendam patri-familias condidit, parabola explicatur. Nullam excusationem habemus, si nocent nobis a Deo commissum, id est a Animam nostram non colimus. p. 165. & seq.
- Eadem Dominica.** Per septuagesimam Iesus nihil incultum in se relinquit. In vasa septuaginta quoddam laborandum. p. 169. & seq.
- Dominica Sexagesima.** Parabola seminis explicatur. Verbum Dei, sicut bonum est. Certe bono & optimo excipiendum. Variis impedimentis ut sicut illud nihil eligit fructum afferat. p. 172. & seq.
- Dominica Quinquagesima.** De Caelitate cordis. Quam grave malum & de fustis, ad fidem clamare & accedere necesse est. Post receptam veri lucem, illi gratias agere, & illam firmi, ut ex eis Evangelium ab illis emanat. p. 175. & seq.
- Die Cinerum.** De cineribus & Penitentia. Cineres sunt typus & figura Penitentiae. Cineres sunt vestitus & nocturnorum Penitentia. p. 181. & seq.
- Februa V. post Cineres.** Tria in Evangelio huius diei admittuntur. Fides certiorum, sermo parabolis curatio; praedicatio vocacionis certiorum ad fidem. Fides certiorum, effectus est singulari misericordiae Dei erga ipsam. Curatio sermo parabolis, effectus est omnipotentia Salvatoris, & Fides certiorum. Vocatio Gentium ad fidem, solus gratia. Dni opus est. Fides certiorum imitanda. Deo gratias agenda ob nostram ex Gentibus conversionem. p. 180. & seq.
- Februa VI. post Cineres.** De inimicorum dilectione. Ad eam tria nos movere debent. 1. Austeritas Dei iulenti. 2. Magnitudo

Index Capitum & Sermonum,

premijs & Efficijs exempli. p. 193. & seq.
 Dominica I. Quadragesimæ. De tentationibus. Si speraverit ex
 te parte Dei, nobis utiles sunt. Si ex parte Diaboli, omnino per-
 viculis sunt. Si ex parte cordis nostri, quandoque vitios, quan-
 doque iuxta sunt, prout illi resistimus, vel consentimus.
 p. 198. & seq.

Eadem Dominica. Christus nobis deprecatur ubi persequendum sit,
 quando persequendum; quibus armis, & quomodo persequen-
 dum adversus demonem. Vbi in silvaticum. Quotidie tunc
 ante tempore. Quotidie armis & abstinentia. p. 201.
 & seq.

Feria II. post Dominicam I. Quadragesimæ. De iudicio univer-
 sali. Terribile iudicium universalis spectaculum. Quia ratione ad
 iudicium nos preparare debemus. p. 205. & seq.

Feria III. post Dominicam I. Quadragesimæ. De Templorum
 profanatione. Quicumque faciunt domum Dei spoliare, latro-
 num. p. 210. & seq.

Feria IV. post Dominicam I. Quadragesimæ. De penitentia
 Noveritarum & Christianorum comparata. p. 213. & seq.

Feria V. post Dominicam I. Quadragesimæ. De eruditione, cuius
 forma in Civitate muliere exhibetur, Censuram orationis ex-
 ponitur, quarum alia spiritus orationis; alia res qua in orati-
 one sentitur; alia modum orationis. p. 217. & seq.

Feria VI. post Dominicam I. Quadragesimæ. Predicatio pisonis,
 figura erat Sacramenti Penitentia, quod latravimus est nihil
 excusationis pisonis illa veteri. Territusque dicitur. Peniten-
 tes in pisonem illic salutaris operationis tempore. Interdum
 facta a confiteantur Moderatere, tunc in ipso debita dispositio-
 nis agnoscitur ad Sacramenti certatim, fructuque percipi-
 endum, illi similes quasi Christi postulat in paralytico Evan-
 gelio. p. 220. & seq.

Dominica II. Quadragesimæ. Christus in Transfiguratione sua
 nobis effudit, i. Pater ad quem tendimus, solus beatitudi-
 nem & gloriam eternam. 2. Pater qui ad beatitudinem & glo-
 riam, pervenimus, solus est crucis, passiones, tribulationes.
 p. 224. & seq.

Eadem Dominica. De Christi Jesu macerandine, & nobis tria
 illius officia. Nam audire debemus ut iustitiam deturam; illi pa-
 tibus ut Dominus & legibatur; illam imitari ut exemplar, quod
 nobis in nomine monstratum est. p. 225. & seq.

Feria II. post Dominicam II. Quadragesimæ. De Penitentia ad
 partem ubi non differenda; ne in finem nos convincamus
 meritis carendi tempore ad agenda Penitentiam necessariis;

Argumenta indicans.

carendi gratia necessaria; carendi voluntate omnibusque neces-
 sariis. p. 230. & seq.

Feria III. post Dominicam II. Quadragesimæ. De reverentia
 Sacerdotibus debita. Atque sunt dicunt auctoritate illi ergo
 colere & obedire debent. Sicut interpretet & presens debita
 caritate. Unde ergo illi debent & obedire antea debent; ac-
 curam salute reditente. Imagines sunt dicunt similitudo,
 si. Ergo ministerio suo dicunt. Sacerdosque Sacerdoti imi-
 tati debent; si vero recte dicunt. & male vocant (quod
 alij) simulacrum opera istius nobis facere. p. 235. & seq.

Feria IV. post Dominicam II. Quadragesimæ. De ambrosio
 fignata, cuius mater ignorantia; comit profanitas; filia,
 exterorum hominum contemptus, amulatio, oratio. ut in
 solis. Ceteri, & horum mater videre est. Una dicitur Chris-
 tianis de quibus dicitur, dignitas est filiorum Dei; una gloria per
 que videtur, gloria eterna. p. 239. & seq.

Feria V. post Dominicam II. Quadragesimæ. Aeterna saluti ad-
 modum periculosa est condicio dicitur. 1. Ob superbiam, quia
 ut plerimum efficitur. 2. Ob voluptates & delicias, quibus
 indiget. 3. Ob demeritum cordis in pauperes immiserentis. Id
 in Dicitur equalis ostenditur. p. 242. & seq.

Feria VI. post Dominicam II. Quadragesimæ. De Panis dom-
 matorum. Repetit a Deo per vana & necessariis sperandorum,
 quia sicut ab illo in hac vita recedunt. Allegatur creatura
 eructans, quia creatura doctissima in hac vita adhibetur.
 Numquam creaturis superbia; quia nunquam adole-
 runt carere peccata. p. 247. & seq.

Dominica III. Quadragesimæ. De bono & malo ubi lingua. Quo-
 dam tenet cibus loquendum est, ille solus qui peccata sua non
 cognoscit, quorum carnis passiones detrahunt omnino. Quo-
 dam aliter loquuntur quam loquendum est, ut illis phoni ac
 malitiam, qui iudicij iustitiam de Christo dicunt, in Respi-
 cendi princeps dominorum est. Namque. Quotid loquuntur
 ut loquendum est. In solari lingua sua dicunt ad laudem
 Dei, & alificationem proximi, ut in multis qui dicunt de
 medio turbatum est in Christi Jesu laudem. p. 251. & seq.
 Eadem Dominica. De frequentia in eadem peccata prolapsionis.
 p. 251.

Feria II. post Dominicam III. Quadragesimæ. De invidia.
 Marti illius gravitas maxima; cura diffidit. Rivetia;
 p. 256. & seq.

Feria III. post Dominicam III. Quadragesimæ. De correctione
 Fratrum. Fratrum correptionis officium imperat caritas; diriget

Index Capitum & Sermorum;

- ve debet prudens cum mansuetudine coniuncta: suscipere de-
bet correptionem iudicamentis oculi humilitati.* p. 165. & seq.
- Feria VI. post Dominicam III. Quadragesimæ. De *Legē Dei.*
Nullam excusationem proferre possit: qui Legem & mandata
Dei transgreduntur: siquidem Mandata sunt Dei obedi-
entiam suadet. 1. Audientia & beneficentia Dei, Christusque
honori. 2. Facilitas illa adimplendi. 3. Felicitas eterna, in qua
illa consistunt. p. 266. & seq.
- Feria VII. post Dominicam III. Quadragesimæ. De dōno Dni
multis Samaritanis revelato & collato. Gestis domini Dni me-
ri exaratum est: assidui erga preda est a Deo in oratione.
Gratia voluntatem nostram suavior allicit, movet, ac regit:
ipsi ergo fideliter cooperandum est. Gracia efficacissima & in-
cidibilis in nobis & nobisiam operatur omne bonum: Ad il-
lam ergo humiliter referendum est quicquid boni agimus.
p. 269. & seq.
- Dominica IV. Quadragesimæ. De preparatione ac dispositumina
ad sacram Eucharistiæ communionem, miraculo multiplicatio-
nis quoque panis a Christo Domino significata. p. 275. & seq.
- Eadem Dominica. De honorum fura. Evangelium & Christi
gratia docet: 1. Generosius cunctis honoris & dignitate ter-
renas, quam desiderari ex parte. 2. Utiles recusari, plerumque
quam accipiari. 3. Gloriosius esse illas promereri quam possidere.
p. 279. & seq.
- Feria II. post Dominicam IV. Quadragesimæ. Tempus nostrum
major debetur reverentia, quam Tempus Hierosolymitanum. Ad
tempus regit Dei cultus consecrata advenit, auferre inveni-
entiam & scandalum per bonissimam & modestam hactenus ac-
tionem corrigit. 1. Auferit orationes & distractiones per at-
tentum mentis. 2. Auferit peccatum, aut certe effectum
peccati, per veritatem penitentia & contritionis cordis. Au-
ferre illa hinc. &c. p. 282. & seq.
- Feria IV. post Dominicam IV. Quadragesimæ. De terra nato.
In cantibus cordis tria consideranda. 1. Homini spiritualiter cuncti
calamitas, ut timeatur. 2. Spiritualis excitationis causa, ut co-
vacent. 3. Remedii, ut querantur & possideantur. p. 285. & seq.
- Feria V. post Dominicam IV. Quadragesimæ. Dolores modis ad-
hibendis est in morte persequendum & amorem, dicitur autem
pro vita a terra hominum Christum in hoc mundo progre-
nentibus operanda est. 1. Quia hominibus suis est miserere
& calamitatum. 2. Quia Christianis suis est peccatorum.
3. Quia peregrinis suis est peregrinationis, & cognoscere ad ce-
lestem patriam. p. 292. & seq.

Argumenta indicans.

- Feria VI. post Dominicam IV. Quadragesimæ. Peccatrix prae-
habita & daturam confessionem peccati implacite misere
fuit est, quam Lazarus quatuordecim & septem. Pecca-
trix huiusmodi mirabilis converio, quam resurrexit La-
zarus. p. 294. & seq.
- Dominica in Passioe. De malicia sua detrahiva. Qui pro-
ximi fama detrahunt, veri damnationem habent, verum lingua
a diabolo movetur, ipse servum ad peccati preparationem.
Qui calumnias patitur, & quorum fama detrahitur, pa-
nitentiam & mansuetudinem Christi Jesu debent imitari.
p. 301. & seq.
- Eadem Dominica. Sancti esse debemus cordi, per introitus puri-
tatem: est, per sermone veritatem: opere, per vitam omnimodam
integritatem. Ut opere sancti simus, vita nostra conformanda est
vite Christi. Ut sermone sancti simus, sermone nostro confir-
manda sunt sermone Christi. Ut corde sancti simus, iunctura
nostra conformanda est intentioni Christi. p. 304. & seq.
- Eadem Dominica. Quod ex hoc legitur Exortatione. Luc. 2
in Quod de Christo Jesu credere. 2. Quod in Christo Jesu con-
fiteri debeamus. p. 307. & seq.
- Feria II. post Dominicam V. Quadragesimæ. De peccatore de-
sertione. Nihil utilius est & efficacius ad gratiam obtinendam,
consequendam, recuperandam, quam timere: 1. Non actualis
gratia auctoris fideliter non cooperantur. 2. Ne a gratia fasti-
diantur excidantur. 3. Ne gratiam semel amissam non recuperentur.
p. 311. & seq.
- Feria IV. post Dominicam V. Quadragesimæ. De prodigiosa
sanctorum sanctorum. Prædicationis sanctorum ad gratiam & glori-
am ex misericordia gratuita est: nihil tenet nobis tribuere
debemus in negotio salutis nostre, sed totum a Deo sperare.
Dei vitam eternam sancti suis dant tempore prope bona
eorum opera: ut non boni operibus perseverantibus carere de-
beamus. Christiana est prodigiosa, nec debere potest &
ambitiosius imitare debeamus ne ex oculis Christi sumamus
simas. p. 313. & seq.
- Feria V. post Dominicam V. Quadragesimæ. De muliere pecca-
trix. Profanus & impudicus amor Deo generosissimum inferri in-
ferriat. 1. Mala gravissima inferri homini. 2. Contra tam pe-
niculosem hostem feruntur pernicium: ut ipse insidioso soli-
tudo cavendum est. p. 316. & seq.
- Eadem Feria. Mulieres peccatrici sunt, comitantur sermone,
ac voluptati: Vanitati, cultus immolestia & dissolutione:
Voluptati, vitia molli, otiosa, & omnium oblectamentum, qua

Index Capitum & Sermonum.

- bonitas servandum mundi generis ac moris voluntur, calidius
genus. p. 325. & seq.
- Feria VI. post Dominicam V. Quadragesime. De muliere
peccatrici penitencia. Amor penitentis cor ejus dolere contri-
bit, humilitatis, Deo confitetur. 1. Amor penitentis indigna-
tionem facit et qui oculis manari facit. 3. Amor penitentis il-
lum ad officia pietatis Christo exhibenda impellit. p. 323.
& seq.
- Dominica in Ramis Palmarum. De Regis Christi dignitate.
Christum omnia erga nos implet, optum Regis officia. Nul-
lum erga Christum Regem imperium subditurum officium.
p. 335. & seq.
- Ecclia II. post Dominicam Palmarum. De fidei. Fides sunt
(ut fides fidei) 1. Rationis. Et quicumque ex natura
dignitas nra factum emergit talis personam. 2. Fides in fide
meretur, qui rem pluri iusto pretio vendunt, aut mero-
ria iusto emunt. 3. Fides et ratio res sunt, qui realiter
sunt standardi, qui debita non solvant omni possit, qui gra-
via debita contrahunt, cum sciant se non esse solvendo. Si-
ne resistente causa hujusmodi hominibus fidei salutis esse
parit. p. 339. & seq.
- Feria VI. in Parasceve. De Passione Jesu Christi Domini nostri.
p. 347. & seq.
- Dominica Pasche. De Resurrectione Christi. Tria in hoc My-
stero consideranda. 1. Resurrectionis Christi necessitas. 2. Re-
surrectionis Christi gloria. 3. Resurrectionis Christi fructus.
p. 350. & seq.
- Dominica in Albis. De pace. Vera pax fructus est Spiritus
Sancti, qui promittit peccatores frui nos possunt. Paxem volun-
tatem suam. Et sequitur sui pretio nobis Christum Jesum com-
parat. p. 353. & seq.
- Dominica II. post Pascha. Christus bonus Pastor. Omnia Pas-
toris officia etiam etiam etiam etiam. Non enim est
suum dare regem optem debent ut nulla nobis regem
perpetua de se. p. 359. & seq.
- Eadem Dominica. Pastoratus erga oves; ovium erga Pastorem
Ecclesiasticum officia. p. 362. & 365.
- Dominica III. post Pascha. In huius mundi peregrinatione,
cum utique mortuus est, consulari et sustentare nos debet
sua eterna regnum Dei, ad quam suscipere et tendere
vult vultus debent. 2. In rebus adversis, erant, calu-
miant, qua Christianorum iusto iracundiam pari sunt in
hoc mundo consulari nos debet expectato gaudia purissimi.

Argumenta indicans.

- immensum, perpetuum, quod testatur nostra succedet. p. 361. & seq.
- Eadem Dominica. Gaudium mundi brevis, cuius, aterni lu-
dis expectandum. Gaudium spirituale in Deo et de Deo vo-
ram, fuerunt, perpetuum. p. 371. & seq.
- Dominica IV. post Pascha. Christus Spiritum Sanctum promittit
1. Ut Consolarem Eulebium. 2. Ut Confitemur et muni-
darem etiam. 3. Ut infirmorum radium, et tunc Ec-
clesia internum Magister. p. 374. & seq.
- Dominica V. post Pascha. De Oratione. Quid patere in oratio-
ne debetis? Quomodo patere debetis? p. 382. & seq.
- Eadem Dominica. De officia orationis, qua fit in Christi no-
minis. p. 387. & 388.
- Feria Rogationum. De supplicationibus publicis, seu processio-
nibus. p. 389.
- In Festo Ascensionis Christi. 1. Mystra fides explicatur. 2. Af-
censionis Christi causa exponuntur. 3. Fructus et utilitates Af-
censionis Dominice. p. 390. & seq.
- Dominica post Ascensionem. Spiritus Sanctus testimonium Chri-
sti perhibet. Apostoli Spiritus Sancti afflatu testimonium
Christi perhibuerunt. Christum omnes Christo testimonium
videre tenentur, nisi solum in perditionibus, sed etiam in
pace Ecclesia; ut verbi tantum, sed operibus. p. 394. & seq.
- Dominica Pentecostes. Explicatur excellentia Domini quod Chri-
stus Ecclesia sua tribuit petendo Spiritum Sanctum, et admi-
rabiles ipsi effectus exponuntur. 2. Dispositiones necessariae ad
recipiendum Spiritum Sanctum. p. 402. & seq.
- In Festo Sanctissime Trinitatis. Sanctissima Trinitas gratia im-
mortalis agere debemus ad illam in nos hujusmodi creaturam,
qua Pater aternus; Filius aternus, qui Filius Dei; et aternus
Spiritus Sanctus, qui Spiritus Sanctus tribuitur. 2. In-
tari debent, quoniam cum Dei gratia nobis possibile est, fan-
ctissimum Trinitatem; Dei personarum, summam dignitatem
Personarum concordiam. p. 404. & seq.
- In Festo Sacramenti Corporis Christi. Christus corpus et sangui-
nem suum in Sanctissime Eucharistia Sacramenti nobis donat.
1. Ut verum cibum et potum Animarum nostrarum. 2. Ut
symbolum et principium nostrae cum ipso conjunctionis, et mo-
tus illius in nobis, ac nostra in illa mansuetudo. 3. Ut aeterna vita
propium. p. 409. & seq.
- In Eodem Festo. Sancta Eucharistia sacrificium est. 1. Petri La-
zari sacrificii longe dignum, et excellentius. 2. Petri Lazari sa-
crificii officium. 3. Majoris dispositionis ex parte offerentium
et adstantium exigenti. p. 414. & seq.

Index Capitulorum & Sermonum,

Dominica I. post Festum SS. Trinitatis. De Convivio Eucharistiae. *Allegoricum sanctae Eucharistiae convicium. Quod Dei bonitas ab aeternis decretis, sapientia dispositis; omnipotentia statuta tempore instituta; & cuncta esse; liberata multitudine; misericordia & iustitia distributa; aeternam porcum fieri.* p. 419. & seq.

Eadem Dominica. De solemnibus precationibus in Feste & Octava Corporis Christi institutis. *Quod ob rationem iustitiae fuerit Quae praeter illa adesse debent.* p. 420. & seq.

Eadem Dominica. De frequenti Communionis. *Frequens Communionis non inveniunt sibi & ergo laborant. Quae dispositiones ad frequentem Communionem necessariae?* p. 422. & seq.

Eadem Dominica. Cetera magna ad quam multi Christi invitati, requeuntur eorum esse. *Omnia lapides ad tam invitati, & quoddammodo vocatio a Deo. Vane excusationes eorum qui non veniunt.* p. 426. & seq.

Dominica III. post Festum SS. Trinitatis. Laborandum ut aliquando boni simus; sed ne sit tantus labor nostris. *1. Dilucens Laborandi in laeo fidei. 2. Laborandi debemus in praesentia & verbo Christi. 3. Inveniri debemus humilitatem S. Petri; Dei gratiam in nos agnoscendo, non merita nostra, qua in verbo nullo sunt nisi Dei dona.* p. 432. & seq.

Dominica IV. post Festum SS. Trinitatis. De iustitia Christiana & Pharisaeorum discrimine. *1. Pharisaeorum iustitia simulata erat & facta; iustitia Christianorum succia & simplex esse debet. Iustitia Pharisaeorum externa annuntiat; iustitia Christianorum interior simul & exterior esse debet. 2. Iustitia Pharisaeorum scripturae erat monitorum praecipientium obsecratio; iustitia Christianorum vero neglectis mandatorum; Christiana iustitia totam legem aeternam implet; magna praecipua observat, non tantum minima negligit.* p. 436. & seq.

Eadem Dominica. Explicatur quantum Decalogi praecipuum, Non occides. p. 439.

Eadem Dominica. De ira. p. 440.

Eadem Dominica. Reconciliatio sincera, spontanea, & prompta cum fratribus, absolute necessaria est ad remissionem peccatorum obtinendam & ad sacram communionem. p. 462. & 463.

Dominica V. post Festum SS. Trinitatis. De providentia. *Quid de providentia Dei credendum oportet? Quae animi nostri dispositio, qua ergo Dei providentiam affectus esse debet.* p. 464. & seq.

Dominica VI. post Festum SS. Trinitatis. Christus Jesus huius die Evangelio nos immo coram illatione qua a vita saluta nos
avertere

Argumenta indicans.

videre possunt, & in vitam perditionis decedere. *Ex triplici autem radice oriuntur illationes. 1. Ex praeva dicitur. 2. Ex cetera praesumptione. 3. Ex corrupta voluntate. Contra primam illationem causam nos movit Christus, dicentem voluntatem nostram Dei voluntati conformandam esse. Contra secundam illationem causam nos movet, docendo erratum esse praesumptionem de fide boni operum destituta, quae sufficit ad salutem. Contra tertiam nos movet, docendo, voluntatem nostram Dei voluntati conformandam esse; nec nostram, sed sui voluntatem facturam, ut ad aeternam beatitudinem perveniamus.* p. 469. & seq.

Dominica VII. post Festum SS. Trinitatis. De elemosina necessitate. *& utilitate. Divitibus obligatio elemosinae praecipua diuina praecipua imposita est. 2. Magna utilitas est fructus est elemosinae in tam redandante, illis ad iuvandos pauperes excitare debet. 3. Non solum violata caritatis, sed etiam gravissima imprudenter rei sunt dicentes, qui elemosinam pauperibus non erogant pro facultatum suarum ratione, & ipsorum pauperum indigentia.* p. 474. 475. & seq.

Dominica VIII. post Festum SS. Trinitatis. Lacerata Christi super Ierosolimam stetit non deerat quae ob causam lugere debeant, scilicet non esse lugendam ab eorum temporalium danna, ob frustratas cupiditates, ob vestes & male fortunatos eventus; sed ob Dei offensam cum a nobis, tum ab aliis peccatricibus; ob Ecclesiam mala; ob imminente animae nostrae pericula, et quid non cognoverit tempore castitatis sua a Christo Jesu. Longe magis deploranda anima nostra desolata, quam ruinosa Ierosolima. p. 478. & seq.

Dominica IX. post Festum SS. Trinitatis. Superbia & ostentatio in Pharisaeis damnata; humilitas in Publicano commendata. *Utrumque contrarium.* p. 485. & seq.

Dominica X. post Festum SS. Trinitatis. De homini furdi & multi caratione. *1. spirituali furditate & impia emendatione, mala sunt in peccatoribus et magis deploranda, quo salutariora. 2. Homines furdi & multi Ecclesia fides adducit ad Iesum, per baptismum primum, deinde per patientiam sustinendi. 3. Ut interituri furditate, & inevitabili impudencia lingua liberentur ac sanentur, per gratiam Christi, facta debemus quod fecit ipse furdum & mutum sanari.* p. 486. & seq.

Dominica XI. post Festum SS. Trinitatis. De proximo dilectione. *Explicatur. 1. Quis sit proximus; & qua regula servanda quam proximo debemus mandanda esse. 2. Quae sint officia dilectionis proximo debita servanda Dei legem. 3. Quae*

Index Capitulum & Sermonum ;

- fit exordium innotuit in exordiali hujus dilectionis officii emfirmare debemus. p. 490. & seq.
- Dominica XII.** post Festum SS. Trinitatis. De deum Latria. Quam facti quam hereticis maxime peccatis lapsa & Quod agendum, illi qui ea fideles & inquinati sunt, ut curentur? Quod opere delectat postquam mundati sunt. p. 497. & seq.
- Dominica XIII.** post Festum SS. Trinitatis. De oratione. Tempore peritiosus dicitur continendas; spirituales atque nobis dicitur diligendas & quarandas Christi docet. p. 500. & seq.
- Dominica XIV.** post Festum SS. Trinitatis. De his Vidua Nani defuncto. Mortuus qui ad sepulcrum deferatur, statum miserum peccatoris significat. Mortuus suscitatus à Christo Dominica significat confessionem & justificationem peccatoris. 1. Laudanda peccatoris stans. 2. Laudanda Christi misericordia, qui peccatoris ad vitam revocat per gratiam suam. p. 502. & seq.
- Dominica XV.** post Festum SS. Trinitatis. De Hydropico à Christo sanato; & de postremo loco vivendi. Superbia spiritualis hydropis. Quia rationi movere non debent ut postremum locum amemus, supererit sua quamvis. p. 506. & seq.
- Eadem Dominica.** De sanctificatione Dominica. Ferventissima dicitur. p. 509. & seq.
- Dominica XVI.** post Festum SS. Trinitatis. De precepto amoris Dei. 1. Amor Dei amicum adhibendum nostrum dominari debet. 2. Actus divini amoris frequenter exercere debemus. 3. Omnia Dei mandata ex amore implere. p. 513. & seq.
- Dominica XVII.** post Festum SS. Trinitatis. De remissione peccatorum. Triu credenda complectitur hic symboli Apostolici Articulus; in hoc circa de remissione peccatorum nostrorum firmari esse nunquam debemus, sed semper timere. p. 516. & seq.
- Dominica XVIII.** post Festum SS. Trinitatis. De spiritualibus filii Dei nuptiis cum Ecclesia, & Antico fidei. Ad spirituales illas nuptias omnes vocati estis, emulsi & pauci electi, nectis. Nihil proderit quod credimus, ut ad certamen sponsi convertimus admittamus, nisi habuerimus vestitus nuptiales, scilicet certatem & opera bona. p. 518. & seq.
- Dominica XIX.** post Festum SS. Trinitatis. De Regno cuius filius tribuitur agrivatus Catharorum; & ad Donum accu-

Argumenta indicans.

- dedendum est per fidem. & quidem firmiter fide Regali. 2. Ab ipso peccata sunt maxima & excellentissima bona, quam sanitas corporis, aliisque commoda temporalia. 3. Curia immo adhibenda est à patris familiaritas, ut veram familiam Deo servatis, hincque sancta operibus comprobet. p. 522. & seq.
- Dominica XX.** post Festum SS. Trinitatis. De Decem milium talentorum debitori. Peccata nostra debita nostra sunt. Quis peccata committimus, tot talentorum debitoris sumus. Nisi Deus illa condonare velit. Frustra vero speramus Deum nobis peccata dimisissim, si aduersus proximos commiserimus nostros duci & transmittendos sumus. Tres rationes ad debita confertus nostri dimittenda, iniustitiaque condonanda movere nos debent, ex hodierno Evangelio petita. p. 527. & seq.
- Dominica XXI.** post Festum SS. Trinitatis. Precipua duo hominum officia Christus in huius diei Evangelio docet. 1. Quid Regi; 2. Quid Deo debeant. Reddite ergo que sunt Cesaris Cesari, ut eretis Republica terrestribus; & qua sunt Deo, ut eretis Republica caelestis. p. 530. & seq.
- Dominica XXII.** post Festum SS. Trinitatis. De filia Principis à Christo suscitata. & de resurrectione mortuorum. 1. Resurrectio omnium hominum simpliciter ac firmiter credenda est. 2. Vana erit resurrectionis conditio, quam nisi quisque bonis vel malis operibus praeferat. 3. Omnia igitur & Terris in nobis esse non debet resurrectionis fides. p. 533. & seq.
- Eadem Dominica.** Sanctis morti magis est operanda quam vitae. p. 536. & seq.
- Dominica XXIII.** post Festum SS. Trinitatis. De abominazione desolationis fante in loco sancto, in amara saeculae Christi redempta, & per baptismum sanctificata, in corpore consecrata in Dei templum est. p. 542. & seq.
- Eadem Dominica.** Ataluplex tribulatio in die furoris Domini. Una qua iudicium praecedet, alia qua committitur, tertia qua subsequitur. p. 545. & 546.

PARS TERTIA.

In Fello S. Andree Apostoli. S. Andree cor succensum habuit ante crucem, linguam consecratam predicacione crucis, corpus consummatum martyrio crucis. p. 127. & seq.

In Fello S. Nicolai Episcopi & Confessoris. A spiritu sancto visitatus est ad carcerem Nicolani, in fobris, iusto, & p̄t exortus in hoc saculo: p̄t per orationis humilitatem, assistentiam & fervorem; fobris per sejanis austeritatem; iustitiam per caritatem, qua tota est hominis Christiani iustitia. p. 113. & seq.

In Fello Conceptionis Digne Virginitatis. Triplex differentia gratia quod beata Virgo in sua conceptione preterita est, ab ea non carnis sancti collata fuit: 1. Alioquin sanctiorum in potentia, quidam in adolescentia vel iuventute, quidam in senectute, vel in morte sanctificati sunt; 2. Virgo Maria in sua Conceptione per Christum gratiam preterita est, in peccatis originalibus habens contrahere, eoque contrahendi abstinere ut Adam suum contraxerat. 3. Alii sancti gratia preterita: Maria totam gratiam preteritam accepit. 4. Alii sancti gratia postquam amissibili: Maria modo quodam inamissibili collata est. p. 110. 119. & seq.

In Fello S. Thomae Apostoli. S. Thomas ex abundantibus sacrificiorum pedum Christi habuit humilitatem & firmitatem fidei. Ex vultu Lateri Christi, & ejus corde sacratissimo habuit fervorem fidei. Ex volucribus manuum habuit operationem fidei. Sua fides nostra, ut fides Apostoli Thomae, humilis & firma; servata & amoris successu, operans ex bonorum operum certamine. p. 124. & seq.

In Fello S. Stephani Protomartyris. Plenitudo gratia Stephani primo Diavoli ministerio dignum efficit. Plenitudo fortitudinis Stephani protomartyris eterna decoreat. Plenitudo Spiritus Sancti Stephani primum ac nobilissimum post Christum Jesum caritatis exemplum mundi exhibuit. p. 139. & seq.

In Fello S. Joannis Apostoli & Evangeliste. 1. Quid major Christi dilectio S. Joanni presertim. 2. Quid S. Joannes Christi dilectioni responderit. Christus Jesus Joannem pro ceteris Discipulis constantem fecit amorem suum: participem bonorum futurum, consertum dolorem suum. S. Joannes di-

Argumenta indicans.

lectioni quae ipsum pro ceteris Discipulis honoravit Christus; amore ardentissimo & constantissimo respondit. p. 171. & seq.

In Fello S. Genoveve Virginitatis. Vita contemplativa, & vita activa exemplum in Genoveva Virgine admirabiliter eluxit. Christo summo pastori cor suum consecravit ab adolescentia per amorem castissimum; corpus per virginitatem; ipsum desiderat & quare officio per fructuosum orationem, illa si aliquam prestat per humilitatem; sancti exempli & misericordiae operibus Parisiensem populum velis ergere potuit; Episcoporum preceptis religiose obtemperavit, & consilia signavit. p. 185. & seq.

In Fello Purificationis Digne Virginitatis. Enatus in Templum, securatus Christo Jesu & Maria cum Simeone iusto. Distans à Christo Jesu, quid offerri & sacrificare Deo debeamus. A Digna Virgine, quomodo nos Purificare oporteat. A Sancto Simeone, quomodo esse debeat nostrorum desideriorum obsequium. p. 191. 192. & seq.

In Fello S. Thomae Aquinatis. Scientiam Sancti Thomae castitas parit, humilitas sanctificat, caritas perficit; quae triplex ratio simul est sapientia Anglorum. p. 199. & seq.

In Fello Sancti Joseph. Ceterorum gratia sanctiorum facti illi filii Dei & Christi Jesu fratres per adoptionem; gratia S. Joseph facti filii Dei Patrum. Ceterorum gratia Sanctiorum filii facti Digna Virginitatis Mariae filii; gratia S. Joseph filii facti Virginitatis Mariæ filii; gratia reliquorum Sanctiorum illi facti Ecclesiae membra; gratia S. Joseph illius facti capiti Ecclesiae accommodari sequitur. p. 206. & seq.

In Fello Annuntiationis. B. Virginitatis. 1. Magnam mysterium incarnationis, quod hodie annuntiat, in quo divina perfectioes splendidi elucescant quam in cetero locumati Verbi Mysteriorum, & hinc persona nova quodammodo attributa sine sui mutatione, necesse dramatiatur acquirunt. 2. Magna Virgo, cui mysterium istud annuntiat, quia accepit gratia plenitudinem; quia sine dispendio virginitatis obtinet fecunditatem; quia provehitur ad incomparabilem Mater Dei dignitatem. 3. In hunc, propter quod annuntiat, magnitudinem suum derivat filii Filii; qui in utero Virginitatis hinc, ut homines Dei Dei facti; sermo formam assumit, ut faciat liberis; similitudinem carnis peccati induit, ut facias Sancti. p. 212. & seq.

Index Capitulum & Sermonum,

- In Festo S. Joannis Baptistae. *Intra nata mulierum Joannes Baptistae maximus est.* 1. Nativitate privilegium. 2. Asportatione numerus. 3. Merito salutatis. p. 610. & seq.
- In Festo Sancti Petri Apostolorum Principis. 1. S. Petrus personatus & regnum Ecclesiae universae pronuntians est exordium fidei sua & fervore constanti. 2. S. Petrus Dei & Filii ejus immensae debellavit, & hujus imperii subiecit praedicationis sua & miraculorum virtute. 3. S. Petrus praeparavit gloriam, reverentiam, cultumque in Ecclesia constituit est ab labore pro Ecclesia solutus, in passionem & Martyrium. p. 622. 623. & seq.
- In Festo Sanctae Mariae Magdalene. *Maria Magdalena amor omnia vita illius status complectitur; statum pretii, statum penitentiae, statum contemplationis.* Pontificis in civitate; penitentis in domo Simonis Pharisaei, Contemplativae virginis cum tempore, praefertim in solitudine. 1. Maria Magdalena divini amandam amorem invenit. 2. Maria Magdalena ab amore divini debellata. 3. Maria Magdalena divini amoris discipula. 4. Divini amoris immota in civitate. Ab amore divino debellata in domo Simonis; Divini amoris discipula in contemplatione & solitudine. p. 646. 647. & seq.
- In Festo Sancti Dominici. 1. S. Dominicus praedicator a Deo electus, formatus, creatus. 2. S. Dominicus Praedicator fidelis, Ecclesiae fructuosus, adversarius. 3. S. Dominicus in Ordine suo Praedicator universalis ac perpetuus. p. 677. & seq.
- In Festo Assumptionis Beatae Virginis Mariae. 1. *Humilis admiratur alium sanctissimum Virginis cum praediximus in ordine natura.* 2. Angeli admirantur ejus Assumptionem cum prodigium in ordine gratiae. 3. Deus in ejus coronatione sibi complacet cum in magnificentissimo suorum operum in ordine gloria. p. 662. 663. & seq.
- In Festo S. Hieronymi. 1. Cum Christus Jesus sit Mariae Filius, Hieronymum fratrem amicum Mariae carissimum. 2. Cum ipse sit Ecclesia sponsus & fundator, Hieronymum Ecclesiae praeparatorem studiosissimum servum. 3. Cum ipse sit Ecclesiam omnium caput, Hieronymum eorum protuberantem potentissimum, consilium. 4. Hieronymus Mariae Virginis Deposita in Ordine S. Dominici amicus carissimus. 5. S. Hieronymus Ecclesiae in septentrione propagator studiosissimus. 6. Hieronymus marculorum pater in gratiam Christianorum suam reverentiam per totum orbem potentissimus. p. 670. & seq.
- In Festo S. Ludovici Regis & Confessoris. 1. Similis non sicut ante S. Ludovicum Rex, nec post eum foretissimus similis in

Argumenta indicans.

- Regni interiori, id est, passionum suarum ordinatione & civitate. 2. Nemo Regum similis S. Ludovico in Regni inferiari, id est, Francorum, iusto regimine. 3. Nemo Regum S. Ludovico similis in Regni interiori, id est, Ecclesiae, praestitum. p. 680. 681. & seq.
- In Festo Nativitatis beatae Virginis Mariae. *Beata Virgo Maria Liber ab aeterno in Dei nomine conceptus, praedicti Spiritus erantus & illuminatus, scriptis inveni & fori, in quo virtutum omnium excellens fuit expressi...* Verum, Divinae maxime gratiae Beatae Virginis cultus, ejus imitatio. p. 690 & seq.
- In eodem Festo. S. Virgo Maria in sua Nativitate progreditur ut Aurora; jam a suo Nativitate pulcra est in Luna, electa in sol; principium sanctorum terribilis ut capere acies ordinata. p. 694. & seq.
- In Festo S. Francisci Assisi. S. Franciscus sapientiam quam a Christo didicit, loquitur inter profanos, sapientiam vero non hujus saeculi, neque principum hujus saeculi, sed sapientiam Dei in mysterio incarnationis & crucis absolutissimum sapientiae saeculi illi veri doctor esse indicant, qui eorum abundantius bona possident, quae fortuna vocantur. Illi magnus esse, gloriosus & illustri indicant, qui ad majores honores & dignitates sunt proceles. Illi filices indicant, qui voluptatibus, non bonis & legitimis vocant, perservantur. Verum S. Franciscus vanae esse sapientiam saeculi cognationis ostendit; siquidem vanae sui dicit. 2. Veram divitiam in paupertate Christi inveniri. 3. Veram gloriam, solidamque utilitatem inveniri in humilitatibus & opprobriis Christi. 4. Veram voluptatem inveniri in patientia, cruce, & venerationibus Christi. p. 697. & seq.
- In Festo Omnium Sanctorum. *Significum Sanctorum civis sumus ad sanctam civitatem suam suscipere, & civitatem tollere debemus.* 1. Ut ad sanctam illam civitatem & gloriam Sanctorum perveniamus, media eligenda sunt quae Christianis praescribit, ea sequenda quae monstravit. 2. Qui moniti per civitatem alienam esse volunt, celere debent civem nobilitatis & gratiorum Principi. Igitur si Sanctorum civitas esse volumus, debemus illi celere ac veritate de excellentiam, invocare de potentiam, imitari ab veritate. p. 705. & seq.
- In Commemoratione Fidelium Defunctorum. *Fidelium omnium Defunctorum commemorationem instituit Ecclesia ad hunc usum de Purgatorio confirmatam.* 2. Ad caritatis usum est etiam animas Purgatorii praevenit attendenda

Index Capitum & Sermon. Argum. indicans.

dam. 3. Ad vigilantiâ vestram excitandam, ut peccata
etiam venialia firmo studio vitemus, & à vobis justitia in
hac vita satisficiamus, ut à penis Purgatorii liberemur, vel
ne ita diu in illis detineamur. p. 711. & seq.

In Festo S. Catharine Virginis & Martyris. *Triplex collo-
ria.* & *Triplex oratio S. Catharina.* 1. Fidelis virtute mun-
dum vincat cum suis erroribus. 2. Christiana feritidine vin-
cat mundum cum suis terroribus. 3. Incorrupta virginitate
mundum vincat cum suis erroribus & voluptatibus. p. 715.
& seq.

In Festo Dedicacionis Ecclesie. *Solemnis Ecclesia Dedicatio,*
ejusque annua Commemoratio tripliciter officii vos admonet.
1. Deo gratias agendum esse, qui nos in Ecclesiam suam vo-
cavit; 2. Nos admonet reverentiam quam Templi habemus.
3. Admonet nos esse templum Dei cum in baptismo Deo conse-
crata; ac proutde cavendum ne templum Dei in nobis mor-
tali peccato polluamus. p. 721. & seq.

INSTITUTIONIS
CONCIONATORUM

PARS PRIMA.

SEU

PRÆCEPTA ET REGULÆ
AD PRÆDICATORES
verbi divini informandos.

CAPUT PRIMUM.

Qui verbi Dei Prædicationi destinandi?

Meriti Dei prædicandi munus, quod sanctis-
simis viris, Prophetis, Apostolisque à Deo
commissum, ab ipso etiam Dei Filio Christo
Jesu Domino nostro præditum est, Episcoporum
præcipuum esse, Sacra Synodus Tridentina censuit ac
declaravit, secundum illud Apostoli ad Timotheum
scriptoris: *Testificor coram Deo, & Jesu Christo, qui
judicaturus est vivos & mortuos, per adventum ip-
sius & Regnum ejus, prædica verbum;* Et illud qui-
dem munus ipsi per se in Ecclesia sua, nisi legitime
impediti fuerint, exequi debent; in aliis autem Eccle-
siis per Patochos, sive us impeditis, per alios in Civi-

1. Tom. 4. [®]

Concil. Tri-
dent. Sess. 24.
De Reformatione,
Cap. 4.

A

INSTI-

Index Capitum & Sermon. Argum. indicans.

dam. 3. Ad vigilantiâ vestram excitandâ, ut peccata
etiam venialia firmo studio vitemus, & âvâre iustitiâ in
hac vita satisfaciamus, ut à penis Purgatorii liberemur, vel
ne ita diu in illis detineamur. p. 711. & seq.

In Festo S. Catharine Virginis & Martyris. *Triplex collo-
ria.* & *Triplex oratio S. Catharine.* 1. Fidei virtute mun-
dum vocat cum suis erroribus. 2. Christiana fertitudine vin-
cit mundum cum suis terroribus. 3. Incorrupta virginitate
mundum vincit cum suis erroribus & voluptatibus. p. 715.
& seq.

In Festo Dedicacionis Ecclesie. *Solemnis Ecclesia Dedicatio,*
ejusque annua Commemoratio tripliciter officii vos admonet.
1. Deo gratias agendum esse, qui nos in Ecclesiam suam vo-
cavit; 2. Nos admonet reverentiam quam Templi debemus.
3. Admonet nos esse templum Dei cum in baptismo Deo conse-
crata; ac proutde cavendum ne templum Dei in nobis mor-
tali peccato polluamus. p. 721. & seq.

INSTITUTIONIS
CONCIONATORUM

PARS PRIMA.

SEU

PRÆCEPTA ET REGULÆ
AD PRÆDICATORES
verbi divini informandos.

CAPUT PRIMUM.

Qui verbi Dei Prædicationi destinandi?

Meriti Dei prædicandi munus, quod sanctis-
simis viris, Prophetis, Apostolisque à Deo
commissum, ab ipso etiam Dei Filio Christo
Jesu Domino nostro prælitum est, Episcoporum
præcipuum esse, Sacra Synodus Tridentina censuit ac
declaravit, secundum illud Apostoli ad Timotheum
scriptoris: *Testificor coram Deo, & Jesu Christo, qui
judicaturus est vivos & mortuos, per adventum ip-
sius & Regnum ejus, prædica verbum;* Et illud qui-
dem munus ipsi per se in Ecclesia sua, nisi legitime
impediti fuerint, exequi debent; in aliis autem Eccle-
siis per Patochos, sive us impeditis, per alios in Civi-

1. Tom. 4.
Concil. Tri-
dent. Sess. 24.
De Reformatione.
Cap. 4.

A

INSTI-

INSTITUTIO

tate, aut in quacunque parte Dioecesis deputandos, saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis, tempore autem jejuniorum Quadragesimæ, & Adventus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus. Ad sacrum illud verbi divini Ministerium assumuntur ab Ecclesia in subsidium Regulares, à summo Pontifice & Episcopis missi in vineam Domini, ut eam excolant, fructumque glæus animarum ipsi Domino referant. De quibus Concilium Provinciale Rotomagense anno Domini millesimo quingentesimo octogesimo primo celebratum, Tit. De Curatorum & aliorum Presbyterorum Officiis, Num. 41. Episcopi, inquit, subsidiarios Regulares teneantur, & charos habeant, atque alant, sicut conductores, omnesque illis factas injurias & communitates suas esse existant & propulsent: juniores ad studia literarum foveant, atque conventus pro suis facultatibus, tamquam Concionatorum seminaria sustentent. Primum inter subsidarios illos Concionatores locum tenent Fratres Predicatores, quorum Ordo ad verbi divini Ministerium institutus, & ab Ecclesia confirmatus est, quod & consilium nominis ab Honorio III. inditi ostendit. Unde cum Apostolo dicere possunt singuli Ordinis illius Religiosi viri, quibus verbi talentum à Domino creditum est: *Non mihi, si non evangelizavero, necessitas enim mihi invenit.* Neque tamen sacrum illud munus sumere sibi debent, nisi ad illud delecti, ac Superiorum judicio destinati, Episcopi facultate, aut certe benedictione muniti sint. Conciones enim habere non possunt, ne in suis quidem Ecclesiis, nisi benedictionem ab Episcopo petierint: Neque autem ullo sanè modo contradicente, sive repugante: in aliis autem Ecclesiis que Ordinis sui non sunt, nullo modo nisi scripta facultate ab Episcopo concessa, ut Tridentini Cœcilii Decreto sancitum est.

II. Maximo autem delectu verbi divini ministerium

CONCIONATORUM.

Religiosis etiam viris delegandum est. Cavere igitur Superiores Regulares debent, ne illud demandent junioribus Fratribus, nisi doctrinæ & morum integritate atque gravitate conspicuis, Diaconis saltem, qui Theologici studii triennium expleverint, qui disponendæ concionis modum intelligant, dilucide distincteque sua enarrandæ rationem percipiant, bene pronuntiandi, decoroque agendi usum teneant. Sacra itaque Rhetorica præceptis excolti sint: quamquam si ævum & fervens adit ingenium, facilis adheret Eloquentia legentibus & audientibus Eloquentes, quam Eloquentia præcepta sectantibus. Nec desunt Ecclesiasticae Litteræ, etiam præter Canonem in auctoritatis arce salubriter collocatum, quas legendo homo capax, etsi non id agat, sed tantummodo rebus, que sibi dicuntur, intentus sit, etiam eloquio quo dicuntur, dum in his versatur, imbuatur, excedente vel maxime exercitatione sive scribendi, sive dicendi: postremo etiam dicendi que secundum pietatis ac fidei regulam sentit. Certe cum ex infantibus loquentes non sicut, nisi locutiones dicendo loquentium, cur eloquentes fieri non possint nulla eloquenti arte tradita, sed elocutiones Eloquentium legendo & audiendo, & quamvis æque conceditur, imitando? Quid quod nisi fieri ipsi quique experimur exemplis? Nam sine præceptis Rhetorici novissimas plurimos eloquentiores plurimis qui illa didicerunt: sine lectis vero & auditis Eloquentissimo dispositionibus vel cæcibus, neminem. Nam neque ipsa arte Grammatica, qua discitur locutionis integritas, indigerent pueri, si eis inter homines, qui integre loquentur, crescere daretur & vivere. Nescientes quippe illa nomina vitiorum, que quædam cæcis non enjurgant ore loquentis audirent, fama sua consuetudine reprehenderent & caverent: sicut rusticos urbani reprehendant, etiam qui litteras nesciant. Quamobrem vera & germana eloquentia disci potest Sacrarum lectione Scripturæ.

cc. 5. Anni
Dionys. Lib.
cc. 4. De In-
strum. Chris-
tiana, cap. 3.
cc.
cc.
cc.
cc.
cc.
cc.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE BUENOS AIRES

UNIVERSIDAD NACIONAL DE BUENOS AIRES

lib. 3. Cap. 34
De Sacerdotio.

rarum, in quibus promicat, cum sapientia vel comes inseparabilis conjuncta, ut S. Augustinus ostendit, non solum adductis ex Apostolo Paulo exemplis, sed etiam ex Prophetis, & ex illius potissimum libro, qui se pallotem vel armentarium fuisse dicit, atque inde divini usus ablatum atque missum, ut Dei populo prophetaret. Eloquentes etiam fieri possunt homines sacri, continua & assidua SS. Patrum lectione, qui eloquentia laude floruerunt, quales inter Græcos S. Gregorius Nazianzenus, qui & eloquentia usum contra Julianum Apostatam Ecclesiæ vindicavit, & S. Joannes Chrysostomus; inter Latinos verò SS. Cyprianus, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Leo, Petrus Chrysologus. Legere autem imprimis jubeat librum quartum S. Augustini *De Doctrina Christiana*, ut qualis Ecclesiastici necessaria sit Eloquentia discatur, ejusque præceptis animus imbuetur: nec non librum *De Utilitate credendi*, quo nullum est inter ejus Opera eloquentius.

III. Si tamen ars Rhetoricæ Fratribus nostris junioribus necessaria videatur, quam forè multi nunquam in Scholis didicerunt: (quamquam nullum in Ordinem Prædicatorum suscipi expediret, qui animum integrum in Rhetoricæ studio non posuisset) tradatur illis *Rhetoricæ Sacra Ludovici Granatensis*. Illis etiam ad imitandum proponantur celebres & eloquentiæ laude florentissimi Concionatores. Sed eo in genere caveat sacri suggesti candidatus, ne (quod plerique faciunt) levia quædam ac sæpe etiam vitiosa in eis imitentur; sed illa tantum quæ Sapientium judicio præclata atque egregia. Verum sicut diligentissimè considerare debet, quem è Concinatoribus qui nunc florent, aut certè superioribus temporibus floruerunt, ad imitationem delingat; ita maximè sibi veteres Patres proponat, quorum in dicendo virtutes sectetur; *Joannis Chrysostomi* & *Gregorii Magni* disciplinæ Moralis copiam & *Leonis*

Tom. 1. p. 21.
Cap. 16.
Annot. 1. p.
C. 13. S. 3.
Augustinus,
lib. 4. De
Doctrina
Christi. Cap. 1.

Magni & *Basilii* gravitatem; *Nazianzeni* vim; *Nyseni* subtilitatem; *Augustini* acumen; & *Ambrosii* temperatum dicendi genus; *Bernardi* dulcem devotamque orationem; atque omnino admirabilem & divinam eloquentiam S. Pauli Apostoli, cui uni omnia quæ summi sunt Concinatoris & Oratoris SS. Joannes Chrysostomus & Augustinus tribuunt. Quamquam in eo maximè sit imitanda Prophetarum, S. Pauli, & SS. Patrum, quos laudat, eloquentia, ut non affectetur: & cum agnoscat ad docti, sentitur ab indoctis, tales res dicantur, ut verba quibus dicuntur, non à dicente adhibita, sed ipsi rebus vel spontè subjuncta videantur: *Quasi sapientiam de domo sua, id est, pectore sapientis procedere intelligas, & tamquam inseparabilem famulam, etiam non vocatam, sequi eloquentiam.*

IV. Caveant demque Superiores, ne turpiter distortos, gibbosos, aut aliqua corporis parte insigniter deformes sacro prædicationis destinent Ministerio. Solent enim in Concinatorum quædam corporis deformitates tum offensionem, tum usum movere.

S. Augustinus, lib. 4. De Doctrina Christiana.

Handker De Romanis, lib. 1. De Eredit. Prædict. Cap. 11.

CAPUT II.

De Scientia Concinatoris, Librisque ab eo legendis.

V. IN omnis Sacræ Ecclesiasticæque Doctrinæ studio versetur Concinator necesse est. Habeat omnes Theologiæ notos & tractatos locos, præsertim verò quæ Christianæ Religionis veritatem demonstrant ac tuentur, quæ Fidei dogmata probant ac defendunt, quæ salus nostræ Mysteria explicant, quæ Moralis Evangelicæ præcepta exponunt.

VI. Scripturam sacram legat assidue, meditetur, scrutetur; quia *Omnis Scriptura divinitus inspirata* est.

6
 us est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iustitia: ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus. Lectionem ejus annis singulis repetat à capite ad calcem; quod facillè præstabit, si diebus singulis duo Veteris Testamenti capita, & unum Novi perlegere consueverit. Adnotet verò in adversariis, & per locos communes disponat, quæ magis animum suum affectent, sive dogmata, sive morum disciplinam spectantia, memoriæque commendat quantum potest *Adoranda verba Scripturarum.*

VII. Sensus literalis, spiritalisque Scripturæ sacre peritus sit Ecclesiasticus, in eoque finem legat selectos Patrum, ac recentiorum Interpretum (si opus sit) commentarios.

In *Genesis* scilicet, S. Basilii Magni Homilias novem in *Hexatemeron*; S. Gregorii Nysseni libros ejusdem argumenti, & *De hominis opificio*, & librum *De vita Moysi*; S. Joannis Chrysostomi Homilias & Sermones in *Genesis*; Libros sex S. Ambrosii in *Hexatemeron*, unum *De Paradiso*, duos *De Cain & Abel*, unum *De Noë & Arca*, duos *De Abraham*, unum *De Isaac & Anima*, duos *De Jacob & Vita Beata*, unum *De Joseph Patriarcha*, unum *De Benedictiōnibus Patriarcharum*. S. Augustini libros *De Genesi ad litteram*, Quæstiones ejusdem in *Genesis*, Libros *De Civitate Dei* xiv. xv. & xvi. Librum *xxii. contra Faustum Manicheum*, & quinque priores Sermones Editionis PP. Benedictinorum Congregationis S. Mauri; S. Cyrilli Alexandrini libros septem *Glaphyrarum in Genesis*; B. Theodoretii in eundem librum *Quæstiones*, quibus sensus literalis maximè illustrat. E Recentioribus verò *Peterius*, vel *Bonfrerius* in *Genesis* sufficient. Quamquam & in hunc, & in alios Scripturæ sacre libros, *Estii*, *Tirini*, *Menschii*, *Johannis Starbani*, Adnotationes, Commentarii, Scholia erudita sunt & utilis ob diligentiam in sensu literalis

7
 explicando cum brevitate conjunctam.

In *Exodum*, legat S. Augustini *Quæstiones*, Librum *Locutionum*, Libri *xxii. contra Faustum* nonnulla capita, Sermones VI. VII. & VIII. Editionis Patrum Benedictinorum *Congregationis* S. Mauri; S. Cyrilli Alexandrini *Glaphyra*; B. Theodoretii *Quæstiones*; S. Gaudentii Briziensis Episcopi *Tractatus septem*. E Recentioribus verò, *Hieronymi ab Olesistro*, aut *Bonfrerii* commentarios.

In *Leviticum*, eisdem Patres; S. Hieronymi *Epistolam* CXXVIII. ad Fabiolam, *De vestitu Sacerdotali*; *Commentarios Hefychii* Hierosolymitani Episcopi, Tomo XII. Magnæ Bibliothecæ Patrum Lugdunensis Edit. & *Radulphi Flaviacensis* Monachi Ord. S. Benedicti, Tom. XVII. editos; E Recentioribus, eisdem Interpretes.

In *Numeros*, S. Augustinum, S. Cyrillum Alexandrinum, & Theodoretum, Homilias Origenis, & Epistolam S. Hieronymi ad Fabiolam *De xlii. Manifestibus*. E Recentioribus, eisdem Interpretes.

In *Deuteronomium*, eisdem.

In *Josue*, Homilias Origenis, Quæstiones S. Augustini & Theodoretii. E Recentioribus, Commentarium *Andree Mastii*, quamquam & *Serarium* legisse non poterit.

In *libros Judicum*, & *Ruth*, eisdem Patres, cum *Bonfrerio*, & *Actæobio*.

In *Libros Regum*, & *Paralipomenon*, legat Theodoretum; Authorem *Commentarii* in sexdecim priora Libri primi Regum Capita, inter Opera S. Gregorii M. sub ejus nomine editi; S. Ambrosii Librum unum *De Elia & Jesu* inter *De Nabuche*, & *Apologiam David*; Sermonem X. S. Augustini *De judicio Salomonis*, & XI. *De Elia*, & *Vitæ Sarapiana*; Angelomi Luxoviensis Monachi *Commentarios* in Libros Regum, editos Tom. X. Bibliothecæ Patrum,
 A iij

Lugd. E Recentioribus verò Insuperbibus, *Mendon-
zam, Menochium*, vel *Cornelium à Lapide*.

In *Tobias*, Librum S. Ambrosii *De Tobia*, An-
notaciones *Eslii*, vel *Menochii* Commentarios.

In *Juditha*, & *Esther*, *Celsam*.

In *Job*, duplicem librum S. Ambrosii *De Interpel-
tatione Job*: S. Agullini Librum *Adnotationum in
Job*: & Libros *Moralium S. Gregorii Magni*. E Re-
centioribus sufficiet *Codarem*; *Taneri* *Sandii* & *Pi-
nele* Commentaria in *Job* estimanda sint.

In *Psalms Davids aliquot*, SS. *Basilium, Joan-
nem Chrysostrum*, & *Ambrosium*, cujus Sermones
in *Psalms CXVIII* laudet auncem superant. In
Psalms omnes, S. *Augustinum*, & *Theodoretum*,
quorum alter litteralem, prior moralem præsentem sen-
sum sentiat & exponit. E Recentioribus verò legat
doctissimi & passim *Cardinalis Bellarmini*, vel *Gen-
tebradi*, *Simonis de Metz*, illustrissimi doctissimi-
que *Meldensium Episcopi Besuzii Bosquet*, vel etiam eruditi
Ferrandi commentarios.

In *Proverbia Salomonis*, legat S. *Basilii M. Ho-
miliam XII*. in principium *Proverborum*, *Salonii
Viennensis Galliarum Episcopi Mylticam* Expositio-
nem, editam Tom. VIII. *Bibliothecæ Patrum Lugd.*
& *Venerabilis Bode* Commentarium. E Recentiori-
bus verò *Salazarum* vel *Barzum*, aut *Cornacium Jan-
senium*, *Gandavensem Episcopum*.

In *Ecclesiastem*, *Homilias octo S. Gregorii Nyss-
eni*, *Commentarium S. Hieronymi*, & *Mylticam* Ex-
positionem *Salonii Viennensis Episcopi*.

In *Canticum Canticorum*, *Homilias Origenis*, &
S. Gregorii Nysseni Librum S. Ambrosii *De Spade &
Anima*, ubi *Anima* cum Verbo *Divino* conjugium
continuo *Myltici illius Epithalamii* Commentario edil-
lustrat: Expositionem alteram ex S. *Ambrosii* scriptis à
Gulielmo quondam *Abbate S. Theodorici*, postea *Ma-*

riacho *Sigmacensi* collectam, & ad calcem Tomi I.
Ambrosianorum Operum editam ab eruditiss *Monacho*
Congregationis S. Mauri. Item, *Commentarios Theo-
doreti*, & *Philonis Carpathiorum Episcopi*, Tomo V.
Bibliothecæ Patrum Lugd. editos: ac S. *Bernardi* Ser-
mones.

In *Librum Sapientie*, *Commentarios S. Bonaven-
ture*, *Roberti Holkot*, vel *Cornelii Jansenii*.

In *Librum Ecclesiastici*, *Commentarios Rabani
Mauri Moguntini Archiepiscopi*. E Recentioribus,
Cornelium Jansenium Gandavensem Episcopum.

In *quatuor Prophetas Majores*, *Commentarios S.
Hieronymi* & *Theodoreti*: S. *Basilii* in sexdecim,
& S. *Joannis Chrysostrami* in octo prima *Isaie* Capita,
cum ejusdem *Homiliis* in illa verba, *Vidi Dominum
sidentem super solium excelsum*, *Homilias Origenis*, in
Jeremiam, *Græcè* & *Latine* editas à Doctissimo *Viro
Danièle Huëtio*, *Abrincensium Episcopo*: *Pischaſi
Ruberti Corbeiensis Abbatis* Libros V. in *Theremi Je-
remie*, Tom. XIV. *Bibliothecæ Patrum Lugd.* editos:
Libros duos S. Gregorii Magni in Ezechielem. E Re-
centioribus verò legat *Maldonatum* in *quatuor* Prophe-
tias. In *Isaiam*, legat *Everium*, *Hieronymum ab Ole-
astro*, vel *Abuarzium*. In *Ezechielem*, habet *Vil-
lalpandum*: In *Danielem* denique, *Pererium*.

In *Prophetas Minores*, *Commentarios S. Hiero-
nimi* & *Theodoreti*. E Recentioribus, *Roberum*.

In *Libros Esdrae & Machabeorum*, *Adnotationes
Eslii*, & *Commentarios Cornelii à Lapide*, qui in Li-
brorum *Historicorum Veteris Testamenti* expositione
præcipuè cum laude versatus est.

His addi potest *Historia Ecclesiastica Veteris Testa-
menti*, nostris *Dissectationibus* illustrata.

Quod *Novum Testamentum* spectat, in *Evange-
lium S. Matthæi*, legat *Origenis* & *S. Hieronymi*
Commentaria: *Homilias S. Joannis Chrysostrami*: *Li-*

bros S. Augustini de *Sermone Domini in Monte*, de *Consensu Evangelistarum*, & *Quaestionum Evangelicarum*, quibus etiam SS. *Luca* & *Marci* loca difficilia explicantur. In *Evangelium secundum Lucam*, Libros X. S. *Ambrosii*. In *Evangelium secundum Marcum*, *Vitorem Antiochenum*, & *Venerabilem Bedam*. In *Evangelium secundum Joannem*, legat *Origenem*, S. *Joannem Chrysostomum*, S. *Cyrillum Alexandrinum*, *Tractatus S. Augustini*. Legat & *Sermo*nes ejusdem S. *Doctores De Verbis Evangelii*, Item, *Catenam Auream S. Thomae*. Recentiores inter unum è multis eligatur *Jansenius Yprensis Episcopus*, vel *Maldonatus*.

In *Acta Apostolorum*, legat *Homilias S. Joannis Chrysostomi*; *Commentarios S. Hieronymi in Epistolam ad Galatas*, ad *Epheios*, ad *Titum*, & ad *Philemonem*. Expositionem quarundam Propositionum ex *Epistola ad Romanos*, & *Epistola ad Galatas*, à S. *Augustino* adnotatam: *Commentaria Theodoretii*, & S. *Thomae* in omnes *Epistolas*. E Recentioribus, unus sufficiat *Epist.* Adhuc tamen utiliter poterant *Velasquez*, in *Epistola ad Philipenses*, & *Terna* in *Epistolam ad Hebraeos*.

In *Epistolam primam S. Joannis*, legat S. *Augustini Tractatus*. In omnes *Epistolas Catholice* sufficiat *Epist.* vel *Juslinienus*.

In *Apocalypsim S. Joannis*, *Commentarios Andrea Archiepiscopi Castree* in *Cappadocia*, editos Tom. V. *Bibliotheca Patrum Lugd.* S. *Branonis Astenensis*, *Signini Episcopi*, editos Tomo XX. ejusdem *Bibliothecae*. *Commentarios Ruperi Turicensis Abbat.* Expositionem *Berengandi* ad calcem *Ambrosianorum Operum* editam: & *Ambrosii Autperei Monachi Benedictini* Libros X. Tom. XIII. *Bibliothecae Pa-*

trum ejusdem Editionis. E Recentioribus, *Aleazarum* habeat, & *Gallicam* Explicationem Illustrissimi Doctissimiq. *Petrus Benigni Bossuet* *Meldensium Episcopi*.

Ex *Heterodoxis* & alienis à *Romanae Ecclesiae* *Communionis* *Commentatoribus* indicavi neminem, quod *Expositio*nes *Catholice* *Concionatoribus* sufficiant. *Quis servus cibaria* ab extraneo, ne dicam ab inimico *Domini* sui sperat? *Quis miles* ab infederatis, ne dicam ab hostibus *Regibus*, *donationem* & *stipendium* capiat, nisi *plani* desertor, & *transfuga*, & *rebellis*? Etiam *anus* illa intra *teclum* suum *drachman* requirebat. *E-tian* *pulsator* ille vicini *janam* tundebat. Etiam *vidua* illa non *inimicam*, licet *duram*, *judicem* *interpel-* *labat*. *Nemo* inde *instrui* potest, unde *destruitur*. *Nemo* ab eo *illuminatur*, à quo *conturbatur*. *Quaramus* ergo in *nostra*, & à *nostris*, & de *nostris*.

VIII. Traditioem Apostolicarum & Ecclesiasticarum notitiam habeat *Concionator*, in eoque finem legat S. *Ignatii Martyris* *Epistolas* septem; utramque S. *Juslini Martyris* *Apologiam*; *Tertulliani* *Apologeticum*, *Libros De baptismo*, *De Corona Militis*, *De Prescriptione Hereticorum*, ad *Uxorem*, &c. *Libros Origenis contra Celsum*, &c. *Epistolas S. Cypriani Episcopi* & *Martyris*, *Tractatum De Lapsi*, *Librum De Unitate Ecclesie Catholice*, &c. *Libros S. Optati Milevitani contra Parmenianum*. *Catecheses S. Cyrilli Hierosolymitani*; *Epistolas S. Basili*, ejusdemque *Librum De Spiritu sancto*; *Epistolas S. Joannis Chrysostomi*, *Libros De Sacerdotio*, &c. *Epistolas S. Ambrosii*, *Librum De Mysteriis* seu *De Initiandis*, *De Virginitate*, *De Viduis*, *Orationes De Obitu Valentissimi* & *Theodosii Imp.* *Librum De Excessu Satyri fratris*, &c. *Epistolas S. Hieronymi*, *Dialogum ejusdem adversus Luciferianos*; *Libros contra Vigilantius*, *contra Jovinianum*, & *Helvidium*, &c.

Tertullianus,
Lib. De Prae-
script. Heret.
Cap. 22.

®

Epistolae *S. Augustini*, Libros epistolae *De Civitate Dei*, &c. *S. Leonis Magni*, *S. Gregorii M.* aliorumque Pontificum Romanorum à Siricio Epistolae; aliorumque Patrum, qui primis nominis Christiani seculis floruerunt, Opera & Tractatus.

IX. Maximè verò versatus sit Concionator in Tractatibus Patreneticis & Moralibus, Homililiisque & Sermonibus Patrum, quales sunt *Tertulliani Libri De Penitentia*; *De Oratione*; *De Patientia*; *Ad Martyres*; *De Caelu Feminarum*; *De Jejunio*; *De Spectaculis*; *De Virginitate velandis*; &c. Libri seu Tractatus *S. Cypriani Episcopi* & Martyris *De Oratione Domnica*; *De Bono Patientia*; *De Zelo & Livore*; *De Disciplina & Habitu Virginum*; *De Mortalitate*; *De Opere & Elemosynis*; *Clementis Alexandrini Pado-*
gogus tribus Libris comprehensus; *S. Basilii Libri De Baptismo*; *De vera Virginitate*, & Homiliae diversae; *S. Gregorii Nysseni Libri De Professione & Perfectione Christiana*, & variae Orationes; *S. Gregorii Nazianzenis* Orationes omnes; *S. Joannis Chrysostomi Homiliae* ad Populum Antiochenum, in *Martham*, in *Jannem*, in Epistolae *S. Pauli*, &c. Libri *S. Ambrosii De Officiis Ministrorum*; *De Virginitate*, *De Virginitate*, *De Institutione Virginum*, *De Penitentia*, &c. Enarrationes *S. Augustini*, in Psalmis, Tractatus in *Johannem*; Sermones; Libri *De Moribus Ecclesiae Catholicae*; *Enchiridion De Fide, Spe, & Caritate*; *De Continentia*; *De sancta Virginitate*; *De Bona Fidei*; *De Patientia*; *De Azone Christiano*; *De Disciplina Christiana*; *De Virginitate Jejunii*; *De Cantico Novo*; Sermones *S. Leonis Magni*, & *S. Petri Chrysostomi*; Homiliae *S. Asterii Amateni Episcopi*; *S. Cesaris Arelatensis*; *S. Fulgentii Ruspensis Episcopi*; *S. Eligii Noviomensis*; *S. Maximi Taurinensis*; *S. Laurentii Novariensis* Homiliae duae *De Penitentia & Elemosyna*; Tractatus *Arnoldi Abbatis Bonaval-*

is De Septem verbis Domini in Cruce prolatis, &c. Orationes *S. Germani Patriarchae Constantinopolitani*, & *S. Joannis Damasceni*, nec non *S. Iulianus Archiepiscopi Toletani Sermones De Beata Virgine*. Opera omnia, praesertim verò Sermones *S. Bernardi*.

X. Ne verò ignoret Concionator Sacros Ecclesiae Ritus, qui in Sacramentis, in Divinorum Officiorum cultu, in tota denique Ecclesiastica Ratione instituti sunt; eorumque significationes & mysteria, quorum explicatione mentes Fidelium ad pietatis studium accendantur. Eum in sinem legat *Amalarii Metensis Ecclesiae Diaconi Libros IV.* De Divinis Officiis; *Epistolam Alcuini De Baptismi Ceremoniis*, ad *Odovinum Presbyterum*; *Bernonis Abbatis Augiensis Librum De Rebus ad Missam spectantibus*; *Librum Walaffrii Strabonis De Rebus Ecclesiasticis*; *Dragonis Othensis Episcopi Librum De Divinis Officiis*, & *Horii Canonici*; *Honorii Augustodunensis Presbyteri Germani Animi*, sive *De Divinis Officiis* Libros quatuor; *Odonis Cameracensis Episcopi*, & *Remigii Aurisiodorensis Monachi Expositiones in Canonem Missae*. E Recentioribus verò *Rationale Divinorum Officiorum* editum à *Durando Mimarensi Episcopo*; *Cardinalis Bona De Rebus Liturgicis*, & *De Divina Psalmodia* Libros.

XI. Noverit item Concionator rerum in Ecclesia sancta gestatarum, & memoria veteris & Antiquitatis Ecclesiasticae ordinem, Summorum Pontificum & Conciliorum Decreta, Antiquos Historiarum Ecclesiasticarum Scriptores legat, *Eusebium, Sozomenum, Theodoretum, Epagrium*, E Recentioribus, *Annales Cardinalis Baronii*, vel eorum Opera qui post ipsum Historiarum Ecclesiasticam illustrarunt.

XII. Caelum Conscientiae doctrinà plenè sit instructus Ecclesiastes, Morum & virtutum Christianarum locos & rectè notos, & ordine collectos habeat. Locos

S. Carolus Borromeus, in Institut. Praecl. Verbi Dei.

item omnes sibi comparet, quibus auditorum animi commoveri atque excitari possunt ad Dei amorem, ad cælestis patriæ desiderium, ad præsentiam, ad virtutum studium, ad fugam vitiorum, ad metum divini Iudicii, ad spem divinæ misericordie, ad misericordiam caritatemque erga proximum, & ad ceteras affectiones, quæ ad cælum excitant, Christianas virtutes pariunt. Locos etiam illos teneat, qui lassissime usu veniunt, de divitiarum & honorum despicienda, de condonandis injuriis, de rebus adversis constanti Christianoque animo ferendis, de luxu, & immoderatis sumptibus, aliisque motum erroribus tollendis. Copiosa quasi suppellectile instructus sit doctrinarum, quibus aliquando utatur cum opus erit, tum ad coarguendum impiorum hominum audaciam, qui de Fide Catholica male sentientes, Ecclesie veritatem oppugnant; tum ad Ecclesie Dogmata rectè pieque commonstranda. *S. Augustini Libros De Utilitate Credendi, & De vera Religione, memoria, quantum fieri potest, complectatur. Præcepta etiam rectè intelligat officiorum, quæ Magistratum, quæ civium, quæ seniorum, quæ adolescentum, quæ viri, quæ uxoris, quæ parentum, quæ liberorum, quæ dominorum, quæ servorum, quæ denique præcepta singularum: ut si quando usi venerit, de illis ex præscripto Divinarum Litterarum, sanctorumque Patrum quam optime concionetur. E Receptionibus, legat R. P. Thomasti Sacerdotis Oratorum Libros De Festis, De festiis, De Mendacio & Perjurio. Theologiam quoque nostram Dogmaticam & Moralem legere poterit. De variis hominum statibus, omniumque statuum periculis, legat *Speculum vite humanæ*, editum à *Roderico Episcopo Zamorensi, & Paulo II. dicatum. Sed Morum doctrinam impieus hauriat ex Scriptura Sacra, SS. Patrum scriptis, summorum Pontificum Decretis, & Sacris Canonibus, & ex Secunda Secunda Angelici Doctoris S. Thomæ Aquinatis.**

XIII. Vin & copiam habeat similitudinum, quæ ab agricultura, vinea, semente, sole, luna, aliisque rebus ducuntur, quæ sub sensum cadant atque intelligentiam, præsertim eorum, etiam rusticum, ad quos Concio habetur. Agriculis potè & rusticis hominibus si concionabitur, plurimum ad rem proderunt similitudines ab agro, frumento, vinea, arboribus, animalibus, avibus ductæ: utiles etiam erunt, si alterius conditionis hominibus aptè accommodentur. Plurimam hujusmodi similitudinum segetem reperiet in divinis Prophetarum scriptis, in Proverbiis Salomoni, in Parabolis Evangelicis, in Orationibus *S. Gregorii Nazianzeni*, in Homiliis *S. Joannis Chrysostomi*, in Libris *Hexæmeron S. Ambrosii, & in Catechismo Venerabilis P. Ludovici Granatensis.*

XIV. Locos autem communes colligat & disponat, vel secundum ordinem Tractatum & Questionum Theologicarum *S. Thomæ*, vel secundum ordinem Alphabeti, aut alio convenienti ordine.

CAPUT III.

De Materia Sacra Concionis.

XV. **E**X Evangelio sive Concionis argumentum summat Ecclesiastes, non aliunde, nisi vel temporis, vel Solemnitatis, vel Officii, quod peragitur, ratio, aliud aliquando exigit. Optimum autem & fructuosissimum erit, si non unam Evangelii sententiam, sed totius Evangelii, quod ea die ab Ecclesia proponitur ac legitur, sensum enaset in Homiliæ modum: ita tamen ut omnia uno argumento secundum artis regulas distributo complectatur. Ad Concionem autem contestendam alias etiam Scripturæ Sacræ sententias, Sanctorum Patrum principia, expositiones, testimonia,

& totius Antiquitatis Ecclesiasticæ notitiam, locosque communes à se collectos accommodet, quibus populum ad Dei amorem, ad vitiorum fugam & horrorem, ad proximi dilectionem, ad virtutum officia, ad vitam Christianæ instituta infortmet, hortetur, accendat. Epistola, quæ in Missa ex Instituto Ecclesiæ recitata est, explicationem cum Evangelii expositione conjungere poteris, si ad ferat argumentum, & absque vi, absque confusione, absque evagatione extra propositionem, aut propositionem, quas probandas sibi sumpti, servatis demum artis regulis fieri possit. Breviter etiam ac pie Fidelibus exponet quid co die precetur Ecclesia solemnibus Orationibus sive Collectis.

Anniversariarum solemnitarum ac temporum Mysteria Auditoribus diligenter explanet: ut res & ritusque instructi ab Ecclesia Matre, in tanta Mysteriorum celebritate non modo operibus non discordent, sed ad omnem religiosum eorum, quæ sanctè aguntur, cultum, ardentius inflammantur, uberiorumque spiritualium fructum ex rebus divinis capiant.

In Sanctorum solemnitatibus, Panegyricum Sancti, cujus solus dies agitur, pronuntiet Concionatur, vitam illius enarrans ex Actis genuinis, sinceris, probatis, aliquo præcipuum virtutum & exemplorum delectu, quibus animos conformet in omnes benè sanctèque agendi partes.

S. Caroli.
in Epistola.
Præd. vetis
Dni.

XVI. In omni porò materia & genere Concionis, hæc verbi Dei Prædicatori cavenda monet S. Carolus Borromæus.

Ne à veteri Vulgaræque Scripturæ Sacræ Versione Latina, Sanctæ Ecclesiæ auctoritate & usu comprobata & authentica discedat, cum illius sententias & verba proferat. Ad ejus tamen explicationem planiorem & uberiorem, Hebræici vel Græci Textus fontes, aut Versiones alias adhibere licet absque affectatione & ostentatione.

Concionum
Tridentinæ
Sessus.

Ne

Ne Scripturam Sacram ad suos sensus contorqueat, contra eum sensum quem tenet & tenet Sancta Mater Ecclesia, aut contra unanimum Patrum consensum. *Deposita custodiat, quod sibi creditum est, non quod à se inventum, profertans; non privata usurpatiois, sed publicæ Traditioni: ut cum dicat novæ, non dicat novæ.*

Pietatis
Litterarum
in Collegiis
ita.

Ne novas & contortas allegorias comminiscatur, & in medium proferat, sed eas ligat ex Scripturis sacris, & operibus SS. Patrum; caveatque Origenam plerumque, in sensu litterali minime fundatas, immò illi plane repugnantes.

Ne Patrum, quibus summus semper honos habendus est ut Ecclesiæ columnis, ut Filium Magistris, ut Religions defensoribus, sententiam temerè unquam resellat, aut eorum dissidentes opiniones referat & suggestit, si quæ sint improbabilis ac merito resellendæ.

Ne denique ex illis sit de quibus S. Hieronymus: *Designantur scire (inquit) quid Prophetæ, quid Apostoli senserint, sed ad sensum suum incognita aptam testimonia, & ad voluntatem suam trahunt Scripturam repugnantem.*

Subtiliores questiones apud imperitam multitudine ne attingat, aut Theologicis ratiocinationibus à Schola petitis, quas pauci intelligunt, Concionem impleat. Profundiores questiones ad salutem & edificationem Fidelium minime necessarias premit silentio, & Scholasticam disceptationem relinquat. *Sententia & sine disciplina questiones devitet, sciens quia generant lites, Sermonem autem Domini non oportet litigare.*

S. Tom. 2.
Concil. Trid.
Sess. 24. Cap.
11. de
17. 2. 11. 2.
Gregori 21.
& Alcuini 11.

Ne verbis contendat: *Ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem audientium.* Ne de immaculata conceptione Desipere Virginis disputet, Pontificia Decreta vereatur, Centurias metuat, Ecclesiæ ingenio, Fidemque pietati se accommodet.

Ne res ineptas, supervacaneas, vel patum fructuosas

B

fas proferat; sed eas tantum quæ dignæ Dei Templo; dignæ Christianis moribus, auribusque iudicentur, & quæ possint auditores infirmare ad saltem, quæ est in Christo Jesu. Ne quidquam ab Ecclesia, ejusque Institutis, Ritibus, consuetudine, perpetuæque usualium dicat, quodque cum probatis Ecclesiæ Doctrinibus consentiens non sit. Ne historias ex Apocryphis Scripturis narret. Indignum enim est verbum veritatis anilibus fabulis, aut incertis historiis immisceri, & adhiberi. Si quæ igitur fabulosa videbitur Sanctorum historia, ne attingatur quidem.

Ne miracula commemoret, quæ certi Auctoris testimonio non commendantur, & summa cum Historiæ fide tradantur. Ne prædicet nova, quæ ab Episcopo approbata non fuerint. Ne futurorum prædictionem sibi sumat. Ne indulgentias populo promulget, nisi Episcopi mandato.

Ethnicorum doctrinam, Politicam versus, Philosophicam disciplinam, etiam Religioni Christianæ accommodatæ videantur, frequenter non proferat, sed raro & obiter, & ubi prius Sacratum Litterarum testimonia attulerit; & adhibetæ cautione quadam ac præmonitione, quod Ethnici ipsi solo rationis & legis naturæ in cordibus scripturæ lumine, veritatem & officia cognoverint, quæ Christiani Legis Evangelicæ & Fidei radiis illustrati non attendunt, negligunt vel contemnunt; ac ideo surrecturi sint in iudicio contra Christianos ipsos, & illos accusaturi. Potest etiam, si quando dictum aut exemplum alicujus Ethnici ac profani Auctoris proferatur, cautio hæc adhiberi: *Si Poetam, vel Philosophum, Oratorem vel Historicum profanum in sacro suggestu citare liceret: aut quid simile.*

Ne singulares quasdam opiniones, quasvis in Scholis propugnantur, ad Concionem adhibeat.

Ne Doctores & Auctores recentiores in medium afferat. Ea est enim suggestus auctoritas, ut Scripturam

Concilium
Coloniense,
p. 4. Cap. 11.
C. 11.

Concil. Triod.
Sess. 11. de
Reform. Cap.
p. 1. C. 11. 12.

S. Cereus
Baptistinus.

sacram impietatis, & sanctorum Patrum doctrinam requirat.

Ne sanctorum Doctrinam & Patrum proluxa sententias, sed breves Latino sermone recitet. Immo præter Thema Concionis nihil proferat nisi lingua vernacula, si Eloquentiores imitari velit.

Ne profanum quidquam, ne Edicta læcælia, ut alia hujus generis enuntiet. Ne pauperem quidem elemosynæ nomine commendet, nisi Episcopi, ejusve Ministrorum auctoritate.

Ne quemquam nominatim insectetur, vel ita verbis depingat, ut de quo loquatur, facile possit auditor animadvertere. Inrer concionandum à scommatis, maledictis ac convitiis omnino abrinat; nec in ordinem ullum, aut situm, aut vitæ genus ab Ecclesia receptum invehatur. Viret pariter manifestam reprehensionem utriusque potestatis, tam Ecclesiasticæ, quàm Civilis, *Omnis enim potestas à Deo est.* & propterea eatenus honoranda, non incessenda. Sequenda Præcursoris Domini doctrina & exemplum, qui ne milites quidem aut Publicanos à se repulsi, aut usâ contumeliâ affecti, sed magis viam recte vivendi ostendit. Per ejusmodi enim incautam reprehensionem plebs ad seditionem magis ac rebellionem incitatur. Hanc murmur, odium, impatientsia, contumacia, protervia, & detractionis libido comitantur: quoniam potius docendus populus est *obedire Magistratibus, parere Prepositis suis, etiam dyaboli.* Ac interim admonendus est, si sint Magistratus interdum vitiosi, id evenire quod *Dominus regnare facit malos & hyperitas præter peccata populi. Omnem animam potestati subditorum subditam esse: quodque omnis potestas à Deo sit eoque demique qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit.* Nisi tamen potestas expresse præcipiat, quod est contra mandatum Dei; cum enim oportet plus obedire Deo quam hominibus.

Concil. Colon.
p. 4. Cap. 11.
C. 11.

Penia

Id. 14. Prov.
vob. 21. C. 1.
C. 11.

Ne vitis exagrandis quasi sumentes iratus, exandescat nimis: sed in eo genere, in omniq[ue] admonitionis atq[ue] exhortationis officio, cum benevolentiam & caritatem Auditoribus suis ostendat atq[ue] adeo praeferat, quã parens liberos amplectitur, illudq[ue] secum reputet quod Apostolus scripsit: *Filijs, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.*

Col. 3. 12.

ALEX. LEANMAN
VER. PATRIS

CAPUT IV.

De Forma Concionis, & Eloquentia.

XVII. **M**ateria Concionis cum sibi paraverit Concionator, ita illam disponat, ut Oratoriae illius partes, quatenus vel Evangelium, vel rei alterius de qua dicturus est, ratio partitur, nulla desiderentur, praeterim quae illustrationes sunt, quaeque ad commovendum pertinent. Concionem ita partiat, ut auditores omnia & facile percipiant, & memoria teneant, quò majorem inde fructum capere ac referre possint. Quamvis Evangelium integrum in modum Homilia tractet, quod (ut dixi) maxime optandum, & in quo maxime entendum est, omnia tamen quae dicturus est, revocet ad duo vel tria capita seu propositiones, non disparatas, sed connexas, & ex eodem principio seu argumento generali ductas, cuius imitas partes omnes Concionis complectatur. Subdivisiones rari sint, & si quando fiant, intelligantur potius ab auditore, quam à Concionatore exprimantur, & affectentur: Naturales sint, non contortae; probationes ejusdem propositionis, potius quam propositiones novae videantur.

XVIII. Duplex Exordium artis regulæ non patitur. In primo itaque & unico Exordio, quod arte Salutationis Angelicæ recitationem pronuntiatur, Con-

cionis argumentum proponatur, & partitio fiat. Ita ut implorato Virginis Deiparæ patrocinio, primam Concionis partem aggrehiatur Ecclesiasticus.

XIX. Doccat primùm, deinde moveat. Cum enim duas sint hominis facultates principes, intelligentia & voluntas, primam illuminare doctrinã, alteram debet Eloquentia flammã, adhibitis locis moralibus ad piã affectiones excitandas apud commovere. Verborum ac sententiarum figuris Concionem exornet, adhibito quidem, sed minime affectato artificio. Suspicio enim artificii imminuit Oratoris auctoritatem, & orationis fidem. Det porro operam, ut quemadmodum per singuli corporis membra sanguis diffunditur; ita in omnibus Concionis suae partibus quaedam insint quae ad commovendum valeant. Ita dicere debet Orator ut doceat, ut delectet, ut flectat. Docere, necessitas est, delectate suavitas, flectere victoria. Docendi necessitas in rebus est constituta, quas dicimus; reliqua duo in modo quo dicimus. Qui ergo dicit, cum docere vult, quamdiu non intelligitur, nondum se exillime dixisse quod vult ei quem vult docere. Quia est dicit quod ipse intelligit, nondum illi dixisse putandus est, à quo intellectus non est; si verò intellectus est, quocumque modo dixerit, dixit. Quod si etiam delectare vult eam, cui dicit, aut flectere, non quocumque modo dixerit faciet, sed interit quomodo dicat, ut faciat. *Sicut est autem, ut veniant ad audiendum, delectandi audire, ita flectendi ut moveatur ad agendum. Et sicut delectatur si suaviter loquaris, ita flectitur sicuti quod polliceri; et tunc quod minaris; iociter quod arguis; quod commendas, amplectitur, quod dolendum exagoras, doleat; cum quid letandum praedicat, gaudeat; miseretur eorum, quos miserandos ante oculos dicendo constituit; & quicquid aliud grandi eloquentia fieri potest ad commovendos animos auditorum, non quid a seculum sit ut sciatur, sed ut agatur quod agendum esse jam sciunt.*

S. Augustinus
lib. 4. de
Doctrina Christi-
ana Cap. 14.

Præfatus hæc est in descendo eloquentia, quæ sit dicen-
do, non ut libeat quod hoc restat, aut ut fiat quod pigre-
bat, sed ut appareat quod lætetur. Quod tamen si fiat
insultivius, ad paucos quidem studiosissimos suos per-
venit fructus, qui ea quæ dicenda sunt, quamvis ab-
sente inculcâque dicantur, scire desiderant. Quod cum
adepti fuerint, ipsa delectabatur veritate palcantur:
Honoratque ingeniorum insipientes est indoles, in verbis
verum amare, non verba. Quid enim prædesi elocis au-
rea, si aperire quod vobis non potest? Aut quid obesse
ligna, si hoc potest, quando vobis guarantur, nisi pa-
tere quod clausum est? Sed quoniam inter se habent
nonnullam similitudinem vescentes atque discerentes,
propter fastidium plurimorum, etiam ipsa, sine quibus
vivi non potest, alimenta condempna sunt.

S. Augustini
de Civ. Dei
lib. 1. Cap. 22.

Propter eos igitur, quibus fastidientibus non placeat
veritas, si alio quocumque modo nisi eo modo dicamus,
ut placeat: sermo dicentis: datus est in eloquentia
non parvus etiam delectationi locus: Que tamen addita
non sufficit duris, quos nec intellexisse, nec decerens
elocutionis delectatos esse profuerit. Quid enim hæc duo
conferunt homini, qui & conficitur verum, & collan-
dat eloquium, nec inclinat assensum, propter quem
solum cum aliquod suadetur, rebus quæ dicuntur invig-
ilat dicentis intentio: Si enim talia docentur, quæ
credere vel nosse sufficiat, nihil est aliud eis consenti-
enti, nisi confiteri vera esse. Cuius vero id docetur quod
agendum est, & ideo docetur ut agatur, frustra per-
suadetur verum esse quod dicitur, frustra placet modus
ipso quo dicitur, si non ita dicitur ut agatur. Oportet
igitur eloquentem Ecclesiasticum, quando suadet ali-
quid quod agendum est, non solum docere ut instruat,
& delectare ut teneat, verum etiam flectere ut vincat.
Ipse quippe iam remanet ad consensionem flectendus
elegantia granditate, in quo id non egit usque ad ejus
confessionem demonstrata veritas, adiuncta etiam su-
avitatis dictionis.

XX. Ad hæc tria, id est, ut doceat, ut delectet, ut
flectat, etiam tria illa videtur pertinere voluisse Roma-
ni Auctor Eloqui, cum dicit: *Si igitur eris eloquens,
qui poterit parva summisse, modica temperatæ, magna
granditer dicere:* Tamquam si adderet illa etiam tria,
& sic explicaret unam eandemque sententiam, dicens:
*Si eris igitur eloquens, qui ut doceat, poterit parva
summisse: ut delectet, modica temperatæ, ut flectat,
magna granditer dicere.* Hæc autem tria ille, sicut ab
eo dicta sunt, in causis fortioribus posse ostendere: non
autem in Ecclesiasticis excellentioribus, in quibus hujus-
modi quem voluit infortunare sermo veitatur. In illis
enim ea parva dicuntur, ubi de rebus pecuniariis judi-
candum est, ea magna, ubi de salute ac de capite homi-
num; ea vero ubi nihil horum iudicandum est, nihil-
que agitur ut agat sive decernat, sed tantummodo ut de-
lectetur auditor, inter utrumque quasi media, & ob
hoc modica, id est moderata. In istis autem nostris,
quæ quædam omnia, maxime quæ de superiore loco
populis dicimus, ad hominum salutem, nec tempora-
rarium, sed æternam salutem debemus, ubi enim ca-
verendus est æternus interitus, omnia magna sunt quæ
dicimus; usque adeo ut nec de ipsis pecuniariis rebus
vel acquirendis vel amittendis parva videri debeant quæ
Doctor Ecclesiasticus dicit, sive sit illa magna, sive par-
va pecunia. Neque enim parva est iustitia, quam pro-
fesso & in parva pecunia custodire debemus, dicente
Domino: *Qui in minimo fidelis est, & in magno fide-
lis est.* Quod ergo minimum est, minimum est: sed in
minimo fidelis esse, magnum est. De iudicis certe læ-
cularibus granditer dicit Apostolus, quæ tamen res mi-
nime sunt: *Corripit, increpat, exprobat, minatur,
animique sui affectum crebra & aspera vocis mutatione
testatur, propter iustitiam, caritatem, pietatem, quæ
nulla sobria mente dubitante, etiam in rebus quam libet
parvulis magna sunt.* Calix aque frigide res minima

S. Cicero, lib.
de Oratore.

S. Augustini
de Civ. Dei
lib. 1. Cap. 22.

S. Augustini
de Civ. Dei
lib. 1. Cap. 22.

Mat. 23. 41.

atque vilissimū est: Non ideo tamen minimum aliquid atque vilissimum Dominus ait, quod cum qui dederit Discipulo ejus, non perdit mercedem suam. Nec verò quando Concionator ea de re sermonem habet, parvum aliquid debet existimare se dicere; & ideo non temperatè, non granditer, sed submissè sibi esse dicendum: Nonne si conqueat dicat, tamquam de illa aqua frigida quorundam flagitta debet erumpere, que etiam frigida hominum pectora, ad misericordie opera faciendā, spe cælestis mercedis atcondat?

Et tamen cum Concionator debeat rerum dicitur esse magnarum, non semper eas debet granditer dicere, sed submissè eum aliquid docetur; temperatè, cum aliquid vituperatur sive laudatur; cum verò aliquid agendum est, & ad hoc loquimur qui hoc agere debent, nec tamen volumus, tunc ea que magna sunt, dicenda sunt granditer & ad flecendos animos congruenter. Et quando de una eademque re magna, & submissè dicitur, si docetur; & temperatè, si prædicatur; & granditer, si avertus inde animus ut convertatur, impellatur. Quod enim Deus ipso majus est? Numquid ideo non dicitur? Aut qui docet veritatem Trinitatis, debet nisi submissa disputatione agere, ut res ad dignoscendum difficultis, quantum datur, possit intelligi? Numquid hæc ornamenta, & non documenta quaerunt? Porro cum laudatur Deus sive de se ipso sive de operibus suis, quanta facies pulchra ac splendida dictionis oboritur ei, qui potest quantum potest laudare; *Quæ non coramenter laudat, nemo quomodoque non laudat?* Ac si non colatur, aut cum illo, vel etiam præ illo quocumque creatura colatur & diligatur, quantum hoc malum sit, atque ut ab hoc malo avertantur homines, debet granditer dici. Summissè, temperatè, granditer dictionis exempla S. Augustinus affert ex Apосто-lo Paulo, ex SS. Cyrillano & Ambrosio desumpta: sed grande dicendi genus hoc maxime distare à temperato

obseruat, quod non tam verborum ornatus compræsum est, quam violentum animi afflictibus. Nam capit etiam eloquentie ornamenta pene omnia; sed si ea non habuerit, non requirit. Ferrus quippe inopem suo, & eloquentiæ pulcritudinem, si occurrerit, vi terrois rapit, non curā decoris assumit. Satis enim est ei propter quod agitur, ut verba congruentia, non oris eligantur iudicis, sed pectoris sequantur ardorem. Nam si aurata gemmatoque ferræ viri furis armetur, incutissimum pugna, agit quidem illis armis quod agit, non quia periosus, sed quia arma sunt: idem ipse est tamen & valet plurimum, etiam cum rimanti solum ira savi.

XXI. Cum autem eloquentia universale sit officium, in quocumque genere dicere aptè ad persuasionem; finis autem id quod intendis; persuadere dicendo; in quocumque trium generum dicitur etiam Eloquens Concionator aptè ad persuasionem; sed nisi persuadere ad finem non pervenit eloquentia. Persuadet autem in submissio genere vera esse que dicit; persuadet in grandi, ut agatur que agenda esse jam sciuntur, nec aguntur; persuadet in genere temperato, pulcre ornate que se dicere; quo sine nobis quid opus est? Apparet cum qui lingua gloriantur, & se in panegyricis talibusque dictionibus jactant, ubi nec docendū, nec ad aliquid agendum movendū, sed tantummodo est delectandus auditor. Nos verò illum finem referamus ad alterum finem, ut fellicet quod efficere volumus, cum granditer dicimus, hoc etiam ipso vehimus, id est, ut bene mórnam diligamus, vel devitentur mala; si ab hac actione non sic alim sunt homines, ut ad eam grandi genere dictionis urgendi videantur; aut si jam id agunt, ut agant studiosius, atque in eo firmius perseverent. Ita si etiam ut temperati generis ornatus, non jactantur, sed prædicentur utantur: Non ejus sine contenti quo tantummodo delectatur auditor, sed hoc potius agentes, ut etiam ipso ad bonum, quod persuadere volumus, adjuvetur.

et 7. August.
tunc, lib.
4. De Div.
Ibidem dicitur
Sicut, Cap.
11.

N.
®

XXII. Ab his *S. Augustini* regulis ac præceptis longè recedunt Concionatores illi, qui delectandis duntaxat auditoribus dant operam, adulteris similes, qui voluptatem querunt, non prolem; *adulterantes verbum Dei*: vel qui præclaris virtutum ac vitiorum picturis & imaginibus inanis eloquentiæ tūco adumbratis, descensionibus luxuriante eloquentiæ elaboratis, antithesibus studiosè quasitis & ordinatis, mentem delectant, & phantasiam commouent unam, non cor atque voluntates. Quod quidem vitium indecens existimo, quòd facultates Concionatoris cum cognatis auditoris facultatibus colloquantur; phantasia cum phantasia, mens cum mente; cor seu valutas cum corde seu voluntate. Unde Concionator, cuius mens illuminata quidem est, & phantasia commota, cor verò durum, & piis affectionibus destitutum, phantasiam auditorum excitat, mentem erudit, cor verò ac voluntatem minimè commouet.

XXIII. Falluntur sanè oppido, qui Concionatorem ideo granditer dicere putant, & ad animos commouendos congruenter, si dicenti crebrius & vehementius acclamantur: hoc enim & acutissima submissi generis, & ornata facient temperati. *Grande autem genus plerumque pondere sua voces premit sed lacrymas exprimit.* Id sibi experimento probatum, *S. Augustinus* commemorat. Cum scilicet Cæsares Mauritanæ populo è suggestu disladeret pugnam civilem, vel potius plus quam civilem, quam *Cæsarum* vocabant; neque enim ciues tantum modo, verum etiam propinqui, fratres, postremo parentes ac filii, lapidibus inter se in duas partes diuisi, per aliquot dies continuis, certo tempore anni solemniter dimicabant, & quisque ut quemque poterat occidebat: Egit quidem *S. Augustinus* granditer, quantum valuit, ut tam crudele atque inueteratum malum de cordibus & moribus eorum auelleret, pelleretque dicendo: Non tamen egisse aliquid se putauit, cum

S. Augustinus, lib. 2. De Doctrina Christiana, Cap. 24.

eos audiret acclamantes, sed cum flentes videret. *Acclamationibus quippe se duceri & delectari, stelli autem lacrymis indicabant.* Quas ubi aspexit, immanem illam consuetudinem à patribus & auis, longèque à maijotibus traditam, que peiora eorum hostiliter oblidebat, vel potius possidebat, deuicant, antequam ipsi id ostenderent, credidit. Moxque sermone finito, ad agendas Deo gratias corda atque ora conuertit.

XXIV. Concionem instruat atque exornet Ecclesiastes, non verborum vel lectissimorum inani sonito, sed sermone nimis elaborato, & pene calamistrato ac factato, quo nihil infructuosius esse potest, sed gravi, plenoque luce sanctæ doctrinæ, ac referto disciplinæ, que verè Christiana præstantque sit ad salutem. Scripturæ Sacræ locutionibus & verbis utatur, quantum potest, quibus vim conuertendi animas Deus indidit; non verbis hominum, sed verbo Dei, verbo crucis, verbo quod instar gladii ex utraque parte acuti pertingit usque ad diuisionem spiritus & animæ. *Non Doctor verbis seruiat, sed verba Doctore.* Hoc est enim quod *Apostolus* ait: *Non in sapientia verbis, ut non ex acutis orax Christi.* Et, *Non in perscrutabilibus humana sapientia verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis.* Et, *Nali verbis contendere: ad nihil enim utile est nisi ad subuersionem audientium...* Verbis enim condescendere, est non curato quomodo erret veritate vincatur, sed quomodo tua dictio dicitiani præferatur alterius. Ad hanc orationi quoddam decus non apperitur, sed quod lammodo naturale: periodorum numerositas nec omnino prætermittatur, nec affloctetur. *Nam cavendum est ne diuini grauibuz sententis, dum additur numerus, pondus detrahatur.* Ut enim formæ naturalis decor neglectus, minimèque fucatus, ac penè inornatus, sepe mouet vehementius sensus & animos: sic magis valet ad sanctas affectiones in animis auditorum excitan-

S. Augustinus, lib. 2. De Doctrina Christiana, Cap. 24.

1. Cor. 1. 17. 2. Cor. 1. 17. 2. Cor. 1. 17.

1. Tim. 2.

S. Augustinus, lib. 2. Cap. 24.

das naturalis & minimè faciat eloquentiæ pulchritudo?

XXV. Memoriam cuncta ita mandare studeat Concionator, ut fugiat tamen memoriæ ostentationem: Nec verbis ita illam adstringat, ut nisi occurrerint, alia sufficere non possit ad res ipsas congruè proprièque exprimerendas, quas excogitavit, digessit, exornavit.

XXVI. Caveat Concionator ne rerum multitudine dicendarum gravet auditores, aut sermonis prolixitate sit ipse fastidiosus, *Cum & grandis animi seror prædicantis adest, & multiplex tractandorum materia memoria non deest, facundia quoque possibilis & ornata necessitati superest, penses eorum qui tacite audiunt imbecillæ vires, meliusque fore ut pauca & gratè suscipiantur, quam innumera ex quibus nulla retineantur; finemque facere non differat, ut varium cum sermonem futurum est, alacres eos, non fastidiosos inveniat.* Monitum est venerabilis Guiberti Novigentini Abbatis, in Tract. Quo ordine sermo fieri debeat?

XXVII. In fine concionis, utatur Epilogo, quo partes ejus & præcipua capita breviter repetat, præsertim quæ morum adificationem, & actionem spectant. Concionem denique concludat brevi præcatione, & gratiarum actione, quæ absolutâ, populoque cum benedictione dimisso, nisi Diaconus adsit Episcopus, aut aliter cum ejus licentiâ Pontifex ritu solemniter celebrans, à quo benedictionem sibi ac auditoribus impartiri supplicabit: paululum de suggestu ad Altare conversus, genibus flexis tacitus orabit; auditoresque aliquando monebit ut præter orent, gratiamque à Deo postulent necessariam ad morum emendationem, ad fugam vitiorum, ad victoriam tentationum, ad virtutum amorem & excitationem.

CAPUT V.

De Concionatoris officio in instituendis Fidelibus ad sanctissimum sacramentorum usum.

XXVII. **C**um nihil Christiano populo utilius esse possit, quàm scientia & rectus usus sacramentorum, quæ sunt fontes salutaris, instrumenta salutis, gratiæ vasa, morborum spiritualium pharmaca, pignora immortalitatis: accuratè doceat Concionator, quàm religiosè, quàm piè, quàm humiliter ad illa sit accedendum.

XXVIII. De baptismo cum loquetur, cetera cum exposuerit quæ ex Concilio Tridentini Catechismo sapienter præscripta sunt, tum in eo præcipuè versabitur, ut depravatos Fidelium mores exagitet, qui sponiones in baptismo Deo factas violare non dubitent; & carni, mundo, pompisque ejus, & Satanæ, illiusque operibus vivant, Deo autem mortui sint, cui uni debent vivere.

XXIX. De Confirmationis sacramento cum sermonem instituet, divina illa dona commendabit, quæ Deus hoc Sacramentum ritè sanctèque suscipientibus impartitur. Tum ostendet quàm sollicitè, quantaque religiosi animi præparatione Fideles ad illud suscipiendum convenire, filiosque suos disponere ac offerre debeant. Exponet præterea cui sint usui septem illa Spiritus-Sancti dona: & ad illorum officia rectè obeunda auditores hortabitur. Arguet denique negligentiam Christianorum in iis obtinendis & accipiendis; cum in querendis terrenis opibus tam diligentes sint & solliciti.

XXX. Penitentiam & sanctissimæ Eucharistiæ frequentationem fructuosissimam esse, & maximè commendandam, Scripturæ sacre testimoniis, omnique

*S. Cæcilius
Barrucanæ,
in Israhel,
Prædic. verb.
Dni.*

Genes.

argumentorum genere comprobabit; & ad frequentiam eorum usum Fideles vehementer hortabitur, illudque identidem inculcabit: *Qui longè est à Sacramento quibus est redemptus, longè sit à salute quam fuerat consecutus. Sanctissimam illum consuetudinem concionando illustrare studeat, ut populus Christianus, si minus omni die Dominica, saltem semel singulis mensibus peccata confiteatur, & ad sacrum Eucharistiae communionem accedat; In Quadragesima verò & in Adventu Domini, singulis Dominicis id faciat, quod antequam Fidelium pietatis est.*

XXXI. De Sacramento Extremæ Unctionis dicat accuratè, præsertim cum de Christiana preparatione ad mortem concionem habebit. Quæ in tractatione Fideles doceat, ut quando in gravem ac periculosum morbum incidunt, ipsi statim tum Penitentia & sanctissimæ Eucharistia Sacramenta, tum hoc Extremæ Unctionis, quod penitentia supplementum & confirmatio est, opportuno tempore petant, & præsertim cum integra mente sunt. Doccat vim Sacramenti, ex quo solarium ingens illis asseret; cum viderint nullum sibi spirituale remedium deesse in sanguine Christi, quod Mater Ecclesia adhibet ad filiorum salutem: Nihilque omnino prætermissa, quod in eo argumenti genere conducere valeat ad spem in Deum excitandam.

XXXII. De Ordinis Sacramento, cum tempus postular, diligenter agat Concionator. Quo in genere, cum cetera commemoraret, quæ in Concilio Tridentino Catechismo habentur: tum Clericorum vitæ instituta, munerisque partes ac functiones. Quam ab omni labe putos eos esse oporteat: quæ à pertributionibus alienos: quam continentem, temperantem, sobriam: quam spiritualis vitæ studiosam: quam omni virtutum exemplo præstantem: quam impensis caritatis, quæ omnium virtutum mater est, & vinculum perfectionis, amantem: quam expertes cupiditatis & avaritiæ, quæ radix est

S. Petrus
Barrabas.

omnium viciorum, & caritatis venenum: quam divini cultus zelo accensam: quam salutis Animarum studio flagrantem: quam doctam, omnisque disciplina sanctæ peritam: quam liberales in elemosynis erogandis, qui præsertim uberes fructus ex beneficiis Ecclesiasticis percipiunt: quam hospitalis: quam benignos salutaribus consiliis dandis: quam manificos ac promptos in omni spiritali dono, opereque misericordie: quam diligentes & sollicitos in omni Ordinum suorum functione. Hæc omnia piè, doctè, sapienter ita explicet Concionator, ut populus ad honorem & observantiam debitam iis, qui in Ecclesiasticis Ordinibus constituti sunt, exhibendam accendatur.

Id argumenti genus nactus, Fideles doceat officia erga Clerum. Quanta reverentia & obedientia debeatur Romano Pontifici, Christi Domini in terris Vicario, omnium Christianorum Patri & Doctori, quam reverentiam pro eo orandum, cui sollicitudo omnium Ecclesiarum incumbit. Quam magnus honor tribuendus sit Episcopo, ut Apostolorum successori, ut patri, ut pastori, ut animarum totius Diocesis Rectori. Quanta sit sacerdotii dignitas, demonstret: qua reverentia, quo honore populus Sacerdotes prosequi debeat, præsertim Parochos, qui curatores sunt Animarum, pastores, parentes spirituales, quique parerna sollicitudine populi salutem, spiritualibusque commodis invigilant. Ostendat quam grato propterea animo, quam pia liberalitate, quam adeliciter decimis, primitiis, aliæque iure aut pia consuetudine debitas subventiones illis solvere debeant: quam propensa voluntate eorum cohortationibus, monitis, præceptisque obtemperare. Quam frequenter, cum necesse fuerit, eos adire, ut ab ipsis salutaria consilia petant. Quam sæpè, præsertim diebus Dominicis Festisque ad Parochialem Ecclesiam convenire, Missæ Parochiali interesse, divinarum literarum commemorationi, ut sanctis moribus fides palcetur,

ipſe erigatur, caritas accendatur, & ad omnem bene recteque agendi diſciplinam caſtelliſim præceptorum inculcatione ſalutariter erudiatur: ubi exhortationes, caſtigations, & cenſura divina: ubi egenis alendis ſpontaneæ ſunt oblationes, quaſi depoſita pietatis. Populum denique hortetur Eccleſiaſtes, ut ſtatis illis quatuor anni temporibus, & privatim in ſuis quiſque ædibus, & publice in Eccleſia oret pro iſtis qui Sacramento Ordinis initiantur, ut Deus dignos Eccleſiaſiaſta Miniftrōs efficiat.

XXXIII. De Sacramento Matrimonii tractans Coniugator, vim illius doceat ac ſanctitatem. Moneat quāto religioſa præparatio ſit incundum. Contrahentes ad orationem hortetur Tobie exemplo, nec non ad jejunium; tum ad Confefſionem & Communionem, antequam matrimonium contrahant. Inſtruat imprimis Fideles quo animo nubendum: quo in genere multa diſſeret de Chriſtiana filiorum educatione. Admonet ut videant cui nubant in Domino: Deum præcentur ut recte nubant, ut eos in eligenda uore dirigat, quæ ſit ſecundum cor ejus: nam proprium donum Dei eſt uxor bona, & prudens: manus ſimilis Dei vit probas & timens Deum. Ut in re tanti momenti parentum conſilium adhibeant; quod lex naturalis humanaque ſuadet, & ſacramenti literarum exempla docent. Ut rationem habeant ætatis, conditionis, ac morum: ut dotis magnæ loco virtutem cenſeant. Virginitatis ſupra matrimonium excellentiam ac meritum commendat; qui tamen continere non poſſunt, melius eſſe doceat nubere, non ad laxandam, ſed ad reſtringendam ſervandamque concupiſcentiam: qua data opportunitate, de conjugali calitate diſſerat. In id verò præcipue incumbat, ut ſi quæ morum corruptela nuptiis celebrandis ex depravato uſu adhibetur, radicibus extirpentur; ut ſaltationes, choreæ, cyathorum contractiones, vocum à profano Gentilium more non abhorrentiſſim ſtreptus in viis plateisque; ac præterea ſcinationes & venetiſia in iſis impediendis.

CAPUT VI.

De Concionatoris officio in vitiis perpetuo reprehendendis, præviſque conſuetudinibus è medio tollendis.

XXXIV. **Q**uod Jeremie Propheta à Domino dictum eſt, id ſibi dictum reputet Concionator: *Ecece dedi verba mea in ore tuo: ecce tranſiit te hodie ſuper Gentes & ſuper Regna, ut evellat & deſtruat, & diſperdat & diſſipet, & ædiſices & plantet.* Cooperator ſit Chriſti ad deſtruendum corpus peccati, ad cupiditates, præviſque conſuetudines evellendas & abolendas. Vitia potro ac peccata quæ perpetuo reprehendit, ac deſtruit ſtudio omnibus & zelo ſerventioſe conabitur, hæc frequentiora ſunt: Detraſibile blaſphemie ſcelus, ac nefaria maledicta, quæ in Deum, Sanctoſque evocantur: ſuperſtitiones, anguſtia, divinationes, venetiſia, cantiones, & cætera iſtius generis, quibus cultuſſimus Dei cultus violatur: Dietum feſtorum violatio: Immoderatus ac irreligious quorundam acceſſus ad Tempia Deo dicata; impura in illis, aut in eorum atris & conſecratis conſertario, ac nequaquam cum pietatis Chriſtiane rationibus conveniens, præſertim cum Divina celebrantur. Nefarium rei familiaris cum alienis injuria parandæ atque augendæ ſtudium, pecuniæ congerendæ ſiris, & omnis avartitia: Tot contractuum genera, in fraudem legiſſimam omnem prohibentem excogitata: Litium & controverſiarum immoderatum ſtudium, ex una cupiditate profectum: Improbitas illorum, qui cauſas iniquas defendunt: Avartitia & negliſgentia illorum, qui lites protrahunt: Nequitia il-

Tertullianus,
in Apolog.

S. Crisostomus
Benedictus.

Præsent.
17. 14.

Jerem. 1. 10. 14.

S. Cæſarius
Benedictus,
in Diſcret.
Prædic.
Verbo Dei.

UNIVERSITATIS ALMAE MATRIS SOCIETATIS ACADEMICÆ BRUNSVIGENSIS

lorum, qui litibus iurgisque odia & inimicitias alunt; Malicia præterea quorundam, qui velut hirudo, litigantium, omni litigandi arte immoderatos sumptos exhaustiunt; Calumnix, quæ pallim in foro versantur; adulteria, supra, incesta, fornicationes, comestationes, ebrietates, cæteraque opera carnis: Impia licentia falsi testimonii dicendi, aut falso jurandi, etiam in te aut vita cuiuscumque nocenda. Nec verò satis putet universæ generatimque peccatorum & vitium reprehendere; sed ad species, præcipuatque actiones descendat: quò rectis auditoris peccata cognoscant, multoque castius fugiant.

XXXV. Et quoniam plerique sunt, qui certis vulgaribus argumentationibus, Disciplinæ Christianæ repugnantibus unum ad peccatorum excusationem; de industria aliquando, pro ut usu venerit, Concionator pie doctèque ostendat, quam graviter & infelicitate errore deceperit, à via salutis abertent. Atque ii quidem alii sunt qui honorum studiis & ambitioni ferviunt, propterea quòd & Mundo, & propinquis satisfaciendum putent. Alii angustiam illam vivendi viam ad Evangelii præscriptam minime tenent, quia communem vitæ consuetudinem secularium hominum amplectendam arbitrantur. Alii pietatis opera multa spernantur, quoniam anicularum exercitaciones illas potius esse existimant, quam virorum. Sunt qui à perfectioni vitæ ratione, atque à frequenti Sacramentorum usu se subtrahunt, alioque adducunt, quòd sine eo diligentiori pietatis studio Christianus homo salutem consequi possit. Sunt qui peccata excusent adolescentiæ ac juventutis nomine, vel aliam causam prætexant, ut temperantem, paupertatem, societatem, statum & conditionem. Atque ita quidem multi agere pergunt, falsis vulgi opinionibus, ineptisque argumentationibus delusi, quæ à Concionatore

S. Carolus
Barros.

acerrimè coarguendæ, & studiosissimè refellendæ sunt.

XXXVI. Publicorum peccatorum illecebras, quas homines pravæ consuetudinis errore decepi pro nihilo ducunt, Concionator perpetuò reprehendat, atque in summum odium adducere conetur, ostendatque quam graviter Deum offendant, quam multa mala, quin etiam publica calamitates inde oriantur, Deo ultionum iusto iudice & in hoc & in futuro seculo penas exigente.

Spectacula, ludos, ludicraque res istius generis, comædiarum compositionem, exhibitionem, frequentationem, scenicas omnes & histrionicas actiones, quæ ab Eshnicorum moribus originem ducunt, Christianæque disciplinæ adversantur, perpetuò detestentur, execretur, ductis argumentis ex scriptis Tertulliani, S. Cypriani Martyris, S. Joannis Chrysofomi, Salviani Massiliensis Presbyteri, aliorumque Patrum.

Choræas, sitationes, ac repudia, quibus mortificatæ cupiditates excitantur, è suggestibus graviter reprehendat insecteturque. Omnem in muliebri vestitu luxum, caudatas vestes, superbum ornatum, dehorum illam capitis ornandi speciem, & compositionem ostentatitiam, imò potius manducitiam, muliebres fucos ac pigmenta, pectoris, colli, brachiorum nuditatem, cæteraque ad molliem, atque adeo ad libidinis incitamentum spectè excogitata, omni persuasionum vi, & argumetorum quasi telis oppugnabit: quæ plurima subministrabunt SS. Cyprianus, Chrysofomus, Ambrosius, Augustinus.

Effusam etiam vitiorum impensam, & omnem intemperantiam, quæ ad barbararum Geytiam, à fide alienatum mores tam prope accedit, omni studio & ardore sancto coarguat. Servorum, quorum opera nulla est, neque domi, neque foris, multitudinem inutilem ac desidem dissuadeat. Epulas illas sumptuosas, & co-

S. Carolus
Barros.

S. Carolus
Barros.

inellationes immoderatas, omnis intemperantia, libidinis, aliorumque vitiorum illecebras reprehendat, increpet. Omnem aleam, omnemque ejus generis ludum, unde jurgius, furto, maledictis, ac aliis malis, maleficisque quasi fores aperiantur, graviter objurgat atque exagret. Horum etiam peccatum infecerit, qui adesitas ad ludum aleatorum exponant. Multorum denique otiosam vitam ac voluptariam, ita facile peccatis expolitam, imò perpetuam peccati occasionem, sapissime reprehendat.

XXXVII. Cum ad conciones habendas aliquò Prædicator Evangelicus veniat, ab Episcopo, vel à Parocho, aliove Ecclesie Rectore, accuratè illius loci morum corruptelas & pravas consuetudines conquirit: quas ut occasio foret, verborum vi & sententiarum pondere, & imprimis Sacræ Scripturæ testimoniis & exemplis ita infecerit, & funditus extirpet Deo juvante: eas etiam consuetudines, quæ etsi per se male non videantur, occasionem tamen præbent peccandi.

CAPUT VII.

De Concionatoris officio in excolendis virtutibus.

XXXVIII. **N**on modò vicia destrucere, sed & Dei Templum spirituale in auditibus edificare; non solum evellere cupiditatem, sed & inserere & rigare virtutem, Concionatoris Evangelici munus est: quavis neque qui plantat, neque qui rigat sit aliquid, sed qui invocatum dat Deus. Quemadmodum autem in virtutis distindendis non universè dumtaxat, sed speciatim singulas partes victiosæque actiones persequi debet Concionator: ita Christianas virtutes eamque præcipua officia exponere,

non modò in universum, sed singillatim ac diligenter. Spiritus itaque vitæ partes ac præcepta, ex intima sanctissimorum virotum disciplina de prompta exponere studeat. Ad Evangelica consilia, ad perfectionis vitæ rationem, ad Mundi contemptum audientium animos sæpe impellat, quò studiosius celestis spiritualisque vitæ instituta amplectantur. Ad misericordiam elemosynæque opera illos perpetuò excitet. De hospitalitatis officio, de hospitalibus, de Sodalitatibus caritatis, de captivorum liberatione, ac de omni pauperum cura, præsertim infirmorum, orphanorum, & quos ingenuus pudor mendicare prohibet, opportunitate data concionetur. De elemosyna etiam spirituali dicere non prætermittat. Correctionis igitur fraternæ, quæ spiritualis elemosynæ genus est, necessitatem, modum, utilitatem oportune & prudenter explicet.

Ad penitentia exercitationes, corporis macerationem, castigationemque sæpe accendat. Ad jejunium; prout Vigilia, Quadragesimalis tempestas, & quatuor Tempora occurrunt, sæpe concionem transferat, quæ & jejunii necessitatem, & salutes fructus inde provenientes exponat. Et, quod plurimi interest, sancti jejunii certas leges doceat ediligentius, quò gravius in hoc genere ab omnibus ferè peccatur.

Piorum librorum lectionem studeat, ostendatque spirituales utilitates quæ inde oriuntur. Nihil non agat, ut librorum inutilium, fabulorum, turpium, periculorum, quales Romantici (ut vulgo nuncupantur) & Comædiæ, aliaque hujus generis camina, quibus motum disciplina corrumpitur, & profani amores excitantur: nec non obscenarum atque alia ratione improbarum imaginum usus omnis tollatur.

XXXIX. Uniuscujusque statum homines doceat, & ad officia sua erudiat. Concionator. Moncat. ix.

plurimè parentes, liberos, vitium, uxorem, domi-
num; servum, clericum, laicum, privatum, ma-
gistratum, epus officii quod cuiusque proprium erit.
Qua ratione fieri possit ut bonis animi, corporis, &
externis, quæ futuræ vocantur, ad consequendam
eternam beatitudinem utantur: qua moderatione pro-
spera, quæ patientiâ adversa ferre debeant.

De filiorum educatione, & totius familie cura
credè & diligenter agat. Quo in officio, maritum
ad vacatam filii instructionem, & dominatum in
pudicitia ancillarum tuenda negligentium culpas coar-
guat. Doctrinæ Christianæ instructionem, quæ pueris
prima fidei ac legis divinæ rudimenta traduntur, quam
sæpius atque maximè suadet & commendat: &
patres-familias graves penas in Dei iudicio duros
ostendat, si eorum incupia filii ac famuli Christianas
Catecheses, quæ in Parochiis habentur, non frequen-
taverint, & quæ necessaria sunt ad salutem ignora-
verint.

Commendet observantiam & obedientiam, quæ
Pastoribus, & Sacerdotibus, Principibus, Magistra-
tibus, ac denique Majoribus exhibenda est. Moneat
quam crebri pro illis Deum precari, quæ moderati-
one & reverentiâ de illis loqui debeat subditi & in-
feriores: Cum in hoc sæpius peccetur, & oris gla-
dio temerè ferantur.

Magistratus etiam, cum opus est, & alios qui præ-
sunt, commonefaciat, populi commoda, non sua
spediare debere; prodesse magis & consulere, quam
preesse ac dominari: exemplo non minus quam au-
thoritate illum ad veras virtutes, optimamque disci-
plinam dirigere; paterno amore eundem complecti;
Religionem imprimis, iustitiam, clementiam, forti-
tudinem & temperantiam in omni vita colere.

Nobiles accuratè doceat humilitatis officia, mo-
dellæ partes, cæterasque virtutes, quibus regis splen-

desicit emanatque nobilitas. Nullam nobilitatem esse
ostendat eam Christianam confiterendam, quæ Dei genus,
quæ filii Dei nominantur & sumus: quod in nostra
situm est potestate cum Dei gratiâ. Dedit enim nobis
potestatem filii Dei fieri. Admoncat quam benignè
eam rustici, cum pauperibus, cum cæteris inferio-
ris ordinis agant. Doceat quam indecoram ac turpe
sit, & Christiana nobilitate indignum, imbecillio-
nes injuriolius tractare, opibus oppugnare, auctori-
tate opprimere, oneribus gravare, debita mercede
fraudare, res alienum minime dissolvere; & (quod
flagitiosissimum est, & ad infamiam notam insignè)
puellarum pudicitiam attentare.

Ignobiles ad veram nobilitatem, quæ in Religio-
nis pietatisque cultu, & in præclaris caritatis, hu-
militatis, patientiæ, Christianarumque aliarum vir-
tutum officii elucet, vehementer accendat. Scriptu-
ram sacram Noë generationes enarrantem, epus no-
bilitatis titulos omnes his verbis complexi doceat,
*He sunt generationes Noë: Noë vir iustus atque
perfectus, cum Deo ambulavit. Ut enim hominum
genus homines, sic animarum genus virtutes. Non
multos nobiles secundum carnem, sed ignobiles &
pauperes in hoc Amunda Deum elegerit, divites in ho-*
*de, & heredes Regni, quod repromisit diligentibus se.
Secundum Deum nobiles esse qui volunt.*

Divites doceat quo modo ad salutem dirigant di-
vitiarum usum: moneat non superbe sapere, non spe-
rare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo; qui
prestat nobis omnia abundè ad fruendum; bene agere
divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, com-
municare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in
futuram, ut apprehendant veram vitam.

Pauperes frequentet ad patientiam cohortetur, con-
solatione leniat, ad virtutum thesaurus comparandos
excitet, secundum Deum beatos esse ostendat; veras

Gr. 1. p. 1.
Fam. 1. 1. p.
om. 1. 1.

Gr. 1. p. 5.
Ambrosius.

Jamb. 1.

1. Tim. 2.
11. v. 9.

UNIVERSIDAD AD AL

UNIV

NOM

ALD

®

S. Augustinus.
De Ambrosio.
De civitate Dei.

non esse divitias, quibus crescentibus crescit inopia, quæ amatoribus suis, quanto faciunt ampliores, non afferunt satietatem, sed inflammant cupiditatem. Fidei totum Mundum divitiarum esse: *Pauperem non esse, qui Deo divos est.*

Pro hominum denique conditione varia salutis præcepta illis tradat divini viri Predicator: ita ut & rusticis hominibus, & colonis, ceterisque cujusvis ordinis ac status non desit neque cohortatione, neque officio ad uniuscujusque institutionem Christianam accommodato. Ad id autem plurimum conducet lectio libri H. Venerabilis Humberti De Romano Magistri Generalis Ordinis S. Dominici, De Eruditione Regijsarum Predicatorum, qui De modo præcipue enudandi sermones ad omne hominum genus, & pro negotiorum occurrentium varietate in scribitur. Exat Tom. xxv. Bibliothecæ Maximæ Patrum Edit. Lugdun.

In omni loco ubi concionatur, aliquod pietatis opus ejus loci incolis ad pie agendi studium, Episcopi iudicio, aptius convenientiusque institui curat; aut institutum vehementius excitari, præsertim usum vesperinae & matutinae orationis, vel publicè in Ecclesia, ubi fieri potest; vel in privatis adibus, congregata familiâ, cum signum campanâ datur: Confessionem Sanctissimi Sacramenti, aut Rosarij beatæ Virginis Mariæ, ad Christianam pietatem nutriendam aptissimas, & S. Caroli Borromeo maxime probatas; quin etiam usum orationis mentalis, & spiritualium exercitiorum, in urbibus præsertim, ubi cultiora sunt ingenia; quamquam omnis homo bonæ voluntatis, rectus corde, & Deum diligens, hujus sanctæ discipline capax sit. Sanctissimam illam orationis mentalis disciplinam tradit & explicat ex Scriptura Sacra, SS. Patrum principis, & Auctoribus Ecclesiasticis, quorum opera universum ab Ecclesia

probata sunt: & illusiones erroreque novorum Eucharum seu Quietistarum non modo caveat, sed pro sua virili parte impugnet, excutere, eradice.

Ad præxim denique revocet illud Guiberti Novigentini Abbatis præceptum: *Nulla predicatio salubrior mihi videtur, quam illa que hominem sermone ostendat, & foras extra se spargam, in interiori suo, hoc est in mente resistam, atque cum cogitanti quodammodo dispillum ante faciem suam statuat.*

Tract. que res-
dicitur sicut ha-
bitus

CAPUT VIII.

De Decore in Concione servando.

XL. Concionem totam accommodet Predicator Evangelicus ad ingenium, conditionem, mores, captumque hominum, apud quos dicturus est. Nihil enim ineptius & absurdus fingi potest, quam si in paupere pago aut oppido, apud rusticos, aut plebeios ita concionetur, ut in opparas epulas, luxuriam declamet: si res doctrinam auro dignas, coram iudibus & imperitis pronunciet: si omnibus eloquentiæ numeris absolutam & elaboratam orationem ad catechizandos nudes, rusticanos & plebeios homines afferat. Sacro igitur Oratori hæc attendenda sunt omnia, non solum scilicet auditorum status, sed etiam locus, tempus, res de qua dicturus est, & personæ inæ auditorum, & vitæ genus, ut aptè, decore, convenienter, & cum dignitate concionetur. Sicut enim est quidam eloquentia que magis artem juvenilem docet, est que lenilem, nec jam dicenda est elegantia. Si persona non congruat eloquenti: ita alia est eloquentia fori, alia fieri suggesti, alia Academicæ, alia Ecclesiæ.

XLI. Non una eademque exhortatio omnium con-

S. Augustinus.
De civitate Dei.
De doctrina Christiana.
Cap. 11.

S. Gregorius
M. p. i. cura
pastoralis.

42

INSTITUTIO

gruit, quia nec cunctos par morum qualitas adstrin-
git. Sæpe nataque aliis officium, quæ aliis profunt...
Pro qualitate igitur audientium formari debet sermo
Doctorem, ut & ad sua singulis congruat, & tamen
a communis edificationis arte nunquam recedat. Quid
tamen sunt inerte mentes audientium, nisi, ut ita di-
xerim, quedam in cybara tonsiones strate chorda-
rum? quas tangenti arifex, ut non sibi seipsi dissi-
mule canticum faciant, dissimiliter pulsar. Et ideo
choræ consonant modulationem faciunt, quia uno qui-
dem pleetro, sed non uno impulsu feriuntur. Unde &
Doctorem quisque, ut in una cunctos virtute caritatis
edificet, ex una doctrina, non una eademque exor-
tatione tangere corda audientium debet. Aliter nam-
quo admonendi sunt viri, aliter femine. Aliter juve-
nes, aliter senes. Aliter inopes, aliter locupletes.
Aliter læti, aliter tristes. Aliter subditi, aliter Prælati.
Aliter servi, aliter Domini. Aliter hujus mundi sa-
pientes, aliter hebetes. Aliter impudentes, aliter ve-
recundi. Aliter potervi, aliter pullillanimes. Aliter
impiscentes, aliter patientes. Aliter benevoli, aliter
invidi. Aliter simplices, aliter impuri. Aliter inco-
lumnes, aliter ægri. Aliter qui flagella metuant, & pro-
pterea innocenter vivunt; aliter qui sic in iniquitate
durierunt, ut neque per flagella corrigantur. Aliter
nimis taciti, aliter multiloqui; vacantes. Aliter pigri,
aliter precipites. Aliter mansueti, aliter iracundi. Ali-
ter humiles, aliter elati. Aliter pertinaces, aliter in-
constantes. Aliter gulæ dediti, aliter abstinentes. Ali-
ter qui sui misericorditer tribuant, aliter qui aliena
rapere contendunt. Aliter qui nec aliena appetunt, nec
sua largiuntur; aliter qui & ea quæ habent tribuunt,
& tamen aliena rapere non desunt. Aliter discordes,
aliter pacati. Aliter seminantes jurgia, aliter pacifici.
Aliter qui sacræ legis verba non intelligunt rectè; a-
liter qui rectè quidem intelligunt, sed hæc humiliter

CONCIONATORUM.

43

non loquuntur. Aliter qui cum rectè prædicare valeant,
præ nimis humilitate formidant; aliter quos à prædi-
catione imperfectio vel ætas prohibet, & tamen præ-
cipitatio impellit. Aliter qui in hoc quod temporali-
ter appetunt, prosperantur; aliter qui ea quidem quæ
mundi sunt, concupiscunt, sed tamen ad veritatis la-
bore fatigantur. Aliter conjugii obligati, aliter à con-
jugii nexibus liberi. Aliter peccatorum carnis confici,
aliter ignari. Aliter qui peccata deplorant operum,
aliter qui cogitationum. Aliter qui admitti plangunt,
nec tamen deserunt; aliter qui deserunt, nec tamen
plangunt. Aliter qui illicita quæ faciunt, etiam laud-
ant; aliter qui occulte prava, nec tamen deviant.
Aliter qui repentina concupiscentiâ superantur, atque
aliter qui in culpa ex consilio ligantur. Aliter qui li-
cet minima, crebros tamen illicita faciunt; aliter qui
se à parvis custodiunt, sed aliquando in gravioribus
deneguntur. Aliter qui bona nec inchoant; aliter
qui inchoata minime consummant. Aliter qui mala
occulte agunt, & bona publice; aliter qui bona
quæ faciunt abscondunt, & tamen quibusdam factis
publicè mala de se opinari permittunt. Hæc S. Gre-
gorius Magnus 3. p. Cura Pastoralis, ubi illos om-
nes admonitionis modos sigillatim explicat. Sunt au-
tem Admonitiones triginta-sex, quæ velut Regulæ
à Prædicatoribus verbis Dei legendæ sunt, & accu-
ratè observandæ. Leguntur & quæ de hoc argumento
scripsit Venerabilis Humbertus De Romanis, Lib. De
Eruditione Prædicatorum, Cap. xvii.

XLI. Infirmis denique, simplicibus, impetritis
altiora prædicari non debent, quam eorum captus
& vite ingenii ferant. *Alta enim quæque debent mul-
tis audientibus contegi, & vix paucis aperiri.* Hinc
veritas ait: *quis putat est fidelis dispesator & pra-*
dens, quem constituit Dominus super familiam suam,
ut det illis in tempore tritici mensuram? per mensu-

S. Gregorius
M. p. i. Cura
pastoralis.
Cap. 5.

Eccl. 11.

ram quippe tritici, exprimitur modus verbi; ne eum angusto cordi incapabile aliquid tribuitur, extra fundatur. Hinc S. Paulus ait: *Non potui vobis loqui quasi spiritalibus, sed quasi carnalibus: Tanquam parvulus in Christo lac vobis potum dedi, non escam.* Hinc Moyses à secreto Dei exiens, coruscantem coram populo faciem velat: quia nimirum turbis claritatis intimæ arcana non indicat. Hinc per eam divina voce præcipitur, ut is qui cisternam foderit, si opere neglexerit, corrueat in ea bove vel asino pretium reddat: quia ad alta scientiæ fluente perveniens, cum hæc apud beata audientium corda non contigit, porne reus addicitur, si per ejus verba in scandalum sive munda sive immunda mens capiatur. Hinc ad beatum Job dicitur: *Quis dedit gullo intelligentiam? Prædicator etenim sanctus dum caliginolo hoc clamat remperere, quasi gallus clamat in nocte, cum dicit: Hora est jam nos de somno surgere.* Et rursum: *Exigilate iusti, & nolite peccare.* Gallus autem profundionibus horis noctis alios edere cantus solet: cum verò matutinum tempus in proximo est, minutas ac tenues voces format: quia nimirum qui rectè prædicat, obscuris adhuc cordibus aperta clamat, nil de occultis mysteriis indicat, ut tunc subleiora queque de celestibus audiant, cum luci veritatis appropinquant.

XLIII. Non solum Prædicator Gentium, sed & Christus Jesus Prædicatorum Magister & norma exemplo suo docuit, & Concionatorum auditorum capti temperate se debere, eum in parabolis locutus est, & Discipulis ait: *Adhuc multa vobis habeo dicere, sed non potestis portare modo.* Quamobrem in coenam collocet operam Concionator, ut intelligenter, ut libenter, ut obedienter audiantur. Et si præstantiorum Prædicatorum eloquentiam assequi non valeat, sapientiam cervæ imitetur. *Sapienter autem dicit homo tanto magis vel minus, quanto in Scripturis san-*

2. Cor. 2

Esai. 54.

Job. 27.

Rom. 16. 1. Cor. 13.

Jom. 11. 21.

S. Augustinus, lib. 4. De Doctrina Christiana, Cap. 5.

Hic magis minusque proficit. Hinc ergo qui sapienter debet dicere, etiam quod non potest eloquenter, verba Scripturarum tenere maxime necessarium est. Quanto enim se pauperiorem cernit in suis, tanto eum oportet in istis esse ditorem: ut quod dixerit suis verbis, probet ex illis, & qui propriis verbis minor erat, majorum testimonio quodammodo crescat. Probandum enim delectat, qui minus potest delectare dicendo.

XLIV. Illa Concionis attemperatio ad ingenia, conditionem, mores, ætatumque auditorum, à caritate imperari debet ac dirigi, ad cuius finem Concionator omnia referre debet quæ dicit, & modum ipsum dicendi, sicut Scriptura Sacra ad geminum illum finem caritatis tota refertur, Dei & proximi. Porro, cum eadem omnibus debeat caritas, non eadem est omnibus adhibenda medicina: ipsi item caritas alios paratur, cum aliis infirmatur: alios curat & edficare, alios contemiscit offendere; ad alios se inclinat, ad alios se erigit, aliis blanda, aliis severa, nulli inimica, omnibus mater,

S. Augustinus, lib. De Caritate, c. 2. c. 10.

CAPUT IX.

De Concionatoris Elocutione.

XLV. Concionator elocutionis genus exquisitum nec affectet, nec devitet. Fucum omnem fugiat. Pura sit, propria, perspicua ejus elocutio. Imperitæ multitudinis consuetudinem loquendi, ne sequatur, cum in ea sint multa absurda, multaque indigna Concionantis gravitate. Verba antiqua, peregrina, obsoleta fugiat. Amicularum proverbia ne adhibeat.

Dicendi forma utatur, cui per attem atque exercitationem par esse possit.

S. Cælius Barro, in Institut. Præd. c. 1. c. 10.

Fati, fortunæ, infortunii nomina, aliæque istius generis ab Ecclesiæ usû jampridem explorata omnino caveant. Verba Ecclesiæ usû consecrata, etsi minus elegantibus iudeant, dicere non recuset; profana & nova omnino repodiet.

Ephororum nimium usum, & poticum dicendi genus ne confectetur. Vocabulorum frequentem synonymiam omnino caveas: nisi cum unum altero significantiæ aut magis proprium fuerit.

Metaphoræ, similitudines & exempla à rebus maxime notis & insignibus sumat. Orationis enim majestatem deicit, qui à rebus humilibus similitudines frequentem trahit.

Inflata oratione non utatur, sed gravi; non incisa ut fert stylus Epistolarius, sed periodica; non ambigua, sed perspicua, præsertim cum auditorem doceat, non enim adeo curare debet quantæ eloquentiæ doceat, sed quantæ evidentiæ. Cujus evidentia diligens appetitus aliquando negligit verba cultiora, nec curat quid bene sonet, sed quid bene inaleat atque intimes quod ostendere intendit. Unde ait quidam, *non de tali genere locutionis ageret, esse in ea quamdam diligentem negligentiam. Hac tamen sic detrahit orationem, ut fortis non contrahat. Quamvis in bonis*

23 Doctrinibus tanta docendi cura sit, vel esse debeat,
24 ut verbum quod nisi obcurum sit vel ambiguum, prop-
25 prium aut elegans esse non potest, vulgi autem
26 more sic dicitur ut ambiguitas obcuritasque vitetur,
27 non sic dicatur ut à doctis, sed potius ut ab indoctis
28 dici solet. Si enim non piguit interpretes nostros, *Non*
29 *congregabz conventicula eorum de jurgantibus, quoniam*
30 *sententur ad rem pertinere; ut eo loco pluraliter*
31 *enumeraretur hoc nomen, quod in Latina lingua*
32 *singulariter tantummodo dicitur; & si usum potius*
33 *quam os dicere debere pietatis Doctorem imperitis lo-*
34 *quentem S. Augustinus censuit, ne ista syllaba nos ab*

eo quod sunt oïa, sed ab eo quod sunt ora intelligeretur: Concionator apud rusticos & imperitos loquens, aut apud homines ab Aulæ & magnarum urbium consuetudine & politiori locutione remotos, usurpare potius debet verba minus propria minusque elegantia, quam intelligentia fructu mentes auditorum frustrare. Quid enim proselit locutionis integritas, quam non sequitur intellectus audientis, cum loquendi omnino nulla sit causa, si quod loquimur, non intelligitur, propter quos ut intelligant loquimur. *Qui ergo docet, vitabit omnia verba quæ non docent; & si pro eis alia integra, quæ intelligantur, potest dicere, id magis eligeret: si autem non potest, sive quia non sunt, sive quia in presentia non occurrunt, utatur etiam verbis minus integris, dum tamen rei ipsa doceatur atque discatur integra.*

Exordietur moderato & temperato dicendi genere. In Exordio vitentur similitudines, præsertim poetico more explicari, Historiæ profanæ, Orationum & Philosophorum Gentilium sententiæ.

Vim illam dicendi vehementem & concitatum in progressu concionis ne afficeret Ecclesiastes; sed piis dispositionibus ad eam Spiritus-Sancti ope atque auxilio feratur, ut auditoribus proficit.

Ejusdem rei repetitionem vitet, quoniam molesta est, & affectum restinguit. Cum tamen doceat, ac repetitione opus est ut intelligatur, alio atque alio dicendi modo idem repetat, donec ab auditoribus capiat. Solet autem novum suo significare utrum intellexerit cognoscendi acida multitudine: quod donec significet, versandam est quod agit, multimoda varietate docendi, quod in potestate non habent, qui preparata, & ad verbum memoriter contenta pronuntiant.

Cum de peccatis luxuriæ agit, cautionem adhibeat, ne impudent in obscena verba incidat, vel turpes

cogitationes loquendo injiciat, sed hortorem incutiat cunctis.

Exclamationes raro adhibeat, & opportuno quidem loco.

Adulationis verba omnino fugiat, cum de Ecclesia vel seculari Principibus & Magistratibus, aut apud eos verba facit.

Ambitiosum dicendi genus caveat. Splendidos titulos, & nomina adjuncta illustria, ut, *Serenissimus David*, plane rejiciat. Monothiticam brevique praefatione eos viros excipiet, quorum exempla proponit ad imitationem. Apostulos, Martyres, Confessores, Virgines, Sancti nomine semper appellet.

Dictionem vitet qua indignationem & fastidium patit, praesertim cum de incommodis suis loquitur. Attentionem cum petit, ne arroganter faciat: neque se magna dicturum & admirabilia polliceatur. Alios Concionatores ne spernat, aut in eos inveharur, ut suum concionandi modum extollar, sibi que auctoritatem & approbationem concillet.

Eloquentiam suae linguae hominum dictionem & elocutionem imitetur, qualis est apud Gallos Concionatores elocutio illustrium virorum DD. *Mascaron*, *Agrippinensium* Episcopi, & *Spiritus Fleischer* Nemasensis Amphilis; ejus conciones, orationes fenebres, Viram Theodoti Magni, & Cardinalis Ximenii legant & relegant, qui eloquenter concionari volunt: suum namque verbum tantum Oratores aut aliorum etiam qui ex Religiosis Societatibus, sive Ordinibus, vel Ecclesiasticis Congregationibus aut seculari Clero, eloquentiam praecellunt, stylium & elocutionem assueque possint, legant libros dictionis puritate insignes, praefertim illorum Auctorum, qui de rebus divinis, de moralibus argumentis, de spiritali vita eleganter scripserunt, aut scribunt etiamnum, & ex eorum frequenti lectione pure loqui discant & assuecant.

CAPUT X.

De Pronuntiatione, & Corporis Motu.

XLVI. **V**ocem & actionem ita temperare concitur Concionator, ut non ex arte petere, sed ex natura dicere videatur. Pro rerum quas dicit varietate, voce & gestu vario uti fudeat: ne res mediocres, aut etiam fortè leves magna contentione tractet, quasi sola voce & gestu persuadere velit; aut verò quae magna sunt immutat; aut recitanti potius quam ex animo dicenti similis videatur.

Illud quoque vitium caveat, ne uno vocis sono tota proferatur oratio; quod fastidium patit. Vocis molitiem vel suavitatem quamdam, magnitudinem item ne affectet; nec in quovis genere nimiam contentionem. Ut nimiam tarditatem, quasi verba difficilè inveniens, ita nimiam celeritatem fugiat. Non enim proficit oratio ita effusa, sed auditorum animos quasi praetervolat. Itaque pro rerum opportunitate, nunc tardè, nunc celeriter eloquatur.

Canoram vocem in Exordio & magnam fugiat; haec enim & modestum Exordium esse verat, & reliquae orationi pronuntiatione nocet: sed vocem sedatam habeat, & quotidiano sermone proximam. In Narratione, vocis varietate utatur, ut quo quidque pacto gestum sit, ipsa narrare videatur. Res enim strenue gestae, vocis celeritate; quae verò dignitatem habent, plenis faucibus, & sedatissima voce narrandae sunt. In Cohortatione, quae fit in Epilogo Concionis, primo voce utatur attenuatissima, quae fit faucibus contractis; deinde clamore leni, non obstitero; mox sono aequabili, ac postremo voce celeri.

XLVII. In gestu & corporis motu tantum faciat, quantum rerum natura patitur. Quod vel ex eorum

S. Carolus
Borromeus
in Institut.
Præf. verbi
Dicit.

observatione, qui recte naturâ tantum pronuntiant in communi consuetudine discere potest. Ita neque eodem gestu semper utetur; neque manu eodem modo compositâ; neque uno brachio tantum, neque eodem motu corporis, & eadem vultus moderatione. Oculis non minus exprimat affectus animi varios, pro rebus quas dicit varietate, quam voce. Non importune suggestum palmis feriat, sed cum rei magnitudo possit. Non per suggestum quasi voliter, nunc ex hoc, nunc ex illo angulo profliciens. Non quali ex suggesto medium corpus demittat, aut aliis multis motibus utatur, qui aut debiles sunt, aut digladiantis potius esse videntur, quam dicentis. Ne in suggesto unquam corpore innitatur, sed rectus stet aut sedeat. Ne dejecto, ne supino, ne in laevo inclinato capite sit, sed planè recto. Ne mentum pastoris affigat. Ne oculos in Templi fornice aut parietibus dehxos habeat, ne torvos, ne petulantes. Ne in auditorum aliquo ejus hæreat intuitus, præsertim cum in certa vitia invehitur, sed in totum auditorium feratur, vocisque sono & gestu accomodetur, & utriusque comes sit. Ne supercilia contrahat, ne ducatur, ne remittat. Ne nates corruget, ne moveat, ne insilet, ne digito diducat, ne plena manu respiciat. Ne labra lambat, ne mordet. Ne humeros atollat, ne rursus contrahat. Ne tussat, ne expirat crebro, nisi necessitate coactus. Ne in eloquendo per nates majorem spiritus partem effundat. Ne crebro anhelitu iumenta onere laborantia imitati videatur.

Ne brachium quasi gladiator immoderatè jactet; ne levam manum, nisi raro, & in magno concionis aestu. Ne manum supra oculos atollat, nec dematât infra pectus. Ne digitorum gestum indecorum adhibeat, sed decentem; utpote in principiis lenem, & in utramque partem modicè prolatum; in narrando paulò productiorem; in reprehendendo acram & stan-

tem. Ne argutis digitorum utatur. Ne femur feriat, nisi raro, cum indignationem movere sudet. Ne pedibus supplodat, nisi opportune in summa contentione.

In aliis imitandis prudentiam adhibeat; ne vel levia quædam vel etiam vitiosa imitetur; aut ea, quæ cum alteri conveniant, à se remen aliena sunt. Non demique fractos, molles, effeminatos comædorum gestus, Oratore Christiano prorsus indignos.

CAPUT XI.

De Preparatione Concionatoris.

XLVIII. Quo studiosius atque religiosius concionandi munere perfungatur Concionator, cogitet primum ad Dei omnipotentis gloriam, animarumque salutem, omnem concionandi vim ac rationem referri. Deinde se Dei Ministrum esse, per quem verbum Dei ab ipso Spiritu-Sancti fonte ducatur ad Fidei animos divinitus irrigandos. Tertio, res sanctas ac divinas à se tractari oportere. Quarto, prædicationis munus quod suscipit, non modo sanctissimis viris, Prophetis, Apostolicis à Deo commissum; sed ab ipso etiam Christo Jesu Dei Filio, Magistro, Domino, ac Salvatore nostro præsum.

XLIX. Viribus suis non sitat, sed imbecillitatem suam agnoscent, sese coram Deo absciat, cujus celesti benignitate ac misericordia ipse, quavis Evangelico munere indignus, adjuvetur. Urque ad omnia sancta studia, quibus jvari possit, vehementius accendatur, sæpe secum reputet quàm magnam præmiium promissum à Deo sit illi, qui ab errore vitæ suæ peccatorum abduxerit. *Qui enim converti fecerit peccatorem* *Matth. 18.*

observatione, qui recte naturâ tantum pronuntiant in communi consuetudine discere potest. Ita neque eodem gestu semper utetur; neque manu eodem modo compositâ; neque uno brachio tantum, neque eodem motu corporis, & eadem vultus moderatione. Oculis non minus exprimat affectus animi varios, pro rebus quas dicit varietate, quam voce. Non importune suggestum palmis feriat, sed cum rei magnitudo possit. Non per suggestum quasi voliter, nunc ex hoc, nunc ex illo angulo profliscens. Non quali ex suggesto medium corpus demittat, aut aliis multis motibus utatur, qui aut debiles sunt, aut digladiantis potius esse videntur, quam dicentis. Ne in suggesto unquam corpore innitatur, sed rectus stet aut sedeat. Ne dejecto, ne supino, ne in laevo inclinato capite sit, sed planè recto. Ne mentum pastoris affigat. Ne oculos in Templi fornice aut parietibus dehxos habeat, ne torvos, ne petulantes. Ne in auditorum aliquo ejus hæreat intuitus, præsertim cum in certa vitia invehitur, sed in totum auditorium feratur, vocisque sono & gestu accomodetur, & utriusque comes sit. Ne supercilia contrahat, ne ducatur, ne remittat. Ne nates corruat, ne moveat, ne insitet, ne digito diducat, ne plena manu respiciat. Ne labra lambat, ne mordet. Ne humeros atollat, ne rursus contrahat. Ne tussat, ne expirat crebro, nisi necessitate coactus. Ne in eloquendo per nates majorem spiritus partem effundat. Ne crebro anhelitu iumenta onere laborantia imitati videatur.

Ne brachium quasi gladiator immoderatè jactet; ne levam manum, nisi raro, & in magno concionis aestu. Ne manum supra oculos atollat, nec dematât infra pectus. Ne digitorum gestum indecorum adhibeat, sed decentem; utpote in principiis lenem, & in utramque partem modicè prolatum; in narrando paulò productiorem; in reprehendendo acram & stan-

tem. Ne argutis digitorum utatur. Ne femur feriat, nisi raro, cum indignationem movere sudet. Ne pedibus supplodat, nisi opportune in summa contentione.

In aliis imitandis prudentiam adhibeat; ne vel levia quædam vel etiam vitiosa imitetur; aut ea, quæ cum alteri conveniant, à se remen aliena sunt. Non demique fractos, molles, effeminatos comædorum gestus, Oratore Christiano prorsus indignos.

CAPUT XI.

De Preparatione Concionatoris.

XLVIII. Quo studiosius atque religiosius concionandi munere perfungatur Concionator, cogitet primum ad Dei omnipotentis gloriam, animarumque salutem, omnem concionandi vim ac rationem referri. Deinde se Dei Ministrum esse, per quem verbum Dei ab ipso Spiritu-Sancti fonte ducatur ad Fidei animos divinitus irrigandos. Tertio, res sanctas ac divinas à se tractari oportere. Quarto, prædicationis munus quod suscipit, non modo sanctissimis viris, Prophetis, Apostolicis à Deo commissum; sed ab ipso etiam Christo Jesu Dei Filio, Magistro, Domino, ac Salvatore nostro præsum.

XLIX. Viribus suis non sitat, sed imbecillitatem suam agnoscent, sese coram Deo absciat, cujus celesti benignitate ac misericordia ipse, quavis Evangelico munere indignus, adjuvetur. Urque ad omnia sancta studia, quibus jvari possit, vehementius accendatur, sæpe secum reputet quàm magnam præmiium promissum à Deo sit illi, qui ab errore vitæ suæ peccatorum abduxerit. *Qui enim converti fecerit peccatorem* *Matth. 18.*

*S. Carolus
Sprenger
in
P. adu. v. 111
D. 11.*

®

estuantium, leproforum, valetudinis beneficium quaerentium. Quamobrem ita in omni Concionis parte se comparet, ut eorum saluti proficiat. Consideret praeterea se piscatorem hominum esse: Ideo nervos omnes intendere debere, ut saginam Evangelicam impleat, animasque pereuntium Christo Domino luenciat. Ne igitur in predicationis officio languescat. Sed ut sanctas commotiones in aliis excitet, tales ipse animo suo primum concipiat; ut auditores ad Dei & virtutis amorem accendat, ipse prior incendat: & quales in alios transfundi cupit sanctos effectus, ipse illos animi sui sensibus recte conceptos, quasi ceteris spectandos proponat. Id assequi studebit primum ardenti precatione; deinde argumenti de quo diciturus est, explorata cognitione; tum vehementi cogitatione & quasi ob oculos posita specie ipsius rei quam meditatione concepit; ac praeterea attentata lectione locorum Sacrae Scripturae, qui cum re convenient, quam animo excogitatum habet. Intus audiat, antequam praedicet. *Verbi enim Dei inanis est farisaeus Predicator, qui non est intus auditor.*

LIV. Et quoniam ad commovendos animos parum valet concio alieno labore conscripta; nunquam ad primum affectionum excitationem alienae concionis indultitia uretur, sed ingenio suo concipiet ac pariet, quod vehementer primum se, deinde auditores afficiat. Sacrae enim disciplinae cibis qui populo proponitur, ardeat propria quasi stomacho concoctus, vires majores habeat ad rometum piam commotionem. Ne igitur Praedicator se totum in alienas conciones temere ingurgitet, satius est eas ex sanctissimorum Ecclesiae Doctorum, Chrysostomi, Ambrosii, Augustini, Gregorii Magni, aliorumque Patrum Homiliis, Sermonibus, & Tractatibus consilii & quasi consiliari.

LV. Illi tamen minime contemneri sunt, qui cum bene praevanitare possint, & quid pronuntiant, excogi-

tare non valeant; ab aliis sumunt eloquenter sapienterque conscripta, memoriaeque commendant, & ad populum profertur; modo piis meditationibus sanctas affectiones in se ipsi excitent, & prout Dominus dedit, in animos auditorum transfundunt. *Sic enim, quod profecto utile est, multi Praedicatorum veritatis sunt, nec multi magistri, si unus verus Magister id ipsum dicat omnes, & non sint in eis schismata. Nec deterrendi sunt isti voces serenae Prophetiae, per quem Deus arguit eos, qui Furantur verba ejus uniusquique à proximo suo. Qui enim furantur, alienum auferant; verbum autem Dei non est ab eis alienum qui obtulerant ei: potiusque ille dicit aliena, qui cum dicit bene, vult mali. Quaecumque enim bona dicit, ejus excogitari videntur in genio, sed ab ejus moribus aliena sunt. Eos itaque dixit Deus furari verba sua, qui boni volunt videri, loquendo quae Dei sunt, cum mali sint, faciendo quae sua sunt. Cum vera boni Fideles bonis Fidelibus hanc operam commendant, utriusque sua dicunt: quia & Deum ipsorum est, cuius sunt illa quae dicunt, & ea sua faciunt, quae non ipsi componere potuerant, qui secundum illa composuisse videntur.*

Sive autem ad populum, vel apud quoslibet sanamque dilectorem, sicut quod apud populum dicendum, vel eis qui voluerint vel poterint, legendum est dilatorum, orat ut Deus sermonem bonum det in os ejus. Si enim Regina oravit Esther, pro sua gentis temporaria salute locutura apud Regem, ut in ore ejus Deus congruam sermonem daret: quanto magis orare debet ut tale munus accipiat, qui pro aeterna hominum salute in verbo & doctrina laborat? . . . Cum enim ut intellegent, ut libentes, ut obedienter audiant, pietate magis orationum quam Oratorum facultate allequi se posse non dubitet: *Orando pro se ac pro iis quos est alocuturus, sit orator antequam dilet. Ipsa hora jam ut dicat accedens, prius quam exeret proferturum lin-*

S. Augustinus
lib. 4. De
Doctrina Cri-
stiana Cap. 28.
Cap. 10.
Serm. 71.

cc

cc

S. Augustinus
lib. 4. De
Doctrina Cri-
stiana Cap. 28.
Cap. 10.

S. Augustinus
lib. 4. De
Doctrina Cri-
stiana Cap.
28.

quam, ad Deum licet animam scientem, ut erant
quod hiberit, vel quod impleverit fundat. Cum enim
de unaquaque re, qua secundum fidem dilectionemque
trahenda sunt, multa sunt que dicantur, & nulli
modi quibus dicantur ab eis qui hoc sciunt: quis novit
quid ad presens tempus, vel nobis dicere, vel per nos
expediat audiri, nisi qui corda omnium videt? Et quis
facit ut quod oportet, & quemadmodum oportet, di-
catur, nisi in cuius manu sunt & nos & sermones nos-
tri? Ac per hoc, discat quidem omnia que docenda
sunt, qui & nosse vult & docere, facultatemque dicen-
di, ut deceat verum Ecclesiasticum, comparet: Ad ho-
ram vero ipsius dilectionis, illud potius bonæ menti cogi-
tet convenire, quod Dominus ait, Nolite cogitare quo-
modo aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa
hora quid loquamini: non enim vos estis qui loquimini,
sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis. Si ergo
loquitur in eis Spiritus Sanctus, qui persequentibus
tradantur pro Christo, cur non & in eis qui traduntur
discantibus Christum?

Illi vero qui ea didicert sunt, que ab aliis acceperant,
& antequam accipiant, orent pro eis à quibus acci-
piant, ut eis detur quod per eos accipere volunt. &
cum acceperint, orent ut bene & ipsi proficiant, & il-
li ad quos profuerint sumant, & de profectu exitu di-
lectionis eadem gratias agant, à quo id se accepisse non
dubitant: Ut qui gloriatur, in illo gloriatur, in cu-
jus manu sunt & nos & sermones nostri.

Mat. 10.

20

20

20

S. Augusti-
nus. lib. de
De Doctrina
Christiana.
Cap. 10.

CAPIT. XII.

De Disciplina virtutum, & vita innocentia
Concionatoris.

LVI. **Q**uemadmodum in Arca Testamenti duo il-
li Cherubim ita collocati erant, ut semper
mutuo se respicerent; ita vita Concionatoris doctrina ex
altera parte respondere debet, ut & vitam doctrina col-
lustret, & doctrinam vita corroboret. Oportet prius
mundari, quam mundare. Exemplum Christi imitan-
dum est, qui cepit facere & docere: & magnum in
Regno celorum illum fore dixit, qui fecerit, & do-
euerit. Sit igitur Concionator singulari vitæ innocen-
tiæ, moribus sanctissimis, & divinis virtutibus instru-
ctus, Dei timore, terrenarum rerum despicientis, ze-
lo salutis animarum, humilitate, mansuetudine, patien-
tia, caritate, cæterisque Christianæ Disciplina bene
munitus. Debet enim pauper spiritu esse, ut avaritiæ
studium, atque omnem quasvis cupiditatem libere re-
prehendat. Debet perpetuo & sua & aliena peccata
lugere, ut eos exagitet, qui antequam peccent, pecca-
re non verentur: & ubi peccaverint, dolorem non con-
cipiunt scelerum que admiserint. Debet esurire & siti-
re iustitiam: ut operam bonorum studio lan guentes ex-
citet verbo Dei, & exemplo suo accendat. Debet esse
mansuetus, ut inietur potius quam imitetur. Debet esse
infortior erga alias, & severitatem sibi adhibere.
Debet esse mundo corde, ut ne cogitationes quidem inane
& inutiles hujus sæculi suscipiat, nedum seculari-
bus negotiis se implicet. Debet esse pacificus, ut po-
pulus quem docet, sollicitus sit servare unitatem spiri-
tus in vinculo pacis. Debet esse paratus ad res omnes
difficillimas, pro gloria Dei, proque Ecclesiæ ferendas.

S. Gregorius
M. lib. 2.
Mat. 1. 12.

S. Irenæus
Celsus. lib. 1.

®

non inani quodam animi impetu, sed solidiâ verâque constantiâ, digna Martyribus.

Næque solum his S. Iamari Chrysolomi monitis se conformet Evangelicus Prædicator; sed & disciplinam imitetur à S. Gregorio Nazianzeno ea de re traditam, & à S. Basilio confirmatam. Sed & S. Augustinum audiatur, cuius præclara est de eodem argumento sententia. Habet autem (inquit) ut obedienter audiatur, quantatuncque granditate dictionis majus pondus vitæ dicentis. Nam qui sapienter & eloquenter dicit, vivit autem nequiter, erudit quidem multos discendi studiosos, quantumvis anime sue sit inutilis. . . Multis itaque profuit dicendo que non faciunt, sed longe pluribus profestent faciendo qua dicunt. Abundant enim qui male vite defensionem ex ipsis suis Præpositis & Doctoribus quarunt, respondentem corde suo, aut etiam si ad hoc erumpant, ore suo, atque dicentes, Quod mihi precipis, cur ipse non facis? Ita fit ut eam non obedienter audiant, qui se ipse non audit, & Dei verbum quod eis prædicatur, simul cum ipso Prædicatore contemnant. Denique Apostolus ferbens ad Timotheum, cum dixisset, Nemo adolescentiam tuam contemnat i subiecit unde non contemneretur, atque ait: Sed forma esto Fidelium in sermone, in conversatione, in dilectione, in fide, in castitate. Talis Doctor ut obedienter audiatur, non solum submisitæ ac temperatæ, verum etiam granditer dicit, qui non contemptibiliter vivit. Sic namque eligit bonam vitam, ut etiam bonam non negligat famam, sed provideat bona coram Deo & hominibus, quantum potest, illum timendo, his consulendo.

Audiatur & S. Gregorium Magnum, dicentem: Prædicatur quisque plus aliis quam vocibus insonat, & bene vivendo vestigia sequacientis imprimat, quam loquendo quo grandatur ostendat. Quis & gallus iste, quem pro exprimentâ boni Prædicatoris specie in lo-

S. Gregorius
Nazianz. Orat.
t. De Theologia,
3. Basilii,
8. Basilii De Vita
Fidelium, ad
S. Gregorium
Magnum,
S. Augustini
serm. lib. 4.
De Doctrina
Christiana,
Cap. 11.

C. Tim. 4.

22

23

24

UNIVERSITY OF CHICAGO

S. Gregorius
P. i. Cure
Fidelium,
Cap. 1.

utione sua Dominus assumit, cum jam edere cantus parat, prius alas excutit, & semetipsum ferientem excelsitarem reddit: quia nimium necesse est ut hi qui verba sancta predicantia movent, prius studio bone attentionis excipient, ac in semetipsis torpentes opere, alios excitent voce: prius se per sublimia facta excutiant, & tunc ad bene vivendum alios sollicitos reddant: prius cogitationum alis semetipsum feriant, quæ quid in se inutiliter torpet, sollicita investigatione depredent, distorta animadversione corrigant, & tunc demum aliorum vitam loquendo componant: prius pueri propria stribus currant, & tunc qua aliorum puniendâ sunt denunciant, & antequam verba exhortationis insonent, omne quod locuturi sunt, operibus clament.

Prædicatorum typum Gedeon exhibuit in selectis milibus, quos contra Madian pugnatorum duxit. Ad hævum ducti sunt ut aquas hiberent: & quicumque aquas flexis genibus hiberent, ab Exerco repulsi sunt. Aquas namque doctriâ sapientia; sancte autem genu recta operantur designantur. Qui ergo dum aquas bibunt, genu flexisse perhibentur, à bellorum certamine prohiberi recesserunt: qui cum illis Christus contra hostes fidei pergit ad prælium, qui cum doctrinâ fluentia hauriant, rectitudinem operum non inflectunt. Omnes quippe tunc bibisse aquam, sed non omnes recto genu flexisse narrati sunt. Reprobati que sunt, qui genua, dum aquas biberent, inflecterunt: quia attestante Apostolo, Non audientes legis iusti sunt apud Deum, sed factores legis iustificabuntur. Quia enim dissolutis operantur in ipse genuum incurvatione signantur, recte rursum per Paulum dicitur: Remissas manus & dissoluta genua erigite, & pressus rectos facite præibus vestris. Hæ ergo Christo dicit ad bellum procedunt, qui hoc quod ore annuntiant, opere ostendant, qui fluentia doctrinâ spiritualiter hauriant, nec tamen

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

in praevis operibus infleuntur carnaliter, quae, sicut scriptum est, Non est speciosa laus in ore peccatoris. Concha sit Praedicator, non canalis; hic siquidem pene simul & recipit & refundit: illa verò donec impleatur, expectat, & sic quod superabundat, sine suo damno communicat. *Venerus Canales* hodie in Ecclesia habemus multos, conchas vero perpancas. *Tanta caritatis sunt*, per quas nobis fluentia caelestia manant, ut ante effundere quam infundi velint; loqui quam audire paratiores; & praecepta docere quod non didicerunt; & aliis praesse gestientes, qui se ipsos regere nesciunt. Ego nullum ad salutem pietatis gradum illi amponendum existimo, quem Sapiens proposuit, dicens: Misere animae tuae placens Deo. Quod si non habeo nisi parumper olei quo ungar, putas debeo tibi dare, & remanere inanio? Servo illud mihi, & omnino nisi ad Prophetae iustitiam non profero. . . . Ceterum tu, frater, cui firma satis propria salus nondum est, cui caritas adducit aut nulla est, aut adeo revera atque arundinea, quatenus omni flatu cedat, omni credat spiritui, omni circumferatur vento doctrina: imò cui caritas tanta est, ut ultra mandatum quidem diligas proximum tuum plus quam te ipsum; & rursus tantilla, ut contra mandatum favore liqueat, pavore deficiat, perturbetur tristitia, avaritia contrahatur, prostrahatur ambitione, suspitionibus inquietetur, convitiis excogitetur, curis evaseretur; horribus tunc est, livore labescat: tu (inquam) ita in propriis te ipsam sententiam, quam non dementia quae alièna curare aut ambis, aut acquiescis? . . . Disce non nisi de pleno effundere, nec Deo largior esse velis. Concha imitetur fontem: non manat ille in rivum, nec in lacum extenditur, donec suis saturetur aquis. Ipse fons vita plenus in seipso, & plenus se ipso, nonne primum quidem ebulliens & saliens in proxima secreta caelorum, omnia impletis bonitate, & tunc deum impletis su-

Eccl. 11. 5.
Eccor. 10.
Eccl. 11. 10
Cantic. 1.

Eccl. 10.

perioribus secretioribusque partibus erupit ad terras, ac de superfluo homines & jumenta saturavit, quem admodum multiplicavit misericordiam suam; Ergo & tu fac similiter. Implere prius, & sic curata effundere. . . . Quanta vero prius infundenda sunt, ut effundere audeamus, de plenitudine, non de penuria largientes? Primum quidem compunctio, deinde devotio, tertio penitentia labor, quarto pietatis opus, quinto orationis studium, sexto contemplationis otium, septimo plenitudo dilectionis. Unde Apostolus ait: Pleni estis dilectione, repleti omni scientiâ, ita ut possitis alterutrum monere. Plenitudo legis, & cordis, est caritas. Non est quò se immisceat vanitas, ubi totum occupat caritas.

Rom. 12. 14.

S. Bernardus

LVII. Evangelica Doctrina, verbique divini praedicator) inquit S. Carolus Borromeus) ignis ille est semper in Altari exardescens, cui Concionator perpetua sollicitudine ministrare debet alimenta, nempe optima praeclaraque vitae sanctissimae exempla, officia atque opera virtutum, quibus corda Fidelium ad sanctè agendi studium accendat. De Sancto Joanne Baptista scriptum est in Evangelio, Erat lucerna ardens & lucens: quippe cum caelestem illam doctrinam, quam docuit, virtutum splendore collustravit. Nam Lucere tantum, & arere tantum, parum; Lucere & arere, perfectum. Hoc exemplar imitari studeat Praedicator Evangelicus, ac perpetuum sanctissimae vitae consuetudinem servare.

In incessu, statura, accubatione, dejectione vultus, oculorum demissione, capitis inclinatione, genium inflexione, omni denique motu corporis, tenet gravitatem & decorem, à persona quam sustinet non alienum. Sic in omni colloquio gravis, mansuetus, salutaris. In habitu vestinaque Sacerdotali vel Religioso modestus. In victu temperans & parcus, ciborum varietatem fugiens, frugalitatem abstinentiaeque studiis-

simus, statorem jejuniis accuratus & severus observator, ut ceteros exemplo suo ad leges abstinentiarum se jejuniis recte ac religiose servandas accendat.

Si quo autem in loco, ubi concionatur, moris est cibum à Fidelibus Concionatori opipare apparari, & verbum, & ipsa frugalitate quæ perpetuo utitur, omnique alia ratione, ab eo apparari eos revocare studeat. In aliis domibus non ita laute se exceptum non conqueatur, sed cum gratularum actione manducet quæ sibi apponuntur; nec ditionum mensam affectetur, ubi exquisitiora fætula ministrantur, aut vinum generosius; spiritus pauperum mentis, apud quos olera cum pane cibatio apponuntur, si quando ab ipsis invitetur, memoret Dominici mandati: *Blanducate quæ apponuntur vobis*. Pacem adproceat illis qui ipsum excipiunt, & si quæ sint ipsi domesticæ vel externæ dissensiones, illas sedare conetur; omnique in Christo conciliare, ut in illo impleretur propheticum oraculum: *Quam speciosus pader evangelicium pacem, evangelicium bona.*

Vita Concionatoris nulli sit obnoxia reprehensioni, ut cum fiducia loqui possit verbum Dei. Nam *subtrahit quis doctrinam solviturum, cum conscientia præpedit linguam*. Sint Prædicatores sine reprehensione in medio nationis *proba & perversa: inter quos lucet sicut luminaria in mundo, verbum vite continent*. Prædicatores vita sit auctora, ut præcones penitentiae decet. *Castigo corpus meum (inquit magnus Prædicator S. Paulus) & in servitutem redigo, ut forte cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar*. Vita Prædicatorum sit præcellens, non vulgaris. Montem Evangelicæ perfectionis ascendat, ut viam salutis & perfectionis doceant. *Super montem excelsum ascende tu qui vocatus es Sion*. Conversatio illorum sancta sit, non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus; non solum in aliquibus occasionibus & circumstantiis, sed in

Luc. 11. 7.

1. Petri 4. 1.

Ipsi. 10. 27. 12. 15.

2. Gregorii.

Phillip. 1. 11. 12.

1. Cor. 9. 17.

Ipsa 4.

2. Tim. 11.

omnibus. *In omni conversatione sancti sitis*. Non solum in aliquibus locis, sed ubique; non aliquando tantum, sed semper. Numquam sit otiosa, sed fructuosa semper, exemplo Apostoli, qui majoribus actu Ephesinæ Ecclesiæ ait: *Per triennium nocte & die non cessavi, cum lacrymis monens unumquemque vestrum*. Prædicatoris Evangelici vita & conversatio sacrum ejus ministerium honoret, commendet. *Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum*. In familiaribus locutionibus verba scurrilia, ludicia, levitatem, vanitatem, secularitatem spirantia devitet; ne ipsi conveniat illud Davidis: *Et si ingrediebatur ut videret, vana loquebatur; cor ejus congregavit iniquitatem sibi*. Egre diebatur foras, & loquebatur in idipsum. Sermo ejus petris ad limam veniat, quam ad linguam. Idiomaticis cælestis, idiomaticis spiritualis ne obliviscatur, nec secularium hominum affliccat idiomaticis, cum inter illos conversatur, exemplo Judæorum, de quibus Nehemias ultimo scriptum est: *Et filii eorum ex medio parie loquebantur Azoticè, & nesciebant loqui Judæicè, & loquebantur juxta linguam populi & populi*. Os Prædicatoris, os Dei est. *Si separaveris (inquit) prestigium à vitiis, quasi os meum eris*. Ex ore Dei non nisi divini & cælestia verba profunda debent. *Qui de terra est, de terra loquitur... Quem vixit Deus, verba Dei loquitur... Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem ex ore ejus requirunt; non nugæ & fabulæ*. Os Prædicatoris Deo consecratum, ad seculares usus redigere nefas. *Os meum consecrasti Evangelio (inquit S. Bernardus) talibus aperire, illicitum, assuescere, sacrilegum est*. Si de rebus secularibus intercedum loqui necesse sit, ne loquatur seculariter Prædicator, sed colloquio aliquod admisceat spirituali edificationis & utilitatis, cum prudentiâ, gratiâ, & mansuetudine, ne sit oneri & fastidioso.

Ne secularibus auditorium negotiis ultro se Prædi-

1. Petri 2. 12.

2. Tim. 1. 11.

1. Cor. 1.

2. Tim. 4. 7.

1. Tim. 11. 12.

1. Tim. 1. 12.

2. Tim. 1. 11.

®

Tiron. 4.

S. Gregorius
M. P. II.
Falsiuli
C. 6. 7.

catior immisceat, nisi caritas & pietas urgeant. Alioquin lamentationi Propheticae locus erit: *Quomodo obsecraturum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum?* Quid namque auro, quod metallis ceteris præminet, nisi excellentia sanctitatis? Quid colore optimo, nisi cunctis inamabilis reverentia religionis exprimitur? Quid per sanctuarii lapides, nisi sacrorum Ordinum persone figurantur? Quid platearum nomine, nisi presentis vite latitudo signatur? *Aurum ipsius obscuratur, cum terrenis altibus sanctitatis vita polluitur. Color optimus commutatur, cum quorundam, qui de gere religiose credebantur, estimatio ante astra minuitur. Nam cum quilibet post sanctitatis habitum terrenis se altibus inserit, quasi colore permutato ante humanis oculos ejus reverentia despecta pallescit. Sanctuarii quoque lapides in plateis dispergantur, cum causarum secularium foras lata itinera expetuntur, qui ad ornamentum Ecclesie internis mysteriis, quasi in secretis sanctuarii vacare debuerunt. . . .* Secularia itaque negotia aliquando ex compassione toleranda sunt, nunquam vero ex amore requirenda: ne cum mentem diligenti agerant, hanc suo vitium pondere ad ima de celestibus mergant.

Galbertus
Nepesini
Abbas, in
Tract. quo
dicitur
de factis de
Vest.

Loquamur quicumque facta paginæ notitiam adepti sumus, sicut ex Deo, hoc est, Deum totius nostri tractatus habentes originem, & coram Deo, nulli præter Deo soli ex nostri sermonis contextione placere, quærentes. Si enim quicquid ad exhortationem pertinet animarum, non aliud debet sonare quam Deum, vel aliunde quam ex ipso quasi ex proprio suo fonte prodire, quid sacrilegii facit, qui de divinis rebus, in quibus Deo sola querenda laus est, suam præsumit querere? si-jurium inter humana negotia probrosum est, quid criminis esse putamus sua subtrahere Deo, & sibi arrogare?

S. Cyprianus
Lectorem
in concilio
Presbiteri
Vetus Del.

LVIII. In proprio Monasterio, qui Regularis est, habere, aut in ædibus Parochialis Collegiæve Ecclesie, ubi concionatur, aut certe in aliis Ecclesiasticis domesticis, si ullo modo potest, ac distinctis omnino à Laicorum habitatione. Eo feminas ad colloquium tecum incutiendum ne introducat vel admittat. Familiaritatem & consuetudines Laicorum vitæ, quantum fieri poterit, illasque secundum caritatis & urbanitatis Regulas moderetur.

LIX. Ne ostenter quæ ad propriam laudem referri posse videantur, memor verbi & exempli Christi, dicentis: *Ego non quero gloriam meam. . . . Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est. Et ruelus: Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis: & gloriam qua à solo Deo est, non queritis?* Non alteri in eadem urbe concionanti frequentiores auditorium concursum invadeat; neque aut verbo, aut facto, aut alio modo ei detrahat. Auditores ab illo ne studeant vocare; sed honore illum præveniunt, diligit, colat, observet ut fratrem & Communitatem Christi. Nec propterea despondeat animum, si perpaucos auditores ad se convenire videt: siquidem summus vix Magister Christus Jesus, cum Dei sapientiam, vitamque æternam hominibus molliaret, paucitate Discipulorum contentus fuit: Imo aliquando solam mulierem Samaritanam habuit, quæ illum & de divino cultu, & de celesti gratia loquentem audivit.

Joh. 7. vs.
Cp. 24. facti
1. 44.

LX. In rebus adversis omnem animi abjectionem vitæ. Pro gloria Christi, pro salute animarum, in omni oppugnatione nihil non fortiter constanterque agat. Amore Dei inflammatus, non modo probra, convicia, contumelias patienter ferat, sed motem ipsam, si opus fuerit, forti invictoque animo subeat, memor præclaræ S. Cypriani sententiæ. *Christiani ultra aut durare, aut esse jam non possunt, si ad hoc ventum est ut perditorum minus atque in fideis pertinescamus.* Nam &

T. Cyprianus
Epist. 11.

Gentiles & Judæi minantur, & Hæretici, atque omnes
quorum peccata & mentes diabolus obsedit, venentiam
rabium suam quotidie furiosa voce refectatur. Non ta-
men idcirco cedendum est, quia minantur: Aut ideo ad-
versarius & inimicus major est Christo, quia tantum
sibi vindicta & assuetis in seculo. Manere debet apud
nos fides robur immobile, & stabilis atque inexcussa
virtus contra omnes incursus atque impetus oblatran-
tium fluctuum, velut petra obiacentis fortitudine &
mole debet obistere. . . . Non idcirco relinquenda est
Ecclesiastica Disciplina, aut Sacerdotalis solvenda
censura, quantum convictus infirmatur, aut terroribus
quætur. . . . Sacerdos Dei Evangelium tenens, &
præcepta Christi custodiens, occidi potest, non potest
vinci.

EXI. Recitato Officio, aliquid temporis in divina-
rum rerum contemplatione, proque tacite Meditatio-
nis studio ponat. Ita enim fiet ut divini amoris ardore
inflammatum, qui orando meditandoque maximè exar-
descit, auditores suos ad caritatis, quæ virtutum om-
nium terminatum est, studium incendat ardentius.

LXII. Missæ sacrificium quotidie offerre non præ-
termittat, nisi legitimâ causâ impediatur. Hoc sanctis-
simum sacrificium usque frequenti, cum sibi in omnes sancte
agendi partes plurimum prodedit, tum Fideles etiam
excitabit, ut ejusdem sacrificii cultores sint & diligenti-
ores & religiosiores.

LXIII. Predicationis nomine vel occasione, nul-
lam elemosinam pacificè Concionator. Si qua sponte
datur, Monasterio suo eam in commune conferat. Re-
gularis, aut Superiori pro Instituti cuiusque ratione &
Regula tradat, memor voti paupertatis. Nihil sibi pe-
tet aut extorquebit. Non vestem, non indulsam, non lu-
danolam, aut cætera id generis quaeritabit: nec ullum
munus, etiam cibarium capiet; nisi valetudinis imbecil-
tatis aliquid esulentæ aut poculentæ rei donum requi-

rat. Caveat ut non solum crimine, sed etiam omni vel
levissima suspitione avaritiæ careat: quæ ubi in animum
irrepleverit, illumque occupaverit, omnem sancte agen-
diculum, atque adeo profectum impedit. Ne animo
quidem appetat, nequam petat quidquam, etiam pro
Monasterio suo, quod sibi aliquanti cupiditatis nocam
inurat. Ne elemosinæ pro Missarum celebratione au-
cipetur. Ne circumeat domos, velut predicationis sus-
pendium, instar mercenarii, quaeriturus. Si quid sponte
offerri mortis sit, piam consuetudinem in memoriam
revoceat Parochus, vel aliter Ecclesiæ Rector; ipsique
vel Sacerdos alius ab eo deputatus, aut Matricularius
recipiat, & abeuntî Concionatori tradat. In urbibus,
in quibus Conciones habet, mulieres elegantioris for-
mæ ne roget ac invitet Concionator, quæ omni mundo
muliebri ornate, in Templo vel ædibus pro ipso quæ-
tum uberiorem faciant, seu amplius honorarium non
tam colligant, quam extorqueant: immo hanc, si sibi
invaluerit, corruptelam, abolenti curet; nec mulieribus
hoc officium committi ullatenus patiat. Conciona-
tor denique sollicitè curet se ipsius probabilem exhibere
Deo, operarium inconfusibilem, recte tractantem
verbum veritatis. Non quaerat quæ sua sunt, sed quæ
Jesu Christi. Non requirat datum, sed fructum. Ex
animò dicat cum Apostolo, Non quaero quæ vestra sunt,
sed vos. Ego autem libentissimè inspendam, & super-
inspendam ipse pro animabus vestris. In omnibus ex-
hibeat se sicut Dei Ministrum, qui verè dicere possit:
Mibi mundus crucifixus est, & ego mundo.

2. Tim. 2. 10.

Philip. 2. 17.

2. Cor. 12. 14.

13.

Gal. 2. 10.

S. Carolus
de Officiis,
in Institut.
Prædicat. cap.
64. Tit.

INSTITUTIONIS
CONCIONATORUM

PARS SECUNDA.

SIVE

Theologiæ Dogmaticæ & Moralis ad Con-
ciones pro singulis Dominicis, necnon Qua-
dragesimalibus Feriis, & præcipuis Festis
totius anni accommodatio.

DOMINICA I. ADVENTUS.

*Erunt signa in sole, & luna, & stellis... Et tunc
videbunt Filium hominis venientem in nubes, cum
potestate magna, & majestate. Luc. 17.*

Multiplex Dei Judicium, Novissimi judicii tem-
pus ignotum. Signa illud præcedentia. (*Lib. 7.
q. 2. Art. 7.* quo septimus Symboli Articulus expli-
catur.) *Inde venturus est judicare vivos & mortuos.*
Cum præter privatum de singulis, alterum etiam de uni-
versis hominibus judicium fieri deceat sic? Lege quin-
que rationes *ibidem* §. 2. *expositas.* Christus Dominus
ut homo judicabit, Judicis dotes. Ultima sententia.
(*Abt. 1. §. 3.*) Nunc timentum, ne tunc timeamus, &
arescamus præ timore. *Timete Dominum, & date illi
honorem.* Appropinquat enim hora judicii ejus. Ater-
na separatio à facie Dei timenda est. Mutemur, & non
timebimus. *Confite timore tuo carnes meas, à judicis*

Apud. 74.

172. 11. 110.

PARS II. DOM. I. ADVENTUS. 69

enim tuas timas (inquit Propheta.) Timore casto, non
timore servili timendum judicium. Iniqui diem judicii
timent ut servi improbi timent adventum & præsen-
tiam Domini: Iusti verò & pii diem judicii timent ti-
more casto, & confucto cum amore, & desiderio,
sicut filii desiderant præsentiam Patris, quem reveren-
tur, colunt & diligunt. *His autem fieri incipientibus* Luc. 17
(inquit Christus) *respicite & levate capita vestra, quoniam
appropinquat redemptio vestra.* Tunc comple-
bitur redemptio electorum, cum peccandi potestas au-
feretur. Nam prima libertas posse non peccare: novissi-
ma erit multo major, *Non posse peccare* (inquit S.
Augustinus.) *Supremi jupiet signa nobis indicat Chris-
tus Dominus, non ut illud fugiamus; id enim impossi-
bile. Omnes nos manifestari oportet ante Tribunal
Christi, ut referat unusquisque propria corporis, pro-
ut gessit, sive bonum, sive malum.* Et quò à facie Dei
fugeremus? Una tantum superest fugendi ratio: ab ip-
so ad ipsam, à Deotrato, ad Deum placatum. Qui li-
tem difficilem & magni momenti habent, in qua de
summa totum sustant agitur, de formis, de honore,
de vita, quid non faciant, quem lapidem non movent,
ut judicem sibi concilient, ac propitium reddant? De
salute nostra æterna agitur, de beatitudine vel damna-
tione æterna. Judicem habemus quem flectere possi-
mus, promereri, placare poenitentia nostra, lacrymis,
precibus, jejuniis, elemosinis; & minime curamus.
Primus est ad misericordiam. Justitiam suam in pecca-
tores non exerceat, nisi propemodum compulsus per ip-
sorum peccata. *Justitia* (inquit Tertullianus) *opus à
Deo peregrinum: Deus de suo optimus, de nostro justus.*
*Nisi enim homo delinisset, optimus salummodo Deum
nosset ex natura proprietate: & nunc etiam justum cum
passur ex causa necessitate.* Ideo de justitia & indigna-
tione sua ait: *Ecco furor meus & indignatio mea con-
flat super locum istum.* Consilii dicuntur instrumen-
E iij

*S. Augustin
lib. de Corr.
& Gu. c. 11.*

1. Cor. 13. 10.

*Lib. de Rep.
fur. Caus. 1.
c. 16.*

firon. 11.

ta ab agente separata, gladius, lancea, signa, non quae à natura insunt, ut cor generosum, manus fortes, pedes veloces, corpus agile. Quamobrem confidendi verbo utitur Deus, ubi de iustitia exereenda sermo est, ut iracundiam quasi sibi exterrancam & à natura sua alienam esse significet, vimque sibi fieri quodam modo, cum punire cogitur homines, peccatis illorum ad iracundiam provocatus. Alter verti posse S. Hieronymus obloquitur: *Ecces furor meus & indignatio mea stillavit super locum istum. Et est lenis: Ego quidem naturaliter non irascor, sed illi ita agunt ut me ad iracundiam provocent; & mecum videant mutare naturam. Sentiant igitur iratum, quod quantum in se est, facere conantur. Pulchreque non ait, Effusus est furor meus super locum istum, sed stillavit, ut moderatam penam significet. Si autem in stella furoris tanta duritia est, quid fiet si omnis imber fuerit ignis, ut certe in die iudicii effundetur? Sed & confusa indignatio sic intelligi potest, ut quod diu facere voluit, peccatorum multitudinem facere compellatur. Cum autem Deus iratus fuerit, & homines, & ea quae hominibus sunt, parum interitum sustinebant. Et succendetur, furor scilicet Domini, & non extinguetur: quia non agit populus, per quem possit extinguere. Lachrymis penitentiae, bonis operibus, elemosinis ira Dei impetentiarum extingui potest.*

Precedentibus signis peccatores Deus admonet, ut ejus iram & iustitiam vindicando penitendo effugiant. *Dedisti meventibus te significationem, ut fugerint à facie meae: ut liberentur dilecti tui. Diem igitur iudicii sequenter cogitemus, & vitemus peccatum, & iam commissa penitendo deleamus. Et observabo me ab iniq[ui]tate mea, quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo.*

Erant signa in sole, & luna & stellis, de sole materialia, de luna & sideribus, quae corporis oculis asstant, & diei noctique praesunt, haec ad litteram intel-

liguntur: si verò haec ad sensum mysticum intellectamus, erunt signa in sole Iustitiae, Christo scilicet Iudice; in luna, id est, in conscientia peccatoris, qui ut luna mutatur: & in stellis, id est, in Sanctis, qui fulgebunt quasi stella in perpetuas aeternitates. In Christo Iudice videbunt reprobi signa irae, quam nunquam poterunt placare. In propria conscientia videbunt signa confusio- nis, quam non poterunt vitare. In Sanctis videbunt signa beatitudinis & gloriae, quam non poterunt sperare.

Nunc per alternas vias misericordiam & iustitiam suam Deus erga peccatores exercet, immò iustitiam exercendo miseretur, irascitur ut Pater, filios puniens ut revocet ad officium. Non in perpetuum irascetur, neque in aeternum comminabitur. . . Misericors Dominus & iustus, & Deus noster miseretur. . . Numquid obliviscetur misereri Deus, aut contumebit in ira sua misericordiam suam? Cum iratus fueris, misericordia recordaberis. Hinc Tertullianus: Deum postulat & tanta delicta humana reverentia à Principe generis Adami accipitur, post condemnatum hominem eum seculi date, post ejectionem paradiso, mortique subiectum, cum rursum ad suam misericordiam materiam esset iam inde in sancto scripto panisaticum delicatum, reposita sententia irarum praesentiarum, ignoscere passum operi & sanctorum suae. In supremo autem iudicio nullus erit erga reprobos misericordiae locus. Non aditum ultra misereri, sed oblatione obstriscat eorum. Nunc superest alac misericordiae iudicium. In novissimo verò die iudicium erit obsequi misericordiae his qui non fuerint misericordiam: qui nec proxima, nec animae suae miseri fuerint. Tunc accipiet animarum zelus illius. Tunc Triumphator Israel non parcat, non steterit. Nunc velut digitum adhibet dimittat ad punitionem peccatorum: *Digitus Dei est hic.* In supremo verò iudicio manum suam super peccatores aggravabit. *Ostendam eis per vicem hanc, ostendam eis manum meam & virtutem meam: & scient*

Ezai. 37. 35.
Dan. 11. 3.Psal. 137. 8.
Psal. 138. 8.
Psal. 139. 18.Habacuc. 1. 2.
Ier. 47. 1.
Cp. 2.Ozeas. 6.
Ier. 17. 18.
Ezai. 1. 18.

I. Reg. 11. 29.

Ezai. 4. 19.

Ierem. 17. 22.

Job. 21. 27.

nomen mihi Dominus. Tunc peccator desperatus, & blasphemans Deo dicit: Mutatus es mihi in crudeliter, & in duritia manus tua aduersaria mihi.

Ruth. 2. 13.

Tunc peccator omnia seclera sua in conscientia sua videbit, nec ipse solus, sed homines uniuersi, ad opprobrium eius sempiternum. Inuitam furorum meum, in te, ait Dominus; & iudicabo te iuxta vias tuas: & posui contra te omnes abominaciones tuas. Et non parceret oculis meus super te: & non uiserebor; sed vias tuas ponam super te, & abominaciones tua in medio tuorum.

1. Tim. 1. 15.

Tunc denique peccatores videbunt in Sanctis, qui in corporibus glorificatis rediui obuiam ibant Christo in aera, semper cum Domino futuri, & ad dexteram eius positi ad Regni aeterni possessionem vocabuntur; in illis inquam) videbunt reprobi signa gloriae, quam illis sperare non decebit, ad ignem aeternum damnatis, ad tenebras sine lumine, ad supplicia sine fine. Magnum chaos & insuperabile inter sanctos & reprobos firmabitur, ita ut ad illos transire numquam possint.

Præparemus nos ad iudicium diuinum: sic vivamus, ut rationem omnium operum, verborum, consiliorum & intentionum, cogitationum denique nostrarum Deo reddiduri. Vigilemus, & oremus, Christo fideles simus, mandata eius accurate seruantes. Dies Domini, sicut fur in nocte, ita veniet. Vigilate ergo, quia nescitis quâ hora Dominus vester venturus sit. Illud autem sciote, quoniam si sciret pater, familiae qua hora fur venturus esset, vigilaret utique, & non sterneret persudâ domum suam. Ideo & vos estote parati, quia quâ nescitis horâ Filius hominis venturus est. . . . Beatus ille seruus, quem, cum venisset Dominus, ejus inuenit sic facientem. Amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum. Si autem dixerit malus seruus in cordo suo: Moram facit Dominus veniens, & caperet percussore confessorum suorum, manduce

Matth. 24. 41. et seq.

PARS II. DOM. II. ADVENTUS. 73
autem & bibat eum ebriosus; veniet Dominus seruus illius, in die quâ non sperat, & horâ quâ ignorat: & dividet eum, partemque ejus ponet cum hypocritis. Illic erit fletus, & stridor dentium.

DOMINICA II. ADVENTUS.

Joannes autem cum audisset in visentis opera Christi, mittens duos de Discipulis suis, ait illi: Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Et respondens Jesus ait illi: Eantes renunciate Joanni qui audivisti, & vidisti: ceci vident, claudi ambulavit, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur, & beatus est qui non fuerit scandalizatus in me.

Matth. 21. 2. 4. et seq. 1. Tim. 1.

Quam necessaria sit fides in Christum Filium Dei unicum, Dominum nostrum. (Lib. 1. c. 2. Art. 3. §. 1.) Hoc fundamentum fidei nostræ ac salutis: Unus Deus: Unus & mediator Dei & hominum homo Christus Jesus (ibid.) Fides explicita Incarnationis Domini nostri Jesu Christi sub Lege gratiæ necessaria est ad salutem omnibus & singulis hominibus, tam necessitate medi, quam necessitate præcepti. (Lib. 4. Cap. 2. Art. 6. Regula 1.) Fides Christiana in duorum hominum causa proprie consistit. (Lib. 1. Cap. 2. Art. 3. §. 1.) Iusti antiqui Christi Mediatoris fide iustificati sunt. (ibid.) Gratiæ Christi Jesu erat tempore Legis veteris, sed occultæ. Spes future per Christum redemptionis in Mundi initio præmonstrata. Abraham fide Incarnationis Filii Dei imbutus. Insignes Christi venturi figuræ & Prophetiæ. . . . Quomodo & per quid Christus Mediator est? §. 2. Ad Christum adendum cum

1. Tim. 1.

2. Anst. 1. Cor. 1. 2. Phil. 2. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ingressus
Dei per
quod in
proprietate
sibi
ita, ut
bonum
Deum
no, efficitur
Fertur
sacrum

Discipulis Joannis, ut ab ipso doceantur. Christus scilicet luminis Propheta & Magister à Moysè & Prophetis prædicantibus. Quæ Christus docuit; Gentes docuit verum Dei cultum. Item quæ sit vera felicitas, & quomodo ad illam perveniat. Summa doctrinæ Christi. Ipsum esse verum Messiam, verum Dei Filium, Dei hominumque Mediatorem, omnium hominum Salvatorem, viam, veritatem & vitam ab ipso discendum. Vitam, quam Iusti omnes ante ejus adventum desiderant, ut à morte peccati, in quam per Adamum inciderat, genus humanum liberaretur. Veritatem, quæ figuræ omnes ipsum, ejusque mysteria adumbrantes, promissa Patriarchis facta, Prophetarum denique vaticinia implerentur. Christus enim signavit omnia Prophetarum (sive Tertullianus) adimpleri omnia quæ retro de eo Prophetæ nuntiaverant. Post viam adventus Christi & passionem ipsius, jam non visio, neque Prophetes est, qui Christum nuntiant venturum. Ideo Evangelista ait: Lex & Prophetæ usque ad Joannem. Idem Daniel prædixerat celebri oraculo: Septuaginta Hebræomades abbreviate sunt super populum tuum, & super urbem sanctam tuam, ut conjungatur prævaricatio, & firmo accipiat peccatum, & delatur iniquitas, & adducatur justitia sempiterna, & impleatur visio & prophetia, & ungatur Sanctus sanctiorum. Dilctum Christum esse viam, quam sequi homines debent univetsi, ut ad Deum perveniant. Ego sum via, veritas, & vita. Nemo venit ad Patrem, nisi per me.

Tertullianus
lib. Adv. Marc.
Tit. 1.

Luc. 11.
Daniel. 7. 24.

Jan. 14. 4.

Isai. 47.

Isai. 41. 2.

Isai. 40. 1.

I. Iusti veteris Legis Christum ardentè desiderabant. Illorum desideria Ecclesia exprimit sacro hoc Adventus Domini tempore. Emitte Agnum Domine deoratorem terra, de petra deserti ad montem Filia Sion. . . Rorate Cæli desuper, & nubes pluant iustum, aperiat terra, & germinet Salvatorem. . . Utinam dirumpens cælos & descendens! Ferventia illa veterum iustorum desideria exprimit solennes Antiphonæ

quæ septem diebus ante Nativitatem Domini in Ecclesia aut Magnificat cantantur, O Sapientia! O Oriens, O Clara, O Davida! O Emmanuel! &c. De Christo scilicet vaticinatus est Aggeus Propheta: Veniet desideratus cunctis Gentibus. De ipso longè ante prædixerat Jacob; Non auferetur scriptum de Juda & Dax de sinuore ejus, donec veniat qui mittendus est: & ipse erit explectus Gentium. De illo Jeremias: Spiritus oris nostri Christus Dominus captus est in peccatis nostris: cui diximus: In umbra tuorum venies.

Isai. 1. 1.

Genes. 49. 10.

Lament. 4. 10.

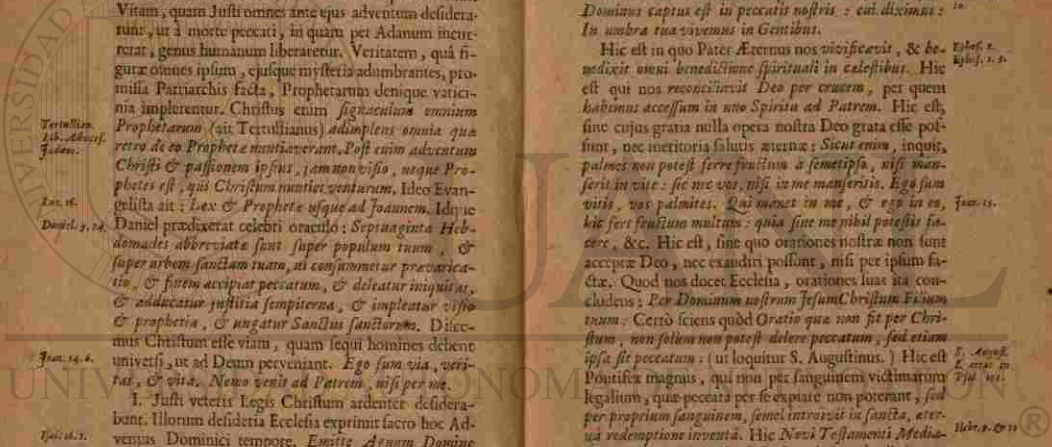
Hic est in quo Pater Aeternus nos vivificavit, & benedixit omni benedictione spiritali in cælestibus. Hic est qui nos reconciliavit Deo per crucem, per quem habemus accessum in uno Spiritu ad Patrem. Hic est, sine cujus gratia nulla opera nostra Deo grata esse possunt, nec inerioria salutis æternæ: Sicut enim, inquit, palmes non potest ferre seminum à semetipsa, nisi manserit in vite: sic me vos, nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites. Qui manet in me, & ego in eo, hic ferit seminum multum: quia sicut me nihil potestis facere, &c. Hic est, sine quo orationes nostræ non sunt acceptæ Deo, nec exaudiri possunt, nisi per ipsum factæ. Quod nos docet Ecclesia, orationes suas ita concludens: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: Certo sciens quod Gratia quæ non fit per Christum, non solum non potest delere peccatum, sed etiam ipsa sit peccatum: (ut loquitur S. Augustinus.) Hic est Pontifex magnus, qui non per sanguinem victimarum legalium, quæ peccata per se expiare non poterant, sed per proprium sanguinem, semel immolavit in sancta, æterna redemptione inventa. Hic Novæ Testamenti Mediator, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, per sanguinem suum immunditiam conscientiarum nostrarum ab operibus mortuis, ad servitium Deo viventi. Hic est, qui una oblatione corporis sui consummavit in sempiternum sanctificatos, & semper vi-

Epist. 2. Eph. 1. 2.

Jan. 11.

S. August. 2. de serm. in 7. 10. 101.

Isai. 2. 2. 11

vit, atque ad dextram Dei sedet Pontifex magnus, interpellans pro nobis. *Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae: ut misericordiam per ipsum consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno.* Haec summa eorum, quae de Christo scire & credere debemus. Verum credere non sufficit Jesum Christum Dei Filium, proprietatis hominem factum, redemptorem nostrum esse ac mediatorum, pro nobis mortuum, Deo pro peccatis nostris copiosam satisfactionem exhibuisse, propter nostram justificationem relinxisse, ascendisse in caelos ut pararet nobis locum, & *Advocatus* noster esset apud Patrem: haec, inquam, scire & credere non sufficit, nisi Christo Jesu, ut membra capiti, ut servi Domino nostro adhereremus, nisi ipsum diligamus, & mandata ejus servemus. *Et in hoc scimus, quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus. Qui dicit se nosse eum, & mandata ejus non custodit, mendax est, & in hoc veritas non est. Qui autem servat verbum ejus, verè in hoc charitas Dei perfecta est: & in hoc scimus quoniam in ipsa sumus. Qui dicit se in ipsa manere, debet, sicut ille ambulavit, & ipse ambulare.* Christianus veraciter non dicitur, qui Christum minime imitatur. Si in Christum creditis, operibus fidem comprobate. Morum vestrorum sanctitas demonstret, vos alium non expectare. *Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* Si creditis Christum esse verum Messiam ac Salvatorem mundi, ut credebat Joannes Baptistam, fidei vestrae sinceritatem ostendite, ut Joannes. Mittite domesticos vestros ad Jesum. Sufficiet libenter persecutiones & tribulationes, ut Joannes vincula sua & carcerem Herodis, & in his semper memores estote Christi Jesu, scientes quod *Christianorum est pati mala temporalia, & bona sperare sempiterna.* Propter hanc spem Christiani facti sumus. Scellum in desertum cum Joanne vobis non imperamus, sed scellum ab occasionibus peccati, à societate & familiaritate ho-

Ibid. 4. 11. 12.

Joan. 7.

S. August. 1. 1. 17.

minum improborum, à consilio impiorum, à viis peccatorum, à carbedis pestilentiae, à popinis, ludis, spectaculis, à mulierum frequentatione quibuscumque periclitatur innocentia. Christi nomine jubemus ne mundum diligatis, & ea quae in mundo sunt: quia *Si quis diligit mundum, caritas Patris non est in eo.* Mundus ille vobis desertum sit, ad aeternam patriam suspirantibus. *Quid existis in desertum videre?* Non impetamus ut vestimentum vestrum sit ex pilis camelorum, sicut Joannis, ut victus vester sint locustae & mel silvestre: sed ut frugalitatem in victu, modestiam in vestitu servetis, ut Christianos deceat. *Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Domini enim prope est.* Christianis mulieribus precipimus Christi nomine ut luxu renuncient, ne cultum assident quo luxuria negotiatur aut gloria insalescit: Hortamur ut cum verecundia & sobrietate ornent se, & non in tortis erinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa: sed quod docet mulieres promittentes pietatem per opera bona. Precipimus ut imitauerint Dominum Jesum Christum: ut mortificationem ejus in corporibus vestris circumferatis; ut attendatis ad exitum intellectum & sortem divinis illius reprobis, qui induebatur perperam & bysso, & epulabatur quotidie splendide, & sepultus est in infernum. *Quid existis in desertum videre? Hominem nobilibus vestitus? Ecce qui nobilibus vestiturus, in domibus Regum sancti.* Hortamur ut Joannis constantiam in Christianorum virtutum praxi, & divinorum observantia mandatorum imitemini, ut in bono proposito, quo peccatum fugere statuitis, & poenitentiam agere, firmi constantique sitis: ne prosperitas vos extollat, ne deiciat adversitas, ne tentationis ventus in peccatum impellat minime radicatos in caritate Christi; ne per alienas praesentiae & peccatorum vices levitas vestra, instat fragilium animi dimoto, innotescat. *Quid existis videre? Armandum vento agitam?* Hortamur ut secundum Evangelium

Joan. 11.

Tertullian. de Habit. mulierum.

1. Timot. 2.

®

78 INSTITUT. CONCIONAT.

vivatis, ut Christum audiatis. Sed heu! quot ex iis qui Christianam Religionem proficiunt, Evangelii precepta fallunt, crucem resugunt? Inimici crucis Christi, qui terrena sapimur, quorum Deus venit esse; quorum gloria in confusione ipsorum: qui Christianissimum vellent cum seculi voluptatibus, cum divitiarum cupiditate, cum superbia vivere, & gloria mundi conjunctionem: eam Christus praeclaret: *Dives difficile intrabit in Regnum caelorum... V. a vobis divitiibus... Si quis enim voluerit post me, abneget semet ipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me... Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde... Cum Apostolus Christi nomini subeat: Nolite conformari huic seculo... Si fiduciam carnem videritis, moriamini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Qui seculo se conformant, non Evangelio, hi certe in Christo scandalizantur, nec ad eos perit illa Salvatoris nostri sententia: *Beatus est qui non fuerit scandalizatus in me.**

II. *Ite, remanete Johanni quae audistis & videritis. Caetero videt, &c. Christi miracula, sunt divinitatis ejus, & missionis à Patre argumenta firmissima, maxime si cum Prophetarum vaticiniis comparantur, Isaia 35. 4. Deus ipse veniet, & salvabit vos. Tunc aperientur oculi caecorum, & aures surdorum patebunt. Tunc saliet sicut cervus claudus, & aperta erit lingua mutorum, Isaia 16. 2. Spiritus Domini super me, eod quod ungerit Dominus me: ad annuntianum manus me misit me. Quod à Propheta non suo, sed Christi nomine dictum, & in se adimpletum Christus in Nazarena Synagoga ostendit. Quamobrem miliosent suam & divinitatem non semel probat. Judaeis ex operibus & miraculis à se editis. *Ego autem, inquit, habeo testimonium majus Joanne. Opera enim quae dedit mihi Pater ut perficam ea, ipsa opera quae ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me... .**

Math. 17. 21.

Luc. 6. 24.

Math. 23. 24.

Math. 11. 19.

Rom. 12. 2.

Rom. 1. 16.

Luc. 4. 11.

19. 10. 11.

Juan. 2. 21.

PHAS. II. DOM. II. ADVENTUS. 79

*Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio, & si mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis & credatis quia Pater in me est, & ego in Patre. Expandimus, quiesco, an opera & miracula quae Christus in Christianis operatur, probent ipsorum fidem in Christum Salvatorem ac Dominum nostrum. Heu! quam infrequenta sunt, hominum infidelitate obtentam gratiae Salvatoris. An caci vident? Immo caeci plenus est mundus, qui non lunt à Christo illuminari, qui tenebras suas diligunt magis quam lucem; qui quaerunt & amant Doctores Moralis laxioris, faciles & benignos conscientiarum Moderatores, prurientes auribus, qui eorum cupiditatibus blandiantur, caecos & duces caecorum. An surdi audiunt? Immo surdorum propemodum innumus numerus est. Penitentiam praedicamus peccatoribus, restitutionem usuraris, & aliis qui fraudibus & malis artibus divitias congregarunt, injuriarum condonationem, & dilectionem inimicorum his qui inimicos habent aut habere se putant: praecipimus cum Apostolo Divitiis hujus saeculi non sublimis sapere, neque sperare in incerta divitiarum, sed in Deo vivo, bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, &c. Sed aures habent, & non audiunt. Facti sunt sicut aspidem surdum & obturantes aures suas, quae non exaudiunt vocem incantantium. Num leprosi mandantur, & mortui resurgunt? Immo Christiani innumeri peccatorum sepe maculati, vita gratiae privati, in sepulchris pravae consuetudinis, in habitu peccati, in occasionibus proximis cum scandalo fortentes, ostendere nolunt lepram suam, aperte nolunt conscientiam Sacerdoti per confessionem Sacramentalem, ut mundentur; nec audire volunt interiorem gratiae vocem dicentis: *Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.**

Juan. 10. 17.

1. Tim. 11.

1. Eph. 5. 14.

IN EADEM DOMINICA.

Tues qui venturus es, an alium expectamus?

Laudabilis & salubris curiositas est in saluti negotio, non quæ scrutatur mysteria, quia *Scrutator mysterii opprobrietur à gloria: & Quis novit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit?* Sed quæ de mysteriis & rebus divinis ad salutem suam pertinentibus studet doceri. *Age jam qui vales curiositatem melius exercere in negotio salutis?* (inquit Tertullianus.) Ut igitur Christianos ad celebrandum qua pat est devotione Adventum Domini disponamus, quaerendum ac explicandum est, Quis ventat? Ad quid veniat? Quando veniat?

I. Quis venit? Dei Filius unicus, Filius consubstantialis Patri, coæqualis, cœternus. Filium incarnari magis decuit quam Patrem aut Spiritum Sanctum. Primo, quia artifex opus quod per artem suam fecit, per eandem, si collapsum aut depravatum fuerit, relicit & emendat. Cum igitur suspensus artifex Deus, per Filium suum, per Verbum suum, per Sapientiam suam, quæ est ars ejus, condiderit hominem; per Filium eundem reformare & reparare decuit. *In hac ineffabili unitate Trinitatis* (inquit S. Leo) *cujus in omnibus communia sunt opera atque iudicia, reparationem humani generis propria Filii persona suscepit, ut quoniam ipse est per quem omnia facta sunt & sine quo factum est nihil, quique plasmatum de limbo terra hominem statu viæ rationalis animavit, idem naturam nostram ab eternitate arce delectationis vestitus heret dignitatis, & cuius erat conditor, esset etiam reformator.*

Secundò, Filius Dei est æterna S sapientia, à qua om-

nis

PARS. II. DOM. II. ADVENTUS. 81

nis sapientia hominum derivatur: & ideo per hoc homo in sapientia perficitur, quod verbi Dei fit particeps, sicut Discipulus instruitur recipiendo verbum Magistri. Unde Ecclesiast. 3. dicitur: *Fons sapientia verbum Dei in excelsis.* Et ideo ad consummatam hominis perfectionem conveniens fuit ut Verbum Dei humane nature personaliter uniretur. *Non enim aliter nos discere poteramus qua sunt Dei, nisi Magister noster Verbum existentem, homo factus fuisset.* Neque enim alius poterat enarrare nobis qua sunt Patri, nisi proprium ipsius Verbum. *Quis enim alius cognovit sensum Domini, aut quis alius Consiliarius ejus factus est?* Neque rursus nos aliter discere poteramus, nisi Magistram nostrum videntes (inquit S. Arnobius Lib. 3. Cap. 1.) Ideo Filius Dei caro factus est, nec tamen mutatus in carnem; sicut verbum cum sit vox, ut ab auditoribus capiatur, non mutatur in vocem. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 4.*)

Tertiò, persona Filii humanam naturam assumpsit, ut impletus prædestinatio eorum qui præordinati sunt ad hereditatem cælestem, qua non debetur nisi filiis ejus. *Si filii, & heredes.* Decuit igitur ut Filius Dei incarnaretur, ut adoptandos in hereditatem vocaret, & consensum suum in gratia adoptionis comprobaret. Neque enim sine contento filii naturalis ductendi erant in hereditatem qui à Patre alieni erant. Missi ergo Pater pro filiis, venit Filius pro fratribus, ut filii nomen adoptandi perciperent, & per illum corpus caræ, & ab illo à quo erat. Adoptionis igitur gratia per Christum Jesum Filium Dei unicum donati sumus. Nos hereditas Christi, & hereditas nostra Christus. (*Lib. 1. Quest. 2. §. 6.*) Licet porro tres personæ Sanctissimæ Trinitatis Incarnationem operate sint, solus tamen Dei Filius incarnatus est. (*Eodem ib. Quest. Art. 4. §. 4.*)

II. Ad quid venit Dei Filius? Ad humani generis redemptionem. *Propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cælis, & homo factus est.*

F

Rom. 1. Ita-
to a. 5. d. 1. Co-
1. Lib. 2. de
Natura 2. 1.
Cap. 1.

Sermo. 11. de
passione Do-
mini.

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

UNIVERSITATIS
ALD

Propter nos homines, vilissimas creaturas, propter nos peccatores: non propter Angelos. *Non Angelos, sed semen Abrahæ apprehendit.* Peccaverant Angeli, peccaverat homo, Deus autem peccantibus Angelis non peperit, sed rudentibus inferni devoratis, in tartarum tradidit cruciandos, & in iudicium magni diei vinculis æternis sub caligine reservavit. Hominum verò miseratus est, & sic eos dilexit, quæ immertitos, ut Filium suum unigenitum daret. Descendit Filius ad summo cælo, è sinu Patris ut homines peccatos repararet, captivos à diaboli tyrannide liberaret, pro nostris peccatis satisficeret Deo, nec pro nostris tantum, sed totius Mundi. Ita venit propter nos peccatores, ut si homo in statu innocentie perseverasset, Filius Dei incarnatus non fuisset. (*Lib. 7. Quæst. 2. Art. 4. §. 8.*) Factus est nobis via per quam redeamus ad Deum. *Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quia Christus Jesus venit in mundum peccatores salvos facere, quorum primus ego sum.* Tolle morbos, tolle vulnèra, & nulla est causa medicine. *Si venit de cælo magnus Medicus, magnus per totum orbem terra jacebat ægrotus. Ipse ægrotus genus humanum est;* (inquit S. Augustinus.) *Si enim homo ad imaginem & similitudinem Dei factus, in sua natura honorare, mansisset, nec diaboli fraude deciperet, à lege sibi posita per contumaciam deviasset, Creator mundi creatura non fieret.* (inquit S. Leo.) Magnum aliquid in causa fuisse credendum est, ut Majestas tanta de tam longinquo in locum tam indignum descendere dignaretur. *Eccè nomen Domini venit de longinquo.* Non magnum aliquid (inquit S. Bernardus) quia misericordia magna, quia miseratio multa, quia caritas copiosa. Adventus ejus causam & verba & opera clamant. Ad querendam quippe ovem censuram que erraverat, de montibus properavit: & ut confiteantur manifestissimum Dominum misericordie ejus, & mirabilia ejus filius hominum, propter nos venit. Mira querent-

Hebr. 1.

2. Petri. 1.

Juda. 6.

1. Tim. 1. 3.
Apoc. 1. 13.
1. Petri. 1. 2.
de verbis
Apoc.1. Leo Sermon.
71.1. Petri. 1.
Sermon. de
Adventu
Dom.

tijs Dei dignatio, magna dignitas hominis sic questi. In qua si gloriari voluerit, non erit insipientis: non quòd aliquid esse videatur tanquam à se ipso, sed quòd tantum fecerit ipse qui fecit. *Domine quid est homo quia magnificas eum, aut quid apponi erga eum cur tuus?* Sed cur non potius homo ad Deum, quam Deus ad hominem venit? Nos quidem magis ad eum venire dignum fuit, sed duplex erat impedimentum. Nam & caligabant oculi nostri, ille vero lucem habuit inaccessibleem; & jacentes paralytici in grabato, divinam illam non poteramus attingere celsitudinem: propterea benignissimus Salvator & Medicus animarum, & descendit ab altitudine sua, & claritatem suam infirmis oculis temperavit.

III. *Quando venit?* Nec initio mundi, statimque post lapsus hominis venire decuit; cum enim homo ex superbia peccasset, eo modo liberandus erat, ut humilitas agnosceret se Redemptore indigere. Neque ad finem Mundi Filii Dei Incarnationem differri conveniens fuit, quia Dei notitia & reverentia, & morum honestas penitus abolita fuisset in terris: *Sed ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus.* Prius *Lex Moyli data est, qua homini demonstrat suam infirmitatem, ut querat demonstrata infirmitas Salvatorem, à quo sanata volunt, et persequi quod infirma non possit.* Venit Dei Filius ad liberandum hominem, in medio annorum, sexta mundi ætate, cum jam esset miserandi tempus quod ab æterno prædesideraverat ac præordinaverat. Cum iniqui necessarium erat auxilium, cum jam reliquisset caritas, & abundaret iniquitas; cum jam non appareret Angelus, non loqueretur Propheeta: tunc dixit Filius Dei, *Eccogemus.* In plenitudine temporis. Nimirum plenitudo & abundantia temporalium, oblivionem & inopiam fecerat æternorum. Opportune ergo

S. Thom. 2.
2. 2. 2. 2.
2. 2.

Galat. 4. 4.

S. August.
Epistol. 144.

S. Bernard.

advenit Aeternitas, quando magis temporalitas praevalabat.

IV. Christo ob ejus Adventum, & collata nobis in eo beneficia, gratias immortales agamus. Ipsum precemur ut Incarnationis suae fructum nobis per gratiam suam applicare dignetur; Denique operam ne peccatis nostris fiat nobis inutilis ejus Adventus. Triplex Domini adventus, *Ad homines, in homines, contra homines.* Ad homines per Incarnationem, in homines per gratiam sanctificantem; contra homines in die judicii. Ob primum adventum gratias agamus Domino Deo nostro, & amorem illi rependamus, qui sic prior dilexit nos. Ad secundum nos praeparamus per penitentiam, & per justitiam, *Justitia & judicium preparatio sedis tua* (ait Propheta.) Justitia virtus est quod suum est unicuique tribuens. Tribue ergo tuis quae tua sunt. *Redde superiori, redde inferiori, redde aequali, cuique quod debet,* & digne celebra ad adventum Christi, parans ei in justitia sedem suam. Redde superioribus reverentiam & obedientiam: Aequalibus, auxilium, exemplum, orationem; Inferioribus, custodiam & disciplinam. Praesta imprimis duplex illud officium corpori tuo. Custodiam, ut non regnet in eo peccatum, nec membra tua arma sint iniquitati; Disciplinam, ut dignos faciat penitentiae fructus, castigatum & subditum servituti. Si nos ita geramus, primi Adventus fructum percipiemus, in quo venit ad homines in carne & infirmitate: ad medium Adventum nos disponemus, quo venit in Spiritu & virtute: in postremo denique Adventu secuti erimus, quo venit in gloria & majestate. In primo Christus fuit redemptio nostra: in secundo fit justitia nostra: in ultimo apparebit vita nostra, & si ipsius mandata servaverimus, apparebitus cum ipso in gloria.

DOMINICA III. ADVENTUS.

Miserant Judaei ab Ierosolymis Sacerdotes & Levitas ad Joannem ut interrogarent eum, Tu quis es? Joan. 1. 19.

DUO Christianae humilitatis cardines, cognitio Dei, & cognitio sui. Humilitas hominem Deo subiecit. Humilitas Christiana facit ut homo ceteris omnibus hominibus se postponat, non cognitione solum, sed affectu. (*Lib. 3. Cap. 5. Art. 9.*) Cum superbia & inani gloria pugnat. Quantum inanis gloriae periculum? (*Art. 12. Regula 5.*) Remedia contra vanam gloriam, 1. Operum nostrorum defectus considerandi. 2. Considerandum, quicquid boni in operibus nostris est, Dei munus esse. 3. Vanam gloriam nos intervae gloriae premio frustrari. 4. Oculi nostri a bonis operibus nostris avertendi, & in peccata nostra reflectendi. 5. Divinum judicium considerandum. 6. Considerandum quid nobis desit. (*Lib. 5. c. 5. Art. 12.*) S. Joannis exemplo omnia ad Deum referenda, nihil nobis tribuendum est, *De nostro nihil habemus, nisi mendacium & peccatum.* Joannes Baptista quanto praeclarior erat in matris utero, & quanto humilior ad cognoscendum Dominum, *tanti meritis esse amicus Spiritus Sancti zelans, non sibi, non suum honorem querens, sed judicis sui, quem iniquis peccato praebet.* Mittunt ad eum Judaei, non viles homines, non Herodianos, sicut miserant ad Christum, sed insignem legationem, Sacerdotes & Levitas, ut interrogarent eum, *Tu quis es? ipsi non scilicet adulationibus suis adhaerere volebant ad fatendum se esse Christum, & ad gerendum se pro Christo, ipsum potius Magistrum habere & populo proponere volentes quam Jesum;* cum ob generis clari-

tatem, & ob austeritatem vitæ pluriis faciendus ipsis videretur, quàm Jesus, quem vulgò ut fabri filium, ut nihil singulare in sua conversatione, victu & vestitu habentem, despiciebant. Sed Joannes, quo nemo homo major, adulationem reipuit, nobisque fugiendam esse docuit pellem anime, & cor nostrum contra noxias adulationum laudes mandandum, quia *Plus persequitur lingua adulatoris, quàm manus interfectionis.* (Lib. 4. Cap. 10. Art. 3. Regulâ 17.) *Confessus est igitur Joannes, & non negavit, & confessus est, quia non sum ego Christus.* Tanta erat excellentia in Joanne, ut posset tradi Christus, & in eo probata est humilitas ejus, quia dixit se non esse, cum pollet credi esse. Instans Judæorum Legati: *Elias es tu? Propheta es tu?* Respondet Joannes: *Non sum.* Humilitas ipsam immemorem reddidit excellentiæ suæ. Poterat enim sine mendacio & ostentatione confiteri se esse Eliam, liquidem Christus de illo ait: *Elias jam venit, & non cognoverunt eum...* Tunc intellexerunt Discipuli, quia de Joanne Baptista dixisset eis. Poterat se Peophetam confiteri, de illo liquidem Christus dixerat: *Quid existis in desertum videre? Prophetam? Etiam dico vobis, & plus quam Prophetam.* Non tamen mentitur Præcurzor Veritatis, cum negat se Eliam esse. Elias enim non erat secundum proprietatem personæ, Elias erat similitudine, spiritu, & virtute. Luc. 1. 17. *Eripse præcedit ante illum in spiritu & virtute Elias.* Christus affirmat de spiritu, quod Joannes verè negat de persona. Nec etiam mentitur cum se negat esse Prophetam: Non enim unus erat ex Prophetis illis antiquis, qui venturum Christum prædicebant, sed præterem digito demonstrabat. *Lex & Prophetæ viget ad Joannem.* Ipse limes constitutus inter vetera & nova, ad quem desineret Judæismus, & a quo inciperet Christianismus. Vel interrogatus, an Propheta esset, non quilibet, sed ille à Deo promissus Moyli Deuterom. 18. *Prophetam de gente tua, & de fratri-*

S. August. Enarrat. in Psal. 69.

S. August. Tract. 2. in Joann.

Matth. 17. 12.

Matth. 22.

S. August. S. Orat. 36.

Luc. 16.

Tertullian. lib. 2. adv. Marcion. cap. 11.

bus tuis, sicut me, suscipiabit tibi Dominus Deus tuus: ipsum audies. Interrogatus, inquam, an esset ille Propheta à Judæis expectatus, quem ipsi à Christo distinctum esse arbitrabantur, quamvis non alius à Christo esset, ad eorum mentem respondit: *Non.* Imitemur sancti Præcurtoris humilitatem, ne honores, titulos, laudes nobis indebitas, cum nobis offeruntur vel tribuantur, accipiamus, etiam justas modestè reculemus, nobisque displicere significemus, quamvis placeat benevolentia laudantium. Externemus illas, quantum possumus. Ceterum ne mentiamur unquam humilitatis specie, ut in parte veritatis, non in parte falsitatis, humilitas collocetur: & ne humilitas constituta in parte falsitatis, perdat præmium veritatis. (Lib. 4. Cap. 10. Art. 3. Regulâ 15. p. 1) Joannem urgent Legati Judæorum, *Quis es, ut responsum deus his qui miserunt nos: Quid dicis de te ipso? Ministerium suum quàm humillimè fieri potest vir ideo maximus, quia humillimus, declarat. Ego, inquit, vox clamantis in deserto, Dirigite viam Domini.* Non se Doctorem, Prædicatorem, Præcursozem Christi dicit, sed meram vocem. Quid voce fragilius? Sonus est, aëris percussio; cum auditur, evanescit; vox est, prætereaque nihil. Quamquam verò magna sit ista Joannis dignitas, quod eo quasi voce Verbum divinum uti dignatum sit, ejus tamen humilitatem & modestiam compendat hæc responsio, nosque docet, humilitate de nobis sentire, non exaltare cor nostrum, neque efferre oculos, neque ambulare in magnis & mirabilibus super nos, sed nos servos inatiles agnoscere & profiteri eorum Deo & hominibus; peccatores omnium notariem, nulli rei nisi penitentiae notas. O utinam vel voces essemus, facti Deum prædicantes! sed heu! ex illis sumus, de quibus Apostolus ait (ad Thim. 1. 16.) *Confitentur se nosse Deum, factis autem negant.* Christianus qui secundum fidem suam, Deique legem vivit, auditur damnari: nam & elinguis Philo/sophia vitâ contenta est.

Origenes 3. Tom. Or. 11. de Gen. 17. 16.

S. August. De Natura Cr. Oration. 1. 24.

Jes. 40. 1. 1. Sic dicitur cum fecerit omnia que vocat la sunt vobis, & dicitur Servus vocatus Joannes. Tertullian. lib. de Præc. Perit. Peritio amicum notariem, cum sim, vultu vis.

*Esti eloquium concitescat, ipse habitus sonat. De occur-
su meo vitia suffundit, inquit verus Christi discipulus.
(Apud Tertullianum, Lib. de Pallio, C. ultimo.)*

II. Instiant Judæorum Legati, qui erant ex Phari-
sæis, & Joannem, quem laudibus adulatoris ab hu-
militatis proposito dimovere non poterant, exproban-
do tentant, & que adducere conantur, ut se vel Messiam
vel certe Prophetam fateatur. *Quid ergo baptizas, si
tu non es Christus, neque Elias, neque Propheeta?
Tum humillimis Precursor Christum prædicat, extol-
lit; se ipsum verò magis ac magis deprimat. Ego bapti-
zas in aqua. Medius autem vestram sperit, quem vos
nescitis. Ipse est qui post me venturus est, qui ante me
factus est, cuius ego non sum dignus ut solvam ejus cor-
riam calcamenti.*

Ego in aqua sola baptizo; Christus in spiritu. Baptis-
ma quo plebem initio, penitentis profectio est, ad bap-
tisma Redemptoris disponens. Jam ille inter vos agit,
& ipsum ignoratis. Post me venit prædicans, & bap-
tisma divinus acque efficacius instituens; longè me di-
gnus & excellentior est, utpote filius Dei unigenitus,
& Mundi Salvator, cui vel abjectissima exhibere mini-
stria non sum dignus. Joannem Christianum imitetur,
cum de mani gloria tentatur, ad Christum referat om-
nia, ad eius cognitionem adducere modis omnibus stu-
deat eos quibus convivit. Deplorenda enim hominum
seculo servientium caritas est, qui Christum non co-
gnoscunt, neque cognoscere satagunt. *Medius vestram
sperit, quem vos nescitis.* Attendant ad terribilem A-
poltoli sententiam: *Si quis ignorat, ignorabitur.*

DOMINICA IV. ADVENTUS.

*Factum est verbum Domini super Joannem Za-
chariam filium, in deserto. Et venit in omnem
regionem Jordanis, predicans Baptismum pen-
itentis in remissionem peccatorum. Luc. 3.*

J Oannes Ministrorum Ecclesiasticorum & Prædica-
torum norma, electus à Deo, atque in deserto per
multos annos in omni virtutis genere exercitatus, vita
austeritate cum innocentia spectatissimus, & Precursor
Christi jam maturus officio, illud tamen obire non
aggreditur, nisi vocatus & missus à Deo. *Factum est
verbum Domini super Joannem Zachariam filium in de-
serto.* Hinc colligitur, neminem absque Dei vocatio-
ne in Clerum adlegendum esse, & sacris Ordinibus ini-
tiandum, neminem absque probatione; neminem nisi
qui velimproceret virtutis, vel occultas prioris vitæ ma-
culas diuturna penitentia eluerit. (*Lib. 2. Cap. 3. Tert. de
Art. 3. Regula 1. 4. 23. & 39.*) De necessitate vo-
cationis ad beneficia Ecclesiastica, curam præsertim
Animarum habentia, vide (*Cap. 6. ejusdem libri,
Regulae 3. 4. & 5.*) Non minus necessaria est vocatio,
missio, morumque probata integritas, ad ministerium
prædicationis Evangelicæ obendum. Quomodo enim
prædicant, nisi mittantur? Hinc S. Paulus Aposto-
lum se dicit per imperium Dei, per voluntatem Dei
Isaias Propheeta se non offert Deo ad prædicandum,
nisi mundatus habitis ab Angelo. *Et volavit ad me unus
de Seraphim, & in manu ejus calculus, quem seorsum
tulit de Altari. Et tetigit me, & dixit: Ecce
tetigit hoc labia tua, & auferetur iniquitas tua, &
peccatum tuum mundabitur. Et audivi vocem Domi-
ni dicentis, Quem mittet? & quis ibit vobis? Et dixi:*

Tert. de
Art. 3.
dicit.

Rem. 14. 11.
2. Tim. 2.
2. Tim. 2.

Ecce ego, mitte me. Vitæ æstimatoris esse debent verbi Dei Prædicatores, ut penitentiam populis fructuosè prædicent, solitudinis & sacri seculi amantes, à seculo & moribus seculi segregati, quin etiam à secularium hominum, & mulierum præsertim nimia frequentatione & familiaritate, qui audiuntur magis in publico, quam videantur, *Vox clamantis in deserto*; nec procedant nisi necessitate vel caritate compulsi, ut ministerio suo fungantur, & parent Domino plebem perfolam. Dilectant parentes suos Ecclesiastico flammæ non tenerè devovere. Dilectant Beneficiarij Ecclesiastica beneficia nepotibus, quorum non est probata vocatio, carnali affectu non resignare, ut hereditate possideant sanctuarium Dei. Audiatur S. Bernardi verba Epistolæ, ad Fulconem, de ejus avunculo sic loquentem: *O senem insensum! à avunculum crudellem, qui statim mortuus, nepotis animam prius interfecit: quem ut peccatorum suorum haberet heredem, Christi sorte privavit: maluit in suis facultatibus habere successorem; quàm pro iniquitatibus interesse. Timeant qui in Clerum, & in dignitates & beneficia Ecclesiastica, verbiq; ministerium, sine vocatione insulerunt. Ille, ille debet ad Clerum, ad Sacerdotium, ad Animatum curam, ad verbi divini prædicationem petri, Qui cunctis carnis passionibus moriens, jam spiritus aliter vivit, qui prospera mundi postposuit, qui nulla adversa pertimescit, qui sola interna desiderat. Qui denique in mundo est à mundo alienus, & solitarius, levans se supra se, velut aliter Baptista Dei vocationem fideliter & obedienter sequens, non temerè præveniens. Factum est verbum Domini super Joannem Zacharia filium in deserto. Vitæ sanctimonia Concionatori necessaria.* (Lib. 2. Cap. 7. Art. 2. Regula XI. . . .)

Et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum penitentia in remissionem peccatorum. Ministerium suum à prædicatione penitentia exorsus est

Joannes. Suum etiam inde auspicatus est Christus. Math. 4. 17. Exinde capit Jesus prædicare & dicere: *Penitentiam agite, appropinquavit enim regnum caelorum.* Inde etiam Apostolorum prædicatione cepit. *Act. 1. 7. Penitentiam agite.* Hoc vitæ, peccatulae Christianæ fundamentum.

Magna felicitas est hominis sanctum Christi Jesu baptismum receperit, qui baptismum Joannis longè excellentior est. (Lib. 2. Cap. 3. propositioni unice) ^{7. ubi de baptismo} quod & ejus admirabiles effectus demonstrant, scilicet, Primò, plena & perfectà remissio cuiusvisque peccati. (Cap. 8. propositi. 1.) Secundò, panarum omnium peccatis debitum à Deo beneficium condonatio. (Proposit. 2.) Et quamvis post baptismum poenæ hujus mortalis vitæ remaneant; baptisimi tamen virtute ab his iusti liberabuntur in resurrectione. (Proposit. 3.) Tertio, Regeneratio seu renovatio per gratiam sanctificantem, virtutum insularum ac donorum comitatu instructam. (Proposit. 4.) Adeo ut baptismum sequens omnis renovatio quodam modo tribuitur. (Proposit. 5.) Quarto illuminatio, & bonorum operum fecunditas. (Proposit. 6.) Quintò, Christi character, (Proposit. 7.) Sextò, Regni caelorum, quod baptismum interclusum erat, apertio. (Proposit. 8.) Deo gratia agendæ, ejusque misericordia laudanda ob baptismi beneficium. Considerandum quàm aliena debet esse ab omni crimine Baptizatorum vita. (Lib. 2. Cap. 7. in Documento ad Morum informationem, post ultimam propositi.)

II. *Venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum penitentia in remissionem peccatorum.* Magna Dei misericordia, qui homini in mortale peccatum lapsò post baptismum, remedium aliud providerit, aliud quodammodo lavacrum, baptismum penitentia in remissionem peccatorum, secundum post naufragium tabulam . . . Penitentia, laboriosus baptismus à Pa-

tribus dicitur. Penitentiae virtutis natura & characteres explicantur. Non est simplex resipiscentia, seu vitae mutatio. Tres verae penitentiae actiones. (*Lib. 2. Tract. de Penit. Cap. 1. Art. 2. N. 3. 4. 5.*) Sacramentum est à baptismo diversum. (*ibid. Art. 5. Proposit. 6.*) Penitentiae baptismus saepius iterari potest. (*Proposit. 7.*) Peccatores timore iudiciorum Dei primo concutiendi, ut ad penitentiam adducantur. Sic Ioannes dicebat ad turbas quae exibat ut baptizarentur ab ipso: *Geminina vesperearum, quae ostendit vobis fugere à ventura ira &c. Jam securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum, excidetur & in ignem mittetur.* Timor penitentium utilis, disponit enim ad iustificationem, sed non sufficit: Necessè est enim ut peccatores à divinae iustitiae timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem erigantur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore: Illumque tanquam omnium iustitiae fontem diligere inopiant. (*Lib. 2. Cap. 4. Art. 3. Proposit. 5. & 7.*) Sine amore Dei, cor non mutabitur; non suscitabuntur de lapidibus illis filii Abrahae: Non parabitur via, qua nos ad Deum revertemur, & Deus ad nos revertatur. In cor nostrum venire debet. Cor igitur parandum, & rectum faciendum. *Parate viam Domini, rectas facite semitas eius.* Rectum porro esse non potest, nisi Dei amore innoverit. Unus Dei amor rectum facere potest, quod amor saeculi incurvat, obliquum fecit, corrumpit. Solus ille ex superbis humiles facit, & Christo gratiarum fontem recipiendo idoneus reddit. *Omnis vallis implebitur, & omnis mons & collis humiliabitur.* Solus amor Dei intentionem rectam efficit, sine qua nullum opus sanctum est & utile ad salutem: *Et enim prava in directis.* Solus amor Dei vias asperas complanat, & facilem, iucundam, suavemque reddat divinae legis ac mandatorum observantiam: Et

Enchiridion
Sess. 4. c. 1.

espera in vias planas. Solus amor Dei facit ut digni sint Deo penitentiae nostrae fructus. *Non enim fructus est bonus, qui de caritatis radice non surgit* (ait S. Augustinus.) *Facite ergo fructus dignos penitentiae.* Si quaeratis, quos fructus: cum Joanne respondebo: *Qui habet duas tunicas, det non habenti: & qui habet escas similiter faciat.* Hæc: faciendo, corda vestra & animos ad Christum nascentem recipiendum, ut par est, disponeris, illumque vobismetipsis probabit potentissimum & beneficentissimum Salvatorem. *Et videbitis omnis caro salutem Dei.*

S. Augustinus
Lib. de Sipe.
c. 111. c. 6.

IN NATIVITATE DOMINI.

Parvulus natus est nobis, & Filius datus est nobis. Matæ 9. 6.

Nobis natus, nobis datus est Filius Dei, & parvulus propter nos factus.

Qui fructus ex Christi nativitate colligendi. Sapientia Dei, quæ eibus est Angelorum in sinu patris æterni, facta est hic hominum in sinu Virginis maris, & in præsepi Bethleemico... Filius Dei homo factus est, ut hos faceret filios Dei... Agnoscamus igitur dignitatem nostram, & in novitate vitæ ambulemus. Primus hic fructus ex Nativitate Christi colligendus... Fructus alter, fervens amor Dei... Imitandæ virtutes, quarum nobis exemplum in Nativitate sua Christus dedit, humilitas, paupertas, mortificatio carnis. *Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum celorum. Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est major in regno celorum.* (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 4. §. viii.*)

Matth. 18. 3.
&c.

I. Desiderium omnium gentium in Christi Jesu nativitate impletum est. *Eccc venit Desideratus omnibus.* Act. 17.

tribus dicitur. Penitentiae virtutis natura & characteres explicantur. Non est simplex resipiscentia, seu vitae mutatio. Tres verae penitentiae actiones. (*Lib. 2. Tract. de Penit. Cap. 1. Art. 2. N. 3. 4. 5.*) Sacramentum est à baptismo diversum. (*ibid. Art. 5. Proposit. 6.*) Penitentiae baptismus saepius iterari potest. (*Proposit. 7.*) Peccatores timore iudiciorum Dei primo concutiendi, ut ad penitentiam adducantur. Sic Ioannes dicebat ad turbas quae exibat ut baptizarentur ab ipso: *Geminina vesperearum, quae ostendit vobis fugere à ventura ira &c. Jam securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum, excidetur & in ignem mittetur.* Timor penitentium utilis, disponit enim ad iustificationem, sed non sufficit: Necessè est enim ut peccatores à divina iustitia timore quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem erigantur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore: illumque tanquam omnis iustitia fontem diligere incipiant. (*Lib. 2. Cap. 4. Art. 3. Proposit. 5. & 7.*) Sine amore Dei, cor non mutabitur; non suscitabuntur de lapibus illis filii Abrahae: Non parabitur via, qua nos ad Deum revertemur, & Deus ad nos revertatur. In cor nostrum venire debet. Cor igitur parandum, & rectum faciendum. *Parate viam Domini, rectas facite semitas eius.* Rectum porro esse non potest, nisi Dei amore innoverit. Unus Dei amor rectum facere potest, quod amor saeculi incurvat, obliquum fecit, corrumpit. Solus ille ex superbis humiles facit, & Christo gratiarum fontem recipiendo idoneus reddit. *Omnis vallis implebitur, & omnis mons & colles humiliabitur.* Solus amor Dei intentionem rectam efficit, sine qua nullum opus sanctum est & utile ad salutem: *Et enim prava in directis.* Solus amor Dei vias asperas complanat, & facilem, iucundam, suavemque reddat divinae legis ac mandatorum observantiam: Et

Enchiridion
Sess. 4. c. 1.

espera in vias planas. Solus amor Dei facit ut digni sint Deo penitentiae nostrae fructus. *Non enim fructus est bonus, qui de caritatis radice non surgit* (ait S. Augustinus.) *Facite ergo fructus dignos penitentiae.* Si queratis, quos fructus: cum Joanne respondebo: *Qui habet duas tunicas, det non habenti: & qui habet escas similiter faciat.* Hæc: faciendo, corda vestra & animos ad Christum nascentem recipiendum, ut par est, disponeris, illumque vobismetipsis probabit potentissimum & beneficentissimum Salvatorem. *Et videbit omnis caro salutem Dei.*

S. Augustinus
Lib. de Sipe.
c. 111. c. 6.

IN NATIVITATE DOMINI.

Parvulus natus est nobis, & Filius datus est nobis. Matæ 9. 6.

Nobis natus, nobis datus est Filius Dei, & parvulus propter nos factus.

Qui fructus ex Christi nativitate colligendi. Sapientia Dei, quæ eibus est Angelorum in sinu patris æterni, facta est hic hominum in sinu Virginis maris, & in præsepio Bethleemico... Filius Dei homo factus est, ut hos faceret filios Dei... Agnoscamus igitur dignitatem nostram, & in novitate vitæ ambulemus. Primus hic fructus ex Nativitate Christi colligendus... Fructus alter, fervens amor Dei... Imitandæ virtutes, quarum nobis exemplum in Nativitate sua Christus dedit, humilitas, paupertas, mortificatio carnis. *Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum celorum. Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est major in regno celorum.* (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 4. §. viii.*)

Matth. 18. 3.
&c.

I. Desiderium omnium gentium in Christi Jesu nativitate impletum est. *Eccc venit Desideratus omnibus.* Act. 17.

gentibus. Gentēs ante natiuitatem Christi constitutæ in regione umbrae mortis. Saluatorem desiderabant, qui vitam ipsis redderet. In tenebris ignorantiae & erroris ambulantes, præceptorem & magistrum desiderabant, qui ipsos ab errore liberaret. Sub gravi iugo peccati & tyrannide dæmonis gementes, desiderabant victorem, qui iugum oneris ejus, & virgam exaltioris contingeret. Stabulum & præseppe curæ sunt ubi Vita nascitur, ut nos à morte liberet. Præseppe cathedra est Verbi docentis, ut nos ab errore liberet. Præseppe & stabulum castra sunt ubi Triumphator Israel contra dæmonem pugnat, ut nos ab ejus seruitute ac tyrannide liberet.

Christus venit ut vitam habeamus, & abundantius habeamus. Generatio Christi, origo est populi Christiani, & natalis capitis, natalis est corporis, (inquit S. Leo) Habeant licet singulis quique vocatorum ordinem suum, & omnes Ecclesia filii temporum sint successione distincti, uniuersa tamen summa fidelium, fonte orta baptismatis, sicut cum Christo in Passione crucifixa, in Resurrectione resuscitati, in Ascensione ad dexteram Patris collocati, ita cum ipso sumus in hac nobilitate conuenti. Quisquis enim hominum, in quacunque mundi parte credentium regeneratur in Christo, interitō originali tramine reuulsatus, transit in novum hominem renascendo; nec iam in propagine habetur carnalis patris, sed in germine Salvatoris, qui ideo filius hominis est factus, ut nos filii Dei esse possimus. Id in resurrectione filii Summitidis adtributum. Filium à Deo impetraverat puilla mulier precibus Elisæ Prophetæ. Hunc ipsi mori immatura præcipuit. Venit ad Vinum Dei in Montem Carmeli, ut filii vitam obtineret. Misit illi Giezi seruum cum baculo suo, iudens ut illud poneret super faciem pueri defuncti. Mater afflictæ ab Elisæo superiuit ut cum ipsa venirent in domum in qua puer jacebat. Giezi præceperat eos, & baculum Prophetæ super faciem pueri frui-

stra posuerat; non erat vox, neque sensus. Reversusque est in occurtum Viti Dei, & nuntiavit ei, puerum non surrexisse. Ingressus domum Elisæus, clausioque ostio, & fufus ad Deum precibus, incubuit super puerum, passitque os suum super os ejus, & oculos suos super oculos ejus, & manus suas super manus ejus, & incuruavit se super eum, & calcata est caro pueri. At ille reversus, deambulavit in domo, semel huc atque illic: & ascendit, & incubuit super eum, & oscitavit puer septies, aperuitque oculos. Humanum genus in Adamo mortuum. Misit Deus Legem, veluti baculum, per Moysen seruum suum. Posuit ille baculum supra mortuum; non surrexit. Si enim data esset Lex, quæ possit vivificare, omnino ex Lege esset iustitia. Non ergo potuit Lex vivificare. Venit ipse Dei Filius, grandis ad parvulum, Salvator ad salvandum, vivus ad mortuum. . . Invenilia membra contraxit, tanquam seipsum exinanivit, ut formam servi acciperet. Parvum se parvo coaptavit, ut efficeret corpus humilitatis nostræ configuratum corpori gloriæ suæ. Itaque in typo Christi Prophetice expresso suscitatus est mortuus, tanquam iustificatus impius. Christi infantis lacrymis humanum genus revocatum ad vitam est. Monica Augustini mari sanctissimæ ubertim flenti perditionem filii à Manichæis seducti, respondit olim sanctus quidam Episcopus: *Vade à me, ita visus, fieri non potest ut filius istarum lacrymarum pereat.* Et ego impossibile esse dixero ut genus humanum in morte peccati maneat, si quidem Jeleus infans lacrymas fundit ut ipsum ad vitam revocet. *Me illius infantis vagientis ablucunt stetas, mea lacryma illa delicta laverunt. . . Ille parvulus, ille infantulus fuit, ut tu vir possis esse perfectus, ille involatus in panne, ut tu mortis laqueis sis absolutus: Ille in præsepibus, ut tu in altariibus: Ille in terris, ut tu in caelis: Ille alium locum in eo diversior non habebat, ut tu plures haberes in celestibus sedibus mansiones.*

S. Greg.
Serm. 11.
adit. XI. de
verbi. Apst.

S. August.
Serm. 11.
de
verbi. C. 11.

S. Ambros.
Lib. 1. c. in
Luc. 8. 40.

II. Non solum ut nos à morte liberet, Verbum nascitur in præsepi Bethleemico; sed ut nos liberet ab errore, Verbum in stabulo docet, ac tenebras nostras dissipat. *Et vita erat lux hominum. Et lux in tenebris lucet.* Venit enim ad dandam scientiam solutis plebi ejus. Veteris quidem Legis tempore Deus Verbum homines docebat, sed mediato tantum, quia in subjectis creaturis; obscure, quia sub variis figuris; de longè, quia cum dilatione promissionis. At hoc Verbum insans in præsepi homines docet, non Angelorum, aut aliorum hominum ministerio, sed immèdiatè & per se ipsum. *Ego ipse,* inquit, *qui loquebar, Ecce adsum.* De sinu patris, de umbris legis, de utero Matris Virginis exiit, ut vobis caelestia Mysteria revelem, & rectè vivendi Præcepta tradam. *Unigenitus qui est in sinu Patris ipse enarravit.* Perfectissimè novè omnia quæ docere debet Deus scientiarum Dominus. *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum.* Attentè habet docendi, modoque admirabili se attemptat captivè hominum, carnem induens. *Verbum caro factum est, & habitavit in nobis.* Deus optimus maximus, qui legem suam è calo dicare poterat, ad Montem Sinai descendit, ut eam populo suo traderet. Amoris fuit iste condescensus: *Qui poterat ex ipso calo legem dicere, vorat utile esse hominibus si è Sinai eam promulgaret; idque idè fecit ut & Moyses ascendere possit, & illi de proximo sermone audientes, melius crederent.* Verbum divinum, non in Montem Sinai, sed in præsepi Bethleemiticum suam demittit Majestatem, ut nos doceat, & ut de proximo vocem ejus audientes, melius credamus. *Transivimus igitur usque Bethleem & videmus hoc verbum quod factum est.* Jesum præceptum nostrum audiamus, & inde revertemur sapientiores atque sanctiores; si quidem vici habet efficacissimam persuadendi quæ scilicet & docet, non tantum præceptis, sed lacrymis & exemplis.

Nec

Nec dum loquitur lingua, & quæcumque de eo sunt, clamant, predicant, & evangelizant: ipsa quoque infantilia membra non silent. In omnibus mundi judicium arguitur, subvertitur, confutatur. Verbum factum est caro, & sic habitavit in nobis. Dum esset in privi-pro ad Deum, incem habitabat inaccessibilem, & non erat qui caperet illud. Qui enim investigavit sensum Domini, aut quis Confiliarius ejus fuit? Animalis homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei: sed jam capiat & carnalis, quia Verbum factum est caro. Si nihil præter carnem novit audire, ecce Verbum caro factum est, & audias illud vel in carne. O homo, in carne tibi exhibetur Sapientia illa quondam occulta: ecce jam trahitur de occultis, & ipsis se ingerit sensibus carnis tuæ. Carnaliter (ut ita dixerim) prædicatur tibi: Fuge voluptatem, quia posita est mors secus introitus delectationis: Age penitentiam, quia per hanc appropinquat regnum. Hoc tibi prædicat stabulum illud, hoc præsepe clamat, hoc membra illa infantilia manifestè loquuntur, hoc lacrymæ & vultus evangelizantes.

Vesum si panni tibi vilescunt, Angelos collaudantes admirate. Falsa est cum Angelo multitudo Militæe-lestis laudantium Deum & dicentium: Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Militia celestis Duci suo adstat, in præsepi, velut in castris, hostes nostros jam debellanti. Scribet, Pagine suo ad arma convocaturus ingens, de matris & genitricis sue callis hostes destinaturus, atque ita Damascum & Samariam pro manibus subacturus.

III. Rex Israel natus est habitum suum, & ingressus est bellum. Filius Dei hostes nostros debellaturus, Habitat inventus est ac homo. Cùm Moyses insans Regnum diadema à filia Pharaonis sibi impostum abiecit, conculcavit, sugurati sunt Egyptii huic infantem aliquando Egypto exilio fore, magna que clades genti illaturum, teste Josepho. Demum videns Christum na-

G

S. Hieron.
Serm. 2. de
Nativitate.ce
ce. Tim. 6.

ce

ce
ce. 4.

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

Jus. 1. Luc.

Ist. 1. 6.
Jus. 1.S. Athanasius
Orat. 1. Cont.
Arianos.

Luc. 2.

Keroll. ad
north. Judicium.1. Reg. 1. 27.
11. Psal. 1. 7.

contemnere divitias, honores, delicias, & quicquid mundus magnificat & amat, hoc eventui conturbatur, & divinum illum Infantem natum esse ad evertendum ejus imperium, hominesque ab ejus tyrannide liberandos auguratur. *Jugum oneri ejus, & virgam humeri ejus, & sceptrum exactoris ejus superasti, sicut in die Madian.* Jugum vocat Propheta diaboli dominationem, & virgam ejus servitutem. Ab his autem credentes in ipsam liberavit Dominus Jesus Christus. Exatores vocat non solum daemones, eorumque principem, sed ex hominibus etiam eos qui praedicationi contradicunt. Horum autem dominatum evertit per paucos quosdam, & hosce nudos; sicut olim per Gedeonem, & recentos lampades gestantes multa Madianitarum millia interemit. Quemadmodum enim illos sine armis pessumdedit, sic ordinem universum per duodecim Praedicationes subegit, & hos quidem non armatos, sed unius tunica indutos, pedibus nudis, nec virgam ferre permillos. *Tradidit Dominus in manus ejus Madian, & omnia castra ejus.* Victoriæ Gedeon, & Israelis per eum liberationem à Madianitarum tyrannide, praecellit signum rotis in solum vellus descendens, cum reliqua terra sicca permaneret. Victoriæ Emmanuelis significavit ipsam in Virginis utero, velut rotis in vellus descendens. *Sicut pluvia in vellus descendisti, ut saltem faceres genus humanum.* Rorate cali desuper, & nubes pluviam justum. Hinc S. Bernardus: *Pluvia voluntaria, inquit, quam segregavit Deus hereditati suae, prius se virginum demisit in utero: postmodum vero ubique terrarum diffusa est per ora Praedicatorum.* Denique victrices copias rotæ exli Chusai belli Dux in Absalomî consilio comparat: *Operiemus eam, sicut cadere solet ros super terram.*

Cùm Saul Rex Davidem persequeretur super abruptissimas petras deserti Engaddi, venit ad caulas ovium, quæ se offerebant iter agenti, eratque ibi spelunca, quam

ingressus, incidit in manus Davidis ibi latentis; cujus clementiâ & mansuetudine admirabili victus, repente in virum alterum mutatus vultus est, & exclamavit: *Nunc quid vix hac tua est, fili mi David? Et levavit Saul vocem, & flevit. . . Tribuisti mihi bona, ego autem reddidi tibi mala. . . Nunc scio quia certissime regnaturus sis. . . Ne auferas nomen meum de domo Patris mei, Filius Dei è montibus æternis descendens, in spelunca, in stabulo, in praesepti se abscondit, caelestis militiæ multitudine stipatus. Nos pendere potest, qui ipsum iteratis offensis crudeliter persecuti sumus. Verum solam clementiam & mansuetudinem adhibet ut nos vincat, beneficiis & favoribus pro armis utatur in illo amotis praefio. Nostras saltem lachrymas cum illius lachrymis miscuimus: deponamus arma peccati: dicamusque amabili Regi Regum: *Tribuisti mihi bona, ego autem reddidi tibi mala.* Ne me ingratum, Infans adorande, Divinam tuam Majestatem multiplicibus, atrocissimisque injuriis lacessivi, cum me beneficiis cumules, à morte peccati, ab errore, à daemone tyrannide me liberans. Deinceps in corde meo regnabis, nec mundus, aut cupiditates meæ tuam umquam in me dominationem turbabunt. *Nunc scio quia certissime regnaturus sis.* Unum rogo, ne me delectas de libro vitæ, quod peccata mea merentur. *Ne auferas nomen meum de domo Patris mei.* Domine Jesu, vita mea, praecceptor meus, liberator meus, hanc gratiam precor ne mihi neges, qui describi voluisti in censuali tenenti Imperatoris codice, ut te nati ostenderes ad adscribendum electos tuos in veritate.*

DOM. INFRA OCTAVAS NATIVIT. DOMINI.

Erat Pater ejus & Mater mirantes super his quæ dicebantur de illo. Et benedixit illis Simeon, & dixit ad Mariam matrem ejus: Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israël, & in signum cui contradicetur...

LUC. 2.

LUC. 2.

Eph. 2. 4. 7.

LUC. 9.

EXtrema gaudii luctus occupat: Angelus gaudium magnan nuper nuntiavit pastoribus, & omni populo, quia natus, inquit, vobis Salvator, qui est Christus Domini. Nunc Simeon sanctus senex, Dei Spiritu afflatus tristes eventus Mariæ & Josepho prædicat, Christum scilicet positum esse in ruinam & in resurrectionem multorum in Israël, & in signum cui contradicetur. Quæ ratione positus sit in multorum resurrectionem, concipere sicillimum est, si quidem natus est ut genus humanum à morte peccati, à morte & damnatione æterna liberaret. *Deus qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam, quæ dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, contrivisicavit nos in Christo.* Verùm non na facile est intelligere quæ ratione Christus sit positus in ruinam multorum, sed insuper Salvatorem ac Redemptorem suum contumelias & morte turpissima affecerunt. Hinc Christus sicut super Jerusalem ait: *Circumdabunt te inimici tui vallo, & circumdabunt te & angustabunt te undique: & ad terram prosterment te, & filios tuos qui in te sunt, non relinquent in te lapidem super lapidem, eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ.*

PARS II. DOM. INF. OCT. NAT. 101

Verùm & in spiritualem æternamque ruinam plurimorum, qui ejus adventu, misericordiâ, & gratis habitantur, positus est Christus modo longè terrificiori. Id ab Isaia prædicatum: *Et erit vobis in sanctificationem.* *In lapidem autem offensionis, & in petram scandali duabus domibus Israël.* Quod de Christo Jesu interpretati sunt Apostoli. *Offenderunt in lapidem offensionis* (ait S. Paulus) *sicut scriptum est: Ecce pono in Sion lapidem offensionis, & petram scandali, & omnis qui credis in eum, non confundetur.* Et S. Petrus: *Propter quod continet scriptura: Ecce pono in Sion lapidem summum angularem, electum, pretiosum: & qui crediderit in eum, non confundetur.* *Vobis honor creditibus: Non creditibus autem lapis quem roprobaverunt adificantes, hic factus est in caput anguli, & lapis offensionis, & petra scandali.*

Eph. 2. 14.

Rom. 9. 33.

1. Petr. 2. 4.

7. 1.

Longè tamen dispari modo Christus in resurrectionem & ruinam multorum positus est. Resurrectio enim & salus multorum tota est ex Salvatoris beneficio & gratiâ: Ruina & perditio multorum, tota est ex hominum vicio. Christus pro omnibus & singulis hominibus mortuus... Non minores gratias Christo quisque debet homo, quam si pro eo solo mortuus esset... Nemo nisi culpa sua excedit à salute... Ad omnes Testamentum suum scripsit Jesus... Quid sperare non licet homini pro quo Christus mortuus est... Cælestis Medicus, quantum in ipso est, sanare venit ægrotum... Sanguis Christi habet in se ut omnibus proferat, sed si non bibitur, non medetur. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. Quinta, §. 9.*) Perditio igitur reproborum ex ipsis est, non ex Deo, qui vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. *Quis enim Deus, unus & mediator Dei & hominum homo Christus Jesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus.* (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 2. §. 17. n. 7.*)

1. Tim. 2.

Christus Jesus illis est in ruinam & perditionem, qui

ejus Evangelio contradicunt. *Positus est hic in ruinam matorum, & in signum cui contradicuntur.* Quot & quantas contradictiones à Judæis passus est? Quantas à Gentilibus, ab impijs, ab hæreticis, à Christianis secundum ejus Evangelium non viventibus, & præcepta non servantibus, quotidie patitur? *Recozitate eum qui talem subiicit à peccatoribus aduersus semetipsum contradictionem.* Contradicuntur ejus doctrinæ, ejus mysteriorum, præceptis, exemplis. Qui quis mundi legibus, moribusque, non Christi Evangelio vitam suam conformat; quisquis cupiditas suas indulget, Christo aperte contradicit. Christus beatos pauperes prædicat, divites prædamnat; & pauper pro nobis factus est cùm dives esset, ut nos illius inopia divites essemus; Vos divitias velut felicitatem vestram desideratis & amatis, paupertatem horretis, paupertatemque nulosos cepseris. Christus honores fugit, gloriam suam non querit, sed gloriam Patris sui: vos ambitione incredibili honores & gloriam queritis. Christus in mundum venit ut pro nobis pateretur, & passus est, nobis relinquens exemplum ut vestigia illius sequamur; & voluptates, delicatque carnis, in quibus mors est anteæ, sectamur; passiones & tribulationes, ac poenitentiam horremus. Viam arctam, duram, laboriosam nobis Christus ostendit, quæ solâ perve-niatur ad vitam: & nos per viam latam incedere & ad regnum per venire vellemus; coregnare Christo volumus, non compati, non commeri. Nonne hoc est Christo Jesu contradicere? *Positus est in sententia cui contradicuntur.* Quid verò eveniet iis qui Christo Salvatori nostro contradicunt? Ipsos gratiarum suarum subtractione puniet, quibus desunt, mensuram peccatorum suorum complebunt, & à Domino in die horis ejus, in judicio privato & generali confringentur, conterentur, perdentur irreparabiliter. *Malos male perdet...* *Namquid legis in scripturis; Lapidem, quem reprobarunt edificantes, hic factus est in caput anguli? A Domino factum est*

Ibr. 11.

Mat. 21.
40. 41. 42. 43.

PARS II. DOM. INF. OCT. NAT. 163
istud, & est mirabile in oculis nostris. Ideo dico vobis, Quia auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus ejus. Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur: super quem verà ceciderit, conteret eum.

Christus non solum in se, sed in suis, contradictionem à mundo patitur. *Ecce ego & pueri mei, quos dedi mihi Dominus in signum & in portentum Israël.* In signum utique & portentum contradictionis. *Si mandus vos odit* (inquit Christus discipulos suos alloquens) *sciote quia me priorem vobis odio habuit.* *Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat diligeret: quia verò de mundo non estis, sed ego vos elexi de mundo, propterea odit vos mundus...* *Si me persecuti sunt, & vos persequentur...* *Si non venissem, & locutus fuissim eis, peccatum non haberent: Nunc autem excusationem non habent de peccato suo.* Sic hominum mundum amantium & mundo servientium vitio, Christus fit illis in ruinam & perditionem. Positos esse sicut signum ad sagittam; positos esse in subannationem & dentium his qui sunt in circuitu, commotionem capitis in populis, lors electorum est, & pie viventium. *Omnes qui volunt pie vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur.*

Ut nobis Christus Jesus sit in resurrectionem, & non in ruinam, deus operam & attendamus ne quis nostrum desit gratiæ Dei. Timeamus, quia nihil ita efficax est ad gratiam obtinendam, conservandam, & recuperandam, quam si omni tempore inveniamur coram Deo non altum sapere, sed timere. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 3. §. 23.*) Mysteriorum ejus contemplationi & admirationi mentem nostram applicare debemus cum Maria & Josepho. Inveniemus semper in iis quod admitemur. Novum enim fecit Dominus super terram. Sed admiratio nostra pietatis sit, non curiositatis; fidei, non ignorantæ; *Erant Peter & Adas Jesu mirantes super*

his qua diebantur de illo. Christo compatiatur Maria, que stans juxta crucem Jesu, quem tenerimè diligebat, ut Mater Filium infinite perfectum, infinite bonum, infinite amabilem, corde sensit dolores omnes quos Christus corpore pertulit; ita ut corporeæ sensum passionis excederet compassionis ipsius affectus. Et tuam ipsa animam pervasisset gladius. Crudelis lanceæ ferrum, quo percollum est Christi latus, sanctam ejus animam, jam à corpore separatam, non attingit. Mater animam, que Crucifixo conglutinata erat, ab eoque non poterat avelli, penetravit. Corda nostra penetrat. *Sermo Dei vivit & efficitur, & penetrabilior omni gladio ancipiti: & pervingens usque ad divisionem spiritus & anime.* Separet nos à peccato, à mundo, à vanitate, à pravis cupiditatibus. Destruat in nobis omnes affectus Christo contradicentes, Annam denique Prophetissam imitemur, sanctam illam viduam, continentem & castitatis merito conspicuam, in oratione & jejuniis perseverantem, Deo gratias agentem ob incarnationem & natiuitatem Filii ejus Jesu Christi, & de illo loquentem omnibus qui redemptionem Israël expectabant. *Venerat enim viro suo annis septem à virginitate sua, Et hoc vidua usque ad annos octoginta quatuor.* Castitatem mentis & corporis amate, conserveate, qua corpora vestra membra sunt Christi, templa Spiritus Sancti. Impudici tollunt membra Christi, & faciunt membra meretricis, polluant templum Spiritus Sancti. *Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus, sicut diluuium disperdit ac perdidit omnem carnem, que corrumperet viam suam: sicut disperdit & consumit Sodomam, aliasque abominandas civitates, plenus super illas ignem & sulphur, sicut percussit Quam semen fundentem in terram ne liberi nascerentur, eo quòd rem detestabilem faceret: Sicut virginitatem quatuor millia Israelitarum, qui fornicati erant cum filiabus Moab, occidit & perdidit.* Christus, qui casti-

tatem ita diligit, ut ex Matre semper Virgine nasci voluerit, caloribus castitatis & continentie seu virginialis seu vidualis, seu conjugalis, erit in resurrectionem, impudicus erit in ruinam & perditionem. Anna non debebat de Templo, jejuniis & abstinentiis seruiens nocte ac die. Et nos oportet jejunare & orare, mortificare membra nostra, sensusque nostros, caligare carnem ac domare, ut spiritus subdria sit, Christi mortificationem in corpore nostro circumferre; sine intermissione orare, & non deficere: Christi mandatum est. *Sine intermissione orate* (inquit Apostolus) *in omnibus gratias agite.* Hac est enim voluntas Dei in Christo Jesu, in omnibus vobis. *Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia ejus, sicut Anna confitebatur Domino. De Christo loquamur frequenter, sicut sancta illa Vidua loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem Israël.* . . . Frequentius de Deo loqueremur, si ipsum diligeremus. Secundum nobis esset de rebus divinis habere sermonem. Contrarium verò accidit; si quis de Deo, de Christo, rebusque divinis, in secularium hominum conventu & societate loquitur, oneri, tedio, ac fastidio est. Quam longè sumus à primòrum Christianorum conversatione, qui Deo pleni, semper ipsum in ore ut in corde habebant. Christianis hujus temporis dici potest, quod Terrillianus Carthaginensibus suis olim dicebat: *Ipsò etiam sermone proavis renuicisti.* Infantem denique Jesum imitemur. *Crescebat ille, & confortabatur, plenus sapientia, & gratia Dei erat in illo.* Crescamus & nos, qui corpus Christi sumus, confortemur, *Non in sapientia carnali, sed in sapientia qua de sursum est.* . . . *Crescamus in gratia & caritate; Crescamus in eo in salutem, quia non crescere, minui; non progredi in via salutis, reverti est. Eamus de virtute in virtute in virtutem donec videatur Deus in Sion. In omni virtute confortemur, Donec occurrant omnes in vitam perfectam,*

1. Job. 4.

1. Cor. 4.

1. Cor. 9. 17.

Genes. 7. 11.

Genes. 19. 11.

Ezech. 17. 9. 11.

Num. 25. 6.

Luc. 11. 1.

1. Thes. 5. 17.

11.

1. Cor. 7. 14.

Job. 9. 11.

1. Petri. 11.

1. Petri. 11.

1. Job. 11. 1.

in mensuram aetatis plenitudinis Christi.

Epist. 4. 9.

Anna Vidua erat. De Viduitatis bono, & Viduarum Christianarum officii vide *Lib. 2. Tract. de Sacramento Matrimonii, Cap. 8. Reguli 1. 2. & 3.* Anna Prophetissa, Viduarum exemplar.

IN CIRCUMCISIONE DOMINI.

Postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur puer, vocatum est nomen eius Iesus.
LUC. 2. 21.

Christus in circumcissione semetipsum humilians, & factus sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret, in praeonium humilitatis & obedientiae suae gloriosum nomen Iesu accepit. *Humiliavit semetipsum, factus obediens . . . propter quod & Deus exaltavit illum, & dedit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine Iesu omne genua flectatur.* Pluribus de causis dicitur Christum circumcidi. Primo, ut se carnis humanae veritatem suscepisse ostenderet, contra Manichaeum, qui dixit, eum habuisse corpus phantasticum; & contra Apollinarium, qui dixit, corpus Christi esse divinitati consubstantialia; & contra Valentinum, qui dixit, Christum de caelo corpus attulisse. (*Lib. 1. 9. 2. Art. 4. §. 1.*) Secundo, ut approbaret circumcissionem, olim à Deo institutam. (*Genes. 17. 14.*) Tertio, ut se esse comprobaret ex genere Abraham, qui circumcissionis mandatum acceperat, in signum fidei, quam de ipso Christo venturo habuerat. *Et signum accepit circumcissionis, signaculum iustitiae fidei.* Quarto, ut Iudaeis exultationem adimeret, ne ipsam reciperent, si esse circumcisi. Quinto, ut obedientiam suo nos exemplo doceret. Unde & octava die circumcisius est, sicut in lege erat praeceptum. Sexto, ut, quia in simili-

2. Reg. 1. 7.

3. Thimo 1.

1. §. 9. art. 1.

S. Basilien.

De Spiritu S. 2. 2.

est circumcisius

1. 1. 1.

2. Tim. 4. 11.

tudine carnis peccati advenerat, remedium, quo caro peccati mundari consueverat, non respueret. Septimo, ut legis onus in se sustinens, alios à legis onere liberaret. *Misit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret.* *Gal. 4. 4.*

Sanguinis sui pretiosi primitias in circumcissione Christus offert Patri, in salutis nostrae pretium, jam tunc officium Redemptoris hominum exercere incipiens, quod Iesu nomine exprimitur. *Vocabit nomen eius Iesum. Ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum.* Sanguis Christi in circumcissione effusus, pignus est & artha sanguinis in cruce copiosus & ad extremam usque guttam effundendi. Ex rore illo divino sanguinis dominici in circumcissione stillantis, quasi vobes parva in caelo formatur, in protectionem nostram expansa, sed signum est pluviae abundantis in cruce effundendae ad plenam peccatorum nostrorum lotionem & ablationem. *Ece nubescula parva quasi vestigium hominis ascedebat de mari . . . & facta est pluvia grandis.* Sanguinis illius pretiosi prima effusio sufficiens est ad lavacrum, sufficiens ad pretium redemptionis nostrae: Sed superabundantem satisfactionem Deo vult offerre Salvator noster, redemptionem copiosam. Primum istud sacrificium quodam modo gratius Deo est sacrificio sanguinis in cruce effusi, non quidem ex parte victimae, aut Sacerdotis aeterni, scilicet Christi, sed ex parte effundentium hominum. In Passione enim Christi sanguinem effundit sacrilegi Judaeorum & Gentilium crudelitas, quam Deus non potest non odisse: In circumcissione sola effundit pietas & religio. In passione, sacrificii ministri impii sunt, nempe carnifices: in circumcissione, Sacramenti ministri, scilicet Joseph, iustus est & sanctus. Novus ille Abraham puerum immolare incipit; gladio sanguinem effundit novae victimae, cuius mors non sequitur, sed spondetur; non prohibetur ab Angelo, sed differtur. Pati pro hominibus incipit Christus,

Matth. 2. 21.

1. Reg. 18.

44. 41.

vulnus acerbissimum excipit, sanguinem fundit, offerretque Deo, & sicut olim proposito sibi gaudio sustinebat circumconfusione contempta, sic hodie circumconfusionis dolorem & confusionem sustinet cum gaudio, propter immensam caritatem quâ dilexit nos. *Infaus tibi necessarius adhuc tener, qui sub cultro tuo rideat* (inquit ironicè Tertullianus, *Erhancis respondens, qui immania infaniam recens narorum sacrificia Christianis per calumniam horrendam affingebant*) Infaus Jesus sub cultro circumconfusionis, cui sponte se subiecit ut nostram redemptionem auspiceret, gaudet, amoris sui tam ingigne nobis testimonium exhibens, Non erat illi necessaria circumconfisio, qui verus Deus est de Deo Patre, homo verus sine omni peccato de Virgine Matre. An super eum cadere poterat illa sententia: *Masculus cuius præputii caro circumconfisa non fuerit, peribit anima ipsius de populo suo?* Potestne oblivisci Pater filii uteri sui? Aut non cognosceret eum, nisi signum circumconfisionis haberet? Imò verò si quo modo posset non agnosceret Filium, in quo ei bene complacuit, ex hoc maxime signo poterat ignorare eum, inventa in eo circumconfisione, quam peccatoribus ipse providerat ob purgationem delictorum. Sed quid mirum si caput pro membris accipit curationem, quam tamen in se ipso non habuit necessariam? Nonne & in membris nostris lege pro unus infirmitate alteri adhibetur curatio? Sic *hodie pro totius corporis putredine cauterium quoddam infixum est in capite. Demique quid mirum, si pro nobis designatus est circumconfisus, pro quibus dignatus est mori? Totus siquidem mihi datus, & totus in meos usus expensus est.* Agnus sine macula, etsi non eguit, tamen voluit circumconficidi. Nec vestigium quidem ullum vulneris habens, alligaturam non reliquit vulneris. Non sic impii, non sic, non sic agit perveritas elationis humanæ. Etubeferimus vulnerum ligaturam, qui de vulneribus interdum etiam gloriamur. Quam nemo potest arguere de

peccato, ipse peccati remedium & verecundum pariter & austertum sine ulla necessitate suscepit. Nos è contra inverecundi ad oblectantem culpæ, erubescimus agere penitentiam: quod extremè demeritis est, male proni in vulnera, pejus in remedia verecundi. Qui peccatum non fecit, non dedignatus est se peccatorem reputari: Nos è esse volumus, & nolimus estimari. Itane sano opus est medicinâ, & non male habentibus? Imò verò itane eget medicamine non ager, sed Medicus? Circumconfisio nobis necesse est, non legali & Judaicâ circumconfisione à qua Christus nos liberavit, sed *Circumconfisione cordis, in spiritu, non littera*, que fit scilicet gratiâ Spiritus Sancti, non carnis abscissione. *In Christo Jesu neque circumconfisio aliquid valet, neque præputium (sive incircumconfisio) sed fides, que per caritatem operatur.*

Spiritualis circumconfisio, quam à nobis Christus exigit, quadruplex est. 1. Circumconfisio cordis, (*Act. 7. 51.*) *Incircumconfisus cordibus.* Amoris proprii desideria resecanda, amor propriæ excellentiæ, in quo superbia posita est. 2. *Circumconfisio spiritus*, quâ noxiæ, vanæ, superbiæ cogitationes cohibentur, ut non nos ter sentus in nobis, sed Dei prævaleat & dominetur spiritus. 3. *Aurium circumconfisio (incircumconfisus auribus)* quâ aures ab auditu colloquiorum malorum, que bonos mores corrumpunt, verborum impudicarum, detractionum, adulationum, avertuntur; quâ fit ne ex eorum numero simus, qui *Satanam doctrinam non sustinentes, ad sua desideria conversant sibi magistros prævientes auribus, & à veritate quidem auditum avertunt, ad fabulas autem convertuntur.* 4. Circumconfisio labiorum, quam sibi desse, in eo libere gradu, quem operabat, humiliter Moyses coram Deo confitetur: *En, inquit, incircumconfisus labiis ego sum, & quomodo audivit me Pharaos?* Hac circumconfisione omnis sermo malus, omne verbum quod Deo displicere posset, recluditur. *Si quis in verbo non confidit, hic perditus est vir.*

II. *Vocatum est nomen ejus Jesus.* Nomen Jesu proprium Mediatoris Dei & hominum nomen est. Quomodo & per quid Christus Mediator? Nomen Jesu Dei consilio & praecepto Christo impostum. . . Non instar aliorum Jesus vocatur . . . Jesus filius Nave, Jesus filius Joseph, & Jesus filius Sirach, figurae insignes Jesu Christi, in quo non sola magni nominis umbra fuit, sed veritas. . . Virtus nominis Jesu. . . Omnia filii Dei nomina ad unum nomen Jesu referuntur. . . Veneratio & invocatio nominis Jesu. (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 3. toto §. 2. ad illa verba Symboli, Et in Jesum.*)

III. Hodie Christus offert Patri sanguinem novum. Pater Aeternus dat Filio nomen novum. Homines offerre debent Patri, Filio & Spiritui Sancto cor novum. Sanguis hominis Dei, novus sanguis est, nusquam antehac visus in mundo, *Sanguis novi Testamenti*, Sanguis delens peccata, *Sanguis mellis olivani quam sanguis Abel*. Nomen Jesu est Nomen salutis, *Nomen novum quod os Domini nominaverit*. Cor Christi sanguis & nominis ejus virtute mundatum, ejusque amore succentum, cor novum est. *Et dabo vobis cor novum, & spiritum novum.* Hæc (ut ita loquar) xenia gratiæ. Cor novum principium erit vite novæ. Itaque recogitantes coram Deo annos nostros præteritos in amaritudine animæ nostræ, *In novitate vitæ ambulemus. . . Simus nova in Christo creatura. Vetera transierunt, ecce facta sunt omnia nova.* Recedant vetera, novo anno incipiente, nova sint omnia, corda, voces, & opera.

Math. 28.

Heb. 11. 24.

Isa. 66. 2.

Eph. 3. 17.

1. Jo. 1. 11.

Rom. 8. 4.

1. Cor. 1. 17.

IN EPIPHANIA DOMINI.

Ecce magi ab Oriente venerunt Jerosolymam dicentes: Ubi est qui natus est Rex Judæorum? Vidimus enim stellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum. Matth. 2.

EPIPHANIA sacer est Christi apparitioni sive manifestationi dei. Dei in carne absconditi nativitatem novam omnis conditionis & sexus hominibus manifestari decebat, cum salus per Christum futura, omne hominum genus, sexum omnem, conditionemque spectaret. In Christo Jesu *Non est Judæus, neque Græcus: Non est servus, neque liber: Non est masculus, neque femina.* Ideo Christus natus & Pastoribus qui Judæi, & Magis qui Gentiles erant; Pastoribus, qui pauperes, viles, & simplices; Magis, qui sapientes, divites & potentes, manifestatus est. Justis, scilicet Simeoni & Annæ; peccatoribus, scilicet Magis; viris denique & mulieribus manifestum se facere dignatus est; ut per hoc ostenderetur, nullum genus, nullam conditionem hominum excludi a salute. *Magnam pietatis Sacramentum, quod manifestatum est in carne.* Quo natus est Christus die, Angeli pacem in terra hominibus bonæ voluntatis nunciaverunt. *Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraq; unum.* Duos ex diverso parietes, velut lapis angularis, in se copulate jam cepit, Pastores à Judæa, Magos ab Oriente perducens; ut duos conderet in se in unum novum hominem, faciens pacem his qui longè, & his qui propè. Manifestatus est, nec illis doctis, nec istis justis. Prævalet namque imperitia in rusticitate Pastorum, & impietas in sacrilobis Magorum. Utrosque sibi lapis ille angularis applicuit, quippe qui venit stulcia mundi eligere, ut confunderet sapientes; &

S. Thomas 2.
2. 2. 2. 2.
11. 2. 2.

Gal. 3. 28.

1. Tim. 3. 16.

Eph. 2. 14.
& Anan. 1.
Sime. 11. 16.
In Eph. 2.
Sime. 2. 1.
In Epiph. 2.
Cor. 1. 17.

III. INSTITUT. CONCIONAT.

non vocare iustos, sed peccatores, ut nullus magnus susperiret, nullus infirmus desperaret.

Manifestatus autem Christus est signis convenientibus, & illis, quibus fiebat manifestatio, familiaribus. Viris enim iustis familiare & consuetum est interiori Spiritus Sancti instinctu edoceri, abique signorum sensibilibus demonstratione, scilicet per Spiritum Prophetiam. Alii corporalis rebus addicti, per sensibilia ad intelligibilia adducuntur. Iudaei porro consueverant divina responsa per Angelos accipere, per quos etiam legem acceperant. Gentiles, & maxime Astrologi, sidera contemplari, & eorum cursus observare solent. Quamobrem iustus, scilicet Simeoni & Annae, Christi natiuitas manifestata est per interiorum instinctum Spiritus Sancti. *Responsus accepit Simeon a Spiritu Sancto, non visum se mortem, nisi videret Christum Dominum.* Pastores autem & Magis, tanquam rebus corporalibus deditis, manifestata est Christi natiuitas per visibiles apparitiones: & quia non erat meretertena, sed quoddammodo caelestis, per signa caelestia revelatur: Iudaeis per Angelos, Magis per stellam. Caelos Angeli habitant, & sidera exortant: Utrisque ergo caeli enarraverunt gloriam Dei. Accedit, quod Abrahæ innumabilis fuerat promissa successio, non carnis semine, sed fidei fecunditate generanda: & ideo stellarum multitudini est comparata, ut caelestis progenies speraretur. *Suspice calam, & numera stellas, si potes...* Sic erit semen tuum. Quamobrem Gentiles in sideribus designati, ortu novi sideris exultantur ut ad Christum perveniant, per quem efficiuntur semen Abrahæ.

Agnoscamus in Magis adoratoribus Christi vocationis nostræ fidelique primitias. Jam praesignatum agnoscamus, quod postea Dominus dixit: *Multa ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham & Isaac & Iacob in Regno eorum: sicut autem*

PARS II. IN EPIPH. DOM. 113

regni ibunt in tenebras exteriores. Gratias immortales Deo agamus ob vocationis nostræ beneficium ad veram Religionem, ad Fidem, ad veram Ecclesiam. Ex Gentibus olim eramus, sine Christo, alienati à conversatione Israel, & hospites testamentorum, promissionis speciem non habentes, & sine Deo in hoc mundo. Nunc autem in Christo, nos qui aliquando eramus longe, facti sumus prope in sanguine Christi. Jam non sumus hyssopes & advena, sed civis sanctorum & domestici Dei. Nos enim nas electam, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis: ut civitates annunciemus ejus, qui de tenebris nos vocavit in admirabile lumen suum. Qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei: qui non consecuti misericordiam, nunc autem misericordiam consecuti. Fidei, bonique operis iuvium non ex nobis, sed ex Dei gratia & misericordia est: quæ gratia non omnibus datur. Non fecit enim taliter omni nationi, & misericordia sua non manifestavit eis. (Lib. 1. Quest. 2. Art. 2. §. 24. & 30.) In negotio igitur salutis, totum Deo tribuendum, nec in nobis, sed in Domino gloriantium est. (4. 36.) sed nec adversus alios gloriari debemus. Ne Christianus ex Gentibus vocatus extollatur adversus Iudæos. Quod si aliqui ex ramis fracti sunt, tu autem cum oleaster esses, inferri et in illis, & facias radicis & pinguedinis olivæ factus es, noli gloriari adversus ramos. Quod si gloriaris, non tu radicem portas, sed radices. Dices ergo: Fracti sunt rami ut ego inferar. Bene: propter incredulitatem fracti sunt. Tu autem fides factus: noli altam sapere, sed time. Si enim Deus naturalibus ramis non peperit: ne forte nec tibi pareat. Vide ergo bonitatem & severitatem Dei: in eos quidem qui ceciderunt, severitatem; in te autem bonitatem Dei, si permanseris in bonitate, alioquin & tu cecideris. Sed & illi, si non permanserint in incredulitate, inferri potens est enim Deus iterum inferre illos.

Gratias vocanti, misericordix & benignitati Dei ad

S. Thomas
2. 2. 1. 1.

1. 2. 1.

S. Augustinus
Serm. 14. 1.
de Epiph.

Quæst. 1. 1.

Matth. 1. 11.

penitentiam invitans, fideliter respondendum & coorperandum est. Gratia libertati non officit, sed libertas gratiæ cooperatur. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 2. §. 33. & 35.*) Statim obediendum, ut Magi. *Ecce Magi ab Oriente venerant. Vidimus stellam ejus in Oriente, & venimus adorare eam.* Sequendus stella, id est gratiæ præcedens ductus. *Ne tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem. Subitò enim venies ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te.* Noli ergo dicere, Cras me convertam, cras Deo placebo; & omnia hodierna & besterna dimittuntur mihi. Verum quidem dicis, quia *Deum conversionis tua indulgentiam promissit, sed dilationi tua diem & ultimum non promissit.* Omnia impedienda vincamus, sive interiora, sive exteriora, quæ intercedunt ac moras afferunt conversioni nostræ; *Levem quæ est in memori nostris, repugnantem levi menti nostræ, & captivam nos in lege peccati:* tumultuantes cupiditates: Mundum ipsi blandientem: carnales homines à viâ Dei nos abducere tentantes; aut insidias nobis stituentes. *Turbavit est Herodes, & omnes jerosolyma cum illo.* Si quæ difficultates, si quæ dubia, si quæ perplexitates in animâ nostris oriuntur, nec stellam videmus quæ viam demonstrat ad Christum, Pastores & Doctores interrogemus; non quoscunque, sed qui scribantur Scripturâ, qui secundum illas respondent, & dirigunt Animas, & qui locum illas vivunt; non doctos solum, sed pios; non similes Scribis Judæorum, qui viam ad Christum monstrant, & comitari eos nolunt qui Christum querunt, illum adorant, Propter nos, quibus de Scripturis suis, sanctis innotescere Christus voluit, ipsos etiam Magos; quibus tam clarum signum in cælo dederat, & quorum cordibus se in Judæarum esse revelavit, Prophetis tamen suis de se credere voluit. Quærendo enim civitatem in quâ natus erat, quem videre & adorare cupiebant, necesse habuerunt precorari principes Judæo-

Ezech. 5. 5.

E. Angell.
Ezech. 5.
1. 5. 5.

Rom. 5. 11.

E. Angell.
Ezech. 5.
1. 5. 5.

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

rum; ut illi de sancta Scriptura, quam in ore, non in corde gestabant, infideles fidelibus de gratia fidei responderent, mendaces à se, veraces contra se. Quantum enim erat, ut illis querentibus Christum comites haberent, eorum ab eis audirent, quod visâ stellâ: eus venirent eum adorare cupientes: ipsi eos ad Bethleem Judææ, quam de libris divinis indicaverant, ducerent, pariter viderent, pariter intelligerent, pariter adorarent? *Nunc verò alius demonstrata via a fonte, ipsi mortui sunt fecerunt.* Falli sunt eis tanquam lapides vel miliaria: viaribus ambulatibus aliquid ostenderunt, sed ipsi fixi atque immobiles remanserunt. Non licet varios adire Doctores seu casuum arbitros, ea intentione ut eorum opinionibus ea eligatur, non quæ probabilior & tutior, sed quæ commodior visâ fuerit. (*Lib. 3. Cap. 4. Art. unio. Regula 31.*) Morum Regulae ex Scriptura & Traditione, non ex solis hominum opinionibus deprecandæ sunt, quæ convertæ sunt in lausu, & ignes fatui, ducentes in precipitia & foveas, non stellas cælestes ducentes ad Christum, & in viam salutis dirigentes. (*Regula 13.*)

Et procedentes adoraverunt eum. Statim atque ad Deum credendo accedimus, illum adorare debemus in spiritu & veritate. . . Quid sit adoratio? & quæ cultus religioni species? Latrae est cultus ac servitus uni Deo convenientis. . . Adoratio duplex, interior, & exterior. . . Adoratio exterior ab interiori procedit, & ad illam vehementius excitat. . . Adoratio corporalis à spiritali indivisa esse debet. (*Lib. 4. Cap. 3. Art. 1. §. 5. & §. 6.*) *Venite igitur, adoremus eum cum Magis & procedamus ante Deum, ploremus coram Domino qui fecit nos.* In Partibus gratia prior, in Magis humilitas amplior. Illi Deum, ex eo quod Christum viderant, laudaverunt: isti autem visum Christum etiam adoraverunt. Fortasse ergo illi Pastores minus rei, de salute alacritus exultabant: isti autem Magi multis onerati peccatis, tobenit-

Iam 4.

Ipsa 4.

E. Angell.

Ezech. 5.

1. 5. 5.

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

19 suis indulgentiam requirebant. Hæc est illa humilitas,
 20 quam plus in eis qui ex Gentibus erant, quam in Ju-
 21 deis divina Scriptura commendat. Ex Gentibus enim
 22 erat ille Centurio, qui cum Dominum in toto pectore
 23 suscepisset, se tamen dixit indignum ut in domum ejus
 24 intraret, nec ab eo ægium suum voluit videri, sed sal-
 25 vum juberi. Sic interius præsentem corde retinebat,
 26 cujus a suo tecto præsentiam honorificè revocabat. De-
 27 nique Dominus: *Non inveni*, inquit, *tantam fidem in*
 28 *Israël*. Illa etiam Chananaea ex Gentibus erat, quæ
 29 cum se à Domino audisset canem, & cui panis filiorum
 30 mitteretur, indignam, micam tanquam canis exegit: &
 31 ideo non esse meruit, quia id quod faceret, non negavit.
 32 Nam & ipsa audivit à Domino, *O mulier, magna est*
 33 *fides tua*. Humilitas in ea fecerat fidem magnam, quia
 34 se ipsam fecerat parvam. Quia igitur ex Gentibus in
 35 Ecclesiam Dei vivi vocati sumus, eoque nomine gratiæ
 36 ejus magis sumus debitores, nos humiliemus coram
 37 Domino cum Magis, & Christum Jelum precidentibus
 38 adoremus, non jam inhiantes uberibus matris, sed se-
 39 dentem ad dexteram Dei Patris.

Offeramus & nos munera. *Et aperitis thesauris suis,*
obvulerunt ei manna, aurum, thus, & myrrham.
 Caritatem, quæ auro; Oratorum fervorem, qui thus; &
 corporis mortificationem, quæ myrrha, corruptionem
 impediens, significatur. Aurum offert eorum ter-
 40 ritæque totius Regi, divites; illi in pauperibus offerre,
 41 immo solvere, reddite quod ipsius est: *Manna est au-
 42 rum*, inquit, *& meum est argentum*: non vestrum, ð
 43 divites terræ. *Quid ergo dabitur pauperi dare de meo,*
 44 *aut quid extollimus ei non datis de meo?* *Manna est au-
 45 rum* orationis Deo adoleto, igitur caritatis incensum.
 46 *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.*
 47 Myrrham denique mortificationis offerre. *Mortificate*
 48 *membra vestra, quæ sunt super terram*. . . *Si enim so-*
 49 *luntam carnem vixeritis, morietur. Si autem spiritum*

50 *facta carnis mortificaveritis, vivetis*. . . *Obsecro vos*
 51 *per misericordiam Dei, hodie nobis manifestatam, ut*
 52 *exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam,*
 53 *Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. Et*
 54 *nitra conformari huic seculo. Hæc digna Christo Deo*
 55 *& homine vero, Reoque magno munera. Ad ipsam*
 56 *sine muneribus accedere infidens est & ingratum,*
 57 *quamvis bonorum nostrorum non eget Dominus. Nec*
 58 *apparebitis* (inquit) *in conspectu meo vacuus.*

In aliam denique viam date nos debemus, si ad Deum
 verè sumus conversi; Deo magis obediendum quam
 mundo & hominibus qui de mundo sunt. *Et responso*
 59 *accepto in somnis, ut redirent ad Herodem, per aliam*
 60 *viam reversi sunt in regionem suam. Obsecro vos &*
 61 *adhortor in Domino, Ut jam non ambuletis, sicut &*
 62 *gentes ambulat in vanitate sensus sui, tenebris obsc-*
 63 *uratam habentes intellectum, alienati à vita Dei, per*
 64 *ignorantiam quæ est in illis, propter cæcitate cordis ip-*
 65 *sorum, qui desperantes, senes ipsos tradiderunt impu-*
 66 *ditæ, in operationem immunditæ operis, in aversitiam.*
 67 *Vas autem non ita didicisti Christum*. . . *Depondere vos*
 68 *secundum præstitionem conversationem veterem hominum,*
 69 *qui corrumpitur secundum desideria erroris. Vix mu-*
 70 *tatio, est vitæ emendatio. Nos quoque per alias incedi-*
 71 *mus vias, quando veterem abnegamus hominem, quan-*
 72 *do superbiam, susceptæ humilitate deponimus; quan-*
 73 *do ad patientiam ab incuncta mentem deflectimus;*
 74 *quando veteres voluptates, & confusivæque præstinae*
 75 *ac desideria antiqua damnamus. Ad viam unique aliam*
 76 *de errore transimus, quando universas concupiscentias,*
 77 *honestatis ac paupertatis amore calcamus, quando casti-*
 78 *tate luxuriam subjugamus, sinistras semitas relinquen-*
 79 *tes, dextro tramite iter spirituale conficimus.*

Deo gratias agendæ ob vocationis nostræ inestimabile
 beneficium, Laudandus Fidelis Deus, per quem vo-
 80 *cati estis in societatem Filii ejus Christi Domini nostri.*

Rom. 1. 11.

Rom. 12. 11.

Erod. 14. 11.

Ephes. 4. 17.

cc. Antiquus

Gallianus

cc. Enchiridion

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

cc. Epistolæ

Epist. 4. 6.

Vocationi nostræ, Magorum sanctorum exemplo fideliter respondendum est. *Obsecro vos ut digne ambuletis vocatione quâ vocati estis, per gratiam Dei, in libertatem filiorum ejus, in Regnum ejus & gloriæ.*

IN EODEM FESTO.

Vidimus stellam ejus in Oriente... Matth. 2.

S. August. Serm. 199. in Epiph.

Sub stellarum sito natum esse Christum impie quis dalleret, quia eo nato *stellam ejus* Magi in Oriente viderunt. Hinc enim potius Christus non sub dominatu ejus, sed Dominus ejus apparuit, quia illa non in celo speratas vias tenuit, sed hominibus quærentibus Christum viam usque ad locum, in quo natus fuerat, demonstravit. Unde non ipsa Christum fecit mirabiliter vivere, sed ipsam fecit Christus mirabiliter apparere: nec ipsa Christi mirabilia decrevit, sed ipsam Christus inter mirabilia sua demonstravit. Ipse enim natus ex Matre, de celo terræ novum sidus ostendit, qui natus ex Patre caelum eamque formavit. Eo nascente lux nova est in stella revelata, quo moriente lux antiqua est in celo velata. Eo nascente superi novo honore claruerunt, quo moriente inferi novo timore tremuerunt, quo surgente Discipuli novo amore exarserunt, quo ascendente caeli novo obsequio paruerunt. Stella hæc novum lumen significat. *Oriens ex alto* his qui in tenebris & in umbra mortis solent. Quo de lumine Propheeta ait: *Surge, illuminare jerusalem, quia venit lux tua, & gloria Domini super te orta est. Et ambulabunt gentes in lumine tuo, & Regi in splendore ortus tui.* Hæc stellam, cujus lumen sequi debemus, quod illustrat in cordibus nostris, hæc stella designat. Sed, heu! plerique Christiani dileverunt magis tenebras quam lucem. Non veniunt ad lucem, ut non arguantur opera eorum. Om-

Luc. 1. 9.

Isa. 60. 1.

Joan. 1. 9.

nis enim qui multæ agis, edis incem. Tenebras ignorantie, falsitatis, & erroris amant, à quibus per Christum sunt liberati: non fide, sed superstitione ducuntur. Quid superstitio? & quotuplex superstitionis genus? (*Lib. 4. Cap. 3. Art. 13.*) Omne superstitionis genus homini Christiano fugiendum. (*Ibidem*) Peccati gravissimi rei sunt, non solum qui divinationem, magam, aut sortilegia exercent, sed & qui arculos, magos, sortilegos sive maleficos consultant, corumque opes utuntur. Hi Christo reuinciant, diabolum colunt, violant baptismi Sacramentum. Eorum poenæ. (*Ibid. Regula 8. & 9.*) Societatem ineunt cum demone, aduersus quem, utpote Dei & humanæ salutis hostro, bellum continuum, Christo duce, homini Christiano gerendum est. *Dixisti, Percussimus sudum cum morte, & cum inferno fecimus pactum. Credunt Patri mendari. Christi promissis dissidunt, cum demone infirmiores sentent, qui dixit: Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, & super omnem venentem in unguis, & nihil vobis nocet. Memineritis pacti cum Christo initii in baptismo, abrenuntiationis diabolo factæ. Ne fidus demoni qui Homicida fuit ab initio, Sacrorum Oraculorum memineritis: Nolo vos fieri socios demoniorum... Quæ conventio lucis ad tenebras? Christi ad Bellas?*

Isa. 11. 11.

Luc. 11.

Joan. 1. 24.

1. Cor. 10.

1. Cor. 10. 21.

Lehalis peccati rei sunt, non solum qui Astrologum judicariam proficiunt, & fortunatos eventus, aut iurata hominum opera, prosperamque vel aduersam fortunam perquirunt: verum etiam qui Astrologos seu Genethliacos consultant. (*Ibid. Regula 10.*) Filii hominum, usquequo gravi corde, ut quid distigitis vanitates, & quaritis vanitatem? *Beatus qui non respexit in vanitates & insipientia falsa.* Divinatores illos, Astrologia Judiciaria, Geomantia, Chiromantia professores, circulares & circulares Bohemos & Bohemæ fugæ, genus hominum potentibus infidum, speranti-

Psal. 115.

Psal. 115. 10.

bas fallax (ut loquitur C. Tacitus) quibus olim Senatus Romanus, etiam adhuc idolis serviens, Urbe & Italia tota interdixit. Ne adentis aut interrogatis de futuris eventibus falsidicos illos Vates, qui *Vendunt huiusmodi imperia miserabilem servitutem. Nam quisque liber ad huiusmodi Ad mathematicum cum in pressu fuerit, dat pecuniam ut servus inde exeat aut Martis aut Veneris,* (ait S. Augustinus.) Hæ artes, hæ superstitiones, plena sunt pestifera curiositate, etiamque sollicitudinis, mortifera servituti. Defectores Angeli, Prædiores huius curiositatis, inquit Tertullianus. Servus in consilia regem Dominum intrupere non debet. Servi Dei sumus: Quid providentia ejus consilia penetrare volumus? *Sicut oculi servorum in manibus dominorum fuerunt, ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum. Jus Dei est, summa nosse. Usurpatorec sumus, si futuros eventus nosse volumus. Annuntiate quæ ventura sunt in futurum, & sciemus quia Dñi estis vos.*

Divinatio per arguria, omnia, & occurfus, & alias huiusmodi rerum execrationum observationes, perniciosæ superstitionis. (Lib. 4. Cap. 3. Arr. 13. Regulâ 21.) Divinatio per somnia, vana & supersticiosa est, taciturnaque pactum cum damone involvit. (Regulâ 13.) Divinatio per sortex, lethale ex genere suo peccatum est. (Regulâ 24.) Observatio dierum, mensium, & annorum, ad fortuitos eventus, vel ad directionem humanorum negotiorum, & actionum quæ nullatenus pendent à siderum influxu, ita ut dies aliqui fasti vel infasti habeantur, & propterea suspendantur aut retardentur, vel penitus omittantur humana negotia vel actiones, quæ aliâ fierent; aut quedam fiant, quæ aliâ omittentur, supersticio est. (Regulâ 17.) Observantia sanitatum, quæ mediâ inania, inacta, inefficacia & supersticiosa ad sanandos morbos hominum vel animalium adhibentur, vel ad eos evitandos usurpantur, lethale peccatum est. (Regulâ 18. & 19.) Ocho-

rias Rex ægyptus, quia vero Deo contempto consuluit Accaron, morte punitus est, quoniam ipsi Dei nomine Elias Propheta deventavit. *Quia nisi nuntio ad consulendum Deum Accaron, quasi non esset Deus in Israel, à quo non posses interrogare sermonem, idcirco de leuitio, super quem ascendisti, non descendes, sed morte morieris.* . . . Observantia factorum, supersticiosa & illicita. (Regulâ 27. & 22.) Maleficum altero maleficio tollere, aut maleficio adire, ac eorum uti operâ ut hoc modo tollant, vel sic tollere volentibus consensum præbere, nusquam licet, sed lethale semper peccatum est. (Regulâ 25.) In omnibus angustiis, rebus adversis, & datis rerum temporalium, morbis peccatorum vel hominum, ad Deum confugiendum est, & cum pio Rege Josaphat dicendum: *Cum ignoremus quid agere debeamus, hoc solum habemus refugium, ut oculos nostros dirigamus ad te.*

Omne igitur superstitionis & vanæ observantiæ genus cum execratione respuentes, Christum Salvatorem nostrum ac Regem, quarum cum sanctis Magis; illum nosse, adorare, ac muneribus honorare, una nobis curiositas & cura sit. Queramus quæ ad salutem nostram pertinent & necessaria sunt, tam mediâ, quam præcepta; Angeli Custodis nostri directionem & inspirationes, in omnibus viis nostris postulemus, & sequi parati sumus, sicut Magi ductum Angeli stellam moventis secuti sunt. Non consulamus planetarios, augures, magos, sortilegos, qui parati sunt *insultare Leviathan;* sed Pastores, & conscientia Moderatores, pios & doctos. Non futura scrutemur, sed quis sit conscientia nostræ status; quænam in ea lateant peccata, & habitus mali; quæ nobis cupiditates dormientur; ut illa per confessionem & penitentiam elocere, illos per virtutum contrarium actus eradicare: his domine pergrando satagamus. Non sufficienter præsentibus; ut quid futura contingentia inquirimus: Prævideamus su-

Tacitus lib. 1. Hist. de Gal. lib. 7. de Divina Cl. lib. 7. de Div. Cl. 7. 11. & 24.

Epist. 111.

No. 61. 11.

4. Reg. 1. 16.

1. 1. 11. 11.

tura, quantum prudentia & cautio Christiana iubent, in pericula vitemus Animarum nostrarum, ut peccati occasiones, & iniquorum consortium ac familiaritatem fugiamus, quæ nobis causa ruinæ spiritualis esse possunt: Cogitemus quam deinceps viam simus intuti, ne ædemus ad Herodem, sed per aliam viam revertamur in patriam nostram, quæ cælum est.

DOMINICA INFRA OCTAVAS
EPIPHANIE.

Dixit Mater ejus ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce Pater tuus, & ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos: Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse? ... Et descendit cum eis, & venit Nazareth: & erat subditus illis... Luc. 2.

Cum duo ex præcipuis Christianæ vitæ erga homines officii sint libertorum sancta educatio, illorumque erga parentes observantia, primi hujus officii exemplum Maria Jesu Christi Mater & Josephus Pater ejus nuntius exhibent; secundi, puer ipse Jesus. Joseph & Maria per annos singulos ibant in Jerusalem, ad diem solemnem Paschatis: illucque puerum Jesum ducebant, ad immolationem agni Agnium ipsum sine macula, ad celebrationem Paschæ typici, venum Pascha pro nobis post annos aliquot immolandum, sacerdotem pariter & victimam, qui legales figuras mortis ac resurrectionis suæ aliquando erat implenturus. Annum ætatis duodecimam agebat adorandus Puer, cum ascendenti-bus illis Jerololytham secundum consuetudinem diæ Festi, consummatique diebus, cum redirent, reman-

sit in Urbe, & non cognoverunt parentes ejus, donec peracto diei itinere, intra cognatos & notos quæsitionem non invenerunt. Quæ propter Jerusalem reversi, illumque cum anxietate & dolore quærentes, post triduum, invenerunt in Templo sedentem in medio Doctorum, audientem, & interrogantem illos; ita ut prudentiâ suâ & responsis omnibus admirationi esset. Cui Mater: *Fili, inquit, quid fecisti nobis sic? Ecce Pater tuus & ego dolentes quærebamus te. Anabilem ac suavem Matris querimoniam humiliter audit Puer adorandus, ac modeste respondet: Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse? Quod responsum etiam tunc non intellexerint, no-scientes quænam essent illa negotia Patris, & quæ ratione disputatio cum Doctoribus ad illa pertineret, sicut nam nihilominus præ admiratione & reverentia ejus, quem Deum esse firmissimè credebant. Et Jesus cum eis descendit, & venit Nazareth, & erat subditus illis, non necessitate, sed pietate, & dignatione. Parentes Christiani, officia vestra erga filios à Maria & Joseph, filii, officia vestra erga parentes à puero Jesu discite, & tanquam in exemplari intuemini.*

Parentum erga filios officia. Debent imprimis filios alere, & curam illorum gerere. 2. Instructionem & disciplinam filii debent, ipsosque instituere tenentur tum in fide, tum in Christianæ vitæ officiis. . . Nullâ re magis quam optima & sancta educatione suam erga filios amorem parentes testari possunt. . . Quia verò exempla longè movent efficacius quam verba, filii suis omnium vitæ exemplum prædicare debent parentes Christiani. . . Ipsi denique correptionem debent statim à pueritia, quæ prona ad malum est. Quia in re prudentiâ & moderatione opus est, ut videant nec austeriores, nec indulgentiores parentes sint. (Lib. 4. Cap. 6. Art. 2. §. 1.)

Letialis peccati rei sunt parentes, qui filios suos in

codem secum lecto collocatos ex somnolentia opprimunt; vel tam negligenter educant, ut in ignem vel aquam cadant, aliove simili casu extinguantur; vel quorum incerta sine Baptismo moriuntur. (*Art. 3. Regula 5.*) Graviter peccant parentes, qui ob secundarum nuptiarum fecunditatem, filiorum ex primo thoro susceptam educationem negligunt. (*Regula 21.*) Gravis peccati rei sunt parentes, qui paternam providentiam filii suis non consulunt, sed eorum neglecta collocacione & fortunâ, bona sua dilapidant, aut tam multa extraneis concessunt, ut filios suos necessarios vitæ hujus subsidii eorum statum & conditioni convenientibus fraudent, aut sine causa exheredent. (*Regula 22.*) In singulos filios dividere debent hereditatem, secundum quod lege aut consuetudine præscriptum est. Parentum in filios inæqualis amor, & alios præ aliis augendi ac locupletandi studium, odia filiorum in parentes, fratrumque inter se dissidia implecibilia sæpe parit. (*Regula 13.*) Quam grave sit peccatum parentum, qui suos liberos in Monasteria detruunt, seu ad Religiosam professionem cogunt, vel inducunt. (*Lib. 3. Cap. 6. Art. 3. Regula 12. & Art. 4. Regula 17.*)

Pueri in Ecclesiam ut in Jerusalem ducendi a parentibus, docendique ut Angelorum instar cum reverentia, modestiâ, & pietate stent coram Deo, ipsius Majestatem adoret, ipsiunque orent pro modulo suo; ut Carcehes audiant; ut cum ætate & sapientiâ profecerint, Sacramenta frequentent, conscientiam Moderatorum eligant, Dei voluntatem exquirant: statum vitæ eligendo, non sine vocatione statum aut conditionem eligant: quæ electione fors æterna sæpe pender filiorum & filiarum. Caveant parentes ne sint ex eorum numero, de quibus scriptum est: *Immolaverunt filios suos, & filias suas demoniis.* Filio enim suos & filias suas demoniis immolant, cum vanitatis & mundo addunt, cum eorum cupiditatibus nascentibus blandiuntur: damo-

nis immolant, cum cupiditatis vel ambitionis instinctu, aut rationibus merè humanis, ipsos Clero, aut Monasterio devotent, aut repugnantes, aut fiali tantum reverentiam consentientes, nec à Deo vocatos. Timeant ne filii & filiar meritis dicant aliquando: *Parentes scissimas paritidas.* Videant utrum filii veritates fidei ac legis Christianæ inculcaverint pro officii sui ratione, ut pius Rex Ezechias ait: *Pater filium nostram facit veritatem tuam.* An filios suos errantes à via salutaris sollicitè quærant, & ad vias rectas revocant? Immo gravis exemplis illos in viam perditionis ducunt, ut sicut patres eorum, generatio prava & exasperans; generatio quæ non dixerit cor suum, & non est credens cum Deo spiritus ejus.

Filiorum erga parentes officia. 1. Reverentia & observantia. 2. Preces pro ipsis ad Deum fundendæ. 3. Obedientia. 4. Virutum ac rectè factorum imitatio. 5. Ipsorum prudentibus consiliis defendendum, maximè cum status vitæ deligendus est, cum uxor ducenda. 6. Parentibus subveniendum, tum in spiritualibus necessitatibus, tum in temporalibus. (*Lib. 4. Cap. 6. Art. 1. §. 2.*) Christus Iesus observantia & obedientia filiorum erga parentes exemplar. *Et descendit cum eis, & venit Nazareth, & erat subditus illis.* Quis enim *Magister virtutis, nisi officium pietatis implevit? Numquid & humano exerat auxilio, ut materno servaret imperio? Deserebat homini, deserebat ancille, deserebat simulata Patri: Et miraris si Deo desisit? Exempla pietatis agnosce. Disce quid parentibus tuis debeas.* Christi parentes omnia illi debebant: Nos parentibus, post Deum, omnia debemus. *Et erat subditus illi, in omnibus, Deus creatoris suis, per annos triginta.*

Lethalis peccati rei sunt, qui parentibus maledicunt, qui ipsos verberant, spernant, vel irrident, aut de ipsis erubescunt. Graviter etiam peccant, qui parentibus

Ips. 21. 28.

Ips. 21. 28.

3. Annot.
Lib. 1. 18. E.
quæ. 2. 1. 1.
ca. 2. 1.Luo. 1. Ecco!
ancilla Da-
mini.

morem creant, aut senectutis illorum infirmitates impatienter ferunt. (*Lib. 4. Cap. 6. Art. 3. Regula 1.*) Parricidii rei sunt filii, qui mortem parentum optant, assequenda hereditatis cupiditate: Nec illos excusate, quod eam non optent ut parentibus malam, sed ut sibi utilem. (*Regula 4.*) Filii qui parentibus aliquid furripiunt, lethali peccati rei sunt, nisi materiam levitatis veniale faciat. (*Regula 5.*) Filii parentibus non obediens in his quae iusta sunt, & quae pertinent ad disciplinam vitae, & eorum domesticam, rei sunt lethali peccati, si praecipua sint gravis momenti; vel si ex contemptu non obediens in his etiam quae levioris momenti videntur. (*Regula 6.*) Verum filii parentibus obedire non tenentur, cum aliquid praecipunt contra Dei praeccepta, vel consilia Evangelica. (*Regula 7.*) Si ad peccatum provocent praeccepto, vel consilio; aut à meliore bono & sancto proposito revocent, usurpanda sunt illa verba Jesu: *Nesciebatis quia in his quae Patris mei sunt oportet me esse...*

Merces à Deo promissa his qui parentes, secundum eius mandatum, honorant... Parentum benedictio, divina benedictionis pignus... Parentum maledictio timenda... Cur invidiam piis erga parentes filius brevior sit vita?... Impiorum, ingratorumque filiorum poena. (*Lib. 4. Cap. 6. Art. 1. §. 6.*)

IN EADEM DOMINICA.

Requiebant eum inter cognatos & notos. Et non invenientes, regressi sunt in Jerusalem, requirentes eum. Et factum est, post triduum invenerunt illum in Templo... Et dixit mater ejus ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce Pater tuus, & ego adhaerentes quaerebamus te... Luc. 2.

I. Christum absque culpa sua amiserunt parentes eius. Illum quaerebant in corde, qui passim per ab ipsis se subduerat corpore: Sed Deum non amittimus sine culpa. *Homo in eum justificatus non desit, nisi prius ab eo destratur*, ut docet sacra Synodus Tridentina. Verumtamen & cum ipsam amittit homo per peccatum, illum inveniet, si rectè, studio & impugne quaerat. Tres enim sunt causae ear à quaerentibus non invenitur, quae videlicet: *Aut non in tempore quaerunt, aut non sicut oportet, aut non ubi oportet.* **QUERITE DOMINUM dum inveniri potest; invocato eum dum prope est.** Erat enim cum inveniri non poterit, quia prope non erit. Non invenitur ab impiis, quos ulcres Angeli arcebunt, & tollunt, ne videant gloriam Dei. Frustra inclamabunt & laux Virgines, *Domine, Domine, aperi nobis.* Ad eas non exibat, *clausa janua*, sed respondebit: *Nescio vos.* Sibi proinde dictum parent: *Quaeris me, & non invenisti.* Caeterum Nunc tempus acceptabile, nunc dies salutis sunt. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum. Tunc aliud ad quaerendum Deum, ad operandum quod bonum est, recuperatus es tibi tempus in saeculis venturis; propter hoc quod constituit tibi Deus, in quo recordetur tui? Et ideo *des salutis*, quia in his ipsis Deus Rex noster ante fac-

*S. Bernard.
Serm. 71. in
Genesim.*

Isa. 55.

Math. 23.

Joan. 7. 34.

Psal. 71. 20.

228 INSTITUT. CONCINAT.

Laoperatus est salutem in medio terra.

II. Ergo tu, & in medio gehennæ expectato salutem, quæ jam facta est in medio terra. Quam tibi somnia proveniant inter ardentes scripturæ facultatem veniam promerendi, cum jam transiit tempus miserendi? Non relinquat tibi hostia pro peccatis, mortuo in peccatis. Quærendus est Deus, statim atque animadvertimus nos illum amissio per peccatum lethale, statim querendus est per penitentiam & contritionem ad illum nos convertendo. (*Lib. 2. Tract. de Sacramento Penitentia, Cap. 4. Art. 7. Regula 111.*) Jesum quaesierunt Joseph & Maria, statim atque animadvertunt illum abesse à comitatu. *Requerebant eum inter cognatos & nos, & non invenientes, regressi sunt in Jerusalem.* Si mulier drachmam amiserit, statim evertit domum ut eam inveniat. Si pastor ovem amiserit statim querit ut eam reducat. Si sanitatem amiserimus, statim vocamus Medicum, ut eam recuperemus: & Deo nostro amisso, in quo uno omnia habemus, non statim ipsum querimus, sed differimus de die in diem?

III. Non solum opportuno tempore, sed opportuno loco Deus querendus est. Aurum, gemma, aliæque hujusmodi corporalia & temporalia bona in iis querenda sunt locis, in quibus amissa fuerit: Deus vero non invenitur ubi amissus fuit, nec proinde ibi querendus est. In mundo amissus est, querendus est in seculo: in spectaculis, in choræis, in ludis, in conviviis, in hac vel illa societate amissus est; his renunciandum, & æternum vale dicendum. Saepè non invenitur in comitatu, nec inter proximos & cognatos, qui potius nobis impedimento sunt ne Deo serviamus. Non invenitur in occasionibus peccati; descende sunt imprimis, si Deus fieri è queratur. Quamobrem illis omnibus qui in proxima peccandi occasione versantur, Absolutio Sacramentalis neganda est. Si enim Deum sincere quaerent, occasione proxima illum amittendi fugerent ac desere-

rent

PARS II. DOM. INF. OCT. EPIPH. 119

rent. (*Lib. 2. Tractatu de Sacramento Penitentia, Cap. 7. Art. 3. Regula 11.*) *Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Art. 3. Regula 6. & Regula 31.*) Deus in Jerusalem querendus, in Ecclesia Catholica, in Templo ubi exstant peccata, ubi sacrificium propitiatorium pro ipsis offertur, ubi verbum salutis predicatur, ubi Deus colitur, laudatur, & oratur, ubi speciatim exaudit preces peccatorum penitentium, & misericordiam ejus implorantium, ubi Christus Redemptor noster corporaliter adfuit nobis, misericordie suæ finem nobis expandens. Sed heu! saepe in Templo Deus amittitur, ubi quaeri deberet ac inveniri. Quot Christiani Domum Dei non solum faciunt domum negotiationis, sed scortationis? Ibi luxuria negotiatur (in Tertulliani verbis utar.) Huc propter mutuum vendere & videri, mulieres circumornatae ut similitudo templi, & viri effeminati, calamitatem concutunt, & aspectu mutuo corda sibi nuntiant impudica: Templorum sanctitas violatur, Dei Majestas contemnitur. *Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera Jerem. 7. 15.* *Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera Jerem. 7. 15.* *Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera Jerem. 7. 15.* Ecce in ipso introitu Idolum zeli. Zelum, pietatemque simulat hypocrite, Deum se colere fingunt, sed speciem pietatis habentes, eus abnegant veritatem. Idolum zeli appellatur, quia ad emulationem & zelum Deum provocat. *Ipsi me provocaverunt in eo qui non erat Deus, & irritaverunt in vanitatibus suis: & ego provocabo eos in eo qui non est populus.* Fode parietem, & vide abominaciones pessimas. Ibi omnis similitudo reptilium & animalium, & seniores domus Israel thus adolent ante picturas. Quam multi in exemplum Ophni & Phinees, sacrificiorum primitiva decerpunt, & bonis Ecclesiasticis, quæ sunt Oblationes fidelium, pretia peccatorum, *paritudo pauperum.* (ut sacri Canonnes loquuntur) abutuntur ad litum, ad ludum, ad convivia, ad ædificia superflua, ad cines alendos, ad consanguineos ditandos: Quot sacris ministeris fun-

1

130 INSTITUTIO CONCIONAT.

*S. Hieronymus
lib. iiii. Ezech.
in Cap. 1.*

guntur, luci, & commodorum temporalium causa; Quando viderimus plebem pessimam congregatam, de qua scriptum est, *Odioi Ecclesiam malignantium: & peiores plebe Prapositos, nequioresque Principem, qui profectus est plebi atque Presbyteris: dicamus fecerunt stantem ante picturam, & singulos habere thuribula in manibus suis: non Dei maiestatem, sed proprias sententiam adorantes.* Adhuc conversus, videbis abominaciones majores, *Mulieres plangentis Adonidem.* Mulieres non peccata planguit, non dolent quod Deum sponsum Animarum suarum, sed quod profanos amatores amiserint; ludent ob damna rerum temporalium, non aeternarum. *Eos qui ad faculi mala & bona vel contristantur, vel exultant, mulieres appellemus, molli & effeminato animo: dicamusque plangere eos Adonidem, cavendū quia in rebus mundi putantur esse pulcherrima.* Plures denique dorsa habent contra templum Domini, & facies ad Orientem, & adorant ad ortum solis. *Aulici, Deo derelicto, ad favorem Principis, fortunamque, velut ad nuncium convertuntur; omnesque cogitationes suas & studia eò dirigunt.* Hi omnes Deum non inveniunt, nec in Templo, quia illum non querunt ut Joseph & Maria.

S. Hieron.

2. Cor. 7. 27.

IV. Querendus est scilicet cum dolore vehementi de peccatis quibus ipsum amissum, cum Tristitia qua penitentiam in salutem stabilem operatur: cum tristitia que patit sollicitudinem salutis, indignationem adversus peccatum, timorem judiciorum Dei, vindictam adversus nos ipsos injuria Deo illata per severam & laboriosam satisfactionem, fervens desiderium Deo servandi & in omnibus placendi, zelum & emulationem meliorum charitatum & virtutum, bonorumque exemplorum. *Eccc enim hoc ipsum secundum Deum contristari vos, quam am in vobis operatur sollicitudinem? sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed emulationem, sed vindictam.*

PARS II. DOM. INF. OCT. EPIPH. 131

Joseph & Maria Jesum cum dolore & anxietate querant. *Eccc Pater tuus & ego, dolentes querebant te.* Amor quo Jesum prosequantur, doloris mensura fuit. Omnis enim dolor in amore fundatur. . . De contritionis vehementia. . . Summus & maximus dolor de peccatis contritio esse debet, ita ut nullus major excogitari possit. (*Lib. 2. Cap. 3. Art. 5.*) Vera contritionis, & sincera conversionis indicia. (*Art. 7. Regula* *2. 1. 1.*) *QUERITE Dominum, & confirmamini, quareite faciem ejus semper. . . Quarite Deum, & vivet anima vestra.* Animæ iustæ, querite sponsum. Animæ inlicitæ, querite Medicum. Anima illi vivet, quæ mundo mortua est. Quæ enim mundo vivit, illi non vivit. Sic cum queramus, ut inveniamus, & dicamus cum Propheta sancto: *Mihi ad arere Deo bonum est.* Non funibus solum, quæ facile putrescunt, aut citò abrumuntur, id est, honestatis intuitu, aut memoriâ promissionum, Deo aligemur. Non clavibus solum confugiamus Domino Majestatis, timore scilicet poenarum aeternarum, quo qui confusus est, non peccare metuit, sed ardere: sed glutine fortissimo, id est caritate, Deo ita conjungamur, ut unus spiritus sumus cum eo, & dicamus: *Tenui eum, nec dimisit am. . . Quis nos separabit a caritate Christi?* *Cont. 2. 2. 1. 1. 1.*

2. 1. 1.

2. 1. 1. 1. 1.

Cont. 2. 2. 1. 1. 1.

DOMINICA I. POST OCTAVAS
EPIPHANIÆ.

Nuptiæ factæ sunt in Cans Galilææ, & erat Mater Jesu ibi; vocatus est autem & Jesus, & Discipuli ejus ad Nuptias. Joan. 2.

Cum ad vice statum eligendum divinitus gratie lumen amillumque maxime necessarium sit, de matrimonio contrahendo minime deliberandum est sine

132 INSTITUT. CONCIONAT.

Jesu. Ut nuptiæ sanctæ sint, ad eas vocandus est Jesus; Spiritus ejus per orationem attrahendus, & recta intentione in eundem matrimonium est; non avaritiæ, non ambitionis, non voluptatis affectu. Quod præcipue spectari debet in petitione & electione uxoris, virtus est, non divitiæ, non nobilitas, non forma. Matrimonium contrahendo graviter peccant, qui ad contrahendum aliis rationibus sivebulque moventur, præter eas ob quas à Deo institutum est. (*Lib. 2. Traité de Sacramento Matrimonii, Cap. 1. Art. 3. Règlé 5.*) Uxor bona Dei manus est. *Domus & divitiæ dantur à parentibus; à Domino autem propriè uxor prudens.* Idem est de viro judicium. A Domino igitur postulare debet puella Matrimonio collocanda sponsum secundum cor ejus, sapientem, castum, justum, sobrium, pium. Castum pariter, prudentem, omnique virtutum genere ornatum conjugem humiliter ac fervente oratione postulare debet à Deo vir Matrimonii candidatus. Sanctum Isaac imitetur, qui sponsam expectans ad se mox adducendam, exivit ad meditandum in agrum (*Gen. 24.*) id est, Ad orandum, ut Chaldaïca Paraphrasis habet, ut Matrimonium suum Deo commendaret. Vocanda est & Mater Jesu ad nuptias, Deipare Virginis intercessio imploranda in negotio quod tanti momenti ad salutem est. Respicienda est velut exemplar, invocanda ut Patrona à puellis nubilibus; utpote quæ Virginium prudentissimæ & modestissimæ, sponstartum & uxorum sanctissimæ & castissimæ, matrumque Christianarum prima, nobilissimæ, & admiratione dignissima fuerit. Vocandi sunt & discipuli Jesu ad nuptias; seu potius vir & uxor ejus discipuli esse debent, secundum ejus doctrinam ac Evangelium. Ecclesiæque leges contrahendo. Spiritualium Virorum, Pallorum, conscientia Moderatorum consilium rogandum, Sacerdotum & piorum precibus commendandum tam grave negotium est. Parentum consensus expectandus. *Nec enim in terra filii sine consensu patrum*

Terrell. lib. 1.
ad Galatas.

PARS II. DOM. I. POST OCT. EPH. 133

velle & jure nubunt. Lethaliter ergo peccant filii familiæ, qui parentibus inconsultis, vel iusta ex causa repugnantibus & invitis, Matrimonium contrahunt. (*Lib. 2. Traité de Sacramento Matrimonii, Cap. 2. Art. 3. Propositione 3.*) Ab hereditate temporalis repelluntur à parentibus, secundum leges principum. Præsentem Jesum intueri semper debent sponsus & sponsa ante Matrimonium, ne libidinosis blanditiis, oculis, actibus, aliove commercio impudico, gratiæ Sacramenti impedimentum apponant, & Dei benedictionem à futuro suo Matrimonio avertant.

Ad Matrimonii nuptiarumque solemnitatem vocandus est Jesus, ut illis benedicat, qui Matrimonium ab initio mundi institutum in paradiso terrestri, ut officium naturæ, ad Sacramenti dignitatem in nova lege provexit. *Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo & in Ecclesia.* Vim porro gratiæ operatricem Christus Matrimonio consulit, illudque ad Sacramenti dignitatem evexit, cum ait *Non legistis quia qui fecit hominem ab initio, masculinum & feminam fecit eum, & dixit: Propter hoc dimittet homo patrem & matrem, & adheret uxori suæ, & erunt duo in carne una. Itaque jam non sunt duo, sed una caro.* Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet. Ad hujus rei significationem nuptiis benedixit, quas primo suorum miraculorum illustravit. Quod præsertim christianis conjugibus gratia specialis quæ per Matrimonii Sacramentum confertur; (*Lib. 2. Traité de Sacramento Matrimonii, Cap. 1. Art. 4. Propositi. 1. & 2.*) In statu quæ gratiæ esse debent sponsus & sponsa, cum Matrimonio solemniter conjunguntur in Ecclesia; alioqui sacrilegia rei sunt, & Dei maledictionem pro benedictione suscipere se inducunt. Vocandus est Jesus ad nuptias ut in nuptiali convivio temperantia & sobrietas regnent, in choræ modestia, in omnibus pudicitia; ut vanitas, dissolutio, lusus eliminentur.

Tria Matrimonii bona, proles, fides, Sacramentum; in nuptiis diligenda. (*Ibidem*) In prole triplex bonum habent conjugēs. 1. Parturiant Deo servos fideles; 2. Civēs patriæ, non tantum terrenæ, sed cælesti. 3. Sibi heredes. Fidei conjugalis bonum triplex, Animæ, corporis, & honestatis. Animæ bonum est fornicationis fuga. Corporis, mutuum officium & adjuvamentum quod libi prestant conjuges in vitæ societate & rei familiaris administratione. Bonum honestatis, quia nuptiis fit honestum quod aliis turpe esset. Bonum ergo sunt nuptiæ, in quibus tanto meliores sunt conjugati, quanto castiores & fideles Deum timent, maxime si filios quos carnaliter desiderant, etiam spiritaliter nutriant; (inquit S. Augustinus lib. de bono conjugali, Cap. 19.) Sacramenti bonum in tribus pariter possum. 1. Conjunctionio animorum significat conjunctionem animæ cum Deo. 2. Conjunctionio corporum significat conjunctionem carnis cum Verbo Deo. 3. Unus vir & una uxor significat unicum sponsum Christum unius sponsæ Ecclesiæ. (*Libro & Capite citatis, Art. 8.*) Adulterium fidei conjugali oppositum. Ejus deformitas & enormitas, ex triplici capite. . . Adulterii pœnæ. (*Lib. 3. Tractatu de Peccatis, Cap. 2. Art. 3. Regula 16.*) (Viri adulterium graviter peccatum est adulterio mulieris.) *Ibid. Regula 18.*) Qui hoc morbo laborant, ad hæc Apostoli verba attendant, Hebr. 13. Fornicatores & adulteros judicabit Deus.

In Conjugalis vitæ societate præsens semper Christianis conjugibus debet esse Jesus, ut sui status & vocationis officia Christiana impliant. De conjugum Christianorum officii (*Lib. 2. Tract. de Sacramento Matrimonii, Cap. 1. §. 1.*) Caro una (inquit Tertullianus libro 2. ad Uxorem) unus & spiritus. Simul orant, simul jejunia transigunt, alterutro docentes, alterutro exhortantes, alterutro sustentant. In Ecclesia Dei pariter utrique; pariter in convivio Dei, pariter in anguf-

PARS II. DOM. I. POST OCT. EPIPH. 135
tis, in persecutionibus, in refrigeriis. Neuter alteri gravis est. Libere eger visitatur, indigens sustentatur. Elemosyne sine tormento, sacrificia sine scrupulo, quotidiana diligentia sine impedimento. Talia Christus videns & audiens gaudet. Ipsa pacem suam mittit. Ubi duo, ibi & ipse; ubi & ipse, ibi & Malus non est. In Matrimonii tribulationibus, deficiente vino cælestium consolationum, invocanda Dei Mater; sed ut utiliter invocetur, Filio ejus parendum, & secundum ejus Evangelium vivendum est. Dicit Mater ejus Ministris: Quodcumque dixeris vobis, facite. Primum miraculorum suorum concedit. Jesus precibus Matris suæ. Ipsi intercessionem potentissimam apud Christum Jesum adhibeamus, non ut conversionem aq̄ue in vinum, sed conversionem cordis nostri; non ut bona temporalia, fluxa, insipida, que ut aqua dilabuntur; sed ut bona gratiæ obtineamus, fructus vitæ vere, sanguinis & meritum Jesu Christi applicationem, vinum animas inebrians, vinum nuptiarum Agai; ut recum omnium terrenarum obliviscantur, & in uno Domino gaudeamus.

Conjugibus præsens sit Jesus, ut in pace vivant. Mulier ex latere Adami dormientis formata à Deo; non ex capite, quia mulier dominari viro non debet: non ex pedibus, quia non debet contemni & quasi ancilla tractari; ex latere (inquam) *Ut firmam & insolubilem debere esse ostenderet Deus uniti conjugii caritatem.* Uxor viro in omnibus que Dei legi non repugnant, facile consentiat, vitæ uxori consulat, indulgeat, compatitur, causamque discordiæ secundum ejus vota compescat, & ejiciat, si forte in familia oriatur; sicut Abraham Saræ postulantem ut ancillam discordiæ causam egeret, placide consentit, dicens, Ecce ancilla tua in manu tua est. Que in uxorem indolgentia pace domum replevit. In conjugio ubi non est Jesus, pax esse non potest: quia *Fallus est in pace locus ejus.* Non melius

Repetitum
 2. in Genes.
 Cap. 16.

Genes. 16.

Psalm. 79. 1.

est familiae in qua vir & uxor dissident, quam navi tempestate & procellis agitata, dissidente gubernatore ab eo qui regit proteam: non inclisus quam corpori placenti, cujus membra se mutuo collidunt. Discipulis suis iussit Christus, ut pacem adprecarentur familiis, quae ipsos hospitio susceperent, dicentes: *Pax huic domui. Incomparabile bonum pax est, omnique fons prosperitatis & felicitatis, sed quo illi solum digni sunt, qui manent in caritate. Et si quidem fuerit domus illa digna, veniet pax vestra super eam, &c.*

Matth. 12.

IN EADEM DOMINICA.

Vocatus est Iesus ad Nuptias.

Psalm. 116.

AD spirituales nuptias omnes vocati sumus, in quibus Iesus Christus sponso. *Ea ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo. Sponsa vero nos ipsi sumus: omnes simul una sponsa, & anima singulorum quasi singulae sponsae. Multum haec sponsa sponso suo inferior genere, specie, dignitate. Arcamen de caelo descendit Filius Dei, homo factus est ut illam sibi desponsaret; pro ea mortuus, lavit eam à peccatis in sanguine suo, & mundavit eam lacte aquae in verbo vitae, ut sibi gloriosam exhiberet, non habentem maculam neque rugam. O inestimabilem animae gloriam, ut sponsum habeat nobilem caelo, potentem imperio, divitem mundo! Unde tibi hoc, Anima, ut ipse sit sponso tuus, cujus pulchritudinem sol & luna mirantur, ad cujus nuptum universa novantur? Quid retribuere Domino, pro cunctis quae retribuit tibi, ut sis sociamens, sociam regni, sociam thalamis, ut introducat te Rex in cubiculum suum? Totum ipsi cor tuum & amorem, fidem inviolatam, corpus immaculatum & castum. Audi, filia, & vide, & inclina aurem tuam, & oblivis-*

S. Hieronymus
Erom. 1. in
Dom. 1. post
Octav. Epiph.

Psalm. 44. 11.

tere populum tuum, & domum patris tui. De ecclesiasticalibus affectibus, seculares mores dedisce, à prioribus virtutibus abstinere, consuetudines noxias obliviscere. Quomodo concupisisti Rex speciem tuam; quia ipse est Dominus Deus tuus. Deus tuus est, Rex tuus est. Rex tuus, & ipse est sponso tuus. Regi nubis Deo, ab illo dotata, ab illo decorata, ab illo redempta, ab illo sanata. Quicquid habes unde illi placeas, ab illo habes. Illum ergo pure & castè ama. In istis humanis conjugiiis considerate cor castum quale sit ad Deum. Castè non diligit uxorem suam, qui propter dotem illam diligit: non matrem castè diligit, quae propterea diligit, quia aliquid donavit, aut quia multum donavit. Et dives maritus, & pauper factus maritus est. Quam multi proscripti à castis uxoribus amplius dilecti sunt? Probata sunt multa casta conjugia calamitatibus maritorum: ne aliud amare quam maritum putarentur, non solum non deseruerunt, sed amplius obsecrante sunt. Si ergo maritus carnalis gratis diligitur, si castè diligitur: & uxor carnalis gratis diligitur, si castè diligitur: Deus quomodo diligendus est, veras & veras animae maritus ad prolem sempiternam via fecundans, & steriles nos non esse permittens? Illum ergo sic diligamus, ut aliud praeter ipsum non diligatur. Non minus ipsum diligamus in adversitate, quam in prosperitate. Caeste convivium praeparatur, in quo nunquam vinum deficit. Inebriabitur enim ab ubertate donus Dei, & torrente voluptatis ejus potabimur. Hic autem quatinus mealam in conspectu nostro Deus pataverit adversus omnes qui tribulant nos, nonnunquam vinum deficit, gratia scilicet devotionis, & fervor caritatis. Quamobrem ad matrem Jesu confugiendum est, pie invocanda est Mater misericordiae, ut nostra Mediatric sit ad patrem Filium. Imo in verò nobis purificatione opus est. Nunc abinitur sponsa, nunc purificatur: ut in caelestibus nuptiis sponso suo sine omni macula praesentetur. Queramus

S. Augustinus
Serm. 10
Psalm. 44.S. Augustinus
de Psal. 44.

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

eigo hydras sex, in quibus hæc ablutio seu purificatio fiat. Nam si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est, quæ sola liberat, sola saluat, sola lavat. Quod si confiteamur peccata nostra, non decunt veris Israëlitis purificationis hydræ: quoniam fidelis est Deus, qui dimittit nobis peccata, & emundet nos ab omni iniquitate. Erant autem ibi *hydræ sex postea secundam purificationem Judæorum*. Prima hydræ & prima purgatio, cordis compunctio est. In quacunque hora ingemueris peccator, (ait Dominus) omnium iniquitatum eius non recordabor. Secunda, Confessio: omnia siquidem in confessione lavantur. Tertia, elemosinarum largitio. Date elemosynam, & ecce omnia mundi sunt vobis. Quarta, remissio injuriarum, secundum quod orantes dicimus: *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*. Quinta, est afflictio corporis, unde oramus ut *Mundi per abstinentiam, Deo cantamus gloriam*. Sexta, est obedientia præceptorum: *Vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis*. Hæ sunt sex hydræ posite in purificationem, non carnalium Judæorum, sed spiritualium Israëlitarum: quæ vacuæ sunt & pleræ vento, si mandata Dei pro inani gloria observentur. Aqua replentur, si timore Dei custodiantur: quoniam timor Domini fons vitæ, aqua est, est minus sapida, sed optimè refrigerans animam noxiis desideris altuantem. Aqua est quæ jacula inimici nequissimi ignita possit extinguere. Sed divina virtute aqua mutatur in vinum, quando perfecta, caritas foras mittit timorem.

S. Hieronimus
Lect. 1. in
Dum. 1. 101
Olas. Epiph.

Exod. 27.
Lect. 11. 40

Joan. 15.

DOMINICA II. POST OCTAVAS
EPIPHANIÆ.

Ecce leprosus veniens adorabat eum dicens: Domine, si vis, potes me mundare: & extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra ejus. Et ait illi Jesus... Vade, ostende se Sacerdoti, & offer manus quod præcepit Moyses. Matth. 8.

Peccatum mortale est Animæ lepra. De peccati macula & fordite (Lib. 3. de Peccatis, Cap. 3.) Immo Animæ mors est: per peccatum anima separatur à Deo, & à Sanctorum societate; pœnæ quippe æternæ fit rea; cum damni, per ejectionem leprosi è civitate, significata, tum sentus. (Ibidem) Tristitia & vecundia, lepræ fœditatem, & leprosi separationem à concivium cœti concomitans; malæ conscientie pœnam & stimulum significat. (Ibidem.)

Solus Deus à peccati lepra mundare potest. Leprosus sanat aspersione sanguinis sui Jesus Christus. Duos passeres vivos pro se offerebat leprosus, & lignum cedrinum, vermiculumque, & hyssopum. Passerum alce immolabatur in vase fictili super aquas viventes: alter vivus cum ligno cedrino, & coeco, & hyssopo, tingebatur in sanguine passeris immolati, quo leprosum species aspergebat Sacerdos, & passerem vivum dimittebat ut in agrum avolaret. Mox homo à lepra mundandus, lotis vestimentis, plis omnibus abluens, abluto corpore, in castra vel civitatem reciepitur; cæ tamen lege ut septem adhuc diebus extra tentorium suum vel domum remaneret. Die septimo turris purificabatur

Levit. 14.

ablatione capillorum, barbz, superciliarum, & veltium, totiusque corporis ablatione. Die octavo offerrebat duos agnos, & ovem anniculam absque macula, & tres decimas similes oleo confperse, in sacrificium, & scorum olei sextarium. Agnorum alter offerrebat pro delicto, alter pro peccato, & ovicula in holocaustum. Peccatum, est culpa quam quis sciens volens committit. Delictum, est culpa, in quam aliquis per imprudentiam, oblivionem, vel ignorantiam incidit. Sacerdos sanguine victimæ pro delicto immolatæ lineabat extremum articulum dextræ, & pollices manus dextræ, & pedes ejus qui à lepra mundabatur. Mox de olei sextario in manum suam sinistram effundebar, inunctoque digito in eo, aspergebat coram Domino septies: quod autem reliquum erat olei in lava manu, fundebat super extremum auriculæ dextræ, & super pollices manus ac pedis dextri ejus qui mundabatur, & super sanguinem pro delicto effusum, & super caput illius. Sequebatur oblatio sacrificii pro peccato. Totus denum purificationis ritus oblatione holocausti absolvebatur. Theodoretus Ritus hujus mysteria explicat. Duo passeres qui in purificatione leprosi offerrebantur, passionis Christi figuram exhibebant. Nam quemadmodum ex passeribus illis alter mactabatur, alter sanguine mactati tinctus dimittebatur ita Dominus noster Jesus Christus pro humanitate leprâ inquinatâ crucifixus est, carne quidem perferente mortem Divinitate verâ passionem humanitatis sibi accommodante, sed tamen à passione liberâ. Jam verò sicut leprosus reddebat purus, ubi aspersus fuisset sanguine passeris immolati, mixto aquâ purâ, cum ligno cedrino, hyssopo, & cocco retoro: ita qui credit Christo Salvatori, sacrosancti Baptisimatis aquâ lustratus, vel penitentia lacrymis ablutus, à peccatorum maculis abstergitur. Porro lignum cedrinum, quod corruptioni minime est obnoxium, representat divinitatem passionis expertem; coccinum verò retortum, humanitatem

Theodoret.
quæst. 11.
in Leviticum.

ex anima & corpore constantem. Hyssopus verò calorem & suavem odorem Sancti Spiritus. Per hæc enim qui baptizantur, & penitentiam agunt, ab animæ lepra liberantur. Oleum verò quo inungitur auris dextræ, & dextera manus, & pes dexter, innuit auditum quidem dedicandum esse dextris sermonibus, manum autem & pedem dextris operationibus. Immisam verò capiti, consecrationem mentis indicat. Porro qui leprosus perdurabat, extra castra debebat, quemadmodum is qui sine penitentia delinquit, expellitur extra Ecclesiam.

Peccatorem accedere ad Deum oportet, ut mundeatur; illum cum fide, humilitate, & fiducia adorare, & orare; credere quòd mundare potest, si velit, nec dubitandum quin velit, si lepram nostram oderimus. Leporam autem peccati odio non habet, nisi qui Deum ut omnis justitiæ fontem diligere incipit. Vis efficacissima divinæ gratiæ ex Dei omnipotentissima voluntate derivatur; Domine, si vis, potes me mundare. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 2. §. 11.) Et extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Intus corda tangit peccatorum, inspiratione gratiæ suæ, eosque trahit bonis voluntatibus, quas in ipsis fecit. Si vis, potes me mundare. De omnipotentia Dei. (Ibidem, §. 20.) Volo, mundare. Dei voluntas efficacissima est. (Ibidem, §. 21.)

Et confestim mundata est lepra ejus. Dei gratia moras nescit. Nescit tarda molimina Spiritus Sancti gratia. Medicus homo non statim restituit agroto sanitatem corporis; Deus confestim restituit sanitatem animæ, confestim, mundat eam à lepra. Nam Medicus homo curat applicando virtutes rerum naturalium, plantarum, mineralium, quæ operantur dependentem à tempore, & cum successione quadam: Non est in Medico semper relevetur ut ager. Etsi velit sanare, non tamen semper potest, quia voluntas ejus infirma est, nec 23

Omnia Tri-
dent. Sess. 6.
Cap. 2.

ejus principium est intrinsecum curationis morborum, sed natura. Sed Deus per voluntatem suam sanat omnes infirmitates nostras, & Animas nostras mundat à lepra peccati. Nullum est in natura curationis hujus & purgationis principium. Non mundatur, non sanatur nisi velimus, sed Deus efficit ut velimus. *Preparatur voluntas à Domino. Quomobrem peccator cum Rege penitente Deum orare debet, ut cor mundum in ipso creet, ut ipsum hyssopo aspergat & dealbet. Cor mundum crea in me Deus. . . Asperges me hyssopo, & mundabor, lavabis me, & super nivem dealbabor.* Hyssopus herba humilis, sed medicinalis: Saxo hærere radicibus dicitur. Inde in mysterio mundandi cordis similitudo assumpta est. Apprehende & tu radicem dilectionis petram tuam: *Esto humilis in humili Deo tuo, ut si excessus in glorificato Deo tuo. Aspergetis hyssopo, humilitas Christi te mundabit.* Noli herbam contemnere, vni medicamenti atendes. De leproso Lex ita sancit: *Habebis vestimenta diffusa, caput nudum, os vestro contictum, contaminatum ac sordidum se clamabit.* Quando major esse debet humiliatio hominis leprâ peccati mortalis infecti?

Et ait illi Jesus . . . Vade, ostende te Sacerdoti. Quamvis contingat contritionem aliquando charitate perfectam esse, hominemque Deo reconciliare, priusquam Sacramentum Penitentiæ actu suscipiatur, justitiam tamen ipsi contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non est adscribenda. Aditendus igitur semper est Sacerdos ab eo qui lethalis peccati leprâ infectus est, ut ei per Confessionem Sacramentalem lepra ostendatur. *Vade, ostende te Sacerdoti.* Longè autem major potestas est Sacerdotum novæ legis circi lepram amatum, quam Sacerdotum veteris legis circa lepram coporum. Illi enim auctoritatem quidem habebant discernendi inter lepram & non lepram, & judicandi an leprosus mundatus & sanatus esset à leprâ,

illamque excludendi vel admittendi in civitatem & societatem hominum, & ad participationem sacrorum: Sacerdotes verò novæ legis non solum potestatem habent discernendi peccata, & declarandi homines à peccatis esse purgatos, sed ipsos penitus purgandi à lepra peccatorum, per Absolutionem Sacramentalem. (*Lib. 2. Tract. De Sacramento Ordinis, Cap. 1. Art. 11. §. 3. de Sacerdotali Ordinis dignitate & excellentia.*) Penitentes ceu à lepra peccati mundatos & sanatos absolvere, & ad sacram Mensam admittere non debet Sacerdos penitentiæ Minister, nisi id certis iudiciis & argumentis probatum habuerit & perspectum. . . Obvis quibusque non est concedenda Absolutio, sed iis omnibus neganda, quorum nulla vel ficta conversio: iis differenda, quorum dubia & incerta Penitentia est: (*Lib. 2. Tract. De Sacramento Penitentiæ, Cap. 7. Art. 3. Regula 1.*) Lepram etiam vestimentorum & domorum consideret Sacerdos, negat Absolutionem iis qui nimio vestium ornatu debita contrahunt, quibus solvendis pares non sunt, earumve luxu & immodestia lædunt pudicitiam (*Ibidem, Regula 7. & Lib. 4. Cap. 7. Art. 5. Regula 7.*) Illis etiam Absolutionem neget, qui in occasione proxima peccati versantur, qui domos suas usurariis, vel meretricibus, vel publicis concubinariis locant, aut ad ludos aleatorios, aut publicas vel privatas hujusmodi ludorum Academiâs aperiunt. (*Ibidem, Regula 10. & Lib. 4. Cap. 7. Art. 5. Regula 16. & 17.*) Spiritualiter leprosus esse mulieres iudicat ratione capillarum, quæ alienos capillos ad ornandum caput adhibent, aut nativos capillos tingunt: Item illas, quæ tuicis vultum adulterant. Hujusmodi namque maculæ, & coloris immutatio, lepræ spiritualis sunt indicia. (*Ibid. Regula 9. & 10.*)

In lepra, peccati deformitas, in lepræ curatione, peccati curatio consideranda,

27. 11.

5. Aug. 23.
in 27. 11. 23.

27. 11. 46.

Levit. 13.
14.

Terrall. Lib.
4. Cap. 100.
100. Cap. 9.

Leprosus mundatus iubetur offerre munus lege præscriptam: *Vade ostende tibi Sacerdoti, & offer munus quod præcepit Moyses.* Quo significatur, *Hominem quondam peccatorem, verbo Dei mox emaculatum, offerre debere munus Deo apud templum, gratiam scilicet & gratiarum actionem apud Ecclesiam per Christum Jesum Catholicum Patris Sacerdotem.* (inquit Terrullianus.)

IN EADEM DOMINICA.

Cum intrasset Carphanæam, accessit ad eum Centurio, rogans eum, & dicens: Domine, Puer meus jacet in domo paralyticus, & male torquetur. Matth. 8.

DE officiis dominorum erga servos, & servorum erga Dominos discedendi materiam hodiernum Evangelium subministrat. Centurio curam servi sui gerens, & ad Jesum accedens, ut illius sanitatem ab illo obtineat, exemplum præbet Dominis Christianis. Servus obediens mandatis Domini sui, præbet exemplum Christianis servis. *Dico servus meo. Fac hoc, & facit.* Dominorum erga servos officia, sunt 1. sincera benevolentia & caritas. 2. Cura illorum in necessitatibus tam animæ quam corporis. 3. Disciplina & correctio mansuetudine temperata. Quod spectat spiritualia & æterna bona, pari dilectione servis consulere debent Domini, ac filii... Domini conservi sunt servorum... Servi qui pravis sunt moribus, nec ad meliorem frugem redire volunt, ex familia epiendi. (Lib. 4. Cap. 6. Art. 2. §. 4.)

Reverentia & honoris servorum erga Dominos officia. 1. Illis obsequi debent lubenti animo, absque murmuratione & contradictione, cum bona voluntate, ficut

teut eût accordé l'usage de la Dalmatique. Pour ce qui est des Soudiacres, je ne sçay quand ils ont commencé de la porter; mais il est certain qu'ils ne la portoient pas encore dans le sixième siècle ni à Rome, ni dans la Sicile, ni dans nos Eglises de France. Un passage de saint Grégoire le Grand que je rapporteray en parlant de l'Ecole servira de preuve pour les Eglises de Rome & de Sicile; & pour celles de France, Grégoire de Tours nous apprend que les Diacres mêmes n'étoient alors vêtus que de l'Aube, à plus forte raison les Soudiacres. Honoré Prêtre d'Autun parle de la Tunique comme d'un ornement particulier au Soudiacre, & il l'appelle Tunique étroite, *stricula Tunica*, parce qu'elle étoit plus étroite que les autres. Il ajoute qu'on l'appelloit aussi *Subtile*, apparemment parce qu'elle étoit d'une étoffe plus délicate & plus fine. Nous dirons en parlant de la Chasuble, quel étoit l'ornement des Soudiacres depuis le septième siècle jusqu'au dixième qu'ils ont commencé de porter la Tunique à Rome & en France; car pour ce qui est des Eglises d'Espagne, il est certain que les Soudiacres y portoient la Tunique au milieu du sixième siècle, & peut-être long-temps auparavant; & il seut que leur Tunique dès ce tems-là fût tout-à-fait semblable à la Dalmatique des Diacres, ou que la Dalmatique n'eût point encore été donnée aux Diacres dans ces Eglises. La preuve en est certaine dans le premier Concile de Brague, Chapitre 9. * en ce qu'il ordonne aux Diacres de porter leur Ecole, non dessous, mais dessus leur Tunique, afin qu'on puisse les distinguer des Soudiacres.

* Placuit, quia in aliquamdam hujus Provincie Ecclesiis Diacroni obsecratis infra Tunicanam utantur, utantur, non ut usuali differeat à Soudiacrono videantur, &c.

De gloriâ
Ecol. §. 1. 10.
1. 1. c. 19. 10.
1. 1. c. 11.

Am. 101.
1. c. 1. 10.

Terrall. Lib.
4. Cap. 200.
100. Cap. 9.

Leprosus mundatus iubetur offerre munus lege præscriptam: *Vade ostende tñ Sacerdoti, & offer munus quod præcepit Moyses.* Quo significatur, *Hominem quondam peccatorem, verbo Dei mox emaculatum, offerre debere munus Deo apud templum, gratiam scilicet & gratiarum actionem apud Ecclesiam per Christum Jesum Catholicum Patris Sacerdotem.* (inquit Terrullianus.)

IN EADEM DOMINICA.

Cum intrasset Carphanæam, accessit ad eum Centurio, rogans eum, & dicens: Domine, Puer meus jacet in domo paralyticus, & male torquetur. Matth. 8.

DE officiis dominorum erga servos, & servorum erga Dominos discedendi materiam hodiernum Evangelium subministrat. Centurio curam servi sui gerens, & ad Jesum accedens, ut illius sanitatem ab illo obtineat, exemplum præbet Dominis Christianis. Servus obediens mandatis Domini sui, præbet exemplum Christianis servis. *Dico servus meo. Fac hoc, & facit.* Dominorum erga servos officia, sunt 1. sincera benevolentia & caritas. 2. Cura illorum in necessitatibus tam animæ quam corporis. 3. Disciplina & correctio mansuetudine temperata. Quod spectat spiritualia & æterna bona, pari dilectione servis consulere debent Domini, ac filii... Domini conservi sunt servorum... Servi qui pravis sunt moribus, nec ad meliorem frugem redire volunt, ex familia epiendi. (Lib. 4. Cap. 6. Art. 2. §. 4.)

Reverentia & honoris servorum erga Dominos officia. 1. Illis obsequi debent lubenti animo, absque murmuratione & contradictione, cum bona voluntate, ficut

teut eût accordé l'usage de la Dalmatique. Pour ce qui est des Soudiacres, je ne sçay quand ils ont commencé de la porter; mais il est certain qu'ils ne la portoient pas encore dans le sixième siècle ni à Rome, ni dans la Sicile, ni dans nos Eglises de France. Un passage de saint Grégoire le Grand que je rapporteray en parlant de l'École servira de preuve pour les Eglises de Rome & de Sicile; & pour celles de France, Grégoire de Tours nous apprend que les Diacres mêmes n'étoient alors vêtus que de l'Aube, à plus forte raison les Soudiacres. Honoré Prêtre d'Autun parle de la Tunique comme d'un ornement particulier au Soudiacre, & il l'appelle Tunique étroite, *stricte Tunica*, parce qu'elle étoit plus étroite que les autres. Il ajoute qu'on l'appelloit aussi *Subtile*, apparemment parce qu'elle étoit d'une étoffe plus délicate & plus fine. Nous dirons en parlant de la Chasuble, quel étoit l'ornement des Soudiacres depuis le septième siècle jusqu'au dixième qu'ils ont commencé de porter la Tunique à Rome & en France; car pour ce qui est des Eglises d'Espagne, il est certain que les Soudiacres y portoient la Tunique au milieu du sixième siècle, & peut-être long-temps auparavant; & il seut que leur Tunique dès ce tems-là fût tout-à-fait semblable à la Dalmatique des Diacres, ou que la Dalmatique n'eût point encore été donnée aux Diacres dans ces Eglises. La preuve en est certaine dans le premier Concile de Brague, Chapitre 9. en ce qu'il ordonne aux Diacres de porter leur École, non dessous, mais dessus leur Tunique, afin qu'on puisse les distinguer des Soudiacres.

* Placuit, quia in aliquam hujus Provincie Ecclesiis Diaconos obsecratis infra Tunicaam utantur, utantur, na ut nihil differre à Soudiacro no videantur, &c.

De gloriâ
Ecclesiæ, &c.
1. 1. c. 19. p.
1. 1. c. 19.

Am. 101.
1. 1. p. 100.

De la Dalmatique. La Dalmatique qui depuis long-tems est l'ornement particulier des Diacres, est appellée ainsi, parce que c'étoit une manière d'habit dont se servoient les Peuples de Dalmatie. Elle étoit de soye, blanche pour l'ordinaire, & mouchetée de pourpre: elle avoit des manches plus longues & plus larges que celles de la Tunique. Les manches étendues, elle repesentoit la figure d'une croix; la manche du côté gauche avoit des franges, & la droite n'en avoit point pour pouvoir agir plus librement. Aلعين dit que saint Sylvestre la mit le premier en usage à Rome pour les Diacres. Du tems de saint Grégoire le Grand, elle n'étoit pas encore commune aux Diacres des autres Eglises, ni même aux Evêques. Un de nos Evêques de France demanda à saint Grégoire pour luy & pour son Archidiaque le privilège de porter la Dalmatique dans leurs fonctions, marque visible que cet ornement étoit alors inconnu dans nos Eglises. Ce saint Pape ayant accédé à cet Evêque ce qu'il luy avoit demandé, celui-ci & son Archidiaque portèrent la Dalmatique. D'autres Evêques moins scrupuleux que luy prirent aussi la Dalmatique à son exemple, & la communiquèrent à leurs Diacres. L'usage en devint tout-à-fait commun dans nos Eglises lorsque Charlemagne y introduisit l'Ordre Romain à la place de nos anciens rites, & il fit luy-même présent de plusieurs Dalmatiques à diverses Eglises. Des Prêtres mêmes se crurent en droit de porter la Dalmatique sous la Chasuble aussi-bien que les Evêques: *Et nonnulli Presbyterorum sibi licere existimant, ut sub casula, Dalmaticam vestiantur*, dit Valsède Strabo. On ne voit pas que ni le Pape ni les Evêques de ce tems-là improuvassent la conduite de ces Prêtres qui por-

De la Dalmatique.

Idem. l. 12. Origin. l. 22.

Idem. l. 1. 7. Orig. Ep. de Gallis.

Tom. 1. Capit. 101. c. 1. 774. Ep. 1. ad Oslon.

Valsèd. l. Strabo de pres. Eccl. l. 1. 20.

Nonnulli Presbyterorum sibi licere existimant, ut sub casula, Dalmaticam vestiantur, dit Valsède Strabo.

On ne voit pas que ni le Pape ni les Evêques de ce tems-là improuvassent la conduite de ces Prêtres qui por-

toient la Dalmatique sous la Chasuble. Il n'y a pas encore long-tems qu'à Nevers & à Orleans le Diacre qui chantoit l'*Evangelium*, étoit vêtu de la Dalmatique & de la Chasuble. Je ne sçache aucun Concile qui leur ait défendu cet usage. C'est donc d'eux-mêmes que les Prêtres l'ont quittée, & l'usage s'est établi par la suite des tems, tel que nous le voyons aujourd'hui.

C'est encore par l'usage que s'est introduite la pratique que nous voyons aujourd'hui presque par tout, que les Soudiacres portent aussi la Dalmatique. Depuis qu'on a changé la place ancienne des Soudiacres aux saints Mystères, & qu'on a trouvé bon pour garder la symétrie, de placer le Diacre à la droite du Prêtre, & le Soudiacre à sa gauche, & que l'on a affecté de faire les ornemens des Ministres & des Amels de même étoffe & de même couleur, on a cru qu'il falloit ôter la différence qu'il y avoit anciennement entre la Tunique & la Dalmatique. On l'a fait, du moins dans toutes les Eglises où l'on avoit besoin d'ornemens, les vieux étant venus à manquer. Il y a néanmoins encore des Eglises où l'ancien usage est demeuré, & où l'on n'a garde de le quitter pour un usage tout-à-fait nouveau.

Tout le monde ne convient pas de ce que c'étoit de l'Etole, appellée ainsi du mot Latin *Stola*, on dispute de la forme & de son usage ancien. Le sentiment qui me semble le mieux fondé, est que c'étoit autrefois une robe longue qui couvrait tout le corps, ouverte pardevant, laquelle étoit bordée depuis le tour du col jusqu'au bas de passemens ou de broderie, ou de pourpre ou de quelque autre étoffe précieuse. Il est certain que le nom de *Stola*, Etole, se trouve en plusieurs endroits de l'ancien & du nou-

De l'Etole.

Græc. 41. p. 41. 42. p. 11.

Eslier. l. 7.
19. et 20.
Lut. 16. 9. 22.
Apoc. 4. 7.
11.

Cicero, Phil.
1. 1. 2.

veau Testament, & que par tout où il le trouve il se prend pour un habit ou une robe. Il est aussi fréquent dans les Auteurs profanes dans le même sens. On peut donc assurer que c'étoit dans les commencemens un nom générique pour toutes sortes de vêtements. Dans le tems de Cicéron il étoit spécialement attribué à la robe des Matrones Romaines, comme on le peut voir dans un reproche qu'il fait à Marc-Antoine qui ornoit son habit comme les femmes. Vous avez pris, dit-il, la robe virile, mais aussi-tôt vous en avez fait une robe de femme *. On voit qu'il appelle *Toga* le vêtement des hommes, & *Stola* la robe des femmes, & apparemment que la différence qui étoit pour lors entre ces deux robes, c'est que celles des hommes étoit simple & sans bordure, & que celle des femmes étoit bordée, comme nous l'avons dit ci-dessus.

Joséph. l. 19.
antiquit. Ju.
12. 11.

Caligula imita le luxe & la mollesse de Marc-Antoine, apparemment il fut imité par d'autres Empereurs dans la suite, & l'Étole devint par-là commune aux deux sexes. Les Empereurs en firent des largesses, & pour les envoyer au loin plus commodément, ils se contentoient d'envoyer la bordure qui étoit plus précieuse que le reste, laissant aux particuliers à qui ils faisoient ces présens le soin de se faire une robe de telle étoffe qu'ils voudroient. L'Empereur Constantin en avoit donné une à Macaire Evêque de Jérusalem, pour s'en servir lorsqu'il conférerait le Batême. C'étoit la robe entière qu'il avoit donnée, elle étoit de toile d'or, ou du moins elle étoit tissée de filers d'or ^b. Aujourd'hui

Theodor. l.
1. 1. 1. 1.
c. 17.

* *simpliciti viralem togam, quam sibi in malitiam stolan redidisti.*

^b *Sacram stolan regis m. l. a. aureis sile connectata, quam Imperator Constantinus Miseno dedit, &c.*

Il ne nous reste plus de l'ancienne Étole que la bordure, & cette bordure ne laisse pas d'en retenir le nom, parce que c'est ce que l'Étole avoit de plus précieux.

Les Anciens pour empêcher cette bordure de s'engraillir par la sueur, portoient un linge autour du col plus long que large, à peu près comme les Cravates que l'on porte aujourd'hui. Ils appelloient ce linge tantôt *Sudarium*, & tantôt *Orarium*, parce qu'il servoit à essuyer la sueur de la bouche & du visage. Rien n'étant plus commun que ce terme pris dans ce sens, tant dans les Auteurs profanes que dans les Auteurs Ecclésiastiques, il seroit tout-à-fait inutile d'en apporter des preuves. Il est donc fort probable que c'est de ce linge ou mouchoir, appelé *Orarium*, que l'Étole à laquelle on l'attachoit a été nommée elle-même *Orarium*. Quelques Auteurs donnent encore un autre étimologie à ce nom, qui me semble aussi raisonnable & aussi linéaire. Ils dérivent ce mot *Orarium* du mot Latin *ORA*, qui signifie les bords d'un vêtement, & disent que l'on a donné ce nom à notre Étole quand on en a retranché la robe & qu'il n'en est resté que la bordure. Pour ce qui est des autres étimologies qu'on donne du mot *Orarium* en le tirant du Grec ou du verbe Latin *Ora*, elles sont trop mystiques pour être véritables, & ne conviennent point du tout à mon dessein. Il faut donc les laisser là, & dire quelque chose des usages ecclésiastiques de l'Étole.

Il y a long-tems que l'Étole est en usage dans l'Eglise comme un ornement de distinction entre les Ministres supérieurs & les Clercs inférieurs. Le Concile de Laodicée dès le quatrième siècle, défendoit aux Soudiacres & aux Lecteurs de la porter.

K ij

F. S. Ambro.
de Rejura.
1. 1. 1.
S. Hieron. Ep.
ad Nepotian.
nam. c. 10.
Boutin in
vita S. Cypriani.

San. de Jo.
1. 1. 1.

Des usages
de l'Étole.

Coar. Ladic.
c. 11. et 21.
c. 1. p. 149.

On la donnoit aux Diacres en les ordonnant, & ils ne devoient faire aucune de leurs fonctions sans en être revêtus *. Il faut avoïer néanmoins qu'il y a un Ordre Romain plus ancien que celui que je viens de citer (c'est le huitième de ceux que nous a donné le Pere Mabillon) dans lequel nous voyons que les Acolytes mêmes portoient peut-être l'Etole : car en parlant de l'Ordination des Acolytes, il dit: la Messe étant dite, ou revêt ce Clerc de Chasuble & d'Etole *. Il ne faut pas douter que le Soudiacre n'eût aussi alors les mêmes vêtements, le même Ordre les luy donne aussi. Il semble donc qu'on puisse conclure de-là qu'anciennement l'Etole n'étoit pas un ornement de distinction pour les Ministres supérieurs; mais ce que fit saint Grégoire de son temps nous empêche de tirer cette conséquence d'un nouvel usage qu'il n'approuvoit pas, & que même il abolit. On murmuroit de ce qu'il avoit dépouillé les Soudiacres des habits qu'ils avoient coutume de porter dans le Ministère. Voici ce qu'il répond pour se justifier.

170g. 4. l. 23. *Greg. 4. l. 23.*
 1710. 4. l. 23. *7. 17. 4. l. 23.*
 1711. 4. l. 23. *Jas. 4. l. 23.*
 1712. 4. l. 23. *1712. 4. l. 23.*

Lorsque j'ay ordlé, dit-il, * les Soudiacres à faire leurs fonctions dépouillez de ces habits, je n'ay fait que rétablir l'ancienne coutume de l'Eglise, qu'un de mes prédécesseurs, je ne sçay lequel, avoit quittée, parce qu'il luy avoit plu de leur donner ces ornemens. Car d'où vous est venu à vous mêmes &

* *Si Dignitas vestra non sit, sed ad ornatum & Dignitatem, Ordo
 Rom. 1712.*
 * *Dom. Nulla celebrata fuerit, Insuper Clericum illum planam &
 orantem.*

* *Substitutiones sunt ut quilibet procedere faceret antiqua consuetudine facta, sed quia placuit omnino postea servare, quibus tunc, vel non vestire procedere prescribit. Nam vestire facimus non, quia non habentibus a vestire accipimus? Unde ergo habere, hoc est, in substitutione lineis in Tunica procedant, nisi quia hoc a matre sui Romani & de illis prescribitur.*

dans vos Eglises de Sicile l'usage de ne vêtir vos Soudiacres que de Tuniques de lin, si ce n'est de l'Eglise Romaine votre Metz.

Nous voyons clairement deux choses dans ces paroles de saint Grégoire. 1°. Que l'ancien usage de son Eglise qu'il veut être observé, est que les Soudiacres ne soient vêtus que de l'Aube. 2°. Qu'un de ses prédécesseurs contre cet ancien usage leur avoit encore accordé d'autres habits qu'ils mettoient par-dessus l'Aube. Mais quels étoient les habits dont ce saint Pape dépouilla les Soudiacres de Rome? Je l'ay dit par avance, c'étoit l'Etole & la Chasuble; & voici mes preuves qui dépendent de l'antiquité du huitième Ordre Romain, donné par le Pere Mabillon.

Si cet Ordre Romain qui traite de l'Ordination, rapporte la manière dont l'Eglise de Rome ordonnoit les Acolytes & les Soudiacres avant saint Grégoire le Grand, nous aurons déjot de conclure comme nous faisons, que les habits dont il dépouilla les Soudiacres, étoient la Chasuble & l'Etole. Or plusieurs choses portent à croire que la manière d'ordonner ces Ministres marquée dans ce huitième Ordre, est plus ancienne que saint Grégoire. 1°. Dès le temps du Pape Gélase, plus ancien que saint Grégoire, on ne donnoit plus de sac aux Acolytes en les ordonnant, comme l'on fait ici, parce que dès-lors on leur avoit déjot leur ancienne fonction de porter l'Eucharistie dans des sacs, soit dans la célébration de la Messe, soit ailleurs. On s'est contenté depuis de leur donner des chandeliers & des cierges, dont il n'est pas seulement parlé dans le huitième Ordre. 2°. L'Ordination des trois autres Ordres mineurs n'y est pas non plus rapportée, & elle l'est

Commentar.
p. 14.

au contraire dans les Sacramentaires de Gélase & de saint Grégoire; d'où le Pere Mabillon conclut avec raison l'antiquité de cet Ordre. 3°. L'Ordination de l'Acolyte paroît ici attribuée à l'Archevêque, au lieu que dans les Sacramentaires de Gélase & de saint Grégoire, elle est faite par l'Evêque. Il y a donc raison de croire que l'Ordre Romain qui contient de si anciennes pratiques, est plus ancien que saint Grégoire, & par conséquent que les ornemens qu'il ôta aux Soudiacres de Rome, étoient la Chasuble, & peut-être l'Etole marquées dans cet Ordre pour les Acolytes mêmes.

Sacrament.
Greg. p. 127.
Merand.

Au contraire dans le Sacramentaire de saint Grégoire, l'Etole est donnée au Diacre dans son Ordination comme un signe de son Ministère qui le distingue de tous les Clercs inférieurs. *Per hoc signum, dicit-il, en luy donnant l'Etole, vobis Diaconatus officium humiliter imponimus.* Et cet usage a toujours été observé depuis sans interruption dans l'Eglise Latine. Pour les distinguer encore mieux des Soudiacres, le quatrième Concile de Brague Chapitre 4. ordonna aux Diacres de porter leur Etole par-dessus leur Tunique, & non par-dessous, de peur qu'étant cachée on ne pût les distinguer des Soudiacres qui portoient aussi la Tunique dans les Eglises d'Espagne. Il paroît dans ce Concile qu'ils la portoient sur l'épaule comme aujourd'hui, *Supposito scapula, sicut decet utantur orario.* Et le Concile quatrième de Tolède nous dit que c'étoit sur l'épaule gauche, & qu'il ne faut pas qu'un Diacre en porte deux, puisqu'il le Prêtre & même l'Evêque n'en portent qu'une. Il leur défend de plus de porter une

Les Diacres
portent l'E-
tole sur l'é-
paule gauche.

Con. Tol. 4.
c. 24. tom. 1.
p. 170. an.
412.

* *Caveat Levita gemino vel tertio, sed uno tantum & puro, nec nullo coloratum, nec nudo vitium.* Conc. Ecol. 4. c. 4. an. 403.

Messe Ital.
2. p.

Etole de couleur éclatante, ou ornée d'or. Les Diacres Maronites portent aussi l'Etole sur l'épaule gauche, mais elle est pendante devant & derrière.

Les Prêtres & les Evêques ont toujours porté l'Etole autrement que les Diacres. Ils la portoient autrefois les uns comme les autres autour du col, & pendante par le devant. Les Evêques Espagnols pour se distinguer de leurs Prêtres leur enjoignoient de porter leur Etole croisée sur l'estomach. Mais ailleurs les Prêtres ont continué de la porter comme les Evêques jusqu'à la dernière réforme du Missel Romain, où ils ont commencé à quitter l'ancien usage. Les Prêtres Maronites la portent dans Rome de même que les Evêques, pendante par le devant. Les Moines anciens de Cluny, les Chartreux, & grand nombre de vieux Prêtres François la portent encore de cette sorte. Ce n'est que depuis l'établissement des Séminaires où l'on suit les Rubriques Romaines, & depuis que quelques-uns de nos Evêques ont adopté la plupart de ces Rubriques dans leurs Missels, que l'ancien usage a cessé presque par tout, & que le nouveau est devenu le plus commun.

Con. Brague,
Cap. 4.

Il y avoit autrefois encore une autre distinction entre les Prêtres & les Diacres au sujet de l'Etole; c'est que les Diacres ne la portoient que dans la célébration des saints Mystères, au lieu que les Prêtres la portoient non-seulement en disant la Messe, mais même dans l'usage commun. Ils étoient obligés de la porter par tout, & de ne la quitter jamais, &

Les Prêtres
portent l'E-
tole par tout.

* *Ita ut de uno eodemque oratio utrumque numerum premit, & quom in uno portat in utroque. Con. 3. Brague. c. 1.*

* *Præbyteri sine intermissione unamque orationem propriam distinctionem sacerdotum dignitatis. Capitular. lib. 2. cap. 17. Regem. an. 7. de Discep. Ecol. sup. 202.*

c'étoit la marque de la dignité sacerdotale. S'ils étoient batus ou tuez sans avoir leur Etole, ils étoient regardez comme des Laïcs, & la peine infligée aux malfaiteurs en ce cas étoit moins grande que si le Prêtre mort avoit eu son Etole. La négligence, le relâchement, & peut-être l'amour des modes ont fait perdre aux Prêtres cet ancien usage. Les Evêques l'ont conservé plus long-tems; mais ils s'en sont enfin emmuez aussi-bien que les Prêtres, & il n'y a que le Pape qui l'ait retenu jusqu'à présent. Ce que nous venons de dire pour prouver que l'Etole est une marque de distinction pour les trois Ordres sacrez, sert aussi à prouver qu'elle n'est point du tout une marque de juridiction, comme quelques-uns se l'imaginent. Ainsi les Archidiaques qui prétendent dans leurs visites obliger les Curez à quitter leurs Etoles, fondez seulement sur ce qu'ils ont juridiction sur les Curez, & que l'Etole en est la marque, se trompent fort. C'est sur la possession qu'ils doivent fonder leur droit, & non pas sur une chimère comme celle-là. L'usage & la coutume des lieux est l'unique règle sur laquelle on juge de ces causes dans les Cours supérieures, comme on le peut voir dans le Journal des Audiances en plusieurs endroits.

DU MANIPULE.

Les Auteurs qui ont traité des rites de l'Eglise, conviennent tous que ce que nous appellons aujourd'hui *Manipule*, étoit dans son origine un mouchoir ou une serviette. On le nommoit d'abord *Mappula*, comme on le voit dans les Ordres Romains; mais parce que ce terme signiïoit diverses choses, tantôt un dais, tantôt une housse de cheval, on a enfin abandonné ce mot, & celui de *Manipule* lui est demeuré. Il y a même beaucoup d'appa-

Genes. Com. in eod. part. 7. tit. 6.

C'étoit un mouchoir.

rence que ce linge a été nommé *Ovarium*, avant que d'être appelé *Mappula*, puisqu'il étoit destiné à servir de mouchoir ou de serviette à essuyer la bouche & le visage. Il est très-certain qu'à cause de cet usage on l'a appelé long-tems *Sudarium*. Il seroit donc, ce me semble, très-raisonnable de croire que l'*Ovarium* que le huitième Ordre Romain cité cy-dessus, donne à l'Acolyte & au Soudiacre, est plutôt ce que nous appellons le Manipule que l'Etole. Et ce qui fortifie cette conjecture, c'est qu'il est dit dans le même Ordre, que le Soudiacre le tenoit dans sa main, ce que les Ordres postérieurs disent aussi du linge appelé *Mappula*¹. C'est ainsi que parle le huitième Ordre; & le sixième en parlant des ornemens qu'on doit préparer pour les Soudiacres, ajoute: *Et Mappula in sinistra manuum servanda*. On peut donc conclure raisonnablement que ce que le Soudiacre doit porter en sa main, selon ces deux Ordres, est une seule & même chose, appelée de deux noms différens, qui constamment ont été donnez anciennement à un mouchoir.

Le Livre des divins Offices qui porte le nom d'Alcuin, donne lieu de croire que le Manipule n'étoit encore qu'un mouchoir dans le tems que son Auteur vivoit². Etienne Evêque d'Autun en expliquant ce que signiïoit les ornemens des Prêtres, dit en parlant du Manipule, qu'ils s'en servent ordinairement à essuyer leurs yeux³. Le Manipule n'étoit donc encore qu'un mouchoir dans le siècle de cet

Ainsi de l'Etole, sup. p. 154.

¹ *16e Subdiaconi instrum. Tunicam albam, & scutum otatum ferri in manu, itaq. ante caput alatum. Ord. Rom. l. 8. tit. 11. n. 2.*

² *Mappula, sicut i quoniam in hincit parte gellata, qui videntur occurrere dicitur dicitur de manipulo. c. 1. in fine de Off. Book. 1. c. 1.*

³ *Mappula, dit-il, qui solent necesse siccatis oculorum, tenent per se regulam. Steph. Balducci. l. de sacram. altaris, cap. 10.*

Evêque : mais on n'est pas sûr du siècle où il vivoit : Quelques-uns ont crû qu'il vivoit dans le dixième siècle, & l'usage qu'il rapporte du Manipule convient fort à ce tems-là ; au lieu qu'il ne convient point du tout au douzième siècle, où d'autres Auteurs disent que cet Evêque a vécu. Ce qui fait la diversité de ces sentimens, c'est qu'il y a eu certainement deux Evêques d'Autun qui ont porté le nom d'Etienne : mais outre les difficultés que l'on peut faire sur le tems où ils ont vécu, l'on ne sçait lequel des deux est l'Auteur du petit Traité du Sacrement de l'Autel, d'où je tire ce passage. Quoi qu'il en soit, Honoré Prêtre d'Autun, qui vivoit peu avant ce dernier Etienne, & peut-être dans le même tems, ne parle plus du Manipule comme d'un mouchoir dont on se servoit encore de son tems à s'essuyer, mais il dit qu'il servoit autrefois à cet usage. Voici ses paroles : *Sacerdos fassonem in sinistram brachium ponit, qui & Mappula & Sudarium vocatur, per quod olim sudor & narium sordes extergebantur.* Il y avoit donc déjà long-tems que le Manipule, de mouchoir qu'il étoit, étoit devenu un ornement.

Honor. Aug.
gen. an. l. 1.
c. 201.

Il y a encore
un changement.

Mais comment cette métamorphose peut-elle être arrivée ? Voici ce que je pense sur cela, mais ce n'est qu'une conjecture. Quelques uns de ceux qui aimoient mieux la magnificence que la simplicité dans les choses qui servent à l'Autel, s'aviserent apparemment de mettre de la dentelle ou de la broderie au mouchoir qu'ils portoiert sur le bras, & furent bien-tôt imitez par d'autres ; car dans le culte extérieur on ne manque jamais d'imitateurs. Et comme les hommes en chérissent facilement les uns sur les autres, ce mouchoir devint si beau & si

riche qu'on n'osa plus s'en servir. Devenu inutile, on retrancha la toile, & à la place l'on mit une pièce d'étoffe, à laquelle on attachait la bordure, que l'on élargit dans la suite par les bouts, & auxquels on mit des croix comme à l'Etole.

Outre les vêtemens dont nous venons de parler, les Anciens se servoient encore d'une robe de dessus, que les Grecs appelloient *Planera*, & que les Latins appelloient *Casula*, parce qu'étant large & ronde, elle couvroit tout le corps de l'homme depuis le col jusqu'aux pieds. Les bras mêmes étoient comme enfermés dans cette espèce de petite maison, et forte que pour pouvoir agir il falloit la retrousser par les côtés. Je ne croy pas que cet habillement fût connu des Romains avant l'Empire de Constantin ; mais au lieu de cela, ils en avoient un autre qu'ils appelloient *Pennula*, qui leur couvroit la tête & le reste du corps, & dont ils se servoient l'hyver & par la pluie, & sur tout à la campagne. Lampridius dit que l'Empereur Sévère permit aux vieillards pour se garantir du froid, de se servir dans la Ville même de ces sortes de manteaux, dont pour l'ordinaire on ne se servoit qu'à la campagne*. Ulpien sur la *L. vestis ff. de auro & argento legat.* met ce manteau au rang des habits communs aux hommes & aux femmes. Et pour montrer qu'il ne servoit communément que pour se mettre à couvert de la pluie, il n'y a qu'à voir la réponse de Galba à un de ses amis qui vouloit emprunter son manteau, *Pennulam : S'il ne pleut pas, dit-il, vous n'en avez pas besoin ; & s'il pleut, je m'en veux servir moi-même.*

De la Chasuble de la Casupe.

Casula, quasi parva casula. Honor. August. l. 1. c. 201. *Ulpian lib. 1. Origin. c. 201.*

Quintilien. l. 6. c. 1. 4.

Juvénal. l. 1. c. 1.

* Pennula intra orbem frigoris casula, ut seneo intererat permissis, cetera igitur vestimenta genas semper circumstantiam, aut pluviam stultis.

Il est certain qu'au tems de Tertullien ce manteau étoit encore en usage dans l'Empire Romain pour toutes sortes de personnes, que c'étoit un habit de campagne, & qu'il s'appelloit toujours *Penula*, & jamais *Planeta* ni *Casula*. Il est encore certain que cet Auteur entend de ce manteau de campagne le passage de saint Paul, 2. *Tim.* 4. v. 12. qu'il n'a jamais pris ce manteau pour un habillement consacré à l'Autel, & que ce qu'il en dit ne peut être tourné dans ce sens. Cependant comme il y a des Auteurs qui se servent de Tertullien pour prouver que dès le tems des Apôtres il y avoit des habits réservés à l'Autel, & que celui que saint Paul avoit laissé chez Carpus, étoit une Chasuble avec laquelle il célébroit, il est bon de rapporter le passage de Tertullien dont on abuse; mais il faut le rapporter tout entier pour en mieux découvrir le sens, & pour être pleinement convaincu qu'il n'a jamais pensé à ce qu'on lui fait dire.

Tertullien après avoir expliqué l'Oraison Dominicale, touche divers abus qui se gissoient de son tems parmi les Fidèles dans la prière, soit publique, soit particulière. Il commence par reprendre ceux qui avoient beaucoup de soin de laver leurs mains avant que de prier, mais qui se mettoient peu en peine de la pureté intérieure qui doit l'accompagner.

Il passe ensuite à d'autres vaines observances, dont la vanité, dit-il, méritoit aussi d'être condamnée, puisqu'elles ne sont fondées sur aucun précepte ni de Seigneur ni des Apôtres. Il ne fait pas les attribuer à la Religion, mais à la superstition, dit-il, & quand

* C'est-à-dire tel ou quel, quel Genilium designante. De est equitatum, expointu penultio orationem faceret: sic enim addeant ad Iohis amorem. Expositio pour desputer, à l'abbé de Terrellien.

elles n'auroient d'autre défaut que celui de nous rendre semblables aux Gentils, il faudroit les abolir. Telle est, dit-il, la pratique de ceux qui ôtent leur manteau pour prier; car les Gentils en usent ainsi quand ils vont adorer leurs Idoles. Si cela eût été nécessaire, les Apôtres nous l'auroient marqué, eux qui nous ont laissé des enseignemens sur la manière dont on doit être habillé quand on vient à la prière. Mais peut-être s'imaginent-ils que saint Paul quittoit son manteau pour prier quand il étoit chez Carpus. Car Dieu apparemment n'écoute point ceux qui ont leur manteau sur les épaules*. Qui ne voit que Tertullien ne songe ici qu'à se moquer de la superstition de ceux qui ayant apporté à l'Eglise un manteau de pluye, croyoient le devoir ôter par respect dès qu'ils étoient entrez, comme si Dieu s'étoit mis en peine qu'ils eussent un manteau, ou qu'ils n'en eussent point?

Pour ce qui est de l'habillement appelé également *Planeta* & *Casula*, je ne vois point d'Auteurs qui en aient parlé avant le cinquième siècle, & aucun n'en parle comme d'un vêtement fait pour se garantir du froid ou de la pluye. Cassien & saint Isidore en parlent comme d'un habit commun aux Laïcs de leurs tems, qui par conséquent ne convenoit point aux Moines. *Monachum Planetis non est factus*, dit saint Isidore. Saine Césaire en portoit une dans l'usage commun, & l'Auteur de sa vie l'appelle *Casula*. Ce Saint, dit-il, passant un jour dans la place de la Ville, il aperçut un possédé que le démon tourmentoit, & l'ayant considéré, il fit le signe de la croix sur lui, avec sa main cachée sous

De la Chasuble dans l'usage civil le ecclésiastique.

S. Isidore, in l. 2. c. 12.

De Vita. c. c. lxx. Ard.

* Nisi si qui parant Paulum Penulam sumi in occasionem putes Carpus reliquidit. Quis scilicet non audiat penulam?

la Chasuble, pour n'être vu de personne^a. Les Moines en portoient dans le sixième siècle, quoi qu'il fut encore un habit commun aux Laïcs. Nous en avons une preuve dans la Vie de saint Fulgence, & dans les Actes où il est dit: Qu'il n'eut jamais de Chasuble de prix, ni de couleur éclatante, & qu'il ne permit point à ses Moines d'en avoir. Dans le huitième siècle, la Chasuble étoit encore l'habit commun des Prêtres & des Diacres pour la vie civile. Que les Prêtres & les Diacres, dit le Concile de Letrine, ne portent point de Juste-au-corps comme les Laïcs; mais qu'ils se revêtent de la Chasuble, comme il convient aux serviteurs de Dieu^b. J'ay traduit *sagis* par le mot de Juste-au-corps, parce que c'étoit un habit militaire des Gaulois, étroit & court approchant de nos Juste-au-corps.

L'on ne sçait pas précisément le tems où la Chasuble a cessé d'être à l'usage commun & civil des Prêtres & des Diacres, & quand on a commencé de ne plus s'en servir qu'à l'Autel. Mais l'on sçait certainement qu'elle servoit à l'Autel dans le tems même qu'elle servoit encore à l'usage commun. Cela paroît visiblement par le Sacramentaire de saint Grégoire, & par les plus anciens Ordres Romains. Il est dit dans le huitième Ordre que pour ordonner un Acolyte on le revêtoit d'une Chasuble, *Induunt Clericum illum Planetam*, & que l'Evêque luy donnoit un sac entre ses bras sur la Chasuble, *Porrigit in ulnas ejus sacculum super Planetam*. Dans le premier Ordre il est marqué que le Soudiacre tient le Manipule de l'Evêque de sa main gauche sur la Chasuble.

^a Habens eorum sub Casula, ut à suis non videretur, eorum non tunc tecti.

^b Presbyteri & Diaconi non sagi Latœorum moec, sed Casula utantur tunc servorum loci.

luble

seriant me tenebra. Et dixi: Quis dabit mihi; curas sicut columba, & volab, & requiescans? Ego congaui fugiens, & mansi in jumentum. Conatur homo plerumque corrigere homines distortos, pravos, pertinentes quidem ad curam suam, sed in quibus deficiat munus humani industria & vigilantia; corrigere non potest, pati necesse est. Et qui corrigi non potest, iustus est, aut consortio generis humani, aut plerumque Ecclesiastica communione, intus est, quid facias? quòd his? quòd te separabis, ut ista non patiaris? Sed adito, loquere, exhortare, blandire, minare, corripere. Feci omnia, quicquid virium habuit, impendi & expelli, nihil tunc video proficisse; omnis opera insuperata est, debet remansit. Quomodo ergo requiescet cor meum à talibus, nisi ut dicam, Quis dabit mihi pennas? sicut columba tamen, non sicut corvo. Columba a molestis quartæ volatantem, sed non amittit dilectionem. Columba enim pro signo gemitus ponitur, & in ea gemitus amatur. Cum malis igitur necessario vivens, ita & ora. Multi iusti pennas optant, sed plerumque ita ligantur ut volare non possunt. Fortè enim non ligantur visco, sed ligantur officio. Et si in desertum illis fugere liceret, ibi que illos cum multis congregaret caritas, & in ipsis multis malos ad exercitationem suam inventirent. Quia in omni congregatione multitudinis necesse est ut inveniantur mali. Deus enim qui novit exercendos nos, miscet vobis & non perseverantibus: aut caris ut a similibus, ut non in bona veni in quo perseverare debent. Novit enim necessarium esse nobis ut feramini malos, & proficiat quod boni sumus. Novetat Christus Traditorem suum. Illius malum quantum bonum operatus est: & tamen inter duodecim electus est, ne ipse duodecimarius tam exiguis numerus esset sine malo. Hæc ad exemplum nostra patientia, quantum necesse erat ut inter malos viveremus, necesse erat ut malos sicut scientes, sicut nescientes toleraremus: exemplum patientiæ præbuit ne desisteret, cum cuperis inter malos vivere.

L

Vita Fulgen-
tii. c. 27.
apud Galland.
t. 1. p. 61.

An. 741.
F. l. i. Capit.
ular. col. 111.

Voyez Du
Cange sur le
mot sagis.

Sacramentar.
p. 116.

T. 87.

T. 7.

es. S. August.
en 174. 175.

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

UNIVERSIDAD DE ALBANY

l. August.
in 174. in
175. c. 27.
apud Galland.
t. 1. p. 61. c.
174.

DOMINICA V. POST OCTAVAS
EPIPHANIE.

Simile est regnum calorum grano sinapis, quod accipiens homo seminat in agro suo... Simile est regnum calorum fermento, quod accipit mulier abscondit in farina satis tribus, donec fermentatum est totum. Matt. 13.

GRANI sinapis, & fermenti parabola à Christo propolita, initium & progressum Christianæ Religionis & veræ Ecclesiæ significant. In ortu suo minimum est granum sinapis, sed cum creverit, fit arbor; ita ut volucres cæli in eam advolet, & in ramis ejus habitent. Modicum fermentum, sed in tribus faris satis absconditum, totam massam extollit & dilatat. Ita Religio Christiana Evangelii prædicatione, Christi veri Dei humilitate, verbo crucis fundata, in ortu suo minima erat, cum Paganorum superstitio, & Philosophorum sectis longè lædèque diffusis comparata; sed in sui progressu & propagatione tantum & tam admirabile incrementum habuit, ut terram impleat, ad eamque confluent omnes Gentes Christo in hereditatem à Patre data. *Postula a me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam termino terre...* Remissentur & convenerint ad Dominum universi fines terre, & adorabunt in conspectu eius universa familia gentium: quoniam Domini est regnum, & ipse dominabitur gentium... *Et dominabitur à mari usque ad mare, & à sinuine usque ad terminos orbis terrarum...* Et adorabunt eum omnes reges terra, omnes gentes servient ei. Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium, & elevabitur super

Mat. 13.
Luc. 13.
1. 17.

Mat. 23.
1. 17.

Mat. 23.
1. 17.

PARS II. DOM. V. POST OCT. EPIPH. 163

colles, & fluent ad eum omnes gentes: & ibunt populi multi, & dicent: Venite, & ascendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Jacob; & docebit nos vias suas, & ambulabimus in semitis ejus: quia de Sion exibit Lex, & verbum Domini de Jerusalem; & iudicabit gentes, & arguet populos multos. Hac ratione Ecclesia Christi verè Catholica est, id est universalis. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 1. §. 5.) Sed & divinæ caritatis fermento, sub confessione trinum in ova essentia Sanctissimæ Trinitatis personarum dilatata, conservavit unitatem suam, Unum corpus, & unus spiritus, sicut vocari estis in una spe vocatiōnis vestre. Unus Dominus, una fides, unum baptisma. Ecclesia Christi una est. Unde ab ejus communione Hæretici & Schismatici excluduntur. (Ibid. §. 6.) A Christo per Apostolos granum sinapis, id est, Evangelium in agro suo seminate, fundata est. Hinc Apostolica dicitur. (Ibid. §. 7.)

Evidens est evidentiæ morali, Religionem Christianam Catholicam solam esse in terris veram Religionem. (Lib. 1. Quæst. 1.) Christianæ Religionis veritas demonstratur. 1. Ex Prophetarum vaticiniis. 2. Ex miraculis. 3. Ex Evangelii prædicatione, & Ecclesiæ propagatione à virtus pauperibus, ignobilibus & rudibus facta. 4. Ex constanti Martyrium. 5. Ex ipsius Religionis Christianæ sanctitate. (Lib. 1. Quæst. 1. Art. 1.) Ecclesiam sanctam, sicut unam, Catholicam, & Apostolicam credimus ac profitemur. (Quæst. 2. Art. 1. §. 4.) Ecclesia maxime diligenda & observanda est... Reverentia & obedientia Ecclesiæ pastoribus debita... In Ecclesiæ iudicio acquiescendum... Ecclesiæ malis & calumniis compatendum... Ad mortem pro Ecclesiæ subeundam parati esse debemus... Ecclesiam offendit, qui Christum offendit, & e contrario... Eos qui ad Ecclesiam separati sunt, ungere debemus ut ad ejus unitatem redeant: eos qui nobiscum inimus sunt, ad Dei

& Ecclesie amorem accendere. (Ibid. g. 9.) Membra
 sumus Ecclesie Catholice, Christianam & Catholicam
 Religionem proficimur, ne vivamus ut Pagani, in modo
 pejus quam plerique ipsorum, pejus quam Hæretici.
 Cantamus in Ecclesia: *Salvos nos fac, Domine Deus
 noster, & congrega nos de nationibus, ut constituamur
 nomini sancto tuo.* Qui nascuntur gentibus, salvi non
 sunt; salvantur autem qui congregantur de gentibus, sa-
 lute fidei, salute spei, salute incristissima caritatis, sa-
 lute spiritali, salute promissionum Dei. Qui ergo cre-
 dit, sperat, & amat, non continuo salvus dicendus est.
 Interest enim quid credat, quid speret, & quid amet,
 Nemo quippe vivit in quacunque vita sine tribus istis
 anime affectionibus, credendi, sperandi, amandi. Si
 non credis quod credunt gentes, non speras quod spe-
 rant gentes, non amas quod amant gentes; congregaris
 de gentibus, segregaris, hoc est separaris de gentibus.
 Nec te terreat commixtio corporalis in tanta separatio-
 ne mentis. Quid enim tam separatum, quam ut credant
 illi demone Deos, credas tu qui unus & verus est Deus?
 Sperent illi tanta sæculi, spes tu æternam vitam cum
 Christo; Amant illi mundum, ames tu artificem mun-
 di; Qui ergo aliud credit, aliud sperat, aliud amat,
 vitæ probet, factis ostendat. Christus Jesus pretium de-
 dit sanguinem suum, vitam suam, labores suos, pas-
 sionem suam, mortem suam, ut nos redimeret, ut con-
 gregaret de gentibus. Si autem miseris gentibus, non
 vis legi eum qui te redemit. Miseris autem gentibus
 vita, factis, corde, talia credendo, talia sperando, ta-
 lia diligendo; Ingratus es Redemptori tuo, nec agno-
 scis pretium tuum, sanguinem Agni immaculati. Ut
 ergo sequaris Redemptorem tuum, noli te misere gen-
 tibus similitudine morum atque factorum. Dant illi
 sumptus pro cultu, pro fœlis in honorem Deorum
 suorum; dant vobis die nosynas in honorem Christi, qui
 sibi datum reputat quod pauperibus erogant. *Amos*

Matth. 23. 49.

*dicis vobis, quamdiu fecistis ante hoc fratribus meis mi-
 nimis, mihi fecistis. Avocaturus Pagani cantionibus lu-
 xuriantium, avocare vos sermionibus Scripturarum. Cur-
 rum illi ad theatrum, vos ad Ecclesiam. Inebriantur il-
 li, vos jejunate. Hæc si faciatis, benedicti eritis: Salvos
 nos fac Domine Deus noster, & congrega nos de natio-
 nibus, ut constituamur nomini sancto tuo, & glorietur
 in laude tua.*

DOMINICA SEPTUAGESIMÆ.

Quid hic statis tota die otiosi? Matth. 20. 6.

Cum omnium creaturarum vocibus homines otio-
 sos, qui tempore ad salutem sibi concessio abutan-
 tur, Deus increpaverit; cum eorum torporem & legiti-
 mum arguisset Adami exemplo, qui *positus est in para-
 diso voluptatis, ut operaretur & custodiret illum:* *Gen. 2.*
 Samsonis, qui in sinu Dalila dormiens, à Philistæis
 captus est, excæcatus & illulus: Davidis, qui domi
 in oao voluptario manens, quo tempore solent Reges ad
 bella procedere, in adulterium & homicidium lapsus
 est: Salomonis, quem otium & abusus sumptus facis,
 quam illi Deus concesserat, corripuit, ut in libidinem
 effusus, multum alienigenarum Deos adoraret: Mu-
 hersis fortis, quæ *penam otiosa non cavendit*: Cum dor-
 cuisset quod *Hom. nascitur ad laborem & avis ad vola-
 tum*: Cum pugnam ad formicam misisset, ejus exem-
 plo erudienda: Cum otium multorum malorum ius-
 tem esse docuisset: Cum (inquam) his omnibus exem-
 plis hominum otiosorum ignaviam Deus arguisset, no-
 vissimè loquens est illis in Filio suo Christo Jesu, quem
 constituit hereditem universorum, per quem fecit & se-
 creta, & qui salutem operans est in medio terræ, qui
 ulque modo operatur: *Quid hic statis (inquit) tota die
 otiosi? Ite & vos in vineam meam, & quod iustus*

Lij

fuerit, dabo vobis. Nullam excusationem habemus, si vineam nobis commissam, id est animam nostram non colamus, si pro Dei gloria, & pro salute nostra non laboremus. Non possumus dicere; *Nemo nos conduxit*: Dominum enim habemus, qui nos non solum conduxit, sed emittit, cujus seruitur nos addiximus in Baptismo, cui omnia opera nostra debemus. *Non estis vestri, emittit enim estis patris magno*. Dicere non possumus, iustam nobis laborum mercedem non offerri: immo superabundantem, & insulam, nobis promissi, regnum caelorum, vitam aeternam, se ipsum. Conqueri non possumus de operarum ac laborum difficultate: mandata eius graviora non sunt; *Jugum eius suave est, & onus leve*. Igitur quid hic sumus tota die otiosi? Hic in Ecclesia, in qua nullas arbores infructuosas patitur Christus. Unde sic ut in qua fructus non invenit, maledictio arefecit: & servo ignavo qui talentum abscondit, & defecit pecuniam Domini sui, adimetudum significat, illique dandum qui quinque talentis à Domino suo accepit diligentissime operatus, alia quinque lucratus est. Quid hic sumus, qui semper ambulare, immo currere debemus in via mandatorum Dei? Quid hic sumus tota die, nisi brevi, quae dies est salutis, postquam *Veni nos, quando nemo potest sperari*. Totà die, cujus nulla pars est quae celum mereri non possimus, actione minime difficili, minime laboriosa, scilicet Dei amore, cuius propterea diuinitum mementum nobis perire debes, dicente Spiritu sancto per os Sapientis: *Non defraudetis à die homo, & partem à bono domini non te praevertat*. Itē ergo, & in vinea Domini laborate, si aeternam, si denarium diuinum, si beatitudinem caelestem accipere vultis. Itē primo mane, adolescens, caelestis Patris-familias vocacioni prompto & fidei animo obtemperate. *Bonus est virum portaverit jugum ab adolescentia sua*. Manna primo mane in castris Hebraeorum plueret, & colligi ab omnibus voluit. *Statim enim ab exiguo radia solis caelesti-*

1. Cor. 1. 10. 10.

Matth. 11.

Joh. 1. 1.

Eph. 1. 10.

Thren. 1. 17.

rum abessebat: ut notum omnibus esset: (inquit Sapientis) *Sap. 11. quoniam oportet praevocare solem ad benedictionem tuam, & ad ortum lucis te adorare*. Itē in vineam Patris-familias, juvenes, qui adolescentiae tempus inaniter contrivistis in nugis, in otio, in voluptate, nec ad Deum conversi estis, & ad horam tertiam vocanti obtemperate. Ne dixeritis: *Prunae bonis quae sunt, & utamur* *Sap. 11. creatura tanquam in juvenitate celeriter*. Vno pretioso, & argento nos impleamus: & non praevertat nos flos temporis. Coronemus nos rosis antequam marcescant: nullum pratum sit quod non pertranseat luxuria nostra. Itē in vineam Domini, viri, qui juventutem vestram mundo & voluptati devovistis, & circa horam sextam & nonam vocantem sequimini. Cogitate, quia dies vestri tanquam umbra praetercunt. *Dies mei* (inquit S. Job) *velocius fuerunt cursori: fugerunt, & non viderunt bonum: pertranseerant quasi aves poma portantes, sicut aquila velans ad escam*. Tandem & vos senes, itē, & laborate in vinea Domini, Vocantem & circa undecimam horam sequimini, ne tardetis ultra converti ad Dominum post haec: *Tempus non erit amplius*. Ne despondetis animos, Pares eritis eis qui portaverunt pondus diei & aetatis, denarium sicut ipsi accipietis à misericordissimae Patris-familias bonitate, mercedem aeternam, Dei quoniam eritis in omnibus, firmitatem, si fideliter & impigre eam, quae reliqua est, hora laboretis. Vos verò qui Christianè semper vixistis, qui Deo ab adolescentia servastis, ne propterea extollamini, sed dicite, *Servi inutilis sumus*. Vobis enim forte pares emunt, forte etiam in gloria gradu superiores, qui tardius ad Deum sunt conversi, quia fervore & humilitate majori post conversionem suam in vinea Domini laboraverunt. Imò verò timete ne ignavia vestra, tepore, & inlicitatibus occultis amittatis coronam. *Qui se existimat stare, videat ne cadat*. Tene quod habetis, ut nemo accipiat coronam tuam. Caritate ferventes, spiritu humiles cibo-

Sap. 11.

Sap. 11.

Apost. 1. 1.

1. Cor. 11. 17.

Apost. 1. 10.

te, omnibus Dei servis vos postponere, de aliis preclare, de vobis humiliter sentientes, quia sola humilitas Dei misericordiam & gratiam nocentiorum advocat, qua sunt *novissimi primi*; cum humilitatis & fervoris tenuisio faciat ut *primi sint novissimi*: Humilitatis tandem & caritatis ordo, eius excludat ab æterna mercede plurimos, qui in vineam Domini sunt vocati, vel in ea etiam aliquandiu laboraverant, sed in labore usque ad finem diei non perseveraverunt. *Muli enim sunt vocati, pauci vero electi.*

De aecidia, quàm grave sit peccatum? Adversatur primo & maximo divinæ dilectionis mandato. 2. Adversatur præcepto quo in Deo delectari iubemur. 3. Adversatur desiderio iustitiae. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Art. 1.*) Aecidia rei sunt, qui salutem suam, mediisque ad illam à Deo & Domino nostro Jesu Christo præscripta, mandatorum ejus obli-viantur & proprii status atque vocationis officia negligunt. (*Ibid. Art. 2. Regula 4.*) Aecidia rei sunt, qui vigiliant ne vitiatorum sentes & mala gemitiva in corde suo pullulent, & qui ora evellere studii ferventibus non conantur. (*Regula 5.*) Spiritualis vineæ purificationi & purificationi temporis incumbendum, ut palmes non infringat *fructum plus afferat*. Aecidia rei sunt, quicumque in Christiana & sui status perfectione proficere pro virili non conantur. (*Ibid. Regula 6.*)

Aecidia rei sunt, quicumque conversionem suam differunt ac procrastinant. (*Regula 7.*) Aecidia rei sunt, quicumque tempus ad salutis lætæ negotiorum peragendum à Deo sibi concessum, in otio, ludis, inanibus colloquiis, ambulacionibus & visitacionibus minime necessariis, ac læali voluptatibus contempunt. (*Ibid. Regula 16.*) Rectus usus temporis constat optimâ dispositione prævium, expiatione præviorum, prævisione futurorum. (*Ibid.*) *Videte vique, fratres, quomodo cantè ambulatis; non quasi insipientes, sed ut sapientes; re-*

divinentes tempus, quoniam dies mali sunt. Nemo vestrum parvi æstimet tempus quod in confabulationibus otiosis aut in otio consumitur; siquidem tempus acceptabile est, & dies salutis. Liber contabilari, alunt, donec hora prætereat. O donec hora prætereat, ô donec prætereat tempus! Donec hora prætereat, quam tibi ad agenda pœnitentiam, ad obviendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad gloriam promerendam, misericordiam Conditoris indulget: Donec transeat tempus, quo divinam tibi propitiâ debueras pietatem; properate ad angelicam societatem, suspirate ad amillam hereditatem, aspirate ad promissam felicitatem, excitate remissionem voluntatem, sere commissam inquirantem. Sic nititur, sic agricola, cum diu desiderata absierit opportunitas seminandi; sic vinitor, cum expectatum tempus putationis advenit, invenisse occupationem, & quasi irreprehensibiliter sine opere diem transgressi lætantur. Sic instantibus mundanis inlisteres necesse mortis, occasiones quætere solent, ut quem ferrè sibi ex eis questum proventu contingat. Sic demque pauperes mendicantes, cum multis clamoribus evocant tandem sufficienti elemosinarum distributor, diverticula exstant, & concurrentibus locis vacuos ambunt occupare recessus, & fovere lateras in angulo platearum.

IN EADEM DOMINICA.

Re. C. ubi in vineam meam.

Vito sapienti & iusto sua vita vinea est, sua mens, sua conscientia. Nihil inculum deseruntive sapientis in se relinquit. Sultus non ita. Quicquid apud eum in gloria invenit, cuncta jacentia, cuncta inculta & sordida. Non est vinea stulto & peccatori. Quomodo videtur, ubi nihil plantatum, nihil elaboratum usquam apparet? Tota spina silvescit & tribulus peccatoris vitæ;

et. Bernard.
serm. 17.
de liturgia.

et.
et.
et.
et.
et.
et.
et.
et.
et.

et. Bernard.
serm. 17.
in Cantu.

et.

UNIVERSIDAD DE

UNIVERSIDAD DE BURGOS NOMA DE NUEVO LEÓN

Joan. 10. 2.

Epist. 1. 17.

Prover. 24.

2. Id. 72.

2. Cor. 1.

Eccles. 7. 27.

Ierem. 17.

Cant. 2.

& vinea est? Esti sunt, jam non est, redacta nimirum in solitudinem. Ubi vitis virtutis? ubi botrus boni operis? ubi vinum lætitiæ spiritualis? *Per agrum hominis pigri transivi, & per vineam viri stulti, & ecce totum repleverant urtica, & operuerant superficiem ejus spina, & mœcra lapidum destruxa erat.* Non potest vinea esse, ubi vita non est. Quomodo vita cum sterilitate? Arbores arida & in sterilitatem versa, nōmne mortua judicatur? Et fœrmenta mortua sunt. *Et occidi in grandine vineas eorum* (ait Propheta) vitæ privatas ostendens, quæ sterilitate damnatæ sunt. Sic stultus, eo ipso quod inutiliter vivit, vivens mortuus est. Solus vir sapiens & justus vineam habet, seu vinea est. Lignum est fructiferum in domo Dei, fructum suum dans in tempore suo, ex fide vivens, quæ per caritatem operatur. Bona vinea justus, imò bona vinea justus, cui virtus vitis, cui æctio palme, cui vinum testimonium conscientiæ, cui lingua torcular expressiois. *Gloria nostra hac est*, inquit, *testimonium conscientie nostræ.* Apud sapientem & justum nihil vacat. Sermo, cogitatio, conversatio, & si quid aliud ex eo est, totum Dei agricultura, Dei ædificatio est, & vinea Domini Sabaoth. In vinea spiritali semper laborandum. Fodienda per humilitatem; stercorenda per elemosynas: *Divitiæ instar fumi congregatæ coram Deo factent; in manus pauperum velut in agros dispersæ, vineam spiritalem animæ nostræ fovent, & uberrimæ vindemix præparant.* Putanda est vinea per mortificationem. *Tempus putationis advenit*; ut bonum Christi odorem longè latèque diffundat. *Vinea florentes dederunt odorem suum.* Alligandi sunt palmites ad palum, ad Christi crucem, quia *Sicut palme non possunt ferre fructum à se ipsa, nisi manserit in vite, sic nec vos* (inquit Christus) *nisi in me manseritis.* Vulpes denique capiendæ, quæ vineam devorantur. *Capite nobis vulpes parvulas, quæ devorantur vineas.* Pessima vulpes occultus detractor, sed non minus nequam adulator

blandus. Ab his cavendum. Capiendi sunt beneficiis atque obsequiis, monitis salutaribus, & orationibus pro eis ad Deum. Carbones ignis congerendi super caput malodici & adulatoris, quousque (si fieri potest) & ille invisidam, & iste simulationem de corde tollat. Capiendi sunt, ut Christo vel restituantur, vel acquirantur. Vulpes parvulæ sunt, vitia quedam subtilissima, specie palliata virtutum, cogitationes hominum vanæ, immisiones factæ per Angelos malos, qui se transfigurant in Angelos lucis. Vulpes illas capi jubet Sponsus, id est, deprehendi, convinci, prodi: quibus apparere, peccare est. Non sic cætera vitia, quæ velut sævientes bestix, manifestè veniunt, manifestè nocent, scientes captivant, superant reluctantes, urpote vi, non dolo agentia. Bestix illæ exterminandæ, impognandæ, interficiendæ sunt, ne vineas evertant & dissipent. Vulpes verò illæ parvulæ, dissimulatrices maxime, capiendæ in calliditate sua, prociendæ, quia prodiæ non nocent. Vulpes etiam parvulæ nascencia vitia intelligi possunt, quæ in ipso ortu observanda sunt & capiendæ, ne crescentia plus nocent, & difficilius capiantur.

DOMINICA SEXAGESIMÆ.

*Exiit qui seminavit, seminare semen suum...
Semen est verbum Dei... LUC. 8.*

Vetbum Dei semen cælestè est, in mente divina ab æterno conceptum, à Prophetis, & ab ipso Dei Filio Christo Jesu in mundo seminatam, ab Apostolis predicantem, Judæis primùm, deinde Gentibus, Scripturis commendatam à sanctis hominibus, quibus Spiritu Sancto inspirante locuti sunt. Hujus verbi potentia totius terræ facies immorata & renovata est; everta idololatria, falsorum numinum Oraculis impostum silen-

tionum, Philosophi & Oratores Gentium à Deo vero alienarum convicti, & Christi jugo subditi, princeps mundi diabolus debellatus & eiecitur foras. Hoc fidei verbo Sacramenta novæ Legi & Ecclesiæ consecrantur, peccatores ad meliorem frugem converuntur, Animæ nutriuntur. Hic, verbum *semis est unius & salutaris veritatis, & morum disciplina*. Hoc verbum oculos mentium nostratum illuminat, vias nostras dirigis, Dei voluntatem explicat. Scriptura enim sacra, quæ nobis prædicatur, velut *Epistola Dei est ad creaturam suam, ut discamus eam Dei in verbis Dei*. Hoc verbum panis est vite, panis quotidianus in hac peregrinatione nobis necessarius, panis super substantialis, quem à Deo partuimus in Oratione quum Christus dicitur: *Panem nostrum quotidianum, panem super-substantialem, da nobis hodie*. (Lib. 5. de Oratione, Cap. 2. Act. 4.) Dei verbum quantà reverentia audierimus. (Ibid.) Adoranda Scripturarum verba, Sacri Codicis olim assertari in sacrario, sicut Eucharistia, teste S. Paulino. Verbum Dei audiendum & faciendum. (Ibid.) Semen bonum eodem bono & optimo excipendum est, ut faciat fructum centuplum. Vana impedimenta ne semen illud cæcè fructum afferat, à Christo Jesu Domino nostro in Evangelio explicata. Interdum enim cadit fecus viam, & conculeatur, & volucres cæci comedunt illud. Conculcatur ab hominibus voluptariis, ab his qui sæculi delectationibus fixati sunt. *Anima saturata cæcè bibit favum, & anima ejertum suam amarum pro dulci sumit*. Eloquia Domini dulciora super mel & favum, calcantur ab hominibus quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, qui terrena supiunt. Calcantur à porcis de Pharisæis græge margarite Evangelice, de quibus ait Christus: *Neque margaritæ margariti ante porcos, ne fœci concalcant eas pedibus suis*. Semen illud cæcè fructu concalcant mundi sapientes, quales erant Pharisæi & Legis periti, qui in Christum non crederunt. Hi enim Dei

Concil. Tri-
dent. Sess. 4.

S. Greg. M.

166. 4. 23. 12.
40.

Prov. 27. 7.

Matth. 7.

verbum libenter non audiunt: verbum crucis illis scandalum aut stultitia est. Ingenti sui scientiæ quæ more sibi sufficere arbitrantur. Unde tùm Ministri Pontificibus & Pharisæis de Jesu Christo dicebant, *Nunquam sic locutus est homo, sicut hic homo: Pharisæi respondunt: Numquid ex Principibus aliqui credidisti in eum, aut ex Pharisæi? Sed turba hæc. Secus viam cadit Dei verbum, cùm audiatur ab hominibus sæculi amore implacitis, quorum animus varietate negotiorum mœre temporalium sibi vicem succedentium occupatus, desideriorum & consiliorum inutilium vanitate distractus, voluptatum corruptoria suavitate inelcatus, non suscipit verbum quod auribus insonuit. Venit diabolus, & tulit verbum de corde eorum, ne credentes salvi fiant. Se-roboam vitulos autem erexit, ne decem Tribus Israël quæ ad ipsum defecerant, adirent ad Templum Jerosolymitanum, & ea occasione ad obedientiam Regis Judæ redirent. Dæmon capitalis Christi hostis, & Rex impiorum, varia impedimenta objicit, ne homines mundo dediti, quos à Christo abalienavit, & principatum suo subjevit, verbum audiant, aut corde suscipiant ac retineant, & sic ad Christum Regem suum ac legitimum Dominum redeant. Secus viam cadit verbum Dei, cùm audiatur solius delectationis gratiâ, sicut musica, luscivis simulque concertus. *Et es eis quasi carmen musicum* ait Dominus Prophete suo quod *suavi dulcique sono canitur: & audiant verba tua, & non faciunt ea*. Verbum de corde Christianorum hominum tollunt dæmones, cùm variis rerum mundanarum phantasmatis & cupiditatibus, ejus oblivionem inducant. *Car factus quod si vau consuetum, & omnem sapientiam non tenetis*.*

Joan. 7. 47.

1. Reg. 14.

Ecc. 1. 17.

End. 11. 17.

Semen verbi Dei cadit supra petram, cùm ab eis audiatur & suscipitur cum gaudio, quum momentaneos aliquos & temporales pietatis affectus & motus habent, sed radices non habent, ad tempus credant, & in temptationis recedunt. Cordis eorum superficies sen-

fibulis ipsis videtur ad divina, sed revera cor ipsis laxatum est, cor durum. Quid est cor durum? si non expavefcis, metu est. *Ipsum est, quod nec compunctione scinditur, nec pietate molliuit, nec moretur precibus, moris non cedit, flagellis duratur. Ingratum ad beneficia est, ad consilia invidum, ad iudicia seculum, inverecondum ad turpia, inperidium ad pericula, inhumanum ad humanam, temerarium ad divina, prætoriorum ebulliscenti, presentia negligens, futura non providens, ipsum est, cui prætorianum, præter scelas injurias, nihil omnino non præterit, presentium nihil non perit, futurorum nihil nisi forte ad suscipiendum proscellio seu preparatio est.* Et ut breve cuncta horribilibus malis mala complectar, ipsum est quod nec Deum timet, nec hominem reveretur. Eo sæpe ducunt sensum sine sensu læculi occupationes maledictæ, curæ negotiorum temporalium, quibus homines seipsos totos dedant & immergunt, & in quibus stulto labore consumuntur, cum tamen non sint nisi affectio spiritus, evisceratio mentis, evacuatio gratiæ. Nec vetò se cor eorum non habere existiment, quia fallaces aliquando futuri sunt lachrymas, cum factas audiant conciones: Nisi enim illæ ex Dei amore oriuntur, duritiam cordis non auferunt. Virtus sunt aquæ, sic e fructus, ut de huiusmodi hominibus dicere liceat. *Viduis aquis sibi mentiantur.*

Denique semen verbi Dei sæpe cadit inter spinas, & simul natæ crecentesque spinæ illud suffocant. Spinæ sunt divitiarum amor, avaritia malorum omnium cæcit, sollicitudines superfluas, & voluptates sæculi. Hæ suffocant divini verbi semen in cordibus eorum qui audiunt, ne fructum referat. Spinæ igitur eradicande sunt, & comburendæ sono caritatis, quia *Regnat carnalis cupiditas ubi non est Dei caritas: & caritatis venenosa est spes adipiscendorum aut retinendorum temporalium.* Caritatis denique nutrimentum est immunitio cupiditatis, proscellio, nulla cupiditas. Quilibet igitur vult nu-

S. Bernard.
Lib. 1. de
Conclon.
Cap. 7.

Tertullian.
Lib. de
Sipino.

S. Aug. 8.
Enchirid. C.
17. Item Lib.
de doctr. 1.
quod ultioque
de verbis,
quod. 14.

trix caritatem, inlertè minuentis cupiditatibus. Est autem cupiditas amor adipiscendi aut obtinendi temporalia. *Huius immunda initio, est Deum timere, qui solus timeri sine amore non potest.* Igitur, fratres dilectissimi, *Abijcetes omnem inmunditiam, & abundantiam malitias, in mansuetudine suscipite in istum verbum, quod potest salvare animas vestras.* Estote autem factores verbi, & non auditores tantum, salentes vosmet ipsos. Quia si quis auditor est verbi, & non factus: *Hic comparabitur viro consideranti tantum activitatis sue in speculo: consideravit se, & abiit, & statim oblitus est qualis fuerit.* Qui autem persevererit in legem perfectam libertatis, & permanserit in ea, non auditor oblivisus factus, sed factus operis: *hic beatus in factis suis erit.*

Job. 1. 11.
& 197.

DOMINICA QUINQUAGESIMÆ.

Cum a propinquas Jericho, cæcus quidam sedebat secus viam mendicans. Et clamavit dicens, JESU fili David, miserere mei. LUC. 18.

Cæcus ille, generis humani typus ac figura est; homines enim peccati parentis peccato, & ignorantie tenebris excaecati, nullum ex se ipsis lumen habent, quo eorum divinarum inveni possint veritatem. *Nesciunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulant.* Pauperes sunt & mendici, bonis omnibus gratiæ destituti, nisi succurrat illis Deus, qui dives est in misericordia. *Ego vero egenus & pauper sum: Deus, adiuva me. . . Inclina, Domini aurem tuam, & exaudi vocem meam, quoniam inops & pauper sum ego.* Summa verò illorum miseria est, quod cæcitatem ogestatemque suam spirituales non agnoscant. *Quia dicit: Quia dives sum, & completa-*

2. Sam. 1. 11.

1. Sam. 1. 11.

Apoc. 1. 17.

tu, & nullus egres, & nescis quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus.

Cæcitas cordis longe gravius malum, quam corporis. Id qui non capit, corde cæcus est. Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris scito, & lumen cali non video? respondit Tobias senior Angelo ipsi gaudium adprecanti & nuncianti. Spiritus cæcitas malum præclato exemplo S. Augustinus explicat. Si cæcus oculis carnis (inquit) ad meritam suam quamlibet opinionam descumberes, miserum cum diceret: Cæcus interiori partu Christi-
 tum non videret, & beatus est? Hoc non dicit nisi pariter cæcus. Cæci corpore Solem non vident, & vultu bonum est nobis cum peccatoribus & malis, cum bonis & malis communito. Cæci corde solem iustitiæ non vident, quo electum bonorum æternitas, temporalium vanitas ipsis manifestetur. Unde miseriam suam cardius & genitricem, aut: *Erramus a via veritatis, & iustitiæ lumen non lucet nobis, & sol intelligentiæ non est ortus nobis.* Cæcitas corporis miseris, non reos facit. Cæcitas cordis peccatores facit aut phœdit. Cæcitas cordis, quam solus remansit illuminat: *Oris, & peccatum est, quo in Deum non creditur; & pœnia peccati, quæ cor superbum digna animalisorsione puniunt, & causa peccati, cum mali aliqui cæci cordis errore committitur.* Phœdima sunt ignorantia peccata. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 1. Art. 10.*) Attentio animi ad actionis pravitatem non est necessaria in peccatum impetritur, factus est ut scirens volens quis opus egeret, vel exerceat velit, quod secundum se legi Dei contrarium est. Unde falsum est nunquam peccati, nisi pravæ peccati cognitione animus illustrerit, epulæque vitandi deli leno extrimuletur. (*Lib. 3. Cap. 4. Regula 7.3.*) Et quamvis ignorantia prolix involvitur in peccato excuset, quod ex ea procedit: tamen ignorantia quæ aliquo modo, vel indirectè solum volita est, peccatores eorum Deo non excusat. *Aliud est nescisse* (inquit S. Augustinus)

Tob. 2. 11.

S. Aug. in Epist. 77.

Cap. 5. c.

S. Aug. in Epist. 77.

gostinus) aliud scire noluisse. Volunt, si quippe in eo arguitur, de quo dicitur, *Noluit intelligere ut bene ageret.* Sed & illa ignorantia, quæ non est eorum qui scire nesciunt, sed eorum qui simpliciter nesciunt, neminem sic excusat, ut sempiterno igne non ardeant. (*Regula 6. 1. & 7. 4.*) Cæcitas nostra voluntaria est, si cæci sumus. *Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo?* Non tale lumen est quod ab aliquo oculis obtinebrati. Dominus illuminans, nos illuminati; Dominus salvans, nos salvati: *Ergo præter ipsum nos tenebrae & infirmitas.* Est quadam regio incommutabilis veritatis: ab hac recedens anima tenebratur, accedens illuminatur. *Accedite ad eum* (inquit Propheta) *& illuminamini.* Per peccatum mortale à Deo vera luce recedimus, pondere cupiditatis nos ad creaturarum fruitionem trahente. Cæcitas igitur nostra ex culpa nostra est. Mali nostri auctores sumus. Quemadmodum Dalls Samsoni in sinu suo dormienti raris septem crines, abstrahente fortitudinem in illis reudentem, & tradidit Philistinis, qui statim emerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincitum carenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eique illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis aufert, nosque deæ monibus tradit, qui interioris hominis oculos nobis erunt, vinculis nos onerant, ad brutorum animantium conditionem per insipientiam & stuporem nos redigunt. *Comparatus est iumentis insipientibus, & similes factus est illis: nobisque in solentissimè illudunt.* Factus sum opprobrium illis. Cùm Naas Rex Ammonitarum Urbem Iabes Galaad obsideret, cives dedicationem illi obtulerunt æquis conditionibus: *Habes nos servatos,* inquit, *& servemus tibi.* Respondit Naas: *In hoc servam vobiscum factus, ut eriam omnium vestrum oculos dextros, ponamque vos in opprobrium in universo Israel.* Ita se gerit erga nos Diabolus, si cum ipso foedus incamus per peccatum. Rex nollet est

S. Aug. in Epist. 77.

in Epist. 16.

Iusticiæ 11.

Epist. 41. 22.

Epist. 11. 11.

1. Reg. 11. 11.

M

se vult, sed ne illius tyrannidem excutiamus, eruit nos
bis oculum dextrum, oculum prudentiæ Christianæ,
oculum sapientiæ cælestis, quo res æternas & ad salutem
nostram pertinentes consideramus: uno prudentiæ sa-
cularis, & carnalis oculo nobis relicto, quo terrena &
temporalia intrinsecus: *Acuti ad vana, hebetes ad ater-*
na (ut loquitur S. Ambrosius) Sive, ut Tertullianus
ait: *Secularibus satie agentes sumus.* Carnalis illa pru-
dentia propria est filiorum hujus sæculi, qui tamen cæci
sunt & in tenebris ambulant, cum eos Christus opponat
filiis lucis, *Filii hujus sæculi prudentiores filii lucis in*
generatione sua sunt. Hi *Filii Agar*, qui exquirunt
prudentiam que de terra est, negotiatores *Morha &*
Thebanæ, & exquirunt prudentiam & intelligentiam
quam autem sapientiæ nesciunt, neque commemorant
sunt *femitas ejus.* De illis scriptum est: *Gens absque*
consilio est, & sine prudentia: utinam saperent, & in-
telligerent, & novissima providerent. Quam deplora-
nda cæcitas hominum hæc Bacchanalium tempestate,
qui scilicet Gentibus motibus se conformantes, non
minus gravem Christo Jesu inferunt injuriam, quam
Judæi, qui ipsum Gentibus illudendum & cruciengen-
dam tradiderunt. Non ascendunt Jerusalem cum
Jesu & Apostolis ejus; sed ad theatra, choræas, ludos
aleatorum, convivia, ceterisque in quibus genus quoddam
idololatricæ committitur, concurrunt; Baccho & Vene-
ri quodam modo sacrificantes; & Christum in cordibus
suis itæcum cruciagentes. *Et consummabuntur omnia*
que scripta sunt de Filio hominis. Tradetur enim Gen-
tibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur: &
postquam flagellaverint, occident eum. Syris illis latro-
nibus similes sunt, qui ad preces Eliæ divinitus carci-
tate percussis, in medium terræ hostilis & forum Sama-
ritæ deducti sunt, nescientes in præsentis vitæ discrimine
se versari, à quo illos eripuit Elias, cum Deum orasset
ut eorum oculos aperiret, *Domine, aperi oculos istorum,*

Tertull. lib. 1.
ad viciam.

Luc. 11. 7.

Baruch. 7. 10.

Deum. 11. 21.

Pars II. DOM. QUINQUAGESIMÆ. 179
ni videant. *Aperitque Domini oculos eorum, & vi-*
derant se esse in medio Samaria. Unam aperiantur o-
culi cæcorum his Bacchanalium diebus discurrantium,
ut Dei gloriam deprædentur, diaboloque ejus hosti tri-
buant. *Domine aperi oculos istorum, ut videant se esse*
in medio hostium Dei sui, saluti que lux, & dicant:
Pericula inferni invenerunt me: Quæ nisi aberrantem
abs te non invenirent me. Nunc autem illa me invene-
rant: Ego verò ea non invenirent, qui gaudebam pro-
sperris sceleris, in quibus plus fallunt pericula inferni.

Sed cur cæcorum tantus numerus est, cum Deus illu-
minet omnem hominem venientem in hunc mundum?
Inde id oritur, quod stulti corda ad hunc capere istam lu-
cem non possunt, quia peccatis suis ægrovantur, ut
eam videre non possint. Non ideo cogitent quasi absen-
tem esse lucem, quia eam videre non possunt: ipsi enim
propter peccata tenebra sunt. Et lux in tenebris locet,
& tenebræ eam non comprehenderunt. Ergo, *Frater,*
quomodo homo positus in sole cæcus, præsens est illi sol,
sed ipse soli absens est: Sic omnis stultus, omnis iniquus,
omnis impius cæcus est corde. Præsens est sapientiæ, sed
enim cæcus præsens est, oculis ejus absens est: Non quia
ipsa illi absens est, sed quia ipse ab illa absens est. Quid
ergo faciat iste? Mundæ vidæ possit videri Deum. Quo-
modo si propterea videre non posset, quia sordidus &
sancius oculos haberet, irruente pulvere, vel pituita, vel
fumo, diceret illi Medicus, *Purga de oculo tuo quicquid*
malè est, ut possis videre lucem oculorum tuorum. Pulvis
pituita, fumus, peccata & iniquitates sunt: Tolle inde
ista omnia, & videbis sapientiam que præsens est: Quia
Deus est ipsa sapientiæ, & dictum est: *Beati munda cor-*
de, quoniam ipsi Deum videbunt. Cor ignis purgan-
dam est ab amore creaturarum, quo sordescit, ut divinam
veritatem sapientiæ inque cognoscit. *Sunt sordes animi*
(inquit S. Augustinus) amor quæramlibet rerum, præ-
ter animum & Deum: à quibus sordibus quanto est

4. Reg. 4.

1. Joh. 1. 9.

S. August.

in Joan.

Psal. 1.

S. August.

1. Joh. 1. 9.

1. Joh.

1. Joh. 1. 9.

1. Joh.

Matth. 1. 1.

1. Joh. 1. 9.

1. Joh. 1. 9.

1. Joh. 1. 9.

1. Joh. 1. 9.

quis purgator, tamis verum facilius intuetur. Quid miramur si tot sunt in seculo cæci corde, siquidem cæcaturis adhaerent, diligunt vanitatem, bona temporalia & peritura consectantur? *Et non prospiciunt Deum ante conspectum suum. . . Quando enim ponet ante conspectum suum Deum, ante cuius conspectum non est nisi saculum?*

Cæcum Evangelicum imitemur; clamemus ad Jesum, ut lumen nobis restituat; *Jesu fili David, miserere mihi.* Clamor cordis, fervor est caritatis. Clamemus cum fiducia, *miserere mei.* Totum à Dei misericordia expectemus, agnoscetes quod nihil ex nobis possumus. Clamemus cum perseverantia, nec sæculi amatoribus, aut cupiditatibus nostris, silentium nobis imponentibus obsequamur. *Et qui præbuit, increpabat enim ut taceret, ipse vero multo magis clamabat.* Fili David, miserere mihi. Turba que Jesum venientem præcedit, desideriorum carnalium turbas, tumultusque vitiorum designat, qui, prius quam Jesus ad cor nostrum veniat, tentationibus suis cogitationem nostram dissipant, & voces cordis in oratione perturbant. Sæpe namque dum converti ad Deum post perpetrata vitia volumus, dum contra hæc exorare vitia, que perpetravimus, conamur, occurrunt cordi phantasmata peccatorum, que secimus, aciem mentis nostræ reverberant, confundunt animum, & vocem nostræ deprecationis prenuunt: sed quem turba increpat ut taceat, magis ac magis clamat, quia quanto graviori tumultu cogitationum carnalium premimur, tanto orationi insultere ardentius debemus. Appropinquemus ad Jesum, qui nos ad se jubet adduci, qui stat misericorditer nos expectans, qui nos interrogat quid velimus, ut ad petendum nos excitet: *Quid tibi vni faciam?* Respondemus: *Domine, ut videam.* Cæcus à Domino non aurum, sed lucem querit. Illum imitemur, non falsas divitias, non terrena bona, non fugitivos honores, sed lucem à Domino Jesu postulemus, lu-

Psal. 117.
S. August. in
book 214.

Proverb. 21.
de 116. 1. 16
Eccl. Cap. 71.

cem illam, quam videre cum solis Angelis postumus: ad quam lucem via fides est. *Et Jesus dixit illi: Responde, fides tua te salvum fecit.* Gratias denique Deo agentes, & laudantes illum, qui de tenebris nos vocavit in admirabile lumen suum, Jesum sequamur, illique indivulso adheremus. *Et confestim sequatur illum, magnificans Deum.* Videt & sequitur, qui bonum quod intelligit, operatur. Videt autem, sed non sequitur, qui bonum quidem intelligit, sed bona operari contemnit. Jesum enim sequitur, qui imitatur. *Si quis, inquit, mihi ministrat, me sequatur.* Consideremus ergo quâ graditur, ut sequi mereamur. Sic fiet ut non solum vita nostra in Deum proficiat, sed hæc ipsa nostra conversio ad Dei laudem & alios accendat. *Et omnis plebs ne vidit, dedit laudem Deo.* Quod si tenebras sæculi magis amamus quam lucem veram que Deus est, timeamus, quia omnes in cæcitate cordis perseverantes, à tenebris peccatorum transibunt ad tenebras tormentorum æternorum, quod Deus à nobis avertat.

IN DIE CINERUM.

Memento homo quia pulvis es, & in pulverem revertetur.

Quamvis *Tota vita Christiani perpetua penitentia* esse debeat, ut docet Concilium Tridentinum, & *nihil rei nisi penitentia natus sit,* ut loquitur Tertullianus: Quadragesimale tamen tempus tam sancto tamque necessario dedicavit officio mater Ecclesia: ut sicut quotidie publicas ad Deum preces fundit privatis orationibus ad ejus gratiam impetrandam longè efficaciores, sic publicam sacro isto tempore in omnibus membris suis penitentiam agat, & divinæ justitiæ satisfactionem peccatorum peccatis offerat gratiorem. Hanc hodierna die inchoat & prædicat omnibus suis ritibus: lugubri alta-

rum & Ministrorum ornatu, Psalmorum penitentialium cantu, Penitentium in Cathedralibus Ecclesiis comparatione & supplicatione, quod veteris Discipline preclarum vestigium est, Epistola & Evangelii ad laudandam penitentiam confessione, & lacorum Cinerum aspersione. Penitentiam igitur agere in commune incipiamus, cum toto Ecclesie corpore, cuius nos esse membra dedit Deus, ad Pascha usque continuandam, ut sic purificati, digni simus sanctorum communione mysticorum.

Maxima cinerum cum penitentia conjunctio. 1. Cineres sunt insignia & quasi involutaria penitentiae. 2. Cineres sunt typos & figura penitentiae. 3. Cineres sunt motivum & incitamentum penitentiae.

Cinerum usus ad summum marem, ac dolorem exprimentum in privatis publicisque calamitatibus adhibitus semper fuit. Thamar Davidis filia ab Ammon fratre suo nefario incestu oppressa, *Aspergens cinerem capiti suo, scissâ tulari tunica, impetisque manibus super caput suum, ibat egradiens & clamans.* Cum Machabaeus accessisset Aman Edictum ab Assuero contra Iudaeos per subreptionem impetrasse, ut in omnibus ejus diatribis interfectione deleiceretur, *Scissis vestimentis sua, & inducta est sacco, spargens cinerem capiti: & in platea media civitatis voce magna clamabat ostendens amaritudinem animi sui.* Jeremias Propheta populum ad luctum excitans ob immunitatem cladem & Hierosolymorum vastitatem, ait: *Filia populi mei, accingere siccio, & conspere cinere: luctum unigeniti fac tibi, plantum amarum, quia repente veniet vastator super nos.* Cum igitur penitentia debeat esse dolorum maximus, siquidem peccatum mortale maiorem omnium gravissimum est, sive spectetur ut offensa Dei, sive ut malum hominis, cinerum conspectio penitentium habitum convenit. Job. 42. 6. *Agno penitentiam in favilla & cinere.* Rex Ninive praedicatione Jonae Prophe-

ta compactus, *Surrexiss de solo suo, & abiecit vestimentum suum à se, & indutus est sacco, & sedit in cinere.* Christus Corozaitis & Bethsaiis duritiam cordis exprobat: *Va tibi Corozain, inquit, va tibi Bethsai: Quia, si in Tyro & Sidone facte essent virtutes, quae facte sunt in vobis, olim in cinere & siccio penitentiam egressi.* Cilicium & cinis habitus est conveniens penitentiae. Cilicium enim gravissimas peccatorum punitiones & conscientiae peccatricis stimulos significat: Cinis vero in memoriam revocat statum, in quem per peccatum redacti iusto Dei iudicio sumus. In cilicio (inquit S. Gregorius) *asperitas & compunctio peccatorum, in cinere autem pulvis ostenditur mortuorum.* Et ideo utramque hoc adhiberi ad penitentiam solet, ut in punitione cilicii cognoscamus quid per culpam fecimus, & in favilla cineris perpendamus quid per iudicium facti sumus. Considerentur ergo in cilicio pungentia vitia, considerentur in cinere per mortis sententiam subsequens iusta poena vitiorum. Quia enim, post peccatum, carnis cantamelia surrexerunt, videat homo in asperitate cilicii superbiendo quid fecit, videat in cinere usquequo peccando perverit. Hinc Ecclesia publice penitentibus mutationem habitus suis olim Canonibus indixit, nec aliter ad penitentiam admittebantur graviorum criminum rei, nisi illam publice ab Episcopo peterent, & cilicium, cineremque super caput, cum impositione manuum reciperent. Hinc Tertullianus lib. de Penitentia, Cap. 9. *Exuviosepsi, inquit, prosternendi & humilificandi hominum disciplina est, conversationem injungent misericordiam illucens, de ipso quoque habitu atque victu mandat, sacco & cineri incubare, corpus sordibus obscurare, annum moribus desiccare, illa quae peccavit tristi translatione mutare, jejuniis preces alere, ingemiscere, lacrymari.* Quam preclarum erat Penitentes olim videre in Ecclesia longo ordine variis in stationibus dispositos, cilicio indutos,

Math. 11. 21.

S. Gregor. 21. lib. 11. de 1. cap. 1.

Concil. A. 846. c. 17. de 1. c. 1. can. 110. c. 1.

S. S. Optatus, 1. de 1. c. 1. de 1. c. 1.

& cinere conspersos. 1. Stratio *Fleatium*. 2. *Audicium*. 3. *Substratorum*. 4. *Consistentium*. (*Lib. 2. Tract. de Sacramento Penitentiae, Cap. 1. Art. 2.*)
 A penitentiae statum, huiusquam longe remoti sumus. Nec sensum interiorum penitentiae, nec exteriores illius notas habemus. Vanitas & dilubrio in exteriori Christianorum habitu potius apparent, quam penitentia & modestia. In corporibus suis pompas mundi & insignia diaboli potius ferunt, quam mortificationem Christi. Habitu & cultu exteriori peccatum inspirant, quod confundere deberent. Indumentis, quae pudorem illis suffundere deberent, ad superbiam & luxum abutantur. Vestimenta homini necessaria non fuerunt, nisi postquam pretioso innocentiae vestimento spoliatus fuit. Tunicas pelliceas fecit illis Deus: induit eos pellicibus animalium mortuorum, qui similes iumentis insipientibus facti erant peccando. Christianae mulieres cogitent indumenta sua esse *Danaeae & mortuae mulieris impedimenta, quasi ad pompam superis constituta* (ut loquitur Tertullianus) Non precipimus ut habitu sordido, squalida & cinere conspersa in publicum prodeant, & in Ecclesiam veniant, sed habitu modesto, qualis Christianas mulieres decet, promittentes pietatem per opera bona, nec scandala usque ad caelum saeculentur. Magnam esse luxum cum luxuria abinitatem meminerint: & quavis sola vanitas in earum cultu forte dominetur, hoc tamen humilitati penitentiae capitaliter adversatur.

2. Cineres sunt typus & figura penitentiae, quia destructionem omnimodam & totalem peccati significant, ita ut non amplius reviviscat, sicut ea quae in cineres redacta sunt, eadem non reparantur. Proprium penitentiae, inquit S. Thomas, est *operari ad destructionem peccati, prout in quantum est Dei offensae*. Id probant nomina omnia quibus in sacris Litteris insignitur. Vocatur conversio: *Convertimini ad me in toto corde vestro*. Conversio est destructio ejus quod erat, per ejus

ruinationem in id quod non erat. Sic in Altaris Mystico destruitur panis eodem in Christi corpus mutatur. In conversione peccatoris mystica seu moralis transubstantiatio fieri debet, non humanae substantiae in divinam, sed spiritus & affectionum hominis in Spiritum Dei, cui callo amore adherere debet. *Qui adheret Domino, unus spiritus est*. Peccatum igitur & vitiosas omnes affectiones penitus destrui debent, ut jam non sit moraliter idem homo, sed novus homo. *Se ipsum sibi homo abneget*, (inquit S. Ambrosius) & spiritus mutetur: *sicut quendam adolescentem fabula ferunt propter amores meretricios peregrino profectum, & abeluo amore regressum, postea veteri occurrisse dilecta, quae ubi se non interpellavit, mirata putaverit non recognitam, rursus occurrens dixerit: Ego sum; responderit ille: Sed ego non sum ego*. Penitentia sacrificium est. *Sacrificium* Deo spiritibus contribulatus. Consummatio sacrificii est destructio victimae. Holocaustum est. *Sacrificium iustitiae, oblationes & holocausta*. Holocaustum dicitur, quasi totum igne consumptum. Cor itaque criminiosum divini amoris igne totum consumendum est, ut nullus omnino in eo remaneat affectus peccati, nulla ad peccati occasiones sanctas vel minima adhesio, sed penitus destruat peccatum eae corpus redactum in cineres. *Ut destruat corpus peccati*. Penitentia denique mors mystica est. Deus non vult mortem peccatoris, sed peccati. Monstrum illud in aquis Baptismi praeforum est. *Contribulasti capita draconum in aquis*. Christo consensu somus in Baptismo: Sed infeliciter revisit, non illud quidem quod delectum erat, sed novum propriae voluntatis & actionis, cordis nostri ad Deo aversione, & ad creaturas conversione atque adhesionem. Attingendus penitentiae gladius, ita interficiendum peccatum est, nunquam ut reviviscat, *Vade, & interfice peccatores*. *Amalech, & pugnabis contra eos usque ad interitum*. Nihil penitus reservandum. Agag ille Rex pinguis,

1. Cor. 1. 17.

1ib. 1. de penit. Cor. 11.

754. 117.

Rom. 6. 6.

1. Pet. 16.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
 18. de cultu Penit. Cap. 1.UNIVERSITÄT ZÜRICH
 27. 2. 11. 11.

vitium illud coronatum, in frustra coram Domino concidendum est. Terribilis quidem & amara peccatorum mors illa mystica videbitur, quæ cor avari à divitiis; superbi à mundi gloria, fasti, vanitatis; voluptuatum amatoris, à conviviis, spectaculis, choris, ludis, mundanis conversationibus separare debet. *Sicine, inquit, separatur amara mors? Sed Dei, quæ fortis est ut mori, super omnia dilectio, tollet omnem amaritudinem, facietque ut mori peccato, & Deo vivere suave sit homini penitentii.* Omnium mundi vanitatum, deliciarum, societatium periculorum obliviscetur, nec earum recordabitur amplius, nisi ut liceat peccata præterita, siquidem perit eorum memoria quæ in cineres redacta sunt. *Memoria vestra comparabitur cineri.*

3. Cineres sunt incitamenta ad penitentiam. Mortis enim cinerumque memoria omnium peccatorum securigines efficit. *Omne quod est in mundo est concupiscentia carnis, & concupiscentia oculorum, & superbia vite.* Carnis potro voluptates, perituras divitias, mundi gloriam & vanitatem nemo sectabitur, qui serio de morte cogitabit. Idololatriam stuporem & stultitiam Propheta describit & deplorat, qui cedrum aut quercum ab hominibus plantatam in sylva cadentes, partem ejus in ignem conjicit ut coquant pulmentum & calefiant, de reliqua idolum faciunt, & curvantur ante illud, & adorant. *Nescierunt, neque intellexerunt; oblitii sunt ne videant oculi eorum, & ne intelligant in corde suo. Non recogitant in mente sua, neque cognoscunt, neque sentiunt ut dicant: Memetipsum ejus combussisti igni, & de reliquo ejus idolum faciam? Pars ejus cinis est, cor insipiens adoravit illud.* Homo libidinose, profane amator, qui formosam mulierem ut idolum colis, mulier mollis, mundana, delicata, quæ pulcritudinis tue, corporis tui, relicto Deo, salute tua neglecta, tantam geris curam; tu quisquis carnem tuam & voluptatam amas & sectaris, recogita corpus illud portionem

esse exiguum substantiæ parentum, trunci jam in cineres redacti ramos, qui pariter fuscidentur, non post multum tempus, sed brevi, citius quam patres; & in cineres etiam redigentur. Cogita hujus corporis aliquid singularis diebus pece. *Pars ejus cinis est, cor insipiens adoravit illud.* In cineribus remedium repeties contra concupiscentiam carnis & voluptatem. Sed & remedium præsentissimum contra avaritiam cineres subministrabunt. *Facile contemnit amicia, qui semper cogitat se moriturum* (inquit Seneca, cujus verba S. Hieronymus consecravit.) Hinc Ecclesia post ceremoniam Cinerum Evangelium filius suis legit, quo illis Christus prohibet ne thesauros sibi in terra congregent, sed in celo, quò sit non appropriat, neque timea corrumpit, quia ubi thesaurus noster est, ibi & cor nostrum erit: ut verbo Dei, & mortis memoriâ, nos à rerum temporalium & periturarum amore separet. Sed heu! filii hominum, corda gravi, nullum desiderii sui modum ponunt. Omnium, quæ ut mala apprehendunt, timore, se mortales esse ostendant; & nihilominus cupiditatibus suis nullum modum statuunt, quasi immortales essent. *Omnia tanquam mortales timeo: omnia tanquam immortales concupiscitis.* Cùm Achab Rex impius & avarus celo Naboth vineam ejus inavisset, eamque possessus adire, eunti occurrit Elias, mortisque sententiam Dei nomine denunciavit: *Occidisti, insuper & possessus disti*... In loco huc, in quo *inservunt caues sanguinem Naboth: Lambert quoque sanguinem tuum.* Terribili sententiâ audita, de vineæ possessione, de hortis ampliandis, non amplius cogitavit Achab, sed *Scidit vestimenta sua, & operuit calcio carnem suam, jejunavit quos, & dormivit in sacco, & ambulavit demisso capite.* Mortem cogitavit, divites avari, qui bonis male partus ex oppressione pauperum, viduarum & pupillarum gaudens, qui opulenti estis in Sion, qui conjugatus domum ad domum, & agrum agro copulatis usque

Hil. 6.

ad terminum loci. Vobis hodie sententiæ mortis ab Ecclēſia denunciat: *Pulvis es, & in pulverem revertetur.* Carnem vestram, si minus canes, vermes certe devorabunt. Numquid hanc sententiam audientes, bona malè parca non restituetis? Numquid thesauros in terra congregare pergetis? Numquid largi elemosynarum erogatione thesauros in cælum non præmittetis? Non facietis vobis amicos de mammona iniquitatis, qui vos recipiant in æterna tabernacula? Non cogitabitis, quia forte hac nocte à vobis anima vestra repetetur: Quia nihil intulistis in mundum, nec aliquid inde vobiscum auferetis, præter bona vel mala opera? Quam efficax sit ad comprimentam & extinguendam avaritiam mortis memoria, intellexit Sanctus Imperator Constantinus Magnus, cum avarum quandam ex familiaribus suis manu apprehensum his aliquando verbis compellavit: *Quis que tandem, heus tu, cupiditatem extendimus? Deinde cum hostia, quam præ manibus habebat, humani corporis sicuti ani humi delineasset: Etiam si, inquit, cunctas sæculi divitias, totamque adeo orbem terrarum tibi comparasset, tamen nihil plus quam hoc à me descriptum terra spatium abiturus es, si modo hoc etiam tibi concessum fuerit.* Superbia denique elationem frangunt cineres, mortisque memoria. Statua quam in somnis vidit Rex Nabuchodonosor, ex auro, argento, ære, ferroque conflata, cum luteos pedes haberet, unius lapidis ictu destructa & dissoluta est. Sic omnia, quibus homo superbus intumescit & propter quæ extollitur, opes, robur corporis, formæ elegantia, potentia, honores, clientelæ, favor, fama, quantumvis radiare aut solida esse videantur, nihilominus dissolventur ictu mortis, quasi lapidis, quia luto superæstructa sunt, ex quo homo conflatus est. *Quid igitur*

Psalm. 116.
4. de P'na
Conspici. 6. 11.

Dan. 12.

Eccl. 10. 9.
Job. 1. 8.
1. de
1. de
Conspici.
6. 11.

superbis, terra & cinis? Homo natus de muliere, & ob hoc cum reatu: brevi vivens tempore, ideoque cum metu: repletus multis miseris, & propterea cum fletu. Et

verè multus, quia corporis & animæ simul. Quid enim calamitate vacat nascens in peccato, fragili corpore, & mente sterili? Verè ergo repletus, cui infinitas corporis, & fatuas cordis cumularum traduce fordis, mortis additione? Memoria prodicum est Philippum Macedonum Regem, cum cecidisset, corporisque sui magnitudinem in pulvere impressam reliquisset, ex alia parte umbram sui corporis majorem videret, dixisse: *En vanitas; sed in pulvere veritas.* Ethnicus ille Princeps vobis sapientiarum erat, qui de splendore generis, de opum abundantia, de potentia, de scientia, de forma corporis, de honoribus & dignitate superbitis. Magnitudinem vestram ex umbra mensuratis. Ad cineres oculos convertite, hinc cognoscetis quid estis, & quid brevi futuri estis; cognoscetis quam vana sit mundi gloria & temporalis celsitudo. In umbra vanitas, in pulvere veritas. *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.*

Sap. 1. 9.

Eccl. 1. 2.

FERIA V. POST CINERES.

Audiens autem Jesus miratus est, & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, Non inveni tantam fidem in Israel. Matth. 8. 10.

Theologi querunt an admiratio in Christo Jesu fuerit. Questioni hunc in modum respondet Doctor Angelicus. Admiratio propriè est de aliquo novo & insolito. Christo autem non poterat esse aliquid novum & insolitum, quantum ad scientiam divinam, qua cognoscebat res in Verbo, seu in essentia divina; neque etiam quantum ad scientiam humanam, qua cognoscebat res per species inditas. Potuit tamen aliquid illi novum esse & insolitum secundum scientiam experimentalem, secundum quam illi poterant quotidie aliqua nova occurrere. Et ideo si loquamur de ipso

2. 2. 9. 11.

Eccl. 1. 2.

Eccl. 1. 2.

Eccl. 1. 2.

Eccl. 1. 2.

Eccl. 1. 2.

Eccl. 1. 2.

Eccl. 1. 2.

Eccl. 1. 2.

Eccl. 1. 2.

Eccl. 1. 2.

Eccl. 1. 2.

quantum ad scientiam divinam & scientiam beatam; vel etiam insulam, non fuit in Christo admiratio. Si autem loquamur de eo quantum ad scientiam experientialem, sic admiratio in eo esse potuit. Et assumpsit hunc affectum ad nostram instructionem, ut scilicet doceret esse mirandum, quod etiam ipse mirabatur. Unde S. Augustinus ait: *Quod miratur Dominus nos- ter, nobis mirandum esse significat, quibus adhuc est opus se moveri. Omnes ergo tales motus ejus non perturbati animi sunt signa, sed docentis Magistri.*

In Miraculo, quod Evangelica lectio nobis hodie ponit ob oculos, tria sunt quae nostram jure merentur admirationem. 1. Fides eximia Centurionis: *Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel.* 2. Servi paralytici curatio: *Et sanatus est puer in illa hora.* 3. Praedictio vocationis Gentium ad eundem: *Dico autem vobis quod multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Isaac, & Jacob in Regno caelorum.* Fides Centurionis effectus est singularis erga ipsum misericordiae Dei. Fides etiam Dei donum est, & hoc non ex nobis, ne quis gloriatur. Fidem Christus mirabatur, quam donaverat. Hunc traxerat ut ad se accederet: *Accessit ad eum Centurio.* Huic gratiam orandi dedit, ut oraret, quod per nos ipsos non possumus. *Rogans eum.* Curatio servi paralytici effectus fuit omnipotentiae Salvatoris, qui absens corpore, solo verbo, subiecit, curavit morbum naturae variis insanabilem: effectus etiam fuit fidei Centurionis, qui misculum illud promerita est: *Vade, & fiat credidisti, fiat tibi...* Vocatio Gentium ad fidem solius gratiae Dei opus est, occasione accepta ex Judaeorum caecitate, qua fidem & gratiam Jesu Christi rejectorunt. *Fili autem regni ejicientur in tenebras exteriores.* Hinc Apostolus de Judaeis scribit: *Illorum delicta salus est Gentibus, &c.*

I Centurionis fidem parum est ut admiremur, etiam

imitari debemus. Fides nos ad ducit ad Jesum, fide oremus & pro nobis, & pro familiaribus ac domesticis nostris, ut a spirituali paralyti curemur, in qua jacemus. Oremus Dominum ut ad nos veniat, frustra enim ad illum ire conaremur, nisi prior ad nos veniat, ipsi quoque fidei initium, & pios conatus nobis daret per sancti Spiritus sui subministratorem. *Ego venian, & curabo eum.* Sic fides nostra humilis, simplex, firma, activa, ut fides Centurionis: hinc supremam Dei majestatem, hinc indignitatem nostram; hinc illius omnipotentiam, hinc nostram infirmitatem; hinc supremum illius dominium; hinc nostram respectu ipsius servitutem, illiusque servitutis officia consideremus. *Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dico verbo, & sanabitur puer meus.* Fides nostra per dilectionem operetur: quia cum dilectione fides Christiana, sine dilectione fides daemonis. Nam & daemones credunt, & contremiscunt. Fides nostra per opera bona probetur, sine quibus mortua est. Nem sicut ex pulsu vitae hominis cognoscitur, sic vitae fidei ex bonis operibus comprobatur. Omnia in nobis fides ordinet; mentem nostram Deo subijciat patri spirituum, soli Domino, sub cuius potestate cuncta sunt posita, aeternae Sapientiae, primae Veritatis, quae nec falli potest, nec fallere. *Nam & ego homo sum sub potestate constitutus.* Fides cunctos animae nostrae affectus subijciat rationi, nec rationi solum, sed religioni, ut ejus imperio dirigantur & coercentur. *Habens sub me militem, & dico huic: Vade, & vadit; & alii: Veni, & venit.* Fides corpus nostrum contineat in officio, ut animae serviat, immo iustitiae in sanctificationem. *Et servo meo, Fac hoc, & facit.* De fide, vide Theologiam nostram Dogmaticam & Moralem Lib. 1. Cap. 1. Sine caritate & bonis operibus non prodest ad salutem (*Ibidem, Art. 5.*) Item, *Quaest. 2, Art. 2. §. 1.*

Lib. 1. de Ge-
nisi. Cap. 14.
Mich. Cap. 4.

s. Augusti,
Jambis.

quo vis istius verbi *Credo*, prolixè, & apposité ad mores informandos explicatur.

Fidem nostram frequentibus actibus exercere debemus, & Deo donante augere, ut in eo crescamus in salutem. Nam secundum mensuram fidei nostræ, & pax quæ illam comitatur, fiducia in Deum, misericordie suæ beneficia nobis impetratur, & animæ salutem, immò & corporis sanitatem, quatenus æternæ salutis nostræ expedit. *Pax, & fides credidisti, fiat tibi.* De actibus fidei frequenter eliciendis vide *Lib. 4. Theologia nostra Dogm. & Moral. Cap. 2. Art. 3. Regulæ 9. 10. 11. 12. 13. 14.*

II. Deo gratias agamus ob nostram ex Gentibus vocationem, quæ à Prophetis primùm, deinde à Christo Jesu prædicta, per meritum passionis ejus, & per gratiæ ejus virtutem impleta est, & quotidie in Gentibus impletur. Veri simus Israelitæ secundum spiritum, ut Evangelicis ille Centurio; Fide obediamus Deo, in hoc mundo vivamus tanquam in terra aliena, expectantes repromissiones æternæ hereditatis, ut cum sanctis illis Patriarchis in Regno cælorum recumbamus. Timeamus, ne si dignè non vivamus Christiana fide, gratia nostra iusto Dei iudicio ad alias Gentes transferatur, illique in sortem nostram à Deo substitutus, ejiciamur à Regno Dei. *Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores. Dices, Fratres sunt. vani ut ego insecer. Bene: propter incredulitatem fracti sunt. Tis autem fide suas. Noti aliam sapere, sed time. Si enim Deus naturalibus vanis non peperit: ne forte nec tibi parent.*

FERIA VI. POST CINERES.

Ego autem dico vobis: Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos: & orate pro persecutoribus & calumniatoribus vos: ut sitis filii Patris vestri, qui in cælis est. Matth. 5. 44-45.

Christianâ Disciplinâ jubemur diligere inimicos quoque, & orare pro eis qui nos persequuntur, *Ut hac sit perfecta & propria bonitas nostra, non communis. Amicos enim diligere, omnium est: inimicos autem, solum Christianorum.* Hoc mandatum novum, quod nos innovat ut simus homines novi, heredes testamenti novi, cantatores cantici novi. Ad inimicorum dilectionem tria movere nos debent. 1. Auctoritas Dei jubentis: *Ego autem dico vobis.* 2. Magnitudo præmii: *Ut sitis filii Patris vestri, qui in cælis est.* 3. Efficacia exempli. Exemplum scilicet dilectionis inimicorum dat nobis Pater æternus, *Qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & punit super justos & injustos.* Exemplum dedit nobis Christus, qui pro nobis mortuus est, & per mortem suam nos reconciliavit Deo *cum inimici essemus:* & pro crucifixoribus suis rogavit, dicens: *Pater, dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt.* Vide lib. 4. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 3. Art. 11. Regulæ 9.

1. Deus cujus mandata graviora non sunt, Christus cuius jugum suave est & onus leve, jubet ut inimicos diligamus. Deus per Jeremiam Prophetam exemplo obedientie Rechabitarum præcepta patris sui, licet dura, studiose servantium, expostulat de pertinaci Judæorum inobedientia adversus divina sua præcepta. *Et posueream filius domus Rechabitarum sephos plenos vi-*

Terrell. 116.
Ad Equalem.

S. August.
Tract. 97. in
Joan.

Reg. 9.

no, & calices: & dixi ad eos: Bibite vinum. Qui responderunt: Non bibemus vinum, quia Jonadab filius Rechab pater noster, praecepit nobis: Non bibetis vinum vos & filii vestri usque in sempiternum, & domum non aedificabitis, & senentem non seretis, & vineas non plantabitis, nec habebitis: sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris, ut vivatis diebus multis super faciem terra in qua vos peregrinamini. Obedimus ergo voci Jonadab patris nostri in omnibus quae praecepti nobis &c. Et factum est verbum Domini ad Jeremiam, dicens: Haec dicit Dominus exercituum, Deus Israël: Vade, & dic viris Juda & habitatoribus Jerusalem: Numquid non recipietis disciplinam ut obediantis verbis meis, dicit Dominus? Praevaluerunt sermones Jonadab filii Rechab, quos praecepit filiis suis, ut non biberent vinum: & non biberunt usque ad diem hanc, quia obedierunt praecepto patris sui: Ego autem locutus sum ad vos, ut mane confirgeretis & laquens, & non obedistis mihi &c. Praecipit nobis Deus pater noster (Numquid enim non ipse est pater tuus, qui possedit te, & fecit & creavit te?) praecepit nobis Christus Jesus Dominus noster dilectionem inimicorum; Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros. Numquid praecepto Patris nostri, Dei nostri, Salvatoris nostri non obediemus? Maxime cum tantum tamque gloriosum praemium nobis proponat, scilicet dignitatem filiorum Dei, & quae consequens, caelestem hereditatem, vitam aeternam & beatam. Ut sitis filii Patris vestri, qui in calice est. In potestate nostra est ut filii Dei nominemur & simus, per gratiam & misericordiam Christi, qui desit nobis potestatem filios Dei fieri. Non possumus esse filii Dei nisi per gratiam & caritatem. In hoc manifesti sunt filii Dei, & filii diaboli. Omnis qui non est iustus, non est ex Deo, & qui non diligit fratrem suum. Solâ dilectio discernit

1. Jo. 3. 11.

6. Aug. 1.

inter filios Dei, & filios diaboli: potest cum inimicos diligimus, fratres diligimus. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. loco superius indicato. Filii Dei esse non possumus, nisi nobis peccata dimittantur à Deo; peccatorum autem remissionem obtinere non possumus, nisi inimicos diligamus, illisque condonemus injurias; injuriarum condonatio, conditio est adjecta postulatiioni veniae. Dimittite nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 3. Cap. 2. Art. 8. N. 16. & seqq. Dimittite, & dimitemini. . . Si dimiseritis peccata hominibus, dimittet vobis Pater peccata vestra. . . Sic faciet Pater vester caelestis, si non dimiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Nullum sacrificium acceptum sine injuriarum remissione. Si offers munus tuum ad Altare, inquit Christus, & ibi recordatus fueris quod frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante Altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offers munus tuum. Ad sacrificium cum discussione venientem revocat ab Altari; quia nec ad Cain & ejus munera respexit Deus: neque enim pacatum habere Deum poterat, qui cum fratre pacem non habebat. Quam igitur sibi pacem promittunt inimici fratrum? Eorum oratio fit in peccatum, sententiam damnationis in se ipsos pronuntiant. Sine inimicorum dilectione nec Martyrium prodesse potest inexplicabilis & gravis culpa cordis, nec passio purgatur. Exhibere se non potest Martyrem, qui fraternam non tenet caritatem. Docet hoc & testatur Apostolus Paulus: Et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, eharitatem autem non habero, nihil mihi prodest. Caritas patienti est, benigna est, non irritatur, non cogitat malum, omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Terribile exemplum in Historia Ecclesiae legimus, Sapphicus Antiochenus Presby-

Math. 5. 24.
Luc. 4. 37.
Math. 11. 25.

Math. 5. 9.

3. Optianus.

ter Nicephori ex amico factus est inimicus infensissimus. Nicephorus interpositis communibus amicis, veniam frustra deprecatus est, frustra se ad pedes Sappirici abiecit, veniam enixè rogans. Valeriano & Gallieno Impm: persecutionem adversus Ecclesiam moventibus, Sappiricus à Præside ob fidem captus, Christi nomen constanter confitellus, acerbèque & crudeliter in cochlea tortus, tandè inque capite damnatus est. Propterantem ad supplicium sequitur Nicephorus; ad pedes ejus supplex provolvitur, dicens: *Martyr Christi, ignosce mihi, si quid peccavi ut homo.* Rogantem sprevit Sappiricus; ideo iusto Dei judicio gratià perseverantiæ privatus est, & fraterno odio execratus, parato jam Lictore ut illi caput amputaret, Christum ejuravit, idolis sacrificavit, Martyrii coronam amisit. Ad eum vidisset Nicephorus, frustra que Sappiricum ad Christi confessionem & ad caritatem hortatus esset, magna voce clamavit: *Ego sum Christianus, & credo in nomen Domini nostri Jesu Christi, quem iste negavit.* Quamobrem jussu Præsidis capite truncatus, Martyrii coronam promeritus est, à qua Sappiricus in odio fraterno pertinax excederat. In Membris Gæcorum hoc sancti Martyris encomium habetur. *Manifestè omnibus ostendisti, o invicte Nicephore, eum qui proximum non amat, neque Dominum posse diligere. Quapropter quia sincero amore complexus es Sappiricum conservum tuum, ad divinum altaris assumptus es amorem, animamque tuam ob fidem confessionemque Christi dedisti. Infelix verò Sappiricus, quia irreconciliabile adversus te odium detinuit, etiam Christum Deum negavit.*

II. Ad inimicorum dilectionem Dei & Christi Jesu filii ejus Domini & Salvatoris nostri exempla nos invitant. *Esstote ergo perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est.* Sic perfectos dixit fieri Dei filios, sic consummari ostendit & docuit celesti nativita-

Alia veritas
Martyrii 3.
Nicophori An-
thodemi, apud
Antiochiam, ad
diem 9. Fe-
bruarii.

S. Epiphani-
De vita pa-
triarca.

te reparatos, si patientia Dei Patri maneat in nobis, si similitudo divina, quam peccato Adam perdidit, manifestetur & luceat in actibus nostris. *Quæ gloria est similem Deo fieri? quanta & qualis felicitas habere in virtutibus, quod divinis laudibus possit agnari? Nec hoc Jesus Christus Deus & Dominus noster tantum verbis docuit, sed implevit & factus. Et quia ad hoc descendisse se dixerat, ut voluntatem Patris faceret; inter cetera admirabilia virtutum suarum, quibus indicia divina Majestatis expressit, paternam quoque patientiam tolerantia tenore servavit: Omnes enim que altus ejus ab ipso statim adventu patientia comite signantur.*

III. De Remediis adversus iram, legè Lib. 3. Theolog. Dog. & Moral. Cap. 10. Art. 5. Vindicta aut vindictæ libido semper mala sunt; proindeque inimicos ulcisci nunquam licet: injurias illatas condonare, semper & ubique necesse est (Ibid. Art. 2. Regulâ 7.) Qui proximos oderunt, & ab illis discedunt, Sacramentaliter absolvi non possunt, & ad Eucharistiæ participationem admitti, nisi depositis inimicitis, cum ipsis reconciliati fuerint. Cap. 9. ejusdem Libri, Art. 5. Regulâ 2. Duo inimici, unus apertus, alter occultus; unus diligendus, alter cavendus. Homo inimicus apertè sævit, diabolus, occultè: sæviam homo quantum potest, auferat quicquid potest: Si diligitur apertè sævius, vilius est occultè sævienti. (Vide Lib. 4. Cap. 3. Art. 21. Regulâ 14.)

S. August.
in 2. 2. 20.

DOMINICA I. QUADRAGESIMÆ.

Ductus est Jesus in desertum à Spiritu, ut tentaretur à diabolo: & cum jejunasset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, postea esurii. Matth. 4. 1. 2.

Multiplex acceptio vocis illius Tentatio... Gratia quotidianum adjutorium ad tentationes vincendas necessarium... (*Lib. 5. Cap. 2. Art. 9. N. 1. & 2.*) Quo sensu Deo supplicamus ne nos inducat in tentationem? (*Ibidem, n. 3.*) Nullus hostis metuendus extrinsecus, si nos ipsos intus vincamus. (*Ibid.*) Deum oramus ne gratiam suam nobis subtrahat; ne tentatione vinci nos permittat. (*Ibid. n. 4.*) Ad hanc precationem frequentandam humana fragilitas nos invitat. (*Ibid. n. 5.*) Diabolus cupiditatibus nostris utitur. (*Ibid.*) Triplex tentatio, quam Christus in deserto sustinuit, ut nobis vicendi vires, vincendi formam tribueret. (*Ibid. n. 6.*) Duo sunt quæ homines in peccata illicunt, voluptas & dolor. (*Ibid.*) Hostis nostri, seu diaboli tentatoris nequitia. (*Ibid. n. 7.*) Cur diabolus non ita tenet impios? (*Ibid.*) Periculosiores tentationes, quibus occultè & per cuniculos corda piorum pulsant. (*n. 8.*) Diabolus minus perfectos de levioribus peccatis tentat, ut sensim ad graviora pertrahat. (*Ibid.*) Toleranda, non amanda tentatio... Tentationes utiles excitanda vigilantia, domanda superbia. (*Ibid. n. 9.*) Tentationibus resistendum... Christus diabolum nobis vicit... Diabolus cor nostrum non expugnat, nisi voluerimus. (*Ibid.*) Tentationes spectari possunt triplici respectu, vel ex parte Dei qui nos tentari permittit: vel ex parte diaboli qui tentationes immittit: vel ex parte cordis nostri, quod tentatio-

nes patitur. Ex parte Dei si spectentur, utiles nobis sunt. Ex parte diaboli si considerentur, omnes periculose sunt. Ex parte cordis nostri, quandoque utiles, quandoque noxie sunt, prout illis resistimus, vel consentimus. Satan & propter crudelitatem leo dicitur, & propter multiformis astutiae varietatem non incongruè tygris vocatur. Modò enim se, sicut est perditus, humanis sensibus objicit, modò quasi angelum lucis attendit. Modò stultorum mentibus blandiendo persuadet, modò ad culpam tertendo pertrahit. Modò suadete vicia aperit nititur, modò suis in suggestionibus sub virtutis specie palliatur. Hæc itaque bellus quæ tanta varietate respicitur, jure tygris vocatur. Quæ apud xxx. Interpretes myrmicoleon dicitur: quod videlicet animal absconsum pulvere, formicæ frumenta gestantes interficit; quia nimirum apostata angelus in terram de cælis projectus, justorum mentes, quæ bonorum sibi operum refectionem præparant, in ipso actionis itinere obducit: Cunque eas per insidias superat, quasi formicæ frumenta gestantes improvisus necat. Rectè autem myrmicoleon, id est, leo & formica dicitur: formicæ enim leo est, volatilibus formica: quia nimirum Antiquus hostis sicut contra consentientes ferrus est, ita contra resistentes debilis. Si enim ejus suggestionibus assensus præbetur, quasi leo tolerari nequaquam potest: si autem resistitur, quasi formica atteritur. Alius ergo leo est, alius formica: quia crudelitatem illius carnales mentes vix tolerant, spirituales verò infirmitatem illius pede virtutis calcant.

De diaboli artibus, & de modo ipsum vincendi, præclare S. Cyprianus libro De Unitate Ecclesie Catholice scribit: Plus metuendus est & cavendus inimicus, cum latenter obrepit, cum per pacis imaginem fallenti, occultis accessibus serpsit, unde & novena serpentis accepit. Ea est ejus semper astutia; ea est circumveniendi hominis casa & latebrosa fallacia: sic ab

invisi statim mundi fessille, & verbis fallentibus blandiens, rudes animas incauta credulitate decipit: sic Dominum ipsum tentare conatus, quasi obrepere rursus & falleret, latenter accessit, inlittellus tamen est & reclusus, & ideo posttratus, quia agnitus atque detestatur. Unde nobis exemplum datum est veteris hominis vitam fugere, vestigiis Christi vincimus insisteret ne denuo incitari in mortis lignum revocemur, sed ad perniculum vitæ accepta immortalitate potiamur. Immortalitate autem potiri quomodo possimus, nisi ea quibus mors expugnatur & vincitur, Christi mandata servemus?

¶ Eiusdem tituli
et. dicitur.

Cum Romani ab Annibale victi essent, Marcellus belli Dux concionem adeo vehementem apud Milites habuit, ut prælio per diem totam infeliciter tolerato, tristioris irati Ducis oratio esset. Clamor inde ortus, ut veniam ejus diei daret; ubi vellet deinde experiretur Militum suorum animos. *Ego vero experiar*, (inquit) *Asiites: & vos crastina die in aciem educam, ut victores potius quam vincti veniam impetretis, quam petitis.* Multoties à diabolo victi, Christum Ducem nostrum ad iram provocavimus. Veniam postulamus ignaviae ac invidiatis nostræ. Annuit misericors Redemptor, sed ea conditione ut hostem vincamus, ut vicioribus ignoscat & gratiam faciat. Ideo nos denuo tentari permittit, ut contra diabolum fortius pugnemus, illumque vincendo, veniam præteriti temporis obtineamus.

IN EADEM DOMINICA.

Ductus est Jesus in desertum à Spiritu, ut tentaretur à diabolo; & cum jejunasset, &c.

Hodie Præcones pacis Christo jubentebellum denuntiant, omnesque Christianos, sine ullo sexus, ætatis, aut conditionis discrimine sub ejus vexillo con-

gregant, contra diabolum communem hostem pugnatores. *Cantate tuba in Sion, sanctificate jejunium, vocate eorum, congregate populum.* Christus locum certaminis adversus demonem à se committendi eligit Palearum desertum. Arma ad pugnam eligi validissima, jejunium & verbum Dei: Victoriam de hoste reportat piceam omnique ex parte absolutam. Verum & nos exemplo suo ad pugnam & vincendum provocat & accendit Dominus noster. *Hodie Christus Rex noster committiones suas de Evangelio allocutus est Tribunali, indicit hostibus bella, promisit premia pugnatoris, inimicorum dolo prodidit & conatus, ubi, & quando, & quomodo confitentium sit, nobis triumphanti constitutione signavit.* Ex loco, ex tempore, ex modo certaminis, seu armorum delectu & usu, pendet plurimum victoria. Christus nobis designat ubi pugnamur, quando pugnamur, quibus armis, & quomodo pugnamur adversus demonem. Ubi? In solitudine. Quando? Toto vite tempore, quæ *militia est super terram.* Quibus armis? Jejunio & abstinentia. Et quia factum Quadragesimæ tempus spiritualibus præliis maxime destinatum est, sanctificanda est Quadragesima solitudinis Christianæ amore, accuratè jejunii observantia, cautiore vigilantia, fortiori quæ resistentiâ tentationibus demonis.

I. Mundi societates periculosa semper innocentia & salutis. Abrahami virtus apud Chaldaeos tuta non erat; ideo fuisse illi Deus ut hinc quantocyus egrederetur. Periculosa est simplicitas Isaac in societate Ismaëlis. Loth Sodomis perisset, nisi ipsum inde abstraxisset ac odussisset Angelus. Dinæ filia Jacob exitiale fuit in publicum proditio. Parum absuit ne petiret Rex Josaphat invito fratre cum impio Joram Rege Israël. Zorobabel, alique Judaici populi proceres, Templum Dei cum idololatriæ ædificare prudenter recularunt. Tobias in captivitate constitutus fugiebat consortia impiorum, ne per-

¶ Petrus
Christi Regis.

¶ Joh. 7. 11.

®

verteretur, & contaminaretur. David solitudinem optat, sicutique fugam meditatur. *Eccē elongavi fugiunt, & mansi in solitudine.* Spiritus Sanctus jubet ut fugiamus de medio Babylonis, si que nobis de salute animarum nostrarum cura est. *Fugite de medio Babylonis, & salvet unusquisque animam suam.* Qui tangit picem inquinabitur ab ea. Qui frequentat iniquorum hominum societates, vix ab ipsis non pervertetur. Quot in civitatibus peccati illecebraz, & concupiscentia irritamenta? *Vidi iniquitatem & contradictionem in civitate.* Die ac nocte circumdabit eam super muros ejus iniquitas, & labor in medio ejus & injustitia: & non defecit de placis ejus usura & dolus. . . Totus mundus in maligno positus est. Et, Omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ: quæ non est ex Patre, sed ex mundo est. Ibi Malitia plurimum, sapientia modicum, ibi viscosa omnia, omnia lubrica, operata tenebris, & obfessa laqueis peccatorum: ubi periclitantur anima, ubi tantum, vanitas, & afflictio spiritus est. Solitudo igitur locus valde opportunus est ad pugnandum contra diabolum. Christi sepulchro similis est solitudo, quod mortuum suscipit & vivum peperit (inquit S. Basilus.) *Domus sepultura propemodum amala, quæ peccata mortui suscipit, & per assistentiam Sancti Spiritus Deo reviviscere facit.* Solitudo terribile malignis spiritibus habet aulam. Ibi Christianus homo se ipso superior fit, & Deo conjugitur. *Sedebis solitarius, & tacetis: quia levatus se super se.* Ibi Deus loquens ad cor, munit illud & roborat adversus diaboli suggestiones. *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus.* Si gravissimas in via salutis difficultates experiuntur, magnaque impedimenta inveniunt etiam viri sancti, qui in solitudine & secessu vivunt; si ex mundi commercio sordes contrahunt & vulnera recipiunt, etiamsi illum non frequentent nisi necessitate compellente, aut carita-

Hpl. 14. 7.

Jerem. 5. 1.

7 pl. 44. 1. 1.

1. Joan. 2. 12.

1. Joan. 2. 17.
S. Bernard.
Serm. 1. de
Astrici.S. B. P. Hier. de
Solitudine
Eremit.

Thren. 2. 11.

Osee 1. 16.

te invitante: quam periculosi sunt lapsus, quam gravia vulnera hominum carnalium & mundanorum, qui tentationibus sponte se exponunt, & societates voluptuaris omni tempore, etiam quadagesimali festinantur i *Sap. 11. 11.*
per humum populi mei spira & vepres ascendent: quanto magis super omnes domos gaudii civitatis exultantis?

II. Jejunii & abstinentiæ armis, exemplo Christi, adversus diabolum pugnandum est. Si adversus hostes corpore & carne constantes, nobis pugnandum est, roboranda essent corpora nostra, non debilitanda, ut ipsos vinceremus: verum cum adversus spiritus nequam militate debeamus, debilitandum est corpus, roborandum verò spiritus ad prælium fortiter sustinendum. In hac enim militia, *Cum infirmor, tunc potens sum.* *2. Cor. 12. 10.* Sauti Rex contra Philistæos pugnatus Exercitum suum jejunio præparavit ad pugnam. Jonathas violato jejunio in exercitum periculum incurrit. Philistæi cæsi sunt ab Israëlitis jejunis. Idem in bellis spiritualibus evenit. *Ceciderunt passos impasti, armatos inermes. Ha erunt circa jejunantium Deo. Calum pro ejusmodi militat.* *Terminat.*
Habes formam præsidii etiam spiritualibus bellis necessarium. . . De jejunii utilitate, vide Lib. 4. Cap. 3. Art. 5. §. 1. n. 3. Jejunii quadagesimalis rationes. *lib. 5. 2. n. 6. versus finem.* Quæ ex SS. Patribus explicantur. (§. 3.) Jejunii metum perdunt, qui ciborum ac liquorum delicias, & varia gulæ irritamenta jejunii diebus exquirunt, copiosiusque prædent ac lautiis, ut jejunii laborem minuant. (*Art. 7. Regulâ 15.*) Christianum jejunium abstinentia ab omni voluptate etiam licitâ, à venationibus, ludis, joci, convivii commendare debet; (*Regulâ 26.*) Christianum verè Deoque gratum jejunium non est, quod abstinentia ab omni peccato mortali, & exercitatio in omni virtutum genere non commendat. (*Ibid Regulâ 17.*) Eleemosyna Christiani jejunii comes esse debet, ut pauperibus ero-

Terminat.
lib. de jeju-
niis, Cap. 47.

getur, quod in sumptus secundæ refectiois impendetur. (*Ibid. Regula 18.*) Nullus est meriti jejuniū, si Christianus jejunans injurias non dimittit. (*Ibid. Regula 19.*) Jejunium lorica est, quā anima protegiūtur. *Operu in jejuniis animam meam.* Bonum operimentum (ait S. Ambrosius) quod animam tegit ne à tentatore deprehendatur, ne à tentatore nudetur. Gula nudos facit, jejunia operiunt etiā exutos.

III. Tota vitā pugnandum est, quia hostem habemus qui nunquam quiescit, victus certamen repetit: suspēctus pius esse debent illius induciæ: pax cum illo nusquam habenda est: donec à tentatione Deus nos eripuerit, & glorificaverit, in æterna pace constituens, bellum nobis sustinendum est. Sic curro (inquit S. Paulus) non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aërem verberans: sed castigo corpus meum. . . Omnis autem qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet: & illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. Athletæ sumus, legitime certandum est. Multa luctamina sunt: & qui hodie victus est, cras se reparat. Ante ad braviū contenditur, postea ad coronam. Numquid athleta otio vacat, cum semel dederit certamini nomen suum? Exerceat quotidie, ungitur quotidie. Ipse cibus ei agonisticus datur, disciplina exigitur, castimonia custoditur. Et tu dedisti nomen tuum ad agonem Christi, susceperisti ad competitionem coronam: meditare, exerceat, ungete oleo lætitiæ. Cibus tuus, cibus sobrietatis sit, nihil habeat inreperantiz, nihil luxuriæ. Potus tuus pareior, ne quid ebrietatis obrepat: custodi corporis castimoniā, ut possis esse habilis ad coronam, ne existimatio tua offendat spectatoris affectum, ne te fautores tui negligentem videant, & desistant. Spectant te Archangeli, & Potestates, & Dominationes, & illa Angelorum decem millia decem millium. Sub tantis spectatoribus erubescere, considera quam decorum sit. *Confortamini in Domino, & in potentia viri.*

Phil. 4. 17.
Lib. de Elia
& Jejunio,
Cap. 4.

1. Cor. 2.

S. Ambrosius
Lib. de Elia
& Jejunio
Cap. 12.

2. Thim. 2.

Datis ejus. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli. Quoniam non est vobis colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus principes & potestates, adversus mundi retores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in celestibus. Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perficili stare. . . State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & induti loriceam justitiæ, & calcatei pedes in preparatione Evangelii pacis: in omnibus sumentes securum fidei, in quo possitis omnia tela Nequissimi ignea extinguere: & galeam salutis assumite, & gladium spiritus (quod est verbum Dei) per omnem orationem & observationem, orantes omni tempore in spiritu, & in ipso vigilantes. Sic enim præcepit Christus: Vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem.

FERIA II. POST DOMINICAM I. QUADRAGESIMÆ.

Tunc dicit Rex his qui à dextris erant: Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. Esurivi enim, & dedistis mihi manducare. . . Tunc dicit & his qui à sinistris erant: Discedite à me maledicti in ignem æternum, quæ paratus est diabolo & angelis ejus. Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare. Matth. 25.

Qui spectacula amatis, ad universale spectaculum concurrite, quod nobis hodiernum Evangelium repræsentat. Quale spectaculum jam in proximo est adventus Domini jam incubituri, jam suspēcti, jam

Terrell.
Lib. de Spe
Evang.
Cap. ult.

triumphantis? Quæ illa exultatio Angelorum, quæ gloria reuerentium sanctorum? quale Regnum exinde iustorum? qualis civitas nova Ierusalem? At enim sæper sunt alia spectacula, ille ultimus & perpetuus iudicii dies, ille nationibus inspectus, ille densus, cum tanta sæculi ventitas, & tor ejus nativitates uno igne hauriantur. Quæ tunc spectaculi latitudo? Quid admirer, quid rideam, ubi gaudeam? Ubi exitem, tor spectans Reges, qui in cælum recepti nuntiabantur, cum ipso Jove, & ipsi suis testibus in tuis tenebris congregantes? Item Præsides persecutores Domini nominis, favoribus quam ipsi contra Christianos servierunt flammis insulantibus liquefcentes; prætexæ sapientes illos Philosophos coram Discipulis suis onæ constagantibus erubescens, quibus nihil ad Deum pertinere suadebant, quibus Animas aut nullas, aut non in pristina corpora redituras affirmabant; etiam Poetas non ad Rhadamanti, nec ad Minois, sed ad inopinati Christi tribunals palpitantes. Tunc magis Tragædi audiendi, magis scilicet vocales in sua proptia calamitate. Ad eos conspectum insatiabilem conferre malum, qui in Dominum deservierunt. Hic est ille (dicam) fabricæ filius, Sabbari destructor, Samarites, & dæmonium habens. Hic est quem à Juda rodemistis; hic est ille arundine & colaphis diverberatus, spatamentis decoratus, felle & aceto potatus. Hic est quem Discipuli clam subripuerunt, ut resurrexisse dicatur... Veniet Filius hominis, non ut prius in infirmitate sed in Majestate sua: Veniet Angelorum suorum satellitio stipatus ut Rex gloriæ, Dominus Deus exercituum, Rex universæ creaturæ; veniet iudicaturus qui venit olim iudicandus: Et tunc sedebit super sidem Ad iudicium suum. Veniet Deus ultionum, omnes homines qui olim fuerunt, sunt, & futuri sunt, ad tribunal suum vocabit, nemine excepto. Et congregabuntur ante eum omnes gentes. Nunc permixti sunt boni cum malis, iusti cum im-

pii, prædestinati cum reprobis; oves cum hædis, tametii novceit Dominus qui sunt ejus: Tunc separabit eos ab invicem, sicut Pastor segregat oves ab hædis. In hoc sæculo sæpe justis despiciuntur, irridentur, opprobriis afficiuntur, vexantur: contra verò mali sæpe honoribus & dignitatibus fulgent, divitiis affluunt, rebus prosperis fruuntur. Tunc vice versa justi velut oves innocentes à dextris Christi Jesu cum honore collocabuntur; improbi velut hæres foetidi à sinistris ejus cum opprobrio stantentur. Et statuet oves quidem à dextris suis, hædos autem à sinistris. Quis cogitabit diem adventus ejus, aut quis stabit ad videndum eum? Deus manifeste veniet, Deus vester, & non silebit. Qui venit occultus, veniet manifestus: venit occultus ut ante iudicem staret, veniet manifestus ut etiam de iudicibus iudicet. Veniet Deus noster, & non silebit. An modo silet? Unde ergo præcepta, monita, tuba terroris? Non silet, & silet: Non silet à monendo, silet à iudicando: non silet à præcepto, silet à iudicio. Patitur enim peccatores quotidie mala facientes, Deum non curantes, non in conscientia sua, non in cælo, non in terra: non cum latent hæc omnia, & universaliter omnes admonet, & quando aliquos flagellat in terra, admonitio est, nondum damnatio. Silet ergo à iudicio, occultus in cælo est, adhuc interpellans pro nobis: patiens est super peccatores, non exerecens iram, sed expectans Penitentiam. Tacet, inquit, numquid semper tacebo? Non tacebit cum manserit veniet. Igitur ante ipsum præcedet, & in circuitu ejus tempestas valida. Timemus? Mutemur, & non tumbimus. Ignem palea timeat: auro quid facit? Nec malè vivendum erat, fratres carissimi, si facere possemus ut dies iudicii non veniret. Si vel sola peccatoribus immineret separatio à facie Dei, in qualibet essent affluentia deliciarum, non videntes à quo creati sunt, & separati ab illa dulcedine ineffabili vultus ejus, in qualibet æternitate & impuni-

cc 7. fol. 49.
cc 2. Angul.
cc 10. lineæ
cc 7. fol.

cc 11. fol. 4. 16.

17 tate peccati, plangere se deberent. Sed quid loquar
 18 aut quibus loquar? *Hæc amantibus pœna est, non con-*
 19 *temnentibus.* Qui dulcedinem sapientiæ & veritatis ut-
 20 cunque sentire ceperunt, novitunt quod dico, quon-
 21 ta pœna sit tantummodo à facie Dei separari. *Discer-*
 22 *dite à nos, maledicti.* Qui autem illam dulcedinem non
 23 gustaverunt, si nondum desiderant Dei faciem, timeant
 24 vel ignem, supplicia terreant, quem pœnæ non in-
 25 vitant? *In ignem æternum.* Vile tibi est quod Deus pol-
 26 licetur, contemnitæ quod minatur. *Ignis in conspectu*
 27 *ejus exardescet.* Non erit ille ignis foci tui, in quem
 28 tamen si manum mittere cogaris, facis quicquid vo-
 29 luerit, qui hoc minatur. Minatur inimicus tam leve
 30 malum, & facis malum: Minatur Deus æternum ma-
 31 lum, & non facis bonum? Ad malum faciendum nec
 32 minæ te compellere deberent: à bono faciendo nec mi-
 33 næ te deterere deberent. Minis autem Dei, minis æ-
 34 terni ignis, prohiberis à malo, invitatis ad bonum.
 35 Unde piger, nisi quia non credis? *Ignis ante ipsum præ-*
 36 *cedet:* & *in circuitu ejus tempestas valida.* Planè valida
 37 tempestas, ventilatura tam magnam aream. Hæc tem-
 38 peritate erit illa ventilatio, qua reparabitur à sanctis om-
 39 ne immundum, à fidelibus omnis simulatio, à pijs &
 40 tremensibus verbum Dei omnis contemptor: & super-
 41 bas. *Advocabit calum desursum, & terram discernere*
 42 *populum suum.* Cælum vocat perfectos, qui relique-
 43 runt omnia, & Christum secuti sunt: ipsos vocabit ius-
 44 tum, ut cum ipso sedent iudicaturi duodecim tribus
 45 Israël. Discernet terram, alios ad dexteram stantem,
 46 alios ad sinistram. Nihil tunc discernet iudicando, nisi
 47 opera, sive bona sive mala. Non divites, non honores,
 48 non dignitates, non potestas, non nobilitas, sed sola
 49 opera. Tunc reptobis, qui potentes & divites in hoc sæ-
 50 culo fuerit, manus invisibilis in conscientia exarabit ver-
 51 ba illa terribilia, quæ impius Baltasar exarata vidit in
 52 aula convivii; & quæ Daniel Propheta illi interpre-

1 tatus est: *Mittit, Thecel, Phares.* *Mittit: Numeravit*
 2 *Deus regnum tuum, & complevit illud.* Prospera om-
 3 nia habuisti, dum in mundo viveres: sed completum
 4 est ac numeratum prosperitas tua tempus: te manet
 5 æterna miseria, cruciatus sine fine. *Thecel: Appensus*
 6 *es in stratera, & inventus minus habens.* Opera tua in-
 7 justa, infructuosa, damnatione digna; cogitationes,
 8 desideria, extericque affectus, verba, facta, appetita sunt
 9 & discussa in stratera iustitiae, & inventa sunt damna-
 10 tionis digna. *Phares. Divisum est regnum tuum.* Jam
 11 vera nobilitas, vere divitiæ, vera potestas, vera & æ-
 12 terna felicitas datus iudis à te divisis & separatis, popu-
 13 lo benedicto, & per electionem gratie discretio. *Et ter-*
 14 *ram discernere populum suum. . . Congregate illi san-*
 15 *ctos ejus, & qui ordinant testamentum ejus super sa-*
 16 *crificia.* Congregate, ut in æterna tabernacula recipi-
 17 antur. Congregate illi iustos, qui misericordie opera
 18 fecerunt, qui compassi sunt inopi, qui intellexerunt su-
 19 per egemini & pauperem: qui cogitant de promissis
 20 ejus, super illa quæ operantur. Ipsa enim sunt sacrificia,
 21 Deo dicente: *Misericordiam voluit, & non sa-*
 22 *crificium.*

1 II. Ad iudicium nos præparemus Christianè viven-
 2 do, misericordie opera faciendo, elemosynas uberes
 3 erogando, ut misericordiam inveniamus in tempore
 4 opportuno. Iudicium enim sine misericordia illi qui non
 5 fecit misericordiam. Christus in iudicio illis quos dam-
 6 naturus est solas elemosynas negatas; illis quos corona-
 7 turus est, solas elemosynas datas impurabit. Vide
 8 S. August. Serm. 60. alias De Tempore 30. Cap. 10.
 9 & Theolog. nostram Dogmat. & Moral. Lib. 3. Cap.
 10 6. Art. 9. Regulis 5. 6. & 7. Tunc dicit Rex his qui
 11 à sinistris erunt: *Veraciter benedicti Patris mei, percipite*
 12 *Regnum.* Pro qua re? *Esurivi enim, & dabistis mihi*
 13 *manducare.* Quid tam vile, quid tam terrenum, quam
 14 frangere panem esurienti? *Tanti valor regnum calu-*

210 INSTITUT. CONCIONAT.

rum. Sed non habes facultatem frangendi panem esurienti; non habes domum quò inducas; non habes veterem quà cooperias; da calcem aquæ frigidae, mitte duo minuta in gazophylacium. Tantum emit vidua duobus minutis, quantum emit Petrus relinquens tercia, quantum emit Zachæus dando diuidium patrimonium. *Tanti valet, quantum habueris.*

De iudicio generali, vide Idem Concionis Dominicæ 1. Adventus, & *Theolog. Dogm. & Moral. Lib. 1. Quest. 2. Art. 7.* ad illa verba Symboli Apostolici: *Judicaturus est vivos & mortuos.* Qui tunc Judex venturus est, modò Advocatus est. Ad thronum misericordie & gratiæ ejus per penitentiam confugiamus. *Judicii dies* ita tantummodo terribilis, qui secari esse bene vivendo nolunt, & malè vivere diu volunt.

FERIA III. POST DOMINICAM I.
QUADRAGESIMÆ.

Cùm intrasset Jerusalem, commota est universa civitas dicens: Quis est hic? ... Et intravit Jesus in Templum Dei, & eiciebat omnes vendentes & ementes in Templo ... & dixit eis: Scriptum est, Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Matth. 2. 1.

DUO Dei Judicia Scriptura sacra commemorat, Judicium occultum, & Judicium manifestum. Judicium manifestum est, quò Dominus judicaturus est vivos & mortuos, omnibus tenentibus cum esse à quò & bonis præmia, & malis supplicia tribuentur. *Occultum judicium est poena qua nunc unusquisque bonum aut exercetur ad purgationem, aut ad nocendum*

8. August. in Ps. 7.

PARS II. FER. III. POST DOM. I. QUAD. 211

ad conversionem; aut si contempserit vocationem & disciplinam Dei, excacatur ad damnationem. De primo hesternò dici Evangelicè lectio ut tractemus argumentum dedit: de secundo hodiernò. *Judæi enim qui vocationem & disciplinam Christi contempserant, excacantur ad damnationem.* Christum præsentem non agnoscant; ejus ingressu commoventur, quem desiderant Patriarchæ & Propheta mundi Salvatorem. Interrogant quis sit, idque discunt à turbis Jesum comitantibus. *Commota est universa civitas dicens, Quis est hic? Populi autem dicebant: Hic est Jesus Propheta à Nazareth.* Hic est Jesus, cujus typi facere qui hoc nomine ante ipsum indigni sunt: Propheta ille, quem Deus Moysi promissit se de medio populi sui locuturum; à Nazareth, unde aliquid boni orti non possit Pharisæi exultant. Sic cæcitas ex parte in Israël facta est, ut pleuitudo gentium intraret. Adhuc venturè verè ad conversionem, qui è Templo eieciuntur, omnes vendentes & ementes, quibus ait Jesus: *Scriptum est, Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum.* Sunt autem illi. 1. Omnes qui in Clerum & ad Beneficia Ecclesiastica sine legitima vocatione irrepunt. Illi enim cum non intrent per ostium, sed ascendant aliunde, *Fures sunt & latrones,* ut Christus docet. Vide *Theolog. Dogm. & Moral. Lib. 2. Tract. de Sacram. Ordinis. Cap. 3. Art. 3. Reg. 18. & Cap. 6. Reg. 4. & 5. 1.* Qui beneficia Ecclesiastica & sacrum Ministerium vendunt vel emunt, pecuniâ, obsequiis, adulationibus, petitionibus pro se ipsis, cum nullâ Dei, pretio conferit; & Christi Domini sententia sit, quæ nullis Sophistarum distinctionibus eludi potest: *Gratis accepistis, gratis date.* (Lib. 1. Theol. Dogmat. & Moral. Cap. 7. Art. 2.) 3. *Domum Dei speluncam latronum faciunt omnes Clerici beneficiati, qui relictibus Ecclesiasticis, quorum dispensatores sunt, non domi-*

Origen. 11. Rom. 11. 20.

Te coll. Math. 11.

mi, abutuntur ad luxum, ad ludos, ad voluptates, ad diuidendos confanguineos; aut ad auaritiam suam fovendam pecunias ex beneficiis & ministeriis Ecclesiasticis provenientes congregant & recondunt in arcis & sacculis, aut ex illis augent patrimonium; cum ad pauperum sublevandas necessitates, aliisque pia opera erogare debeant, quod præter frugalem victum & honestum vestitum, habita ratione sui ordinis & dignitatis, illis superest. . . *Rena enim Ecclesie sunt vota fidelium, pretia peccatorum, stipendia pauperum. Denique Quicquid præter necessarium victum & simplicem vestitum de Altari retinet, (inquit S. Bernardus ad Clericum scribens) inuis non est, rapina est, sacrilegium est. Vide Lib. 2. Theolog. Dogm. & Moral. Traët. de Sacramento Ordinis, Cap. 5. Reg. 9.*

II. Admonentur rursus ad conversionem Christi Domini voce, qui ad Tempia Deo dicata alia intentione adeunt, quam orationis, aut in his irreligiöse & immodeste se gerunt, mulieres & viri qui ad sacra illa loca concurrunt *Propter mutuum videre & videri: que pompam omnem mundi muliebris illuc circumferuntur in Deo corda suscipiant, ejusque loco, si dicere fas est, adorentur. Filita eorum composita, circumornata ut similitudo Templi. Quid facis, homo? Mulierum speciem curiosus in Ecclesia perferitatis, nec horreleis tantæ Dei Templum afficiens contumelia? prostitulumque tibi videtur Ecclesia, & foro ignobilior? Nam in foro erubescis: etiam times ne quis te videat; in Ecclesia verò nec horreleis, nec pavelis, nec stupes? Scriptum est, Domus mea domus orationis vocabitur: Vos autem scissis illam speluncam latronum. De reverentia Templis debita, vide Lib. 5. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 1. Art. 9. n. 6. Cum pavore & humilitate ad Tempia adendum est. Pavore ad sanctuarium meum. Ego Dominus. . . Decet Dominum Domini sanctificando, decet ut cujus in pace factus est locus*

Symbolo Te-
79. 6.S. Bernard.
Epi. 7.

Terzilia

Psalm. 134.
S. Chrysost.
Hom. 26. in
Matth.Levit. 24.2.
Concil. Trid.
S. Can. 21.

ejus, sit cultus cum debita veneratione pacificus. Sit itaque ad Ecclesias humilis Majestatis offensis, sit in eis quæra cõversatio, Deo grata, insipientibus placida, que considerantes non solum instruat, sed resiciat. . . *cessem in illis vana, & multa fortius facta & profusa colloquia. Cessent confabulationes quælibet. Sint postremo quæcumque alia divinum turbare possunt officium, aut oculis divini Majestatis offensis, ab ipsi præcipue extirpanda: ne ubi peccatorum est vena postulanda, ibi peccandi detur occasio, aut deprehendantur peccata committi, &c. . . Sed & tempore quo Missarum solennia celebrantur, Non solum ab oratione, & inutilibus verbis, verum etiam & a perniciosis cogitationibus funditus abstinendum est. Lugenda Christianorum in Templis irreverentia, que vix ab impietate sejuncta esse potest. Oculi Dei singulari quadam ratione ad Tempia ejus nomini dicata sunt attenti, ut pium oratione exaudiat, ut irreverentias profanatorum puniat. Sint oculi tuò aperti super domum hanc nocte ac die: super domum de qua dixisti: Erit nomen meum ibi, ut exaudias deprecationem servi tui & populi tui Israël quodcumque oraverint in loco isto*

Concil. Trid.
S. Can. 21.
Concil. Trid.
S. Can. 21.

1. Reg. 1.

FERIA IV. POST DOMINICAM I.
QUADRAGESIMÆ.

Viri Ninivitarum surgent in judicio cum generatione ista, & condemnabunt eam; quia penitentiam egerunt in prædicatione Jonæ: & ecce plus quam Jonæ hic. Matt. 12. 41.

Cum Ninivitarum comparatione judicandi sint Christiani, qui penitentiam non agunt, examinandum est utrum penitentia nostra similis sit illorum penitentia. Ninivitarum penitentiam egerunt sinceram,

O ij

Iuxta 1. 10.

promptam, severam, sinceram, quia non verbis solum, sed operibus penitentiam egerunt. *Et convertatur anima sua mala.* & ab iniquitate qua est in manibus eorum. . . Et vidit Deus opera eorum, quia conversi sunt de via sua mala. Promptam penitentiam egerunt, quia statim atque Jonas clamavit, *Adhuc quadraginta dies, & Ninive subvertetur.* crediderunt in Deum, & statim penitentiam agere ceperunt. Severam, quia *Prædicaverunt jejunium,* & vestiti sunt sacco à majore usque ad minorem. Et perierunt verbum ad Regem Ninive, & surrexit de solio suo, & abiecit vestimentum suum à se, & indatus est sacco, & sedit in cinere. Et clamavit, & dixit in Ninive ex ore Regis & Principum ejus, dicens: *Homines & jumenta, & boves & pecora, nec sufficit quidquam, & aquam non bibant. Et operantur sacco homines & jumenta, & clamant ad Dominum in fortitudine.*

I. Jonas homo Ninivitis incognitus & despectus comminatur temporalem calamitatem, eversionem urbem eorum, & sinceram penitentiam agunt; Nobis penitentiam prædicat Christus Jesus, & sincere non agimus, verbis dumtaxat penitere nos profitemur, non operibus: solum dumtaxat, id est, meta verba, non fructus penitentiam facimus: non mutamus opera, nec in novitate vitæ ambulamus, quia cor mutatum non est & sincere conversum. *Muta cor, & mutabitur opus:* inquit S. Augustinus) pravi affectus, pravi habitus excutantur, virtutes adflicentur. *Everuntur enim peccatorum duobus modis, aut sicut Sodoma, ut pro peccatis suis ipsi homines puniantur; aut sicut Ninive, ut ipsa hominum peccata puniendo destruantur.* Sic juxta divinam prædicationem, overta est Ninive quæ mala erat, & bona edificata est, quæ non erat. *Stantibus enim manibus atque nominibus, overta est civitas in perditionem moritur.* Christus nobis temporales dumtaxat penas non comminatur, sed æternas. Nisi penitentiam

Ex Angliæ
Bib. de Ch.
no. Del. C.
22. 2. 4.

egeritis, omnes similiter peribitis.

II. Jonas ultionis divine tempus certum indicavit *Luc. 9.* Ninivitis, *Adhuc quadraginta dies:* & tamen non procrastinarunt, non dilaherunt conversionem: & nos de die in diem penitentiam differimus, cum incertum sit tempus quo nos Deus expectatus est. *Nescitis diem, neque horam.* Mutata illa conversio, ne moris nos intercipiat impunitos. *Nescit homo finem suum: Insidiis, sed sicut pisces capiuntur hamo, & sicut aves laqueo comprehenduntur,* sic capiuntur homines in tempore malo, cum eis exemplo super-enerit. Ninivite statim penitentiam egerunt, quamvis nullam haberent veniæ securitatem. *Quis scit si convertatur & ignoscat Deus, & revertatur à furore ira sua, & non peribitis?* Nos verò penitentiam statim agere dubitamus, quamvis Deus veniam promittat penitentibus. *Viso ego, dicit Dominus Deus, volo mortem impij, sed ut convertatur impius à via sua, & vivat.* Convertimini, conversionis à vitis vestris pessimis, & quare moriemini, domus Israël? . . . *Si dixerit impius, Morte morieris: & egerit penitentiam à peccato suo, feceritque justitiam & justitiam, & signis revertetur ille impius, rapinamque reddiderit, in mandatis vitæ ambulaverit, nec fecerit quidquam iniquum, vitæ vivet, & non morietur.* *Heu,* (exclamat Augustinus penitens) *Differam de die in diem vivere ante, Deus meus! & non differam quotidiis in menstiplo mori.*

Iuxta 1. 21

Ezech. 21.

Iuxta 1. Conf.

III. Ninivite severam penitentiam egerunt, Christiani penitentiam severitatem detestantur; quamvis graviora sint illorum quam Ninivitarum peccata. Vide *Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 4. Art. unica. Regula 1. 4.* De penitentiam severitate, seu satisfactionis proportionem cum gravitate peccatorum, vide *Lib. 2. Tract. De Penitentia, Cap. 6. Art. 6. Regula 1. 6. & 17.*

Daplex impenitentiam causa in plebique peccatoribus

O inij

bus, prima, quod divinam Legem ut regulam vite sue sequi nolint, sed propriam in omnibus voluntatem, *Voluntates*. Secunda, quod sensus suos, cœcæque rationem, non Dei revelantis auctoritatem, summam veritatem, verbum, fidem, ut regulam credendorum sequi velint. *Voluntus à te signum videre*. Utrumque pravum omnino est. In quocumque voluntatis fux arbitrio stare, periculolum est, ait S. Basilius: cùm Dominus dixerit: *Non veni ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me*. Hinc David penitens ait: *furavi & statui custodire judicia iustitiæ tue, non meam voluntatem*. Non est æquum ut voluntas Dei ad nostram, quæ prava est, detorqueatur, sed ut nostra ad divinam, quæ Regula est, corrigatur. *In circuitu impij ambulavit*. Propria enim ipsorum voluntas omnium quæ operantur & principium & finis est. *Va homini qui sequitur hunc circuitum, qui nunquam à propria voluntate recedit*. Va iterum carnali homini, qui sensibus, & rationi ita addictus est, ut credere nolit quæ non capit, & Dei testimonia nimis credibilibus respiciens, toto mundo credente signum adhuc querit. *Voluntus à te signum videre*. Magna hæc penitentia impedimenta sunt, quæ cum fide, & propria voluntatis perfecta subjectione divinæ voluntatis & legis imperio, conjuncta sit necesse est.

S. Basil. In
serm. 107.

Psal. 51.

S. Bernard.
Serm. 70. in
Psalm. 99.FERIA V. POST DOMINICAM I.
QUADRAGESIMA.

Egressus Jhesus fecisset in partes Tyri & Sidonis; & ecce mulier Chæmanea à finibus illis egressa clamavit, dicens ei: Miserece mei Domine, fili David, filia mea male à demonio vexatur. Matth. 15.

Necessitas orationis ad gratiam impetrandam, necessitas gratiæ ad orationem fundendam, Catholica Fidei dogmata sunt. *Efundam* (inquit Deus) *super domum David, Spiritum gratiæ & pretium*. Spiritus adjuvat infirmitatem nostram (inquit Apostolus) nam quid optemus sciri oportet, nescimus: sed ipse Spiritus postulat pro nobis remittens inenarrabilibus. Qui autem scrutatur corda, scit quid desideret Spiritus, quoniam secundum Deum postulat pro Sanctis. Orationis clarissima est gratiæ testificatio. Quid cum stultius quam orare ut accipias quod in potestate habes? Desiderare auxilium gratiæ, initium gratiæ est: de quo Prophetæ: *Et dixit, Nunc capsi, hæc mutatio dextere Excelsi*. Et, *A Domino gressus hominis dirigentur, & viam ejus volent*. Quid est autem oratio, nisi pium desiderium? Primam quidem gratiam Deus dat etiam non orantibus, sed aliarum seriem gratiarum, ut victoriam tentationum, devitationem peccati, operationem boni, perseverantiam, non tribuit nisi orantibus. Sunt qui propterea vel non orant, vel frigide orant, quoniam Domino dicente didicerunt, scire Deum quid nobis necessarium sit, prius quam petamus ab eo. Num propter tales hujus sententiæ veritas defendenda, aut ex Evangelio delenda putabitur? Inimò cum constet alia

Leban. 11. 19.

Rom. 8.

S. August.
de civitate
dei lib. 10.S. August.
lib. de Do-
na Persev.
cap. 11.

Deum, danda etiam non orantibus, sicut initium fidei, alia nempe si orantibus preparasse, sicut usque in finem perseverantiam: profecto qui ex se ipso hanc se habere putat, non orat ut habeat, Ut quid igitur oramus ut fiat volumas Dei sicut in celo & in terra; ne inducamur in tentationem, ut liberemur à malo; Ut quid (inquam) ista oratio tanta gemita petimus, si volente homini & currentis, non misereatis est Dei? Non quia hoc sine voluntate nostra agitur, sed quia voluntas non implet quod agit, nisi divinitus adjuvetur. Hæc est fidei sanitas, qua nos facit querere ut inveniamus, petere ut accipiamus, pulsare ut aperiat nos. Contra ipsam qui disputat, contra se ipsam claudit ostium misericordie Dei. De necessitate orationis non agam impudentium: sed de conditionibus orationis, quarum alie orantem spectant, alie res que in oratione petuntur; alii modum orandi. Ideo enim sepe non exaudimur orantes, vel quia mali petimus, vel quia male petimus; vel quia bona male petimus.

I. Quod primum spectat, peccatorum in suis peccatis perseverantium non exaudimur oratio. Immo oratio ipsa fit in peccatum, nisi ante orationem peccati dependantur affectus. Vide Lib. 1. Theolog. Doctum. & Moral. Cap. 1. Art. 3. n. 2. & 4. Hoc & Cananea docet exemplum, que iam idolorum suorum cultum reliquerat, jam in Deum & Christum Jesum credebat, cum oravit. Ecce mulier Cananea à simbus illis egressa, clamans dicens: Misere mei Domine, fili David. Nisi ex simbus illis exivisset, ad Jesum clamare ex magna fide non potuisset. Pro fidei portione egredimur quis ex simbus Gentium. Ac ascendendum quidem est unquamque nostrum, dum peccat, versari in simbus Tyri, vel Sidoris, vel Egypti, vel alieque ex his qui sunt extra hereditatis Dei distributionem; migrantem verò à vitio ad virtutem, exire è vitiorum simbus, ad fines verò patris Dei pervenire. *Charissimi,*

(inquit dilectus Christi Discipulus) si cor nostrum non reprehenderit nos fiduciam habemus ad Deum, & quicquid petierimus, accipiemus ab eo, quoniam mandata eius custodimus, & ea que sunt placita coram eo facimus.

II. Secundum quod attinet, à Deo petenda non sunt in oratione, nisi que Deo sunt digna, eius gloria, conventio, saluque nostra, gratia & virtutes, fidei, spei, & caritatis augmentum, victoria tentationum, perseverantia, glorie æterna, que Deus ipse est: bona verò temporalia non primario ac precipue, sed propter se, sed sub conditione petenda, si Deus ad saluem nostram expedire iudicet. Cæcus & purus amor nihil à Deo petit præter ipsum, & que noscum ipso conjungunt. Vide Lib. 5. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. 2. Art. 6. Mulier Cananea nobis exemplum dat petendi que Deo digna sunt, orat enim ut filia eius à dæmonis vexatione liberetur; misericordiam orat: *Misere mei, Domine, fili David, filia mea male à dæmonis vexatur. Maledictus eo quod vult accipere, Deo potius miserante non accipit. Proinde si hoc ab illo petimus, unde homo ledatur exauditus, magis nocentibus est, ne quod possit non dare propitius, det iratus.*

III. Non solum autem bona petenda sunt, sed bene & dignè Deo; scilicet: 1. Cum fide & sancta fiducia impetrandi, ut Cananea. *O mulier, magna est fides tua, si tu nisi stes vis &c. Eides fundit orationem, fissa oratio etiam ipsi fide impetrat firmitatem.... Eides fons orationis, nec potest ire ritus, ubi caput aqua siccat. Qui igitur vult à Deo exaudiri, Possulet in fide nihil simili, he si aut. Patrem credentium imitetur, qui in reprobatione Dei non habuit diffidentiam, sed confortatus est fide.*

2. Orandum cum humilitate, ut Cananea, que à Christo durius excepta, & canis appellata, se humiliavit in conspectu eius, & humilitate exaudita meruit. *At ille dixit: Etiam Domine, nam & catelli edunt de*

S. Aug. Lib. 20. Sermon. Hæc est fidei sanitas, Cap. 17.

UNIVERSIDAD

Orientis in
in Arabi
Fidei. Hæc
1. Jan. 21.

S. Aug. Lib. 20. Sermon. Hæc est fidei sanitas, Cap. 17.

S. Aug. Lib. 20. Sermon. Hæc est fidei sanitas, Cap. 17.

Rem. 4.

micis que cadunt de mensa Dominorum suarum. Suscepit convivium, & meruit benedictum. Mulier Cananea, id est, ut Origenes interpretatur, Ad humilitatem parata. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 5. Cap. 2. Art. 9. n. 2.

3. Perseveranter orandum, exemplo Cananeæ, que à Christo repudiata propriis accedit, clamat fortius, inflat ardentius. Vide *ibidem* n. 4. Dissert. sæpe Deus date quod petimus, ut desiderium nostrum & amorem magis accendat, ut spes probet, ut acceptum denique majori diligentia custodiamus. Dei silentium in iustorum oratione, sæpe dissimulatio est amantis, si ita loqui fas est, non indignatio ingentis. *Revertere, dilecto mi, (inquit Sponsa) Subtraxit se, quo avidius revocaretur, teneretur foris. Nam & aliquando simulabat se longius ire, non quia hoc volebat, sed volebat audire: Mane nobiscum Domine, quoniam advesperascit. Et rursum alia vice super mare ambulans, cum Apostoli navigarent & laborarent in remigando, Quasi volens præterire eos, ne tunc quidem illud volebat, sed magis probare fidem, & elicitæ precem... Præteriens teneri vult, abiens revocari.*

Caecil. 7.
S. Bernard.
Serm. 70. in
Cant.

Luc. 24.

Marc. 6.

FERIA VI. POST DOMINICAM I.
QUADRAGESIMÆ.

Est autem Jerosolymis probatica piscina, quinque porticus habens. In his jacebat multitudo magna languentium, cecorum, claudorum, aridorum, expectantium aque motum. &c. Joan. 5.

PROBatica piscina Sacramenti Penitentiae figura est, quod Christus in Ecclesia instituit. Lavacrum est

multo excellentius piscinâ illâ veteri, siquidem non ex aquis fontis alicujus vulgaris & terreni, sed ex Christi sanguine pro peccatoribus in Cruce effuso, & caelestibus aquis Gratiae ipsius constat, ad peccatorum nostrorum emundationem destinatis. *Sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum sanctissimum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis ad serviendum Deo viventi. De Penitentiae Sacramento, lege Lib. 2. Theolog. Dogmat. & Moral. Tract. de Sacramento Penitentiae Cap. 1. Art. 3. Sanguis Christi tam potens est ad lavacrum, tam dives ad pretium, ut non solum in Baptismo, sed & in Penitentiae Sacramento virtus ejus superabundans sit ad multorum abluenda & exhaurenda peccata, nec unquam exhaustur. Piscina probatica erat tantum Jerosolymis; Piscina Penitentiae in Ecclesia Catholica toto orbe diffusa. Quia singuli vates Haeticorum se potissimum Christianos, & suam esse Ecclesiam Catholicam putant, sciendum est illam esse veram, in qua est Confessio & Penitentia, qua peccata & vulnera, quibus subjeta est fragilitas carnis, salubriter curant.*

In hac salutari Piscina sanantur omnis generis aegroti, Multitudo magna languentium, cecorum, claudorum, aridorum; Peccata inimitatis, ignorantiae, malitiae remittuntur. Hac in piscina lavantur oves Christi, ut in Festo die offerri Deo possint, cum Agno illo immaculato, & Sacrificii ejus participes esse. *Lavaminis, si quis non desistit, auferre malum cogitationum vestram ab oculis meis: quiescite agere perverse, discite benefacere... Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix deturbabuntur... In die illa erit fons patens domui David, & habitantibus Jerosalem, in abluendum peccatorum.*

Piscina probatica certo dimittat tempore languidos sanabat, cum scilicet Angelus Domini descendens movebat aquam. *Angelus autem Domini descendebat se-*

lib. 2. 14

Laurentius
lib. 1. de salt.
lib. 2. 14

Tabar. 11.

tandum tempus in Piscinam, & movebatur aqua. Piscina Penitentiae omni tempore sanctificat & sanat peccatores, quia omni tempore aqua ejus movet. Magni consilii Angelus, perennemque tribuit illis virtutem ex vulneribus suis derivatam. Impietas: impiis non nocet, et, in quacumque die converfus fuerit, ab impietate sua.

Exod. 17. 12.

Piscina probatica unum duntaxat agrorum sanabat, Qui prius descendisset in eam post motum aquae. Piscina Penitentiae omnes generatim qui ad Sacramentum cum debitis dispositionibus accedunt. Non solum invitatur, sed praecipit Deus ut in piscinam descendamus, veniam peccatorum verè Penitentibus pollicetur. Non praecipit tantum, sed etiam hortatur. *Invitatur premio, salute; jurans etiam: Vivo, dicenti, capis crede sibi. O beatos nos, quorum causa Deus jurat! O miserimos, si nec juranti Domino credimus.*

Tertul. lib. de res. 12. Cap. 4.

Secundum Animam Paralytici sanus, caeci, aridi, languidi: propriis viribus descendere non possunt in piscinam penitentiae, sed tamen inexcusabiles sanus si non descendamus, nec à peccatis sanemur, quantumcumque invocata sit & gravis infirmitas. Non possumus quippe dicere ut paralyticus ille triginta & octo annos habens in infirmis: *Hominem non habeo: Praesto enim semper nobis est Christus Deus homo, qui & homines Sacerdoti sui Ministros constituit, qui nos in piscinam mittat. Dedit nobis misericordiam reconciliationis. Pro Christo ergo lesione sanguinis, in agnam Deo exortante per nos, Obsecramus pro Christo, reconciliationis Deo. Seligite hominem conscientie moderatorem, qui vos mittat in piscinam opportuno tempore, cum debitis dispositionibus ad Sacramenti virtutem fructumque recipiendum in vobis agnovit.*

1. Cor. 1.

1. Prima dispositio est sincera voluntas deserendi peccatum; voluntas non infirma, sed magna & effectiva non imperfecta, sed absoluta & valida, quae sit *Idonea expu-*

1. 1. 1. 1.

gnare priorem vetustate roboratum, Non voluntas similis conatibus expergisci voluntium, qui tamen soporis alivudine reemerguntur, qualem in se ipso experiebatur ante conversionem suam Augustinus. *Ego etiam qui volebam, inquit; ego qui volebam: nec plene volebam, nec plene volebam, ideo mecum contendebam, & dissipabar à me ipse. Hanc dispositionem in paralytico nostro, quatenus figura erat peccatoris, Christus postulat. *Pu sanus fieri?**

2. Secunda dispositio est inchoatio novae vitae, quae agnoscitur in penitente, si dignos fructus penitentiae faciat, si peccandi occasiones procul à se removeat, si in bonis operibus se exerceat, si ambulet in via mandatorum Dei. *Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille: & sustulit grabatum suum, & ambulavit.*

3. Tertia conditio est, ut firma sit, stabilis & constans, non delictoria conversio. Subitus namque & fructus in gravi peccata relapsus, seu alternae penitentiarum & relapsium in eadem peccata vices, dubiam & suspectam meritò reddunt conversionem, ut qui in eo sunt itati, non statim absolvi debeant à Confessoribus, sed postquam sinceritatem conversionis et fructibus agnoverint. *Postea invenit eum Jesus in Templo, & dixit illi: Ecce sanus factus es, jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Vide Lib. 2. Theol. Dogm. & Moral. Tract. de Sacram. Pae. Cap. 7. Art. 3. Regulae 1. & 2.*

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN DE BIBLIOTECAS

DOMINICA II. QUADRAGESIMÆ.

Assumpsit Iesus Petrum & Jacobum, & Joannem fratrem ejus. & duxit illos in montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. Matth. 17. 1.

Matth. 17.

S. Leo
Serm. 24.

Matth. 17.

Rom. 1. 11.

Coloss. 1. 2.

Cum Christus passionem suam Discipulis prænunciasset, illisque significasset quanta & quam gravia pro ejus nomine passuri essent; & quā viā deberent illum sequi, dicens: Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me: Atque mox subjecisset: Amen dico vobis, Sicut quidam de his stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in regno suo: id est, in gloriæ suæ claritate: post sex dies tres Apostolos selectos duxit in Montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. In qua Transfiguratione illud quidem principaliter agebatur, ut de cordibus Discipulorum crucis scandalum tolleretur, nec conturbaret eorum fidem voluntariæ humilitatis passionis, quibus revelata esset absconditæ excellentiæ dignitas. Sed non minore providentiæ spes sanctæ Ecclesiæ fundabatur, ut totum corpus Christi agnosceret quali esset commutatione donandum; ut ejus sibi honoris consortium membra promitterent, qui in Capite præfuisset. De quo idem Dominus dixerat, cum de adventu sui majestate loqueretur: Tunc ipsi fulgebunt sicut sol in Regno Patris eorum: protestante hoc ipsum beato Paulo Apostolo & dicente: Existimo quod non sunt condigne passionis hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis. Et iterum: Martini enim essis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Cum enim Christus apparerit vita vestra, tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria.

gloria. Facie solis instar radiante significavit divinitatis suæ incomparabilem splendorem, & Dei qui lux est, & in quo tenebræ non sunt ulla, visionem beatitudinis. Vestium candore, & dumbravit corporis gloriosi donis: Moysis & Eliæ præsentiam jucundissimam ælitum societatem; nube lucida obumbrante, diem perpetuam, absque tenebris, frigore, aut aestu, ullaque temporum vicissitudine: extitit & voce Petri, incomprehensas & inenarrabiles delicias; voce Patris æterni de nube auditâ, certitudinem & securitatem beatitudinis ac gloriæ. Inter hæc loquitur Christus de excessu quem completurus est in Jerusalem, quia non nisi per crucem perventur ad gloriam. Christus ergo in Transfiguratione sua nobis ostendit. 1. finem ad quem tendimus, scilicet beatitudinem & gloriam æternam. 2. viam quæ ad beatitudinem & gloriam pervenimus, scilicet crucem, passionem, tribulationes.

Luc. 9. 21.

I. Quid sit vita æterna (Lib. 1. Quest. 2. Art. 13. §. 1.) Æterna beatitudo congruis verbis explicari non potest, sed mentis humanæ caprum superat. Omnia tamen malorum liberatione, omniumque bonorum possessione definiti potest. (Ibid. §. 2.) Summa felicitas, Dei fructus & amor. (Ibid.) Dei visionem & amorem summa pax consequitur. (Ibid.) Beatorum pacem nulla turbabit invidia. (Ibid.)

II. Ut ad gloriam & vitam æternam perveniamus, media debemus eligere quæ nobis Christus præcipit, viam sequi quam monstravit; nihil non agere, nihil non pati propter Deum. (Ibid. §. 9.) Si quid verò pro dilectione æternæ patriæ Christiani gesserint, considerent quàm leve sit illud & modicum, si vel cum præclaris illis facinoribus conferatur, quæ veteres Romani pro terrena patriâ & civitate gesserunt. (Ibid. n. 2.) Qui jus habent ad vitam æternam; (Ibid.) Per labores & tribulationes ad eam pervenit. Nemo eam obtinet, nisi abneget semetipsum, & tollat crucem suam quoti-

die, & Christum sequatur, per arctam viam, quæ sola
ad vitam docet; quia Regnum celorum vim patitur, &
visitanti rapiunt illud. Psalmus octogessimus tertius,
Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! de
caelesti beatitudine tractans, inscribitur, Pro torcularibus,
id est tribulationibus, per quas ad gloriam & vitam æ-
ternam pervenitur. Quod expendens S. Augustinus
Enarratione in illum Platunum: Uva (inquit) pendet
in vitibus, & oliva in arboribus: & quando pendet
in vitibus suis, tanquam libero aere perfuruntur: &
nec uva vitium est, nec oliva oleam, ante pressuram. Sic
sunt homines quos predestinavit Deus ante secula, con-
former fieri unigeniti unigeniti Filii, qui præcipue in pas-
sione magnus homine expressus est. Huiusmodi ergo ho-
mines antequam accedant ad servitatem Dei, frun-
tur in seculo tanquam delictosa libertate, velut uva aut
oliva pendentes: sed quomodo dictum est, Fili, accedens
ad servitatem Dei, sit in iustitia & timore, & propa-
ra animam tuam ad tentationem: accedens qui que ad
servitatem Dei, ad torcularia se venisse cognoscat:
contribulabitur, conteretur, comprimetur: non ut in hoc
saeculo pereat, sed ut in apothecæ Dei desinat. Si felices
simus in hoc seculo, si omnia nobis prosperè cedant,
ne dicamus, Bonum est nos hic esse, faciamus hic taber-
nacula. Felicitas enim sæculi metuenda magis est, quam
adversitas & infelicitas. Immo verò nulla infelicitas
frangit, quem felicitas nulla corrumpit. Quomodo et-
go cavenda & timenda est ipsa corruptrix, ne te blan-
diendo seducat? Ne incumbas in baculum arundinis.
Noli te credere, fragile est quo viticis, frangitur, &
interimit te. Si ergo felicitate tibi iste mundus ardeat,
in pressura te computa, ut dicas, Tribulationem & do-
lorem invenit, & nomen Domini invocavi. Non dixit,
inveni tribulationem, nisi quamdam quæ latet. Quæ-
dam enim tribulatio quosdam in hoc seculo latet, qui
putant sibi bene esse, cum peregrineant à Domino.

Quandiu enim sumus in corpore, peregrinamur à Do-
mino. Si à patre tuo homine peregrinaveris, miser es; &
à Domino peregrinatus, & felix es. Ergo sunt qui pu-
tant sibi bene esse. Qui autem intelligitur in qualibet
circumstantia copiatum & voluptatum, quavis ad-
mirum cuncta deseriant, quavis nihil molestum ite-
rat, nihil adversum terreat, tamen in malo esse quam-
diu peregrinatur à Domino, acutissimo oculo tribula-
tionem & dolorem invenientis, & nomen Domini in-
vocaverunt. . . Omnes in hac vita in torcularibus sum-
mus. Ergo in pressuris tentationum constiituri, edamus
hanc vocem, & præmittamus desiderium nostrum:
Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum!
Erat in tabernaculis quibusdam, id est, in torcularibus:
sed desiderabat alia tabernacula, ubi nulla pressura est.
In his illuc insperabat, ab his in illa per desiderii cana-
lem quodammodo deluebat. Concupiscit & despicit a-
nima mea in aëria Domini. Desicit uva pressa, sed quò
desicit? In vinum, & in lacum, & in apothecæ requiem,
servanda in quiete magna. Hic desiderat, ibi capi-
tur: hic suspirat, ibi gaudetur: hic oratur, ibi lau-
datur: hic gemitur, ibi exultatur. Ea quæ dixi quasi
dura hic nemo avertetur, nemo quasi nolle pati. At-
tendendum est ne uva, dum torculari suat, ab ovis vel
à feris comidatur. In magna videtur tristitia esse, ut in-
dicit, Concupiscit & despicit anima mea in aëria Domi-
ni: Non enim habet quod desiderat. Sed nunquid sine
gaudio est? Quo gaudio? Quod ait Apostolus, spe
gaudentes. Ibi jam te gaudebit, modo ad huc spe. Ideo
que qui spe gaudent, qui certi sunt se accepturos, tole-
rant in torculari omnes pressuras. Propterea & ipse A-
postolus cum dixisset, spe gaudentes, addidit Nam in
tribulatione patientes. Spe igitur gloriæ, cuius spec-
tamen Christus in Transfiguratione sua nobis exhibet,
cruce & tribulatione constanti animo ferende sunt. Af-
fecit te aliquis ignominia? Suffice gloriam quæ reposi-

ta in caelis est, tibi paranda merito patientiae. Jacturam rerum tuarum fecisti? Oculos converte ad caelestes divitias & incomparabilem thesaurum, quem bonorum operum pretio tibi comparare potes. Patria expulsius es? Patriam habes caelestem illam Jerusalem. Ita se consolatur S. Job in angustiis, extremaque desolatione: *Scio quod Redemptor meus vocis. & in novissimo die de terra surrecturus sum: & in carne mea videbo Deum meum... Reposita est hac spes mea in sinu meo.*

Job. 19.

IN EADEM DOMINICA.

Ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube dicens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite. Matth. 17.

Primus discendi ardor, nobilitas est Magistri. Christum Legislatorem, Magistrum, Dominumque nostrum ut audiamus, jubens Aeternus Pater, nobilitatem ejus & dignitatem ostendit: *Hic est Filius meus dilectus: Quem proinde ut me ipsum audire debetis. Christus verus Deus, Deique Filius est, Patri consubstantialis & coaeternus* (Lib. 1. Quest. 2. Art. 3. §. 4.) Christus homo non est Filius adoptivus Dei, sed naturalis. (Ibid. §. 6.) Christus etiam ut homo, noster Dominus est. . . Christus in forma servi sine conditione servili. (Ibid. §. 7.) Lex & Prophetæ Christi Jesu Divinitati attestantur. Ideo Moyses & Elias apparuerunt in monte sancto loquentes cum Jesu. Legem & prophetias implere venit & consummare; veterem legem per Moysen datam, novâ legē; Prophetias mysteriorum suorum veritate. Ideo Moysē & Eliā disparantibus, statim atque vox Patris de nube audita est, Apostoli neminem viderunt nisi solum Jesum. Testimonium itaque Jesu divinitati petibent, 1. Lex & Prophetæ.

2. Pater Aeternus. 3. Apostoli tres celesti, Transfigurationis illius testes. *Non dallas fabulas secuti* (ait S. Petrus) *notam fecimus vobis. Domini nostri Jesu Christi virtutem & presentiam, sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipient enim à Deo Patre honorem & gloriam, voce de lapia ad eum hujusmodi a magnifica gloria: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui, ipsum audite. Et hanc vocem audivimus de celo aliam, cum estemus cum ipso in monte sancto. Et habemus firmiorem Propheciam fermiorem, cui beneficiis attendentes. Nostra erga Dominum nostrum Jesum Christum officia. Illum audite, ipsique parere debemus, non timore premente compulsi, sed caritate sublevante excitati. (Lib. 1. Quest. 2. Art. 3. §. 7.) Illum audite debemus docentem, & novam legem dantem atque prædicantem: Ipsum audite. Illum imitari debemus omnium, quas prædicat, virtutum nobis exempla præbentem. Lectantes autem oculos, neminem viderunt nisi solum Jesum. Novæ legis à Veteri distinctio. 1. Lex veteris in tabulis lapideis scripta; lex nova in cordibus. 2. Lex veteris homines à peccato coercet timore penarum; lex nova ad faciendum bonum inclinatur amore justitiæ. 3. Lex veteris terminationem terrenam; lex nova felicitatem æternam pollicetur. (Lib. 4. Cap. 1. Art. 2. §. 4.) Si quis dixerit, Christum Jesum à Deo hominibus datum fuisse ut Redemptorem cui fideant, non etiam ut Legislatorem cui obediunt: anathema sit.*

Exodi XXV. 40. *Inspicet, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est.*

Ad Hebræos XII. 1. 2. *Deponentes omnes pondus, & circumstantias nos peccatorum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in Auctorem fidei & consummatorum Jesum, qui propositis sibi gaudiis sustinuit crucem, confessione contempta, atque in dextera sedis Dei sedet.*

Concil. Trid.
sess. 13. c. 4.
C. 11.

FERIA II. POST DOMINICAM II.
QUADRAGESIMÆ.

Ego uado, & quæretis me, & in peccato uestra moriemini. Joan. 8. 21.

Quis Christianorum ad comminationem adeo terribilem non contremiscat? Grande malum in peccato vivere, summum malum in peccato mori: cum æterna scilicet damnatione perseverantis in peccato coniuncta est. Agenda ergo est penitentia dum tempus habemus, dum gratiam suam nobis Deus offert, dum libertatem & vires penitendi habemus. Si enim penitentiam differamus ad mortem, in summum nos coniecimus periculum carendi tempore ad penitentiam agenda necessario, carendi gratia necessariâ, carendi voluntate viribusque necessariis.

In Tempore vite nostræ nihil incertius. Vitam à Deo non accipimus ut censum, sed ut depositum, quod repetere potest quocumque momento illi placuerit. Quis crastinam diem certo polliceri sibi potest? De mane usque ad vesperam finis me. Annos impiorum brevandos Spiritus Sanctus per os Sapientis nos docet. Timor Domini apponit dies, & anni impiorum breuiabuntur. Certa quedam mensura peccatorum est iusto Dei penitentis & punientis iudicio præstituta, quæ cum impleta fuerit, vita velut à cærente præciditur. Mensuram quamdam quæ ab Ierusalem exhibet, vidit Propheta: rogantique quid illud esset, respondit Angelus: *Hæc est iniquitas ipsorum in universa terra.* Quod peninde est ac si dixeret, Hæc mensura omnia appendantur peccata quæcumque per universam terram singulis quibusque temporibus perpetrantur: Ubi enim nostra peccata usque ad manifestam pervenerint magnitudinem, tum ve-

ro offensus penas à nobis repetit Legum conditor: frequenter autem iusta quadam benignitate tolerat, peccantique sustinet, neque antequam sit modus completus universam effundit iram. Itaque dixit Abraham: *Necdum enim completa sunt iniquitates Amorrhæorum usque ad præsens tempus.* Phariseis autem, qui effractions illum offenderant, dixit Christus: *Implete mensuram Patrum vestrorum.* Permissio unius peccati, poena alterius est. *Mæa est ulio si labatur pes eorum: facta est dies perditionis.* Contentus veto impij, qui bibit sicut aquam iniquitatem, & cum in profundum peccatorum venerit, contemnit: divinam ultionem, & diem mortis ejus accelerat. *Cum enim dixerint, Pax & securitas, tunc repentinus eis superveniet interitus, sicut dolor in utero habentis, & non effugiet.* Quot subitanæ & improvise mortes peccatorum? Nonne tot & tam terribilia, quæ quotidie ob oculos versantur, divinæ ultionis exempla vos movent? *Quæ hora non putatis, Filius hominis venit.* Disscedo ergo de procrastinando penitentiam, in summum vos coniecitis periculum carendi tempore ad agenda penitentiam necessario.

II. Sed & gratiam sibi frustra pollicetur peccator, quæ iusto iudicio Deus illis subtrahit & negat, quin vacuato illam recipiunt, & Spiritu Sancto resiliunt, qui Filium Dei convalescant, & Sanguinem testamenti pollutum ducunt, in quo sunt sanctificati, & Spiritui gratia continuatim faciant. Scimus enim quis dixit, *Mibi vindicta, & ego retribuam.* Et iterum, *Quia iudicabit Dominus populum suum.* Horrendum est incidere in manus Dei viventi... *Terra super se venientem bibentis inebrem, proferens autem spinas & tribulos, reproba est, & maledictio proxima, ejus consummatio in combustionem.* Gratia donum est Dei, pretium Sanguinis Christi, indebita homini, multo magis peccatori, qui ejus vocationem ad Penitentiam tam frequenter

Ecclesia suspectam semper ac dubiam habuit peccatorum Penitentiam, qui ad exitum usque illam procrastinarunt. Huius veritatis probationes lege Lib. 2. Theolog. nostræ Dogmat. & Moral. Tract. de Penitentia, Cap. 3. Art. 6. §. 8. Timeamus ne nos derelinquat Dominus. Ab eo ne faciamus casum, ne ipse nobis faciat occasum. Ego volo. Queramus eum, dum inveniri potest, dum sani sumus. Cum quaeseris ibi Dominum Deum tuum, invenies eum; si tamen quaeseris in toto corde, & tota tribulatione anima tua. Si vero illum quaerere differas donec in extremis positus fueris, non invenies. *Quæris me, & non invenies. Vivere si pergas in peccato, timendum ne in peccato moriatur. Es in peccato vestro moriemini.* Time ne in te impleatur quod a Sancto Job dictum est: *Usque ad inferos peccatum illius. Obliviscatur ejus misericordia. . . Ossa ejus implebuntur vitis adolescentia ejus, & cum eo in pulvere dormient. Cum enim dulces fueris in ore ejus malum, abscondet illud sub lingua sua. Convertere ad Dominum Deum tuum ante mortem: Quia incerta in morte conversio, infuctuosa plerumque & falsa, plerumque etiam nulla omnino in extremis penitentia. Adjutor meus esto, Domine, ne derelinquas me, neque despicias me, Deus salutaris meus. . . Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te: non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tuam. Provens, vident ipse confitebitur tibi, sicut & ego hodie. Domine, salvatio mea fac.*

Deuter. 4.

Job. 14. 9. 10.
Cap. 22. 11.
O. 11.

Psalm. 16. 9.

Ips. 31. 11. 9.

231

FERIA III. POST DOMINICAM II.
QUADRAGESIMÆ.

Super Cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisei. Omnia ergo quaecumque dixerint vobis, servate & facite: secundum opera vero coram nolite facere; dicunt enim, & non faciunt. Matth. 23.

Cum Lex vetus haberet umbram futurorum bonorum, non ipsam imaginem retinuit, omniſque in figura Judæis contingerent, legale Sacerdotium figura erat Sacerdotii Legis Novæ, sicut Legis Mosaicæ Sacrificia figura erant Sacrificii novæ Legis, quo Christus semetipsum obtulit semel in Cruce, ut una illa oblatione consummaret in sempiternum sanctificatos, & quotidie seipsum offert in Ecclesia Sancta per manus Sacerdotum suorum. Si ergo venerationem & obedientiam Judæorum Sacerdotibus exhiberi iussit Christus Dominus, quod in Cathedra Moysi sederent, & Legem Dei docerent: multo majori veneratione & obedientia prosequendi sunt Sacerdotes & Pastores novæ Legis à Christianis. Sunt enim Ministri divinæ auctoritatis in Sacramentorum dispensatione. Idoneos nos fecit *Administratores novi Testamenti. . . Dispensatores Mysteriorum Dei.* Sunt interpretes ac præcones divinæ veritatis ac Evangelicæ Legis. *Labis Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem ex ore ejus requirunt.* Esse debent imitatores divinæ Sanctitatis. *Sancti erunt Deo suo, & non pollutent nomen ejus. Inveniam enim Domini, & panes Dei sui offerunt, & idea sancti erunt.* Ministri sunt divinæ auctoritatis: illos ergo venerari, colere, & observare debetis. *Super Cathedram sederunt.* Sunt

1. Cor. 2. 6.

1. Cor. 4. 1.

Matth. 23. 7.

Levit. 22. 6.

interpretes ac præcones divinæ veritatis: Audire ergo illos docili & obediēti animo debetis verbum veritatis annuntiantes, & doctrinam salutis tradentes. *Quæcumque dixerint vobis facite.* Imagines sunt divinæ sanctitatis, si dignè ministerio suo vivant: Sanctos igitur Sacerdotes imitari debetis; si verò rectè doceant, & male vivant (quod absit) *Secundum opera eorum nolite facere.* De Sacerdotum novæ Legis dignitate & excellentia vide *Lib. 2. Theolog. nostræ Dogmaticæ & Morales, Tract. de Sacramento Ordinis Cap. 1. Art. 7. §. 3.* Sacerdotes Christi legati... Capitis & corporis legatione funguntur... Dei & hominum mediatores. (*Ibidem.*) Christianorum Patres, quin etiam Matres, quos iterum patruunt verbo veritatis; *Filios, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.* Reverentiæ & honoris erga Sacerdotes & Pastores officia explicata vide *Lib. 4. Theolog. nostræ Dogmat. & Moral. Cap. 6.* De quarto præcepto Decalogi, §. 3. Mali etiam Sacerdotes propter Ministerium honorandi sunt. Gravis ergo peccati rei sunt, qui illos contemunt, vel irident, aut ipsi detrahunt vel maledicunt. Nil suse ac luculentè probatum habes *Art. 3. ejusdem capituli, Regula 7.* Sancti esse debent Sacerdotes, irreprehensibiles sine crimine, ne sacrum in eis Ministerium vituperetur, siquidem ministri sunt Christi Pontificis Sancti, innocenti, impolluti, à peccatoribus segregati. Ad id significandam sculpta erat hæc sententia in lamina aurea fronti summi Pontificis imminente in Lega veteri: *Sanctum Domino.* Et in cinnabola aurea per circumum in ora tunica Sacerdotalis appensa erant, ut plus vitam quam linguam Sacerdotum clamare debere significaretur. Necesse enim est *Ut vitæ vitam ipsa quoque exempla Sacerdotum clament.* Ne de ipsis dicatur: *Secundum opera eorum nolite facere; dicunt enim, & non faciunt.* Si verò mali sunt Sacerdotes & Pastores, audiatur cum pietate & obediētia Evange-

lium quod prædicant, non spectetur vita quam agunt.

Objicit quispiam dixisse Dominum, *Namquid colligunt de spinis uvam, aut de tribulis ficus?* Respondet tibi Dominus: Non jussi te de spinis uvam legere: sed vide, attende bene, ne forte, ut fieri solet, vitis que circum erat per terram, involuta sit in spinis. Nam aliquando invenimus illud, Frates mei, vitem postam super caricem, quia ibi habet septem spinosam, extendit palmites suos, & inserit in septem spinosam, & pendet inter spinas botrus; & qui videt botrum carpit, non tamen de spinis, sed de vite, que circumplexa est spinis. Sic ergo illi spinosi sunt: sed sedendo in Cathedra Moy- si involvit eos vitis, & pendet ad eos botrus, id est, verba bona, præcepta bona. Tu lege uvam, non te pungit spina, quando legis, *Quæ dicunt, facite; sed quæ faciunt, facere nolite.* Pungit autem te spina, si quod faciunt, facis. Ut ergo legas uvam, & non inhzreas spinis, *Quæ dicunt, facite; sed quæ faciunt, facere nolite.* Facta ipsorum spinæ sunt; verba ipsorum uva est, sed de vite, id est, de Cathedra Moy- si.

Sacerdotes interceptes sunt divinæ veritatis, & docere debent omnem hominem in omni sapientia, ut exhibeant omnem hominem perfectum in Christo Jesu: Non adulterantes verbum Dei, *Sed ex sinceritate, & corde, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo Jesu.* In hujus rei figuram scriptum erat in Rationali, quod summus Sacerdos gerebat in pectore, *Doctrina & Veritas.* Christiani diligere debent veritatem, & Doctores ac Prædicatores veritatis. Sed hæc sunt plurimi qui sanam doctrinam non sustinent, qui à veritate auditum avertunt, & ad fabulas convertuntur, quærentes commodos Directores, qui suis cupiditatibus blandiantur, qui non canant *tubâ Evangelicâ in Sion* ad terrorem, sed quasi, *Carmen musicum* suavi dulcique sono canant ad delectationem & voluptatem. Hæc! quot in populo Christiano filii mendaces, filii no-

Ex Mart. 23. 2.
ces. Aug. 11.
sermo, 107.
et 108. de
ca. 10. Dom.

Col. 1. 11.

2. Cor. 2.

Eccl. 11.

Joh. 2.
Ex 10. 2.

Col. 4. 12.

Eccl. 11. 11.

J. Gregorius
Lib. 1. Ep. 11.
24.

Luce 14. 28.

lentes audire legem Dei, qui Pastoribus suis, & Prædicatoribus veritatis dicunt: *Nolite aspicere vobis ea quæ vobis sunt, loquimini nobis placentia, videte vobis errores. Auferite à me vitam, declinate à me servitiam.*

1. Petri 2. 9.

Legendum est in Ecclesia malum, si Sacerdotes sancti non sint, si Sicus populus, sic Sacerdos: Sed pariter legendum, si populus Christianus sanctus non sit, cum Christiani quilibet Sacerdoti Christi communi quâdam ratione participes sint, & eo nomine Sancti esse debeant. *For autem genus electum, regale Sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum..... Et ipsi superadificamini tamquam lapides vivi, domus spiritalis, Sacerdotium sanctum, offerre spiritalia hostias acceptabiles Deo per Jesum Christum.* Omnes ergo sedamini sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum. *Sancti estote* (inquit Dominus) *quoniam ego Sanctus sum.* Christianos omnes universim, Sacerdotes spectatim spectat hoc mandatum. Vera sit, non fucata sanctitas nostra, qualis erat illa Pharisæorum. *Omnia vero opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus.* In Deum verum credentes, adoremus illum in spiritu & veritate. Caritatem servemus, quæ veræ religionis anima est: non alius dominum queramus & præfelle, sed prodelle & servire omnibus ut fratribus & condiscipulis. *Vani est enim Magister vestrorum: unus autem vos fratres estis.* Humilitatem dicamus, exerceamus, exemploque nostro ceteros doceamus, quam unus Magister noster Christus nos docuit: *Qui major est vestrorum, erit minister vestrorum. Qui autem se exaltaverit, humiliabitur: & qui se humiliaverit, exaltabitur.* Hæc non modo Sacerdotum, sed Christianæ plebis; hæc majorum, & minorum; hæc Pastorum & ovium; hæc Præpositorum & subditorum disciplina, omnibus imperata à Christo Jesu sanctimonia.

Matth. 23.

FERIA IV. POST DOMINICAM II.
QUADRAGESIMÆ.

Tunc accessit ad eum Mater filiorum Zebedæi, cum Filiis suis, adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei: Quid vis? At illi: Dic ut sedent hi duo Filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram, in Regno tuo. Respondens autem Jesus, dixit: Nescitis quid petatis. Matth. 20.

Nulla periculosa ambitione pestis, quæ ubique grassatur, & omnis sexus, conditionis, & ætatis homines inficit & corrumpit. In Paradisum terrestrem irrepit, ibique deiecit Adamum; in Collegium Apostolorum penetravit, ibique Jacobum & Joannem invasit pauperes Piscatores, ut primas sedes honoris in Regno Christi, quod temporale futurum adhuc putabant, Matris precibus obtinere conarentur. Mater Filiis instigantibus accedit ad Jesum, & pro ipsi postulat & rogat audacter & sollicitè, non quocumque, sed summos honores, & tranquillam ac pacatam eorum fructuionem. *Dic ut sedent hi duo Filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram in regno tuo.* Excelsari utcumque ponit hoc Apostolorum peccatum, cum nondum Spiritum Sanctum accepissent; cum primas sedes desiderarent in Regno, in quo Christum exultabant temporaliter regnaturum; cum denique ambitionem, à Magistro suo damnatam nondum plene intellexissent. Nulla verò injuriosè vobis suffragetur exultatio, si dignitates & honores ambiciosè desideretis & queratis.

I. Ambitio quàm grave peccatum (Lib. 3. Thelog.

Dogmat. & Moral. Cap. 5. Art. 22.) Ambitio ignorantiae filia. Nesciit quid petatis. Ignoratis honorum vanitatem, ambitionis vitium, pericula summis dignitatibus & honoribus iumentia, curas & labores ambitionis comites: ad Christi doctrinam & exemplum non attenditis. Nesciitis quid petatur. Vide *Lib. 5. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. 5. Art. 23.* Carnes ambitionis praesultorio. Nemo pene summis honoribus aut dignitatibus se imparem existimat. Dicunt omnes, *Postulamus*, tamen à Deo non vocati, tamen scientia, caritatisque donibus, ac virtutibus ad dignitates illas sustinendas, & implenda officia destituti. Solius honoris & commodorum temporalium habetur ratio. Vide *Lib. 3. Theolog. Moral. Cap. max. indicato, Art. 24. Regula 5. & 6.* Ad honores & dignitates Ecclesiae, & ad beneficia curam Animarum annexam habentia, promovendi digniores ab iis ad quos nominatio, electio, vel collatio pertinet. Si pro minus dignis postulentur, respondeant cum Christo, *Non est meum dare vobis.* Vide *Lib. 2. Theolog. Dogmat. & Moral. Tract. de Sacramento Ordinis, Cap. 6. Regula 19.* Nulla carnis & sanguinis ratio habeatur. Si conlanguines petant, aliquid minus digni sint, respondeatur, *Non est meum dare vobis.* (*Regula 20.*) Quomodo mix in astate, & plura in iusse, sic indecens est stulto gloria.

II. Ceterorum hominum contemptus, simulatio, invidia, ambitionis filia. Majoribus invidet ambiciosus, aequalibus vult praeripere, omnibus praerimere. Audierat Jacobus & Joannes sedes honoris omnibus Apostolis à Christo Domino promissas. Non steterit Filius hominis in sede Majestatis suae, sedebitis & vos super sedes iudicantes duodecim tribus Israel. Satis illis non fuit communis cum reliquis conditio: palis honos, omnibus praeripere voluerunt. Die ne sederent hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus

FER. IV. POST DOM. II. QUAD. 241
ad sinistram in regno tuo. Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus.

Ambitionem fugiamus, lezates carissimi, humilitatem sectemur, quae & Deum promeretur, & humanam societatem connectit. Si volumus commendare nos Deo, caritatem habeamus, unanimes simas, humilitatem sequamur, alterutrum existimantes superiorem sibi. Haec est enim humilitas, si nihil sibi quis arroget, & inferiorem se existimat. Honore, invictum prevenientes (inquit Apostolus) non alta sapientes, sed humilibus consentientes, nolite esse prudentes apud vosmetipsos.

Una dignitas Christiani desiderio digna, dignitas est filiorum Dei; una gloria patris eius votis, gloria aeterna. Nihil appetere, nihil desiderare de saeculo potest, qui saeculo major est. Ad hanc celsitudinem humilitate perventur. *Iesus unum vocavit eos ad se, & ait: Scitis quia principes gentium dominantur eorum; & qui majores sunt, potestatem exercent in eos. Non ita erit inter vos: sed quicumque voluerit inter vos major fieri, sit vestri minister. & qui voluerit inter vos primus esse, sit vestri servus: sicut Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare.* Ad hanc gloriam per passiones & tribulationes hujus saeculi pervenitur. *Potestis bibere calicem, quem ego bibitarus sum? Certissimum est Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei. Certum est, Ad quod in praesenti est momentaneum & levis tribulationis nostra, supra molam aeternam gloriae pondus operari in nobis.*

S. Ambrosius
Lib. 7. de Off.
Pastor. Cap. 17.

Rom. 12.

S. Epiphanius
Eph. 1.

Matth. 23.

Matth. 23.

Prov. 16. 1.

Matth. 19.

FERIA V. POST DOMINICAM II.
QUADRAGESIMÆ.

Homo quidam erat dives, qui induebatur purpura & bysso, & epulabatur quotidie splendidi, & erat quidam mendiculus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, ulceribus plenus, & cupiebat saturari de micis quæ cadebant de mensa divitis, & nemo illi dabat. Factum est autem ut moreretur mendiculus, & portaretur ab Angelis in sinum Abrahe. Mortuus est autem & dives, & sepultus est in inferno. Luc. 16.

AD terrorem, utinam & ad emendationem Divitum t ad solatium, utinam & ad sanctificationem pauperum t nihil est hodierna sancti Evangelii Lektionis convenientius & efficacius. Quoties jam mutatus ab illo, qui opibus abundans, pretiosis & magnificis vestibus indutus, splendido curru ferebatur, numeroso stipatus famulorum satellitio, qui convivii opiparis quotidie indulgebat, cui nihil deerat ad sensum omnium voluptatem. Nunc in inferno sepultus, flammis & igne inextinguibili cruciatur, in tanta est bonorum omnium egestate, ut nec guttam aque ad linguam refrigerandam obtinere; in tanta desertione, ut uni Abrahamo, quem renuit imitari, & Lazaro pauperi, quem despexit, extremam suam miseriam explicare possit, & guttam ab eo postulare cogatur, cui micam negavit. Lazarus verò quantum mutatus ab illo, qui jacebat ad januam Divitis t Omnia corporalis vite subsidia in hoc mundo illi deerant: Omnium bonorum ubertate in sinu Abrahe, in illo quietis & bea-

titudinis loco satiatur. Hic ab omnibus desertus & despectus erat: nunc ab Angelis honoratur, in eorumque societate Deo fruatur, torrente voluptatis potatur, æterna Veritate reficitur. O stupendas bonorum, malorumque, in Divite ac paupere vices! *Fili, recordare quia receperis bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu verò cruciatur.* Hinc discite quam periculosa sit æternæ saluti divitum conditio. 1. Ob superbiam quæ ut plurimum efferuntur. Induebatur purpurâ & bysso. 2. Ob voluptates & delicias quibus indulgent. Epulabatur quotidie splendide. 3. Ob duritiam cordis in pauperes immisericordis. Et erat quidam mendiculus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, & nemo illi dabat.

1. Radix malorum omnium cupiditas, sed superbia 1. Tim. 6. impitius, luxus, vitæque molles & voluptariæ: necnon duritiam in pauperes. Quamquam innocentes sint per se divitiæ, & non minus adjuvantia virtutum, quam incentiva criminum esse possunt, magna tamen est vitium & divitiarum affinitas. Vermis divitiarum superbia. Opes suas, claritatem suam, fortunam suam Deo vix unquam acceptas referunt divites terre. Alii generis sui splendore, alii meritis suis, alii industria, alii parentum laboribus aut felicitati abundantiam suam tribunt: vix ullus Deo bonorum omnium auctori gratias agit. *Et dixerunt, Menus vestra excelsa, & non Deo gratias.* *Demus fecit hæc omnia... Fortitudo mea, & robur manus meæ, hæc mihi omnia præstiterunt.* Dei obliviscuntur, dicunt ei in abundantia suâ, *Non serviam.* Jerem. 17. Alium quippe sibi Deum constituunt, opes suas, thesaurum suum. Hinc Avaritia verè ab Apostolo vocatur, *Sinulacrum servitus.* Spern suam in Deo non ponunt, quæ illum colendi ratio est, sed in divitiis suis. *Ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum: sed speravit in multitudine divitiarum suarum, & prævaluit in vanitate sua... Deum non colit dives iniquus,*

Ternull. lib.
de cultu
Fons. Recl-
mcola sunt
illa spino.
ita.

Ternull. lib.
de cultu
Fons. Cap. 1.

Iſa 11.

244 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
sed loco Dei divitias. Hoc enim colitur, quod diligitur: Divitias autem præ Deo diligit. Pro nihilo si quidem dicit perdere Deum, ut acquirat nummum. Non dicit Deo, *Tuus sum ego, & Portio mea, Domine*, cupis portio sunt opes, quarum & ipse servus est. Vide *Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Tract. De Peccatis, Cap. 6. Art. 1. n. 3.* Divitum superbiam luxuriam prodit, & alit. Nulquam major in ædibus, in suppellectili, in fœderio, in curiabus, in vestibus & cultu, præsertim muliebri, magnificentia, nulquam pompa ambrosior. Divitiarum magis habetur ratio, quam conditionum & dignitatum: *De brevissimis seculis patrimonium grande profertur. Uno lino decies sestertium inferitur. Salsus & insulas tenera cervix circumfert. Graciles aurum entes calendarium expendunt, & sinistra per singulos dignos de seccis singulis laudat. Ha sunt vires ambitionis, tantarum usurarum subphantium uno & muliebri corpore sculo bajulare. Magnifica & pretiosa suppellex divitum, valorum aurocorum & argenteorum copia, superbiam eorum nutriunt. Testis Haas, qui Deum graves parvas Ezechiae Regi comminatum fuisse refert, quod Regis Babylonii Legatus thesaurus suos, & magnificam suppellectilem superbe ostendisset. Quid viderant in domo tua? (inquit Propheta) & dixit Ezechias: Omnia que in domo mea sunt, viderunt: non fuit res quam non ostenderim eis in thesauris meis. Et dixit Haas ad Ezechiam: Audi verbum Domini exercituum. Ecce dies venient, & auferentur omnia que in domo tua sunt, & que thesaurizaverunt patres tui usque ad diem hanc, in Babylonem, non relinquetur quidquam, dicit Dominus. Quis scilicet in admirationem miraculi, quod Deus in gratiam ejus ediderat, & in ejusdem veri Dei laudem convertere debuerat Ezechias, Babylonii Regis Oratores, eos ad suppellectilis pretiosæ, thesaurorumque suorum admirationem convertit.*

II. Divitiæ satellites voluptatis. Pecunia obediunt virtutibus, voluptates omnes famulantur, Christianorum virtutum inimicæ. Voluptas Mulier illa circumdata purpurâ & coccino, & inaurata auro, & lapide pretioso & margaritis, habens poculum aureum in manu sua, plenum abominatione & immunditia fornicationis ejus: Et in fronte ejus nomen scriptum: Myſteria: de cuius vino fornicationis liberant omnes gentes, & Reges terra cum illa fornicati sunt, ubi habitat, nisi in ædibus divitum? Ibi laute & quotidianæ epulæ, ludi, spectacula, penitentia, temperantia, castitatis inimica. Hac fuit iniquitas Sodoma sororis tue, superbia, saturitas panis, & abundantia, & manum egeno & pauperi non porrigebant... Seculi voluptates in quas plerumque divites immerguntur, Dei oblivionem inducunt. Inerassatus est, & recalcitravit: inerassatus, impinguatus, dilatatus, discrevit Deum fastidiosa sumo, & recessit à Deo salvari suo. De voluptatis illis divitibus Dominus ait: *Va qui opulenti estis in Sion, qui dormitis in lectis eburneis, & lascivitis in stratis vestris: qui comeditis agnum de grege, & vitulos de medio armenti. Qui canitis ad vocem psalterii... Bibentes vinum in phialis, & optimo unguento delibuti: & nihil patiebantur super contributione Joseph.* Talis erat dives ille Epulo. Et epulabatur quotidie splendide. Quis vero vitæ illius voluptatis exitus? *Adortum est & dives, & sepultus est in inferno. Unus de Ternullianis: Apud inferos, inquit, in divitiæ convivia cruciantur, in paupere vero jejunia recreantur.*

III. Divites superbi & voluptarii cor durum & immisericors habent in pauperes, oculos suos ab eis averunt, viscera sua illis claudunt: cum omnia tribuant voluptati & cupiditati, negant omnia caritati. Rapina est de facultatibus suis pauperibus non impedita. Rapina pauperis in domo vestra. Divitiæ eorum paupere-

res, causa damnationis divitum. Erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus . . . & nono illi dabat. Vide Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Traët. de Peccatis, Cap. 6. Art. 6. Regulâ 5. Divites bonorum suorum temporalium supremum & independens dominum non habent; nec eis uti possunt ut libet, sed secundum voluntatem Dei, & leges ab ipso positas. Obnoxii sunt reddendæ rationi, ut æconomi & dispensatores. Quemadmodum enim regalis arari custos, si commissas sibi pecunias illis, quibus iustas est distribuere, impariti neglexorit, sed in suas contulerit voluptates & delicias, plectitur & exautoratur: ita vir dives se gerere debet adinstar Quæstoris cuiuspiam, qui ab ipso Deo pecunias pauperibus erogandas acceperit. Quapropter si majorem ejusmodi pecuniarum copiam, quam poscat sua ipsius necessitas, suis in usus convertat, se gravissime pleitendum esse noverit. Non enim ejus sunt que possidet, sed conservorum quos egestas afflixerit. Vide Lib. 3. Theol. Dogm. & Moral. Traët. de Peccatis, Cap. 6. Art. 10. & Regulâ 1. Difficillima igitur divitum salus, ut Christus Dominus pronuntiavit, Fidei veritas est. Amen, amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico vobis: Facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in regnum celorum. &c. Et Apostolus: Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & desideria multa inutilia & nociva, que mergunt homines in inicitum & perditionem. . . Divisionis itaque hujus sæculi præcipe non sublime sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo, qui præstat nobis omnia abunde ad fruendum, bene agere, arcitus fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare, thesauris vero sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam.

S. Hieron.
Croc. 1. de
Lazaro.

Matth. 19.
1. Tim. 6. 7.

FERIA VI. POST DOMINICAM II.
QUADRAGESIMÆ.

Crucior in hac flamma. Luc. 16.

Cum pauci sint inter homines, qui amore justitiæ à peccato coërcantur, illos saltem cohibere voluit Christus timore pœnæ, quæ nulla gravior ac diuturnior cogitari potest. Ideo in hesterna S. Evangelii lectione Divitem Epulonem in inferno sepultum, bonis omnibus privatum, malis omnibus afflictum, sine fine cruciatum nobis ob oculos posuit. In hodierno verò Evangelio malos & crudeles agricolas qui servos patris-familias, partem exciderant, partem occiderant, partem lapidaverant, & tandem filium ejus extra vineam ejectum interfecerant, extremis suppliciis affictos commemorat. Malos mali perdet. Tria consideranda sunt in pœnis damnatorum. 1. Separatio à Deo, quæ pœna damni nuncupatur. 2. Cruciatu ab igne, quæ pœna sensus appellatur. 3. Utriusque pœnæ æternitas. Reprobis à Deo per vinum & necessarium separabuntur, quia spontè à Deo in hac vita recesserunt. Alligabuntur creaturæ crucianti, quia creaturis delectantibus in hoc mundo adhererunt. Nunquam carebunt supplicio, quia nunquam voluerunt carere peccato. Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Traët. de Peccatis, Cap. 3. n. 2.

I. Homines carnales & animales in hac vita non capiunt quantum sit malum à Deo separati. Similes sunt pueris rationis usi destitutus, qui non intelligunt quàm grave malum sit occidum esse patre. Corpus quod corripitur, aggravat animam. In corpore velut in carcere degeus, ignorantia tenebris impeditur, nec lucis æternæ, quæ Deus est, bonum contempletur. Verùm

in momento separationis suæ, Anima ex oppanilo corporis erumpit in apertum, in illam puram, meram & suam lucem, videt quantum malum sit recessisse à Deo salutari suo, dereliquisse fontem aque viuæ, & fuisse sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valant aquas. Quam crudelis sit æterna illa anima à Deo separatio, utrumque intelligetis, si cogitetis quam misera sit conditio filii à parte exhereditati, sponsæ à sponso repudiatæ, membri à capite & corpore dissoluti. Deus illius hominis poterat, celum hereditas: ea privatur ob contumacem inobedientiam, & horrendum ingrati animi vitium. Deus illius animæ sponso erat, hanc teneret diligebat, amplissimam illi contulerat dotem: à sponso amantissimo recessit, fornicata est cum amatoribus multis; ideo cum æterna ignominia repudiatur, & ab honorificentissimo ac suavissimo sedere peritus ahiæa pronuntiat. Christus illius Christiani caput erat, illum sibi ut membrum coniunxerat, sua culpa disforme, distortum, putridumque membrum factum est; propterea resecutus & proicitur. *Voca nomen eius, Non populus meus (ait Deus) Quia vos non populus meus & ego non ero vester.* Cùm Absalom, post eadem fratris ammon, mulieris Thecuzæ operâ revocatus esset, ea lege ut faciem Davidis Regis non videret, *Revertatur in nomum suam, & faciem meam non videat:* Post biennium misit Joab ad Regem, dicens: *Obsecra ut videam faciem Regis: quod si memori est iniquitatis meæ, interficiat me.* Reprobis faciem Dei videre frustra desiderabit, non videbit in æternum. Deum se amisisse culpâ suâ, ob momentaneas voluptates semper videbit; in hoc delixit erit ejus cogitatio totâ æternitate. *Evigilabunt in opprobrium, ut videant semper.* Videbit se Deum amisisse absque ulla spe recuperationis. *Peccator videbit, & irascetur, dentibus suis fremet, & labeset: desiderium peccatorum peribit.* Peccator videbit, & irascetur: serâ illâ scilicet atque infuatuosa

penitentia. Nam cui magis irascetur, quàm sibi, cùm dicit, *Quid nobis profuit superbia, & divitiarum fastantia quid contulit nobis?* Videns illum exaltari in gloria, qui Dei mandata implevit, qui dispensit & dedit pauperibus, dentibus suis fremet & labeset: quia illic est heus & stridor dentium. Desiderium peccatorum peribit, nullo succedente solatio.

II. Pœnâ ignis & quidam veri, cruciari damnatos, fidei veritas est: *Cruciar in hac flammâ.* Quomodo cruciatur, res humanæ rationi incomprehensa. *Ignis est æternus, & inextinguibilis:* ignis urens, & relucens, quo miseræ illæ divinæ ultionis victimæ calcantur, ut conserventur in pœnis. *Omni enim igne calcantur, & omni vltima sale salietur.* Hæc est secunda mors. *Et qui non est invenius scriptus in libro vite, missus est in flagrum ignis.* Ignis est Dei vindictæ virtute ad cruciandos impios secundum animam, & corpus (cùm illud ad damnationis & miseræ tumulum relumpserint) applicatus. *Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usque ad inferna novissima.* *O quam horrendum est incidere in manus Dei viventis!* Omne tormentorum genus quolibet momento (si ita de æternitate loqui fas est) ab igne tartareo damnati patientur, quicquid exquisitor quæque tyrannorum crudelitas admittent unquam suppliciorum ut Martyres cruciaret; quicquid in omnibus morbis simul sumptis acerbis cogitari potest, quicquid in tormentis omnibus simul sumptis inhumanis & terribilibus. Ideo locus & centrum tormentorum à Divite epulone appellatur. *Ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum.* Ignis est comburens tantum, non illuminans: in nocte enim æterna, in tenebris perpetuis etiam damnati. Del omnipotentia flammam separat à luce ignis, ad supplicium impiorum, qui clausurunt oculos ne lumen divinæ legis & gratiæ viderent. *Vox Davidi, Esalon, et intercedentis flammam ignis.* Omnes animæ facultates

tes, omnia corporis damnati membra ignis ille inquisitor scrutabitur, ut per que quis peccaverit, per hæc & puniatur; ut pro mensura delicti sit & plagatum modus; ut quantum peccavit & in deliciis fuit, tantum ei deus tormenti & luctus.

III. Cruciantur autem sine penarum remissione, nullus erit eis tormentorum finis. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 2. 3. Deus mutari non potest, verbum ejus immobile est. odio semper habebit impiam & impietatem ejus. Voluntas ejus non mutabitur ab infligendo supplicio, sicut nec reprobatorum voluntas converteretur umquam à peccato. *Voca nomen ejus, Absque misericordia, quia non addam ultra miseri domus Israel, sed oblivione obliviscar eorum.* Non habebunt requiem die ac nocte: *Quærent mortem, & non invenient eam: & desiderabunt mori, & fugiet mori ab eis.*

Cùm Israëlitarum viderunt Coze, Datan & Abiron in penam schismatis & seditionis à terra absorptos, fugerunt horrore & timore correpti ac pene examinati, *At verò omnis Israel qui stabat per gyrum: fugit ad clamorem presentium, dicens, Ne forte & nos terra deglutiat.* Et nos timeamus, fugiamus ad Dei misericordiam. Timeamus, non ignem præcipue & combustionem æternam, sed separationem sempiternam à Deo, privationem perpetuam visionis & amoris Dei. Lubricos & inhonestos amatores attendite, si quis amore semine lascivus & nequam vestit se aliter quam illi placeat. Illa dixerit, Nolo habere talem byrrhium; non habet: Si per hyemen illi dicat, In lacerna te amo, *Elegit tremere, quam displicere.* Numquid illa cui displicet, damnatura est? Numquid in carcerem missura? Numquid tortores adhibitura? Hoc solum ibi timeat, *Non te videbo: hoc solum ibi contremiscit, Faciem meam non videbis...*

Si impudica dicit, & terret: Deus dicit, & non terret? Sane plurimum, sed si amamus. Si autem non

amamus, non inde terremur; sed terremur ut servi, de igne, de gehenna, de atrocissimis tartareis minis, de exasperatissimis diaboli angelis, ejusque suppliciis? Vel inde terreamur. Si illud minus amamus, vel illa timeamus.

DOMINICA III. QUADRAGESIMÆ.

Erat Jesus ejiciens demonium, & illud erat mutum: & cum ejecisset demonium, locutus est mutus, & admirata sunt turba.
LUC. IX. 14.

Lingua malorum bonorum & malorum fons & origo. *Mors & vita in manu linguæ.* Id in hodierno Evangelio videmus. 1. Dæmon ligat linguam infelicis hominis, illumque mutum efficit, ne le peccatorem confiteatur, ac Deum laudet. 2. Dæmon solvit linguas quorundam ex Judæis ad blasphemandum & maledicendum Christo. *Quidam autem ex iis dixerunt: In Beelzebub principe demoniorum ejicit demonia.* 3. Spiritus Sanctus movet linguam pie mulieris ad laudem Christi Jesu. *Factum est autem, cum hæc diceret: extollens vocem quadam muliere de turba dixit illi: Beatus venter qui te portavit, & ubera qua succisti.* Sic triplex est hominum linguæ bene vel male utentium genus. Quidam tacere cum loquendum est, illi scilicet qui peccata sua non confitentur. Quidam aliter loquuntur quam loquendum est, ut blasphemæ & maledici. Pauci loquuntur ut loquendum est, qui scilicet linguæ suæ utuntur ad laudem Dei & edificationem proximi, nec in verbis offendunt, *Si quis in verbo non offendit, factus est perfectus vir.* 1. Judæorum blasphemias execramur, & Christianorum blasphemantium longè gravius citemus, quia illi Christum mortalem vitam agen-

tes, omnia corporis damnati membra ignis ille inquisitor scrutabitur, ut per que quis peccaverit, per hæc & puniatur; ut pro mensura delicti sit & plagatum modus; ut quantum peccavit & in deliciis fuit, tantum ei deus tormenti & luctus.

III. Cruciantur autem sine penarum remissione, nullus erit eis tormentorum finis. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 2. 3. Deus mutari non potest, verbum ejus immobile est. odio semper habebit impium & impietatem ejus. Voluntas ejus non mutabitur ab infligendo supplicio, sicut nec reprobatorum voluntas converteretur umquam à peccato. *Voca nomen ejus, Absque misericordia, quia non addam ultra miseri domus Israel, sed oblivione obliviscar eorum.* Non habebunt requiem die ac nocte: *Quærent mortem, & non invenient eam: & desiderabunt mori, & fugiet mori ab eis.*

Cùm Israëlitarum viderunt Coze, Datan & Abiron in penam schismatis & seditionis à terra absorptos, fugerunt horrore & timore correpti ac pene examinati, *At verò omnis Israel qui stabat per gyrum: fugit ad clamorem presentium, dicens, Ne forte & nos terra deglutiat.* Et nos timeamus, fugiamus ad Dei misericordiam. Timeamus, non ignem præcipue & combustionem æternam, sed separationem sempiternam à Deo, privationem perpetuam visionis & amoris Dei. Lubricos & inhonestos amatores attendite, si quis amore semine lascivus & nequam vestit se aliter quam illi placeat. Illa dixerit, Nolo habere talem byrrhium; non habet: Si per hyemen illi dicat, In lacerna te amo, *Elegit tremere, quam displicere.* Numquid illa cui displicet, damnatura est? Numquid in carcerem missura? Numquid tortores adhibitura? Hoc solum ibi timeat, *Non te videbo: hoc solum ibi contremiscit, Faciem meam non videbis. . .*

Si impudica dicit, & terret: Deus dicit, & non terret? Sane plurimum, sed si amamus. Si autem non

amamus, non inde terremur; sed terremur ut servi, de igne, de gehenna, de atrocissimis tartareis minis, de exasperatissimis diaboli angelis, ejusque suppliciis? Vel inde terreamur. Si illud minus amamus, vel illa timeamus.

DOMINICA III. QUADRAGESIMÆ.

Erat Jesus ejiciens demonium, & illud erat mutum: & cum ejecisset demonium, locutus est mutus, & admirata sunt turba.
LUC. IX. 14.

Lingua malorum bonorum & malorum fons & origo. *Mors & vita in manu linguæ.* Id in hodierno Evangelio videmus. 1. Dæmon ligat linguam infelicis hominis, illumque mutum efficit, ne le peccatorem confiteatur, ac Deum laudet. 2. Dæmon solvit linguas quorundam ex Judæis ad blasphemandum & maledicendum Christo. *Quidam autem ex iis dixerunt: In Beelzebub principe demoniorum ejicit demonia.* 3. Spiritus Sanctus movet linguam pie mulieris ad laudem Christi Jesu. *Factum est autem, cum hæc diceret: extollens vocem quadam muliere de turba dixit illi: Beatus venter qui te portavit, & ubera qua succisti.* Sic triplex est hominum linguæ bene vel male utentium genus. Quidam tacere cum loquendum est, illi scilicet qui peccata sua non confitentur. Quidam aliter loquuntur quam loquendum est, ut blasphemi & maledici. Pauci loquuntur ut loquendum est, qui scilicet linguæ suæ utuntur ad laudem Dei & edificationem proximi, nec in verbis offendunt, *Si quis in verbo non offendit, factus est perfectus vir.* 1. Judæorum blasphemias execramur, & Christianorum blasphemantium longè gravius citemus, quia illi Christum mortalem vitam agen-

tem, illi immortalem, gloriosum, & ad dexteram patris sedentem blasphemant. 2. Comparantur infelicis hominis statui, quem diabolus possidet ac mutum facit, ac multo magis doleamus vicem peccatoris, cuius linguam ligat & impedit ne peccata sua confiteatur. 3. Piam mulierem Christum palam honorantem & laudantem imitemur.

I. Blasphemix gravitas & enormitas. (*Lib. 4. Cap. 4. Art. 3. Regulâ 31. 32. & 33.*) In foro conscientix nemo blasphemix reus absque gravissima penitentia absolvendus est. (*Regulâ 34.*) Quilibet Christianus alterum blasphemantem audiens, ipsum pro vitili contempere & oburgare tenetur, & Judici Ecclesiastico vel seculari denunciare. (*Regulâ 34.*) Si Deum amamus, nosse his in occasionibus zelus prodere se debet. *Contra publicos hostes & Majeſtatis reos omnis homo miles,* (ait Tertullianus.) Quis verè amicus patitur alterum amico suo obrepente & maledicere coram se, nec amici partes suscipere ac tuetur, obrectatoris verò insolentiam comprimit: . . . Lethalis peccati rei sunt Iudices, qui blasphemos secundum leges non plectunt. (*Regulâ 35.*) Dei animadvertio in blasphemos. (*Art. 1. ejusdem capiti 2. n. 7.*)

II. Dolendus status eorum, quos dæmon spiritaliter possidet, linguam eorum ligat & impedit ne peccata sua confiteantur: quia privat eos bono ad salutem necessario: Bono excellenti; Bono facili. De necessitate confessionis. (*Lib. 2. Tract. de Sacrament. Penitentia, Cap. 5. Art. 3.*) Mortuo Naas Rege Ammonitarum, Rex David misit ad Hanon filium ejus Legatos, qui consolarentur eum super patris obitu. Cùm autem venissent Davidis Oratores in regionem Ammonitarum, dixerunt principes Ammonitæ Regi Domino suo: *Putas quòd propter honorem patris tui miserit David ad te consolator, & non ideo ut investigaret civitatem, & retineret eam?* Sacerdotes legatione pro

Christo funguntur ad peccatores, non solum ut eorum animas consolentur, qui peccata sua apud eos confitentur & deponunt: Sed ut verè penitentibus vitam reddant Christi auctoritate. Hæretici & impij sacram illum legationem contemnunt & irident, & confessionem ad exploranda familiarum arcana à Romanis Pontificibus, non à Christo institutam blasphemant. Sed à Christo debeantur, ut Ammonitæ à Davide; nisi convertantur ab errore, & Sacramentalis confessionem necessitatem agnoscant. Adversus eos pugnant Pastores & Concionatores argumentis ex verbo Dei & traditione firmissimis; interimque Deo certaminis exitum comandant, qui solus eos vincere potest. *Ohſide civitatem, & cape eam: ne cum à me vastata fuerit urbs, nomini meo adſcribatur victoria.* (ait Joab belli Dux ad Davidem loquens per Nuncios.)

Non solum necessaria est confessio Sacramentalis, sed excellens & utilis. 1. Ad iram Dei placandam. 2. Ad satisfaciendum illius justitiæ pro peccatis nostris. 3. Ad mores in melius emendandos. (*Lib. 2. Tract. de Penitentia, Cap. 5. Art. 2.*)

Confessio facilis, quamvis multis conditionibus instructa esse debeat. 1. Confessio debet esse integra. Omnia peccata mortalis Sacerdoti aperire necesse est: circumstantias etiam peccati speciem mutant: circumstantias denique malitiam peccati plurimum augentes. . . . Nec verò pudare, nec timore deterteri debet peccator ab integritate Confessionis. . . . Quatuor Confessionis impedimenta quomodo removenda? (*Ibid. Art. 6. §. 1.*) Confessio simplex & nuda esse debet. (*Ibid. §. 2.*) Confessio debet esse humilis. Peccata minime excusanda, (§. 3.) Confessio debet esse lacrymabilis, id est, cum constitutione conjuncta. . . . Quæ rationes elicere debeant lacrymas peccatori? (*Ibid. §. 6.*) Confessio debet esse ad obedientiam parata; id est, penitens paratus esse debet ad parendum senten-

tie Sacerdotis in sacro Tribunali prolatæ, & ad exorquendum opera sibi injuncta, tum in remedium peccati, tum ad satisfaciendum justitiæ divinæ. (*Ibid.* §. 7.) Confessio debet esse frequens & accelerata. . . Ecclesia semper suspectam habuit eorum penitentiam, qui ad mortem usque illam procrastinant. . . Confessionis dilatio periculosa ob multiplicem rationem. (§. 8.) Accuratam & diligens examen conscientie præmittendum confessioni. . . Accuratam, & diligens censendum est, in quo ea diligentia adhibetur, quæ in gravioris momenti negotiis adhiberi solet. (*Art. 7. Regula 6.*) Scrutanda sunt gravia peccata, quod necessitatis est; & levia atque venialia, quod maximæ utilitatis. Capiendæ non solum bestiarum immanes, sed & vulpes parvulæ, quæ demoluntur vineas. Fodiendus patris; acutis inquisitionibus cor aperiendum, non externum solum, sed & interna folius cordis & voluntatis peccata, cogitationes, intentiones, desideria timari oportet. *Exercitabar, & scepebam spiritum meum. . .* *Recogitabo tibi omnes annos meos; in amaritudine anime meæ:* Omnia peccata commissionis; & omissionis; spiritualia, & carnalia: in Deum, in te ipsam, in proximum; cordis, oris; operis; ex ignorantia, ex cupiditate, sive infirmitate, & ex malitia: omnia peccata in decem legis divinæ mandata commissa: omnia peccata superbiæ, avaritiæ, luxuriæ, invidiæ, gula, iræ, acidiæ; peccata in Spiritum Sanctum; peccata occultissima: peccata aliena, quæ participatione facta sunt tua, quia ob cooperationem, consilium, consensum, patrocinium, conniventiam, laudem, jure tibi à Deo imputantur: ut singula in Confessione aperiens Sacerdoti, dicere possis supplex Domino: *Discreta quis intelligit? Ab oculis meis mundam me, & ab alienis parce servo tuo.*

III. Imitanda pia mulier Christum honorans & laudans, illicque benedicens his verbis: *Beati venet qui*

Cantic. 7.

Psal. 77.

Isa. 41. 11.

Psal. 119.

te portavit, & ubera qua suxisti. Dei nomen multipliciter laudatur. (*Lib. 4. Cap. 4. Art. 1.*)

IN EADEM DOMINICA.

Et sunt novissima hominis illius pejora prioribus. LUC. XI. 26.

Sicut morbi corporis alii sunt aliis graviores ac periculosiores, difficiliusque curantur; ita peccata alia sunt aliis graviora, non paria, ut post Stoicos asseruit Jovinianus hæreticus. (*Lib. 3. de Peccatis, Cap. 2.*)

Graviora sunt peccata quæ à Christianis post Baptismum comittuntur, quàm quæ à Paganis, Turcis, vel Judæis, vel etiam Cathæcumenis, ob triplicem rationem. (*Ibid. Cap. 4. Art. unico, Regula 54.*) Peccata post penitentiam & remissionem iterata, graviora sunt. Quamobrem Absolutio illis neganda est, qui de iisdem peccatis semper se accusant, & nunquam emendant. Qui penitentiam ita agunt, ut in eadem peccata relabuntur, fœdissime penitentiam agunt. . . Adversus hanc æternatum prolapsionum & absolutio-num fœditatem stylium exaceruerunt antiqui Patres. . . Quam grave sit frequentium in eadem peccata prolapsionum malum, quàm infelix hominum ex consuetudine peccantium status, Christus, & Apostolorum ejus Princeps explicant. . . Quam gravem Deo inferant injuriam iteratæ illæ prolapsiones, luculenter exponit Tertullianus. . . Peccatum post remissionem iteratum, gravius est ratione ingratiudinis. (*Lib. 2. Trait. de Penitentia, Cap. 7. Art. 3. Regula 15.*) Peccata ex pravo habitu & consuetudine commissa, graviora sunt peccatis ex infirmitate commissis. . . Miserabilis status hominis peccandi consuetudine iterit. . . Gradus qui

256 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
bus ad pravam consuetudinem pervenit anima. . . Ex
prava consuetudine morales quaedam peccandi necessi-
tas emergit. . . Peccandi consuetudo ad cordis duri-
tiam sensum perducit. (Lib. 3. Tract. de Peccatis. Cap.
4. Art. unice, Regula 82.) Dicat igitur peccator pen-
nitens cum sponsa: *Expoliavi me tunica mea, tunica
veteris hominis, Quomodo induar illa? Lavi pedes
meos, quomodo inquinabo illos?*

Cantic. 7. 2.

ALERE PIANNAM
FERIA II. POST DOMINICAM III.
QUADRAGESIMÆ.

Unique dicere mihi hanc similitudinem: *Me-
dice, cura te ipsum: Quanta audivimus sa-
cta in Capharnaüm, facta & hic in patria tua.*
LUC. 23.

Cum fama & celebritas miraculorum Jesu apud
Nazarenos pervulgata esset, illi emulatione &
invidia ducti contra Capharnaïtas, apud quos tam cre-
dita & tam insignia prodigia ediderat, sic affecti erant
animo, ut illi occasione data lubenter exprobrarent,
quod neglecta civitate sua, exteros beneficiis cumula-
ret. Et cur Dominus nulla apud cives suos miracula
operatus est? Ob illorum invidiam. Hoc exemplo &
oraculo declaratur (inquit S. Ambrosius) quod frustra
opera misericordie caelestis expectes, si aliam
fructibus virtutis invidias. *Al permutor enim Dominus
invidiorum est: & ab his qui divina beneficia in aliis
persequuntur, miracula sua potestatis averit. Notu-
osiose itaque Salvator excusatur, quod nulla in patri-
sua miracula fecerit. Neque enim civis poteras nome-
mare, qui amabat omnes: sed ipsi se caritate patrie
non invident, abdicantur.*

Ill. 4. in
Lucam

Opportuna ergo occasio se nobis offert dicendi con-

117

FER. II. POST DOM. III. QUAD. 377
tra invidiam, huiusque morbi originem, gravitatem,
& remedia exponendi, ut verbo Dei, & medicinali gra-
tia Salvatoris, cooperante hominis voluntate, curetur.
Medice, cura te ipsum. Invidiæ parens superbia, sed
superbia parvuli, qui revera in aliquo genere boni infio-
rior est illis quibus invidet. *Parvulum occidit invidia.*
Id exemplis Cain & Elâi, fratrum Josephi, & Saulis
probatur. Invidia peccatum diaboli. *Invidia diaboli
mors introiit in orbem terrarum: imitantur autem il-
lum qui sunt ex parte ejus.* Hæc pestis illius origo.

Morbi illius gravitas maxima. *Radix est malorum
omnium, fons cladum, seminarium delictorum, ma-
teria culpæ.* Inde odium surgit, animositas inde
procedit. *Avaritiam zelus inflamat, dum quis suo
non potest esse contentus, videns alterum ditiores. Au-
bitiosus zelus excitat, dum certis qui aliam in bonis
virescunt. Dei timor spernitur, magistrorum Chri-
sti negligitur, iudicii dies non providetur.* Instat su-
perbia, exacerbatur sevitia, perfidia pravariatur,
impatiens concitatur, furit discordia, ira furor fit.
*Hinc Dominica pacis vinculum rumpitur, hinc cari-
tas fraterna violatur, hinc adulteratur veritas, uni-
tas scinditur, ad hæreses atque ad schismata profluitur,
dum obestantur Sacramentibus, dum Episcopatus in-
videtur.* Quinque filias parit invidia, scilicet odium,
sufurcationem, detractionem, exultationem in adver-
sis proximi, & afflictionem in prosperis. *Parens of-
fensu intulit: Quia per loquax vitium ante Dei oculos
percutit etiam fortis alia virtutum. . . Invidia perma-
nens jugiter malum, & sine fine peccatum. . . Tale
malum invidia est, quæ nulla nunquam malignitas peior.*
Huius morbi symptomata, vultus minax, torvus aspe-
ctus, pallor in facie, in labiis tremor, stidor in denti-
bus, verba rabida, effrenata convitia, manus ad ce-
dis violentiam promptæ. *Noli emulari ut maligneris. . .
Observabit peccator justum, & stridit super eum*

Job. 1. 2.
Gen. 4.
Gen. 34.
Gen. 37.
1. Reg. 11.
Luc. 11. 21.

S. Cyprian.
Psalm. 42. v. 10.
1. Cor. 13.

Psalm. 72. v. 12.
S. Greg. 11.
Lib. 1. Moral.
Cap. 11.
S. Cyprian.
lib. 1. 1.
S. Chrysost.
lib. 4.
in Math.

Psalm. 37. v. 20.

R

Rom. 2. 14.

dentibus suis. Dominus autem iridebit eum
 Frenum affidatum sub labiis eorum. Quorum os male-
 distans & amaritudine plenum est, veloces pedes eorum
 ad effundendum sanguinem. Contritio & infelicitas in
 vis eorum: & vitam pacis non cognoverunt, non est timor
 Dei ante oculos eorum. Nullum peccatum in gene-
 re vidit gravius est staterna carnis invidentia. (Lib.
 3. Theolog. Moral. Cap. 9. Art. 2. Reg. 5.)

S. Cyrillus.
 Tract. de vit.
 li. 2. libro.

Invidia cura difficilis. Multo malum levius, & pe-
 riculum minus est, cujus membra gladio vulnerantur.
 Facilis cura est, ubi plaga perspicua est, & cito ad sa-
 nitatem medicina subveniente pervenitur: cuius quod vi-
 detur. Zeli vulnera abstrusa sunt & occulta, nec re-
 medium cura medentis admittunt, que se intra conscien-
 tia latebras ceco dolore clauserunt. Vide Theolog. Do-
 gmat. & Moral. Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 9.
 Art. 1. Non desunt tamen remedia salutaria contra
 morbum illum lethiferum. 1. Remedium, considera-
 tio gravitatis istius peccati. 2. Consideratio ignavia in-
 vidiorum. 3. Consideratio societatis spiritualis, quam
 inter se fideles habent, cujus ratione alterius bona quic-
 que sua existimare debet. Nostra sunt, que est imita-
 tio non possumus, amamus in aliis, & amantium sunt
 quocumque amantur in nobis. 4. Remedium, alienae
 virtutis imitatio. Si invides justum, res in voluntate est:
 esto quod doles esse alteram. Non enim empturus es
 quod tu non es, & alius est: gratis constas, cito con-
 stat. Pax in terra hominibus bona voluntatis. 5. Re-
 medium, tenam humanarum contemptum. 6. Studium
 spiritualis profectus ex doctrina & sermonibus erudito-
 rum virorum & celeberrimorum Concionatorum capessendi.

S. Greg. M.
 Pastoral. 7. 1.
 Amantur.

S. Aug. 8.
 in Psal. 119.

S. Basil.

Fanum scitarentem obscurat nubes, sole splendente ve-
 rum oculus obvelat, neque illi invidet, sed sibi ipsi com-
 precatur ut frui contingat. Vide Lib. 3. Theolog. Do-
 gmat. & Moral. Tract. & Cap. superius indicatis,
 Art. 3. Quisquis corporis Christi membrum est, &

Dominum Jesum, cuiusque Ecclesiam amat, quicquid
 alia membra habent, id sibi cum aliis commune existi-
 mat. Si amat unitatem, etiam tibi habet quicquid in illa
 habet aliquid. Tolle invidiam, & tuum est quod ha-
 bet: Tollam invidiam, & meum est quod habes. Li-
 vor separas, caritas jungit. Oculis solus videt in cor-
 pore, sed nunquid sibi soli oculus videt? Et manus
 videt, & pedis videt, & ceteris membris videt.

S. Aug. 8.
 Tract. 11.
 in Joan.

Tandem cum in hac egrotudine, ceterisque morbis
 spiritualibus, principium sanitatis non sit in natura,
 nec in voluntate infirma, sed in sola gratia medicinali
 Salvatoris, qui sanat omnes infirmitates nostras, illius
 auxilium jugiter implorandum est in invidia morbum
 in nobis & in aliis curet, nosque ab ea peste serve in-
 columes, si animas nostras non inficit. Sed & post-
 quam ab invidia morbo, aliove morbis spiritualibus pec-
 Christi gratiam sanati fuimus, gratia eius semper in-
 vocanda est, ne in morbum relabamur. Hoc enim in-
 ter medicum hominem, & Deum discrimen est, quod

S. August.
 Lib. de Mor-
 titate, cap. 119.

Medicus homo, cum sanaverit hominem, jam de cere-
 ro sustentandum elementis & alimentis corporalibus,
 ut eadem sanitas apto subsidio convalescat atque per-
 sistat, Deo dimittit, qui prebet ista in carne viventibus
 cuius erant etiam illa, que dum curaret, adhibebat.
 Non enim quemquam Medicus ex his rebat, quas ipse
 creaverit, sanat, sed ex illius opibus qui creat omnia
 necessaria sanis atque vitiosis. Ipse autem Deus, cum
 per Mediatorem Dei & hominum hominem Jesum Chri-
 stum, spiritualiter sanat eorum, vel vivificat mortuum,
 id est justificat impium, & cura ad perfectam sanita-
 tem, hoc est, ad perfectam vitam justitiamque per-
 duxerit, non deserit si non deseratur, ut pie semper ju-
 stique vivatur. Sicut enim oculus corporis etiam plenis-
 sime sanus, nisi eandem lucem adjutus non potest con-
 tueri: sic & homo etiam perfectissime justificatus, nisi eter-
 na luce justitiae divinitus adjutur, recte non potest vive-
 re.

260 INSTITUT. CONCIONAT. PARS. II.
re. Sanat ergo Deus, non solum ut deleat quod peccavimus, sed ut praestet etiam ne peccemus.

FERTA III. POST DOMINICAM III.
QUADRAGESIMAE.

Si peccaverit in te frater tuus, vade, & corrippe illum inter te & ipsum solum: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Matth. 18.

Nullus certior gradus ad amorem Dei, quam hominis erga hominem caritas. Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Te autem ipsum salubriter diligis, si plus quam te diligis Deum. Quod ergo agis tecum, id agendum cum proximo est, ut imperfectum perfecto amore diligat Deum. Non enim cum diligis tantquam te ipsum, si non ad id bonam, ad quod ipse tendis, adducere satagis. Illud est enim unum bonum, quod omnibus tecum tendentibus non sit angustum. Ex hoc precepto nascuntur omnia officia societatis humanae in eo posita, primo ut nulla malitia, nullo dolo malo adversus hominem utamur. Duobus autem modis in hominem peccatur; Uno, si ledatur, alio, si eum potest, non adjuvetur: quorum neutrum qui diligit, facit. Secundo, ut proximo beneficiamus, sive secundum corpus, sive secundum animam. Ad corpus pertinet Medicina, ad animam Disciplina. Medicina nomine subsidia omnia hic intelligimus, quae ad corporis salutem tuendam vel instaurandam sunt necessaria, non solum morborum remedia, sed etiam cibus, potus, indumenta, lectum, defensio. Disciplina duo complectitur, coeitationem, & instructionem. Coeicitio timore, instructio amore perficitur ejus, cui per disciplinam subvenitur. Quae ergo diligit proximum, agi quantum potest ut salvi corpore, salvus-

S. August.
lib. de Mor-
tuo. Eclia.
Cap. C. 24.

FER. III. POST DOM. III. QUAD. 261
que anima sit. Hoc fundamento nititur officium correptionis fraternae.

Fraternae correptionis officium imperat castitas; dirigere debet prudentia cum mansuetudine conjuncta; suscipere debet correptionis medicamentum docilis humilitas.

I. Si peccaverit in te frater tuus, vade, & corrippe illum. Hoc officium illi debemus, quia frater est, quia eisdem corporis Christi membrum; quia in extrema necessitate constitutus; gravior enim animae morbus, quam corporis. Porro si de paupere gravem necessitatem patiente aiunt Patres, Non pavisti, occidisti: Quare magis de peccatore dicendum: Non corripuisti, occidisti; Si errantem proximi bovem vel alium ad ipsum reducere lege caritatis teneris: multo magis ipsum non solum à Deo errantem, sed perditum teneris ad Deum fraternae correptione revocare. Si neglexeris, peior es. Ille injuriam facit, & injuriam faciendo, gravi se ipsum vulnere percussit: tu vulnus fratris tui curantem? Tu enim vises perire, vel perisse, & negligis? peior es tacendo, quam ille convalescendo. Peccant graviter qui fraternae correptionis officium praetermittunt ex inordinato amore, ex cupiditate, ex timore, vel ex stupore. Ne times te amare filium, servum, amicum, quando illum peccantem non corripis. Non est ista caritas, sed lascivus. Noli in homine amare errorem, sed hominem. Hominem Deus fecit, errorem ipsa homo fecit. Ama quod Deus fecit, noli amare quod ipse homo fecit. Cum illud amas, illud tollis: cum illud diligis, illud emendas. Noli timere ne sis molestus amico, ne odium ejus incurtas corripiendo peccantem. Numquid non ipsum ligares, si ellit phreneticus; non excitares, si lethargicus? Nam & phrenetici nolunt ligari, & lethargici nolunt excitari: sed perseverat diligentia caritatis, phreneticum ligare, lethargicum stimulare, ambos amare. Ambo offenduntur, sed

S. August.
Serm. 11.
de Civ. Dei.
lib. 10. c. 11.

S. August.
Eclia. 7. c.
de Civ. Dei.

S. August.
Eclia. 7. c.
de Civ. Dei.

ambo diliguntur; ambo molestanti, quandiu agri sunt indignantur, sed ambo sanati gratulantur.

Etili. 4. 19.

Siqui. 2.

S. August.
De civ. deo.
lib. 1. c. 2.

Ne igitur revereris proximum tuum in casu suo, nec retineas verbum in tempore salutis. Esto Dei imitator, de quo ait Sapiens: *Eos qui exerrant paribus corrigis; & de quibus peccant, admones & allegueris, ut relictis malitia credant in te, Domine.* Esto imitator Christi, qui ad hoc venit in mundum ut delinqueret corpus peccati, ut opera diaboli dissolveret. Zelus gloriæ Dei, salus proximi, quem lucraris, ipsa tua utilitas, & promissa caritati præmia te urgeant. Vides fratrem currere ad theatrum? prohibe, inone, contemlate, si zelus domus Dei comedit te. Vides alios currere, & inebriari velle? &c. prohibe quos potes, tene quos potes, terre quos potes, quibus potes blandire, noli tamen quiescere. *Amicus est? admoneatur leniter? Uxor est? severissimè refrenetur. Ancilla est? etiam verberibus compescatur. Fac quicquid potes, pro persona quam portas, & perfice: Zelus domus tuæ comedit me. Si autem fueris frigidus, marcidus, ad te solum spectant; & quasi tibi sufficiens, & dicens in corde tuo, Quid mihi est aliena curare peccata? Sufficit mihi anima mea, ipsam integram servem Deo. Eia, non venit tibi in mentem servus ille qui abscondit talentum, & voluit erogare...* Noli quiescere lucrari Christo, quia te lucratus est & redemit Christus, illi ad salutem fratris cooperare. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 4. Cap. 2. Ari. 21. Regulis 39. 40. 41. 42. 43. 46. 48. 51.

II. Fraternali caritatem dirigere debet prudentia cum mansuetudine conjuncta. Qui fraternali correptionis officium exerceat, attendere debet cui loquatur, quando loquatur, & qualiter loquatur. Non est corripiendus, nisi quem peccasse certo noveris. Suspicionibus, aut infidelis relationibus nihil hac in re tribuendum. Si peccaverit

frater tuus. Privati non debent in vitam aliorum inquirere, ut reprehensionis & correptionis materiam inveniant. *Admonet nos Dominus non negligere invicem nostra peccata, non querendo quid reprehendas, sed videndo quid corrigas.* Unde Spiritus Sanctus per os Sapiens ait: *Ne queras impietatem in domo iusti, & ne vastes requiram ejus.* Omittenda est fraternalis correptio, si probabile sit illi qui corripitur nihil peccaturam, immo illius occasione in nova crimina rursurum. *Noli arguere derisorem, ne oderit te.* Neque tamen julio timendum est, ne desitor, cum corripitur, contumelias inferat, sed ne tractus ad odium pejor fiat. Observandum tempus opportunum correctioni. *Homo sapiens tacebit usque ad tempus; lascivus autem & imprudens non servabitur tempus.* Hinc Apollolus: *Insta opportune, inquit, importune: argue, absceca, increpa in omni patientia & doctrina.* Vide Lib. 4. Theolog. Dogmat. & Mor. Cap. 2. Ari. 21. Regulis 51. Servandus est in correptione fraternali ordo à Christo institutus. *Si peccaverit in te frater tuus, vade, & compe eum inter se & ipsum solum. Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si autem non audierit, adhibe tecum adhuc unam vel duos, ut in ore duorum vel trium stet omne verbum. Quod si non audierit eos, dic Ecclesie. Corripit inter te & ipsum solum, intendens correctioni, parces pulveri. Nathan Propheta Davidem Regem corripiens egregium prudentia specimen dedit. De quo S. Gregorius M. Aliquando, inquit, etiam hujus seculi Potentes arguuntur, prius per quosdam similitudines vult de alieno negotio requirendi sunt: & cum rectam sententiam quasi in alterum protulerint, tunc modis congruentibus de proprio reatu ferendi sunt: ut mens temporalis potentia tumida contra corripientem nequamquam se erigat, que suo sibi judicio superbia cervicem calcat: & in nulla sui defensione se exerceat, quam sententia proprii oris ligat. Hinc est quod Nathan Propheta arguit*

S. August.
Sermon 12.
de civitate de
Proph. dom.
Frustr. 26.

Prov. 9. 1.

S. Greg. lib.
2. Moral.
Cap. 94.
Etili. 21. 7.
1. 21. 2.

Math. 18.

S. August.
Sermon 71.
de civitate de
Proph.
6. Dom.
S. Greg.
lib. 2. Moral.
Cap. 94.
Etili. 21. 7.
1. 21. 2.

17 te Regem venerat, & quasi de causa pauperis contra
 18 divitiarum iudicium querebat; ut prius Rex sententiam
 19 diceret, & reum suum postmodum audiret, quatenus
 20 neque iniquitatem iustitiae contradiceret, quam ipse in se
 21 protulisset. Vir itaque Sanctus & peccatorem confide-
 22 tians, & Regem, miti ordine audacem reum prius
 23 per confessionem legitime laudat, & postmodum per in-
 24 vectivam secat. Celavir paululum quod quaesivit, sed
 25 percussit repente quem tenuit. Pignus enim fortasse in-
 26 ediderit, si ab ipso sermonis exordio aperit culpam se-
 27 rite voluisset; sed praemissa similitudine, eam quam
 28 occultabat eracuit increpationem. Ad agrum Medici-
 29 cor veniat, fructum vulnus videbat, sed de patien-
 30 tia aegri dubitabat. Abscondit igitur ferrum medicina-
 31 le sub veste, quod edullum subito fixit in vulnere, ut
 32 sciantem gladium sentiret aeger, antequam cerneat, ne
 33 si ante cerneat, sentire recuset.

Non eodem modo omnes correpiendi, sed variis mo-
 34 dis, habita ratione sexus, aetatis, indolis, conditionis,
 35 dignitatis, seniorum ne increpaveris, sed obsecra ut pa-
 36 trem, juvenes ut fratres, autem ut matris, juveniles
 37 ut sorores. Roci similis est caritas, qui variis terrarum,
 38 in quas decidit, sese necessitatibus adaptat. Eadem
 39 semper caritas alios parit, cum aliis infirmatur, ad
 40 alios se inclinat, ad alios se erigit, aliis blanda, aliis
 41 severa, nulli inimica, omnibus Mater.

42 Mansuetudo prudentiae adiungenda. *Featres, & q*
 43 *praecipitum fecerit homo in aliquo delicto, vos qui spi-*
 44 *rituales estis, in iustis in spiritu lenitatis,*
 45 *confiderans te ipsam, ne & tu temeris. Et, Servum*
 46 *Domini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad*
 47 *omnes, docibilem patientem, eam modestia corripientem*
 48 *vos qui resistunt veritati: nequians Deus dei illi pau-*
 49 *nitentiam ad cognoscendam veritatem, & respiciant*
 50 *a diaboli laqueis, a quo captivi tenentur ad ipsius vo-*
 51 *luntatem. Dilige, & dic quod voles. Fora terribiliter*

52 *personae increpato, intus lenitatis tenetur dilectio...*
 53 *Neque ergo consuetudinis sitis malis, ut approbetis...*
 54 *neque negligentes, ut non arguatis; neque superbie-*
 55 *ntes, ut insipienter arguatis. Vide Lib. 3. Theol. Do-*
 56 *gmat. & Moral. Cap. 2. Art. 21. Regula 59.*

57 III. Christianus quilibet peccatus correptionis meli-
 58 camentum docili & humiliter suscipere debet, cum
 59 a fratre correpiatur. *Plus proficit correptio apud prudentem,*
 60 *quam centum plura apud stultum, (ait Sapiens.)*
 61 *Auris, qua audit increpationem vite, in medio sapientium*
 62 *comemorabitur. Qui abiicit disciplinam, despiciet*
 63 *animam suam: qui autem acquisierit increpationibus,*
 64 *possessor est cordis.* *Pero, qui correpiuntur dura*
 65 *cervice contemnit, repentinus est supervetus interitus:*
 66 *& eum sanitas non sequetur. Correptionis impatientes*
 67 *homines faciunt superbia & amor proprius. Sicut*
 68 *recti de quibusdam, qui ab eis non recte gesta sunt, corre-*
 69 *ptionis vocem, ministerium caritatis estimant: sic*
 70 *perverti contumeliam derisionis putant. Illi se proximas*
 71 *ad obedientiam sternunt: illi ad insaniam suae defensionis*
 72 *eriguntur. Illi correptionis adiutorium, vitae suae*
 73 *patrocinium deputant, per quod dum praesentis vitii*
 74 *culpa corrigitur, venturi iudicis ira temperatur: illi*
 75 *dum se impeti redargutione conspiciunt, gladium per-*
 76 *cussionis credunt: quia dum per correptionis vocem*
 77 *culpa derogatur, praesentis gloriae opinio foedatur.*
 78 *Hinc quippe in laudem iusti per Salomonem dicit Ver-*
 79 *itas: Dote iustum, & festinabit accipere. Hunc pro-*
 80 *vozum contumaciam despiciat, dicens: Qui vidit de-*
 81 *risorem, ipse sibi facit injuriam. Nam hic plerumque*
 82 *ut eum correpta in se mala defendere nequeat, ex ve-*
 83 *recundia peiores fians; ac sic in sua defensione super-*
 84 *biant, ut quaedam vitia contra viam corripientis ex-*
 85 *quirant, & eo se criminosos non estimant, si crimi-*
 86 *na & aliis imponant. Qui eum vera invenit neque-*

51. August.
 52. Item, 11.
 53. 11. de
 54. Fabii Dom.

Provo. 10. 11.

Provo. 10. 12.

Provo. 10. 13.

11. Greg. 11.

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

11. 11. de

266 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
unt, fingunt: ut ipsi quoque habeant, quod non impari iustitia increpare videantur.

Scitè igitur S. Augustinus ait: *Multò est mirabilis & laudabilis, libenter accipere corrigentem, quam audacter corrigere deviantem.*

FERIA IV. POST DOMINICAM III.
QUADRAGESIMÆ.

Quare & vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Matth. 15.

Quæ Scribis & Pharisæis vitia Christus exprobrat, majori Christianorum parti exprobrari jure possunt. Ex his enim qui pietatem profitentur, plurimi externa dumtaxat religionis opera faciunt, spiritum verò religionis non habent: *Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me.* Specie pietatis illudunt hominibus, Deo servire videntur, & cupiditati suæ servant aut ambitioni, Deo utuntur ut fruatur mundo. *Similes sepulcris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia.* Sic exterius iusti videntur hominibus, intus autem pleni sunt hypocrisis & iniquitate. Alii quædam pietatis exercitia ab hominibus inventa studiose sectantur & observant: Legis verò divinæ præcepta negligunt. *Irrius scilicet mandatum Dei propter traditionem vestram.* Alii benignos & commodos Directores querunt & eligunt, qui eos in via Christianæ professionis dirigant secundum opiniones & doctrinam hominum, qui eorum cupiditatibus blandiantur, & Christi pugnam emolliant. Moralis Evangelicæ puram lucem non amant, expavescent si per eam illos dirigere velint conscientia Moderatorum. *Si subito ap-*

FER. IV. POST DOM. III. QUAD. 267

parueris aurora, arbitrantur umbram mortis. Cæci sunt, & cæcitatem suam amant; cæci sunt, & ductores cæcos habere malunt quam videntes. *Cæci sunt & daces cæcorum.* Plurimi denique, & pene omnes omnis sexus, ætatis, status, conditionis, Dei mandata transgredi non verentur. Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt, non est qui faciat bonum. *Quare & vos transgredimini mandatum Dei? Quam excusationem proferre possunt? Nullam omnino.* Siquidem Mandatorum Dei observantiam suadet 1. Auctoritas & beneficentia Dei Christianique jubentis. 2. Facilitas illa adimplendi. 3. Felicitatis æternæ iis, qui illa observant, promissio.

1. His verbis, *Ego sum Dominus Deus tuus*, quæ Deus Decalogo præmittit, cum Majestatem, tum bonitatem suam commendat, quæ in Legislatore conjuncta esse oportet, ut Majestas legibus auctoritatem; bonitas amorem observantia legis apud subditos conciliet. Dominum ergo & Deum se nancipat, ut priori nomine majestatem, altero bonitatem suam hominibus significet. Addit ad beneficentia suæ commendationem, *Qui eduxit te de terra Ægypti, & de domo servitutis.* Quod beneficium etiam Judæis tantum videtur convenire ab Ægyptiorum dominatione liberatis: tamen si salus nostræ interiorum rationem spectemus, quam Deus misit propter nos Filio suo per illum operatus est, multo magis ad Christianos homines pertinet: qui non ex Ægyptiaca servitute, sed à peccati & umbræ mortis regione, ac potestate tenebrarum à Deo erepti, atque in regnum Filii ejus transfati sunt. *Eccè dies veniant, & non dicetur ultra: Fuit Dominus, qui eduxit filios Israël de terra Ægypti, sed: Fuit Dominus, qui eduxit filios Israël de terra Aquilonis, & de universis terris ad quas eiecit eos: & reducam eos in Terram suam, quam dedi patribus eorum.* *Eccè ego mittam Piscatores multos, & piscabuntur eos.* Clamemus igitur

Exod. 17. 11.
Deut. 1. 4.

Jerem. 16.

S. Aug. II.
Epi. 7.
lib. 19.

Matth. 15.

Job. 21.

Phil. ut. 11.
S. Aug. 22
2. Tim. 11.
11. 2. Tim.
1. Tim.
2. Tim. 11.
 tur ad Dominum cum Propheta: *Manus tue fecerunt me & plasaverunt me, da mihi intellectum ut discam mandata tua.* Nam mandata Dei multi discunt, & non discunt. Noverunt enim ea quadam notitia, & tursus quadam ignorantia, quoniam non faciunt, non noverunt. Eo modo ergo dixit, *Ut discam mandata tua, ea scilicet notitia qua fiunt.* Hoc autem non fit nisi per dilectionem ubi qui facit habet delectationem: *Manus tue fecerunt me: Da mihi intellectum ut discam mandata tua.* Quia tu formasti, tu reforma: ut fiat in corpore Christi quod ait Apollolus, *Reformatamini in novitate sensus vestri.* Vide Lib. 4. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. 2. Art. 3.

Math. 11. 12.
S. Joan. 13. 34.
1. Tim. 11.
 II. Mandata Dei non solum impossibilia non sunt, imo vero facillima & suavissima dulciora super mel & favum. *Jugum meum suave est, & onus meum leve* (inquit Christus Jesus) *Hec est enim caritas Dei* (inquit dilectus Discipulus) *ut mandata ejus custodiamus, & mandata ejus graviora non sunt.* Nam amor in Legillatorem, facilem & gratam facit legem, etsi videatur aliquid habere difficultatem. Alii sarcina premit & aggravat te, Christi autem sarcina sublevat te. Alia sarcina pondus habet, Christi sarcina pennas habet. Nam & avi si pennas detrahas, quasi onus tollis: & quo magis onus abululisti, eo magis in terra remanebit. Quam exonerare voluisti, jacet: non volat, quia tulisti onus: Redeat onus, & volat. Talis est Christi sarcina. Portent illam homines, non sint pigri: & invenient quam sit levis, quam suavis, quam jucunda, quam sapiens in celum & capiens a terra. Omnia dura & laboriosa cupiditas protulit facilia & levia efficit: quid igitur caritas non faciat? Vide Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 2. Art. 4.

Dist. 1. 1.
 III. Lex vetus temporalia dumtaxat bona expressit aperteque promittebat. *Omne mandatum, quod ego precepit tibi hodie, cave diligenter ut facias: ut possitis*

vivere, & multiplicemini, in gressibus possideatis Terram, pro qua juravit Dominus patribus vestris. Evangelium vero spiritualia & aeterna bona promittit, illa remunerationem terrenam, istud felicitatem aeternam pollicetur. Unde novum Testamentum Apollolus vocat *Intraditionem melioris spei, per quam proxima- tim. 7.* mus ad Deum; Et Jesum melioris Testamenti sponsorem & Mediatorem esse docet, *Quod in melioribus re-promissionibus sancitum est.* In hoc autem maxime suam in nos clementiam, & summae bonitatis divitias Deus ostendit, quod cum sine ullo premio cogere nos potuisset ut ejus glorie ferviremus, voluit tamen suam gloriam cum utilitate nostra conjungere: ut quod homini utile, idem esset Deo gloriosum. Vide Lib. 4. Theol. Dogm. & Mor. Cap. 2. Art. 5. Agnoscite ergo quor quot mundi leges & mores sequimini, pollebitis & neglectis Dei mandatis, *Quoniam nihil melius est quam timor Dei: & nihil dulcius quam respicere in mandatis Domini.* Gloria magna est sequi Dominum.

FERIA VI. POST DOMINICAM III.
 QUADRAGESIMAE.

Respondit Jesus, & dixit ei: Si scires donum Dei, & quis est qui dicit tibi, Da mihi bibere, tu forsitan pertiisses ab eo, & dedisset tibi aquam vivam. Joan. 4.

Pretiosum illud donum Dei, de quo Jesus cum Samaritana muliere loquitur, & cujus desiderium illi inspirat, gratia Dei est. Hoc donum omnibus donis temporalibus incomparabiliter antecellit; majoris adhuc doni, scilicet glorie principium & pignus est. Sine hoc dono nihil possumus, cum illo possumus om-

nia; quo fit ut bonum operetur, quo prohibetur à malo, quo totum sumus, si quid coram Deo sumus. *Gratia Dei sum id quod sum.* Cælestis hujus doni excellentiam cognoscere, officii nostri est, ne cognitionis hujus defectu deesse nos contingat nostris erga Auditorem gratiæ officii. *Si scires donum Dei.* 1. Gratia donum Dei merè gratuitum esse assidue ergo à Deo petenda est in oratione. 2. Gratia libertatem nostram suavitè allicit, monet, ac regit: ipsi ergo fideliter cooperandum. 3. Gratia efficacissimè & invictissimè in nobis & nobiscum operatur omne bonum: ad eam igitur humiliter referendum est quicquid boni agimus, & gratiæ Deo semper agendæ sunt. Carholicas illas de gratiæ Christi veritates in Samaritanæ mulieris conversione hodierna Sancti Evangelii lectio nos docebit.

I. Gratiam secundum merita nostra non dari, fidei dogma est. Hoc probat ipsam gratiæ nomen. Si enim gratia, jam non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia. (ait Apostolus) Et, *Gratiâ estis salvati per fidem, & hoc non ex vobis. Dei enim donum est; non ex operibus, ut ne quis gloriatur.* Nullum enim bonum opus primam gratiam præcedit, cum de nostro non habeamus nisi mendacium & peccatum. Hæc sunt inconcussa fidei dogmata, S. Augustino interprete:

Scimus gratiam Dei nec parvulis nec majoribus secundum merita nostra dari.

Scimus majoribus ad singulos actus dari.

Scimus non omnibus hominibus dari, & quibus datur, non solum secundum merita operum non dari, sed nec secundum merita voluntatis eorum quibus datur.

Scimus quibus datur, misericordiâ Dei gratuita dari.

Scimus quibus non datur, iusto Dei judicio non dari.

Semper nos prævenit Deus in benedictionibus dulcedinis. *Quis enim prior dedit illi, & retribuetur ei? Quo-*

Rom. xi. 6.

Ephes. i. 6.

S. August.
209. 217.
414. 197.

nam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia. Gratiam donum esse misericordiæ Dei omnino gratuitum, Samaritanæ mulieris admirabilis conventio demonstrat, siquidem nihil in ipsâ præcessit quo gratiam advocate posset vel promereri: Quin imò gravia impedimenta præcesserunt, scilicet error in mente, & depravatio in voluntate. Samaritanorum religio Judaïmus erat idololatriæ mixtus, eroticus & veritatum confusio. Quod mores artinet, impudica erat profissione, & quinque virorum successivè concubitus. Hanc tamen misericordiâ suâ prævenit Christus Jesus. Propter illam fatigatur ex itinere, portat pondus diei & æstus, ut perditam illam ovem inveniat bonus Pastor; illam sedens expectat ad puteum Jacob, illam docet altissima veræ Religionis mysteria; propter eam cibum negligit, illi desiderium gratiæ suæ & Evangelicæ veritatis inspirat. O verè gratuitum divinæ misericordiæ donum! *Si scires donum Dei.*

Vobis ipsis attendite, fratres, nonne Samaritana muliere pejores estis; Christum ignorabat illa, vos cognovistis, & illum nihilominus offendere non timetis, legem ejus spernere non erubescitis: Peccatrix erat antequam à Christo vocata esset: Vos post vocationis & baptismi gratiam in gravia & innumera peccata lapsi estis. Ne tamen desperetis, Pro vobis fatigatus est Jesus, non modò usque ad fontem, sed usque ad crucem, in qua pro vobis mortuus est. Non fontem solum aquæ vivæ, sed sanguinis sui vobis offert, quo vos à peccatis abluit. Sed & in tribunali Penitentitiæ vos expectans; vocat immeritos, indignos, repugnantes. Ne dubitetis gratuitum id esse misericordiæ illius donum. Illius ergo gratiam quotidie, ferventer, sine intermissione desiderate, postulate; impedimenta illi obijcete, nova cumulari peccata, cessate. *Si scires donum Dei, & quis est qui dicit tibi, Da mihi bibere, tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam vivam.*

II. Licet gratia sit à temporibus, locis, occasionibus, indole & moribus hominum penitus independents, Cuius tempus agendi semper adest, nec moribus illi sit mora, nec casibus anceps suspenditur ullis: Deus tamen gratiam suam illorum indoli ut plurimum attemperat, semper accommodat voluntati, eam ut servatis libertatis iuribus suaviter applicet ad consentum & ad opus.

Quis enim animo complectitur aliquid quod eum non delectat? Quis autem habet in potestate ut vel occurrat quod eum delectare possit, vel delectet eum occurrerit? Cuius ergo an delectant quibus proficiamus ad Deum, inspicere hoc & præbetur gratia Dei, non nata nostra & industria, aut operum merito comparatur. Amore & voluptate facit ut magis delectet quod precipit, quam delectat quod impedit. Trahit sua quemque voluptas: non necessitas, sed voluptas trahit. Sic ad Christum trahitur homo, qui delectatur veritate, delectatur iustitiâ, delectatur beatitudine & sempiterna vitâ, quod totum Christus est. Dominus dabit benignitatem, & terra nostra dabit fructum suum. Nam divina Sapientia Attingit à fine usque ad finem fortiter, & dissipat omnia suaviter. Vide Lib. 1. Theolog. Dogmat. & Moral. Quest. 2. Art. 2. §. xi. n. xlii. Id in Samaritanæ mulieris conversione demonstratur. Ille enim Sapientia incarnata Christus Jesus ad gratiam & vitæ celestis desiderium accendit, hanc ipsi proponens sub familiari aquæ symbolo, æquum ab illa præcens naturalem, & supernaturalem spondens, à puteo Jacob evehens mentem ejus ad fontem mysticum aquæ è celo scaturientis, & salubris in vitam æternam, & sicam rerum omnium terrenarum in anima extinguentis. Qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Ad fontem Jacob doctrine suæ tera tetendit divinus animarum Venator, ut pauperem ancillam erudiret. Eisa erat hu-

manitas

manitas & benignitas docentis, hamus latens virtus divinitatis, quæ felicis illius mulieris cor capitur, & aquam propositam à Salvatore ardentem desiderat, humiliter postulat: Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam tunc haurire. Illius infirmitati descendit Jesus, ad confessionem & horrorem ac detestationem peccati illam suaviter adducit, ejus pudori parcens. Obstericante manu ejus eductus est coluber Joh. 4. 1. tortuosus. Dicit ei Jesus, Vade, voca virum tuum, Respondit mulier, & dixit: Non habeo virum: Dicit ei Jesus: Bene dixisti quia non habes virum: quinque viros habuisti, & nunc quem habes, non est tuus vir: hoc verè dixisti. Ubi agrum Samaritanæ illius mulieris voluntatem lenibus medicamentis coravit celestis Medicus, mentem ejus illuminat, depulsi errorum tenebris. Illius curiositatis coravit celestis Medicus, objectionibus satisficit Doctor iustitiæ, ad fidem illam invitat, & suaviter applicat mentem, movet conjungitque voluntatem; quia nemo credere potest nisi volens: Mulier, crede mihi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in jerosolymis adorabitis Patrem, Vos adoratis quod nescitis, nos adoramus quod scimus, quia salus ex Judæis est. Sed venit hora, & nunc est, quando verius adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate: nam & Pater tales querit qui adorent eum, Spiritus est Deus, & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Denique mulieri, quæ illum ut Prophetam diutaxat libenter audiebat, & quæ loquebatur Mysteria, docenda respondebat à Messia, quem Samaritani, tamesi à Judæis acerbo & diuturno schismate divisi, pariter expectabant, se Christum esse revelat. Ego sum qui loquor tecum. Sic mulier ordinatur in fide, & regitur bene villura. Postquam audivit hoc, Ego sum qui loquor tecum, jam ultra quid diceret?

Cum Deus voluntates nostras tam suaviter moveat

S. Presertim
Joh. 4. 10.
quasi.

S. dicitur
Lib. 1. ad
Rom. 12. 10.
et 12. 13.

S. Augustinus
lib. 1. de
Serm. ad
Rom. 12. 10.
et 12. 13.

S. Augustinus
lib. 1. de
Serm. ad
Rom. 12. 10.
et 12. 13.

S. Augustinus
2. de Civ. Dei. 11. 12.
Joh.

per gratiam suam, ipsi fideliter cooperari debemus, *Contemplantes ne quis desit gratie Dei.* Neque enim templum suum sic de vobis edificat Deus, quasi de lapidibus qui non habent motum suum: levantur, à structore ponuntur. Non sic sunt lapides vivi. Et vos tamquam lapides vivi coedificamini in Templo Dei. Ducimini, sed currite vos: Ducimini, sed loquimini. Quia cum secuti fueritis, verum erit illud, *Quia sine illo nihil facere potestis.*

III. Gratia efficacissime & invictissime in nobis, & nobilissimum operatur omne bonum. *Nemo potest venire ad me,* inquit Christus, *nisi Pater qui misit me, voluerit enim.* Non ait, *duxerit,* quasi precesserit voluntas. Quis trahitur, si iam volebat: Et tamen nemo venit, nisi velit. *Trahitur ergo miris modis ut velit, ab illo qui vocat inuis in ipsi hominum cordibus operari;* non ut homines, quod fieri non potest, nolentes credant, sed ut volentes ex volentibus fiant. Certum est nos vellemus cum volumus, sed ille facit ut velimus hominem, de quo dictum est: *Præparatur voluntas à Domino:* de quo dictum est, *À Domino gressus hominis diriguntur,* & *viam ejus vult:* de quo dictum est: *Deus est qui operatur in vobis & velle.* Certum est nos scire cum facimus, sed ille facit ut faciamus, *prebendo vires efficacissimas voluntati:* qui dixit: *Faciatur in preceptis meis ambulatis, & judicia mea custodiatis, & operemini.* Vide Lib. 1. Theolog. Dogm. & Moral. Quæst. 2. Art. 2. §. 2. Sub illo titulo, *Vis efficacissima divina Gratia.*

Victrix divinæ Gratiæ virtus & efficacia in Samaritanæ mulieris conversione mirabiliter eluxit; siquidem in eis egit, cor aperuit & convertit ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem, à libidine ad castitatem. A Gratia victa, servit gratiæ triumphus. Lucem Evangelii civibus suis intexit. Apostolico munere ante Apostolos fungitur. Ut illi naviculam & retia, sic illa

hydriam relinquit, quæ retro erant obliata, & ad anteriora extendens semetipsam. Reliquit ergo hydriam suam mulier, & abiit in civitatem, & dicit illi hominibus: *Venite & videte hominem, qui dixit nobis omnia quæcumque feci.* Numquid ipse est Christus? Projecit in pulcritudinem, & prosperavit ammirandæ veritatem.

Cum tanta sit gratiæ Christi virtus & efficacia, ut faciat ex nolentibus volentes, ex repugnantibus consentientes, ex oppugnantibus amantes, & vincat delectationem concupiscentiæ sortem dilectionis & delectationis justitiæ, conversionem nostram (si Christo in nobis operante contingat) &, quocumque boni agimus, referre debemus in laudem gloriæ gratiæ ejus: siquidem ideo dictum est ab Apostolo; *Non volentis neque currentis, sed miserentis est Deus, ut torum Deus detur, qui hominis voluntatem bonam & præparat adjuvantem, & adjuvat præparatam.* A gratia denique feliciter debellat, terrenas voluptates sustidire debemus, verbi gratia & exemplis aliorum ad Christum Jesum adducere. *Venite, & videte, Accedite ad eum, & illuminamini, Gustate & videte quoniam suavis est Dominus.*

DOMINICA IV. QUADRAGESIMÆ.

Erat proximum Pascha.... Accipit ergo Jesus panes, & cum gratias egisset, distribuit discumbentibus. Joan. vi. 4. & 11.

Cum admirabilis illa quinque panum multiplicatio figura sit institutionis sacrosanctæ Eucharistiæ, & vitorum quasi quinque millium discumbentium ex eis reflectio sit figura Communionis: & paulo ante Pascha paratum sit à Christo celestis illud miraculum, cuius etiam occasione Eucharistiæ illuminationem Salvator noster promittit, se panem esse vivum declarat; qui

de cælo descendit : Carnem suam verè esse cibum ; & sanguinem suum verè esse potum ; & qui manducat ejus carnem, & bibit ejus sanguinem, in eo manere, sequi in illo, & habere vitam æternam : Idque necessarium esse ut homines vitam spiritalem & immortalem obtineant ; Amen, amen dico vobis : Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis : Evangelium, temporisque opportunitas invitant ut de præparatione ac dispositionibus ad sacram Eucharistiæ communionem sermonem faciam ad utilitatem vestram & ædificationem ; ut proximo Paschate Christi corpus dignè recipiatis, & pane vivo, qui de cælo descendit, reficiamini, secundum præceptum Ecclesiæ, ad salutem Animarum vestrarum.

I. Panibus à Christo admirabiliter multiplicatis reficiuntur, qui sanati ante fuerant ab infirmitatibus suis. Sequatur enim multitudo magna, quia videbant signa que faciebat super his qui infirmabantur. 2. Qui Christum trans mare sequuntur, & cum ipso in montem ascendunt. Abiit Jesus trans mare Galilee . . . Subiit in montem Jesus, & ibi sedebat cum Discipulis suis. 3. Super fœnum discumbere jubentur ut comedant. Erat autem fœnum multum in loco. 4. Postquam recessit fœnum, Christum magnificaverunt, & Regem facere decreverunt. Illi ergo homines cum vidissent quod Jesus fecerat signum, dicebant, Quia hic est Propheta qui venturus est in mundum. Jesus ergo cum vidisset quia venturi essent, ut caperent, & facerent eum Regem, fugit iterum in montem ipse solus. Hæ circumstantiæ significant dispositiones ad sacram Communionem necessarias, & fructum ex ea percipiendum. 1. Necessè est ut à morbis peccatorum per penitentiam sanati sint qui ad sacram Mensam accedunt. 2. Ut Christum sequantur in montem ; amore ejus incensi in virtutibus Christianis & bonis operibus se exercitant. 3. Humi-

liant se & indignos agnoscant Pane cælesti, considerantes carnis suæ fragilitatem ac viletatem, quod fessione super fœnum significatur : Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus tanquam flos agri. Post sacram Communionem laudandus Deus, Christo gratiæ immortalis agendæ ; constituendus est Rex cordis nostri, omnes cupiditates nostræ illius imperio subjiciendæ sunt.

L. Nullus sibi conscius peccati mortalis Eucharistiam sumere debet aut potest absque novo peccato lethali, gravissimoque sacrilegio. (Lib. 2. Tract. De Eucharistia, Cap. 5. Art. 1. Propositione 2.) Peccata indignè communicantibus à Deo vindicæ infligit. (Ibid.) Ad vetera sacrificia accedere non licuit immundis : Multò minus licet Eucharistiam sumere iis qui lethalis peccati rei sunt. (Ibid.) Oza Arcam tangentis audacia & poena. (Ibid.) Quam grave scelus indignè communicantium : (Ibid.) Solum Christi discipuli ejus mentè digni. (Ibid.) Indignè communicantes, demoniacis pejores. (Ibid.) Spirituales aquilæ esse debent, Christi corpus sumpturi. (Ibid.) Indignè communicantes non minus rei carnificibus qui Christi sanguinem fuderunt. (Ibid.) Peccantes olim à sacris Mysteriis exclusi, multò magis excludendi peccatores qui penitentiam non agunt. (Ibid.) Præparatio ad sacram Communionem solemnè Festo imminente. (Ibid.) Lethalis peccati rei, vel ipso sanctissimi Sacramenti aspectu indigni sunt. (Ibid.) Actus Fidei, dispositiones ad sacram Communionem necessariæ. (Art. 2. §. 1.) Conscientiæ puritas, dispositio ad sacram Communionem necessaria. (Ibid.) Amor Dei, & concordia cum proximo. (Ibid. n. 5. 6.) Pii desiderii fervor necessarius. (Ibid. n. 7.) Humilitas, dispositio ad sacram Communionem necessaria. (Ibid. n. 8.) Continentia, dispositio ad sacram Communionem. (Ibid. n. 8.) Probati & expiati diuini debent, qui in peccata carnis prolapsi sunt, prius quam ad sacram Mensam accedere permittantur. (Ibid. n. 12.) Quod

post sacram Communionem agendum? Sacra Communionis diebus elemosynæ pauperibus largitis eroganda. A deliciis & jocis omnimodò temperandum est, & Christo Regi nostro sanctis exercitationibus ac meditationibus, piisque operibus adhibendum. Passio Domini recolenda. Quotiescumque manducabitis panem hunc, mortem Domini commemorabitis. Juramentum fidelitatis Christo renovandum.

Quando federe ut comedas cum principe, diligenter attende qua opposta sunt ante faciem tuam: & statue cultrum in gutture tuo, si rapem habes in potestate animam tuam. Quæ Mensa est potentis, nisi ut desomitar corpus & sanguis ejus, qui animam suam posuit pro nobis? & quid est ad eum sedere, nisi humiliter accedere? & quid est considerare & intellegere que opponuntur tibi, nisi digne tantum gratiam cogitare? Cultum in gutture ponendum, id est, Dei verbo, veluti gladio acuto, percutiente usque ad divisionem spiritus & anime, probare nos debemus, antequam ad sacram communionem accedamus. Probit autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat. In Versione lxx. Interpresium hoc Proverbum loco legitur: Et mitte manum tuam, sciens quia talia te oportet preparare. Id est, ut S. Augustinus explicat: Sicut Christus pro nobis animam posuit, sic & nos debemus pro fratribus animas ponere. Sic enim, ut ait S. Petrus, Christus pro nobis passus est, nobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia ejus. Hoc beati Martyris ardentis dilectione fecerunt: Quorum si non inaniter memorias celebramus, atque in convivio, quo & ipsi saturati sunt, ad Mensam Domini accedamus, oportet, ut quemadmodum ipsi, & nos talia preparemus. Ne desideres de cibis ejus, in quo est panis mendacii. Qui pane veritatis cibatus est, panem mendacii ablit ut desideret. Panis mendacii est quicquid corruptæ hominis voluntati blanditur, quicquid cupiditatem fovet. Panis celi fa-

scidium rerum terrenarum ingenerare debet, quæ panis sunt mendacii, non nutriend animam, sed debilitans. Mannâ cibatus, cucumeres, pepones, porros & allia Egypti non appetat.

IN EADEM DOMINICA.

Jesus ergo cum vidisset, quia venturi essent ut raperent & facerent eum Regem, fugit iterum in montem ipse solus. Joan. vj. 15.

Omnia Christi actio, nostra est instructio. Christus quamvis celi terræque optimo jure Rex & Dominus, temporalis Regni dignitatem honoremque fugit. Non erat cur se esculetur à capessendo Regno, dicens: Non sum Medicus, & in domo mea non est quisquam panis, nolite consistere me Principem populi. Corporum enim & Animarum languoribus solo verbo, aut tactu medebatur: panes benedictione sua multiplicabat: sed visens populum paratum ad constituendum illum Regem, fugit, ut nos exemplo suo ab ambitione deterreat.

Ambitio quam grave peccatum... Simia catinatis... Ambitiosus ad fidem ejorandum proclivis... Ecclesiasticarum Dignitatum ambitio damnata... Terrene potentatis fragilitas, mundanæque celsitudinis vanitas... Honor & locus Ecclesiastici Regiminis ab homine Christiano juncit non appetitur. Ambitio via est ad adorationem diaboli. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 5. Art. 22.)

Quæ nos ab ambitione deterere debeant. 1. Exemplum Christi honores fugientis. 2. Ambitionis vilis & ignavia. 3. Cura & labores ambitionis comites. 4. Honorum vanitas. 5. Ambitionis crudelitas. (Ibid. Art. 23.) Ut Romana illa mulier per viam in quâ ja-

cebat cadaver patris à marito occisi, recenti sanguine madentem, cursum ad Capitolium agitari iussit, ut imperii possessionem adiret: Sic ambitiosi concubato Christi crucifixi corpore ad Ecclesiasticas & seculares dignitates & honores currunt.

Marcus Fulvius, cui, Græcis devictis, triumphus à Senatu Romano decretus est, non auream aut argenteam statuam circumduxit, sed è cera formatam, multaque vasibus igne repletis circumcinctam, ut sensum liquescens, honorum terrenorum vanitatem ostenderet. *Præterit enim figura hujus mundi. . . Sicut cera que fuit, auferentur. Ambitiosis accommodari potest Propheticum illud oraculum: In araccorum telas erit vitulus Savana. Quia ventum seminabant, & turbidum metent.*

Vir ambitiosus honores & dignitates desiderat ob triplicem rationem, 1. Quia generosi & excelsi animi esse putat, celsitudinem & gloriam querere. 2. Quia utile commodumque esse existimat, honores & dignitates acceptare. 3. Quia gloriosum esse censet, illas possidere. At Evangelium & Gratia Christi docent. 1. Generosius contemni honores & dignitates terreas, quam desiderari & queri. 2. Utilius seculari plerumque quam acceptari. 3. Gloriosius esse illas promereri, quam possidere.

Expende quo præconio Mardocheus ex ore Aman fuerit in Regia Asseri urbe celebratus: *Hoc honore condignus est, quemcumque Rex voluerit honorare. At quis tibi in Aman, eam laudis & præconii formulam suggessit? Non Rex: Is enim te dictante hoc præscripsit præconium: Sic honorabitur, quemcumque Rex voluerit honorare. Credi ne potest illustrius ab Aman Mardochei inimico in Mardochei gratiam adinventum elogium, quam Rex ipse ad nuntium ejus præscripsisset, existimantis id sibi honoris ab ejus Majestati decerni: Minime. Unde Rex ipsi diffidens, illum sigil-*

p. Cor. 7. 11.

Psal. 57. 9.

Olea 1. 6. 7.

Ipsa 4.

latum, nec absque minis monuerat, *Carve ne quidquam de his que locutus es, pratermittas. Sed Spiritus Sanctus, cui Mardochei honos cura erat, ejus laudes in ipso inimici ore ita perficit, ut non tam Regio affectu honoratus, quam summo illo honore dignus prædicetur. Quid enim magnum fuerit honorem adipisci, nisi honore dignus sis? Honor gemma quædam est, cujus autem vincita pulcritudo valde intenditur, magisque radiat, plumbo vero inersillata, sordidi illius metalli conjunctione minuitur: sic honor in eo qui præclaris dotibus & virtute præditus est magis splendescit; in homine indigno & vitioso speciem omnem & splendorem perdit. Gemmarum dicitur vitæ, ait Calliodorus, auræ fulgore præstantur; & gloriam pulcritudinis capiunt, quia nulla degeneri vicinitate sordescunt. Sic bona merita splendidis dignitatibus sociata, alienis præconis adjuvantur; & unius rei facies de addita venustate pulchrescit.*

Cum Samuel Regnum Saül præconciaret, respondit Saül: *Numerus non filius femini ego sum, de minima Tribu Israel, & cognatio mea novissima inter omnes familias de Tribu Benjamin? Quare ergo sociatus es mihi sermonem istum? Nullam tamen rationem habuit Propheta excitationis Saülis. Nam quò magis quis honore ac dignitate se indignum censet, eò dignius judicandus est. Unde S. Hieronymus ad Heliodorum scribens de Nepotiano Sacerdotum reculante: Quanto magis repugnabat (inguit) tanto magis in se studia omnium concitabat: & meretur negando, quod esse volebat, eoque dignior erat, quò se clamabat indignum.*

Isus ergo cum cognovisset, quia venturi essent ut raperent eum, & facerent eum Regem, fugi iterum in montem ipse solus. Quis principari hominibus tam sine culpa potuisset, quam is qui hos regeret quos ipse creaverat? Sed quia idcirco in carne apparuit, ut non

Lib. 5.
Præconium
Eph. 4.

1. Reg. 9. 11.

S. Gregorius
1. p. Tobias
Cap. 1.

11

11

11

11

20 solum nos per passionem redimeret, verum etiam per
 21 conuersationem doceret, exemplum se loquentibus pra-
 22 bens, Rex fieri noluit, ad crucis vero patibulum spon-
 23 te peruenit; oblatam gloriam culmine fugit, penam
 24 probrisque mortis appetit: ut membra ejus discerent fa-
 25 vores mundi fugere, terrores minime timere, pro ve-
 26 ritate aduersa diligere, prospera formidando declinare:
 27 quia & illa saepe per timorem cor inquinant, & illa
 28 per dolorem purgant. In istis se animus erigit; in illis
 29 autem etiam quando se exeret, sternit. In istis se
 30 homo obliuiscitur, in illis vero ad sui memoriam no-
 31 lens etiam coactusque revocatur. In istis saepe & ante-
 32 acta bona deperunt, in illis autem longi temporis ad-
 33 missa teruntur. Nam plerumque aduersitatis magiste-
 34 rio sub disciplina cor premitur: quod si ad regimini-
 35 culmen eruperit, in elationem proceris usu gloriae per-
 36 mutat. Sic Saul, qui indignum se prius considerans
 37 fugerat, mox ut Regni gubernacula suscepit, intum-
 38 uit.

FERIA II. POST DOMINICAM IV.
QUADRAGESIMÆ.

*Auferre ista hinc, & uolite facere domum Pa-
tris mei domum negotiationis.* Joan. 17. 16.

Licet Deus ubique sit, utpote immensus, licet cae-
 lum & terram impleat, nec Templis mansuetis
 circumscriptatur majestas & gloria ejus, licet in omni
 loco sit adorandus & orandus; in caelo tamen & in
 Templis diuino suo Nomini dicatis singulari ratione re-
 sident; in caelo, quia ibi gloriam suam, seque ipsam
 ut in se est beatis manifestat; in Templis, quia ibi gra-
 tias suas hominibus communicat, & ab illis uult in sa-
 cris illis locis adorari. Caelum primum Templum est

Majestatis Dei; Templum ipsum caelum est angustus, in
 quo ab hominibus Angelorum candidatis, ut loqui-
 tur Tertullianus, adoratur, colitur, oratur. *Domi-
 nus in Templo Sancto suo, Dominus in caelo sedet
 ejus. . . . Auferre Dominum gloriam & honorem, offerre
 Domina gloriam nominis ejus, adorate Dominum in
 Atrio Sancto ejus.* Ideo Templum domum suam uo-
 cat, ad quam cum reuerentia & tremore conuenire de-
 beat populus, uictimas ejus offerre Majestati, adorare
 & laudare Dominum *Quoniam bonus, quoniam in sa-
 culum misericordia ejus.* Orationes autem seruorum
 suorum, in ea quam elegit Sacrificii domo, se exau-
 diturum pollicetur. *Oculi mei erant aperti, & aures
 mee erectae ad orationem ejus qui in loco isto orauerit.
 Elezi enim & sanctificauerunt locum istum, ut sit nomen
 meum ibi in sempiternum, & permaneat oculi mei,
 & cor meum ibi euertis diebus.* Templis certe uolitis
 major debetur reuerentia, quam Templo Hierosoly-
 mitano, siquidem in his excellentius offertur sacrifi-
 cium, corporis nimirum & sanguinis Christi; cujus
 typi fuerit veterum oblationes uictimarum: ibi admini-
 strantur Sacramenta uirtute majora & efficaciora: ibi
 Christus reipsa praesens est in sanctissimo Eucharistiae
 Sacramento, ut diebus omnibus adoretur. *Adorate sta-
 bellum pedum ejus, quoniam sanctum est.* Quia enim
 in ipsa carne hic ambulauit, quam de carne Mariae su-
 scipit, de terra terram, & ipsam carnem nobis man-
 uentiam ad salutem dedit; nemo autem illam car-
 nem manducat, nisi prius adorauerit: inuentum est
 quemadmodum adoratur caelo scabellum pedum Domi-
 ni, & non solum non peccamus adorando, sed pecca-
 mus non adorando. Ibi Spiritus Sanctus uelut in san-
 ctuario suo praesidet fidelium orationibus, *Postulans
 pro nobis, id est, postulare nos faciens, gemens in ue-
 nerabilibus.* Ex templis igitur auferre debemus, qua-
 sumque reuerentiae debentur eorum sanctitati, & Dei illa

inhabitantis maiestati repugnant. *Auferite ista hinc.*
 1. Auferite immodestiam & scandalum per modulum
 & honestum habitum ac firmum corpus. 2. Auferite eva-
 gationes ac distractiones per attentionem mentis. 3. Au-
 ferite peccatum, aut certe affectum peccati, per virtu-
 tatem penitentiae & contritionem cordis. *Auferite*
ista hinc, & nolite facere domum Patris mei domum
negotiationis.

1. Modestia externum corporis cultum & ornatum
 moderatur, ut in eo nihil sit superfluum, nihil disso-
 lutum, nihil affectatum. Externos etiam corporis mo-
 tus ac firmi componit, ut nihil sit in eis quod cuius-
 quam offendat aspectum, sed quod interioris hominis
 deceat sanctitatem. Nam *Amictus corporis, & risus*
denarium, & ingressus hominis enunciant de illo. Hanc
 omnibus Christianis virtutem commendat Apostolus.
 Sed in Templo maxime hanc exhibere debent, ut nihil
 sit in oculis petulans, nihil in vultu proeax, nihil fu-
 catum, nihil in toto corporis habitu dissolutum, super-
 bum, affectatum. *Modestia vestra nota sit omnibus*
hominibus, Dominus enim prope est. Hinc mulieres
 velatas orare iubet Apostolus. Ideo piissimi Imperato-
 res Theodosius & Valentinianus arma in Templis de-
 ferri lata Lege prohibuerunt; ipsique depositis armis
 & diademate, Tempia Deo dicata ingrediebantur. Ideo
 jus azyli Templis collatum est Legibus Imperatorum,
 ut rei qui ad illa confugerent, ab omni violentia tuti
 essent. *Sufficit profugis istis Dei auxilium, eius & ar-
 ma & leges, & ipsa etiam Regia Maiestatis subiecta*
est. Nam & nos qui semper iure imperii armis circum-
 damur, quosque sine armatis stipatoribus esse non con-
 venit, Dei Templum ingressuri, foris arma relinqui-
 mus, & ipsum etiam diadema deponimus; & quo sub-
 missiorum etiam imperii speciem preferimus, eo magis
 imperii Maiestas nobis promittitur. *Ad sacra quoque*
Altaria mimentum tantum offerendorum causa accedi-

2. Cor. 11.

Philipp. 4. 1.

1. Cor. 11.

Theodosius
Valentinianus
Imper. Cod.
Theodosius
lib. 2. Tit.
41.

mus: & cum circumseptam sacrorum adiuvum ingressi
sumus, statim egredimur, nec quidquam ex propin-
qua civitate nobis arrogamus. Quantum à prisca illa
 pietate distant nostri temporis viri ac mulieres; istae
 cum omni mundi muliebris luxu & fastu, collo nudae,
 vultu faciae, *Nanquid in ista capita circumferentes,*
 fracto incellu, caudatis vestibus, auro & margaritis
 fulgentes, amulo cum Altaribus ornata, & pietosarum
 vestium magnificentia certantes, ad sanctum oculis
 à sacratissimis avertis Mysteriorum ad se convertunt,
 formae lenocinis corda suffurantur, quae ut sursum eri-
 gantur ad Dominum, Sacerdotes commonet. Illi verò,
 scilicet, viri lascivientes petulantibus oculis scintillas li-
 bidoinum consilabellant; *Ignem alienum, impudicum*
amorem accendant in conspectu Domini; quibus Rex
 Regum merito exprobrat in furore irae suae, quod olim
 Aethiops misero Aman: *Etiam Reginam vult oppri-*
mere, me presente, in domo mea. Nam *Qui videtis*
mulierem ad concupiscendum eam, jam machatus est in
corde suo. Huc illic volunt oculos, negantur, con-
 fabulantur, sacrosanctis Mysteriorum, & divinis Offi-
 ciis, aut Concionibus velut theatricis spectaculis adstant;
 & si quando unum genu in terra ponunt, cum Chris-
 ti Corpus elevatur, Christo insultant immodestia sua,
 ut milites apud principem Sacerdotum in faciem ip-
 sius Iesu expientes, colaphis caedentes, & dicentes:
Propheta nobis, Christe, quis est qui te percussit.

Nau. 12.

Ephes. 1. 1.

Math. 5. 11.

Math. 23. 11.

II. Auferenda sunt è Templo evagationes & distra-
 ctiones mentis, per attentionem ad sacrosanctum Sacri-
 ficium, & ad orationem. Abigenda sunt miltiae mor-
 rientes, quae petunt suavitatem unguenti, mens à tu-
 multuosis saeculi negotiis avocanda, & intra se collige-
 enda est. Claudatur ergo contra adversarium pectus,
 & soli Deo pateat, cum ad orationem stamus. Cogi-
 tatio omnis carnalis & secularis abiceat, nec quic-
 quam tunc animus quam id solum cogitet quod preca-

1. 5. Psalms.

1. Thes. 5.

1. Thes. 5.

1. Thes. 5.

tus. *Quomodo te audiri postulas à Deo, cum te ipse non audias? Vis esse Deum tuumorem tui cum rogas, quando tu ipse memores tui non sis? Hoc est ab hoste in totum non cavere; hoc est, quando oras Deum, maiestatem Dei negligentia orationis offundere: hoc est vigilare oculis & corde dormire; cum debeat Christianus & cum dormit oculis, corde vigilare. Vide Lib. 5. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 1. Art. 9. n. 3. Ante orationem preparare animas vestras. Orantes cogitate vos sub oculis Dei stare, corda sursum erigite ad Dominum, inuenta negotiorum, & rerum quantumvis terrenarum phantasmata procul pellite. *Anferte ista hinc, & nolite facere dominum Patris mei domum negotiationis.**

III. Peccatum, aut certe affectus peccati per penitentiam & contritionem cordis auferre debemus, cum ad Templum Dei accessimus: siquidem alias Patrem promereri, placare Judicem non valeamus, sacrificii fructum percipere, postulata impetrare non possumus. *Iniquitatem suam sicut in corde meo, non exaudiet Dominus.* Et, *Qui avertit aurem suam ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis.* Ea conditione se preces populi sui in Templo suo exaudiri pollicitus est Dominus, ut animo peccatorum penitens oraret. *Si clamero calam, & pluvia non fluxerit, & mandavero bene esse ut decoret terram, & misero pestilentiam in populum meum: conversus autem populus meus, super quem invocatus est nomen meum, deprecatus ero fuerit, & requisierit faciem meam, & egerit penitentiam à vitiis suis pessimis: & ego exaudiam de calo, & propitius ero peccatis eorum.* Tempore veteris Legis ad aditu Templi arcebantur quicumque legali immunditia polluti erant, donec ritu à Legge praefcripto expiati essent. Primis Ecclesiae saeculis, quando sicut penitentialis Disciplina, publicè Penitentes à sacrorum Mysteriorum non participatione solum, sed & conspectu

arcebantur, nec Templum adibat nisi ut Dei verbum audirent, veniam precarentur, ingemiscerent, lacrymarentur, & humillimè prostrati, existerent orationibus Sacerdotum. Quanto magis indigni vel ipso tremendorum Mysteriorum conspectu, Templique in quo Dei Majestas residet, censendi sunt, qui in affectu peccati perseverant, nec ullam habent penitentiam sensum, nullam contritionis inirum, quin potius nova fortè peccata meditantur? Miseri, ingrati, scelerique, in quibus funestum illud Propheram osculum implebitur: *Dixit maledictionem, & venit ei; voluit benedictionem, & elongabitur ab eo.* Et induit maledictionem sicut vestimentum, & intravit sicut aqua in interiora ejus, & sicut oleum in ossibus ejus. *Exurge Domine, judica causam tuam, & qui factio quasi flagellus de famulis vendentes & ementes, domumque Patris tui, & consequenter vitam, qui unus cum Patre Deus es, profanantes eiecisti, emenda eos qui violant sanctitatem Templorum nomini tuo consecratorum; verbera eos ad emendationem, non ad perditionem: sic ut peccatorum suorum gravitatem agnoscant, & penitentiam agant.* *Leva manus tuas in superbia eorum in finem.* Quanta malignatus est inimicus in Sancto, & gloriosi sunt qui oderunt te, in medio solemnitatis tuae. *Leva manus, tuas ut Pater corripens & erudiens, non ut iudex severiens & perdens. Inimicos ad te converte, & per gratiam tuam fac amicos.* Da ut in spiritu humilitatis, & in amaro contrito odore in Templo sancto tuo, & constantiter nomini tuo; ut solvant calcamenta de pedibus tuis, id est, affectum peccati & pravas cupiditates extuant, cum domus orationis advenit: ne propter malitiam suam à Templo gloriae tuae ejiciantur. *Vide Lib. 5. Theol. Dogmat. & Moral. Cap. 1. Art. 5. n. 5.*

Hil. 6.

Prov. 1.

2. Paralip. 7.

Hil. 10. 11.

Hil. 10.

R

FERIA IV. POST DOMINICAM IV.
QUADRAGESIMÆ.

*Præteriens Jēsus vidit hominem cæcum à nati-
vitate: & interrogaverunt eum Discipuli
ejus: Rabbi, quis peccavit, hic, aut paren-
tes ejus, ut cæcus nasceretur? Joan. ix. 1.
& 2.*

Cæcitas corporis sine alio proliis hominis cæci peccato contingere potest, non verò cæcitas cordis. Hoc enim malum, & peccatum est, & pena peccati, & causa peccati. Omnes homines à nativitate cæci, quia peccatores & filii iræ nascuntur. Error & tenebræ peccatoribus concretae sunt. Peccata propriæ voluntatis novas tenebras hominum mentibus offundunt. Ambulant ut cæci, quia Domino peccaverunt. Hac voluntaria cæcitas, quæ hominis libertate inchoatur, Dei lumen græciæ lux subtrahentis justitiâ consummatur. Evanescunt in cogitationibus suis, & obscuratio est insipientis cor eorum... Et sicut non probaverunt Deum habere in notitiâ, tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea quæ non conveniunt. Ignorantia & cæcitas non excusant eos qui intelligere noluerunt ut bene agerent, vel scire neglexerunt; aut dignos se præbuerunt qui desererentur lumine veritatis, quod occulto judicio, nunquam tamen injusto Deus facere potest, & plerumque facit. Inexcusabilis est omnino peccator, vel reatu originis, vel additamento propriæ voluntatis, sive qui novit, sive qui ignorat, sive qui judicat, sive qui non judicat. Quis & ipsa ignorantia in eis qui intelligere noluerunt, peccatum est: in eis autem qui non potuerunt, pena peccati. Ergo in utroque non est iusta excusatio, sed iusta damnatio.

Vide

FER. IV. POST DOM. IV. QUAD. 289

Vide Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Art. 1. Regulis 71. 73. 75.

In cæcitate cordis tria vos considerate velim; Auditores: 1. Hominis spiritaliter cæci calamitatem, ut timeatis. 2. Spiritualis cæcitis causas, ut caveatis. 3. Remedia, ut curatis & postuletis.

1. Qui spiritaliter cæcus est, errat à via veritatis & justitiæ, frequenter offendit, & cadit in peccatum, spiritalium hostium incursibus expositus est, vixque potest ab illis se tueri; vix aliquid boni operatur; ligatus quasi vinculis tenebrarum, vix se movere potest. Non est Deus in conspectu ejus, inquinata sunt via illius in omni tempore. Similis est cæci calamitas miseris Ægyptiorum in horrendis illis tenebris, quibus eos Deus percussit ob impietatem & inhumanitatem in populum suum. Vinculis tenebrarum & longæ noctis com-

pedisti, Anchluss sub tellis, fugitivi perpetua providentia iacuerunt. Et dum putant se lateri in obscuris peccatis, tenebroso oblivionis velamento dispersi sunt, parentes horrendæ, & cum admiratione nimia perturbati. Cogitate prævaricationem legis quam digne lux deserat veritatis: quæ desertis utique sit cæcus, & plus necesse est offundat, & cadenda vegetur, vexatusque non surgat. In tenebris ambulat, in via lubrica & præcipitibus plena, insidiantibus & insensentibus salutis suæ hostibus, angelis rectoribus tenebrarum harum. Fiat via illorum tenebræ, & lubricum: & angelus Domini persequens eos. Horrrenda via. Tenebræ solus quis non horreat? Lubricum solum quis non caveat? In tenebris & lubricis quæ sit? Ubi pedem firmis? Sunt ista duo mala magna pæne hominum, tenebræ ignorantia, lubricum luxuria; Fiat via illorum tenebræ & lubricum, & angelus Domini persequens eos: Ubi non possint stare. Nam nunquid quis in tenebris & in lubrico cum videris quia si pedem moveris, labitur. & lux illi ante pedes non est: vel hoc forte facis ut exspelles donec

T

S. Aug. 1.
L. 1. Cont.
Julian. c. 1.
Eulsi. c. 16.

System. 17.

Rom. 12. 17.
20.S. Aug. 9.
Epi. 19. 9.
c. 16.

Psalm. 118.

104. 77.

S. Aug. 8.
Eulsi. c. 16.
Nal. c. 16.
Gual. c. 16.

Psalm. 118.

104. 77.

S. Aug. 8.
Eulsi. c. 16.
Nal. c. 16.
Gual. c. 16.

Psalm. 118.

104. 77.

lucet: sed tibi est angelus Domini persequens eos. Similes sunt Samsoni cui Philistini erantur oculos, cumque ad molam vertendam ut iumentum aligantur. Per errores suorum sensuum, quasi circa ambages molarum, laboriosa misere statione versantur, usui suo vacuis, & operibus alieno: stat in via peccatorum, compeditus vinculis cupiditatis stuarum, & ipse sibi carcer est, oblectis tenebris erroris sui, & conscientie squalore contentus, in semetipso piscinum ergastulum patitur: saxum cordis sui pertinacia iniquitatis induratum quasi molam versat, fatigant hostibus suis de corrupta anima suae frange conficiens.

II. Excæcantur oculi corporis fumo, igne, pulvere. Excæcantur oculi cordis fumo ambitionis, igne luxuriae, pulvere avaritiae & cupiditatis rerum terrenarum. Ambitiosi & superbi cæci sunt. *Evannerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipienti cor eorum.* Cæci sunt, qui terrenarum dignitatum & honorum vanitatem non vident. *Spes inopi tamquam fumus qui à vento dissipatus est: & tamquam memoria hospitis in manu dñi pretereantis.* Cæci sunt, qui inanis glorie cupidi sunt, in hominum errore & mendaciis uplurimum fundata. *Quid ista cæcitate tenebrosius, ad obnivendum inanis gloriam errorem hominis aucupari, & Deum testem in corde continere? quasi vero ullo modo comparandus sit error illius qui te bonum putat, errari suo qui homini de falso bono placere studet, de vero malo displicere Deo.*

Excæcat oculos cordis luxuria. *Supercecidit ignis, & non viderunt solem.* Hinc de senibus illis impudicis, qui Susanna calliditate sunt insidiati, scriptum est: *Excæcavit in concupiscentiam ejus, & everterunt sensum suum, & declinaverunt oculos suos, ut non viderent calum, neque recordarentur iudiciorum justorum.* Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Tract. de Peccatis, Cap. 8. Art. 4. n. 1.

Denique interioris hominis oculos excæcat avaritia. *Nemo potest eorum qui delectantur profensionibus & caducis, caestia ac spiritalia contineri* (inquit S. Chrysostomus) *Qui vero ista contempserit, & velut umbram hæc & palveum duxerit, velocius ad illa perveniet.* Nam & apud homines hic usus est, ut tum thesauros suos & reconditis divitiis pacificationi filii suis, cum eos jam adultos viderint, & puerili lascivia vitia resipuisse: donec enim hiis dolati sunt, non possunt eis parentum secreta committi. Ita ergo & Anima, nisi prius audierit terrena continere, caestia mirari non poterit: & contra, quando caestia miratur, necessario terrena spernit ac despicit. Unde S. Paulus ait: *Animalis homo non percipit quae Dei sunt.* Nihil magis opponitur caritati veritatis, quam venenum cupiditatis. Illis vero qui caritatem veritatem non receperint, miset Deus operationem erroris, ut credant mendacio.

III. Cæcitas spiritalis remedia. 1. Humilitas & agnitio ipsius cæcitatis. Ideo Pharisæi magis cæci quam ille qui cæcus natus erat, illuminati non sunt, quia cæcitatem suam non agnovit. *Nunguid & vos cæci sumus?* (inquirebat) *Quibus Christus respondit: Si cæci essetis, non haberetis peccatum: Nunc vero dicitis, Quia videmus: peccatum vestrum manet.* Necessè est ut Christus homo innigat oculos nostros, ut gratia suâ medicinali ostendat nobis omnia quæ in hoc mundo atamur, omnia quæ sensibus nostris & cupiditatibus blandiuntur, lutum tili. *Et similes lutum super oculos ejus.* 2. Mandato Christi Jesu obediendum est absque mota; eundem ad piscinam prenentem, in eaque lavandi sunt oculi. *Vade, lava in natatoria Siloe (quod interpretatur, Missus) 3.* Credendum in Filium Dei fide per dilectionem operante, eique adhaerendum. *At ille ait: Credo, Domine: & providens adoravit eum.* Terribile illud iudicium timeamus, de quo Jesus ait: T 1)

Dicit. ad
S. Paulus
Eph. 4.
ad Hebr.
Tom. 4.
Biblicae
Part. 2. Lib.
An. 100.

Sup. 7. 12.

S. Greg.
in Eccl. 1.
Eph. ad
Galat. n. 19.

Eph. 17. 9.

Daniel. 11.

S. Greg.
lib. 10. de
Civitate
Dion. Tom.
= 100. 100.
Dicit. 7. 107.

1. Cor. 2. 14.

2. Thim. 2. 10.

Joan. 9. 40.
& 41.

292 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

In iudicium ego in hunc mundum veni, ut qui non vident videant, & qui vident caeci fiant. Timeamus ne auferatur à nobis lux nostra, immò lux Dei, sine qua videre non possumus. Oremus ut illuminet oculos nostros, ne unquam obdormiamus in morte, ne quando inimicus noster adversum nos se praevaluisse gloriatur. Deus meus, illumina oculos meos, ut cognoscam mundi & rerum omnia temporalium vanitatem, ne ipsas amem. Illumina oculos meos, ut cognoscam infirmitatem meam, ne de meis viribus praelumam. Illumina oculos meos, ut cognoscam veritatem tuam & legem tuam, cognitione cum amore conjunctâ, ne ab illa unquam deficiam, eamque transgrediar. Illumina oculos meos, ut cognoscam Christianæ professionis sanctitatem & officia, illaque fideliter adimpleam. Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: nequando dicat inimicus meus, Prævalui adversus eam.

Philos. 4.
et 11.

FERIA V. POST DOMINICAM IV.
QUADRAGESIMÆ.

Ece defunctus essebatur filius unicus Matris
sua, & hæc vidua erat; & turba civitatis
multa cum illa. Quam cum vidisset Domi-
nus, misericordia motus super eam, dixit il-
li: Noli flere. Luc. vij.

Non in Philosophorum scriptis, sed in Evange-
lio; non in ratione, sed in fide; non in blandi-
mentis & compassione amicorum hujus sæculi, sed in
verbis Jesu Christi, solatium quaerere debemus in motu
carorum nostrorum. Noli flere. Temperandum est
à lacrymis, aut certe modus adhibendus est doleri, ne
sicut Gentiles fide, spe, & caritate destituti contri-
stemur.

FER. V. POST DOM. IV. QUAD. 293

Noli flere, sive propinquos & amicos tibi mors
eripiat, sive tibi ipsi imminere; liquidem mors præ vi-
ta danatna hominibus, Christianis, in hoc mundo pe-
regriantibus, optanda est, t. Hominiibus morti vitâ
melior est, quia finis miserationum & calamitatum.
2. Christianis, quia finis peccatorum. 3. Peregrinis,
quia finis peregrinationis, & migratio ad caelestem pa-
triam est.

I. Quid est quod hæc vita delectet, plena ærumna-
rum & solitudinum? Homo naturæ de muliere, brevi
vivens tempore, repletur multis miseriis. Nulla potest
esse jucunditas inter has vitæ nostræ amaritudines, aut
dolores, quæ vel ex corporis ipsius infirmitate, vel ex-
trinsecus accidentium incommoditate generantur. Anxi-
entim semper, & ad ipsa lætorum vota suspens, quo-
dam fluctuamus incerto, sperantes dubia pro certis;
incommoda pro secundis, caduca pro solidis, nihil
habentes potestatis in arbitrio, nihil firmitatis in voto.
Ac si aliquid contra voluntatem acciderit, perditos nos
putamus, plusque adversorum dolore frangimur, quam
secundorum fructu potimur. Quibus igitur carent bonis
morientes, qui magis eripiuntur incommodis? Nulla
hominum conditio à miseria immunis. Florentibus præ-
sperioris vitæ rostris spiritus mentis, amantique letos sem-
per adiunguntur. Irresistiles licet, & bono, aut splendide
nobilitate, aut insigni potestate, aut fulgore vir-
tutis, semper tibi spina proxima est, semper est sentis,
semper insuperiora tua respicit, super spina germinat,
in præliis gratia manet: brevis unusquisque decursus
ætatæ flore marcescit. Hinc Ecclesiastes ait: Laudaverunt
magis mortuos quam viventes; & feliciorum utroque
iudicavit, quæ necesse non parvi est, nec videri mala quæ
sub sole fiunt. Et alibi: Melior est dies mortis die na-
turalitatis. Fuisse quidam feruntur populi, qui ortus
hominum lugerent, clausisque celebrarent; Nec im-
prudenter; eos enim qui in hoc vitæ salam ventilem,

Job. 14.
et 15.
et 16.
et 17.
et 18.
et 19.
et 20.
et 21.
et 22.
et 23.
et 24.
et 25.
et 26.
et 27.
et 28.
et 29.
et 30.
et 31.
et 32.
et 33.
et 34.
et 35.
et 36.
et 37.
et 38.
et 39.
et 40.

et 1.
et 2.
et 3.
et 4.
et 5.
et 6.
et 7.
et 8.
et 9.
et 10.
et 11.
et 12.
et 13.
et 14.
et 15.
et 16.
et 17.
et 18.
et 19.
et 20.
et 21.
et 22.
et 23.
et 24.
et 25.
et 26.
et 27.
et 28.
et 29.
et 30.
et 31.
et 32.
et 33.
et 34.
et 35.
et 36.
et 37.
et 38.
et 39.
et 40.

et 1.
et 2.
et 3.
et 4.
et 5.
et 6.
et 7.
et 8.
et 9.
et 10.
et 11.
et 12.
et 13.
et 14.
et 15.
et 16.
et 17.
et 18.
et 19.
et 20.
et 21.
et 22.
et 23.
et 24.
et 25.
et 26.
et 27.
et 28.
et 29.
et 30.
et 31.
et 32.
et 33.
et 34.
et 35.
et 36.
et 37.
et 38.
et 39.
et 40.

et 1.
et 2.
et 3.
et 4.
et 5.
et 6.
et 7.
et 8.
et 9.
et 10.
et 11.
et 12.
et 13.
et 14.
et 15.
et 16.
et 17.
et 18.
et 19.
et 20.
et 21.
et 22.
et 23.
et 24.
et 25.
et 26.
et 27.
et 28.
et 29.
et 30.
et 31.
et 32.
et 33.
et 34.
et 35.
et 36.
et 37.
et 38.
et 39.
et 40.

mentendos parabant: eos verò qui ex istius mundi processibus & fluctibus emerisissent, non iniusto gaudio prosequendos arbitrabantur. *Nos quoque ipsi*, inquit S. Ambrosius, *Natales dies defunctorum obliviscimur, & cum quo obierint diem ebrii soleamus atque revocamus.* Itaque si plena oneris vita, utique finis ejus allevamentum est: allevamentum autem est bonum: mors autem finis: mors igitur bonum est.

II. Mors optanda Christianis præ vita, quia finis est peccatorum. Ipsi justi quotidie peccant. Manet in eis concupiscentia, quantumvis cum ea pugnent: infelix autem illud peccati semen; nova in dies peccata parit. Non extinguitur autem nisi ipsa corporis morte. Quid igitur tantopere vitam istam desideramus, in qua quanto diutius quis fuerit, tanto majore oneratur sarcina peccatorum? Ipse Dominus ait: *Sufficit diei malitia sua.* Et Jacob ait: *Dies annorum vestra mea centum triginta minimi & mali;* Non quia dies mali, sed quia nobis accessu dierum malitiae incrementa cumulantur. Nullus enim dies sine nostro peccato præterit. Hinc Apostolus ait: *Mibi vivere Christus est, & mori lucrari.* Quasi servus Christi, non refugit vitæ obsequium; & quasi sapiens lactum mortis amplectitur. *Lucrum est enim evasisse incrementa peccati.* Lucrum cessasse deteriora, & ad meliora pervenisse. Christiani mortem timere non debent ut finem naturæ: motum cum gaudio suscipere debent ut finem peccati. Deus mortem non haurit, sed postquam homo lapsus in flagitium est pravitationis & fraudis, sententia eum comprehendit ut in terram suam terra remearet: sic mors quæ peccati filia & plena est, facta est finis peccati. *Ne quæ esset vitæ diuturnitas, eo fieret culpa numerosior:* passus est Dominus subintrare mortem, ut culpa cessaret. Immatura mors electorum respectu, miseris Dei beneficium est, eos rapientis ut tentationum subtrahantur incerto, & ne grandioris ætatis

accessu depraiventur. *Placens Deo factus est dilectus,* & *vivens inter peccatores translatus est.* *Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne filio deciperet animam illius.* . . . *Placens erat Deo anima illius: propter hoc propecuratus educere illum de medio iniquitatum.* Mortem ut finem peccati spectabat Apostolus, cum suspirans exclamabat: *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?* *Gratia Dei per Jesum Christum.* . . . *De desiderium haberi dissolvi, & esse cum Christo.* Adhæsitum, ipsi etiam peccatoribus mortem esse vitam meliorem. *Gravius est enim ad peccatum vivere, quam in peccato mori:* quia impius, quando vivit, peccatus auget: si moriatur, peccare desinit. Plurimæ criminum sævæ absolutione lateatur. Si emendaturi sunt, redde: si perseveraturi in eis, stultè: quia longè illis plus damnatio profuisset, ut incrementa facerent peccatorum.

III. Mors iustis expectanda præ vita, quia finis peregrinationis, & transitus ad cælestem patriam. *Unus finis in corpore, peregrinatus à Domino.* . . . *Audemus autem & bonam voluntatem habemus magis peregrinari à corpore, & præsentem esse ad Dominum.* Hinc Propheta Rex ait: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est!* *Nam si dulcis patria, amara est peregrinatio, si amara peregrinatio, tuta die tribulatio.* *Quando non est tribulatio? quando in patria delectatio?* Perfecti Christiani patienter vivunt, delectabiles moriuntur. *Qui desiderat, sicut dicit Apostolus, dissolvi & esse cum Christo, patienter vivit, delectabiliter moritur.* Christiani exules mundi, *Hominum genus morti expectans* (inquit Tertullianus.) *Considerandum est, fratres dilectissimi, & idemdem cogitandum, renunciale nos mundo, & tanquam hospites & peregrinos isthinc interim degere.* Amplectamur diem, qui assignat singulos domicilio suo, qui nos isthinc ereptos, & laqueis secularibus exsolutos

296 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

paradiso restituit, & regno caelesti. Quis non peregre constitutus properaret in patriam redire? Quis non ad suos navigare festinans, ventum prosperum cupidius optaret, ut velociter caros liceret amplecti? Patriam nostram paradisi simul computamus, parentes Patriarchas habere jam cogimus; quid non properamus & currimus ut patriam nostram videre, ut parentes salute possimus? Magnus ille nos carorum numerus expectat, parentum, fratrum, filiorum frequens nos & copiosa turba desiderat, jam de sui immortalitate sollicita, & adhuc de nostra salute sollicita. Ad horum conspectum & complexum venire, quibus & illi & nobis in commune laetitia est? Vide Lib. 5. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 2. Art. 5. quo Dominice orationis petitio altera explicatur, *Adveniat Regnum tuum.*

FERIA VI. POST DOMINICAM IV.
QUADRAGESIMAE.

Domine, jam factus, quadragesimus est enim.
JOHN. XI. 39.

Euch. 11.

Joan. 14.

2. Petri 2.

Rom. 8.

1. Cor. 15.

1. Tim. 4.

1. Petri 1.

1. Petri 2.

1. Petri 3.

1. Petri 4.

1. Petri 5.

Peccatum mors Anima. Anima qua peccaverit, ipsa morietur. Sicut corpus de anima, sic anima de Deo vivit: sicut moritur corpus cum ab eo recedit anima, sic moritur anima, cum ab ea recedit Deus. *Dimittite mortuos sepelire mortuos suos.* (ait Christus.) Recedente anima mox corpus fœtor, corruptio, putredo, vermis, cinis, honor, & omnia vitæ tollenda succedunt: Discedente Deo, consensum veni in animam peccatorum fœtor, corruptio, cinis, vermium putredo, conscientie vermis, varietatum cinis, infidelitatis horreo: & sic in corporis sepulchro vivit sumus animæ jam sepulch.

FER. VI. POST DOM. IV. QUAB. 297

Tres mortui à Christo suscitati tria peccatorum genera significant. Sicut tribus gradibus ad peccatum pervenitur, suggestione, delectatione, contentione: ita ipsius peccati tres sunt differentie, in corde, in factis, in consuetudine, tamquam tres mortes. *Una quasi in domo, cum in corde consentitur libidine; altera jam prolata quasi extra portam, cum in factum procedit affectio; tertia cum vi consuetudinis mala tamquam mole terrena premitur animus, quasi in sepulchro jam putens.* Hujus mortis signa Lazarus in sepulchro fortis. *Dumne, jam factus, quadragesimus est enim.* Reverta ad istam consuetudinem quarto quodam progressu pervenit anima. *Prima est enim quasi insillatio delectationis in corde, secunda consensio, tertia factum, quarta consuetudo.* Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Tract. de Peccatis, Cap. 2. Art. 9.

1. Peccatoris pravis habitibus & diuturna consuetudine peccati implicati inferior status, quam Lazari mortui quadragesimæ & sextentis. 2. Peccatoris hujusmodi mirabilior conversio quam resurrexerit Lazari.

Miserabilem statum hominis diuturna & inveterata peccati mortalis consuetudine irremediabiliter ac luculentè describit S. Augustinus Serm. 98. alias 44. *De Peccatis Domini.* Vide Lib. 2. Theolog. Dogm. & Moral. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Regula 12. Primus ad hoc malum gradus, spiritalis languor anima. *Erat quidam languens Lazarus.* 2. Sopor seu vigilantie Christianæ defectus. *Lazarus dormit.* 3. Mors animæ per mortale peccatum. *Lazarus mortuus est.* 4. Conclusio peccandi. *Quadragesimus est.* 5. Fœtor seu insanabilis. *Jam factus.* In illo mirabili statu genti sensu miseræ suæ sunt destituti, & idcirco infelicitissimi. Quid enim miserius misero non querente sibi? Cum consuetudo mali non eos sinit videre quia malum est, *Finit* 3. *Depressores malorum suorum suorum, insipientiarum suarum*

S. Aug. Lib. 1. de 1. Serm. Dom. in Monte. C. 11.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

S. Aug. Serm. 97. alius 44.

reprehendantur. Bibunt sicut aquam iniquitatem: lxtantur cum male fecerint. Legi vocem contemnunt. *Impium, cum in profundum venerit peccatorum, contemnit. Profundum illud sepulcrum est gravi lapide mole clausum, quæ duritia cordis est. Saluum est cor durum, quod semetipsum non exhorret, quia nec sentit. Nemo duri cordis salutem unquam adeptus est, nisi quem forte miserans Deus, abtulit ab eo, iuxta Prophetam, cor lapideum, & dedit cor carneum. Quid ergo cor durum? Ipsum est quod nec compunctione scinditur, nec pietate molitur, nec movetur precibus, minus non cedit, flagellis duratur. Ingratum ad beneficia est, ad consilia insidiam, ad iudicia scorum, invocandum ad turpia, impavidum ad pericula, inhumatum ad humana, inexcusatum ad divina: præteritorum obliviscens, præsentia negligens, futura non providens. Ipsum est cui præteritorum, præter solas injurias nihil omnino non præterit, presentium nihil non perit; futurorum nulla, nisi forte ad ultimum præseclitio seu preparatio est. Erat brevis cuncta horribili mali mala complectar, ipsum est quod nec Deum times, nec hominem revereris. Profundum illud peccatorum tenebrorum est, quas tenebras nec lumen rationis cupiditantiis excitat, nec lumen fidei mortuæ & pene corruptæ, nec lumen gratiæ invalide, aut iusto Dei iudicio negare dissipare potest. In illo malitiæ centro peccata peccatis adducunt, sine ulla quiete peccatores fruuntur, nullis conscientiæ stimulis excitati. Et non suffecerat errasse eos circa Dei scientiam, sed & in iungo viventes infernalium bello, tot & tam magna mala patem appellat. Hunc peccatoris inveterati statum sub figura calamitatis Judæi populi Jeremia Propheeta lugebat. In tenebris collocat me, quasi mortuos semper iterum. Hac peccati pœna est, simul & peccatum. Ex pœna etenim culpa est, videre bonum quod agere debeat, & implere non posse: & rursum ex gratiore pœna culpa*

Prophetas.

S. Bernard.
Lib. 1. de
Cong. Co.

Reg. 1. 11.

Leontius.
S. Hieron.
Lib. 2. Com.
mentis Ro.
mularum ad
Col. 2.

est, quod agere debeat, nec videre. In hoc misero statu ligatus est peccator non solum sepulcralibus insitiis, ut Lazarus; sed terræ voluntatis compedibus. Suspita- bant (inquit Augustinus) ligatus non ferro alieno, sed meæ terræ voluntate. Velle meum tenebat inimicus, & inde mihi catenam fecerat, & consilinerat me. Quippe ex voluntate perveria facta est libido; & dum lectivur libidini, facta est consuetudo; & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas. Quibus quasi anulis sibi innox, unde catenam appellavi, tenebat me obstrictum dura servitus.

II. Conversio peccatoris obdurati, & diuturna peccati consuetudine implicati, mirabilior est resurrectione Lazari. Lazarus enim quatuordecim & sextens, quamvis nullum vitæ sensum in sepulcro haberet, resurrectioni tamen suæ nullum opponere impedimentum: Vocem Christi, qui mortuus & vocis Dominus est, statim percipit; protinus animâ redeunte & corpus vivificante, exivit & cumulo. At peccator inveteratus obicem apponit resurrectioni suæ. Mortuus est, vocem Christi & cumulo vocantis rebellis. Resurrectionis lupus difficultatem in resurrectione Lazari Christus Jesus adumbravit, non tactu solo, aut simplici voce ipsum suscitans, ut alios mortuos, sed postquam infrenuisset spiritu, & turbasset scipsum; suis deinde lacrymis; tum remoto lapide ab ostio speluncæ, in qua sepultus jacebat Lazarus; secundum hæc, erectis in cælum oculis, & gratis actis Patri; tandem voce magna clamans: *Lazarus, veni foras.* Prodeunte autem statim, qui fuerat mortuus, sed facie sudario involuta & ligata, manulque & pedes insitit seu talciolis sepulcralibus victas habente, iuste illam solvi, ac dimitti. *Suscite eum, & mitte abire.* His resurrectionis Lazari circumstantiis, significavit Christus Jesus quid per gratiam suam ad spiritalem resurrectionem peccatoris agendum sit.

S. August.
de Lib. 7.
confit.
Cap. 10.

cc.
cc.
cc.
cc.
cc.

®

1. Peccator tremere debet horrore criminum suorum, &que detestari: *Inferamini spiritu, & turbavitis seipsum.* Status sui misertam considerare, Jesum invocare ut veniat, & misericordiae suae oculis respiciat infelicem animam, mortuam, & quae ab illo uno vivificari potest, corruptam, fastidiam. *Domini, veni & vide.* 2. Penitentiae lacrymis ablucere debet peccata sua, quas eliciat lacrymae Jesu illius mentem beatas, sanguis Jesu pro omni peccatis effusus. *Et lacrymatus est Jesus.* Lacrymae sunt amoris testes, nec ex solo poenarum timore, sed amore penitente profusa. *Vere quomodo conabat eum.* 3. Tollantur omnia conversionis impedimenta. Duritia cordis priorum librorum lectione; occaltiores peccati derelictione personarum, societatum, locorum, officiorum, vanitatum, oblectamentorum, quae ad peccatum pertraxerunt & illexerunt; humani omnes respectus sermo vitae novae proposito, & inchoatione. *Tollite lapidem.* 4. Deum invenire orare debet peccator pressiens ut anima suae vitam gratiae resiliat, idque ut impetret, oculi cordis erigendi sunt in caelum per divinae misericordiae fiduciam. *Elevatis sicut oculis.* 5. Ad vocem gratiae, non vulgatae, sed fortissimae & efficacissimae; clamantis, *Lazare veni foras,* de sepulcro prodeat peccator, ille quem moles consuetudinis premit, peccata sua constituitur. *Quid est foras prodire* (inquit S. Augustinus) *nisi quod occultum erat, foras prodere? Qui constituitur, foras prodire foras prodire non possit, nisi converteret; Convertere non possit, nisi resuscitatus esset.* 6. A lacerdote Christi ministro, cui comperta erit peccatoris penitentis vita ceteris indicis, absolvi debet secundum mandatum Domini. *Solvite illum, & sinte abire.* Ipsum Lazarium attende: cum vinculis prodit. *Sint videtur compendo; sed nondum liber ambulabat, vinculis irrevocatis.* Quid ergo facit Ecclesia, cui dictum est,

S. August.
serm. 11.
de civ. de
Felicid. 10.

S. August.
lib. 11.

DOMINICA IN PASSIONE. 301
*Quae solveritis, soluta erunt, nisi quod ait Dominus
continuo ad Discipulos, Solvite illum, & sinte
abire!*

DOMINICA IN PASSIONE.

*Responderunt Judaei, & dixerunt ei: Nonne
bene dicimus nos quia Samaritanus es tu,
& demonium habes? ... Tulerunt ergo la-
pides ut jacerent in eum.* Joan. viij. 48.

CHRISTUM Jesum Salvatorem nostrum blasphemias
suis & calumniis perfecti sunt Judaei, antequam
ipsum in crucem agerent. Illum in quo inhabitat omnis
plenitudo divinitatis corporaliter, demonium habere, col. 11. 2.
ora infernalis clamant: Samaritanum appellant eum
qui Dei cultum honorumque verbo & operibus promo-
vet, qui gloriam suam non querit, quem Abrahama de-
sideravit & coluit, ex fide in ipsum justificatus; lapidi-
bus petunt Sanctum sanctorum, quem arguere non
possunt de peccato, Dei Filium coaeternum Patri, &
ab illo glorificatum, imò in gloria & in omnibus ex-
qualem. Jam ergo passitur Christus à Judaeis, qui &
ejus divinitati injuriam faciunt blasphemias suis, & il-
lum calumniis suis ut hominem proficiunt. *Os suum* ep. 11. 1.
posuerunt in calium, & lingua eorum transivit in ter-
ram. Hi sunt de quibus Propheta in persona Christi ait:
Aperuerunt super me os suum, sicut leo rapientis & ep. 11. 16.
regiens. O Lingua praecedenda! Poterat Jesus terram
aperire, ut illos vivos absorberet, sicut Coze, Dathan
& Abiron; poterat urlos immittere, qui illos discer-
perent ac devorarent, sicut pueros insularum Eliseo:
Mittere poterat Angelum; qui illos interiret, ut
blasphemum Rabsacen & Assyrios. Verum nihil ha-
jusmodi facit mitissimus Jesus. Non enim venit ut po-

1. Peccator tremere debet horrore criminum suorum, &que detestari: *Infernalis spiritus, & turbavit seipsum.* Status sui misertam considerare, Jesum invocare ut veniat, & misericordiae suae oculis respiciat infelicem animam, mortuam, & quae ab illo uno vivificari potest, corruptam, laetentem. *Domini, veni & vide.* 2. Poenitentiae lacrymis ablucere debet peccata sua, quas eliciat lacrymae Jesu illius mentem beatas, sanguis Jesu pro omni peccatis effusus. *Et lacrymatus est Jesus.* Lacrymae sunt amoris testes, nec ex solo poenarum timore, sed amore poenitente profusa. *Ecce quammodo conabat eum.* 3. Tollantur omnia conversionis impedimenta. Duritia cordis potum librorum lectione; occaltiores peccati derelictione personarum, societatum, locorum, officiorum, vanitatum, oblectamentorum, quae ad peccatum pertraxerunt & illexerunt; humani omnes respectus sermo vitae novae proposito, & inchoatione. *Tollite lapidem.* 4. Deum ferventer orare debet peccator pressitens ut animae suae vitam gratiae restituar, idque ut impetret, oculi cordis erigendi sunt in caelum per divinae misericordiae fiduciam. *Elevatis sicut som oculis.* 5. Ad vocem gratiae, non vulgatae, sed fortissimae & efficacissimae; clamantis, *Lazare veni foras,* de sepulcro prodeat peccator, ille quem moles consuetudinis premit, peccata sua constituitur. *Quid est foras prodire* (inquit S. Augustinus) *nisi quod occultum erat, foras prodere? Qui constituitur, foras prodire non potest, nisi converteret; Convertere non potest, nisi resuscitatus esset.* 6. A lacerdote Christi ministro, cui comperta erit peccatoris poenitentis vita certis indicis, absolvi debet secundum mandatum Domini. *Solvite illum, & sinte abire.* Ipsum Lazarium attende: cum vinculis prodit. *Sem videbat comprehendit; sed non dum liber ambulabat, vinculis irrevocatis.* Quid ergo facit Ecclesia, cui dictum est,

S. August.
serm. 11.
de civ. de
F. eccles. dicitur

S. August.
lib. 11.

DOMINICA IN PASSIONE. 301
*Quae solveritis, soluta erunt, nisi quod ait Dominus
continuo ad Discipulos, Solvite illum, & sinte
abire!*

DOMINICA IN PASSIONE.

*Responderunt Judaei, & dixerunt ei: Nonne
bene dicimus nos quia Samaritanus es tu,
& demonium habes? ... Tulerunt ergo la-
pides ut jacerent in eum.* Joan. viij. 48.

CHRISTUM Jesum Salvatorem nostrum blasphemias suas & calumnias perfecti sunt Judaei, antequam ipsum in crucem agerent. *Illum in quo inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter* col. 2. v. 9. *ora infernalis clamant: Samaritanum appellant eum qui Dei cultum honorumque verbo & operibus promo- vet, qui gloriam suam non querit, quem Abrahama desideravit & coluit, ex fide in ipsum justificatus; lapidibus petunt Sanctum sanctorum, quem arguere non possunt de peccato, Dei Filium coaeternum Patri, & ab illo glorificatum, imo in gloria & in omnibus aequalem. Jam ergo patitur Christus à Judaeis, qui de ejus divinitati injuriam faciunt blasphemias suas, & illum calumniis suis ut hominem profundam. Os suum* ep. 77. 2. *posuerunt in calium, & lingua torum transevit in terra.* Hi sunt de quibus Propheta in persona Christi ait: *Aperuerunt super me os suum, sicut leo rapientis & rugiens.* ep. 61. 16. *Mittere poterat Angelum; qui illos vivos absorberet, sicut Coze, Dathan & Abiron; poterat urlos inmittere, qui illos discerperent ac devorarent, sicut pueros insulantes Eliseo: Mittere poterat Angelum; qui illos interiret, ut blasphemum Rabsacen & Assyrios. Verum nihil hujusmodi facit mitissimus Jesus. Non enim venit ut po-*

tantiam ostendit, sed ut patientiam doceret. Id unum respondit: *Ego damnationem non habeo: sed honorificam Patrem meum, & vos inhonorastis me.* Calumniatorum & maledicorum lingua quotidie Christus inhonoratur in membris suis, non à Judæis, sed à his qui se Christianos profitentur. Quæ enim membris suis inferuntur injuriæ, calumniæ, detractiones, convicia, sibi ipsi illata reputat. *Sauve Sauve, quid me persequeris? . . . Ego sum Jesus quem tu persequeris.* Persecutionem suam vocat persecutionem membrorum suorum. *Caput enim & membra unius est Christus.* Cùm detractio vitium sit tam commune, hoc Sermone ab eo deterrèndi sunt Christiani, & ostendendum. 1. Eos verè damnationem habere, seu eorum linguas à diabolo moventi, circè ad peccati propagationem & ad Regnum ejus extendendum atque hinc inde servire, qui proximum calumniantur, vel ejus famam detrahunt. 2. Eos qui calumniam patiuntur, & quoniam famæ detrahuntur, Christi Jesu patientiam & mansuetudinem imitari debere.

I. Quæ malè à lingua maledica proveniunt? . . . Detractio quam grave crimen . . . Serpens & detractor æquales . . . Detractio extremus velut diaboli laqueus . . . Libido detrahendi, propagatrix peccati . . . Detractionis vitium, præcipuè impugnat & persequitur caritatem . . . Variæ obreclatorum artes . . . Linguarum maledicæ crudelitas . . . Lingua maledica, crudelior lancea quæ Christi latus confossit . . . Detractio crudelitati homicidii proxima, (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 9. Art. 3. Regula 10.*) Varii detrahendi modi. (*Regula 17.*) Non excusantur à peccato mortali, qui graves detractiones ab aliis auditas referendo & repetendo suas faciunt. . . Detractio ab uno traducitur ad plurimos, ingenitè maledicendi libidine, singulorùm peccatores confluit. (*Ibid. Regula 19.*) Lethalis peccati rei sunt, qui alios ad detrahendum incitant: aut gravem obreclationem lubenter & cum voluptate

audiunt: aut non corrigunt detrahentem, cùm ad id tenentur ex officio. (*Ibid. Regula 24.*) *Detractor & libens audiat, diabolum portat in lingua.* Quilibet falsum crimen impostum alteri, aut verum ejus crimen injustè & contra debitum ordinem prodidit, famam ejus restituere tenetur quo meliori modo fieri potest. Nisi verò ad id præstandum sit paratus, absolvi Sacramentaliter non debet. (*Regula 28.*) Quàm necessaria & quàm difficilis alienæ famæ restitutio. (*Ibid.*)

Lingua universitas inquisitoris. Detractio universale peccatum. Triplex peccatum universale. 1. Peccatum Adami universale est propagatione, quia in omnes ejus posteros diffunditur. 2. Peccatum Judæorum, qui Christum persecuti sunt & crucifixerunt, malitiæ universale est. 3. Peccatum Angelorum apostatarum universale est duratione, quia ira fuerunt in malo obfirmati, ut agere penitentiam non possent. Detractio universale peccatum est, 1. Ratione propagationis, quia plures inducit, quodammodo similis peccato Adami. 2. Ratione malitiæ, ut peccatum Judæorum, quoniam crudelitatem imitatur. 3. Ratione durationis, quia detractores difficilè desipiscunt & satisfaciunt. Circulus peccatorum ex lingua maledica. *Insaniam rotam nati. Janis. vitæ in mare insannam à gehenna.*

II. Qui calumniam patiuntur, & quorum famæ detrahuntur, Christi Jesu patientiam & mansuetudinem debent imitari. Detractionem detractione elidit, calumniam calumniâ repellere nunquam licet, nec absque lethali peccato fieri potest. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 9. Art. 5. Regula 27. & Cap. 11. Art. 4. Regula 10.*) In hodierna S. Evangelii lectione, à Potentia discimus patientiam. Quid enim sumus servi ad Dominum, peccatores ad Justum, creatura ad Creatorem; Tamen quomodo si quid mali sumus, à nobis sumus: ita quicquid boni sumus, ab illo & per illum sumus. *Es nihil sic homo quærit potentiam:*

*Paulina
Forsj.
179.*

Jacob. 1.

Janis.

*cc. Sicut
in Tract. 4.*

cc. Jan.

cc.

cc.

cc.

habet Dominum Christum magnam Potentiam, sed prius ejus imitetur potentiam, ut perveniat ad potentiam. Quis nostrum patenter audiret, si alicui diceretur, Demonium habes? Quod dictum est ei qui non solum homines salvabat, sed etiam demonibus imperabat.

IN EADEM DOMINICA.

Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? ... Ego gloriam meam non quero. Joan. vii. 46. 50.

DEus perfectionis sanctitatisque lux nos imitantes esse jubet. Sancti estote, inquit, quia ego sanctus sum. ... Estote perfecti, ait Christus, sicut Pater vester celestis perfectus est. Filius Dei naturam humanam suscepit, ut cum velut omnis sanctitatis exemplar imitari possemus. Exemplum dedi vobis, ut quicquid mandavi ego faci, ista & vos faciatis. Sancti esse debemus corde, ore, & opere. Corde, per intentionis puritatem. Ore, per sermonis veritatem. Opere, per vite omnimodam integritatem, actionumque probitatem. Ut opere sancti simus, vita nostra conformanda est vite Christi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Ut sermone sancti simus, sermones nostri conformantur sicut sermonibus Christi. Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Ut corde sancti simus, mentio nostra conformanda est intentioni Christi. Ego gloriam meam non quero. 1. Odium & fugere debemus omne profus peccatum, non mortale solum, sed veniale, quod voluntate deliberata committitur, ut innocentiam & sanctitatem Christi pio vitibus imitemur. 2. Mendaciam omne speciatim vitare debemus, ut Christi

Christi veritatem imitemur. 3. Vanam gloriam ac jactantiam fugere debemus, ut intentionem nostram intentioni Christi conformemus.

I. De perfectione imitandæ ... In divinarum perfectionum imitatione semper proficiendum. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 2. §. 16.) Christi hominis sanctitas infinita & immensa. Impeccantia Christi. (Art. 4. ejusdem Quæstionis §. 2.) Quo sensu Christus dicitur factus pro nobis peccatorum. (Ibid.) Pro peccatis nostris patrem solvere Deo non potuisset, nisi impeccabilis fuisset. (Art. 5. ejusdem Quæstionis §. 6. n. 3.) Nemo homo, Christo & Deipara Virgine exceptis, fuit, est, vel erit ita perfectè justus, ut fuerit, sit, vel futurus sit sine peccato. Nemo dicere potest, Quis ex vobis arguet me de peccato? (Lib. 5. Cap. 2. Art. 8. n. 2.) Morisera tamen peccata non faciunt bonæ fidei & bonæ spei Christianus: sed illa sola quæ quotidiano orationis periculo revertantur. Christiani sanctitatem profitentur, & sancti passim ab Apostolo appellantur: Vocatis sancti. Sanctitas porro in observantia mandatorum Dei & Evangelii Christi consistit, de quibus ait: Si quis sermonem meum servaverit, mortem non gustabit in æternum.

II. Mendacium omne lege divina prohibetur, per seque illicitum ac malum est. Mendacii magister & pater diabolus. Numquam quod Gentiles colebant, Falsitas inde demonstrata, quod mendacia oscula funderent. (Lib. 4. Cap. 10. Art. 2.) Oculo mendacii genera. (Ibid.) Diabolus æquivocationum & restrictionum mentalium auctor. (Ibidem.) ... Falsum testimonium lethale peccatum est, & quidem gravissimum. (Ibid. Art. 3. Regula 1.) Mendacium omne quod Deo injuriosum aut proximo graviter noxium est, mortale peccatum est. (Ibid. Reg. 5.) Pro vita alterius temporalis, vel sua servanda, mentiri non licet. (Regula 6. & 7.) Nec pro æterna alicujus salute procuranda. (Regula 9.) Æqui-

vocationum & restrictionum mentalium utis per se malus est, & quavis in occasione, retinquit circumstantis quibuscumque, illicitus. (Regula 1.) Qui restrictiones mentales & equivocationes putando adhibent, lethale periculum committunt. (Lib. 4. Cap. 4. Art. 3. Regula 1.) Dei veri cultores; Christi, qui Veritas est, Discipuli; Verbo veritatis geniti; Spiritu veritatis sanctificati; Pane vero de caelo, id est, Christi corpore nutriti; Ecclesie, quae columna est & firmamentum veritatis, filii, loquuntur, ut secundum Dei legem, quae veritas est, viventes, apprehendant veram vitam, abhorreere debent mendaciam, Veritatem loqui cum proximo suo; quoniam sanus in vicem membra. Nullus in dicenda veritate labor; mendacia & equivocationes absque labore non quærentur, non profertur.

Eph. 4. 25.

5. August. in Psal. 119.

Psal. 119. 23.

Psal. 7. 14.

Math. 11. 20.

Psal. 4. 1.

Jerem. 9. 7. 23.

23. Laborant homines loqui mendacium, nam veritatem tota facilitate loquentur. Ille enim laborat, qui fingit quod dicit. Nam qui verum vult dicere, non laborat. Ipsa enim veritas sine labore loquitur. Caput circuitus eorum; labor laborum ipsorum operiet eos. . . Ecce parturit in iustitiam, concepit dolorem, & peperit iniquitatem. In omni enim opere malo labor est, & omne opus malum, cogitatum mendacium ducem habet: non enim est veritas nisi in opere bono. Et propterea quia omnes laborant in mendacio, veritas quid clamavit? Venite omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Ipsa est vox clamans ad laborantes in aëre pulvis: Filii hominum utique quo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem, & quaeritis mendaciam? Aperite autem alia loco labor est in mendacio: Docuerunt linguas suas loqui mendacium, ut inique agerent laborarent.

III. Recte intentionis in omnibus operibus nostris necessitas. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Artic. unico, Regula 3 §. u. 4.) Remedia contra vanam gloriam. 1. Operum nostrorum defectus considerandi.

2. Considerandum, quicquid boni in operibus nostris est, Dei munus esse. 3. Aeternae gloriae praemio vanam gloriam nos frustrari. 4. Considerandum Christi exemplum, qui vanam gloriam fugendam verbis factisque docuit. 5. Oculi nostri; bonis operibus nostris averteendi, & in peccata nostra reflectendi. Considerandum quid nobis desit. (Ibid. Cap. 3. Art. 13. De iactantia. Art. 16.) Nemo ergo Christianus in se ipso, sed in Domino tantum gloriatur, & cum Christo dicit: Ego gloriam meam non quaero. . . Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est.

IN EADEM DOMINICA.

Abraham Pater vester exultavit ut videret dæm meum, vidit, & gavisus est. Ioan. vii. 56.

Hodierno Evangelio docemur quid de Christo Jesu credere, quid in eo imitari debeamus. Credere debemus, Deum verum esse, hominemque perfectum. Imitari in ipso debemus humilitatem, mansuetudinem & patientiam, quarum virtutum exempla praebet in isto cum Iudæis congressu, quem Evangelium ab Ecclesia hodierna die propositum commemorat. Christum verum Deum esse credendum haec verba ostendunt: Est Pater meus, qui me glorificat, quem vos dicitis quia Deus vester est. Jesus igitur Dei Filius est, non adoptio, ut Abraham & Prophetae, ceterique iusti, sed natura. Unde subdit: Amen, amen dico vobis: antequam Abraham fieret, ego sum. Appende verba, & cognosce mysterium. Intellige, fiet, ad humanam naturam; sum vero, ad divinam pertinere substantiam. Fictus, quia creatura est Abraham, Non dixit, Antequam Abraham esset ego eram; sed,

5. August. in Psal. 119.

Antequam Abraham fieret, qui nisi per me non fieret, ego sum. Neque hoc dixit, Antequam Abraham fieret, ego factus sum. In principio enim fecit Deus caelum & terram: nam In principio erat Verbum. . . Antequam fieret Abraham, ego sum, Agnosce Creatorem, discernite creaturam. Qui loquebatur, semen Abrahae factus erat: & ut Abraham fieret, ante Abraham ipse erat. Atque hoc sensu verba Jesu intellexere Judaei, quibus blasphemasse visus est: unde Tulerunt lapides ut jacerent in eum. Id confirmat vitae aeternae promissio ab illo facta his qui sermonem ejus serauerint. Si quis sermonem meum serauerit, mortem non gustabit in aeternum. Nam à morte aeterna liberare, & vitam aeternam largiri non convenit nisi Deo vero. Cum Jesus mortuus haec loqueretur, non temporalem, sed secundam & aeternam mortem spectabat, de qua nos liberare venerat. Ipsa est vera mors, nam ipsa migratio est. Quid est ista mors? Relictio corporis, depositio sarcinae gravis: sed si alia sarcina non portetur, qua homo in gehennam precipitetur. De illa ergo morte Dominus dixit: Si quis sermonem meum serauerit, mortem non gustabit in aeternum. Non expavescimus istam mortem, sed illam timeamus. Servemus Christi sermonem in fide: perveniamus ad speciem, cum acceptimus plenissimam libertatem. In eodem cum Judaeis sermone Jesus se homines à peccato liberare docet, quod veri Dei proprium est. Omnis qui facit peccatum, servus est peccati, servus autem non manet in domo in aeternum: filius autem manet in aeternum. Si ergo vos Filium liberaverit, vere liberi eritis. Denique se principium esse ait, per quod scilicet omnia facta sunt, & sine quo factum est nihil. Dicebant ergo ei, Tu quis es? Dixit eis Jesus: Principium, qui & loquor vobis. . . Si non crederitis quia ego sum, moriemini in peccatis vestris; id est, nisi crederitis quia Ego sum qui sum, quia Deus sum. Solus enim Deus proprie est, omnes creaturae,

S. August.
Tract. 90.
in Joan.

Joan. 1. 11.

Joan. 1. 11.

quasi non sint, sic sunt coram eo. Solus Deus immutabilis, adeoque immortalis. Omnis mutatio mors quaedam est. Principium, qui & loquor vobis. Principium mutari non potest: principium in se manet, & innovat omnia: principium est cui dictum est: Tu autem idem ipse es, & annus tui non deficiet.

Jesum non solum Deum verum, sed & hominem perfectum simul credi oportere, Evangelium hodiernum docet. Abraham Pater vester exultavit ut videret diem meum, (ait Jesus Judaeis) vidit, & gavisus est. Magna res agebatur, quando Isaac conjux querebatur. Sed ut hoc cognosceret servus quod noverat Abraham, qui nepos non carnaliter desiderabat, nec de genere suo aliquid carnale sapiebat, ait servo quem mittebat: Pone manum tuam super femur meum, ut adjurem te per Dominum, Deum caeli & terrae, ut non accipias uxorem filio meo de filiabus Chanaanarum inter quas habito: sed ad terram & cognationem meam profecturus, & inde accipias uxorem filio meo Isaac. Per femur, genus. Haec ergo juratio significabat de genere Abrahae venturum in carne Deum caeli. Etenim Propheta erat Abraham. Cujus Propheta? seminis sui, & Domini sui. Semen suum significavit dicendo, Mitte manum sub femore meo: Dominum suum significavit addendo: & jura per Deum caeli. Se denique verum hominem ostendit Jesus, cum fugit tanquam passurus, tanquam mortuus, tanquam nos suo sanguine redempturus, & abscondit se à Judaeis, ne ipsam lapidarent.

II. Quid in Christo debeamus imitari, hodiernum Evangelium ostendit, scilicet humilitatem, mansuetudinem, patientiam. Discite à me, (inquit alius) quia mitis sum & humilis corde. Non ait, Discite à me mundum creare, mortuos suscitare, aut alia miracula facere, sed quia mitis sum & humilis corde. Id opere, ut verbo docuit. Caput enim facere, & docere. Male-

S. August.
Tract. 90.
in Joan.
Genes. 24. 2.

Math. 23. 12.

cum maledictio non reddidit, convicium convicio non refutavit, respondit solum cum admirabili mantuetudine: *Ego demonium non habes, sed honorifico Patrem meum, & vos inhonorastis me. Ego gloriam meam non quero.* Confutat blasphemiam, convicium refellere negligit, ut nos solas injurias Deo factas curare, nobis illas negligere & condonare doceat. Dæmonium se habere negat, Samaritanum se esse non negat. Quid causæ præterea? Samaritanus idem significat quod custos. Noverat se Jesus nostrum esse custodem. *Non enim dormitat neque dormit, qui custodit Israel.* Scilicet, *Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam.* Est ergo ille custos noster, qui creator noster. Num enim pertinuit ad eum ut redimeremus, & non pertinere ut salvaremus? Denique ut noveritis mysterium, quare se Samaritanum negare non debuit, parabolam illam notissimam attendite, ubi homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho, & incidit in latrones, qui cum graviter vulnerantes, semivivum in via reliquerunt. Transit Sacerdos, neglexit eum; transit Levites, & ipse præterit; transit quidam Samaritanus, ipse est custos noster, ipse accessit ad faucium, ipse impendit misericordiam, eique se præstitit proximum, quem non deputavit alienum. Patientiam denique Jesu imitari debemus, qui cum Judæorum insultus illum impetere lapidibus volentium, supplicio terribili ulcisci posset, abscondere se maluit & fugere. Terram aperire poterat, ut eos absorberet, ac pro lapidibus inferos invenirent: *Sed magis erat commendanda patientia, quam exserenda potentia.* Peccatores excæcati, indurati, ingrati, lapules in Christum jaciunt, patientiæ ejus abutuntur. *An divitiis bonitatis ejus, & patientiæ & longanimitatis contemnis? Ignoras quoniam benignitas Dei ad penitentiam te adducit? Secundum autem duritiam tuam & impetentem eor, obsecravit tibi iram in die ire.* Abscondit se ab eis Jesus, il-

Tsol. iii. 4.

Psal. cxv. 7.
S. Anselm.
Tract. 44.
in Job.

Luc. ii. 37.

Rom. i. 4. 1.

FER. II. POST DOM. V. QUAD. 311
locum corda magis obdurat, non infundendo maledictiam, sed subtrahendo misericordiam: fugit ab impijs, sed *Va illis à quorum lapideis cordibus Deus fugit.*

FERIA II. POST DOMINICAM V.
QUADRAGESIMÆ.

*Adhuc modicum tempus vobiscum sum. Quæ-
retis me, & non invenietis.* Joan. vij. 34.

Quid debui ultra facere vineæ meæ, & non feci? (inquit Deus per Prophetam) Nunc promissis æternæ beatitudinis, nunc minis desertionis, & damnationis sempiternæ homines à peccato deterret, ad justitiam allicit. Optimus pædagogus timor, præsertim in amore Dei fundatus. *Timor, fundamentum salutis est: præsumptio impedimentum timoris. . . Timor homini Dei honor est.* Nihil utilius est & efficacius ad gratiam obtinendam, conservandam, recuperandam, quam timere. 1. Ne actualis gratiæ auxilijs fideliter non cooperemur. 2. Ne à gratia sanctificantæ excidamus. 3. Ne gratiam semel amissam non recuperemus. *Toneas pro accepta gratia, amplius pro amissa, longe plus pro recuperata.* Vide Lib. 1. Theolog. Dogmat. & Moral. Quæst. 2. Art. 5. §. 10. n. 13.

1. Videte ne in vacuum gratiam Dei recipiatis . . . Stat ad ostium Verbum Dei, & passus ostium anima nō. *fiat, & dicit: Ecce sto ad ostium, & passus: si quis aperuerit, ingredietur ad eum.* Vult ergo semper introire, sed a nobis ne introcat excluditur. *Clandimus enim per hanc corporis vitia anima nostra adiunt. Qui si eperit emundatis omnibus patere, illico introibit, modo solus, qui clausis fenestris vultui introire prohibetur, patientibus vero totus immittitur.* Ipsi quidem semper ut illuminas, promptum est: sed lucem sibi domus ipsa

Tertull. lib.
1. de Cultu
Tomi.
Item Lib. de
Penitentia.S. Bernard.
Serm. 24. in
Canticis.

1. Cor. 6. 1

S. Hieronim.
Psal. 111.
V. 10.

obsecratis aditibus excludit. Est enim Verbum Dei sol
iustitiae, aditibus unicuique ut introeat: nec moratur
licet suam aperitis aditibus infundere. Cum ergo
Christus per gratiam suam te vocat ad bonum, cave ne
gratiae desis, ne in te vacua sit, ne vocanti resistas, ne
invidiare tua privationem ejus mereare. Huic forte
gratiae, cui respondere & fideliter cooperari negligis,
annexa est ceterarum series gratiarum, quae tibi ad
vincendas tentationes, ad peccata vitanda, ad bona o-
pera peragenda necessariae sunt; annexum est perfe-
rentiae donum, annexa est denique salus tua. Prima illa
gratia abuteris, resistis, impedimentum affers, cor
pulsanti Deo claudis per peccatum: de salute tua actum
est; quaerit te Deus, & ad eum venire recusas; illum
aliquando quaeres, sed frustra, non enim invenies, quia
non quaeres ut oportet, & quia iusto iudicio recessit à
te, numquam rediturus. Sic recessit à Saule, cuius re-
probationis causa fuit inobedientia in re qua probabili-
lem illi habere visa excusationem est. Numquid vult
Dominus holocausta & victimas (inquit Samuel) &
non potius ut obediat voci Domini. . . . Pro eo ergo
quia abiecit sermonem Domini, abiecit te Dominus
ut sis Rex. . . . Scidit Dominus Regnum Israël a te
hodie, & tradidit illud proximo tuo meliori te. Porro
Triumphator in Israël non parcat, & poenitentiae non
scedatur. Et directus est Spiritus Domini à die illa in
David. Quamobrem si vocem ejus audieris, nolite ob-
durare corde vestra.

H. Timendum ne à gratia sanctificante excidamus.
Nempe Deus deserit, nisi prius ab eo deseratur. Vi-
gilandum semper & orandum, ne inducamur in ten-
tationem, ne in via lubrica & laqueis plena cadamus,
quia habemus thesaurum istum in vasibus fictilibus, ut
sublimitas sit virtutis Dei, & non ex nobis. Quae ja-
ctura magis timenda est, quam jactura gratiae, quae me-
morum omnium precedentium amissionem involvit &

Sacramentorum frequentatio, preces quantumvis su-
ventes, elemosynae quantumvis uberes, mortificatio-
nes carnis quantumvis austerae, nullo in loco, nullo
in numero, in nullo pretio sunt apud Deum, si iustus,
qui bona illa opera fecit, à gratia excidat per mortale
peccatum. Si averteris se iustus à iustitia sua, & fe-
cerit iniquitatem, numquid vivet? . . . Omnes iusti-
tiae ejus quas fecerat, non recordabuntur. Anima sine
gratia, terra sterilis est. Numquid boni fiti à peccatore,
nullus est apud Deum meriti, nullus ad vitam aeternam
utilitatis. Si caritatem non habueris, nihil mihi
prodest. Temporalem forte mercedem ob opera mora-
liter bona recipiet peccator, non aeternam. Sterilis est,
ut Rex Jechonias, quamvis filios habeat, quia bona
ejus opera, si quae sunt, in statu peccati mortalis edi-
ta, numquam coronabuntur, numquam ad gloriae tro-
num provehentur. Hac dicit Dominus: scribe virum
istum sterilem, virum qui in diebus suis non prosperabi-
tur. Qui à gratia excidit per peccatum mortale, frus-
tratur omni bono quod facere cum gratia poterat, spo-
liatur omni bono quod facit, in funestum operandi bo-
num, ut oportet ad saltem, impotentiam incidit,
quandiu in statu peccati permanet. Ad nihilum reda-
ctus suum, & desitit. Ut verò conservemus gratiam,
non modo peccata mortalia, sed & venialia, quae cum
plena deliberatione sunt, pia sollicitudine cavere de-
bemus: quia venialia peccata disponunt ad mortale,
cum eorum frequentatione cupiditas augetur, caritas
minuitur & refrigerat, animae violationi legis Dei in
minoribus rebus assuetens sensum propensionem contra-
hat ad lapsum etiam in majoribus; & divinae gratiae au-
xilium ad graves tentationes vincendas necessarium, in pen-
nam venialium peccatorum, quae vitare negligit,
interdum privetur. Qui spernit modica, paulatim deci-
det. Hoc tenet S. Augustinus ait: Minuta plura pec-
cata, si negligantur, occidunt. Minuta sunt gustae qua-

Eccl. 1. 14.

1. Cor. 13. 1.

Jerem. 17. 10.

Tsal. 11. 2.

Eccl. 12. 12.
S. August.
Trist. 5. 19
Ibid.

UNIVERSIDAD AD AL

UNIVERSIDAD AD AL

flumina implent; minuta sunt grana arena, sed si multa arena inponatur, premit atque opprimit. Hoc facit sentina neglecta, quod facit fluuius terrucus: paulatim per sentinam intrat, sed diu intrando, & non exhauriendo mergit navim. Quid est autem exhaurire, nisi bonis operibus agere ne obruant peccata, gementio, ieiunatio, tribuendo, ignoscendo? Vide Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 1. Art. 5.

III. Timendum ne gratiam semel amissam non recuperemus; quia vel tempus decit Deum querendi, vel gratia, ut sicut oportet illum queramus: *Quaratis me, & non invenietis.* Ergo *Quarite Dominum, dum inveniri potest: invocate eum, dum prope est.* Erit tempus quando non erit locus, cum ille suis miseracionis interminabili serabitur siccitate. De misericordia Dei non presumendum. Utile erit si vitæamur ne morte intercepti, tempus penitentia: agenda non habeamus; ne doloribus oppressi, vires non habeamus; ne iusto Dei vindicis iudicio gratia delictuamur, quam recuperare negleximus per penitentiam; utile (inquam) erit si hæc timeamus; periculosissimum verò si nobis tempus, vires, gratiam adfuturam presumamus. Nam *Timendo cavetibus, cavendo salvi erimus: contra si presumamus, neque timendo, neque prævendo salvi erimus.* Qui securus agit, non & sollicitus, non possidet terram & firmam securitatem. At qui sollicitus est, si verè poterit esse securus. Penitentia igitur continuo agenda, bonis operibus perseveranter vacandum; adversus cupiditates nostras indefesse ac fortiter pugandum est: & sic vivendo, sanctam mortem optare, non prelumere oportet. Qui enim operat, honorat: qui presumit, superbit. In illo reverentia, in isto pernitentia apparet. Ille satagit, hic negligit. Ille mereri cupit, ac licet debitum sibi repromittit. Ille sumit, hic invocat. Quem censetis dignorem, nisi emendatorem?

Hob. 11.

S. Bernard.
Serm. 9. de
Diverfis.Tertull. Lib.
2. de Cultu
Fenu.Tertull. Lib.
de Pauc. C. 6.

quæ emendatiora, nisi timidiorem, & idcirco verè penitentia sanctorum? Timuit enim ad huc delinquere, ne non mereretur accipere. At ille presumptor, cum sibi repromitteret, securus scilicet, timere non potuit: sic nec penitentiam implevit, quia instrumento penitentia, id est, metu caruit. Presumptio, inveterandæ peris, est, insular peritorem, despicit datorem. Vide Lib. 4. Theol. Dogm. & Moral. Cap. 3. Art. 9. Regulæ 7.

FERIA IV. POST DOMINICAM V. QUADRAGESIMÆ.

Oves mee vocem meam audiunt; & ego cognosco eas, & sequuntur me: & ego vitam æternam do eis. Joan. x.

Prædestinationis Sanctorum Mysterium Christiano populo prædicandum est, sicut & cætera salutis nostræ Mysteria, ad ejus instructionem & ædificationem. 1. Deus prædestinatione sua vitam æternam ante constitutionem mundi electis suis gratis præparavit, ex misericordia, sine ullo ad eorum meritâ respectu. 2. Deus vitam æternam in tempore dat electis suis propter bona eorum opera. 3. Certissima est prædestinatio, nec deficere potest.

I. Prædestinatio Sanctorum ad gloriam ex misericordia gratuita est: Nihil igitur nobis tribuere debemus, sed totum à Deo sperare in negotio salutis nostræ.

II. Deus vitam æternam Sanctis suis in tempore dat propter eorum bona opera: igitur bonis operibus perseveranter vacare debemus.

III. Certissima est prædestinatio, nec deficere potest: & nihilominus timere debemus, ne ex ovium Christi numero non sumus.

I. Prædestinatio sanctorum mera misericordia est.

Nemini homini gratia aut gloria debetur. Omnes in eadem massa damnationis propter originale peccatum. Ex ea ut unus prae alio liberetur, meræ misericordiae est; ut alius relinquantur, iusti iudicii. Cujus vultu miseretur, & quem vult indurat. . . . Misertetur ergo Deus magna bonitate, obdurat nulla iniquitate. ut nec liberatus de suis meritis gloriaretur, nec damnatus nisi de suis meritis congereretur. Sola enim gratia redemptori discernit à perditis, quae in unam perditionis concreverat massam ab origine ducta causa communis. Quid igitur obmurmuras & queris? O homo, tu quis es qui respondeas Deo? Numquid dicis figmentum ei qui se finxit, Quid tunc fecisti sic? An non habet potestatem sigillum luti cui eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud vero in contumeliam? Quod si Deus volens ostendere iram, & iram facere potentiam suam, iustificavit in multa patientia vasa irae apertae in interitum, ut ostenderet divitiis gloriae suae in vasa misericordiae, quae preparavit in gloriam. Ratio praedestinationis sanctorum ad gloriam non alia, quam aeternus Dei erga illos amor. In caritate perpetua dilexisti re, ideo attraxisti te miserans. Hujus praedilectionis nulla ratio praeter divinam bonitatem, praeter beneplacitum Patris caelestis. Nolite timere, pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum. Humana hic merita conticeant: Non ex operibus, sed ex vocante dictum est. . . . Jacob dilexisti, Esau autem odio habui. Quid ergo dicemus? Numquid inquit a apud Deum? Absit. Moysi enim dicitur: Miserebor cuius misereor, & misericordiam praestabo cuius miserebor. Igitur neque volentis neque currentis, sed miserentis est Dei. Praedestinatio, vocatio, iustificatio, glorificatio, solius divini beneplaciti, solius misericordiae, solius amoris Dei erga electos suos actus sunt, quos prior dilexit, quos elegit in Christo ante mundi constitutionem ut sancti essent, illique conformes. Quos praeservit, & praedestinavit conformes fieri

Rom. 9.
S. August.
Enchirid.
Cap. 17.

Rom. 9.

Ierem. 31. 3.

Luc. 12.

Rom. 9.

Rom. 8.

imagini filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem praedestinavit, hos & vocavit, & quos vocavit, hos & iustificavit. Quos autem iustificavit, illos & glorificavit. Vide Lib. 1. Theol. Dogmat. & Moral. Quæst. 2. Art. 2. §. 17. sub eodestitulo, Quid de praedestinatione sentiendum? Atque gloriae convivium electis suis cum preparaverit Deus, ne curiosius quaeras: Ideo preparavit, quia preparare voluit. Parasti cibum illorum, quoniam ita est preparatio ejus. In salutis ergo nostrae negotio & economia, totum à gratuita Dei ergo nos misericordia est. Igitur in nullo gloriantium, quando nostram nihil si.

II. Deus vitam aeternam sanctis suis dat in tempore propter bona eorum opera. Ideo corona iustitiae vocatur ab Apostolo. Ideo cum brevior & depositio comparatur. Sicut enim in agone contentibus & in stadio currentibus, corona corruptibilis datur ut cursus victoriarumque praemium: ita currentibus in via mandatorum Dei, & contra salutis hostes dimicantibus, incorrupta corona tribuitur ut praemium victoriae. Nescitis quod si qui in stadio currant, omnes quidem currunt, sed unus accipit brevium, sic currite ut comprehendatis. Omnis autem qui in agone contentis, ab omnibus se abstinere, & illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam. Bona opera quae facimus, & passiones quas propter Deum perferimus, apud Deum deponuntur, qui in novissimo die pro his praemium aeternum electis suis retribuet. Sed cui credidi, & certus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem. Cur vita aeterna non dicitur stipendium iustitiae, sicut mors dicitur stipendium peccati? . . . Vita aeterna gratia pro gratia, igitur Cum Deus coronat merita nostra, nihil aliud coronat quam munera sua. Bona quippe opera creat in nobis per gratiam suam. Creata in Christo Jesu in operibus bonis, quae preparavit Deus ut in illis ambulemus. Hinc Propheta ait: Pro nihilo salvos

1. Th. 4. 11.

S. Cyprian.

1. Tim. 4.

1. Cor. 9.

1. Tim. 4.

S. August.

Ephes. 2.

Phil. 19.

faciis illos, id est, *Gratis datâ gratiâ tua* (inquit S. Augustinus) nobis tamen cooperationis honorem tribuit, quamvis ut cooperemur, ipse prior operetur in nobis: Vide *Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 1. Quæst. 2. Art. 2. §. 17. n. 2.* sub eo titulo, *Æterna electio sine meritis, salus ex meritis.* Hinc gloria cælestis interdom thesauro abscondito in agro comparatur, quem homo felici sorte invenit: aliâs gemmâ, quam ut inveniat, mulier diligentissimè quarit: modò fonti, cujus aquæ gratis proficiunt: *Fons aquæ salientis in vitam æternam*: modò puteo, cujus aquæ non sine labore hauriuntur: *Fons horrorum, puteus aquarum vitæ hauriantur.* Hinc Ecclesiæ Christi sponsam *A Deo paratam*, se tamen præparatè scribit. *Uxor Agni præparavit se.* Bonis igitur operibus studeamus, in illisque nos perseveranter exerceamus. *Vocavit nos propria gloria & virtute* (inquit Apostolorum Princeps:) *Vos autem curam omnem subsidentes, ministrare in fide vestra virtutem, in virtute autem scientiam, in scientiâ autem abstinentiam, in abstinentiâ autem patientiam, in patientiâ autem pietatem, in pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis caritatem.*

Ierem. 18.

III. Certissimam esse prædestinationem sanctorum, nec desicere posse, docet Christus in hoc ipso, quem tractamus, Evangelii loco: *Oves meæ vocem meam audiant: & ego cognosco eas, & sequantur me: & æternam vitam æternam dabo eis. Et non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu meâ. . . Et nemo potest rapere de manu Patris mei.* *Lege Lib. 1. Theolog. Dogmat. & Moral. Quæst. 2. Art. 2. §. 17. n. 3.* sub eo titulo, *Quantum certâ prædestinatio sit. &c.* Sed quamvis eorum qui prædestinati sunt in Regnum Dei ita certus sit numerus, ut nec addeatur eis quisquam, nec minuat ex eis; rectè tamen & ipsis prædestinatis dicitur: *Cum metu & tremore vestram salutem operami-*

Philipp. 2. 12.

ni: & *Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.* Quasi eos perseveraturos habeatur incertum. Nec aliter hæc audire debent, quibus expedit non altum sapere, sed timere. Quis enim ex multitudine fidelium, quando in hac mortalitate vivitur, in numero prædestinatorum se esse præsumat? Istud ergo secretum esse vult Deus, *Ne forte quis extollatur, sed omnes etiam qui bene currunt timeant, dum occultum est quo perveniunt.* *Præsumptio enim in ista tentationum loco non expedit, ubi tanta est infirmitas, ut superbiâ possit generare securitatem.* Rectè etiam dicitur omnibus: *Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis.* Et, *Noli altum sapere, sed time.* Timendum non servili anxietate, sed filiali sollicitudine, cum fiducia conjuncta, in immensa Dei bonitate, & Christi Jesu sanguine sperando. *Piam autem fiduciam in nobis generabunt signa prædestinationis, quæ per Dei gratiam in nobis emicabunt; inter alia, auditio verbi Dei, eo animo ut obsecretur & executioni mandetur. Oves meæ vocem meam audiant. 2. Misericordia sive in pauperibus sublevandis, sive in injuriis condonandis: Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur. 3. Patientia in adversis, & percutio propter iustitiam constantè tolerata. 4. Bonæ vitæ dulces, & conformitas cum Christo in caritate, humilitate, mansuetudine, paupertate, passionibus: Quos prædestinavit conformes firmiter Filii sui.* Denique de numero felici & benedicto electorum Christi nos fore per ejus misericordiam confidamus, si non sumus de numero electorum mundi, de quibus ait Propheta: *Et non communicabo cum electis eorum.* Qui enim habet spiritum mundi, pro quo non rogat Christus, non habet spiritum Christi. *Et quis autem spiritum Christi non habet, hic non est ejus.*

1. Apoc. 1.

1. S. August. de Lib. de Corr. & de Grav. Cap. 17. & 1.

2. Petri 1.

Matth. 3.

1. Petri 1. 10. 6.

Rom. 2. 13.

FERIA V. POST DOMINICAM V.
QUADRAGESIMÆ.

Mulier quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod Jesus accubivisset in domo Pharisæi, attulit alabastrum unguenti. Luc. vi.

Iniquam peccatricem hodierna S. Evangelii lectio commemorat, cujus neque nomen indicat S. Lucas, neque peccatum expressè designat. Nomen ejus silentio premit, quia peccatorum nomina perditæ sunt apud Deum. *Perdita Babylonis notam.* Ad nihilum enim per peccatum rediguntur, & nihilo viliores sunt in conspectu Dei: *Ab eo qui vere est qui in contrarium pergit, ad non esse pergit.* Quodnam verò fuerit famosæ illius mulieris peccatum, intelligendum magis reliquit S. Evangelista, quam expressit: *Mulier quæ erat in civitate peccatrix.* Mulier erat superba, se ipsam inordinatè amans, in elegantia formæ, cæcæque naturæ doctibus sibi complacens, mulier vanitati dedita, in voluptatem effusa; mulier quæ cultu, ornatu, luxu, omnibusque illecebris seu congenitis seu additis & affectatis, corde juvenum totius Urbis nobilitate & opibus florentium Deo crepibat & sibi devinebat; mulier Amorem profanum incendere gestiens, & ejusdem Amoris ignibus incendi non erubescens: quæ vincere in hoc belli genere gloriabatur, & vincti delocubatur. Mulier erat minime sapiens. Babylonem illam cogitate, de qua S. Joannes in Apocalypsi. Et mulier erat circumdata purpura & cocco, & inaurata auro, & lapide pretioso, & margaritis, habens poculum aurum in manu sua, plenum abominatione, & immunditiæ fornicationis ejus. Et in fronte ejus nomen scriptum: *Mysterium.* Non solum erat peccatrix, sed

FER. V. POST DOM. V. QUAD. 321
totius civitatis facta fuerat ipsa peccatum, petra leandali, laqueus ad capiendas animas, odor mortis in mortem. 1. Profanus & impudicus amor Deo gravissimum facit injuriam. 2. Mala gravissima infert homini. 3. Contra tam periculosum hostem fortiter pugnandum: ab ejus insidiis sollicitè cavendum est.

1. Amor profanus & impudicus cor eripit Deo, cui uni debitum est totum & totaliter. Id unum à nobis postulat: *Fili prave cor tuum mihi.* Deus est zelosus: *Nullum a se rivulum amoris nostri duci extra patitur.* 2. *Aug.* *ejus devotione minuitur.* Cor hominis altare est Deo dicatum, in quo offerre ipsi continud debet incensum orationis & laudis, igne fervide caritatis. Hoc altare pollutit profanus & impudicus amator, ignem alienam in illud infert, locum sanctum contaminat. Neque verò cor solum Deo eripit; sed & corpus, quod Dei templum est, violatè non metuit. Ex cordis enim corruptione sequitur in hoc genere peccati corruptio carnis. *Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus.* Hoc templum in baptisate consecratum. Hujus Templi ædificatio podicitia est, sacerdos Spiritus Sanctus. *Cum omnes templum Dei simus, illato in nos & consecrato Spiritu Sancto, ejus templi ædificatio & amissio a pudicitia est, quæ nihil immundum, nec profanum inferri sinat, ne Deus ille qui inhabitat, inquinatam sedem offensus derelinquat.* Amor profanus & impudicus, affine idololatricæ crimen est. Quid Salomonem ad idololatriam pettravit? Nonne profanus & impudicus amor? *Adamavit mulieres alienigenas multas. . . His copulatus est ardentissima amore. . . & averterunt mulieres cor ejus. . . Cumque esset senex, depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequerentur Deos alienos. Magis reum esse impudicum amatorem eo qui metu aut vi tormentorum in idololatriam lapsus est, Tertullianus asserit. Nemo volens, in-*

*Tract. 1.º
de pudicit.
Cap. 6.*

quò, negare compellunt: nemo volens fornicatur. Nulla ad libidinem vis est, nisi ipsa. Negationem vero quanta compellunt invidia carnisificis, & genera pœnarum? Quis magis negavit, qui Christum vexatus, an qui delictatus amicus? qui cum amitteres, delitit? an qui cum amitteret luit? Gravissimam etiam Christo Domino infert injuriam impudicus amator membra ejus violando. Nam corpora nostra membra Christi sunt, ipsi tamquam capiti coherrentia, si sanctè & castè vivamus. Non solum in Incarnatione sese naturæ humanæ personaliter conjunxit Dei Filius, sed etiam unicuique nostrum in Eucharistia substantiam simul & sacramentali modo se conjungit. Corpora autem nostra à Christo disjungit amor impudicus, & cum creatura copulat. Nescitis quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens autem membra Christi faciam membra meretricis? Absit. An nescitis quoniam qui adhaeret meretrici, unum corpus efficiunt? Qui autem adhaeret Domino, unus spiritus est. *Leg. Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 3. Tract. De Peccatis, Cap. 8. Art. 1.*

II. Amor profanus & impudicus mala gravissima infert homini. Reddit illum corporis sui mancipium, qua servitus nihil est foedius & probrosius. In aliis affectionibus animus à se ipso vincitur, in hoc verò vincitur à corpore, quod et naturæ inferiore subiectum est. Minus autem pudet cum sibi amans ex vitio sui paribus non obtemperat, quàm cum corpore, quod alterum ab illo est, atque infra illum est, & cujus sine illa natura non vivit, jubentique non cedit. Amor impudicus quietem, honorem, valetudinem corporis, bona temporalia eripit, pessundat, exhaust: omnia animi bona corrumpt. Octo filia amotis impudici & luxuriae, scilicet: cecitas mentis, inconsideratio, precipitatio, inconstantia, amor sui, odium Dei, affectus præsentis sæculi, horror vel desperatio futuri,

1. Cor. 6.

*S. August.
Lib. 4. de
Civitate Dei,
Cap. 21.*

quantum in anima stragem edunt? Amatoribus impudicis nemo ultius, & cotum stultitia filia peccati est, peccatum, & peccatorum mater multorum. Stultitia secundum quod est, peccatum inquit S. Thomas) provenit ex hoc quod sensus spiritalis hebetatus est, ut non sit aptus ad spiritalia a disjudicanda. Maxime autem sensus hominis immergitur ad terrena per luxuriam, qua est circa terrena delectationes, quibus anima maxime absorbetur. Unde Spiritus Sanctus de juvene muliere impudice adhaerente ait: *Sturum eam sequitur quasi bos ductus ad victimam, & quasi agnus lascivians, & ignorans quod ad vincula stultus trahatur, donec transigat sanguis securus ejus. Velut si avis festinet ad laqueum, & nescit quod de periculo anime illius agitur.* Hinc S. Hieronymus appositè ait: *Amor forma rationis obvio est, & insanae proximus: sedam vitioque convenient animo huiusmodi: turbat consilia, aros & generat spiritum frangit, à magnis cogitationibus ad humillimas detrahit: querulos, iracundos, temerarios, dure imperiosos, serviliter blandos, omnibus invidios, ipsi novissime amori facit. Nam cum fructus cupiditate insatiabilis flagrat, plura tempora suspitionibus, lacrymis, conquestrationibus perdit, odium sui facit, & ipse novissime sibi odio est. Ad hanc festinationem pertinet Fastidium de Deo, & donis ipsius, inquit S. Thomas. Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Tract. De Peccatis, Cap. 8. Art. 4.*

III. Contra impudicum amorem fortiter pugandum, ab ejus insidiis fallitè cavendum est. Alterius sexus nimia frequentatio & familiaritas vitanda. Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant? Aut ambulare super prunas, ut non comburantur planta ejus? Sic qui ingreditur ad mulierem, & c. Mulieris, quamvis pie periculosa societas. In medio mulierum nosi commorari: de vestimentis enim procedit tinea, & à muliere iniqui-

*S. Thomas
secunda se-
cunda Quest.
41. Art. 3.*

Prov. 7.

*S. Hieron.
Ep. 2. contra
Jovin.*

*S. Thomas 6.
quæstio secunda
Quæst. 29.
Art. 1.*

Prov. 6.

Eccl. 4.

Lullii.

tu viri. Melior est enim iniquitas viri, quam mulier beneficiens. . . Speciem mulieris aliena multis admirati, reprobi facti sunt. Colloquium enim illius quasi ignis exardescit.

Præf. 4. 11.

2. Cor & sensus sollicitè custodiri debent. Omnia custodia serva cor tuum, quia ex ipso vita procedit. Pervigili custodia servandi sensus: Quia ascendit mors per fenestras. Non potest ante Metropolis & arx mentis capi, nisi per portas ejus hostilis exercitus irruerit.

3. Vita mollis, otiosa, voluptaria vitanda est, hæc enim amorem profanum parvitur ac nutrit. Oratio, jugisque ad Deum gemitus, mortificatio spiritus & carnis, salutaria contra profanum & impudicum amorem remedia sunt. Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. supra citato, Art. 3. De aspectibus impudicis vitandis, & oculorum custodia, lege Lib. 4.

Thom. 7.

5. Augusti in Psal. 121.

Theol. Dogm. & Mor. Cap. 8. Art. 2. Regula 4. Oculi meus depressatus est animam meam. De longè vidit David illam in qua captus est. Mulier longè, libido prepe. Alibi erat quod videret, in illo unde caderet. Numquid tu fortior quam David?

Librorum amatorum lectio, cantiones amatoriz, spectacula & comediz, choreæ & saltationes, amores profani & impudici incedunt sunt & alimenta. Amatoria procul absum canticâ. . . meretricia Musica.

Clement Alex. lib. 7. Pauc. 6. 4.

Si carmina poetarum Demozam cibum S. Hieronymus vocat, quia Dum aures versibus dulci modulamine currentibus capiunt, animam quoque penetrant, & peccatorum interna devincunt: Quid de libris & carminibus amatoriz dixisset? Spectacula & comediz amorem profanum scholæ. Theatrum propriè sacrarium Venæris. Ibi Erius histris amorem dant fugit, insiguit. Choreæ & saltationes, Christianorum castitati exiosæ. Chorea Circulus est, cujus centrum diabolus, & circumferentia Angeli ejus. In eis, necnon in spectaculis, ubi mulieres & viri Propter mutuum videre & videri

Tertull. de Spectac. Minus. 2. 11. in Oratione S. Carolus Barro.

Tertull.

confluunt, luxuria negotiatur, aut gloria insolēcit. Enli. 3. 4. Denique moiet Sapiens à Spiritu Sancto afflatus: Cum saltatrice ne assiduas sis, nec audias illam, ne forte peras in efficacia illius. Lege Lib. 4. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. 8. Art. 2. Regula 5. 6. 7. & 8.

EADEM FERIA.

Mulier qua erat in civitate peccatrix. &c.

NE sibi blandiantur Christianæ mulieres, quasi peccatrices non sint, nisi lapsæ sint in extremum luxuriæ malum. Peccatrices sunt cum vanitati serviunt, ac voluptati: Vanitati, cultus immodestia & dissolutione: Voluptati, vitâ molli, otiosa, & omnibus oblectamentis, quæ honesta secundum mundi genium ac mores vocantur, indulgentes. Hæc fortè sola Peccatrici Evangelicæ vitia. Mulier qua erat in civitate peccatrix.

I. Scandali reæ sunt mulieres, quæ ornatu immodesto, dissoluto, aut pretioso nimis, & conditioni suæ non conveniente, & qui profanum amorem & concupiscentiam virorum excitare possit, ununt. Mulieres. 1. Tom. 1. in habitu ornato (inquit S. Paulus) cum verecundia & sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa: sed quod deceat mulieres pronitentes pietatem per opera bona. . . Quarum non sit extrinsecus capillatura (inquit S. 1. Tom. 1. Petrus) aut circumlativæ auri, aut indumenti vestimentorum cultus, sed qui absconditur est cordis homo in incorruptibilitate quieti & modesti spiritus, qui est in conspectu Dei loquens. Itaque Spiritu Sancto plenus silabus Sion propter ornatus immoderationem, lasciviam, superbiam, penas extremas Dei nomine comminatur. Dixit Dominus: Pro eo quod elevatae sunt filie Sion, & ambulaverunt extento colu

10 lo, & nubibus oculorum ibant & plaudabant, ambu-
 11 labant pedibus suis, & composito gradu incedebant:
 12 Decalvabit Dominus vermem filium Sion, & Do-
 13 minus cinem saccum nudabit. In die illa auferet Domi-
 14 nus ornamentum calcamentorum, & humilis & tor-
 15 queus, & maulia & armillas, & mitras, & discrimi-
 16 nalia, & pectificides & manuculas, & olivarioioli,
 17 & inciaures, & annulos, & gemmas in fronte penden-
 18 tes, & mutatoria, & palliola, & linteamina, & acus,
 19 & specula, & sindones, & vittas, & thessitras. Et
 20 erit pro suavi odore fistor, & pro zona faniculus,
 21 & pro crispanti crine calvitium, & pro fascia pecto-
 22 raliciliolum. Vide S. Cyprianum Lib. *De Disciplina*
 23 *& Habitu Virginitatis*. Nec se peccatricem non esse
 24 existimet, quæ muliebri cultu & ornatus pompa &
 25 dissolutione in virorum pectoribus amorem accendit,
 26 quia impudico amore ipsa non flagrat, sed uni studet
 27 vanitati. S. Cyprianum audiatur Christianæ mulieres.
 28 Si tu te sumptuosius comas, & per publicum notabili-
 29 ter incedas, oculos in te iuvenutis illicitas, suspicis ado-
 30 lescentium post te trahas, concupiscendi libidinem nu-
 31 tras, suspirandi fomenta succendas, ut est ipsa non
 32 perdas, alios tamen perdas, & velut gladium te & vene-
 33 rum præbes, exculari non potes, quasi mente casta
 34 sis, & pudica. Christianis indignum est gloriam ex
 35 cultu corporis & ornatu vestrum accipere. Castitatis
 36 & humilitatis professio Mulieres Christianas ad cul-
 37 tum & ornatus modestiam obligat. *Non de integra*
 38 *conscientia venit studium placendi per decorem, quem*
 39 *naturaliter irritatorem libidinis stimus.*

*Terrull. Lib.
 2. de Cultu
 Femine. c. 1.*

*Terrull. Lib.
 2. de Cultu
 Femine. c. 1.*

Scandali reæ sunt mulieres, quæ facies vultum adul-
 terant, aut capillos tingunt. Displicet illis plastica
 Dei: in ipsis se nimiam arguant & reprehendant
 Artificem omnium. Reprehendant enim eum emendant,
 eum adjuvant, utique ab adversario artifice favoretes
 adducunt. Is est diabolus. Quod nascitur, opit

FER. V. POST DOM V. QUAD. 327
 Dei est. Ergo quod infingitur, diaboli negotium est
 &c.

Scandali reæ sunt mulieres, quæ collum, pectus,
 brachiave nudant, & ita compositæ procedunt in pu-
 blicum. *Scriptura, natura, disciplina*, illas velari ju-
 bent. Oro te, sive mater, sive foror, sive filia virgo,
 vela caput. Si mater, propter filios: si foror propter
 fratres: si filia, propter patres. Omnes in te atates
 periculatant: induæ armaturam pudicitie, circumduc
 vallum veritatis, marum sexui tuo strue, qui nec
 tuos emittat oculos, nec admittat alienos. Jud-
 dicabunt vos feminae Ethnicæ, quæ non caput, sed fa-
 ciem quoque ita totam tegunt, ut uno oculo liberato
 contentæ sint dimidiam trui lucem, quam totam fa-
 ciem prostituere. Vide Lib. 4. *Theolog. Dogmat. &*
Moral. Cap. 7. Art. 3. Regulæ. 6. 7. 8. 9. 12.

*actum Lib.
 de Virgin-
 itate.*

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

II. Mulieres, quæ voluptati servant vitæ molli,
 otiosa, & omnibus oblectamentis, quæ, secundum sa-
 culi mores, honesta vocantur, abundante, peccatrici-
 ces sunt. Scriptas enim immodicè amant. Amor autem
 propius omnium fons est & radix peccatorum. Qui se
 pervertè amant, ad caelestem Jerusalem non pertinent,
 sed ad Babylonem. *Fecerunt enim civitates duas amo-
 res duo, terrenam sicutet amor sui usque ad contemp-
 tum Dei, caelestem veri amor Dei usque ad contemptum
 sui.* Amor sui, vitæque molliis & voluptaria, reproba-
 tionis caracter est. *In novissimis diebus erant homi-
 nes se ipsos amantes. . . . Voluptatum amatores magis
 quam Dei.* Qui in deliciis vivunt, peccatores sunt.
Quæ in deliciis est, vitæque mortua est (ait Apostolus de
 Vidua Christiana) *Nemo Christianè vivit, nisi Qui
 abneget semetipsum, & tollit Crucem suam quotidie,
 & Christum sequitur.* Qui per arctam viam non am-
 bulat, ad vitam non pervenit. *Tota vitæ Christiani
 perpetua penitentiæ esse debet.* Qui ergo vitæ mol-
 lem & voluptariam ducunt, peccatores sunt. Mun-
 X iij

*S. Aug. 8.
 Lib. 2. de
 Civ. Dei.
 Cap. 17.*

1. Tim. 3.

*Concil. Tri-
 dent.*

Tertul.
De iud.
c. 2.

23 *quis gaudebit, dicit Dominus; Vos autem conturbabi-*
 24 *mini. Lugeamus ergo, dum Ethnici gaudent, ut eum*
 25 *lugere carperint, gaudeamus; ne pariter nunc gau-*
 26 *dentis, tunc quoque pariter lugeamus. Delictus es,*
 27 *Christiane, si & in saeculo voluptatem concupiscis;*
 28 *immo nimium stultus, si hoc castissimas voluptatem.*
 Christiani character est *Vivere sine voluptate, non*
eum voluptate. Nam quod est aliud votum nostrum,
 quam quod & Apostoli, exire de hoc saeculo, & recipi
 apud Dominum? *Hic voluptas, ubi & votum.*

FERIA VI. POST DOMINICAM V.
 QUADRAGESIMÆ.

*Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit
 multum.* Luc. vii.

M Agdalenam exemplum penitentiae fecit amor
 sanctus, quam peccatricem fecerat amor profanus,
 ut ubi abandonaverat delictum, superabundaret &
 gratia. 1. Amor penitens cor ejus dolore contrivit,
 humiliavit, Deo consecravit. 2. Amor penitens lacry-
 martum fontes ad expianda peccata ex ejus oculis manare
 fecit. 3. Amor penitens illam ad officia pietatis Chris-
 to exhibenda impulit.

1. Amor Dei necessarius ad veniam peccatorum ob-
 tinendam, & ad justificationem peccatoris. *Conver-*
imini ad me in toto corde vestro. An vero ex toto corde
 ad Deum convertitur, qui illum non amat? *Qui di-*
ligit me, diligetur à Patre meo. Nemo justificatur nisi
 à Deo diligitur; nemo diligitur à Deo, qui Deum
 non diligit. *Si quis non amat Dominum Jesum, ana-*
thema sit (ait S. Paulus) *Qui non diligit, manet in*
morte (inquit S. Joannes) An iustus quis conseri &
 esse potest, qui coram Domino est anathema, & in

1. Pet. 1.

1. Jo. 1.

1. Cor. 13.

1. Jo. 1.

mente peccati manet? Denique de peccatrice Christus
 Dominus pronuntiat: *Dimissa sunt ei peccata multa,*
quoniam dilexit multum: cui autem minus dimittitur,
minus diligit. Dilectionem esse mensuram remissionis
 peccatorum significat, ita ut illi minus remittatur, qui
 minus diligit; illi multa condonantur, qui multum
 diligit: consequenter nihil illi remittatur, qui non dili-
 git. Solutus timor servilis ad justificationem peccatoris
 non sufficit. *Abfolvi vis? Ama.* Caritas cooperiet
 multitudinem peccatorum. Ama ergo homo Deum, &
 ama totus, ut possis omnia sine labore vincere pecca-
 ta. Est qui conficitur Domino, quoniam potens est.
 Est qui conficitur Domino, quoniam sibi bonus est: &
 item qui conficitur illi, quoniam simpliciter bonus est.
 Primus servus est, & timet sibi. Secundus mercenarius
 est, & cupit sibi. Tertius filius est, & deserit Patrem.
 Itaque & qui timet, & cupit, utriusque pro se agunt:
 soli quae in filio est caritas non querit quae sua sunt. De
 qua dictum est: *Lex Domini immaculata, convertens*
animas: Quod sola videlicet sit, quae ab amore sui, &
 mundi avertere possit animam, & in Deum dirigere.
 Nec timor quippe, nec amor privatus convertunt ani-
 mam: mutant intellectum vulum vel actum, affectum
 nunquam. . . . Sit itaque fervor super lex timor ipse quo
 confiringitur: sit mercenario sua cupiditas, quae & ipse
 arcetam, quando ab ipsa tentatur abstractus & illectus:
 sed harum nulla aut sine macula est, aut animas converti-
 re potest. Caritas vero convertit animas, quae facit & vo-
 luntatis. Vide Lib. 2. Theolog. Dogm. & Moral.
Tract. de Penitentia, Cap. 3. Art. 3. Praepositione 7.

Amor Dei cor peccatricis mulieris occupans peni-
 tentiam fecit. Cor ejus dolore contrivit, humiliavit sub
 manu Dei: Cor contritum & humiliatum. Victimam
 fecit, holocaustum. Deo acceptum. *Sacrificium Deo*
(spiritus) contribulatus. Amor ejus promptus fuit ac
 generosus. *Ut cognovit quod acubuisse in domo Phari-*

1. Petrus
 in Christol.
 serm. 14.

1. S. Bernard.
 in Tract. de
 Diligendo
 ad Rom. c. 11.

1. Phil. 1. 1.

1. 1.

sei, attulit alabastrum unguentis. Ut cognovit Dei ma-
 gnitudinem ac infinitam bonitatem: Ut cognovit pec-
 cati sui gravitatem & horrorem: Itaque properavit ad
 Jesum, ut illi cor sanandum offerret. Fortis ut mors
 dilectio speravit illam ab amore sui ac mundi. A divi-
 no amore domita & subacta, prosternitur ad pedes Vi-
 ctoria. *Stans retro secus pedes ejus.* Amor ejus genero-
 sus est: hominum iudicia, Pharisaei contemptum &
 insultum non vertit. convivi tempus non refugit,
 irruit impotenti convivio, opportuna beneficio, *Qua-
 rit pia impudentia sanitatem.* De penitentia non eru-
 bescit, quae de solis peccatis peccatis se embesce-
 dere novit. Quam pauci peccatores hanc mulierem imi-
 tantur? peccare non erubescunt, poenitere erubescunt.
 Hoc opus ut publicationem sui aut suffugiunt, aut de-
 die in diem differunt, *Pudori magis memores, quam
 salutis.* Amor Dei poenitentem humiliet, ad Christi
 pedes prostratum semper teneat & osculo manuum, mil-
 lito minus oris Domini se indignum existimet. Non tibi,
 o quaecumque es talis anima, non tibi ille locus vilis
 aut despicibilis videatur, ubi sancta Peccatrix peccata
 deposuit, induit sanctitatem. Ibi Aethiopsilla mutavit
 pellem, & in novum restituta candorem, jam tunc si-
 dicialiter veraciterque respondebat exprobrantibus sibi
 verbum: *Nigra sum, sed formosa, sicut Jerusalem.*
 Hujus ergo beatae Poenitentis exemplo, prosternere &
 tu, o misera, ut desinas esse misera; prosternere & tu
 in terram, amplectere pedes, placare oculos, riga lac-
 crymis, quibus tamen non illum laver, sed te, & has
 una de grege confarum, quae ascendunt de lavacro: ita
 sanè ut suffulsum pudore ac merore vultum non ante
 sustollere audeas, quam audias & ipsa: *Dimittuntur
 tibi peccata tua: quam audias, Consurge, consurge
 captiva filia Sion, excutere de pulvere.* Quantum dil-
 plicet Deo impudentia peccatoris, tantum poenitentis
 verocundia placet. Citius placas cum, si menuram tuam

Tertul.
 lib. de
 Paroic.

S. Bernardus
 Serm. 10.
 in Cantis.

Isa 17.

servaveris, & aliove te ne quaeris. Longus salus &
 arduus est de pede ad os, sed nec accessus conveniens.
 Quid enim, recentis adhuc resperfus pulvere, ora sacra
 continget per manum tibi transitus fies. Illa prius te res-
 gat, illa te erigat. Quomodo erigat? Dando unde
 praesumas. Quid istud? Decor continentiae, & digni
 poenitentiae fructus, quae sunt operae pietatis. Haec te
 de stercore erigent in spem audendi potentia. Sanè acci-
 piendo donum, osculate manum: hoc est, non tibi, sed
 nomini ejus da gloriam. Da semel, & da iterum, tum
 pro donatis criminibus, tum pro collatis virtutibus.

II. Lacrymae Poenitentiae comites. *Exitus aquarum*
deduxerunt oculi mei, quia non sustulerunt legem
tuam . . . Lavabo per singulas noctes lectum meum,
Lacrymis meis stratum meum rigabo. Quid magis fletu
 debet quam Dei iactura? *Fuerunt mihi lacrymae vae
 pennis tuae ac nocte, dum dicitur mihi per singulos dies,
 Ubi est Deus tuus? Quid amarior fletu debet quam
 mors anima per peccatum? Homo se decipit, si cum in
 medullis suis fervere sentiat mortuum, per superficiem
 corporis nullo deditat unguentum. Haec itaque prin-
 cipalia mala ingeritur iugiter, & gemit, & fletu in-
 digent lacrymarum. Per lacrymas clamandum est cum
 Propheta: *Rugiebam a genitio cordis mei. Oportet si-
 ent super mortuum tonitruiatum, ita magis super ex-
 tinctam animam dare plausus. Et quomodo sicut mat-
 ter orbata super amissionem unici filii sui fracto pectore
 lamentari: ita convenit super unicum suum, sed cum
 esse reparationis assidui. Necessè super hanc unicum cri-
 minum mucrone confusum totum pondus doloris effundit,
 si forte possit lacrymarum vivificata fontibus calore
 fides suscitari. Pro mensura peccatorum debet esse mo-
 dus lacrymarum. Quam magis deliquimus, tam gran-
 diter desiteamus. Alto vulnere diligens & longa medi-
 cina non desit, poenitentia criminis minor non sit.**

Lacrymae fluere debent non solum torrentis instar,

Psal. 118.

Psal. 66.

S. Cyprianus
 Arel. Epist. 1.

Psal. 118.

S. Cyprianus
 Arel. Epist. 1.

S. Cyprianus
 Tract. De
 Lacry.

quoad ubertatem & copiam, sed instat fontis, quoad originem & durationem. Ex corde enim vulnerato & contito fluere debent; ab amore penitente elici, ob Deum summè bonum à vili creatura offensum. *Deduc quasi torrentem lacrymas, & non taceat pupilla oculi tui. Quis dabit oculis meis fontem lacrymarum? Fontium instat manare debent & fluere toto vite tempore. Quia enim homo peccando penam aeternam meruit, & contra aeternum Dei peccavit, debet poena aeterna in temporaliternaturata, (saltem dolor) in aeterno hominis, id est, in statu vite hujus manere. Magdalena peccati maculas lacrymis abstulit; oculosque, omniumque sensuum peccata lacrymis expiavit, concupiscentiæ & amoris profani flammam lacrymis extinxit. Lacrymis rigabat pedes ejus. Vim baptismatis habuerunt ejus lacrymarum. Est baptismus lacrymarum, verum a superior & laboriosior. Hoc baptismate peccatrix abluta, super nivem dealbata est. In baptismate sit exorcismus, & demon expellitur à catechumeno: Christus septem demonia, id est, universitatem vitiorum ex anima peccatrix expulit. In baptismate sunt abrenuntiationes: peccatrix satanæ, mundo, & pompis ejus solemni ritu abrenuntiat ad pedes Christi Jesu. In baptismate sunt unctiones: Magdalena Christi pedes exterius ungit, & ab illo interius ungitur Spiritu Sancto. In baptismate aqua effunditur: Magdalena lacrymas uberes effundit. Ad aquæ elementum accedit verbum, & sit Sacramentum. Ad lacrymas penitentis accedunt verba Christi peccata dimittentis. Remittuntur tibi peccata. Christi pedes sibi sacrarium & altare conscribit: in quibus libavit fletu, litavit unguento, sacrificavit asfella. Sacrificium enim Deo spiritus contribulatum. Quæ illa immolant Deo, non solum remissionem delictorum, sed & gloriam predicanti cum Evangelio nominis meruit. Et quia vocanda ex Gentibus Ecclesie imaginem præferebat, omnia in senectus Mysteriorum*

Thom. 2. 11.

Jeron. 2. 1.

S. Thomas
d. 3. 2. 1.
2. 2. 1.
2. 2. 1.S. Greg. 11.
viii. 1. 1.S. Paulus
Eph. 4. ad
S. 1. 1.

lutarum insignia vestit. *Unctæ est chrismate sui muneris: penitentia lacrymas habuit in lavacrum, viscera caritatis in sacrificium: & ipsum vitium, vivificantemque Panem manibus & ore præsumpsit: Sanguinem quoque calicis, antequam calix heret, osculis sugentibus prælibavit. Beata quæ Christum in carne gustavit, & in ipso corpore Christi Corpus accepit.*

III. Amos penitentis peccatorem conversum & justificationem ad bona opera & ad officia pietatis inclinat. Sic Dei justitiæ sit satis: sic natum ex peccato scandalum tollitur: sic amor ipse in Deum probatur: sic vita nova demonstratur. *Sicut enim exhibuistis membra vestra servire immanditiæ & iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete vestra servire justitiæ in sanctificationem. Sic Magdalena penitens Christum omnibus pietatis officiis prosecuta est. Lacrymis rigabat pedes ejus, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes ejus, & unguento ungebat: Ut totum Deo serviret in penitentia, quicquid ex se Deum contempserat in culpa. Habeant Christianæ mulieres capillos, quibus instat Evangelicæ peccatrix vestigia Christi tergant, & Sapientiæ pedibus impleantur: ut aliud nisi sapientiam amare, nisi virtutem amplecti, nisi pudicitiam osculari nesciant & ut extremo saltem rote verbi celestis asperse dicant: ROS QUI ABS TE EST, SANITAS EST NOBIS. Sint mulieribus Christianis comæ spiritualium acta virtutum, jejuniæ, misericordiæ, orationes. Ornet eas Christi gratia, non expelli; castitatis gemma, non lapidis; & odorum in his, non odorem fragret linguarum. Eo odore domum impleant, id est, Ecclesiam; ut cum Apostolo dicere possint: Christi bonus odor sumus. Unguentum in pedes Christi, id est, in pauperes effundimus.*

Vides hanc mulierem? Spirabimus bonum Christi odorem Deo, si mortem Christi in corpore nostro circumficientes, & vitam in Spiritu manifestantes, & te

Rom. 6. 19.

S. Paulus.

20 passionis dominicæ, & resurrectionis odore flagremus.
 21 Mitemus autem unguentum in corpus Christi, si
 22 substantiam vitæque nostram in fide veritatis ejus, &
 23 præcepti obedientiâ conferamus. Tunc in ejus corpore
 24 replentis totam domum unguenta fragrabimus, si carita-
 25 tate perfecta possimus dicere: *Mibi mundus cruci-
 26 ficatus est*, non amanti divitias, non honorem sæculi,
 27 non amanti quæ propria sunt, sed quæ sunt Christi;
 28 non amanti quæ videntur, sed quæ non videntur. Hæ
 29 nobis erunt in virtutem & munificentiam sanctum comar,
 30 quibus & pedes Christi detergamus, & fenes peccato-
 31 rum numpere possimus, & in spiritu libertatis gratulan-
 32 tes dicere: *Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo
 33 bestiam laudis*. Sed dum currendi spatium, dum ser-
 34 viendi tempus est, pascamus hujusmodi comar: &
 35 imitemur non solum dilectionem illius Evangelicæ Pec-
 36 catricis, ut amore magno magis debita diluamus: sed
 37 & importunitatem ejusdem, ut præcipiamus ita inimi-
 38 nenti salutem. Quoecumque vel in domum in-
 39 digni, vel in domum Pharisæi audiam justum venisse,
 40 contendant præcipere hospitii gratiam, præcipere si
 41 possim regnum celorum. Ubicumque mihi resonave-
 42 rit Christi nomen, accurram: ad ejuslocumque interio-
 43 rem domum Jesum intrare cognovero, & ipse propete-
 44 rabo. Expandimus illi capillos, id est, omnes nos-
 45 trorum insignium dignitates ante ipsum sternamus;
 46 & decipiamur à nobis, ut ipsi ut exaltetur ab illo qui
 47 in alio habitat, & humilia respicit. Lacrymis delicta
 48 nostra fiteamur, ut de nobis quoque dicat divina iusti-
 49 tia: *Lacrymis rigavi pedes meos, & capillis suis
 50 refrixit*. Non mediocriter Anima illa meriti est, de qua
 51 potest dicere Sapientia: *Ex quo miravit, non cessavit
 52 oculari pedes meos*. Quid est hoc osculum, nisi pignus
 53 æternum illius caritatis, quæ operit multitudinem pec-
 54 catorum? Hæc oscula Spiritus suo jam tunc parabat Ec-
 55 clesiæ, quando cantabat: *Osculetur me osculo oris sui*.

Quod privilegium sola sibi catholica dilectio iure ven-
 21 dicat, quæ ubique atque perfecta uni viro, ab ipsius ore
 22 Verbi petit oscula veritatis, ne fraudis hæreticæ vene-
 23 no, aut incestis oris alieni osculis polluitur. Pedibus ergo
 24 Christi oscula casta figamus, ut mereamur à pedibus in
 25 caput surgere; & in superiora corporis membra cres-
 26 centes, jam de proximo vultus audeamus & ipsius oris
 27 oscula postulare. Et cum Dei Verbum puro corde liban-
 28 tes gustaverimus quam suavis est Dominus, tunc ani-
 29 ma nostra totis in amore Sapientie virginitatibus accensa,
 30 dulci refrigeretur ardore, & confixa ignitis dominicæ
 31 caritatis lignitis, quibus omnis alia inimicorum dele-
 32 ctationum dilectio interficitur, dicat in corde compen-
 33 ditio: *Vulnerata caritate ego sum*.

DOMINICA IN RAMIS PALMARUM.

*Dicite filia Sion: Ecce Rex tuus venit tibi man-
 21 fuetus. Matth. 21.*

Q uamvis Christus Jesus in terris degens nullum
 Regiæ Dignitatis insigne habere voluerit: quam-
 21 vis in humilitatione & inopia vixerit: quamvis tribu-
 22 tian Caiari solvendo, subjectionem & obedientiam sibi
 23 professus: quamvis in montem fugerit cognoscens ven-
 24 turæ turbas numerosissimas, quæ illum raperent & fa-
 25 erent Regem: quamvis Regnum suum non esse de hoc
 26 mundo significaverit, hodie tamen Jerusalem ingredi-
 27 tur ut Rex & Deus Israël, omniumque hominum &
 28 Angelorum. *Ingressus Dei mei, Regis mei, qui est in
 29 sanctis*.

Christus Rex iustitiæ & pacis. Christi Regnum
 in terra inchoatur, in celo perficitur. Nostra erga
 Christum Regem officia. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 3.
 21: 3.*) Quis istius petitionis sensus in Oratione Domini-

ca, *Adveniat Regnum tuum* & Multiplex Regni Dei significatio. . . Pecunia ut regnum gratiæ & perleverantia in ea nobis adveniat. . . Desiderium nostrum ad æternam gloriam & Dei fructum excitamus. . . Oramus ut non solum nobis, sed omnibus hominibus regnum gratiæ & gloriæ Dei adveniat. (*Lib. 3. Cap. 2. Art. 5.*)

I. Christus omnia erga nos implet optimi Regis officia. 2. Nullum erga Christum Regem implemus subditorum officium. *Regis signum notamque pines beneficentiam constituitis*, (ait Synchus.) Quis Christo beneficentior? *Totus mihi datus, totus meus expensus in usus*, (inquit S. Bernardus.) *Pertransit beneficentia, & sanando omnes oppressos à diabolo*. Quid fuit Domino Regem esse Israël? Quid magnum fuit Regi secularum Regem fieri hominum? Non enim Rex Israël Christus ad exigendum tributum, vel exercitum ferro armandum, hostesque visibiliter debellandos: Sed Rex Israël quòd mentes regat, quod in æternum consulat, quod in regnum celorum credentes, sperantes, amantesque perducat. Quòd igitur Rex esse voluit Israël, dignatio est, non promotio; misericordie indicium est, non potestatis augmentum. Qui enim appellatus est in terra Rex Judæorum, in cælis est Dominus Angelorum. Regis munus est optimas leges ferre, non duras & difficiles; populum non gravare, sed levare, subditorum felicitatem procurare, hostes illorum vincere, ut sub vine & ficu sui secuti vivant. Christus Jesus leges sanctissimas tulit. *Lex Domini immaculata, convertens animas. Mandata eius gravia non sunt*. . . Venite, inquit, ad me, omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite jugum meum super vos. . . Jugum enim meum suave est, & onus meum leve. Hostes nostros vicit: Confidite, inquit, ego vici mundum. . . Nunc Princeps hujus mundi ejicietur foras, Bonis immensis nos cumulat. De

Synchus lib. Regna

Ab. 10. 11.

Math. 11. 12.

Joan. 16. 11.

Joan. 17. 25.

plenitudine ejus omnes accepimus. Pacem, & vitam æternam subditis obedientibus tribuit; Ego, inquit, vici mundum. *Joan. 1. 10.* *ternam do eis*. Morte sua nos à demonis servitute liberat, vincula peccatorum nostrorum solvit, quod per solutionem aliæ & pulli significatur. Subditos cum divina mansuetudine regit, nihil aliud ab illis, quam amanti postulat. *Amor*, (inquit S. Augustinus) & *fac quod vis*. Personam cujusquam non accipit, omnibus equalis, omnibus Rex; (inquit Tertullianus.) Agnus vocati amari super ipsum Spiritus Sanctus in columbe specie requiescit; peccatores recipit ad poenitentiam; & læstem artem supplicantiibus hostibus indulgendi, Reges sæculi docet; de qua Ennodius: *Perfelli secularum Reges & Domini supplicantiibus indulgere celsi arte didicerunt*. Super civitatem Ierusalem flevit misericordiæ motus; & super animas nostras, eò quod non cognoscant tempus visitationis sue. Videntes & erentes è Templo ejiit, non armis terribilibus & mortem inferentibus, sed quasi flagello de funiculis facto. Castigat illos ut filios pater, ut Rex subditos. *Flagellat omnem filium quem recipit*. Moyses vix misericors ita sibi totius plebis Israël iuxta mentes devinxerat, ut plus eum pro mansuetudine diligere, quam pro factis admirarentur. Longè major Christi Regis mansuetudo. *Dicite sibi Sion: Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus*.

I. Nullum subditorum officium erga Christum Regem nostrum rectè implemus. Subditi debent Regi honorem; Regem honorificite. Obedientiam; Subditi estote Regi quasi præcellenti. Tributum; Ideo enim & tributa præstatis. Expendite an Christum, ut par est, honoretis; an ipsum opere & veritate diligatis. Honor enim sine amore, non honor est, sed adlatio (ait S. Bernardus) Nonne magis diligitis mundum, divitias, honores, voluptates, quam Christum Regem? Iracundia, quod dictu horrendum est, diabolum magis amatis, quem Christo præponitis, cui servire potius eligitis.

Joan. 1. 10.

Joan. 16. 11.

Joan. 1. 10.

Joan. 1. 10.

Joan. 1. 10.

Joan. 1. 10.

Joan. 1. 10.

Joan. 1. 10.

Joan. 1. 10.

Joan. 1. 10.

Joan. 1. 10.

Joan. 1. 10.

338 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

Diabolus Domino praeponit, (inquit Tertullianus.)
Comparationem enim videtur egisse qui utrumque co-
gnoverit, & iudicatio pronunciasse eum esse meliorem,
eius se esse maluerit. Quis Christum amat? quis de illo
cogitat? quis de illo honorifice loquitur? quis zelo pro
illius gloria flagrat? quis illum dolet offendi? quis le-
gem eius observat? Huius in caetero populo Christiano
genus quoddammodo sanctitatis est minus esse vitiosum.
 An denique tributa Christo Regi redditis? Tributa sunt
 elemolyinae, quas in eius ararium, id est, in manus
 pauperum inferre debetis. *Manus pauperum, gazo-*
phylacium Christi. Elemolyinae erogatio: officium est
 divitis, debitum est. *Honora Dominum de tua sub-*
stantia. . . Declina pauperi sine tristitia aurem tuam,
& redde debitum tuum. Vestimenta vestra Christo in
 via sternite, Christo in gloria citidem sua triumphanti,
 sed in membris suis indigenti. Expoliare veterem ho-
 minem cum actibus suis, luxum relinquit ad pauperes
 alendos & vestiendos. Ramos arborum credite & sternite
 in via, luxuriantibus cupiditatibus ramos detrahite,
 superflua in Christi honorem impendite. Quod in lu-
 xum, in spectacula, in ludos, in convivia impende-
 retis, pauperibus erogate. *Superflua sunt, sed Domini*
peccatis necessaria sunt. Nihil superfluum videbitur
 cupiditati, sed multa erunt superflua caritati. Quaequid
 vitae sustentationi, & status conservationi ac decore ne-
 cessarium non est, superfluum est. Porro status deco-
 rum non secundum ambitionis desideria, non secundum
 mundi regulas, sed secundum Evangelium Christi &
 Christianae vitae professionem mensurandum est. Redi-
 tas vestros augere vultis? elemolyinas simul augete. Tri-
 buta realia sunt, Christi lege bonis vestris impolita. *Red-*
date quae sunt Dei Deo. Eamus obviam Christo victo-
 ri, palmas in manibus ferentes; quae ut nobis conve-
 niant, fortiter adversus peccatum & diabolum pugne-
 mus, victores finis, ut in eorum felicem societatem

116. de Te-
stamentis.Zalcalan ad
Euseb. Catal.S. Petrus
Cyprianus
Theodorus
Eusebius

S. Augustinus

DOM. IN RAMIS PALMARUM. 339

cooptemur qui stant ante thronum Agni amici solis. *Apoc. 7.*
albis, & palma in manibus eorum. Laudemus Chris-
 tum Regem, dicentes: *Benedictus qui venit in nomine*
Dominici, hosanna in altissimis. Rami palmarum lau-
 des sunt significantes victoriam: quia erat Dominus
 mortem vorantem superatus, & trophaeo crucis de dia-
 bulo mortis principe triumphatorum. Victoriam ipsius gra-
 tulerunt, & gratias immortales agamus Regi qui nobis
 vicit. Verum non solum triumphantem sequi oportet,
 sed patientem & morientem, quia passione ac morte
 triumphat, & hodiernus triumphus apparatus ad mor-
 tem crucis tendit. Generosum illum Davidis Regis Au-
 licum imitemur, qui Dominum suum secutus, cum
 Absalomum fugeret, nudis pedibus, lugens, aperto
 capite Hierosolymis egressus, & cum suis ascendens
 montem olivarum. Aulicus ille, cui nomen Eithai,
 à Rege monitus ut in domum reverteretur, Dominum
 suum in summa calamitate deserere noluit. *Vivit Do-*
minus meus (inquit) & vivit Dominus meus Rex, qui-
erit in quacumque loco fuerit. Domine mi Rex, sive in
mortis, sive in vita, ibi erit servus tuus.

Apoc. 7.

S. Augustinus
Theodorus
in Iuan.S. Augustinus
Reg. 11.FERIA II. POST DOMINICAM
PALMARUM.

Fur erat, & oculos habens, ea quae misceban-
tur, portabat. Joan. xij. 6.

Cum Judam Iscariotem nominamus, Christi Do-
 mini proditorem, nemo est qui illum non execre-
 tur; & tamen multi sunt inter Christianos illi similes,
 avari, fures, sacrilegi, murruratores, hypocritae,
 proditores Christi, ejus legem ac gloriam, caritatem,
 justitiam, religionem, salutemque suam, cupiditati
 suae postponentes. Qui vitam honestam & Christianam

340 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

in faculo agere videntur, à rapina quidem & publicis latrociniiis abstinere, sed innumeri sunt qui factis gravare non metuant conscientiam, ut rei familiaris augeant substantiam; & tam gravi crimine obstricti, ad Communionem Paichalem accedere non verentur, ut Judas. *Fur erat, & loculos habens, &c.*

II. Tales sunt impetis usurarii. Rei porro sunt usurae quicumque ex mutuo aliquid ultra sortem exigunt aut percipiunt, siue pecuniam siue quidvis aliud. Usura omnis, & erga omnes, siue divites, siue pauperes prohibita divina lege. Quicumque ergo dant mutuum ad certum tempus, promissum solvendi usuras sub privata syngrapha exigentes, aut accipientes quovis nomine, eam commercii, usurarii sunt. Quicumque ratione solius periculi quod ex mutuo consequitur, aliquid ultra sortem exigunt, rei sunt usurae, si nullus alius titulus damni emergentis, aut lucii cessantis intercedat. Usura est rem aliquam ob dilatam solutionem carius vendere justo pretio: vel minoris emere ob anticipatam solutionem. . . Tutores & curatores ex pecuniis pupillorum mutuo datis exigere aut percipere non possunt aliquid ultra sortem, eo solum nomine quodd pupillorum sunt; & quod pupillorum interest, refectare atque compensare tutores ipsi secundum leges teneantur, nisi hujusmodi pecunias in illorum utilitatem collocaverint. Contra illas, ab aliisque species usurarum, prout opus fuerit ad animarum salutem, Sermonem habeat Concionator, in civitatibus & locis populosis, ubi commercium viget, & hujusmodi corruptelae & malae artes dominantur. *Improbum fauoris inventum qui latrocinium & parricidium nominaverit, non procul à vero aberraverit. Quid enim refert an clanculum perfossimurris praedonis more aliena habeas, & praerentis cede te coram qua habeas Dominum confisinas, an fauoris necessitate acquiras ea qua ad te non pertinent? O malum vocabulum, furus fit nomen latrocinii,*

S. Greg. Nif.
Hom. 4. in
Euseb. Lib. 5.
Ambros. Lib. 4.
de Tob. cap. 11.
de mut. palam
libro leg. 1.
S. Ier. locum.
de f. l. unio
dicitur magis.

FER. II. POST DOM. PALMARUM. 341

(inquit S. Gregorius Nyssenus.) *Nihil intercessit inter furum & fœnas, nihil inter mortem distat & sortem, (ait S. Ambrosius.) Multiplicatur quidem facultas iniustus & tristibus incrementis, sed mentis substantia contrahescit: quoniam sanne pecunie, furus est anima, (ait S. Leo.)*

Inanis certe Usurarium excusationes, qui mutuum cum honesta, ut vocant, ad sortem accessione, inter homines divites & negotiatores exerceri solitum, Reipublicae commodum, proximo utile esse aunt, iis qui mutuum accipiunt, dari opportunitatem rem suam familiarem amplificandi. Negotiatoribus administrum præberi ad continuandum augendumque commercium, quo Regna & Reipublicae maxime efflorescunt. Inanis, inquam, illa exculatio est. Non enim ad utilitates nostras, commodaque temporaria Lex Dei inflectenda est, sed secundum illam iudicandum an iustum sit, quod nobis utile commodumque videtur. Prohibet Deus ex mutuo amplius accipere quam datum sit, *Usuram & superabundantiam accipere: jubet Christus ut mutuum gratis detur, Mutuum dare nihil inde sperantes; nullam pauperum ac divitum exceptionem facit, nullam mutui caritatis, & mutui negotiationis distinctionem. Sileat, Deo iubente, cupiditas. Quid revolvis? Deus precipit. Ad exhibitionem obsequii prior est majestas divina potestatis: prior est auctoritas imperantis, quam utilitas fervientis. Facilitando augendoque commercio quaeratur ac præbentur administrum, sed non per malas artes, per cupiditatem, fraudes, mendacia, usuras, quæ negotiationem pollunt, negotiatores Deo exosos faciunt. Accedit, quod usura Reipublicae etiam perniciofa est, cum equalitatem dati & accepti non servet, violenter iustitiam, cum necesse sit creditores crescere, debitores minui; omniumque facultates tractu temporis à feneratoribus exhaustantur. Usura creditori & debitori exitialis est.*

Eschiel. 18.
Luc. 6.

Tertul. lib.
de penit. c. 6.

342 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

Nam debitor quidem inopiã atteritur. crederetur autem
 auctens diuitias, & peccatorum accumulatis sibi multi-
 tudinem. Proinde ab initio olim Iudeis crassioribus &
 ruidioribus hoc preceptum Deus dedit: Non faveratis
 fratri ad usuram pecuniam, nec fruges, nec quamlibet
 aliam rem. Quia igitur excusatione digni erunt, qui Iu-
 deis sunt inhumaniore, & post gratiam & tantam
 à Domino misericordiam, inveniuntur ut, qui sub Lege
 fuerunt, inferiores, immo peiores? Mare fenerator est:
 omnium patrimonium tanquam fluxus absorbet. & ipse
 nescit expleri. Mari tamen plerique utuntur ad quæ-
 tum: fenerator nemo utitur nisi ad dispendium: Il-
 lic multorum commodum est, lic uniuersorum naufragium.

Nec verò promissiones obligatorias ad solvendum
 lucrum supra capitale, mitemque usurarium, & fe-
 neratitios contractus excusat consuetudo, quod nempe
 ita fiat in aliquibus civitatibus, provinciis, regionibus.
 Nulla enim consuetudo divina legi derogare, aut ejus
 transgressores excusare potest. Christus Iesus, quem
 audire debemus, & sequi ut legistatorem, magistrum,
 redemptorem ac Dominum nostrum, non dixit, Ego
 sum confutendo; sed, Ego sum via, veritas, & vi-
 ta. Non est hominum opinionibus, non ex moribus &
 consuetudinibus factus, sed ex Dei verbo iudicabimur.
 Sermo quem locutus sum, ille iudicabit eum in vos. I-
 tem dicit. Adversus legem Dei nulla consuetudo præscribere
 potest. De civitatibus igitur & provinciis, in quibus
 consuetudo contractibus usuraria pravitare infectis, in-
 tudique feneratorio, & schedulis atque promissionibus
 obligatoriis, quibus aliquid ultra sortem exigitur, aucto-
 ritatem credit, iure merito dici potest: *Vultis iniquitatem
 & contraditionem invicem? Die ac nocte circumda-
 bit eam super muros ejus iniquitas, & labor in medio
 ejus, & injustitia: Et non deficiet de plateis ejus usura
 & dolus.* Ad quem locum S. Augustinus: *Usura*

FER. II. POST DOM. PALMARUM. 343

& dolus, inquit, non absconduntur saltem, quia mala
 sunt, sed publice seruiunt. Etenim qui in domo aliquid
 mali facit, vel de malo suo erubescit. In plateis ejus
 usura & dolus. Fenus & professionem habet, fenus
 & ars vocatur: corpus dicitur, corpus quasi neces-
 sarium civitati, & de professione sua vellicat impendit:
 usque adeo in plateis est, quod saltem abscondendum
 erat. Cum genibus & lacrymis exclamare cogitur:
 Confutere jura peccatis, & capis licitum esse, quod
 publicum est. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. Lib.
 3. Tract. De Peccatis Cap. vii. ubi de Usura fult dis-
 cutitur, & uberrimam contra hoc immane vitium di-
 cendi argumentum Concionatoribus subministratur.

II. Fur erat, & loculos habens, ea que mittebantur
 portabat. Furti rei sunt mercatores, qui rem plus ju-
 sto pretio vendunt, aut minoris justo emunt. Emptio-
 nes & venditiones citra dimidium iusti pretii, manife-
 ste fraudulentæ sunt & injustæ. Furti rei sunt, qui ven-
 dunt rem aliquam, vel in substantia, vel in quantitate
 seu mensura, vel in qualitate notabiliter deficientem.
 Ne quis supergrediatur, neque circumveniat in nego-
 tiis fratrem suum, quoniam vindex est Dominus. Leges
 quidem humane ad restitutionem non cogunt, nisi
 emptor sit deceptus ultra dimidium iusti pretii quanti-
 tatem: sed lex divina nihil impunitum relinquit, quod
 sit justitiæ contrarium. Unde si in emptione & vendi-
 tione non sit æqualitas justitiæ observata, teneat ille
 qui iusto plus vendidit, vel iusto minus emit, compen-
 sare datum ei qui passus est, secundum legem natu-
 ralem & Evangelicam: *Omnia quaecumque volitis ut
 faciant vobis homines, & vos facite illis.* Vide Lib. 3.
 Theolog. Dogmat. & Moral. Tract. De Peccatis,
 Cap. 6. Art. 5. Regulæ 4. 9. Periculosa Christianis
 negotiatio, si cupiditati obsequantur, malorum om-
 nium radici. Sicut in mediis comparatis lapidum palus
 figitur: sic & inter medium venditionis & emptoris

S. August.
Serm. 41. in
Genes.

Deuter. 23.

S. Ambros.
Lib. de Tobia,
Cap. 1.

Ierem. 17. 48.

Psalm. 146.

S. August.
Serm. 41. in
Psalm. 24.S. Ciprian.
Epist. 11.

Theol. 4. 1.

S. Thomas.
Secunda Secun-
da.

Mach. 7.

Ecclesi. 17.

Ecclesi. 17.

angustiaabitur peccatum. Hinc Deus Tyrium peccata maxima ex parte produsse ex negotiatione significat. In multitudine negotiationis tua repleta sunt interiora tua iniquitate, & peccatis; & ejeci te. Ex rusum; Iniquitate negotiationis tua polluisi sanctificationem tuam. S. Augustinus explicans hunc Versum Psalmi xxx. *Quomodo non cognosce litteraturam, sive (ut ipse legit) negotiationes, inuolui in potentias Domini. Audiuisti, inquit, negotiatores, & mutent vitam. Fraudes tamen, mendacia, perjury, vitia non sunt negotiationis, quæ per se bona est, sed negotiatorum, & fructus cupiditatis. Unde S. Leo ait: Qualitas lucri negotiationem aut excusat, aut arguit: quia est honestus, quæsius & turpis. Pernitentiam Penitentis utilius est dispensata pati, quam periculum negotiationis obstringi: quia difficile est inter euentus vententis, quo commotum non interuenire peccatum.*

III. Fur erat, & lacus habens, ea qua mittebantur, portabat. Furti & rapinæ rei sunt, qui creditores suos fraudant; qui debita non soluant, cum possint; qui prodigalitate, luxu, commellationibus, ludis, facultates suas decoquant, ex quibus dispungere possent aualenium, quo sunt obstricti; qui denique graua in dies debita contrahunt, cum sciant se non esse solvendo. *Manabitur peccator, & non soluet.* Rem alienam invito Domino recitare, nemo futurum esse negaverit. Bona potro creditorum huiusmodi homines retinent ipsi iniuri. Copta illis S. Ambrosius: *Quam deserta est, inquit, ut pro beneficio ei qui te adiunxit, rependa molestiam! Debers, recurrendum est; non redire, inuerecundam. Postulabis dilationem, cum ceperis conueniri in tempore præscripta solutionis, pro penuria afferes tibi: causaberis de tempore, excusationes frues; & contumaciter promiseris, ut in universum fraudare videaris, vix dimidium restituas. De amico inamicum facies, pro honore referes contumeliam, pro be-*

S. Leo Dist. 7. c. 14. de iust. iudic. c. 1. de iust. iudic. c. 1.

P. 6. 7.

S. Ambrosius 11. c. 2. de iust. iudic. c. 1.

neditione maledictum. *Quam hæc opinionem ledant, considera: quam à viro bono discrepent, recognosce. Reddito ergo omnibus debita. Nemini debeatis, nisi Rom. 12. ut invicem diligatis.*

IV. Nemo qui rem alienam accepit aut retinet iniuriis Dominis; nemo furti supradictis, aliisve modis reus; nemo qui grave damnum alteri iniurie, abluendus est, & ad sacram Mensam admittendus, nisi restituerit quod iniuste accepit ac retinet; si tamen restituere potest. Nam sine restitutione nulla huiusmodi hominibus spes salutis esse potest. *Si dixerit impius, inquit Deus, Morte morieris, & egerit penitentiam à peccato suo, feceritque iudicium & iustitiam, & pignus restituerit illo impius, rapinamque reddiderit, in mandatis vite ambulaverit, nec fecerit quidquam iniustum: vita vivet, & non morietur.* A restitutione incipiendam vitam novam, seu veram conversionem, continent sacrum hoc Sapientis oraculum: *Initium vite bona, facere iustitiam, reddendo scilicet unicuique quod suum est.* Hinc incipiendum exemplo suo docuit Zachæus: *Et si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum.* Nulla præter impotentiam sive summam egestatem, iis qui res alienas quolibet modo furripuerunt, aut iniuriis Dominis retinent, suffragatur excusatio, quo nimis restituant absque mora. *Pessimam hominum genus commemorat, cui penitentis medicina omnino non prædest. Si enim res aliena, propter quam peccatum est, cum reddi possit, non redditur, non agitur penitentia, sed fingitur. Si autem veraciter agitur, non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.* Sed si restituerit, inquit, à meo statu excidam, ad extremam egestatem redigar, sicut mei mendicare cogentur. Ad hunc statum per iniustitiam, rapinam, furta, fraudes ascendisti, iustitia postulat te descendas. Si ad egestatem restituendo redigaris, hæc perna dignus es: toleranda est patienter & amplectenda ut salves animam tuam, qua

Ecclesi. 17.

24

Luc. 16.

S. August. 1. 1. c. 1. alii 1. 4.

ON
R

nihil tibi preciosius esse debet; ut Deum tibi reddas proprium; ut eternam damnationem vitas. Si filii tui probi sint & iusti, Deus illis providebit. *Non vidi iustum derelictum, nec semen ejus quarens panem.* Ex rebus alienis providere illis salva iustitia non potes. Id si feceris, tibi, illisque eternam damnationem arcessis. Velles ne ut alii bona tua raperent ad providendum filii tui; Quod igitur non vis tibi fieri, alteri ne feceris. Primum legis nature principium est in Evangelio renovatum. Labora ut victum compares: laborare, & labori assuetere; ab alieno abstinere, verbo & exemplo filios docere. *Qui furabatur, jam non furetur: magis autem laboret, operando manibus suis quod bonum est, ut habeat unde tribuat necessitatem patienti.* Satisfactam, (inquis) elemolynas largiendo pauperibus, facta anniversaria in Monasteriis fundando. Prius restitue, deinde elemolynas erogabis. . . . Es proprius, non ex alienis & male partis facienda elemolyna. *Honora Dominum de tua substantia* (inquit Sapiens) *Dona iniquorum non probat Altissimus, nec respicit in oblationibus iniquorum: nec in multitudine sacrificiorum exuna propitiabitur peccatis. Qui offert sacrificium ex substantia pauperum, quasi qui victimat filium in conspectu patris sui.* Vide Lib. 4. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. 3. Art. 11. Regula 32. De furto lege, Cap. 9. ejusdem Libri, Art. 2. & 3. De restitutione, Art. 6.

Qui rem alienam se non habere, per Dei gratiam agnoscunt, nec damnari grave proximo unquam iudicasse, ante Pascha exanimem num & cupiditate & avaritia, quæ radix omnium malorum est, liberi sint. Hac usurarum, fraudum, omnis generis factorum origo. Hæc miserum Judam ad furum pecunie, Christi & Apostolorum usibus destinare, ad sacrilegam Communionem, ad venditionem Magistri Dominique sui impulit. *Amori pecunie visus est omnis affectus, & anima lucri capula etiam pro exiguo perire non metuit.*

7 fol. 11.

7 fol. 11.

7 fol. 11.

S. Leo Serm. de Pass. Dom.

Nullumque est in illo corde iustitia vestigium, ubi avaritia sibi fixit habitaculum. *Igitur sint mores sine avaritia, contenti presentibus. Ipse enim (Deus) dixit: Non te deseram, neque derelinquam.*

FERIA VI. IN PARASCEVE.

Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplam, ut sequamini vestigia ejus. Qui peccatum non fecit: qui cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur: tradebat autem iudicanti se injuste: qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum, ut peccatis morini, iustitia vivamus: cujus livore sanati estis.
1. Petri II. 21. 22. 32. 24.

Quis passus est? Quid passus? Pro quibus? Propter quid? considerandum. Quis? *Christus, Dei Filius, verusque Deus, Christus Dominus doctus, Dominus virtutum, Rex glorie, Pontifex innocens, impollutus, Sanctus sanctorum: Qui peccatum non fecit.* Quid passus est? Acerbissimos dolores, in anima, corpore, membris, sensibusque omnibus; mortem crudelissimam & ignominiosissimam in Cruce. *Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum.* Pro quibus passus? Pro creaturis suis, pro servis, pro injustis, pro peccatoribus, pro ingratis: *Pro vobis.* Propter quid, quem ob finem passus? Ut nos redimeret, ut nos liberaret, ut nos à morte peccati liberatos ad vitam iustitiam revocaret. *Ut peccata mortui, iustitia vivamus: cujus livore sanati estis.*

Deus & homo Christus verè passus: non tamen passa Deitas. (Lib. 1. Quest. 2. Art. 5. §. 1.) Acerbitas

passionis Christi... Interior animi dolor in Christo gravissimus... Corporis dolores in Christo patiente acerbillimi (*Ibid.* §. 2.)

Mortis genus, quam pro nobis Christus passus est, sui, quem sibi proposuerat, convenientissimum fuit. (§. 3.) Figuris & oraculis Scripturarum mors Christi, generisque mortis, adumbrata & predicta sunt. Figurae, Abel, Isaac, Agnus paschalis, Serpens zaneus, Hirax emissarius, Vacca tala... Prophetarum variis de morte Christi in Cruce (*Ibidem*)... Christi passio & mors voluntaria fuerunt & libera, quamvis praecepto Patris passus & mortuus sit, Patremque metu mortis imminenti oraverit ut ab eo transiret Calix iste. Christus affectus nostros liberrime suscepit... Quas ob causas?... Discrimen inter affectus Christi & nostros. (§. quinto ejusdem Articuli.)

Immensa ex passione & morte Christi beneficia in nos redundant. 1. Liberatio à peccato. 2. Liberatio à diaboli tyrannide. 3. Solutio poenae peccati nostris debita, divinaeque iustitiae placatio. 4. Cali referatio. (§. sexto ejusdem Articuli.)

Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus. Christus in passione sua omnium virtutum exempla nobis dedit... Christi patientis & morientis caritas... Pietatis erga parentes exemplum dedit Christus moriens... Christi patientis & morientis humilitas & obedientia... Christi patientis & morientis mansuetudo. Christi patientis & morientis patientia. (§. septimo ejusdem Articuli.)

Vidimus Jesum, propter passionem mortis, gloria & honore coronatum. Christi Jesu claritas & gloria in passione & cruce promicans, & per passionem crucemque parata. (§. octavo ejusdem Articuli.) In passione & cruce se Deum verum demonstravit... Per passionem & crucem victor diaboli & mortis exiit. (*Ibid.*) Crux Christi, Altare Sacrificii... In Cruce Ecclesia

cum suo Capite Deo immolatus, (*Ibid.* n. 3.) Crux Christi, tribunal judicantis. (*Ibid.* n. 4.) Crux Christi, cathedra docentis, (*Ibid.* n. 5.) Crux Christi, thalamus Sponsi. (*Ibid.* n. 6.) Crux Christi, thronus regnantis. (*Ibid.* n. 7.)

Christus pro peccatoribus passus est, & ad ius quotidie patitur, qui ipsum rursus in semetipso crucifigunt, ut ait Apostolus: *Rursus crucifigentes sibi metipsum Filium Dei, & ostentis habentes.* In Republica Judaeorum, cum inventum fuerat hominis occisi cadaver, & ignotabatur cujus reus, Seniores vicinioris civitatis veniebant ad interfectum, lavabantque manus suas super vitulam placuarem in valle percussam, dicentes: *Manus nostra non effuderunt sanguinem hunc, nec oculi viderunt.* Propitius esto populo tuo Israel, quem redemisti Domine, & ne reputes sanguinem innocentem in medio populi tui Israel. En hominis Dei Jesu Christi crucifixi, corpus mortuum & extinguae. Cuius ejus reum se negat Pilatus, manus suas lavans coram populo: *Innocens ego sum* (inquit) *a sanguine justis hujus.* Reos se negant Judaei: *Non licet nobis* (inquunt) *interficere quemquam.* Accedite, Christiani, accedite: an lavare audebitis manus vestras, & dicere, *Manus nostrae non effuderunt sanguinem hunc?* Peccatum vestrum confitemini ut in hoc generalis Expiationis Felio vobis per ipsum, quem effuditis, Christi sanguinem remittatur. *Sanctum & justum negastis Auctorem vitae interfecistis... Paenitentiam igitur & convertimini, ut deleantur peccata vestra.*

Job. 3. 5.
Deuter. 21.

AR. 1. 16. 15.

DOMINICA PASCHÆ.

Jesum queritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non est hic. Marci xvj. 6.

Ps. 47. 11. **D** Eus noster Deum salvos facienti, & Domini Domini exitus mortis, (ait Rex Propheta.) Christus igitur sub imperio mortis manere non poterat, sed resurgere debebat secundum Scripturas, ut idem Propheta Spiritu Dei afflatus prædixit, Psal. 3. 6. Ego dormivi, & soporatus sum, & exarsivi, quia Dominus suscepit me. Psal. 35. 9. Propter hoc latatum est cor meum, & exultavi lingua mea, insper & caro mea requiescet in spe. Quoniam non dereliques animam meam in inferno, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vite, adimplebis me latitia cum vulnere tuo; delectationes in dextera tua usque in finem. Ideo in monumento alieno, eoque novo sepulchro est Jesus, quia brevi resurrexerat. Etenim tumulus hic paratur, qui sub lege sunt mortis. Vultor mortis tumulum suum non habet. Qua enim communitio tumulo & Deo? Unus ille inter mortuos liber, quotiens sepulchra domus illorum in æternum, in tumulo fuit ad modum transeuntis: Singulariter sum ego, donec transierim, utpote mortem ipsam in sede sua expugnatum, secundum illud Osæ Prophetæ oraculum: Ero mors tua, & mors: mors tuus ero, inferno. Hic fidei nostræ fundamentalis Articulus hodiernâ die vobis explicandus: Tertia die resurrexit a mortuis. Resurrexit propria virtute. Resurrexit primus omnium. Resurrexit tertia die, prout ipse prædixerat. Resurrexit circa diluendum, illucescente jam die. (Lib. 1. Quest. 2. Art. 6. §. 2.)

*S. Ambrosius
Lib. 1. 10
Lectio.*

*Ps. 47. 12.
Ps. 144. 7.
Osc. 2. 14.*

Hoc in Mysterio tria consideranda sunt. 1. Resurrectionis Christi necessitas. 2. Resurrectionis Christi gloria. 3. Resurrectionis Christi fructus & utilitates æternæ.

1. Christum resurgere oportuit, ad divinæ justitiæ commendationem . . . 2. Christum resurgere necesse erat, ad fidei nostræ confirmationem . . . 3. Christum resurgere necesse erat ad sustentationem spei nostræ . . . 4. Christi resurrectioni necessitata erat ad institutionem nostram . . . 5. Necessaria erat ad salutis nostræ consummationem. (Ibid. §. 3.)

II. Resurrexit idem Christi corpus verum . . . Resurrexit Christi corpus integrum . . . Resurrexit gloriosum . . . Christus post Resurrectionem vix ignotici ex carne potest. Quo sensu Christus post Resurrectionem totus Deus? . . . Resurrectio, nova Christi Jesu natiuitas, æternæ generationi maximè affinis. (Ibid. §. 4.)

III. Resurrectionis Christi fructus & utilitates æternæ. Primus resurrectionis Christi fructus, resurrectio corporum . . . Resurrectionis Christi fructus alter, animarum nostrarum resurrectio. (Ibid. §. quinto.) Deus qui suscitavit Jesum a mortuis, vivificabit & mortalia corpora nostra, propter inhabitum autem Spiritum ejus in nobis. Corpus nostrum etiam idem, integrum, gloriosumque resurget, post tres dies mysticos. Vivificabit nos post duos dies, in dextera suscitabit nos, & vivemus in conspectu ejus. Prima dies est passionis, quæ hic in mundo tribulationes varias sustinere nos oportet; gloriamque bonis operibus & patientiâ promereri, sicut Christus meruit gloriam sui corporis, nominisque sui exaltationem patiendo & moriendo. Dies secunda, est dies mortis, quæ in sepulchro quiescendum est usque ad finem sæculi. Tertia dies est resurrectionis generalis, quæ summo mane à somno mortis excitabimur. Pharaonis pincerna in carcere de-

Rom. 8. 11.

Osc. 1. 7.

Genes. 48. 11.

DOMINICA PASCHÆ.

Jesum queritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non est hic. Marci xvi. 6.

Ps. 47. 11. **D** Eus noster Deum salvos facienti, & Domini Domini exitus mortis, (ait Rex Propheta.) Christus igitur sub imperio mortis manere non poterat, sed resurgere debebat secundum Scripturas, ut idem Propheta Spiritu Dei afflatus prædixit, Psal. 3. 6. Ego dormivi, & soporatus sum, & exarsivi, quia Dominus suscepit me. Psal. 35. 9. Propter hoc latatum est cor meum, & exultavi lingua mea, insper & caro mea requiescet in spe. Quoniam non dereliques animam meam in inferno, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vite, adimplebis me latitia cum vulnere tuo; delectationes in dextera tua usque in finem. Ideo in monumento alieno, eoque novo sepulchro est Jesus, quia brevi resurrexerat. Etenim tumulus hic paratur, qui sub lege sunt mortis. Vultus mortis tumulum suum non habet. Qua enim communitio tumulo & Deo? Unus ille inter mortuos liber, quotiens sepulchra domus illorum in æternum, in tumulo fuit ad modum transeuntis: Singulariter sum ego, donec transieris, utpote mortem ipsam in sede sua expugnatus, secundum illud Osæ Prophetæ oraculum: Ero mors tua, & mors: mors tuus ero, inferno. Hic fidei nostræ fundamentalis Articulus hodiernâ die vobis explicandus: Tertia die resurrexit a mortuis. Resurrexit propria virtute. Resurrexit primus omnium. Resurrexit tertia die, prout ipse prædixerat. Resurrexit circa diluendum, illucescente jam die. (Lib. 1. Quest. 2. Art. 6. §. 2.)

*S. Ambrosius
Lib. 1. 10
Lectio.*

*Ps. 47. 12.
Ps. 144. 7.
Osc. 2. 14.*

Hoc in Mysterio tria consideranda sunt. 1. Resurrectionis Christi necessitas. 2. Resurrectionis Christi gloria. 3. Resurrectionis Christi fructus & utilitates æternæ.

1. Christum resurgere oportuit, ad divinæ justitiæ commendationem... 2. Christum resurgere necesse erat, ad fidei nostræ confirmationem... 3. Christum resurgere necesse erat ad sustentationem spei nostræ... 4. Christi resurrectionis necessitas erat ad institutionem nostram... 5. Necessaria erat ad salutis nostræ consummationem. (Ibid. §. 3.)

II. Resurrexit idem Christi corpus verum... Resurrexit Christi corpus integrum... Resurrexit gloriosum... Christus post Resurrectionem vix ignosci ex carne potest. Quo sensu Christus post Resurrectionem totus Deus? Resurrectio, nova Christi Jesu natiuitas, æternæ generationi maximè affinis. (Ibid. §. 4.)

III. Resurrectionis Christi fructus & utilitates æternæ. Primus resurrectionis Christi fructus, resurrectio corporum... Resurrectionis Christi fructus alter, animarum nostrarum resurrectio. (Ibid. §. quinto.) Deus qui suscitavit Jesum a mortuis, vivificabit & mortalia corpora nostra, propter inhabitum autem Spiritum ejus in nobis. Corpus nostrum etiam idem, integrum, gloriosumque resurget, post tres dies mysticos. Vivificabit nos post duos dies, in dextera suscitabit nos, & vivemus in conspectu ejus. Prima dies est passionis, quæ hic in mundo tribulationes varias sustinere nos oportet; gloriamque bonis operibus & patientiâ promereri, sicut Christus meruit gloriam sui corporis, nominisque sui exaltationem patiundo & moriendo. Dies secunda, est dies mortis, quæ in sepulchro quiescendum est usque ad finem sæculi. Tertia dies est resurrectionis generalis, quæ summo mane à somno mortis excitabimur. Pharaonis pincerna in carcere de-

Rom. 1. 11.

Osc. 1. 1.

Genes. 48. 11.

tentus, vidit per somnium tres propagines vitis crelescere paulatim in gemmas, & post flores uvas maturelescere, & sequi uvas exprimere in calicem, & tradere poculum Regi. Quod vitium faustum omen fuit libertatis ipsius pinetura, interprete Joseph. Tres propagines, inquit, tres adhuc dies sunt; post quos recordabitur Pharao ministris tuis, & restituet te in gradum pristinum. Quando in corpore mortis hujus peregrinamur à Domino, velut in carcere sumus. Educ de custodia animam meam ad consistendum vniuersi tuo. Et post educationem animæ, corpus in sepulcro velut carcere tabesceat: verum tertia die recordabitur Christus Rex gloriæ ministris nostris, si tamen fideles serui fuerimus, & restituet nos in gradum pristinum; in Aulam suam nos admittet rediuuos & gloriosos, non ut ipsi calicem porrigamus; sed ut ipse participes nos faciat prælati calicis, inebrians ab libertate domus Dei; & torrente voluptatis nos potet; & ad mensam suam sedentibus deet ut vinum horum cum illo bibamus in Regno Patris sui.

Verum ad vitam & gloriam æternam non resurgunt, sed ad mortem secundam; & in opprobrium sempiternum, illi qui ante finem vitæ hujus non resurrexerunt à peccato, quod est mors animæ. Hæc resurrectio effectus est Resurrectionis Christi, qui traditus est propter peccata nostra, & resurrexit propter justificationem nostram. Spiritus porro resurrectio sex signis sit manifesta. (Lib. 1. Quest. 2. Art. 6. §. 8.)

DOMINICA IN ALBIS.

Post dies octo, iterum erant Discipuli ejus intus, & Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, & stetit in medio, & dixit: Pax vobis. Deinde dicit Thomas: Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum; & noli esse incredulus, sed fidelis. Joan. xx. 26. 27.

Christus Jesus Princeps pacis, qui nasci voluit toto orbe in pace composito, quo nascente Angeli ceciderunt, In terra pax hominibus bone voluntatis, qui Discipulis suis pacem mortuaturus velut supremis testamenti tabulis munus hereditarium reliquit: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: post Resurrectionem suam in medio illorum se siliens, pacem illis ter adprecat & largitur: Pax vobis. Ipsi simul confert Spiritum Sanctum & potestatem remittendi peccata: Accipite Spiritum Sanctum, quorum remissionem peccata, remittentur eis: Quia vera pax in statu peccati haberi non potest. Illis denique vulnera sua ostendit, ac Thomæ palpanda præbet: Vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum. Quia vera pax, quam mundus dare non potest, fructus est passionis & vulnerum Christi, qui sanguinis sui pretio nobis illam comparavit.

I. Pax fructus Spiritus Sancti... Peccatores vera pace frui non possunt... Vera pacis amator, inimicorum ejus amator est... Pacem habet, qui pacem amat... Pax cum Deo, cum nobismetipsis, cum proximis. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Confirmationis, Cap. 3.)

Art. 3. n. 3.) Pax individua iustitiæ comes. Psal. 71.
Orator in diebus ejus iustitia & abundantia pacis.
Psal. 84. iustitia & pax osculate sunt. Mai. 53. Erit
apud iustitia pax. Igitur Fac iustitiam, & habebis pa-

S. August. 20
Enarrat.
in Psal. 14.

cem. Si enim non amaveris iustitiam, pacem non ha-
bebis. Dux amice sunt, tu forte unam vis, & alter-
tam non facis. Nemo est enim qui non vult pacem; sed
non omnes volunt operari iustitiam. Interroga omnes
homines, Vis pacem? Uno ore tibi respondet totum
genus humanum, Opto, cupio, volo, amo. Ama &
iustitiam, quia dux amice sunt iustitia & pax, ipsæ se
oculancur. Si amicam pacis non amaveris, non tea-
mabit ipsa pax, nec veniet ad te: Quid enim magnum
est desiderate pacem? Quivis malus desiderat pacem.
Bona enim res est pax. Sed fac iustitiam, quia iustitia &
pax se osculantur, non litigant. Tu quare litigas cum
iustitia? Ecce iustitia dicit tibi, Ne fureris, & non au-
dis. Ne adulteres, non vis audire. Non facias alteri,
quod tu pati non vis; non dicas alteri, quod & tibi di-
ci non vis. Inimicus est amica mea; dicit tibi pax, quid
tunc queris? Amica sum iustitia, quemcumque invene-
ro inimicum amice mee, non ad illum accedo. Vis ergo
venire ad pacem? Fac iustitiam. Declina à malo,
& fac bonum, (hoc est amare iustitiam;) & cum jam
declinaveris à malo, & feceris bonum, Inquire pacem,
& persequere eam. Jam enim non duam illam querens; quia
& ipsa occurret tibi, ut osculetur iustitiam. Sine carita-
tate nulla pax est. Caritas autem diffusa est in cordi-
bus vestris per Spiritum Sanctum qui datus est vobis.
Ideo pacem cum Spiritu sancto Discipulis suis Chri-
stus impertitur: Pax vobis. Accipite Spiritum San-
ctum.

Psalm. 127.

15.

S. August. 23
in Psal. 127.

200.

S. Ambros.
lib. 3. de Of-
ficio Ministri.
Cap. 1.

Peccatorum falsa pax. Male conscientie pena.
(Lib. 3. Traict. de Peccatis, Cap. 3. n. 6.) Vix beata
non est absque pace. Vix enim potest beatam efficiant
tranquillitatis conscientie, & securitatis innocentia. Idè

Spiritu Sancto per os Salomonis loquente discimus: *Secura mens quasi iuge convolvit.* Hanc pacem Phil-
lippensis optat Apostolus: Pax Dei, quæ exsuperat
omnem sensum, custodiat corda vestra & intelligentiâ
vestrâ in Christo Jesu. Pax Dei, non pax sæculi; pax
corda custodiens, non corrumpens; pax Christi, quæ
omnes animi motus & cupiditates, non modo rationi,
sed legi Dei & gratiæ subiecit, de qua idem Apostolus:
Pax Christi exaltet in cordibus vestris. De qua S. Am-
brosius: Jacob, inquit, petuntis à fratre concordiam,
dormivit in cultris. *Persecutio virtutem habet quietis tran-*
quillitatem & stabilitatem: ideo Dominus dormiit ejus
perfectioribus reservavit, dicens: Pacem meam relin-
quo vobis, pacem meam do vobis. Persecutorum est timor
non facile mundanis moveri, non turbari metu, non
exagitari suspitione, non terrore concepti, non dolore
vexari: sed quasi in hincere iustissimo adversum injur-
gentis flammæ sacrarum procellarum mentem immobi-
lem sua statione placidat. Hoc firmamentum Chri-
stianis mentibus Christus invenit, pacem internam inve-
niens animo probaturum: ut non turbetur cor vestrum,
neque exagitetur animus. Praesens itaque pax est
non perturbari in peccato. Pacem meam do vobis. Non
turbetur cor vestrum, neque formidet. Denique vita
iusti quæta est, iniustus autem inquietudinis & pertur-
bationis plenus est. Itaque amplius suis iusticiam illius
affligitur impius, quam alienis plerique verberatur:
majoresque robices vulnere in ejus animo sunt, quam
in coram corpore qui ab aliis verberantur. Grande est
aliquens intra se tranquillum esse & sibi convolvere.
Forsit pace aut Imperatoris sollicitâ providentiâ, aut
manu militum queritur, aut bellorum prospero cedit e-
venta, aut intermissione aliqua barbarorum, si in se hos-
tili notu sua arma convertant. In ea pace nulla nostra
virtus, sed eventus est. Certe gloria pacis illius ad Im-
peratorem referatur: istius pacis fructus in nobis est.

Prov. 11. 11.

Philipp. 4.

Coloss. 3.
S. Ambros.
lib. 2. de
off. Ministri.
cap. 1.

1. Jo. 14.
27.

1. Jo. 14. 17.

que est in mentibus singulorum, qua tenetur affectibus. Ipsius pacis major est fructus, quo spiritalis nequitia tenementa, quam quo arma hostilia repelluntur. Ista pax subtilior, qua corporalium passionum excludit illecebras, perturbationesque mitigat, quam ea qua barbaricos sedat incurfus. Plus est enim clausi intra te hosti resistere, quam remota.

Discipulis suis pacem adprecatus est Christus, cum intus essent. Pacem non habemus, nisi intus in anima nostra stet Christus, illicque nos colligamus, non extra divergemur. Columba pacis præco ramum virentis oliuæ ad Noë deferit in Arcam. Si pacem habere vis, intra de te in Arcam, hoc est, In te ipsum intra, in tuam mentem, in tua anima principale: ibi salus est, ibi gubernaculum, foris diluuium, foris periculum.

Peccator pacem habere non potest, nisi penitentiam egerit, ac remissionem peccatorum obtinuerit. Merito esse dicitur Sicut dormiens in medio mari, & quasi sepius gubernator amisso clauo. Nam sicut dormiens inter procellas propior est periculo quam vigilans, ita qui plagas conscientie non sentit, magis periclitatur, quam qui illis cruciatur. Peccatoris ita lapsi, nec ullos conscientie stimulos sentientis, figura erat Jonas. *Facta est tempestas magna in mari, & navis periclitabatur conteri...* Et Jonas dormiebat sopore gravi. Peccator fugit a facie Dei sicut Jonas, sed fugit in Tharsis, id est, totum se mundanis gaudiis ac delectationibus immergit. Tharsis enim, s. Hieronymo interprete, idem est ac Contemptatio gaudii. Dormit sopore gravi, peccatorum fumo crassique vaporibus, sensuum spiritualium hominis interioris intercludentibus officia. De illius salute actum est, nisi gubernator navis, id est, divina gratia accedat, & securè adeo ac periculose quiescentem à somno excitet. Et accessit ad eum gubernator, & dixit ei: Quid tu sopore deprimeris? Surge, invooca Deum tuum. Necessè est ut gratie consentiat libertas

S. Ambrosius
Lib. 4. de
officiis
Cap. 11.

Prov. 27. 14.

Jonas 1.

ad sortem super peccata mittendam, ut cognoscatur propter quæ potissimum orta sit tempestas divine ultionis peccatori imminens. Et dixit vir ad collegam suum: Venite, & mittamus sortes, & sciamus quare hoc malum sit nobis. Et miserunt sortes, & cecidit sortis super Jonam, & dixerunt ad eum: Quod est opus tuum? Denique peccatum in mare projiciendum, & aquis amaris penitentiae submergendum est, ut sedet tempestas. Et tulerunt Jonam, & miserunt in mare, & stetit mare à furore suo.

In adversis rebus tranquilli esse non possumus, nisi mundam & puram conscientiam habeamus. Jacob post cladem Sichemitis à filiis suis illatam, dixit illis: Turbasti me, & odiosum fecistis me Chananeis & Pherezæis habitatoribus terra hujus. Nos pauci sumus: illi congregati percutient me, & delebor ego & domus mea. Sed contra hos terrores una illi videtur sacra anchora, suorum conscientia. Quamobrem hanc emundari jubet ac purgari, ut ad illum confugiant. Abjicite Deus alienos qui in medio vestri sum, & mundamini ac mutate vestimenta vestra. Surgite & ascendamus in Bethel, ut faciamus ibi altare Deo, qui exaudivit nos in die tribulationis meae. Quid subinde Jacob timere desinit, timere incipit. Cumque profecti essent, terror Dei invasit omnes per circuitum civitates, & non sunt ausi persequi recedentes. Unde tam subita mutatio? Ex conscientiarum expiatione. Sic ascenditur in Bethel, id est, in domum Dei.

It. Pacem vulneribus suis & sanguinis sui pretio nobis Christus Jesus comparavit, Delens quod adversus nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, assignens illud Crucis: & exposuit principatus & potestates, traducit confidenter, palam triumphans illos in semetipso. Passionem pertulit, vulnera suscepit, mortem subit, ut nos Deo reconciliaret, Pacificans per sanguinem crucis si-

Genes. 34. 20.

Genes. 28. 2.
et 11.

Romanus
Lib. 1. in Ge-
nes. Cap. 22.

Coloss. 2. 14. 15.

Coloss. 1. 20.

ve que in terris, sive quæ in caelis sunt. Et vos cum esse-
tis aliquando alienati, & inimici sensu in operibus ma-
lis: nunc autem reconciliati in corpore carnis ejus per
mortem, exhibere vos sanctos & immaculatos & irre-
prehensibiles coram ipso. Vulnerum cicatrices in corpore
redemptivo & gloriose servavit Christus Jesus, ut eas Patri
ostendens, pro nobis interpellaret. Vulnera suscepta pro
nobis celo inferre voluit, abolerè voluit, ut Deo Patri
nostra prelia liberatiis ostenderet. Quot vulnera, tot
ora, misericordiam & pacem pro nobis postulancia. Ac-
cessitque ad testamenti novi mediatorum Jesum, & san-
guinis asperersionem melius loquentem quam Abel. Sanguis enim Abel vindictam adversus fratrem: sanguis
Christi misericordiam pro iis qui ipsum effuderunt, postu-
lar. Vulnera denique Christus ostendit Thomæ Ap-
ostolo, non solum pro ipso, ut dubitationis ejus &
incredulitatis vulnus lauet, sed pro omnibus Christia-
nis, ut adoratorum vulnerum igitur pacem, quan-
tum fieri potest, cum omnibus hominibus habeamus.
Et latere, ex eodem Jesu Christi caritatem habuimus.
Et proximos nostros, etiam inimicos diligamus. Quan-
tum in nobis est, cum omnibus hominibus pacem habean-
tes. Non sit pax simulata, sed vera, pax sine inimi-
citiis. Ignoramus absque caritate pacem, sine pace com-
munionem. Si offers manus tuam ad altare, & recorda-
tus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te,
dimittes ibi manus tuam, & vade prius reconciliari fra-
tri tuo, & tunc veniens offeres manus tuam. Si Mu-
nera nostra absque pace offerre non possumus: quanto
magis & Christi corpus accipere? Cum his ipsis qui
oderunt pacem, sumus pacifici. Cupiditates resecemus,
quæ discordiarum & litium sunt fomites. Alter alterius
onera sustentemus in caritate Dei & patientia Christi,
susceptemus ad caelestem Jerusalem, de qua dictum est
à Propheta: Qui posuit finem tuos pacem. Modis de-
sideramus pacem, quam hic habemus in ipse. Adhuc e-

S. August.
lib. 4. in
Genesim.

lib. 1. 14.

Rom. 11.

Matth. 7.

E. Matthei.
lib. 14.

E. Gal. 14.

min in nobis ipsis qualis pax? Caro concupiscit adver-
sus spiritum, & spiritus adversus carnem. Ubi plena
pax in uno homine? Quando erit plena in uno homine,
tunc erit plena in omnibus civibus Jerusalem. Quando
erit plena pax? Quando corruptibile hoc induerit incorru-
ptionem, & mortale hoc induerit immortalitatem: tunc
plena pax, tunc firma pax: nihil litigat adversus a-
nimam in homine, non ipsa adversum se, ex quadam
parte sancta: non carnis fragilitas, non inigentia
corporis, non fames, non sitis, non frigus, non aestus,
non lassitudo, non ulla insipia, non provocatio rixæ,
non certe ipsa sollicita cavetela & vitandi inimici & di-
ligenti. Hac omnia, Fratres mei, litigant adversum
nos, nondum est plena & perfecta pax. Ubi perfecta pax,
ubi perfecta jucunditas, ubi laus sine despectu, amor sine
scandalo, fructus sine timore, vita sine morte.

S. August.
in hunc lib.
Galat. 5. 17.

1. Cor. 15. 54.

S. August.
in Psal. 119.

DOMINICA II. POST PASCHA.

Ego sum Pastor bonus. Cognosce oves meas, &
cognoscunt me meæ... & animam meam pono
pro ovibus meis. Joan. x.

Pastorem illum se esse declarat Christus, de quo
vaticinati sunt Prophete, venturum aliquando
Pastorem, qui proprias suas oves, non alienas sit pas-
citurus. Hinc Jo. 10. 11. Ecce Dominus Deus in forti-
tudine venit, & brachium ejus demittetur: Ecce
merces ejus cum eo, & opus illius coram illo. Sicut Pas-
tor gregem suum pascet: In brachio suo congregabit
agnos, & in sinu suo levabit, fatus ipse portabit.
Ezech. 34. 11. & seqq. Hæc dicit Dominus Deus: Ec-
ce ego ipse requiram oves meas, & visitabo eas: Sicut
visitat Pastor gregem suum, in die quando fuerit in
medio ovium suarum dissipatarum, sic visitabo oves

meas, & liberabz eas de omnibus locis, in quibus dispersa fuerint in die nubis & caliginis & educam eas de populis, & congregabo eas de terris, & inducam eas in terram suam, & pascam eas in montibus Israel, in rivis, & in omnibus sedibus terre. In pascebo uberrimis pascam eas, & in montibus excelsis Israel erunt pascua earum. . . . Ego pascam oves meas, & ego eas accubare faciam, dicit Dominus Deus. . . . Salvabo egerem meum, & non erit ultra in rapinam. . . . Et suscitabo eis Pastorem unum, qui pascat eas, servum meum David: id est, Christum filium David. Jamdud enim David obierat, cum huc Ezechiel yaticinatus est. Christus igitur bonus ille Pastor, in quo omnes Pastoris optimi dotes & caetera cetera continentur. Nos oves ejus sumus: dare igitur debemus operam ut nulla nobis ovium proprietates desit.

1. Bonus pastor animam suam dat, id est, vitam exponit pro ovibus suis. Christus pro nobis mortuus est, non necessitate, sed libertatis voluntate, ut suum ergo oves suas amorem opere ipso comprobaret. Ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a me ipso, & potestatem habeo ponendi eam: & potestatem habeo iterum sumendi eam. Quod ab Isaia prae dictum: Oblatus est (inquit) quia ipse voluit. Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret. Sic oves suas Christus dilexit, ut se ipsum pro illarum salute morti traderet. Sic vicium illum diligimus, ut pro illo morti parati simus. Ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis. David cum populum suum pascit, quam praesulis Dei flagellis egerat, plebs cernere, ad Dominum clamavit: *Peccator, obsecro, manus tua contra me & contra domum patris mei. Pro populo tuo morti paratus erat. Quid mirum? Ipse enim peccaverat, non populus: Ego sum qui peccavi: ipsi*

qui oves sunt, quid fecerunt? Contrarium in Christo accidit: oves peccaverant? Pastor bonus pro illis vitam suam dedit, & quidem ut vitam haberent meliorem. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant. . . . Ego vitam eternam dabo. Neque intuitu alicujus commodi atque utilitatis, quam ex ovibus perciperetur esset, sed gratis pro ovibus suis vitam dedit. Quaramus & nos non quae nostra, sed quae Jesu Christi. Illum gratis amemus, qui sustinuit in assumpta carne incommoda nostra, passionem, mortem; & hoc totum non propter se, sed propter nos, ut redderet nos incolames de infirmis, coheredes de extraneis, liberos de servis.

Bonus Pastor oves sollicitè custodit, earumque saluti invigilat. Mercenarius fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ovibus. Christus vero suas oves non deserit. Proprias oves vocat nominatione, & educit eas. Cum illis est omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. Illas novit, illas pascit, illas tuetur ac defendit. Quis Pastor oves proprio pascit sanguine? Et quid dico, Pastor? Mater ut plurimum filios alius nutricibus alendis tradunt: Christus proprio nos sanguine pascit in sanctissimo Eucharistiae Sacramento. Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascuae ibi me collocavit. Super aquam refectionis edocavit me. Deduxit me super fontem justitiae. Nam esset ambularem in medio umbrae mortis, non timebo malis, quoniam tu mecum es. Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Parasiti in conspectu meo mensam adhoris eos, qui tribulant me. . . . Et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vitae meae. Omnibus Sacramentis suis adest bonus ille Pastor & Episcopus animarum nostrarum. Hic est qui baptizat, hic qui absolvit, hic qui corpus ipse suum consecrat & porrigit invisibiliter, cum Sacerdos facta haec ministeria visibiliter peragat. Aeternus enim ille Sacerdos est secundum

S. Bernard.
Serm. de
Cena Dom.

Psal. 133.

1. Peti. 2. 911.

ordinem Melchisedech, cui nemo succedit, cum semper vivat, suoque semper Sacerdotio per Ministros suos fungatur in terris, & per se ipsum in caelis ad Patris dexteram. Et alii quidem plures facti sunt Sacerdotes, idcirco quod morte prohiberentur permanere: hic autem es quod maneat in aeternum, sempiternum habet Sacerdotium. Unde & salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum: semper vivens ad interpellandum pro nobis. Unus ille bonus Pastor, cujus omnes pastores boni membra sunt. Unum caput, unum corpus, unus Christus. Ergo & Pastor pastorum, & pastores pastorum, & oves cum pastoribus sub pastore. Quid sunt haec, nisi quod ait Apostolus? Sicut enim corpus unum est, & multa membra habet, omnia autem membra corporis, cum sint multa, unum est corpus, sic & Christus. Ergo merito Christus habens in se omnes Pastores bonos, unum commendat, dicens: Ego sum Pastor bonus. Ego sum, Unus sum, unicus meum in unitate usum sunt. Qui contra me pascit, contra me pascit. Qui mecum non colligit, spargit.

Bonus Pastor oves errantes quaerit, & ad ovile adducit. Ita Christus: Alias (inquit) oves habes, quae non sunt de hoc ovile, & alias oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ovile, & unus Pastor. Loquebatur primo ovili de genere carnis Israel. Erant autem alii de genere fidei ipsius Israel, & extra erant adhuc, in Gentibus erant, praedestinati, nondum congregati. Hos noverat qui praedestinaverat: noverat qui redimere sanguine suo fuso venerat. Videbat eos nondum videntes eum: noverat eos, nondum credentes in eum. De his scribit Apostolus: Nolo vos ignorare, fratres, mysterium hoc, quia caecitas ex parte contingit in Israel, donec plenitudo gentium intraret.

Oves errantes, peccatores ex omni gente quaerit Pastor bonus, & quamlibet ovem errantem cum inven-

rit, imponit in humeros suos gaudens, & ad gregem reducit. Erravit sicut ovium quae perierit: quare servum tuum Dominum.

II. Ovium sanctorum proprietates & dotes, bonus ipse Pastor nobis exponit. Cognosco meas, & cognoscant me mea: non sterili cognitione: multi enim dicunt, Domine, Domine: qui a dextris boni Pastoris inter oves non erant, & quibus dicit: Non novi vos, discite a me male dicit: sed cognitione amorem ipsiantem, sicut Pat. aeterni cognitio Verbum patris, non qualecumque, sed spirans amorem. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem. Quia pastorem cognoscunt oves, vocem ejus audiunt, & illum sequuntur. Sic (ait Christus) Oves mea vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me. Oves Christi vocem ejus audiunt in Scripturis sacris loquentis, per os SS. Evangelistarum & Prophetarum; in Ecclesia per os Pastorum quos constituit in consummationem sanctorum, in opus ministerii, in edificationem corporis Christi: Vocem denique ejus audiunt ad cor suum per inspirationes gratiae suae loquentis: & respondent, Inquire Domine, quia audit servus tuus. Audiam quia loquatur in me Dominus Deus. Non solum vocem Christi oves ejus audiunt, sed ipsum sequuntur quocumque ierit, id est, imitantur ejus mansuetudinem, patientiam, beneficentiam. Mansuetudo proprietatis ovium, virtus Christianorum. Christianus nullus est hostis (ait Tertullianus) Patientia mansuetudinis in ovibus comes. De Christo praedictum est & in ipso impletum: Sicut ovium ad occisionem ducatur, & quasi agnus coram tendente se abscisset. De Christianis Apostolus scribit: Quia propter te mortificamur tota die, assilimur sanna: sicut oves occisionis, sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos. Rerum terrenarum iacturam velut lanae superfluae tonsionem patiuntur. Superfluae rerum temporalium sine sensu praeciduntur illis qui habent cor-

2. ad. 17.
1. ad. 17.

Eph. 4. 12.

1. Reg. 1. 6.
2. ad. 1. 6.

1. ad. 17.

1. Reg. 1. 6.

1. ad. 17.
1. ad. 17.

de in Dominus. Persecutor acuat novacula quantum potest; *Ablaturus est superflua temporalia, numquid necessaria sempiterna? ... Sicut novacula acuta fecit dalm. Oves benefica sunt, & admodum utiles humano generi. Christianus, quantum potest, proximis utilis, nemini incommodus & infestus esse debet; eam christi-entibus, nudis vestimentum praebere, omnes juvare. Nihil frigidius Christiano alio non fervante. Nec arbores infructuosas in hortu suo, nec oves steriles nemibique utiles in ovili suo vult Christus. Tales sunt qui solum considerant & quaerunt quae sua sunt. Tales sunt quos non aluerunt Christum. Vide enim horum nulli impropere sua peccata, non quod scortati sint, non quod pejerarint, sed quod alteri non fuerint utiles. Talis eras qui talentum defoderat, irprehensibilem quidem exhibens vitam. Qui autem alii non est utilis, ac mihi, quomodo erit Christianus?*

Par. 1.
Christ. 12. m.
22. in. Ait.

IN EADEM DOMINICA.

Ego sum Pastor bonus ... Oves meae vocem meam audiunt & sequuntur me. Joan. x.

Pastorum erga oves officia. Triplex pascendi modus. 1. Pastores pascere debent oves *Exemplo conversationis. 2. Verbo praedicationis. 3. Fructu erantiam.* (Lib. 4. Cap. 6. Art. 2. §. 2. cui titulus est, *Pastorum erga oves officia.*) Attendite vobis quicumque opus ministerii hujus sortiti estis; attendite, inquam, vobis, & prenoato deposito quod vobis creditum est. *Civitas est, vigilate ad custodiam, concordiamque Sponsa est, studete ornari. Oves sunt, intendite pasci. ... Ad solam civitatis custodiam, ut quantum facti est procurare, opus est vero foris, spirituali, fidelis foris ad propulsandas injurias, spirituali ad deprehen-*

S. Bernard.
Serm. 16. tit.
Civitas.

endat infidias, fideles qui non qua sua sunt querat. Porro autem ad mores honestandos vel corrigendos, (quod utique ad decorem pertinet Sponsae) quis non liquido agnoscat pernecessarium fore cum multa quidem diligentia disciplina censuram? Eapropter omnis cui hoc opus incumbit, oportet ferventis zeli illo quo accensus praecipuus ille emulatur Sponsa Domini aiebat: *Amulor vos Dei amulatione: depondi enim vos uni 1. Cor. ii. viro virginem castam exhibere Christo. Jam quomodo in pascha divinorum Eloquiorum educet greges dominicos Pastor idiota? Sed & si doctus quidem fuerit, non sit autem bonus, verendum ne non tam nutriat doctrina verbi, quam sterili vita noccat.*

II. Ovium erga Pastores officia. Plebs Christiana Pastores suos revereri debet ac diligere. 2. Pastoribus suis, quae ad vitae usus necessarios requiruntur, abunde, libenter, & ex animo subministrare. 3. Obedientiam in omnibus quae ordinem & disciplinam Ecclesiae ac bonum salutis aeternae spectant, exhibere. (Lib. 4. Cap. 6. Art. 1. §. 3.)

DOMINICA III. POST PASCHA.

Modicum & jam non videbitis me: & iterum modicum & videbitis me; quia vado ad Patrem ... Amen, amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos; mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Joan. xvj.

IN hujus mundi peregrinatione & exilio, cujus tempus modicum & breve est, consolari & sustentare nos debet spes certissima visionis Dei, ad quam suspirare & viribus totis tendere debemus. 2. In rebus

adversis, erumnis, calamitatibus, quæ Christiano-
rum iustè viventium pars sunt in hoc mundo, consolati-
onem nos debet expectatio gaudii purissimi, inveniendi,
perpetui, quod testatur notæ succeder.

I. Vita hæc mortalis peregrinationis nostre tempus
est; mundus, exilii locus; cælum patria. *Comitabilis*
nobis erant iustificatioes tuæ in loco peregrinationis
meæ (sic Propheeta Ro.) Abraham fide demoratus
est in Terra repromissionis, tanquam in aliena, in casu-
lis habitans, cum Isaac & Jacob, coheredibus repromis-
sionis eiusdem. Expectabant enim fundamenta ha-
bentem civitatem, cuius artifex & conditor Deus. . .
Confitemur quia peregrini & hospites sunt super ter-
ram. Quoniam hæc dicunt, significante se patriam in-
quirere. Et si quidem ipsius meminissent, de qua exie-
runt, habebant utique tempus revertendi. Nunc autem
meliozem appetunt, id est, celestem. Ideo non confun-
ditur Deus vocari Deum eorum: parat enim illis civi-
tatem. Si patriam amamus, exilium à patria celesti
magna nobis poena esse debet. Ad illam itaque suspirare
debemus, quandiu vitam hæc mortalem agimus.

Super flumina Babylonis illic sedimus & flevimus, dum
recordarimur tui, Sion. Eui corpus nostrum in
Babylonia teneatur, cor nostrum ad Ierusalem præmi-
tatur. *Qui non genuit ut peregrinus, non gaudebit ut*
civis. . . Cui peregrinatio dulcis est, non amat patriam:
si amara peregrinatio, tota die tribulatio. Idem Iesus
Apostolus ait: *Quia hæc locutus sum vobis, tristitia im-
pescit cor vestrum.*

Plura de hoc argumento habes (*Lib. 1. Quest. 2.*
Art. 13. §. 9. n. 3. 4. & 5.) *Quæ sunt flumina*
*Babylonis, & quid est nostram fidem & fieri in reor-
datione Sion? Si enim civis inde sumus, non tantum*
hoc cantamus, sed & agimus. Si civis sumus de Ier-
usalem, id est, de Sion, & in ista vita, in ista con-
fusione lætali hujus, in ista Babylonia non civis habi-

tamus, sed captivi detinemur, oportet ut non tan-
tum illa decanemus, sed & faciamus affectu cordis
pio, religioso desiderio æternæ civitatis. Habet &
hæc civitas quæ Babylonia dicitur, amatores suos
consulentes paci temporali, & nihil ultra speran-
tes, totumque gaudium suum ibi figentes, ibi inveni-
entes, & videmus eos pro Republica terrena plurimum
laborare; sed & in ea quicumque fideliter versantur, si
non ibi appetant superbiam, sed potius am elationem o-
cholamque jactantiam, fed vetam fidem exhibeant,
quam possunt, quandiu possunt, quibus possunt, ad
quantum vident terrena, & ad quantum intelligunt
speciem civitatis; non eos sicut Deus perire in Babylonia:
præsumavit enim eos cives Ierusalem. Intelligit
captivitatem eorum Deus, & ostendit illis aliam civi-
tatem, cui verè debeant suspirare, pro qua debeant
cuncta omnia, ad quam capiendam debeant cives suos
secum peregrinos, quantum valeant, adhortari. *Super*
flumina Babylonis illic sedimus & flevimus, dum
recordarimur tui Sion. Flumina Babylonis sunt omnia
quæ hic amantur & transunt. . . Cives sanctæ Ierusa-
lem intelligentes captivitatem suam, attendant huma-
na vota, & diversas hominum cupiditates hæc atque il-
lac rapientes, trahentes, impellentes in mare: vident
hæc, & non se mittunt in flumina Babylonis; sed se-
dent super flumina Babylonis, & flent vel illos qui rap-
iuntur, vel se ipsos qui in Babylonia esse inveniunt,
sedentes tamen, hoc est humiliati. Super flumina Bab-
ylonis illic sedimus & flevimus, dum recordarimur
tui Sion. O Sancta Sion, ubi totum stas, & nihil fuisti,
quis nos in ista præcipitavit? Quare dimisimus Condi-
torem tuum & societatem tuam? Ecce inter fluenta &
labentia constituti, vix quisquam captus à flumine, si
tenere lignum poterit, evadet. Humiliati ergo in cap-
tivate nostra sedemus super flumina Babylonis, non
nos audeamus in illis fluminibus præcipitare; nec nos ut

Ps. in.

M. C. N.

Ps. 137.

S. August.

in Ps. 137.

in Ps. 137.

S. August.

in Ps. 137.

Ps. 137.

audemus in nostræ captivitatis malo atque tristitia superbe erigere, sed fideamus, & sic fletus. Multi sunt Betti Babylonio, quia & gaudent gaudio Babylonio. Qui gaudent lucis, & fient damnis, utrumque de Babylonia est. Flete debes, sed recordando Sion. Si recordando Sion fies, & quando tibi secundum Babyloniam bene est, oportet ut fletas. Ita affecti esse debent veri Christi Discipuli. Sed quis loquens sanis vobis, tristitia implevit cor vestrum. O par illa, quam videbimus apud Deum; o illa sancta equalitas Angelorum; o illa visio & spectaculum pulerum! Ecce in Babylonia pulchra sunt quæ tenent; non teneant, non decipiant. Aliud est solium captivorum, aliud gaudium liberorum. Sic veri Christi Discipuli in hoc exilio gemunt & suspirant, quia tamen modicum & breve tempus est peregrinationis illorum, hoc tamen modicum longum videtur Deum amantibus. *Audemus & bonam voluntatem habemus magis peregrinari à corpore, & presentes esse ad Dominum.* Consoletur nos interim spes certissima visionis Dei, quam promisit diligentibus se, cuius & pignus nobis dedit, Spiritum sanctum suum. *Modicum, & non videbitis me; & iterum modicum, & videbitis me.*

II. *Florabit & fletis vos: mundus autem gaudebit.* Hæc fors Discipulorum Christi. Una ad eandem via crux est. Una ad gaudium Domini sempiternum via, tristitia est secundum Deum, quæ vitam operatur. Mundi amatores, qui sæculi gaudia contemnantur, qui ludis, spectaculis, choris, luxu, ædium & pretiosæ suppellectilis magnificentia, vestium splendido ornatu, opiparis conviviis, jucundis societatibus, cæterisque sui sensuum oblectamentis amant, Christi Jesu Discipuli non sunt. *Mundus gaudebit; vos autem contristabimini.* Hinc Apostolus: *Nemo, inquit, moveatur in tribulationibus istis: Ipsi enim scitis quod in hoc positi sumus.* Hæc est ad vitam, ad gloriam, ad gau-

gaudium Domini unica via: *Si cotamortui sumus, & convivemus: si sustinebimus, & conregnabimus.* Afflictiones, calamitates, rerum temporalium damna, mors carissimorum, morbi, inimicorum calamitæ, detractiones, convicia, persecutiones, oppressiones, disciplina sunt patris nos amantis, nobisque hereditatem & gaudium, quod nemo à nobis auferet, parantia. Hæc nostra debet esse consolatio. Et obliti estis consolationis, quæ vobis tanquam filiis loquimur, dicens: *Fili mi, noli negligere disciplinam Domini: neque fatigeris dum ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem filium quem recipit.* In disciplina perseverate. Tanquam filiis vobis offert se Deus: quis enim filius quem non correxit pater? Quod si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes: ergo adulteri, & non filii estis. Deinde patres quidem carnis nostræ eruditores habuimus, & reverebamur eos: non multo magis obtemperabimus Patri Spirituum, & vivemus; Et illi quidem in tempore paucorum dierum, secundum voluntatem suam erudiebant nos: Hic autem ad id quod utile est, in recipiendo sanctificationem ejus. Omnis autem disciplina, in presenti quidem videtur non esse gaudii, sed majoris: postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddet iustitiam. Appositè ait Apostolus: *Videri non estis gaudii, sed majoris: quia non solum tristitia presens & tribulatio iustorum pariter acceritum, quod ab ipsis nemo tollit, sed & in presenti gaudium interius, qui fructus est Spiritus Sancti.* *Omne gaudium* (inquit alter Apostolus) *existimate fratres mei, cum in tentationes varias incidieritis: scientes quod probatio fidei vestre patientiam operatur. Patientia autem opus perfectum habet: ut sitis perfecti & integri, in nullo deficientes.*

Hinc rursus S. Paulus: *Quasi tristes* (inquit) *semper autem gaudentes.* Verum gaudium, tristitia ima-

S. August.
Enchiridion
lib. 11.
Serm. 2.

570 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

go. Tristitia nostra habet quasi; gaudium nostrum non habet quasi; quia in spe certa est. Quare tristitia nostra quasi habet? Quia sicut somnus transiet, & dormiuntur recti mane. Novit enim Caritas vestra, quia qui somnum indicat, addit quasi. Quasi sedebam, quasi loquebar, quasi prandebam, quasi equitabam, quasi disputabam. Torum quasi; quia cum evigilaverit, non invenit quod videbat. Quasi thesaurum inveneram, dicit mendicis. Si quasi non esset, mendicus non esset, sed quia quasi erat, mendicus est. Itaque modo quidam letitias seculares oculos aperijunt, & cor claudunt, transit quasi torum, & venit verum ipforum. Quasi ipforum felicitas est saeculi, verum ipforum poena est. Nostrum autem quasi, tristitia est; gaudium non est quasi. Non enim ait Apostolus, Quasi gaudentes, semper autem tristes; aut, quasi tristes, & quasi gaudentes; sed ait Quasi tristes, semper autem gaudentes. In hac vita labor, pressura, tribulatio, tentatio, nihil aliud sperest. Ubi gaudium? In spe futura. Tristitia vestra vertetur in gaudium. Oculos non vis habere nisi in praesentia; Futura promittit qui resurrexit, pacem in hac terra, & requiem in hac vita non promittit. Omnis homo requiem querit, non rem querit, sed non in regione sua illam querit. Non est pax in hac vita, in calo nobis promissum est quod in terra querimus: in futura saeculo promissum est, quod in isto saeculo querimus, gaudium quod nullius admixtione tristitiae perturbari unquam possit. Tristitia vestra vertetur in gaudium, & gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

Jan. 16. 11. 12.

Mulier quem parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem pepererit puerum, iam non meminit pressurae propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos parit nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Scilicet, (ut ait Apostolus) Omnis creatura ingemiscit & parit ut

DOMINICA III. POST PASCHA. 571

que adunt. Non solum autem illa, sed & nos ipsi primitiam Spiritus habentes, & ipsi intra nos gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes, redemptionem corporis nostri. Patrimur iterum, donec Christus in nobis perfecte formetur. Parturitio haec est divinae gratiae & libertatis nostrae. Verus homo corrumpitur, novus homo renouatur de die in diem. Id sine magno dolore naturae, cui vis inferenda est, fieri non potest. Hinc illud Propheta: Non morietur a generatione in generationem sine malo. Verum brevis est tristitia, gaudium aeternum erit: Id quod in praesenti est momentaneum & leve tribulationis nostrae supra modum in sublimitate aeternae gloriae ponderatur in nobis.

Gal. 4. 19.

Psal. 16. 4.

1. Cor. 4. 17.

IN EADEM DOMINICA.

Mundus gaudebit, vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

Gaudium mundi breve, inane, aeterno luctu excipendum. Gaudium hypocrite adinstar panis (ait S. Job.) Domus eorum secura sunt & pacate, & non est virga Dei super illos... Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Gaudium spirituale in Deo & de Deo, verum, sincerum, perpetuum. Meliora sunt ubera tua vino, ait Sponsus caelestis. Vinum, carnis mundique voluptates: ubera, spirituales consolationes & delicias significant. Eadem verba usurpant eodem affectu omnes Animae sanctae. Carnis (inquunt) voluptatem, qua paulo ante tanquam vinum vitium lenobamur, vincunt ut quas tua nobis ubera stillas, delicias spirituales. Et pulchre vino comparant carnalem affectum. Ut enim uva semel expressa non habet jam quod denuo fundat, sed perpetua ariditate damnatur: sic caro in pressura mortis ab

Job. 20. 16.

& Job. 20. 2.

Casti. 1.

S. Bernard.

Armo. 2. in

Casti.

Ips. 41. 6.

omni profusus sua delectatione sicatur, nec ultra reu-
rescit ad libidines. Unde Propheta: *Omni caro sanam,*
& omnis gloria ejus tanquam flos agri, Exsecratum est
sanum, & cecidit flos. Nec carne tantum sed & mundo
competit illa propositio; siquidem & ipse transit & con-
cupiscentia ejus. Et cum omnia que in mundolunt fi-
nem habeant, finis eorum non erit finis. *Verum ubera*
non sic. *Hæc enim cum exhausta fuerint, rursum de fon-
te materni pectoris sumunt quod propinquit iugentibus.*
Merito proinde meliora carnis sacrorum amore asseruntur
ubera Sponsæ, quæ nullo unquam lactentium numero
arescunt, sed semper abundant de visceribus caritatis ut
iterum fluant. Cruces quidem interiores, desolationes,
ariditates Animæ sanctæ interdum patiuntur, Deo illis
sensibilia solatia ad tempus subtrahente, & paululum
se abscondente: sed hanc tristitiam majori celestium
deliciarum sanore postea compensat. *Modicum, & non*
videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me . . .
Tristitia vestra vertetur in gaudium.

Genes. 44.
& c.

Joseph Aegypti Protex probare voluit an fratres sui
verè patrem diligenter, & an redire vellet relicto in
vinculis Benjamin, quæ unâ te summam calamitatem
eos patri allaturus prævidebat. Dicente enim Iuda, *Om-*
nes serui sumus Domini mei, & nos & apud quem in-
uentus est scyphus: dixit Joseph, Absit à me ut sic
agam: qui servatus est scyphum ipse sit servus meus:
vos autem abite liberi ad patrem vestrum. Sed cum Ju-
das longè habita oratione tandem concluderet, se po-
tius mansurum in ministerio Joseph, rogaretque ut
Benjamin cum fratribus suis ad patrem redire permitte-
ret, alioqui præ matre moriturum. *Non enim, in-*
quit, passum redire ad patrem meum absente puero:
ne calamitatis qua oppressura est patrem meum, testis
assisim: hac probatione factâ *Non se poterat ultra co-*
hibere Joseph, & elevata voce cum fletu, dixit fratri-
bus suis: Ego sum Joseph. Ita Salvator noster, qui nos

fratres suos vocare dignatur, per cruces interiores probat
an Deum sincerè diligant Animæ sanctæ: *Præbisti*
cor meum, & visitasti nocte, igne me examinasti, quem
admodum aurum in fornace probatur. His probationibus
cæsus amor ab amore mercenario, virtus heroïca à de-
bili, constans ab inconstante discernitur. His probatio-
nibus agnoscitur an Deo cor sum locaverit homo, an
dederit; an ipsi seruiat propter favores & solatia sen-
sibilia, an propter infinitam ejus magnitudinem ac bo-
nitatem; an ipso uti, an frui velit; an amore concu-
piscentiæ duntaxat vel amicitia illum diligit & que-
rat, sicut turbæ panibus saturatæ Christum in delecto
quarebant. *Quæritis me, quia manducastis ex panibus,*
& saturati estis. Tandem post varias probationes Chris-
tus se ipsum manifestat. *Modicum & jam videbitis me . . .*
Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum,
& manserabo ei mansum. Recedit
interdum Sponsus caelestis, ut absens magis desideretur;
desideratus avidius queratur, diu questius tandem gra-
tius inveneniat. Ne exilium deprecemus pro patria,
venit & recedit vicissim, nunc consolationem affertens,
nunc universum stratum nostrum in infinitatem com-
mutans. Porro cum suavitate sui paululum subtraxe-
rit, Animæ desiderio continuo ac fervente revocatur.
Nam ideo fortè *Subtraxit se, quo avidius revocare-*
tur, teneretur fortius. Nam aliquando finxit se lon-
gus ire, non quia hoc volebat, sed volebat audire,
Mane nobiscum, Domine, quoniam advesperascit. Hæc
vicissitudines euntis & redeuntis Verbi in Anima Julli
fieri, hæc ejus verba ostendunt: *Modicum, & non vi-*
debitis me: & iterum modicum, & videbitis me. O
Modicum longum | Utrumque verum est, & modicum
meritum, & non modicum votis. *Si moram fecerit,* (inquit
Propheta) *expecta eum, quia veniens veniet, & non*
tardebit. Quomodo non tardabit, si moram fecerit,
nisi quia *Quod ad meritum satis est, non est satis ad*

S. Bernad.
Serm. 70.
cap. 7. in Con-
tra.
Lect. 24.

Hæc. c.

374 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

ostium? Sed & revocatus à Sponsa, non redit interdum ad vocem & votum revocantis. Ut desiderium crescat, ne probetur affectus, ut exercetur amoris negotium. Crebris hujusmodi vicissitudinibus inter gratiæ visitationem & tentationis probationem in schola virtutum proficit Julius, Faciente utique visitatione ne deficiat, tentatione ne superbiat. Tali tandem exercitio mundato oculo interiori, statim adest lux, cui fideliter inhaerere cupiens; sed, corpore pressus non prævalens, ad se ipsum nolens dolentque ressit. Gustato tamen aliquatenus quam dulcis est Dominus, ejus etiam cum ad sua redierit, in cordis palato saporem retinet, quo fit ut jam ipsum, non ipsius quæcumque bona desideret. Et hæc est cantas non querens quæ sua sunt: hæc facie filium non querentem sua, sed patrem diligentem. Timor quippe hæcet servum in sua commoda declinantem, spes mercenarium sua lucra scitantem.

DOMINICA IV. POST PASCHA.

Si non abiero, Paraclitus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos &c. Joan. xvj. 7.

DEUS Filium suum missurus in Mundum ad humani generis redemptionem, ipsum multò ante promissit, ejusque adventum prædixit per Prophetas suos, ut homines ad eum credendum pararet: Mystrum enim Incarnationis Paraturam desiderabat ut credi posset, (inquit Tertullianus,) & ut ad eum recipiendum pii se disponerent. . . Christus Spiritum Sanctum missurus à Patre, ad renovationem mundi, & hominum sanctificationem, ejus missionem à Prophetis pariter prædicant ipsi pluries repetitâ promissione prænuntiat, ut incomparabilis Doni cognoscant excellentiam,

DOMINICA IV. POST PASCHA. 375

& ad ejus susceptionem se præparent ipsius Discipuli, omnesque Evangelio credituri. Christus autem Spiritum Sanctum promittit. 1. Ut Consolatorem fidelium. *Si non abiero, Paraclitus non veniet ad vos.* 2. Ut censorem & emendatorem vitiocum. *Cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio.* 3. Ut institutorem rudium, imò totius Ecclesie interiorum Magistrum. *Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.*

I. Aspera quæque Apostolis suis ferenda Christus prædixerat. *Si me persecuti sunt, & vos persequentur. . . Absque Synagogis facient vos: sed venit hora ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo.* Docuerat, Discipulis suis per varias tribulationes intrandum esse in regnum celorum, crucem quotidie ferendam, lugendum, persecutionem patiendam propter justitiam; paupertatem & patientiam commendaverat; mortem pro nominis sui confessione libenter ac fortiter subeundam declaraverat. Ad hæc omnia perferenda, quorum vel sola cogitatio per se tristis est, opus erat consolator, ne Ecclesia in persecutionibus suis, ne fideles in tribulationibus jure merito dicerent: *Idcirco ego plorans, & oculus meus deducens aquas, quia longe factus est à me consolator. . . Expandit Sion manus suas, non est qui consoletur eam.* Præterea, Christum suum è mundo discessum Discipulis nunciabat ipsum tenerè diligebant. Hinc tristitia incredibili affliciebantur. *Vado ad eum qui misit me: sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum.* Consolatore ergo indigebant, qui ab eorum oculis lacrymas abstergeret, ac eorum corda spiritali gaudio repletet, caritate in iis diffusa, de qua Apostolus: *Caritas Dei, inquit, diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis.* Divini illius Consolatoris gratiâ factum est ut Apostoli tot adversa in Evangelii prædicatione & Ecclesie fundatione cum

Act. 1.

2. Cor. 1.

Rom. 7. 23.

Joan. 7. 23.

7. Cor. 14.

3. Aug. 20
Tract. 14.
in lat. 21

gaudio perferent. *Ibant Apostoli gaudentes à confite-
nti Concilio, quoniam dicitur habiti sunt pro nomine Jesu
contumeliam pati.* Ab hoc animatus Paulus ait: *Sicut
abundant passiones Christi in nobis: ita & per Christum
abundat consolatio nostra.* Ab hoc recreari mediis
in supplicijs Martyres cum gaudio patiebantur exquisi-
tissima & acerbissima quaque supplicia, ut eorum A-
cta testantur. Ab hoc Iusti quique in adversis roboran-
tur; & gaudio perfunduntur, se beatos existimantes
secundum sententiam Christi, & tribulationes ut be-
neficia & benedictiones Dei suscipiunt cum actione
gratiarum. *Gloriamur in tribulationibus.*

Apostolos de corporalis presentie suae subtractione
tristes consolatus est Christus Spiritus Paracliti promif-
sione & missione. *Sed ego veritatem dico vobis, expe-
dit vobis ut ego vadam. Si enim non abiero, Paracle-
tus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum
ad vos.* Praesens utique mittere poterat Spiritum San-
ctum, sed eum mittere non decreverat nisi post glorio-
sam Ascensionem suam. 1. Ut hujus Doni incompara-
bilem excellentiam ostenderet. 2. Ut donationem Spi-
ritus Sancti fructum esse laborum, passionis & mortis
Christi hominibus innotesceret. *Nondum erat Spiritus
datus, quia Jesus mundum erat glorificatus.* 3. Ut A-
postoli, qui Christum corporaliter praesentem affectu
carnali diligebant, eor furtim habentes ubi Christus
est sedens ad dexteram Dei Patris, illumque purius di-
ligentes, digniores essent Spiritu Sancto. *Si enim non
abiero, Paracletus non veniet ad vos: si autem abiero,
mittam eum ad vos.* Id est, *Non potestis capere Spiritum,
quandiu secundum carnem persistitis nesci Christum.*
Unde Apostolus qui jam acceperat Spiritum San-
ctum, ait: *Es si cognovimus secundum carnem Christum,
sed nunc jam non novimus.* Etiam ipsam quippe
carnem Christi non secundum carnem novit, qui Ver-
bum carnem factum spiritaliter novit, Christo autem

discedente corporaliter, non solum Spiritus Sanctus, ^{et}
sed & Filius illi adfuit spiritaliter. Nam si ab ^{et}
eis sic abcessit Christus, ut pro illo, non cum illo in ^{et}
eis esset Spiritus Sanctus; ubi esset ejus promissio dicen- ^{et}
tes, *Eccce ego vobiscum sum usque ad consummationem* ^{et}
saeculi: Et, si quis diligit me, sermonem meum serva- ^{et}
bit, & Pater meus diligit eum; & ad eum veniemus, ^{et}
& mansionem apud eum faciemus: Cum & Spiritum ^{et}
Sanctum ita se promiserit esse missurum, ut cum eis es- ^{et}
set in aeternum: Ac per hoc cum esset carnalibus vel ani- ^{et}
malibus essent spirituales futuri, profecto & Patrem, & ^{et}
Filium, & Spiritum Sanctum capacibus fuerant habi- ^{et}
turi.

II. Spiritus Sanctus censor & emendator vitiorm-
Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de ^{et}
justitia, & de judicio. Arguet exterius per Apostolorum ^{et}
praedicationem; qui accepta Spiritus Sancti virtute ^{et}
Christo testes fuerunt in Jerusalem, & in tota Judea ^{et}
& Samaria, & usque ad fines terrae. Quia enim per ^{et}
Spiritum Sanctum diffusenda erat caritas in cordibus ^{et}
coctum, quae foras mittit timorem, qui impediri pos- ^{et}
sent, ne arguere mundum qui persecutionibus fremedar, ^{et}
auderent; propterea dixit, *Ille arguet mundum: tan-* ^{et}
quam dixerit, Ille diffusur in cordibus vestris carita- ^{et}
tem; sic enim timore depulso arguendi habebitis liber- ^{et}
tatem. Arguet etiam mundum per internas inspiratio- ^{et}
nes. Quodnam verò sit illud peccatum de quo Spiritus ^{et}
Sanctus mundum arguet, Christus exponit. *De peccato* ^{et}
quidem, quia non crediderunt in me. Peccatum infidelitatis ^{et}
quod in Christum non crediderunt, cum se ^{et}
verum esse Dei Filium, veramque Messiam à Deo pro- ^{et}
missum ex Lege & Prophetis probasset, isnumviquo ^{et}
miraculis confirmasset; hoc (inquam) peccatum quasi ^{et}
solum sit, praeter ceteris posuit: quia *Hoc momento cetera* ^{et}
desinunt, & hoc decedente cetera reuertuntur. Unde ^{et}
alibi ait: *Si non venissem, & locutus es fuisset, praeter-* ^{et}
Jun. 17. 26

tam non haberent. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Habent enim excusationem, non de omni peccato suo, sed de hoc peccato quo in Christum non crediderunt, ad quos non venit, & quibus non est locutus. Sed non in eo sunt numero hi ad quos in Discipulum venit, & quibus per Discipulum est locutus, quod & nunc facti; nam per Ecclesiam suam venit ad gentes, & per Ecclesiam loquitur gentibus. Ad hoc enim peruenit quod ait: *Qui vos recipit, me recipit; & qui vos spernit, me spernit.* Et Paulus Apostolus ait: *An experimentum queritis ejus qui loquitur in me Christus? Nullam ergo infidelitatis & incredulitatis excusationem suam habent illi ad quos Evangelii praedicatione & noticia miraculorum Christi pervenit. Si opera (inquit) non fecissent in eis, qua nemo alium facit, peccatum non haberent; nunc autem & viderunt, & oderunt me, & Patrem meum.*

Non solum de peccato mundum arguit Spiritus Sanctus, sed & de iustitia. De peccato quidem suo, de iustitia vero arguitur aliena mundus, sicut arguuntur de lumine tenebrae. *Omnia enim quae arguantur, à lumine manifestantur.* Arguitur itaque mundus de peccato quo in Christum non credit, & arguitur de iustitia eorum qui credunt. *Ipsa quippe fidelium comparatio, infidelium est vituperatio.* Et quoniam ista vox Infidelium esse consuevit, Quomodo credemus quod non videmus? Ideo credentium iustitiam his verbis explicat Christus, *Quia ad Patrem vado, & jam non videbitis me.* Beati enim qui non vident, & credunt. Nam eorum qui videntur Christum, fides non in eo laudata est, quia credebant quod videbant, id est, filium hominis; sed quia credebant quod non videbant, id est, Filium Dei. Cum vero & ipsa forma servi eorum oculis subducta est, tum ex omni parte impletum est, *Iustus ex fide vivit.* Est enim *Fides sperandarum substantiarum rerum, argumentum non apparentium.*

II. Arguet Mundum de iustitia, id est, Christum iustum, sanctum, & innocentem fuisse, omnique iustitiae auctorem, convincet, quis in caelum ascendit, & in gloria est Dei Patris. *De iustitia vero, quia ad Patrem vado.* Legalis itaque iustitiae inutilitatem & necessitatem iustitiae interioris, quae à Deo tribuitur per fidem in Christum Jesum à mortuis redivivum, gloriosum, in caelos assumptum, ad dexteram Patris sedentem, hominum oculis absconditum, ut fidei illorum obiectum sit usque ad diem manifestationis ejus, Spiritus Sanctus ostendit.

Arguet denique mundum de iudicio Spiritus Sanctus, *Quia Princeps hujus mundi jam iudicatus est.* Princeps mundi hujus, tenebrarum hatorum, id est infidelium, de quibus eruitur mundus de quo scriptum est, *Fuistis aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino.* Diabolus de quo alibi Christus ait, *Nunc Princeps hujus mundi ejectione foras, jam iudicatus est.* Idololatricae destructio, conversio gentium, daemonum ex obsecris hominum corporibus in nomine Jesu expulso, Evangelium ubique susceptum; sanguis Martyrum; qui moti quam daemonis ihus adolere maluerunt, Principem hujus mundi victum, spoliarum, iudicatum, damnatum demonstrant. De hoc iudicio quo Princeps iudicatus est mundi, arguitur à Spiritu Sancto mundus: quoniam cum suo Principe iudicatur, quem superbus atque impius imitatur. *Si enim Deus Angelis peccantibus non peperit, sed cadentibus inferni detractis in tartarum tradidit cruciandos, in iudicium referuari. Mundo impio & diabolo servientium non parceret.*

Credant itaque homines in Christum, ne arguantur de peccato infidelitatis suae, quo peccata omnia retinentur: transcant in numerum fidelium, ne arguantur de iustitia eorum, quos iustificatos nos imitantur: caveant futurum iudicium, ne cum mundi Principe iudicentur, quem iudicatum imitantur. Etenim non sibi

Matth. 10. 41.

Luc. 10. 16.

1. Cor. 12. 2.

Ioh. 17. 21.

Ephes. 5. 11.

Ioh. 14. 29.

Rom. 1. 17.

Ioh. 11. 2.

1. Ioh. 3. 21.

Ephes. 5. 11.

1. Ioh. 3. 21.

1. Tim. 4.

R

30 exultimet parci superbia dura mortalium, de superbo-
rum supplicio terrenda est Angelorum.

Spiritus Sanctus revelavit hominibus, 1. Corruptionem generaliter naturæ humanæ in Adamo, & regnum peccati in mundo usque ad Christum. 2. Reparationem naturæ per novum Adam Jesum Christum, & regnum justitiæ Christianæ per gratiam ipsius. 3. Damnationem peccatorum, & destructionem omnimodam regni peccati & potestatis diaboli per ultimum judicium. Primæ veritatis revelatione arguit, id est convincit mundum de peccato. Secundæ veritatis revelatione arguit mundum de justitiâ. Tertiæ veritatis revelatione mundum arguit de judicio.

Arguet mundum de peccato. Genesi vi. 3. ubi Verbo nostra habet, *Dixit que Deus: Non permanebit Spiritus meus in homine in æternum, quia caro est, alia Verbo habet, Non ligabit Spiritus meus in æternum cum homine aut pro homine.* Spiritus Sanctus cum homine ligat, quia sanctis illustrationibus & piis affectionibus, conscientia voces adversus ipsum excitat, quia conscientiam ipsam velut incorruptum iudicem provocat ad vindictam peccati. Spiritus Sanctus hæc in lite actor est, homo reus, conscientia iudex & tellis. *Judex incorruptus conscientia cum adversus hominem exurgit, clara voce clamat & accusat, & quasi ante oculos scribit peccatorum magnitudinem.* Hinc Apostolus de gentibus loquens, ait: *Ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, testimonium reddente illis conscientia ipsorum, & inter se invicem cogitationibus accusantibus, aut etiam descendentibus.* Verum si peccator illas conscientia voces præfocet, quid eveniet? *Non ligabit Spiritus meus in æternum cum homine.* Non arguit illum de peccato in salutem, sed in perditionem; non ut converteretur, sed ut induraretur & daretur; sicut indurati sunt Judæi prædicatione ac miraculis Christi & Apostolorum. Christianos multo ma-

3. Item
Genes. vi. 3.
Genes.
2. Cor. 4.

gis arguet de peccato quam Judæos Spiritus Sanctus, quia quodammodo gravior eorum incredulitas est, qui à Christo in Baptismo illuminati, & de tenebris vocati in admirabile ejus lumen, se in ipsum credere proficiunt, & tamen secundum Evangelium Christi non vivunt. Illos arguet de justitiâ multo magis quam Paganos, quia plerique pagani justis vivunt secundum exteriorem conversationem, & morales probitatis officia, quam maxima pars Christianorum. Illos arguet de judicio, quia diabolum, quem jam judicatum & supplicii æterni addictum esse noverunt, audire & loqui malunt quam Christum. *Veruntamen dico vobis: Tyro & Sidoni remissus erit in die judicii quam vobis. . . Terra Sodomorum remissus erit in die judicii, quam tibi.*

Matt. 11. 21.

III. Spiritus Sanctus Ecclesiæ & omnium Fidelium interior Magister. *Cum autem veneris ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Spiritus Sanctus omnem veritatem fidei & salutis Apostolos docuit, Ecclesiæ consignandam. Quod Ecclesiæ per Scripturam aut Traditionem ab Apostolis non accepit, nec ad fidem pertinet, nec ad salutem necessarium est. Quicquid doctrinæ ab ipsis aut scripto aut viva voce traditæ, & in Ecclesiâ velut in deposito conservatæ contrarium est, error est & mendacium. *Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem,* ipsius cognitionem mentibus, amorem cordibus vestris inferendo. Caritate enim que diffunditur in cordibus vestris per Spiritum Sanctum qui datus est vobis, fit ut Spiritu ferventes & spiritalia diligentes, spiritalem lucem spiritalemque vocem, quam carnales homines ferre non possunt, non aliquo signo corporalibus oculis apparente, nec aliquo sono corporalibus auribus insperante, sed interiore conspectu & auditu nosse possitis. Non enim diligunt quod penitus ignoratur. *Sed cum diligitur quod ex quantumque parte cognoscitur, ipsa efficitur dile-*

3. Act. 1.
1. Cor. 2.
1. Cor. 2.

itione ut melius & plenius cognoscatur. Si ergo in caritate proficiatis, quam diffundit in cordibus Spiritus Sanctus, docebit vos omnem veritatem, faciendo ut in scientia Dei crescatis. In ipsa enim mente, hoc est, in interiore homine quodammodo crescit, non solum ut ad cibum à latere transfatur, verum etiam ut amplius atque amplius cibus ipse sumatur. Non autem crescitur spatiose male, sed intelligentià luminosa: quia & ipse cibus intelligibilis lux est. Ut ergo crescatis, eumque capiat, & quanto magis crescit, tanto magis magisque capiat, non ab eo Doctore, qui vestris auribus sonat, hoc est, forissecus plantat & rigat, sed ab eo qui dat incrementum, sperate ac petere debetis. Estote igitur docibiles Deo. Deum orate ut per Spiritum Sanctum suum vos doceat: *Dedus me Domine in viam tua, & ingrediar in veritate tua*, Mundi & humiles corde estote. Mundosenim corde Spiritus Sanctus docet omnem veritatem, non ut eam plene in hac viâ allequantur, (Quis enim vivens in hoc corpore quod corrumpitur & aggravat animam, possit omnem cognoscere veritatem; cum dicat Apostolus, *Ex parte cognoscimus?*) Sed quia per Spiritum Sanctum fit, unde nunc pignus accepimus, ut ad ipsam quoque plenitudinem veniamus: De qua idem Apostolus ait, *Tene autem facie ad faciem, & Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum*: Non quod in hac vita levis totum, quod ulque ad illam perfectionem futurum vobis promissit Dominus per caritatem Spiritus Sancti, dicens: *Spiritus veritatis docetis vos omnem veritatem*. Docet interim scientiam salutis, quantum cuique opus est. Qui enim caritatem habet, animo complectitur quicquid Scriptura sacra docet. In eo quod in Scripturis intelligi, caritas patet: in eo quod non intelligi, caritas latet. Ille itaque tenet & quod patet & quod latet in divinis sermonibus, qui caritatem tenet in moribus. Humiles simus, quia Spiritus

Coloss. 1. 12.

S. August. Tract. 87. in Iohann.

Ierem. 6. 44. Psal. 25. 12.

1. Cor. 13. 9.

1. Cor. 13. 12.

1. Cor. 13. 12.

S. August. Serm. 112. de Temp. p. 117.

Matth. 11.

Sanctus divina mysteria, que abscondit à sapientibus & prudentibus sæculi, revelat parvulis. In schola Spiritus Sancti proficere, & veritatem assequi sine humilitate non possumus. Via ad capellendam & obtinendam veritatem prima humilitas, secunda humilitas, tertia humilitas. Non quod alia non sint præcepta, sed nisi humilitas omnia quecumque bene facimus & præcellerit & comitetur, & consecuta fuerit, jam nobis totum de manu extorquet superbia. Renovamini igitur spiritum vestra, & intelligite que sit voluntas Dei bona & beneplacens & perfecta: Ut in caritate radicati & fundati, possitis comprehendere cum omnibus sanctis, que sit longinoda, latitudo, sublimitas & profundum, leire etiam imperinentem scientiæ caritatem Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei. Isto enim modo vos docebit Spiritus Sanctus omnem veritatem, cum magis magisque diffundet in cordibus vestris caritatem.

Non enim loquetur à semetipso, sed quecumque audiet, loquetur. Non loquetur à semetipso, quia non est à semetipso. Ab illo audiet, à quo procedit. Audire illi seire est, seire verò esse. Igitur à quo illi est essentia, ab illo scientia: Ab illo igitur audientia, quod nihil est aliud quam scientia. Ille me clarificabit, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis. A me scilicet, quem admodum & à Patre procedens: Nam *Omnia quecumque habet Pater, mea sunt: Propterea dixi, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis.* (Vide Lib. 1. Theolog. Dogmat. & Moral. Quest. 2. Art. 9. §. 2. & 3.) Spiritus Sanctus clarificavit Christum, quia diffundendo in cordibus credentium caritatem, spiritalique faciendo, declaravit eis quomodo Filius Patri esset æqualis, quem secundum carnem prius tantum noverant, & hominem sicut homines cogitabant. Vel certe quia per ipsam caritatem fiducia repleti, & timore depulso annuntiaverunt hominibus Christum: Ac sic

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

S. August. Tract. 117. in Iohann.

fama ejus diffusa est toto orbe terrarum. *Ille me clarificabit, quasi dixerit: Ille vobis auferet timorem, & dabit amorem, quomodo ardentius predicantes, glorie mee per totum mundum dabitis odorem, commendabitis honorem.*

DOMINICA V. POST PASCHA.

Amen, amen dico vobis: Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Joan. xvj. 23. 24.

Orationis necessitas in Dei præcepto fundata, nec non in indigentia nostrâ. Quamvis Deus nos amet: *Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia à Deo exivi.* Multa tamen bona dare non decrevit nisi orantibus. Necessaria est oratio ut gratiam à Deo impetremus. (*Lib. 5. Cap. 1. Art. 2.*) Fuctus orationis multiplex. 1. Dei honor. 2. Eorum que à Deo postulamus impetratio. *Petite, & accipietis.* 3. Incrementum fidei. 4. Exercitatio & incrementum spei. 5. Caritatis incrementum. 6. Conservatio & augmentum humilitatis. 7. Munimen contra salutaris hostes. 8. Irae divinæ placatio. (*Ibid. Art. 3.*)

Duo potissimum hoc in Sermone consideranda, 1. Quid petere in oratione debeamus. 2. Quomodo petere debeamus.

I. Deum ut summum bonum nostrum, ejusque fructum, primum petere in oratione debemus. . . Gratia & virtutes à Deo absolute petendæ. . . Temporalia bona non primariò ac præcipue petendæ. . . Propter adipiscendam vitam beatam, Christus nos orare docuit. . . Regnum Dei querendum & petendum est tanquam

quam bonum nostrum. . . Eterna & temporalia bona sub conditione petenda. . . Christus se exhibet Salvatorem, negando quod petatur contra salutem. *Si quid desideratis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* . . A Deo exauditur, qui in oratione petit quicquid nos cum ipso conjungit, & ad eum perducit. . . Deum invocare, est ipsum unum ut finem suum ultimum desiderare. . .

In temporalibus id tantum petendum, quod nobis Dominus expedire novit. . . Castus & pius amor nihil à Deo petit præter ipsum, & que nos cum ipso conjungunt, vel ad illum perducunt. (*Ibid. Art. 6.*) Cur interdum à Deo non impetramus quod petimus? Id contingit, vel quia remisse ac negligenter oramus; vel quia Deus nobis majora & ampliora bona impetrat; vel quia petimus quod saluti nostræ conducibile non est. (*Ibid. Art. 3. n. 2.*) *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, id est, per me tanquam per Redemptorem, Meditatorum, & Caput vestrum, propter merita mea, & in persona mea, vos alias indignos existimantes qui audiamini; dabit vobis. . . Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Hoc profecto non carnale, sed spiritale gaudium est; & quando tantum erit ut aliquid ei jam non sit addendum, procul dubio tunc erit plenum. Quicquid ergo petitur quod pertinet ad hoc gaudium consequendum, hoc est in nomine Christi petendum, si divinam intelligimus gratiam, si vere beatam poscimus vitam. Quicquid autem aliud petitur, nihil petitur: Non quia nulla omnino res est, sed quia in tanta rei comparatione quicquid aliud concupiscitur, nihil est. Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* In nomine Christi orat, qui in illum credit, illiunque verè amat. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, & credidistis quia ego à Deo exivi. In nomine Christi petit qui manet in Christo per caritatem, & in quo vicissim manet Christus; qui exitum ejus à Patre & adventum in mundum, quo se exinanivit in

S. August.
Tract. lxx.
in Joan.

386 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
uero Virginis Verbum caro factum, & regressum ejus
ad Patrem per gloriosam Resurrectionem & Ascensionem,
adorat, & imitatur profunda humilitate, & à
mundo terrenisque rebus separatione. *Exiui à Patre &
veni in mundum: iterum relinquo mundum: & va-
do ad Patrem.*

II. De variis orandi gradibus sive modis. . . Opti-
mus & summus orandi gradus est iustorum. Hi gratia
incrementum ac vitam æternam oratione sua merentur.
. . . Gradus alter orationis est peccatorum ex fide &
compunctione orantium. . . Tertius est peccatorum in
suis peccatis perseverantium. Illorum non exaudiri o-
ratio. . . Affectus peccati ante orationem deponendus.
(*Lib. 5. Cap. 1. Art. 5.*) Qua ratione sit orandum?
Sive quæ conditiones orationis? 1. Orandum in spiritu
& veritate. 2. Humiliter. 3. Cum attentione. 4. Per-
severanter. . . Qua ratione orare sine intermissione pos-
sumus & debemus? (*Ibid. Art. 9.*) Deus orandus
mane, meridie, vespere, omni tempore. *Vespere,
mane, & meridie narrabo & annuntiabo, & exaudiet
vocem meam. . . Benedicam Dominum in tempore, sem-
per laus ejus in ore meo. Vigilemus omni tempore oran-
tes. . . Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum
liberati, seruiamus illi; In sanctitate & iustitia co-
ram ipso, omnibus diebus nostris.*

Psal. 118.
134. 16.
135. 16.
Luc. 1.

DOM. VI. VEL DIEB. ROGAT. 387

EADÉM DOMINICA, VEL DIEBUS
ROGATIONUM.

*Amen, amen, dico vobis: si quid petieritis Patrem
in nomine meo, dabit vobis.* JO. XVI. 23.

REGÈ ab antiquo Patre oratio vocatur *Omnipoten-
tia supplex*. Quicquid enim Deus homini potest
tribuere, oratio potest impetrare. *Oratio clavis est celi*— 3. *Aug. 9.*
li: ascendit precatio, & descendit Dei miseratio. Elize
oratio celum claudit ne det pluviam annis tribus & me-
dio: deinde aperit. *Multi enim valet deprecatio iusti assi-* 3. *Reg. 17.*
dua. Eliaz homo erat similis nobis passibilis: & oratio— *Joan. 3.*
ne oravit ut non plueret super terram: & non pluit— *17. 31.*
annos tres & menses sex. Et rursum oravit: & ce-
lum dedit pluviam, & terra dedit fructum suum.
Josue oratione sua solem sistit, *Obediens Domino* *Josue 10. 14.*
voci hominis, & pugnant pro Israël. Rex Ezechias
lethalius agrotans, motum sibi à Propheta præ-
nunciatum oratione & lacrymis avertit, nec præli-
nam modò valetudinem, sed vitæ prorogationem ad
quindecim annos à Deo impetrat, signo dato per so-
lis regressum. Oratione Daniel in lacu leonum; tres
pueri in camino ignis illasi & incolumes servati; Su-
lanna à calumnia & morte liberata est. Oratione
paradisum Lairo in cruce pendens invent; Stephanus
orans vidit celos apertos, & Jesum stantem à dextris
Dei; Oratio Saulum Christianorum persecutorem
Christo peperit; nisi enim Stephanus orasset, Ecce-
sia Paulum non haberet; Oratione Saulus Vas electio-
nis & Doctor gentium evasit. Anania ait Dominus:
Vade in vicum qui vocatur rectus, & quare in domo
Judæ Saulum nomine Tarfenem: *Eccc enim orat*— *1. Act. 9. 11.*
Vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum co-

Bb ij

ran genibus & regibus & filiis Israel. Oratio secun-
 dum fidelium contra hostium invisibilem incursum.
 Moysi manus in caelum levante & orante, Amaleci-
 tae in fugam compulsi & debellati sunt. Ammoni-
 tarum, Moabitarum, Syrorum numerosissimus & po-
 tentissimus Exercitus, oratione Regis Josaphat & popu-
 li Judaici fuitus est. Josaphat timore perterritus, ro-
 gatum se contulit ad rogandum Dominum. . . . Dedit-
 que consilium populo, & statuit cantores Domini, ut
 laudarent eum in turmis suis. & antecederent Exerci-
 tum, ac voce consona dicerent + Confitemini Domino,
 quoniam in aeternum misericordia ejus. Cūque ce-
 pissent laudes canere, vertit Dominus insidias eorum
 in semetipsos, filiorum scilicet Ammon, & Moab, &
 Moabis Seir, qui egressi fuerant ut pugnarent contra
 Judam, & percussi sunt. Namque filii Ammon &
 Moab consurrexerunt adversum habitatores montis
 Seir, ut interficerent & dederent eos: Cūque hoc
 opere perpetrassent, etiam in semetipsos versi mutuis con-

Exod. 17.

2. Paralip.
18.

2. Paralip. 14.

Sap. 17. 21.

Psal. 43. 6.

2. Cor. 10. 5.
Tract. de
Orat. Dom.

cidere vulneribus. At Rex pius Zaram Regem Aethio-
 pum cum exercitu suo decies centenis milibus militum
 & trecentis curribus terribilem oratione in fugam de-
 dit ac penitus delevit. Oratio secunda animae adversus
 salutis nostrae hostes. Ita vocat Sapiens Spiritu Sancto
 afflatus: *Proferens servitatis sua scutum orationem.*
 Oratio in Christi nomine daemones terret, fugat, vin-
 cit. In te inimicos nostros ventilabimus cornu, & in
 nomine tuo spernabimus insurgentes in nobis.

Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vo-
 bis. Petere in Christi nomine, est petere Dominica
 oratione. *Agnoscat Pater Filii sui verba, cum precem
 facimus: Qui habitat intus in pectore, ipse sit, & in vo-
 ce. Et cum ipsum habeamus apud Patrem Advococa-
 tum pro peccatis nostris, quando peccatores pro delictis
 nostris petimus, Advocati nostri verba promittunt.*
 Nam cum dicat: *Quia quodcumque petierimus à Pa-*

tre in nomine ejus, dabit nobis: Quanto efficacius inpe-
 tramus quod petimus in Christi nomine, si petamus ip[s]ius
 oratione? . . . De excellentis orationis Dominicae vide
 L. 3. Theolog. Digni. & Mor. C. 2. Art. 1. Singularum
 petitionum explicationem habes Articulis sequentibus.

IN FERIS ROGATIONUM.

Exiit à Patre, & venit in mundum; iterum re-
 linquo mundum, & vado ad Patrem. Joan.
 XVI. 28.

Duplex Christi processio, 1. à Patre in mundum;
 2. è mundo ad Patrem. Orationes nostrae à Deo
 per ejus gratiam exeunt, & ad Deum revertuntur. Id
 solemnes supplicationes, seu Processiones significant,
 quibus Clerus & Populus Psalmis & Hymnis Deum
 laudans & invocans, ab una Ecclesia exit, & ad aliam
 procedit, atque ad eandem regreditur. . . . Solemnis
 Processionis mysteria his diebus opportunè exponuntur
 Christiano populo, ex Lib. 2. Tract. de Sacramento
 Eucharistiae, Cap. 7. de eorum Missae, Art. 6.
 n. 3. Explicandum quanta sit vis publicarum oratio-
 num & supplicationum. Corpus sanius (inquit Ter-
 tullianus) de conscientia religionis, & disciplina uni-
 tate, & spei fadere. Cuius ad Deum, quasi manus
 facta, precationibus ambiamus. Haec vis Deo grata est.
 Solum Deum invocamus & oramus ut fontem & au-
 ctorem omnium bonorum nostrorum. Sanctos invo-
 camus ut nostros apud Deum patronos. (Lib. 3. Cap.
 1. Art. 4.) Sancti pro nobis Deum orant, non pro-
 priis, sed Christi meritis subnixi, per quem ipsi, & nos
 omnes accessum habemus ad Patrem. Quidquid à Deo
 adhibita sanctorum intercessione petit Ecclesia, totum
 illud se Christi meritis impetraturam proficitur & con-
 B b iij

fidit, orationes suas ita concludens: *Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.* Sanctos invocare, utile est ac piuum: Christum invocare, & in nomine ejus à Deo petere quidquid petimus & speramus, necessarium. *Amen, amen dico vobis: Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Hinc sanctus Augustinus: *Oratio, inquit, qua non fit per Christum, non solum non potest delere peccatum, sed etiam ipsa fit in peccatum.* De Sanctorum invocatione, vide *Lib. 4. Cap. 3. Art. 4.*

S. August.
in Psal. 101.

IN FESTO ASCENSIONIS CHRISTI.

Dominus Jesus postquam locutus est eis, assumptus est in caelum, & sedet à dextris Dei. Marc. XVI. 19.

Hujus Mysteriorum, quod antiquus Auctor Ecclesiasticus vocat *Finitum æconomia Christi*, utpote gloriæ ipsius consummationem, historiam commemorat sanctus Lucas Evangelii sui Cap. ultimo, & Actuum 1. Postquam scilicet Dominus Jesus post Resurrectionem suam Discipulis suis frequenter apparuit, multisque veritatem ejus probavit argumentis, & cum eis de regno Dei locutus est, ultimo tandem ipsis apparet, & cum eis convalescens, illis amanter exprobravit incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia his qui viderant eum resurrectis, non crediderunt. Jussit deinde ut Jerosolymis manerent, donec induerentur virtute ex alto, id est, virtute supervenientis in illos Spiritus Sancti, qui accepta terrarum orbem peragrarent, Evangelium omnibus gentibus prædicaturi: Cujus prædicationem, & credentiam fidem miraculis confirmandam promittit, æternamque salutem iis qui crediderint & bapti. ut fuerint, dignamque nomine Christiano vi-

Ad Gen. Cap. 1.
Gen. 1. 1. 2. 3.

tam duxerint. Is enim est istius sententiæ sensus: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* Post hæc, eduxit eos Jesus ex urbe in Bethaniam, ad Montem Oliveti, ubi elevatis manibus benedixit eis. Et dum illis benediceret, videntibus illis ferebatur in caelum, & nubes suscepit eum, oculisque spectantium subduxit. Cùmque in caelum euntem intuerentur, Angeli duo humana specie illis apparuerunt vestibus albis induti, Jesum eodem gloriæ ac majestatis apparatu triumphali venturum aliquando confirmantes ad judicandos vivos & mortuos. *Viri Galilæi, quid statis aspicientes in caelum? Hic Jesus qui assumptus est à vobis in caelum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in caelum.* Et ipsi adorantes regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno. Tria hoc in Sermone præstantia. 1. Explicanda Mysteriorum fides. 2. Ascensionis Christi causæ. 3. Fructus & utilitates Dominicæ Ascensionis.

Act. 1.
Luc. 24.

I. Mysteriorum Dominicæ Ascensionis fides explicatur *Lib. 1. Quæst. 2. Art. 3. §. 1.* Quid scilicet intelligat & credendum nobis proponat Ecclesia hoc Articulo Symboli Apostolici: *Ascendit ad caelos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.* Ascendenti Christo salutis nostræ Auctori & consummatori letissimis gaudiis gratulemur & gratias agamus. Domino nostro triumphante, & tanta cum gloria caelos penetrante, quanto gaudio exultare debet cor nostrum? *Dominus nostre fortis & potens, Dominus potens in prælio, quo expoliatis principibus & potestates traxerat, confiscenter palam triumphans illos in semetipso. Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ, cujus magnificentia & virtus in nubibus: Cui Dominus dixit: Sedes à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum, cujus Regni non erit finis.* De quo Daniel Prophetæ scripsit, hodiernum mysterium in Spiritu prænoctans: *Aspicibam in visione noctis, & ecce cum nubibus caeli, quasi Filius hominis veniebat, & usque ad Antiquum dierum*

Psal. 11.
Colos. 2. 10.

Psal. 101.
1. 1. 2. 3.
Dan. 7.
12. 14.

peruenit, & in conspectu ejus obtulerunt eam. Et dedit ei potestatem, & honorem, & regnum; & omnes populi, tribus & lingua ipsi seruiunt: Potestas ejus potestas aeterna quae non auferetur; & regnum ejus quod non corrumpetur. Gaudeamus, quia Dominus noscitur ascendens in caelum, & captivam dicens captiuitatem, dedit dona hominibus. Non solum Dominus noscitur esse erga leues suos beneficentissimus, sed & caro & frater noster est, nostri amantissimus. *Vade, inquit, ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum.* Qui, ut olim Josephus Aegypti Praefectus fratribus suis ait: *Properate quanticumque uenientes...* Quia omnes opes Aegypti vestrae erunt: Ita nos uocat ut citò, ut feruenter ad ipsum uirtutum studio & bonis operibus tendamus, quia omnes opes, omnia bona caeli nostra erunt. Gaudeamus quod Jesus Christus Dominus noster sedet ad dexteram Patris, & gratias Deo agamus, quia

Ephes. 4. 1.

I. Cor. 12. 1.

Genes. 45. 17.

Ephes. 1. 6. &

Considerare nos scitis in caelestibus in Christo Jesu: Ut ostenderet in saeculis superuenientibus abundantes diuitias gratiae suae in bonitate super nos.

I. Ascensionis Christi causae. 1. Quia caelum conueniens Christo iam secundum corpus immortali & glorioso domicilium. 2. Ut Regnum suum non esse ex hoc mundo demonstraret. 3. Ut Deo Patri naturae nostrae primitias offerret. 4. Ut omnia de se scripta impleteret. 5. Ut nobis iter pararet. 6. Ut Patrem pro nobis interpellaret, ad cuius dexteram sacerdotio suo fungitur, semetipsum perenniter pro nobis offerens. 7. In caelum ascendit Christus ut Ascendentem mente & desiderio prosequatur. Ascendit Sicut aquila prouocans ad uolandum pallos suos, & super eos uolans, expandit alas suas. Docet nimirum quã uia & ipsi ad caelos ascendere & uolare possimus ac debeamus. *Primum aquila in caelo cognoscere difficile, nisi fidei lumine illustraretur. Quã uia Christus ascendit? Humilitate. Quod autem ascendit, quid est nisi quia & des-*

Draconem. 12.

I. Cor. 12. 1.

Ephes. 4. 17.

scendit primum in inferiores partes terrae? Ascendit passionem, cruce, & morte. Quis est iste qui uenit de Edom, tintillis uosibus de Bosra? Iste formosus in stola sua, gradienti in multitudine uirtutis sua. Eadem uia in caelum ascendere debemus. Humilitas, crux, patientia in rebus aduersis, mortificationes, uiae sunt à Christo nobis monstratae. *Erunt oculi tui uidentes Praeceptorem tuum.* Et aures tuae audient uerbum post tergum mouentis: *Hec est uia, ambulata in ea.* Impetilla reliquit sacratissimum pedum suorum, in Monte Oliveti, ex quo in caelos ascendit, uestigia, de quibus Propheta: *Et stabunt pedes ejus in die illa super montem Olivarum, qui est contra Ierosalem.* Videre licuit iis quibus datum est ut sacra loca lustrarent, & dicere poterunt: *Adorabimus in loco ubi steterunt pedes ejus.* Omnibus uero datum ut humilitatis, caritatis, patientiae, omniumque uirtutum Christi Jesu uestigia sequantur. *Christus passus est pro nobis, uobis relinquens exempla, ut sequamini uestigia ejus.* Causas supra dictas Ascensionis Christi explicatas habes *Lib. 1. Quaest. 2. Art. 7. §. 2.*

III. Christi in caelos Ascensio longè majores utilitates nobis peperit, quam corporalis ejus praesentia peperisset. 1. Admirabili Christi Ascensione fidei nostrae meritum augetur. 2. Spes nostra confirmatur. 3. Caritas nostra inflammatur, amor noster spiritualis efficitur, & ad caelum rapitur. *Haec dona sunt, quae Christus ascendens in altum dedit hominibus, & accepit in hominibus.* (Hae ibidem habes fide explicata, §. 3.) Videamus ne potiori jure Christus Dominus nobis exprobet incredulitatem nostram & duritiam cordis, quam Apostolis. *Expendat unusquisque nostrum an credat, an speret, an diligat Deum. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit; qui uero & crediderit, Fide quae per caritatem operatur, ille non condemnabitur.* Hanc fidem habemus, an secundum Evan-

Ipsa. 61. 1.

Ipsa. 30. 24.

Ipsa. 14. 4.

Ipsa. 12. 7.

Ipsa. 1. 11.

Ephes. 4.

Ipsa. 12.

Mati. 23. 17.

Galat. 3. 9.

gelium vivimus? An baptisimi nostri vota, promissionesque sacrosanctas servamus? *Signa autem eos qui crediderint, haec sequentur: in nomine meo demonia ejicient, linguis loquentur novis, serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super agros manus imponent, & bene habebunt.* Miraculorum domum Ecclesie nascendi ad fidei confirmationem datum fuit, & nunc in ea perseverat, quamvis non ita frequentis sint, quia non adeo necessaria: sed tamen eos qui vere in Christum credunt, & ex fide vivunt, spiritalia signa sequuntur *Domina cooperante.* Non omnibus datum est demonia e corporibus ejicere; sed omnibus datum est demoni resistere, ipsiisque fugare in nomine Christi, ne in ipsorum animas aditum habeat, eaque per peccatum mortale possideat. *In nomine meo demonia ejicient.* Non omnibus datum linguis novis loqui, sed tamen omnibus datur: per gratiam Dei ut sermo malus ex illorum ore non procedat, sed si quis bonus ad edificationem fidei, ut det gratiam audientibus.

Eph. 4. 12.

Eph. 4. 2.

Iacob. 1. 7.

Eph. 4. 12.

Blasphemas, maledicus, convitiator, juramento & mendacio assuetus, impudicus, signa non habet veram fidei indicantia; *Linguis loquentur novis* nec tollendi serpentes vim habet, cum ipse potius serpens sit. *Venenum aspidum sub labiis eorum...* *Lingua eorum plena veneno mortifera.* Non omnibus data est gratia sanitarum, sed omnibus datum est ut caelestem Medicum invocent, *Qui sanat omnes infirmitates nostras, qui redimit de interitu vitam nostram, qui coronat nos in misericordia & miserationibus, qui replet in bonis desiderium nostrum.* Sed heu! astringunt suam, & causas aegritudinis suae amant, scilicet cupiditates, quas moderari & coeetere nolunt, tenuent sanati; malunt incidere in manus inimici vulnerantis & interficientis, quam in manus Medici sanantis & vivificantis.

DOMINICA POST ASCENSIONEM.

Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Ervos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. Joan. xv. 26. 27.

Magna Christianae Religionis Mysteria, Fideique praecipuas veritates hae sententia complectitur, exprimit & declarat. 1. Mysterium Trinitatis divinarum personarum, Patrem siue principio, qui Filium generat sibi coaequalem & consubstantialem: Filium, qui cum Patre & per naturam fecundam quam ab ipso accipit, producit Spiritum Sanctum, Amorem substantialem, sibi Patrique coaequalem. 2. Incarnationem Verbi. Nisi enim Jesus Christus Deus verus esset, mittere Spiritum Sanctum a Patre non posse; siquidem mittere non potest nisi a se procedentem; neque testimonium illi perhiberet Spiritus veritatis, si falso dixerit se esse Deum, verumque Dei Filium, ejusdem cum Patre substantiae ac potestatis. Missionem autem Spiritus Sancti promittit, in Ecclesiam, in Apostolos suos, & Ministros Ecclesiae, & in animas fidelium. In Ecclesiam, ut eam formet; seu ex Christi in cruce momentis latere, velut novam Evam ex latere Adami dormientis formatam, virali spiraculo vivificet. In Apostolos, & eorum successores, ut ejus propagationi, & adificationi corporis Christi cooperentur. In animas fidelium, ut ipsos mundi cum omnibus erroribus, amobus, terribilibusque suis victores reddat. Adorandus ille Spiritus testimonium perhibet incarnatae Veritati, effusione carissimum, infusione virtutum & donorum interiorum, caelesti lumine quo illam manifestat, imita-

culis, fortitudine Martyrum, constantia Confessorum:
Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Apostoli Spiritu Sancto afflati, testimonium Christo Jesu perhibuerunt, verbo, scriptisque Ecclesie tradidit & consignatis, quæ propterea vocantur Apostolica, & superadificata super fundamentum Apostolorum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu. Hinc veritatem doctrinæ fidei, quam Ecclesia tenet ac docet, contra Hæreticos probat Tertullianus. Hinc, inquit, dirigimus præscriptionem, si Dominus Jesus Christus Apostolos misit ad prædicandum, alios non esse recipiendos prædicatores quam Christus instituit: quia nec alius Patrem novit nisi Filius, & cui Filius revelavit, nec alius videtur revelasse Filius quam Apostolos quos misit ad prædicandum, utique quod illis revelavit. Quid autem prædicaverint, id est, quid illis Christus revelaverit, & hæc præscribam non aliter probari debere, nisi per eandem Ecclesiam, quas ipsi Apostoli condiderunt, ipsi eis prædicando, tam viva voce, quam per Epistolas postea. Constat proinde omnem doctrinam, quæ cum illis Ecclesis Apostolicis matricibus & originalibus fidei conspiret, veritati deputandam: sine dubio tenentem quod Ecclesia ab Apostolis, Apostoli à Christo, Christus à Deo accepit: omnem verò doctrinam de mendacio præjudicandam, quæ sapiat contra veritatem Ecclesiarum, & Apostolorum, & Christi, & Dei. Incredibile est quod Apostoli aliquid absconderint de Dei verbo & Christi sacramento. Impossibile est quod omnes Ecclesie aliter accepterint quam Apostoli tradiderunt, aut aliter intellexerint, cum à Spiritu veritatis illuminentur & regantur, ut errare non possint in unam fidem conspirantes. Age nunc, ait Tertullianus, omnes erraverint, deceptus sit & Apostolus de testimonio reddendo: nullam respexerit Spiritus Sanctus nisi eam in

Epistol. 2. c. 22.

Tertullianus de deo 1. c. 17. scrip. lib. 1. c. 21.

Ibidem cap. 21.

veritatem deduceres, ad hoc missus à Christo, ad hoc posuit de Patre, ut esset doctor veritatis: neglexerit officium Dei-vicillium, Christi vicarius, sineus Ecclesias aliter interim intelligere, aliter credere, quod ipse per Apostolos predicabat: eognid verisimile est ut tot ac tante in unam fidem erraverint? Nullus inter multos eventus unus est. Exitus variasse debuerat error doctrine Ecclesiarum. Ceterum quod apud multos unum invenitur, non est erratum, sed traditum. Audiat ergo aliquis dicere illos errasse qui tradiderunt. Certissimum igitur Apostolorum testimonium, de quibus Christus dixit: *Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.* Testimonium perhibebitis Evangelii prædicatione per Judæam & mundum universum: vite sanctitate: laborum, persecutionum, martyrii etiam perpessione: *Absque Synagoga facient vos: sed venit hora ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se prestare Deo.* Contra eorum potè periculationes Paraclitus Spiritus veritatis, quem ego mittam vobis à Patre, animos vestros roborabit & confirmabit.

De Sacramento Confirmationis opportune hæc Dominica Sermo ad populum habebitur, quo quidem in Sacramento Spiritus Sanctus datur, testimonium perhibens de Christo; & ad hoc datur fidelibus ut ipsi etiam testimonium perhibeant. Spiritus Sanctus in Sacramento Confirmationis datus testimonium de Christo perhibet, infusione gratiæ & donorum. *Cum venerit Paraclitus quem ego mittam vobis à Patre, ille testimonium perhibebit de me.* Sacramentum Confirmationis datur Fidelibus, ut Spiritu Sancto roborati Christo testimonium ipsi perhibeant, Fidem constanter profutendo, & propterea, si opus sit, persecutiones & mortem etiam fortiter patiendi. *Et vos testimonium perhibebitis.*

1, Quomodo Deus non est, qui dat Spiritum San-

S. August. lib.
11. de Trinit.
Cap. 16.

cliam? Imo quantum Deus est qui dat Deum? Neque enim aliquis Discipularium Christi dedit Spiritum Sanctum. Orabant quippe ut veniret super eos quibus manus imponebant, non ipsi eum dabant. Quem morem in suis Praeceptis etiam nunc seruat Ecclesia. Igitur Spiritus Sanctus in Confirmatione datus testimonium perhibet de Christi Jesu divinitate. Idem Spiritus Sanctus per Confirmationis sacramentum Christianis datur, qui datus est Apostolis die Pentecostes... Gratia singularis in hoc sacramento confertur, gratia consummationis, gratia augmenti & roboris, gratia qua perfecti Christiani sumus. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Confirmationis. Cap. 3. Art. 1.) Gratia septem Donis Spiritus Sancti cumulata, quae ibidem exponuntur (Art. 3. totidem Paragraphis) scilicet Donis Sapientiae, Intellectus, Consilii, Fortitudinis, Scientiae, Pietatis, & Timoris Domini. Si vis nosse quia accepisti Spiritum Sanctum, interroga cor tuum: Ne forte Sacramentum non habeat, & virtutem Sacramenti non habeat.

S. August.
Tract. 4. in
Ezech. 1.
S. 1. cap.

1. Joan. 2. 27.

Rom. 7. 7.

II. Christiani testimonium Christo reddere tenentur constanti fidei Professione, non solum in persecutionibus, sed in pace Ecclesiae, non solum per verba, sed per bona opera, sine quibus fides mortuus est, praecipue vero per fraternam caritatem. Hoc est mandatum eius: Ut credamus in nomine Filii eius Jesu Christi: & diligamus alterutrum, sicut mandatum dedit nobis. Et qui servat mandata eius, in illo manet, & ipse in eo: & in hoc scimus quoniam manet in nobis de Spiritu quem dedit nobis. Interroga ergo cor tuum; si est tibi dilectio proximi, securus esto. Non potest esse dilectio sine Spiritu Dei: Nam Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis.

Testimonium Christo ita reddere debent Christiani, ut nullis mundi tentationibus, erroribus, terroribus, amoribus ab eius obsequio, & Christianae fidei ac pietatis professione dimoveri valeant; ut nec eos seducat

mundus blandiens cupiditati; nec frangat mundus terrenis infirmitatem. Haec locutus sum vobis (inquit Christus) ut non scandalizemini. Christianum Dei verbo & Spiritu confirmatum, nec cupiditas, nec timor, quae duae sunt peccati januae; nec blanditiae, nec persecutiones, nec mores saeculi, aut hominum mundo ferventium exempla, consilia, iudicia, obloquutiones, iritiones, opprobria, persecutiones, in peccatum impellere possunt. Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum. Merito itaque promisso Discipulis suis Spiritu Sancto, quo in eis operante fierent testes ejus, subiunxit: Haec locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Cum enim caritas Dei diffusit in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis, sic pax multa diligentibus legem Dei, ut non sit illis scandalum.

Psal. 117. 16.
1. Cor. 10.
Tract. 29. in
Iacobum.

Testimonium Christo reddere debent Christiani, coram mundo non erubescendo de professione Christianae pietatis, de severiore Evangelicae Disciplinae observantia, de Christi Cruce. Id significat impressio signi Crucis in fronte confirmandorum facta. Perfecisti eis qui sperant in te in conspectu filiorum hominum. Vide Lib. 2. Tract. de Sacramento Confirmationis, Cap. 6. de Ceremoniis istius Sacramenti n. 3. Ideo Spiritum Sanctum Apostolis suis testibus promissi Christus, quo roborati, non erubescerent coram Judaeis predicando & profiundo Evangelium Christi, citamini de Synagogis egrediendi essent. Absque Synagogis facient vos. Accepit quippe Spiritu Sancto, similes illis non fuerunt de quibus S. Joannes scribit: Verumtamen & ex Principibus multis crederunt in eum: sed propter Pharisaeos non confitebantur, ut & Synagoga non egrederentur. Dilixerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam Dei. Crederunt ergo in eum, sed non sic quomodo eos volebat credere, qui dicebat: Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis: & gloriam

Psal. 117.

1. Joan. 2. 41.

1. Joan. 7. 44.

qua à solo Deo est, non quaritis? Discipulis ergo sic in eum credentibus ut impleti Spiritu Sancto, non sint de numero eorum, qui ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere, iustitiam Dei non sunt subiecti; nec de illorum, de quibus dictum est, *Dilexerunt gloriam hominum magis quam Dei*: illa congruit Prophecia, qua de ipsis invenitur impleta, *Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitia tua exultabuntur*: quoniam gloria virtutis eorum tunc est: Merito eis dicitur: *Ab sine Synagoga facient vos*: illi scilicet qui zelum Dei habent, sed non secundum scientiam: propter quod ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere, eos expellunt qui non in sua, sed in Dei iustitia exaltantur, nec expulsi ab hominibus erubescunt, quoniam gloria virtutis eorum ipse est.

Christo denique testimonium reddere debet Christianus, quævis adversa & dura patienter & æquo animo propter illam patiendo, ne aucto iniquo bona deserat, per que ad meliora perveniat. Id significat alapa levis iustitio ab Episcopo confirmante, de qua legendum Caput de Confirmationis ceremoniis, n. 4. Ad huiusmodi testimonium Christo perhibendum ut parati essent Discipuli virtute Spiritus Sancti ex alto induci & reborati, ait illis: *Sed venit hora, & nunc est, ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare Deo*. E Synagoga vos ejicient, sed nolite solitudinem formidare: sepatati quippe à congregatione eorum, tam multos in nomine meo congregabitis, ut illi motuantes ne Templum quod erat apud eos, & omnia Legis veteris sacramenta deserantur, interficiant vos, sic fundentes sanguinem vestrum, ut Deo se prestare arbitrentur obsequium. *Veni hora, & nunc est*. Totum vitæ præsentis tempus, hora est mundi: Hora verò electorum, æternitatis. Toto vitæ hujus tempore persecutiones imminet Dei scervis, *Omnes qui pie volunt*

vivere

vivere in Christo Jesu, persecutionem patienter. Mundus justos odit ob morum dissimilitudinem; & quia sermonibus, operibusque suis mundi errores pravæque consuetudines reprehendunt. *Circumveniamus iustum*, inquit mundus, quoniam contrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & dissimulat in nos peccata disciplina nostra. *Grævis est nobis etiam ad videndum, quoniam dissimilis est alicuius vita illius, & immutata sunt via ejus*. Tanquam naves æstimati sumus ab illo, & abscindes se à viis nostris tanquam ab immunditibus, & profert novissima iustorum. Hinc Christus Discipulis suis ait: *Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat diligeret: quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus*.

DOMINICA PENTECOSTES.

Repleti sunt omnes Spiritu Sancto. Act. ij. 4.

IN Actis Apostolorum legimus, cum S. Paulus venisset Ephesum, & Christianos quosdam invenisset, eis dixisse: *Si Spiritum Sanctum accepistis credentes?* Qui responderunt: *Sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus*. Vereor ne idem nobis contingat, si maximam partem illorum interrogemus, qui Christiano nomine gloriantur. Hoc malum ut ab animabus vestris avertam, Auditores, hæc in concione nominat, attributa, & effectus Spiritus Sancti vobis explicabo, ut cognoscatis excellentiam Domini quod Christus hodie Ecclesie sue tribuit. 1. Dispositiones exponam necessarias ut Spiritum Sanctum accipiatis.

I. Varia Spiritus Sancti nomina ab ejus operationibus sumpta: . Spiritus Sanctus Donum Patris & Filii. Datur nobis ut nos vitæ gratiæ vivificet atque

Cc

qua à solo Deo est, non quaritis? Discipulis ergo sic in eum credentibus ut impleti Spiritu Sancto, non sint de numero eorum, qui ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere, iustitiam Dei non sunt subiecti; nec de illorum, de quibus dictum est, *Dilexerunt gloriam hominum magis quam Dei*: illa congruit Prophecia, qua de ipsis invenitur impleta, *Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitia tua exultabunt*; quoniam gloria virtutis eorum tunc est: Merito eis dicitur: *Ab sine Synagogis faciet vos*; illi scilicet qui zelum Dei habent, sed non secundum scientiam: propter quod ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere, eos expellunt qui non in sua, sed in Dei iustitia exaltantur, nec expulsi ab hominibus erubescunt, quoniam gloria virtutis eorum ipse est.

Christo denique testimonium reddere debet Christianus, quævis adversa & dura patienter & æquo animo propter illam patiendo, ne aucto iniquo bona deserat, per que ad meliora perveniat. Id significat alapa levis iustitio ab Episcopo confirmante, de qua legendum Caput de Confirmationis ceremoniis, n. 4. Ad huiusmodi testimonium Christo perhibendum ut parati essent Discipuli virtute Spiritus Sancti ex alto induci & reborati, ait illis: *Sed venit hora, & nunc est, ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare Deo*. E Synagogis vos ejicient, sed nolite solitudinem formidare: sepatati quippe à congregatione eorum, tam multos in nomine meo congregabitis, ut illi motuantes ne Templum quod erat apud eos, & omnia Legis veteris sacramenta deserantur, interficiant vos, sic fundentes sanguinem vestrum, ut Deo se prestare arbitrentur obsequium. *Veni hora, & nunc est*. Totum vitæ præsentis tempus, hora est mundi: Hora verò electorum, æternitatis. Toto vitæ hujus tempore persecutiones imminet Dei scervis, *Omnes qui pie volunt*

vivere

vivere in Christo Jesu, persecutionem patienter. Mundus justos odit ob morum dissimilitudinem; & quia sermonibus, operibusque suis mundi errores pravæque consuetudines reprehendunt. *Circumveniamus iustum*, inquit mundus, quoniam contrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & diffamat in nos peccata disciplina nostra. *Grævis est nobis etiam ad videndum, quoniam dissimilis est aetis vita illius, & immutata sunt via ejus*. Tanquam naves accensæ flumini sumus ab illo, & abscindes se à viis nostris tanquam ab immunditiis, & profert novissima iustorum. Hinc Christus Discipulis suis ait: *Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat diligeret: quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus*.

DOMINICA PENTECOSTES.

Repleti sunt omnes Spiritu Sancto. Act. ij. 4.

IN Actis Apostolorum legimus, cum S. Paulus venisset Ephesum, & Christianos quosdam invenisset, eis dixisse: *Si Spiritum Sanctum accepistis credentes?* Qui responderunt: *Sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus*. Vereor ne idem nobis contingat, si maximam partem illorum interrogemus, qui Christiano nomine gloriantur. Hoc malum ut ab animabus vestris avertam, Auditores, hæc in concione nominat, attributa, & effectus Spiritus Sancti vobis explicabo, ut cognoscatis excellentiam Domini quod Christus hodie Ecclesie sue tribuit. 1. Dispositiones exponam necessarias ut Spiritum Sanctum accipiatis.

1. Varia Spiritus Sancti nomina ab ejus operationibus sumpta: Spiritus Sanctus Donum Patris & Filii. Datur nobis ut nos vitæ gratiæ vivificet atque

Cc

sanctificet. . . Non sola gratia & caritatis, virtutumque ac donorum exteriorum infusione, sed intima, substantiali & personali sui Numini inhabitatione sanctificat nos Spiritus Sanctus. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 9. §. 4.) Spiritus Sanctus Animarum vita. (Ibid. n. 5.) Caritas subsistens. (Ibid. n. 16.) Deum amare non possumus nisi de Deo. Bis Spiritum Sanctum Apostolis suis dedit Christus, post Resurrectionem scilicet suam, & post Ascensionem, ut duo præcepta caritatis commendaret. Una caritas, & duo præcepta: unus Spiritus, & duo data. (Ibid. n. 7.) Quia vero denario numero Lex decem præceptis consistens significatur, Spiritum Sanctum decimo post Ascensionem suam die Christus in Ecclesiam suam misit, ut Legem per gratiam Sancti Spiritus impleri demonstraret. (Ibid. n. 7.) Quemadmodum post diuturnum bellum confecta pace, qui sibi invicem infensi erant, pignora mutuo sibi dant & obsides, sic inter Deum & naturam humanam venit. Pro pignoribus & obsidibus ipsa primitias misit, quas in caelum tulit Christus. Nobis vero Spiritum Sanctum pignoris & obsidis loco remisit. (Ibid. n. 9.) Cur Spiritus Sanctus in specie linguarum ignearum super Apostolos descendit? (Ibid. n. 10. & 11.) Quam admirabilem mutatio per Spiritum Sanctum facta in orbe terrarum! Emittes Spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terra. Apostoli rudes pueri & timidi, docti, forteque subito facti sunt, eversa idololatria, ignorantia tenebra dispulsa, nocti lux diffusa, vitia eradica, iustitiae virtutes. Annunciate inter gentes studia ejus: seu, ut venit Aquila, mutationes ejus. Et revera mutatio fuit rerum omnium maxima.

Qui quondam inimici erant, amici sunt; qui longin-
qui, proximi; qui servi, liberi; qui in ignorantia erant, in
cognitione sunt; qui in tenebris, in luce; in spe vitæ, qui
mortui erant; pauperes, heredes regni caelorum; Ju-
dæi proci, & Gentes prope; filii canes, & canes

filii. . . Hæ Salvatoris artes sunt & studia, hæ oibus per Spiritum Sanctum mutationes. In Spiritu vehemēti conteret nares Tharsis (inquit Propheta) id est, evertes superbiam gentium; ut explicat S. Augustinus. Factus est repente de celo sonus tanquam adveniens Spiritus vehementis, & replevit totam domum ubi erant Apostoli sedentes. Spiritus Sanctus contrivit superbiam gentium ex incertis hujus vitæ tumentem: contrivit eam timore fortissimo. Christoque subiecit. Sic enim eum tremuit omnis superbia judicaturum, ut in humilem crederet, nec excelsum expaveret. Quod Apostolos in vitos alteros transformaverit Spiritus Sanctus, ex Actis Apostolorum, & ex eorum Epistolis demonstratur. De mystica illa transformatione, quam & in omnibus, in quibus inhabitat, Spiritus Sanctus operatur, S. Paulus ad Corinthios scribit. Nos vero omnes revelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur ad claritatem in claritatem, tanquam à Domino Spiritu. Vides ut Spiritus Sanctus transformet quodammodo in aliam imaginem eos in quibus inhabitat? Transfert enim faciliè à rerum terrenarum sensu ad spectanda solum ea quæ sunt in caelis, & ex imbellissimitate ad strenuam & generosissimam vim animi. Neque vero dubium est quin ita effectos reperiamus Discipulos, & sic per Spiritum confirmatos, ut persequentium invensibus nequaquam vincerentur, sed dilectioni in Christum constantiter adhaererent. Hæc Spiritu animatus Paulus ait: Quis nos separabit à caritate Christi? Tribulatione? an angustia? an fame? an nuditate? an periculo? an persecutio? an gladio? (sicut scriptum est: quia propter te mortificamur tota die: astinamini sicut oves occisionis) sed in his omnibus superamus, propter eum qui dilexit nos.

II. Dispositiones ad Spiritum Sanctum recipiendum tribuit ipse divinus Spiritus. Prima dispositio est penitentia. Dispositio altera, humilitas. Dispositio
C c ij

Ibid. 10.

Ibid. 9.

Theoloz. in hunc 2/

Ibid. 10.

S. August. Enchirid. in hunc 1/10.

2. Cor. 3. 18.

S. Cyprian. Alexand. 2. 19. in 1. cor. 13. 12. 13.

Rom. 8. 18.

404 INSTITUT. CONCIONAT. PARS. II.
tertia, castitas. Dispositio quarta, oratio. Dispositio
quinta, caritas. Spiritus Sanctus non recipitur extra
Ecclesie unitatem (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 9. §. quinto.*) Deus Legem in Monte Sinai Moysi datus in me-
dio ignis apparuit, *Ut transgressores Legis intelligerent eam suis cum igne fore* (inquit S. Cyrillus Alex-
andrinus.) Spiritus Sanctus Legem novam in cordi-
bus Fidelium scripturus hodie in specie ignis apparet,
ut intelligant qui Legem Evangelicam violare non ven-
turus, qui præcepta caritatis non implent, qui Divi-
nis inspirationibus Spiritus Sancti non obsequuntur,
rem sibi cum igne fore.

Monit. Epist.
Liber 1.
Mor. 1. 17.

IN FESTO SANCTISSIMÆ TRI-
NITATIS.

*Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in
nomine Patris, & Filii, & Spiritus San-
cti. Matth. xxvij. 19.*

O mnes Christianæ Religionis solemnitates Festa
sunt Sanctissimæ Trinitatis, cujus mundus opus
est, cujus nos templa sumus, per baptismum in nomi-
ne Patris, & Filii, & Spiritus Sancti nobis collatum
consecrata. Ad Christum Jesum Dominum nostrum
refertur cultus omnis Sanctissimæ Virgini ejus matri &
Sanctis exhibitus. Caput in membris honoramus. Ad
Deum referuntur omnia Christi mysteria temporalia,
eorumque celebratio. *Caput Christi Deus; Per an-
tem Christi, Christi autem Dei.* (inquit Apostolus.)
Sacrificium & orationes suas Ecclesia offert Patri, per
Filium, in Spiritu Sancto. Personæ Divinæ insepara-
biles sunt et in vicem etiam in cultu nostro. Si Christus
pariter pro salute nostra, Pater Aeternus ipsam ad mor-

IN FESTO SANCTISSIM. TRIN. 405

tem tradit: *Proprio Filio suo non pepercit Deus.* Filius se ipsum offert immensa caritate, quæ est Spiritus
Sanctus. *Per Spiritum Sanctum semetipsum obrulit im-
maculatus Deo.* Si Christus à mortuis resurgit, à Pa-
tre suscitatur per Spiritum Sanctum. *Qui prædestinatus
est Filius Dei in caritate secundum Spiritum sanctifi-
cationis ex resurrectione mortuorum Jesu Christi.* Si in
caelum ascendit, redit ad Patrem, ut à dextris ejus se-
deat, & Spiritum Sanctum ut unum cum Patre princi-
pium processionis ejus in Ecclesiam mitat. Si in Eucha-
ristiæ Sacramento se abscondit adorandum, victima est,
quam honorare ut par est non possumus, nisi illi con-
jungamur, *Qui ex voluntate Patris, cooperante Spi-
ritu Sancto, per mortem suam mundum vivificavit:* ut
loquitur Ecclesia; & nisi cum ipso pariter immolemus
Deo uni & trino. Quamvis omnes pene orationes
Ecclesie ad Deum Patrem dirigantur, tota tamen San-
cta Trinitas orationum nostrarum finis est, sicut & fi-
dei objectum. (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 1. §. 19.*) San-
ctissimæ Trinitatis Mysterium explicite credere necessa-
rium est ad salutem: comprehendere, impossibile. Pro
capto tamen humane mentis utramque explicatur.
(*Ibid. Art. 17.*) 1. Sanctissimæ Trinitati gratias im-
mortales agere debemus ob illum in nos beneficia. Ob
beneficium creationis, quæ Patri Aeterno; Redemp-
tionis, quæ Filio Dei; Renovationis & Sanctificatio-
nis, quæ Spiritui Sancto speciatim tribuitur ab Eccle-
sia & à Christianis Theologis; quamvis indivisa sit
trinum personarum operatio ad extra, cum sit una & æ-
qualis trium potestas, sicut una essentia sive divinitas.
2. Imitari debemus quantum cum Dei gratiâ possibile
nobis est, Sanctissimam Trinitatem; Dei perfectio-
nes; summam divinitatum personarum concordiam.

1. Creationis opus commune est tribus adorandæ
Trinitatis personis. Omnium rerum exemplaris in arte
& mente Dei. Creator omnium rerum est, cæli & ter-

re, visibilium & invisibilium. (*Ibid.* §. 38.) Homo ad imaginem Dei conditus. In quo sita sit divina imaginis ratio? (*Ibid.* §. 46.) Cavendum ne creatori nostro sumus ingrati, & ne abutamur existentia, vita, ratione, libertate, corpore, animaque & corporis facultatibus; in ejus offensam & injuriam, cui totum debemus quod sumus. Creatura non proponenda Creatori. Cavendum ne qui sumus conditi ut dominemur omnibus animantibus, pravis cupiditatibus serviamus. (*Ibid.* §. 50.) Oremus, & operam demus ut sanctæ Trinitatis imago in nobis per peccatum & cupiditates sæculares deformata, reformetur per Dei gratiam, à quo formata est... Creatæ Trinitatis, scilicet ratio, memoriæ, voluntas, per suggestionem, delectationem, & consensum. lapsa, à Divina Trinitate reformatur per fidem, spem, & caritatem. (*Ibid.* §. 52.) Redemptio nostra opus etiam est Sanctissimæ Trinitatis. Quamvis enim solus Filius incarnatus sit, possus & moratus; tues tamen personæ Sanctissimæ Trinitatis incarnationem, totamque filialis nostre economiam operata sunt. Filius passus est ad humani generis redemptionem ex æterno Sanctæ Trinitatis, cujus secunda persona est, decreto. (*Lib.* 1. *Quæst.* 2. *Art.* 4. §. 4.) Omnia ex Deo, qui nos reconciliavit sibi per Christum... Quoniam quidem erat in Christo unum eum reconcilians sibi, non repunit illis delicta ipsorum...
Epist. 1. 4. Deum qui dives est in misericordia, propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, concinnificavit nos in Christo, & reconciliavit, & confedere fecit in caelestibus, in Christo Jesu. Christus pro nobis satisfecit, sed tota Trinitas satisfactionem acceptam habuit communi voluntate & operatione factam. Opus denique sanctificationis nostræ, quamvis Spiritui Sancto speciatim tribuitur, trium tamen adorandæ Trinitatis Personarum commune opus ac beneficium est, siquidem sanctificati sumus in bap-

mo, qui in illarum nomine conferretur: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Non enim una tantum persona, sed Deus unus & trinus adest verbis Evangelicis, sine quibus bapuzinus consecrari non potest, & ipse sanctificat Sacramentum suum, Pater æternus adest, qui nos adoptat in filios, & vocat in societatem Filii sui unigeniti Domini nostri Jesu Christi. Adest Filius, qui nos fratres & coheredes suos facit, & cui commoritur & conspelinur in baptismo. Adest Spiritus Sanctus, & fontem replet, qui replevit & Virginem; ut regeneret Christianum, sicut illa generavit Christum. Si ab illa primâ adoptionis gratiâ infelicitur excidimus, per penitentiam reparanda est. (*Lib.* 1. *Quæst.* 2. *Art.* 1. §. 19.) Frequenter in memoriam revocandæ sunt promissiones in bapuzino factæ, seu *Votum maximum quo nos vorimus in Christo esse mansuros.* Vide *lib.* 2. *Tract.* de bapuzino, *Cap.* 8. *propositione undecima, & in Documento subsecundo ad Morum informationem.* Christiani per bapuzinum non solius Fidei, sed universæ Legis Christi servanda sunt debitorës. *Baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, docentes servare omnia quacumque mandavi vobis.* Vide ibidem, *propositione 9.* Qui mandata Evangelica dedit, nos adjuvare potest, & si fideles eorum observatores sumus, nos remunerare: siquidem illi *Omnia potestas data est in celo & in terra.* In ipso consideramus, siquidem ipse prelo est ut nobis auxilium ferat. *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi.* Benedicimus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu, ob creationis beneficium, dicentes: *Dignus es, Domine Deus miser, accipere gloriam, & honorem, & virtutem, quia tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erant & creata sunt.* Ob redemptionis beneficium, dicentes: *Dignus es Agnus qui occisus es, accipere virtutem, & divinitatem, & sapientiam, & fortitudinem & honorem.*

S. August.
lib. 4. de
bapuzino.
Cap. 15.

S. August.
Epist. 109. ad
Paulinum.

Matth. 28.

Apoc. 4. 11.

Apoc. 7. 10.

408 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
rem, & gloriam & benedictionem... *Sedenti in throno, & Agno, benedictio & honor, & gloria & potestas in secula seculorum.* Ob sanctificationis denique beneficium, dicentes: *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus omnipotens.*

Lib. 1. 6.

Math. 1.

II. Dei perfectiones imitanda. *Estote ergo & vos perfecti, sicut & Pater vester celestis perfectus est...* In divinarum perfectionum imitatione semper proficiendum. Dei simplicitatem, immutabilitatem, immortalitatem quomodo imitari possumus ac demus?... Jungendum cor nostrum aternitati Dei. (*Lib. 1. Quast. 2. Art. 2. §. 16.*) Patrem Aeternum imitari debemus, qui seipsum cognoscendo Verbum generat. Deum in Anima nostra cognoscimus, si ad ipsam attendimus. Sape volumus omnipotentis Dei naturam invisibilem considerare, sed nequaquam valeamus, atque difficultatibus fatigata anima ad semetipsam redit, sibi que de se ipso gradus ascensionum facit: *Ut primum semetipsam, si valet, consideret, & cunctillam naturam, que super ipsam est, in quantum poterit, investiget.* Deum cognoscendo, & cognitum amando, imago patris in Anima nostra renovabitur. Sed & nos ipsos considerare debemus, ut cor nostrum verbum homini cruciat, verbum humilitatis, cognoscendo nihilum nostrum, imperfectum nostrum, peccatum nostrum: Verbum laudis & gratiarum actionis, cognoscendo dignitatem nostram, quatenus ad imaginem Dei conditi sumus, Deique in nos beneficia. *A te incipiat tua consideratio* (inquit S. Bernardus) *non solum autem, sed & in te finiat. Quocumque evagetur, ad te recocaveris tam cum saluti fructu. Tu primum tibi, in ultimis, Sane exemplum de summo omnium Patre, Verbum suam & emittente, & revertente. Verbum tuum, consideratio tua. Qua si procedit, non recedat, sic procedatur, ut non egridatur, sic exeat, ut non desinat...* Christiani unum esse debent cura Deo & inter

S. Gregor. XI.
Homil. 7. in
Evangel.

Lib. 1. & Conc.
cap. 5. 1.

IN FESTO SACRAT. CORP. CHR. 409
se per caritatem, ut nature ac substantialis unitatem in Patre & Filio honorent, ac pro viribus imitemur. (*Lib. 1. Theolog. nostra Dogmat. & Moral. Quast. 2. Art. 3. §. 4.*)

IN FESTO SACRATISSIMI CORPORIS CHRISTI.

Cara mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo... Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum. Joan. vi. 55.

Admirabilis Eucharistiae Sacramenti dignitas atque excellentia, quae uno verbo demonstrari non potest, uti nec Dei summa perfectio, nec dignitas Christi, pluribus nominibus a Scripseribus sacris exprimitur. (*Lib. 2. Tract. de Sacramenta Eucharistiae, Cap. 1. Art. 1.*) Illud explicandum, quod ipsi Christus Dominus tribuit in Evangelio hodie no. 1. Christus corpus & sanguinem suum in Eucharistia nobis donat ut verum cibum & potum Animarum nostrarum. *Cara mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus.* 2. Ut symbolum & principium nostrae cum ipso conjunctionis, & mutuae illius in nobis, ac nostri in illo mansionis. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.* 3. Ut aeterna vitae pignus. *Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum.*

1. Christus panis Angelorum in caelo, factus est cibus hominum viatorum in Eucharistia. *Christus in corpore & sanguine suo voluit esse saltem nostrum.* Unde autem commendavit corpus & sanguinem suum?

S. August.
Enchirid. in
Psal. 14.

De humilitate sua. Nisi enim esset humilis, nec manducaretur, nec biberetur. Respice altitudinem ipsius. In principio erat verbum. Ecce cibus sempiternus. Sed manducant Angeli, manducant celestes spiritus, & manducant, & saginantur, & integrum manet quod eos satiat & laetificat. Quis autem homo posset ad istam cibum? Unde cor tam idoneum illi cibo? Oportebat ergo ut mensa illa lactifera, & ad parvulos perveniret. Unde autem sit cibus lac? Unde cibus in lac convertitur, nisi per caracem trajiciatur? Nam mater hoc facit. Quod manducat mater, hoc manducat infans: sed quia minus idoneus est infans qui pane vescatur, ipsius panem mater incarnat, & per humilitatem mamillae & lactis succum, de ipso pane pascit infantem. Quomodo erga de ipso pane pascit nos Sapientia Dei? Quia Verbum caro factum est, & habitavit in vobis. Omnem effectum quem cibus & potus naturalis producit quando ad vitam naturalem, Eucharistia Sacramentum operatur quando ad vitam spiritualem. Dulcentat scilicet, auget, reparat, delectat. (Lib. 2. Tract. de Eucharistia, Cap. 3. Proposition 1.) Sicut alimentum corporale corpori necessarium est ad restaurandum id quod innati caloris vi quotidie detrahitur ac deperit: ita quicquid ardore cupiditatis in dies amittit anima, dum levi aliqua in re parum offendit, totum Eucharistia restituit, veniales culpas abtergens, quae inquant fervorem caritatis. (Ibidem, Propositione 5.) Humane naturae corruptio cibum exigebat, qui simul esse medicamentum. Diabolus afflavit homini per esum cibi vetiti triplicem corruptionem: In anima, tenebras ignorantiae: in corpore morbum pravae concupiscentiae: & mortem in utroque. Carnem suam & sanguinem ut cibum medicamentum contra corruptionem istam triplicem Christus dedit, ad ignorantiae tenebras depellendas. Dominus illuminatio mea... Accidite ad eum, & illuminamini. Cibavit illum pane vitae &

IN FESTO SACRAT. CORP. CHR. 411
intellectus. Hae carnae lucis, mensa solis. Accedimus ad eum ad eum, & illuminamur: non quomodo ad eum accesserunt Judaei, ut tenebrarentur. Accesserunt enim ad illum ut crucifigerent: nos ad eum accedimus, ut corpus & sanguinem ejus accipiamus. Illi de crucifixo tenebrati sunt: nos manducando crucifixum & bibendo illuminamur. 2. Carnem suam & sanguinem Christus dat nobis in Eucharistia ut cibum medicamentum contra concupiscentiam carnis. (Lib. 2. Tract. de Eucharistia, Cap. 3. Proposit. 5.) Divino illo cibo cor hominis confirmatur & roboratur contra tentationes & impugnationes demonum. (Ibidem.) Gedeone se ad praetium contra Madiantem parante, quidam ex hostium castris in somnio vidit quasi subteriticum panem ex hoido volvi, & in castra Madian descendere: eumque pervenisset ad tabernaculum, percussit illum, atque subvertit, & terra funditus eorum. Cuique uni ex commilitonibus somnium suum naricaret, respondit ille: Non est hic aliud nisi gladius Gedeonis: tradidit enim Dominus in manu ejus Madian, & omnia castra ejus. Caro Christi panis est, simul & gladius, quo illius gloriae, nostraeque salutis hostes in fugam damus & debellamus. Gladius Domini & Gedeonis. 3. Corpus & sanguinem suum dat nobis Christus in Eucharistia, ut servemur a morte. Hic est Panis vitae, qui de celo descendit. Antiqui Christiani Eucharistiam vitam vulgo appellabant, teste S. Augustino. Hujus figura fuit Lignum vitae in medio paradisi positum, cujus esu homo innocens a morte servaretur. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Vitam gratiae confert Eucharistia his qui pure & sancte accipiunt. (Lib. 2. Tract. de Sacram. Eucharistia, Cap. 3. Propositione 1.)
Igitur, ut S. Cyrillus Alexandrinus docet, Ex-
pertes & vacui plantae vitae, qua in sanctificatione ac
felicitate est, remanent, qui per Mysticum Eulogium

S. August.
in 2. p. 21.

Isidorus 7.

Vita, de Poo
San. Merit. Or
Xymist. C. 14
Luce 6.

13. 4. in 100.

non susceperant Filium. Vita enim est secundum naturam, in quantum & ex vivente Patre genitus est, sed nihilominus etiam sanctum ejus corpus Verbo cuncta vivificanti infusibiliter unitum. Et quoniam vivificata facta est caro Salvatoris, utpote vite secundum naturam, Verbo mirum divino unita: cion illam degustabimus, tunc vitam habebimus in nobis, ei quoque simul uniti, quemadmodum illa Verbo inhabitanti. Hanc enim ob causam etiam in suscitandis mortuis, non verbis tantum & nata Deo convenienti Salvo-rem operatum esse comperimus: sed carnem suam quasi cooperatricem ad hac parissimum adhibuisse, ut ostenderet illam vivificare posse.

II. Christus dat nobis corpus & sanguinem suum, ut symbolum ac principium nostrae in illo, & suae in nobis inhabitationis, & mutae conjunctionis, Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Divinum illum cibum in substantiam nostram non mutamus, sicut cibum carnis nostrae, sed nos in se commutat. Non sola affectus unitate, sed unitate naturali per Sacramentum Eucharistiae cum Christo Domino unum sumus. Si enim verè Verbum caro factum est, & nos verè Verbum carnem cibo Dominico sumimus (inquit S. Hilarius) quomodo non naturaliter manere in nobis existimandus est, qui & naturam carnis nostrae jam inseparabilem sibi homo natus assumpsit, & naturam carnis suae ad naturam aeternitatis sub Sacramento nobis communicanda carnis admiscuit? Ita enim omnes unum sumus: quia & in Christo Pater est, & Christus in nobis est. Qui quis ergo naturaliter Patrem in Christo negabit, neque prius naturaliter vel se in Christo, vel Christum sibi inesse, quia in Christo Pater, & Christus in nobis, unum in his esse nos faciunt. Christi concorporates per Eucharistiam efficiunt. Et quemadmodum si quis ceram cere commixtam igne simul liquaverit, unam quid ex

S. Hieronim.
Lib. 1. de
Trinitate.

ambabus efficit: ita per corporis Christi & protiosi sanguinis participationem, ipse quidem in nobis, nos autem in eo simul unimur. Corpus ergo Christi si vis intelligere, Apostolum audi dicentem fidelibus: Vos estis corpus Christi & membra. Si ergo vos estis corpus Christi & membra, Mysterium vestrum in Mensa Domini positum est, Mysterium Domini accipitis. Ad id quod estis, Amen respondetis, & respondendo suscribitis. Audis ergo, Corpus Christi: & responderis, Amen. Estis membrum corporis Christi, ut verum sit Amen. Non enim cum Christo unimur, quicumque carnem ejus manducant & sanguinem bibunt, sed illi soli qui dignè manducant & bibunt, qui caritate membra Christi facti sunt. Unus panis, unum corpus multi sumus (ait Apollolus.) Panis non fit de uno grano, sed de multis. Quando exorcizabimini, quasi molebamini: quando baptizati estis, quasi cocti estis: quando Spiritus Sancti ignem accepistis, quasi cocti estis. Estote quod videtis, & accipite quod estis. Ignis carnem Christi & sanguinem non edamus tantum & bibamus in Sacramento, quod & multi mali; sed Usque ad Spiritus participationem manducemus & bibamus, ut in Domini corpore tanquam membra maneamus, ne ejus Spiritum vegetemur; & non scandalizemus, etiam si multi modo nobiscum manducant & bibunt temporaliter Sacramenta, qui habebunt in fine aeterna tormenta. Triplex communionis genus, Sacramentalis tantum, spiritualis tantum, Sacramentalis & spiritualis simul. Hoc modo communicandum est ut Christus in nobis maneat, & nos in eo. (Lib. 2. Tract. de Eucharistia, Cap. 4. Art. 1.)

III. Eucharistia aeternae vitae pignus. Qui manducat hunc panem, vivit in aeternum. (Ibidem, Cap. 3. Propositione 6.) Corpus & sanguis Christi semina sunt immortalitatis Christianis qui Eucharistiam dignè accipiunt. Unde S. Irenaeus Haereticum refutationem

S. Cyrillus
Lib. 1. in
Joannem.

S. August.
in Serm. ad
ecclesiam baptizatos.

S. August.
lib. 1.

S. August.
Tract. 27. in
Joannem.

414 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

carnis negantes refellit argumento petio ex Eucharistia participatione. *Quomodo, inquit, carnem negant capere esse donationis Dei qua est vita aeterna, qua sanguine & corpore Christi nutritur, & membrum est eius?* S. Ignatius Martyr in Epistola ad Ephesios Eucharistiam vocat *Pharmacum immortalitatis, antidotum ad non moriendum, sed utendum in Jesu Christo semper.* Panis Eucharisticus manna longe prestantior & efficacior, utpote *Corpus Vitae. Manna illud e calo, hoc supra calum.* Illud celi, hoc Domini calorum. Illud corruptioni obnoxium, si in diem alteram servaretur; hoc alienum ab omni corruptione: quod quicumque religiose gustaverit, corruptionem sentire non poterit. . . Non sicut manducaverunt Patres vestri manna, & mortui sunt: qui manducavit hunc panem, vivet in aeternum.

S. Irenaeus
lib. 4. c. 6.

S. Ambrosius
lib. 4. de
sacramentis
cap. 8.
duo. 1.

IN EODEM FESTO.

Vide Agnum stantem tanquam occisum. Apocal. v. 6.

Christus resurgens ex mortuis jam non moritur; in throno gloriae sedet immortalis; cur ergo ipsum adhuc tanquam occisum & immolatum, tamen stantem & in aeternum viventem dilectus Apostolus invenit? Noane Christus uno sacrificio in ara crucis oblatum omnia veteris Legis sacrificia implevit? Nonne semel oblatum est ad multorum exhaustianda peccata, & una oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos? His thematici nostri verba significant S. Joannes, Christum Jesum Agnum immaculatum, *Qui occisus est ab origine mundi, qui ingredienti mundum dixit, Hostiam & oblationem noluit, corpus autem aptasti mihi: qui Usque ad passionem effectus est hostia, ut loquitur Tertullianus, in Eucharistia modo in cruento, invisibili &*

Hebr. 10.

IN FESTO SACRAT. CORP. CHR. 415
arcano immolari. Sancta enim Eucharistia non solum Sacramentum est; sed & sacrificium. 1. Veteris Legis sacrificium longe dignius & excellentius. 2. Veteris Legis sacrificium efficacius. 3. Majores dispositiones ex parte offerentium & adstantium exigens.

I. Vetera sacrificia figurae fuerunt sacrificii Christi. In Agno Paschali, ceterisque victimis immolabantur Christus, sed in figura dumtaxat; in pane & vino quae Melchisedech Rex Salem, Dei altissimi Sacerdos obtulit Deo, cum Abraham quatuor Regum victori occurreret, eique benedixit, Christi sacrificium praefiguratum est: sed in Eucharistia impletur. Christus qui se ipsum pro redemptione nostra immolavit in Cruce, se ipsum etiam immolavit in Altrici, idem sacerdos & victima: *Ipsa Pastor & vitis; ipse sponsus & sponsa; ipse sacerdos & vitima; unus idemque & oblator muneris, & munus oblatoris* (ait S. Fulgenius) *Quis est sacerdos, nisi unus sacerdos, qui intravit in Sancta Sanctorum? Vitima & sacerdos: qui cum in mundo non inveniret mundum, quod offerret, se ipsum obtulit* (inquit S. Augustinus) *Sacrificium igitur Eucharistiae veteris Legis sacrificium dignius est & excellentius, tum ratione victimae, qua Christi corpus & sanguis offertur; tum ratione sacerdotis, quia Christus ipse corpus & sanguinem suum offert, Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech. Nec victima dignior & excellentior, nec sacerdos sanctior inveniri poterit.*

Veteris Legis sacrificia offerebantur a sacerdotibus Aaronicis, qui morte prohibebantur peccare, & quorum sacerdotium typicum erat, umbraticum, & aliquando transferendum. Sacrificium Eucharistiae offertur ab ipso Christo aeterno sacerdote, qui semper vivit ad interpellandum pro nobis. Nos enim Ministri dumtaxat & organa illius summi sacerdotis sumus, infirmi merito, tamen honorabiles sacrificio: quia etsi nunc Christus non videtur offerri, tamen ipse offertur in

16. ad
Tertul. c. 11.

Enoch. in
1. lib. 10.

S. Ambrosius
lib. 4. de
sacramentis
cap. 8.

terris, quando Christi corpus offertur: immo ipse offerre manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat sacrificium quod offertur. Vetera sacrificia in uno tantum Iudæa loco offerebantur, quem elegerat Dominus: Eucharistiæ sacrificium in omni loco, in tota Ecclesia per omnes gentes à solis ortu usque ad occasum diffusa offertur. *Ab ortu solis usque ad occasum* (ait Dominus) *magnum est nomen meum in gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda: quia magnum est nomen meum in gentibus.* Vide Lib. 2. *Tract. de Sacramento Eucharistiæ, Cap. 6. Art. 1. Propositi. 1.*

II. Eucharistiæ sacrificium veteris legis sacrificiis efficitur, sive quatenus sacrificium est adorationis, & gratiarum actionis: Sive quatenus est sacrificium propitiatorium: Sive quatenus sacrificium impetratorium est. Cum enim diversa in veteri lege ad diversos illos fines præscripta essent sacrificia, scilicet *Holocausta, pacifica, & pro peccato*: Ad hæc unum sufficit Eucharistiæ sacrificium. *Omnia veterum sacrificia nova supervenient Gratia uno completitur sacrificio.* Vide Lib. 2. *Theolog. Dogmat. & Moral. Tract. de Sacramento Eucharistiæ, Cap. 6. Art. 1. Propositi. 3.* Sacrificium Eucharistiæ propitiatorium pro vivis & defunctis. (*Ibid. Art. 3. Propositi. 4.*) In eo enim Christi sanguis quotidie effunditur in remissione peccatorum: De quo potiori iure quam de sanguine veterum victimarum dicitur: *Ego illum dedi vobis, ut scilicet altare in eo expietis pro animabus vestris, & sanguis pro anima piaculo sit.* Hinc in Missa canitur, *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.* Hinc Hostia facta in tres partes frangitur, ut virtus sacrificii ad triplicem Ecclesiæ statum pertinere significet: Ad gaudium scilicet Sanctorum in cælis cum Christo regnantium, pro quorum gloria offertur Deo in gratiarum actionem: Iustorum in purgatorio patientium, pro

quorum requie offertur in propitiationem fidelium in terris militantium, pro quorum peccatis offertur in expiationem. Carites plurimum delectat hoc sacrificium, etique gaudii novi ex eo sit accessio ob memoriam redemptionis, ob effectum nostræ salutis, ob admirationem divinæ bonitatis. Hinc Ecclesia ad Altare sic per sacerdotes Deo supplicat: *Sumpsimus Domine, divina Mystéria, qua sicut tuis sanctis ad gloriam, ita nobis ad veniam prodesse perficias.* Animabus iustorum in purgatorio detentis prodesse Altaris sacrificium ad liberationem vel levamen, fides docet. *Partes duæ in terra dispergentur, & deficient* (ait Propheta) *& tertia pars relinquetur in ea. Et ducam tertiã partem per ignem, & uram eos sicut uritur argentum, & probabo eos sicut probatur aurum. Ipse vocabit nomen meum, & ego exaudiam eum. Dicam, Populus meus es, & ipse dicit: Dominus Deus meus.* Partes duæ, id est, infideles, & mali Christiani, dispergentur, & deficient ab æterna redemptione: Tertia pars relinquetur in ea, scilicet penitentes: & per ignem ducentur: Per ignem scilicet purgatorii ad cælum ducuntur penitentium Animæ, ut in eo expientur, & probentur sicut probatur aurum. Fideles verò in terra superflites Deum invocant orationibus, elemosinis, & Mediatoris sacrificio quod pro illis offertur Animabus: Et Deus illos exaudit. Sic *Almus absconditum exstinguit iras.* Munus pretiosissimum, corpus & sanguis Christi, hostia sancta & immaculata, quam Deo offerimus de eius dotis ac datis. (*Sic enim dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.*) Munus illud incomparabile, quod unum Deo dignum est, Filius Dei, verè *Deus absconditus* in Eucharistiæ sacrificio, iram Dei placare non desinit, eumque & Animabus purgatorii, & penitentibus in hac vita propitium reddere.

III. Minimè dubium est quin sacrificia veteris legis

418 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

puritatem & sanctimoniam in sacerdotibus offerentibus, poenitentiam peccatorum in iis pro quibus offerbantur, postularent: Multo magis hæ dispositiones ad sacrificium Eucharistiæ offerri debent; conscientia scilicet puritas à sacerdotibus offerentibus: Poenitentia saltem ab iis qui sacrificio intersunt, ut illis prosit. Sacerdotes sancti esse debent, sine crimine, irreprehensibiles, Angelis similes, ut dignè sacrificium Altaris offerant. Sacerdotes antiqui tempore vitæ suæ, quo sacrificia debebant offerre, ab uxoribus suis & familiis, omnique terreno commercio separati, à vino & siccis, omniq; potu qui inebriare potest, abstinentes, ab atrio Tabernaculi vel Templi non recedebant, orationibus & sacris Ministeriis penitus devoti: Hinc iudicemus, Communitati venerabiles, quanta esse debeat puritas & sanctimonia nostra, quanta à mundo & secularibus negotiis separatio. Sacrificium pretii nostri, cum veteribus illis sacrificiis; cum umbra veritatem; sacerdotium nostrum cum sacerdotio veteris legis comparemus, & hinc officium nostrum piis meditationibus discamus. In Galliana olim Ecclesia Episcopi sacerdotibus quos ordinabant, Hostiam sanctam sive Eucharistiam dabunt, ex qua per quadraginta dies particulam fumerent ad sacram communionem: atque hoc Ritum revocabatur illis in memoriam tempus illud quo per quadraginta dies Dominus Discipulis apparuit, & cum eis convalescens, cum ipsis de Regno Dei loquebatur; ut ait S. Fulbertus Carnotensis Episcopus. Ritum ille antiquitatis est, sed non est antiquatum spirituale documentum quod ex eo colligi Partes nostri voluerunt: Sacerdotes scilicet Christo à mortuis redivivo conformari: Rarum ipsis cum hominibus commercium esse debere, nisi cum de Regno Dei instituendi sunt: Cum suis Confratribus & Communitatis societatem lubentius quam cum secularibus hominibus inire, legem Domini iugiter meditari, Scripturarum lectioni, exhortationi, &

IN FESTO SACRAT. CORP. CHR. 419

doctrinæ intendere: *Agnum* contemplari stantem, & occisum: stantem, innocentia & integritate morum, ne in peccato jaceant, ne morte peccati contumpanitur: Occisum, mortificatione carnis & cupiditatum omnium, ut victimæ fiat simul ac sacerdotes, sicut Christus Jesus. Christiani verò qui sacrosancto sacrificio intersunt, saltem affectum peccati deponere, & poenitentes esse debent, ut illis sanctum sacrificium ad vitam proficiat. Debent enim & illi pro sua parte ac modo sacrificium offerre cum sacerdote, & cum Ecclesia, *Quæ cum ipsius Capiti corpus sit, se ipsam per ipsum discit offerre.* Debent offerre Deo *Sacrificia contriti cordis & humiliati*, necnon *sacrificia misericordie*, *conferendo injurias, & elemosinas erogando*, ut sacrificium Altaris sibi prodesset impetrent ad remissionem peccatorum, ad impetrationem gratiæ, & premium vitæ æternæ. *Sursum cor habere*, debent, ut sacerdos monet, *Gratias agere Domino Deo nostro*, per Jesum Christum Filium ejus. *Qui in affectu peccati sanctissimo Altaris sacrificio intersunt, similes sunt Judæ proditori, Qui proditorem sanguinis Domini inter sacrificia postus cogitabat.* (Vide Lib. 4. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 5. Art. 6. Regulâ 9.)

DOMINICA I. POST FESTUM SS.

TRINITATIS.

Homo quidam fecit canam magnam, & vocavit multos. Et misit seruum suum horâ canæ dicere invitatis ut venirent. Luc. xiv. 16. 17.

Magnam conviviam fecit olim Rex Assuerus cunctis Principibus, & Magnatibus Periarum Dñij

420 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
 & Medorum, Præfectisque provinciarum, ut ostenderet divitias gloriæque Regni sui, ac potentie suæ amplitudinem, multo tempore, centum nempe & octoginta diebus. Cùmque impleverentur dies convivii, invitavit omnem populum, qui inventus est in urbe Susan Regni Metropoli, à maximo usque ad minimum, & fuisse septem diebus convivium preparari in vestibulo horti, & nemotis, quod Regio culu & manu constitum erat. Longè splendidius convivium in Ecclesia sua Christus Rex Regum instituit, sacrosanctam Eucharistiam, in qua ipse conviva & convivium est. Ad hoc convivium, salutiferum & omni suavitate repletum, in quo corpus suum manducandum præbet, invitatur ipse non solum principes, sed omnes servos suos, Christianos omnes cujuscumque sexus, status & conditionis: Cæcos, pauperes, debiles, claudos, non excludit, sed admittit, & intrate compellit, modò fidei luce illuminatos habeant oculos cordis, gratiâ & virtutibus divites fiat, in Dei militia fortes, victores cupiditatum, diabolo strenuè resistentes; voluntate & intentione recti, in via mandatorum Dei rectè ambulantes: Neque aliud magis optat, quam ut domus ejus convivis impleatur. Quam magnificentum convivium, quod Dei bonitas ab æterno decrevit, sapientia disponit, omnipotentia statuto tempore instruit & executata est, liberalitas multiplicat, misericordia & justitia distribuit; æternitatis perenne facit.

I. Dei bonitas Eucharistia convivium ab æterno decrevit, ut novo, admirabili, & ineffabili modo se hominibus communicaret, corpus suum in cibum, & sanguinem suum in potum illis tradens. Hac divini amoris inventio. Cùm dilexisset Christus suos qui erant in mundo, in finem dilexit eos; amoreque suum hujus institutionis Sacramenti in suprema cœna illis restitutus est. Cùm suum in nos amorem indicare vellet, per corpus suum se nobis commisit, & in unum nobiscum

S. Hieron.
 Epist. ad Heliodorum,
 Cap. 2.

Joan. 13.

S. Joan.
 Chryso.
 Hom. 95. in
 Joan.

DOM. I. POST FEST. SS. TRINIT. 421
 redegit, ut corpus cum capite uniretur. Hoc enim amantissimum maxime est. Hoc Job significabat de servis, à quibus maxime amabatur, qui ut suum in illum amorem demonstrarent, aiebant: Quis dicit de carnibus ejus ut saturerur? Quod Christus fecit ut majori caritate nos adtingeret, & ut suum in nos ostenderet desiderium, non se tantum videri, sed & tangi, dentes cari suæ inhi voluit, & desiderio suo omnes impleri. Parentes sapienter liberos suos alii alendo dederunt: Ego autem mea carne alo... Vester frater esse volui, & communicavi carnem propter vos & sanguinem, & per que vobis conjunctus sum, ea rursus vobis exhibeo. Hoc pignus amoris quo nos immetitos prior dilexit ab æterno. Dedit se nobis in locum nostræ peregrinationis Deus noster. Hic advenit omnem etiam disciplinam, & tradidit illam Jacob puero suo, & Israel dilecto suo. Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conversatus est. Dedit se in servum nostræ necessitatis. Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare. Dedit se in pretium nostræ redemptionis. Ambulate in dilectione sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis. Sed in Eucharistia corpus suum in cibum & sanguinem suum dat in potum. Hic amoris & bonitatis cumulus. In prioribus enim donationibus donum adhuc quodam modo separatum manet ab eo cui datur; sed in postrema ista donatione manducantibus intumè unire & incorporatur. Ego quasi nutritus Ephraim, porciabam eos in brachiis meis. Et declinavi ad eum ut vesceretur. Dei ergo bonitatem laudemus, episcopus amoris mutuum amorem rependimus. Consecramus Domino quoniam betas... Consecramini Domino & invocate nomen ejus, ut sitis facite in populi adinventiones ejus.

II. Sapientia Dei sacrum Eucharistia convivium

D d ij

Genes. 2. 27.

Matth. 22.

Ephes. 5. 2.

Osas. 12. 4.

1. Paralip. 16.

dispositio, materiam convenientem ad hujus institutionem Sacramenti eligens, panem, triticum, azymum, & vinum de vite expretum. (Lib. 2. Tract. de Eucharistia, Cap. 1. Art. 3. Proposit. 1. 2. & 3.) Hæc sapientia divinæ admirabilis dispositio, *Sapientia edidit sibi panem, misit vinum, & propositus mensam.* Venit, inquit, comedite panem meum, & bibite vinum quod misit vobis. Corpus suum & sanguinem sub propria specie Christus Dei Sapientia dare voluit; sed velatum sub panis & vini speciebus sive accidentibus, verè *Manna absconditum*, ob multiplicem rationem. 1. Ne horrent homines, si caro humana ipsis manducanda, & sanguis bibendus sub propria specie proponerentur; & retro abirent sicut illi Discipuli, qui cum Capharnaitis scandalizati sunt hujus Sacramenti & sacri convivii promissione, dicens Christo: *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* 2. Corpus & sanguinem suum dat velata sub aliena specie, propter malorum indignitatem. Enimvero si Arcam Domini propius intueri non licebat Judæis; & si Bethanitz ingenti numero, scilicet quinquaginta milia & septuaginta viri à Deo percussi sunt, eo quòd vidissent Arcam: multo magis corpus Christi veram Arcam sanctificationis & fœderis æterni Dei cum hominibus, impii abscondi conveniens erat. 3. Corpus & sanguinem suum dat velata, ad fidem bonorum excedendam, epique meritum augendam, *Beati enim qui non viderunt & crediderunt.* (Vide Lib. 2. Tract. de Sacramento Eucharistia, Cap. 1. Art. 3. Cassellario 9.) Elucet veri Salomonis sapientia, se inter Ecclesiam triumphantem & militantem sine divisione patientis, Coram Salomone Rege duæ olim mulieres litigant de infante vivo, utraque illum velut suum repetente. Rex sapiens rationem adinvenit agnoscendi veram infantis matrem. Jussit nempe ut altaro gladio divideretur in-

fans vivus in duas partes, & pars uni, pars alteri daretur. Veram matrem naturalis probavit affectus, commota viscera indicantur. Dixit enim: *Obsecra Domine, date illi infantem vivum, & nolite interficere eum:* Alia è contrario dicente: *Nec mihi, nec tibi sit, sed dividatur:* Rex sapiens veram matrem hinc agnovit, illique infantem adjudicavit. *Date huic infantem vivum: hæc est enim mater ejus. Audivit omnis Israel judicium, & timuerunt Regem videntes sapientiam Dei esse in eo, ad faciendam judicium.* Cogitate Christo in cælos ascensuro piam contentionem fuisse inter Ecclesiam triumphantem & militantem, illa Christum velut Regem gloriæ repetente; ista velut ducem sibi necessarium retinere (si possibile esset) desiderante. *Ece plus quam Salomon hic.* Sapientia Æterna corpus suum vivum, immortale, gloriosum sine divisione inter utramque partem est, ut Ecclesia triumphans eam in propria forma possideret, militans verò sub aliena specie, donec revelatâ facie gloriam Domini speculetur, & Regem in decore suo videat. Deus in Sacramento Altaris abscondit nos humilitatem docet.

III. Omnipotentia Dei sacrum istud convivium statuto tempore instruxit & excocta est. Verè *sedes potentiam in brachio suo.* 1. Verum corpus Christi reipâ exhibendo, cupis realem præsentiam probant verba promissionis; verba institutionis seu consecrationis; verba denique hujus Sacramenti usum spectantia: Traditio doctrinæ, summatimque Patrum omnium & societas Christianarum abivis gentium consensus; veterum figurarum consummatio & complementum; rationes convenientes. (Lib. 2. Tract. de Sacram. Eucharist. Cap. 1. Art. 2. & Cap. 3. Art. 1.) 2. Omnipotentia Dei in sacro isto & admirabili convivio elucet, totam panis viniq; substantiam in corpus & sanguinem Christi convertendo. Non querendum *Quo-*
D d iij

modo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Quæ infidelium Capharnaïtarum vox est. *Verbum Domini manet in æternum.* (Vide Lib. 2. *Traict. de Sacram. Euchariſt. Cap. 3. Art. 2.*) 3. Divina eſt lucet omnipotentia in conſervatione accidentium panis

7. fol. 117. 74.

& vini ſine ſubjecto (*Ibid. Art. 3. Conſecratio 9.*) *Mirabilia opera tua, & anima mea cognovi nimis.* Cantemus, exultemus, jubilemus, adoremus Deum omnipotentem ſue miracula propter nos operantem, *Narrantes laudes Domini, & virtutes ejus, & mirabilia ejus quæ fecit.* Realiter præſens eſt Chriſtus Dominus in Euchariſtia; igitur adorandus eſt, non externo tantum cultu, genus ſcilicet ſteſtendo coram eo, ſed in Spiritu & veritate, quo modo veros adoratores Deum adorare debere ipſe docuit. *Adorate ſcabeillum pedum ejus, quoniam ſanctum eſt.* (Vide *Ibid. Conſecratio 6.*) Cor noſtrum muteatur, verus homo depoſnatur cum actibus ſuis, novus Dei gratiæ & benedictione formetur, cooperantibus nobis; ſola ſpecies externa maneat in nobis, ſpecies hominis, non tamen peccati, nam *Ab omni ſpecie mala abſtinetis vos.*

7. fol. 117. 2.

IV. Dei liberalitas ſacrum iſtud convivium miro modo multiplicat. Profuſa Dei erga homines liberalitas, non ſolum ſemel dedit Filium ſuum unigenitum pro nobis, ſed quotidie dat nobis in ſacro Euchariſtiæ convivio. Dat totum & integrum, corpus, ſanguinem, animam, divinitatem. (*Conſecratio 3.*) Nam in Chriſto inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter. Dat omnibus, ideo Chriſti corpus profuſa liberalitate multiplicat, ubivis locorum ſub ſingulis hoſtiis conſecratis, & ſub minima cujuſlibet hoſtiæ partiali recipi præſens exhibendo. (*Conſecratio. 4. 10. & 11. Articuli ſupra citati.*) Pugillus farinæ non deſiciens in domo videtur per multos dies ad familiam ejus alendam, ſecundum verbum Eliæ: & panes ab ipſo Chriſto mirabiliter multiplicati, typi hære multiplicationis cot-

7. fol. 117. 11.

1. fol. 117. 1.

1. fol. 117. 1.

poris ejus in Euchariſtiæ Sacramento. Profuſa liberalitas Dei, qui Chriſti Filii ſui corpus dat, non ſolum dignis & amicis ſuis, ſed indignis & inimicis ſuis non ſubtrahit, proditori non negavit. *Dum appropinquant ſuper me nocentes, ut edant carnes meas.* Veritatem præſentis ſue realis, inſtar ſolis orti facit ſuper bonos & malos, ſuper juſtos & injuſtos qui ad ſacram Mentem accedunt; quamvis longè diſpar ſit in utriſque communionis exitus. *Mors enim eſt malis, vita bonis.* Liberalitatem erga amicos & proximos profuſe exercere, magna & pretioſa dona illis largiendo, magnum eſt; majus dare ſervis & ancillis; maximum advenis & peregrinis; ſed generoſe liberalitatis cumulus eſt dare etiam inimicis. Nam illi ingrati, ſi inimicitias non deponant accepti ſunt. *Quare perſequimini me, & carnibus meis ſaturamini...* *Homo pacis mea, qui edebat panes meos, magnificavit ſuper me ſupplantationem.* Dat denique dignè manducantibus Chriſti corpus divinitus benedictis ſue; dat ut filii Dei ſiant, & heredes. *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri.* Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Quid Deo retribuam pro ſe? Unum poſtulat, quod in noſtra poteſtate eſt, cor noſtrum. *Fili, præbe mihi cor tuum.* Qui corpus & ſanguinem ſuum nobis in cibum & potum liberaliter apponit, panem ſibi in grati animi ſignificationem dari poſtulat in paupere. Apud antiquum Declamatores legimus, patrem olim filio ſuo in extrema fame, cum alia non ſuppeterec alimenta, brachium ſuum abſciſiſſe, coxiſſe, & in cibum appoſuiſſe: cum verò progreſſu temporis egeret, victum à filio poſtulaſſe, & repulſum paſſum ab ingrato, in judicium vocaſſe, cauſamque petoraſſe ſuam his verbis: *Panem peto, ſedets, ſanguinem non peto.* Chriſtus Jeſus corpore & ſanguine ſuo nos paſcit in ſacro Euchariſtiæ convivio: Eger in paupere, panem petit, non ſanguinem: Et ingrati negamus!

7. fol. 117.

7. fol. 117.

7. fol. 117.

7. fol. 117.

7. fol. 117.

V. Misericordia & iustitia Dei corpus & sanguinem Christi in hoc sacro convivio distribuunt, vilibus creaturis, immeritis, peccatoribus, imperfectis, tepidis; & modò penitentiam egerint, nec ullo peccato mortali sint inquinati, illorum miseretur, illorum infirmitates sanat, illorum imperfectiones videt ac sustinet, in mater defectus filiorum; illorum teporem accendit igne lux caritatis. *Atemoriam fecit mirabilem suorum misericors & miserator Dominus, escam dedit vimentibus sc. 2.* Misericordia & iustitia Dei elucet in sacri huius convivii distributione, quia omnes ad illud invitatur & recipitur, omnes reficit cum fide & caritate accedentes, absque personarum acceptione & respectu. *Exi cicio in plateas & vicus civitatis; & pauperes, ac debiles & cecos, & claudos intraduc huc. . .*

Exemplo suo misericordiam nos docet atque beneficentiam absque ullo respectu personarum, tamen servandus sit ordo caritatis. Hac de re præceptum dabit, cum parabolam in hodierno Evangelio descriptam proposuit in convivio principia Phariseorum. Dicebat, inquam; ei qui ipsum invitaverat: *Quem facis prandium, aut cenam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites: Ne forte te & ipsi revertent, & fiat tibi retributio. Sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos, & cecos. Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuatur enim tibi in resurrectione iustarum.* Convivia interdum fieri, ad esque amicos & proximos invitari ad fovendam amicitiam & caritatem, Christiana morum disciplina non prohibet: Sed ea fieri intuitu commodorum præcipue temporalium, vanitatis, aut voluptatis, Christus prohibet. Ea, ut & omnes Christianorum ætus imperate debet caritas, quæ non querit quæ sua sunt. Convivia non improbamus, modò pudica sint, & sobria, & mittantur portes his qui non præparaverunt, id est pauperibus; talia sunt denique

qualia primorum Christianorum, quæ agape, quasi convivium caritatis vocabantur, à Tertulliano descripta. *Cena nostra* (inquit) *de nomine rationem sui ostendit.* Id vocatur quod dilectio penes Græcos. Quamviscumque sumptibus confect: *Lucrum est pietatis nomine facere sumptum.* Siquidem inopes quosque refrigerio isto juvamus. Si honesta causa est convivii, reliquum ordinem disciplina æstimate qui sit, de religionis officio. Nihil vilitatis, nihil immodestia admittit. Non prius discumbitur, quam oratio ad Deum prægnetur. Editur quantum esurientes cupiunt: Bibitur quantum pudicitia est utile. Ita saturantur, ut qui meminissent etiam per noctem adorandum Deum sibi esse. Ita sabbulantur, ut qui sciant Dominum audire. Post aquam manuales & lumina, ut quisque de scripturis sanctis vel de proprio ingenio potest, provocatur in medium Deo canere. Hinc probatur quomodo biberit, & quæ oratio convivium decimat. Inde descenditur non in ceteros castorum, neque in classes discursationum, nec in eruptiones lasciviarum, sed ad eandem curam modestiæ & pudicitia: ut qui non iam cenam exaverint, quam disciplinam.

Iustitia etiam Dei misericordiae in omnibus ejus operibus loca, in convivii Eucharistici distributione mirum in modum elucet: Siquidem Christi corpus & sanguinem æqualiter omnibus distribuit: Sumit unus, sumunt mille, quantum ipsi, tantum ille: Gratiam vero, prout quisque dispositus est. Apud Deum non est acceptio personarum; nobiles, divites, potentes pauperibus non præfert. Plebeius gratiam uberosiorem ex Dominico refert convivio, si severentiori cum caritate, si majore cum humilitate, si puriore, & omnium cultu vitiorum magis ornata animâ accellerit. Contrà verò qui indignè manducaverit corpus Domini, penas dabit æquales sacrilegii, quacumque sit nobilitate, potentia, quantiscumque opibus in seculo conspicuus.

1. Cor. 11.

Quicumque manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit, non dijudicans corpus Domini. Tremenda sententia! iudicium sibi manducat & bibit. Quomodo enim quod manducatur & bibitur in substantiam hominis convertitur, nec ab eo separari potest: Ita reatus & condemnationis sacrilege communicantium difficillime aboletur: Nullum est peccatum quod magis in cecitate cordis, in obduratione & impudentiam precipiet.

Math. 27.

Iacobus.

Ex iustitia, qua Christus convivium sacrum corporis & sanguinis sui distribuit, discamus pauperes non contemnere, non duris verbis excipere, non repellere. Fidei oculis si ipsos spectemus, in illis Christum intuebimur: panis, fordes, ulcera, species veluti sacramentalis sunt, Christum in iis mendicantem velantes. *Esurris enim* (inquit) *& dedistis mihi manducare. Amen dico vobis, quantum fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.* Fratres mei, nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Jesu Christi glorie. Etenim si intrueris in Conventum vestrum vir aureum anulum habens in veste candida, introierit autem & pauper in sordido habitu, & intendatis in eum qui indutus est veste preclara, & dixeritis ei: *Tu sede hic bene: Pauperi autem dicatur: Tu sta illic aut sede sub scabello pedum meorum: nonne iudicatis apud vosmetipsos, & facti estis iudices cogitationum iniquarum? Audite, fratres mei dilectissimi, nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo; divites in fide, & heredes regni, quod repromisit Deus diligentibus se? Vos autem exonorastis pauperem. Si personas accepistis, peccatum operamini, redarguiti a Lege quasi transgressores. Pauperes principes sunt, quorum est Regnum caelorum, qui vos recipient in aeterna tabernacula, si illis propter Christum benefeceritis.*

Math. ult.

VI. Aeternitas Dei convivium Eucharistiae pretere facit. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad

consummationem saeculi. Ad finem usque mundi iuge illud convivium in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis ejus, mens impletur gratia, & futurae gloriae nobis pignus datur, in Ecclesia perseverabit. Hujus rei typi fuerunt, panes propositionis de quibus Moysi praecepit Deus. *Duodecim panes super mensam purissimam coram Domino stant: Ut sit panis in monumentum oblationis Domini. Per singula Sabbata mutantur coram Domino. Suscepit a filii Israel federe sempiterno: Eruntque Aaron & filiorum ejus, ut comedant eos in loco sancto: Quia Sanctum sanctorum est de sacrificiis Domini jure perpetuo.* Umbra defecit in Synagoga, veritas manet, nec deficit unquam in Ecclesia. Sacerdos enim noster & Pontifex confessionis nostrae Jesus Sacramentum Altaris quotidie consecrando, iuge convivio fideles suos reficit; & corpus ejus nunquam illorum manducatione minuitur aut defecit: imo potius augetur mystico modo, cum digne manducatur; siquidem sic manducantes in se mutat & transformat. *Cibus sum gradium, cresce & manducabis me. Nec tu me in te mutabis sicut cibum carnis tuae, sed tu manaberis in me.*

S. August.
lib. 7. Confess.
Cap. 10.

Neque vero ad finem solum saeculi, sed per totam aeternitatem, sacrum istud convivium perennabit. Quo enim Fideles nunc in umbra fidei & sub Sacramento pascuntur, eodem in caelo, in meridie gloriae satiabuntur, Frumento electorum, pane vivo, qui de caelo descendit, & in caelum redit, ut dulcedinem suam in filios demonstret, omnique delectatione & suavitate, omnibus bonis adimpleat, quae oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt. *Juravit Dominus in dextera sua, & in brachio fortis: ad me sita: si dedero viticum tuum ultra cibum inimicis tuis; & si biberint filii alieni vinum tuum, in quo laborasti. Quia qui congregant illud, comedent, & laudabunt Dominum; & qui comportant illud, bibent in atriis*

Zachar. 1.

Isa. 61. 1. & 2.

430 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II,
sanctis meis. In hoc mundo, in Ecclesia militante,
malum bonis corpus Christi sacramentaliter com-
edunt: Ab aeterno convivio mali in aeternum excluden-
tur, & in tenebras exteriores mittentur, ubi erit fletus
& stridor dentium. *Beatus, qui manducabit panem in*
Regno Dei. Ad aeternum illud convivium suspiramus,
& per dignam & frequentem communionem nos pra-
paremus.

Luc. 14. 17.

IN EADEM DOMINICA.

*Exi cito in plateas & vicos civitatis, & pau-
peres, ac debiles, & caecos & claudos intro-
dus huc.* Luc. xiv.

Christi corpus solemnè pompa in Processionibus
circumferitur, per plateas & vicos civitatis, 1. Ut
pauperes, debiles, & caecos, & claudos ad factum suum
convivium ipse invitet, ut gratia suae benignis motio-
nibus intrare compellat. 2. Ut civitatem totam, imò
universum mundum, suae Majestatis & gloriae templum
esse ostendat, in quo adorandus est. Veteres Patriar-
chae aedificabant Altare ubiqueque illis Deus appare-
rat & locutus fuerat. Cum itaque Christus civitatem,
vicos & plateas praesentia sacratissimi corporis sui hono-
rare & sanctificare dignetur, in illis sanctè ut in Tem-
plo, ut ad Altare, conversari debemus. Sed heu! tan-
tum abest ut in plateis & vicis quasi in Templis, nos ge-
ramus, quin potius in templis velut in vicis & plateis
absque religione & modestia adstantus. 3. Circumferitur
Christi corpus ut domibus nostris, omnibusque in iis
habitantibus benedicat, sicut benedixit Dominus Oba-
dedom, & omnia eius propter Arcam Dei, quae apud il-
lum deposita fuerat. De institutione Festi Corporis Christi,
& supplicationibus solemnibus, seu Processionibus,

2. Reg. 4.

DOM. I. POST FEST. SS. TRINIT. 431
in quibus Eucharistia religiosè circumferitur, lege *Lib.*
2. Tract. de Sacram. Euchar. Cap. 3. Art. 3. Confessio-
rio 7. His supplicationibus seu Processionibus quae piete-
tate adesse debemus? In spiritu fidei & humilitatis, non
inquirentes curiosè in Mysterium Fidei, ne pereamus sicut
Bethsamesitae qui Arcam Domini curiosè inspexerunt. *2. Reg. 4.*
Davidis humilitas imitanda, qui à superba Michol
irritus & despectus eò quòd discooperitus & gaudens
Arcam Domini profecutus esset, respondit: *Ante Do-*
minum, qui elegit me potius quam Paron: num, &
quam unum donum ejus, & praecepit mihi ut essem
dux super populum Domini in Israhel, & Iudam, &
vilior sum plusquam factus sum: & ero humilis in ocu-
lis meis: & cum ancillis de quibus locutus es, glorio-
sior apparebo. Adesse debemus Processioni corporis
Christi in spiritu adorationis & sacrificii, sicut David
prosequitur Arcam Domini in Jerusalem, & cum
progressi essent iex passus qui eam portabant, bovem
& arietem Deo immolabat. Cor continum, vitulos
labiorum nostrorum, *Sacrificium humilitatis & Laudis, & Angel.*
in ara cordis, igne servide caritatis Deo immolemus.
Adesse debemus in spiritu gratiarum actionis pro bene-
ficiis à Deo nobis totique Ecclesiae corpori, per San-
ctissimum Sacramentum collatis. *Gratias Deo super*
incomparabili dono ejus. Adesse debemus Processioni in
spiritu satisfactionis, ut devotione nostra compensemus
injurias quas Christus Dominus in Sanctissimo Saera-
mento sustinet ab infidelibus, impiis, hypocritis, &
sacrilegis. Ne Philistinis imitentur, qui Arcam Do-
mini in templum Dagon insulerunt, & juxta idolum
posuerunt, ac propterea gravibus & pudendis ulceri-
bus sunt percussus. Dagon coram Arca corruat, con-
fringatur. Cupiditas nobis dominans, peccatum in no-
bis regnans, amor creaturae, cui relicto Creator se-
vimus, extinguatur, destruat: Non à pravis so-
lùm operibus manus abscineant, sed mens & voluntas à

2. Reg. 4.

2. Reg. 4.

2. Cor. 8. 11.

2. Reg. 4.

pravis cogitationibus, consiliis, & intentione peccati. *Innocentius* Dagun jacentem super faciem suam in terra coram Arca Domini: caput autem Dagun, & duae palmae manus ejus abscessae erant super linum. Corticem muri Jericho, Arca Domini in eorum circuitu circumlatâ, funditusque deletur impia & superba civitas, nihil de anathemate referretur, nullum superbie peccati vestigium. Mulieres modesto cultu Processionem prosequuntur, nec in luxu & pompa vestium, capitulique superbie ornamentis; per quae hominibus placentes, Christo displicent. Procedant in solemni supplicatione ut *Sacerdotes pudicitia* doceat; ornamentis Prophetarum & Apostolorum splendide, *Summis de simplicitate candidam*, de pudicitia ruborem, *depileta oculos verecundiam*, & os tacturnitate, *inserentes in aures sermones Dei*, adhaerentes cervicibus jugum Christi, *vestitae serico prohibeatis*, byssino sanctitatis, *purpurâ pudicitiae*, ut Deum habeant amatorem. Ornamenta sua, decorem suum, in Christo uno collocant; non in mundo muliebris, aut formae elegantia, sed in Domino gloriantur. Solis milites apud Ethnicos qui solem adorabant, coronam in capite gestare recusabant, dicentes solem esse coronam suam: *Strangone creditur Mithrae miles*, si deiecerit coronam, *si eam in Deo suo esse dixerit*. Non solem adoramus, sed Christum qui in soe posuit tabernaculum suum. Ejus milites per baptismum initiati sumus; omne ergo superbiae signum abominemur, & coronam nostram ac gloriam in Christo Domino ac Deo nostro esse proficemur.

IN EADEM DOMINICA.

Homo quidam fecit cannam magnam, & vocavit multos. LUC. XIV.

CUM Deus Judæos in deserto Manna de caelo quotidie delapso, & omnem saporem suavitatis habente reficeret, populus ingratus caelestem cibum fastidivit,

divit, carnes, pisces, pepones, cucumetes, porros, cepe, & alia Aegypti concupiscens. *Anima nostra arida est*, nihil aliud conspicimus oculi nostri nisi *Man*. Res intoleranda Moysi visa est. Longè intolerabilius videri debet fastidium Christianorum, majoribusque digna poenis eorum negligentia, qui ad sacrum convivium corporis & sanguinis Christi ab ipso Salvatore & Domino nostro quotidie invitati, tam infrequenter ad illud accedunt, sæculique voluptatibus malum inebriari, quam pane Angelorum refici; cum tamen frequens Communio magnorum fons sit & otio honorum. (*Lib. 2. Tract. De Sacram. Euchar. Cap. 5. Art. 4.*) Eucharistia panis quotidianus... Christianis quoties ad Eucharistiam accedunt, Pascha est... Eorum negligentia arguitur, qui semel dumtaxat in anno, & ne tunc quidem cum debita preparatione ad sacram communionem accedunt... Sic vivendum, ut quotidie Eucharistiam sumere mereamur... Recessit à sacra communione, quamvis ex metu & religione proficisci videatur, sæpius in laqueum & in scandalum cedit... Quibus salutaris sit frequens communio?... Omnis dies Dominica est Pascha Christianorum... Eucharistia eos Ecclesiae, vita Christiani... Quando & quomodo ad Christi corpus accedendum est: Ecclesiae sententia de frequenti Communione. (*Ibidem*) 1. Ad frequentem communionem Christi in nos amor & beneficentia invitant. 2. Ad frequentem communionem indigentia nostra nos sollicitat. *Percussus sicut est panem, & arvis cor meam, quia oblitus sum comedere panem meum.* Panis noster corpus Christi est; panis enim materialis non ita noster est, ut non sit etiam Gentium, Judæorum, imò & brutiorum animalium. *Panis vite Christus est* (inquit Cyprianus) & panis hic omnium non est, sed noster est: & quomodo dicimus, *Pater noster, quia intelligentium & credentium pater est; sic & panem nostrum vocamus; quia Christus no-*
E e

Iesu 4.

Terrell, Pe-
culu Romæ.Terrell, 116.
de Corin-
Cap. 11.

Rom. 11.

1. Cor. 10.

1. Cor. 10.
1. Cor. 10.
1. Cor. 10.

ster (quæ corpus ejus contingit) panis est. Et sicut gramen exarefcit, si per multos dies pluvia non perfundatur, radiisque solis interim uritur; sic anima nostra, nisi pane suo, Christi scilicet corpore frequenter reficiatur, xstu concupiscentiæ identidem vexata & exulta, testium contabescit, exarefcit, in peccatum incidit. Jerusalem à Nabuchodonosore Babylonis Rege capta est, quia *Prævaluit fumes in civitate, & non erat panis populo terra. Et omnes viri bellatores nocte fugerunt in hortum Regis, & fugit Rex Sedecias ad campestria solitudinis, & comprehensus ab exercitu Chaldaeorum, vinculus & excaecatus, ad Babylonem abductus est.* Cor hominis Christiani à diabolo, qui Rex est super omnes filios superbiæ, obfuscat. Si panis cor hominis confirmans deficiat, si corporis Christi communio negligatur, fugiet interim infelix homo ad hortum Regis, id est ad sæculi voluptates, & ad campestria solitudinis, id est, ad viam latam, quæ ducit ad mortem, capietur ab hoste, vincietur, excaecabitur.

¶ I. Vetuntamen frequens communio non est illis permittenda, qui vel in peccata mortalia sæpe labuntur, vel ab affectu peccatorum ventralium liberi non sunt & immunes (Lib. 2. *Tract. de Sacram. Euchar. Cap. 5. Art. 4. Regula 1.*) Qui otiosè & inutiliter edit corpus Christi, contristat Spiritum Sanctum. (*Ibid.*) Sancti esse debent qui ad Eucharistiam frequenter accedunt. (*Ibidem.*) Commotio quævis adversus proximum, vel leviuscula, quæ sabbatum cordis turbat, impedimentum est ex decora & decoro Sacerdotem à sacrosancti sacrificii oblatione, Fideles reliquos à sacra communione prohibens, quo die ipsis contingit. (*Ibidem. Regula 2.*) Communio frequens iis tantum permittenda est, qui vehementi desiderio corpus Christi percipiendi, & eo quidem ex caritate profecto, sunt incensus (*Ibidem. Regula 3.*) Quamvis actualis devotio ad communionem plene fructuosam sit: necessaria; sen-

sibili tamen devotione ad frequentem communionem non est opus (*Ibidem. Regula 4.*) Mundanis caris occupati, raris ad sacram communionem accedere debent, quàm illi qui spiritalibus tantum studiis sunt intenti. (*Ibid. Regula 5.*) Qui in mortale aliquid peccatum lapsi sunt, statim ad sacram communionem accedere non debent, quamvis contriti & confessi; sed per aliquod tempus poenitentiam agere, antequam ad sacram Mensam accedant; & cibari pane lacrymatum, prius quàm panem degustent Agnelorum. (*Ibid. Regula 6.*) Frequens communio iis qui meliores propterea non evadunt, & nullum ex ea referunt fructum spiritalem, & in iis qui sæculanter vivunt, & mundi pompas, voluptates, & spectacula consecraverunt, non est signum prædestinationis (*Ibidem. Regula 7.*)

¶ III. Ad frequentem communionem due præsertim dispositiones necessariae sunt, in Paschalis Agni convivio & manducatione adumbrata. 1. *Cum festinatione* sacrum Eucharistiae epulum sumendum est, hoc est, cum ferventi desiderio, ita ut lapid tibi, & appetas illud secundum interiorem hominem. Non enim oberit, si fortassis exterior homo torpeat, & male affectus, & indispositus sit. Nam si voluntatem habes peccata omnia, & quicquid divino noveris honori, veritate virtutibus repugnans, pro viribus, & quantum scire licet, vitare pararam: si inquam, illius proposites, talemque te inru non fallaciter lentis: si præter peccandi occasionem extrinsecus fugis: si tandem virtutum actibus juxta Ecclesie sanctæ & status tui constitutionem foris incumbis, facilius accedis; nec sine devotione multa, etiam exterior homo admodum frigidus, torpidus, indolens sit. Si verò voluntas recta non fuerit, parum commiserit tibi.

2. Cibus celestis, corpus Agni immaculati comedi debet cum lacrimis aggressibus, quæ amarum pro peccatis contritionem significant, & internam in meditatione passionis Christi compassionem, ita ut ad honorem il-

31 lius ipse quoque vitam rigidam & penitentem agas.
 32 Hæc autem penitentia primo quidem in afflictio, pen-
 33 nis affecto, & patiente corpore, in cibi potisque sub-
 34 tractione, in asperioris vestimenti straique durioris usu,
 35 in jejunijs & vigilijs consistit. Deinde ac præsertim in
 36 mortificatione interiori, & impressione passionis Chri-
 37 sti in Anima & facultatibus ipsius, ut interior homo
 38 Christo confusus sit in cruce, & tristis usque ad mortem,
 39 ut mundo, ubique mortuus, uni Christo vivas, sensuum
 40 voluptates & oblectamenta tibi ipsi interdicens, vanam
 41 repudiando complacentiam, concupiscentias & desideria
 42 noxia restringendo, propriam conculcando voluntatem,
 43 omnem denique propriam prudentiam & existimatio-
 44 nem funditus deserendo. Hæc est vera passionis Chri-
 45 sti meditatio, sine qua cætera exercitia vix ullius pretii
 46 sunt. Hæc ratione puritas & munditia cordis acquiri-
 47 tur, in qua sanctissimum Eucharistia sacramentum mira
 48 & magna operatur.

IN EADEM DOMINICA.

Homo quidam fecit cenam magnam, & vocavit
 multos. LUC XIV.

Cœna magna ad quam multos Christus invitat,
 Regnum caelorum est, æterna beatitudo. Omnes
 homines vocati: *Puls* enim *Deus omnes salvos fieri,*
 & ad agnitionem veritatis venire, & illuminat om-
 nem hominem venientem in hunc mundum. Servos suos,
 Apostolos sacris misit in mundum universum, ut Evange-
 lium omnibus nationibus prædicarent, & horum cœnæ in-
 vitatos vocarent. Omnibus media sufficientia submini-
 stravit ad salutem: Nemini gratiam negavit, saltem me-
 ditatam, quæ credere posset. Sol justitiæ omnibus ortus.
 Generalis gratiæ abundantia universum mundum rigat.

Nemini excusatio superstiti deo abnegato sibi lumine veri-
 tatis. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 3. Parag. 20.*) Gratiam
 sufficientem Christus omnibus saltem offert. (*Ibid. Pa-
 rag. 22.*) Præclarum habes ea de re *Sancti Hilarii* lo-
 cum. Jullorum nemini, urgente divinorum præcepto-
 rum observantiâ, deest gratia quæ possibilia fiunt. (*Ibid.*
§. 15.) Christianis omnibus urgente præcepto, gratia
 sufficiens datur vel offertur. (*Ibid. Parag. 18.*) Pec-
 catores nondum indurati, Gratia sufficiente per sepe do-
 mantur. (*Ibid. Parag. 19.*) Sacramenta, *Fontes Sal-
 vatoris*, omnibus patent, omnibus fluant: Verbum Dei
 omnibus proponitur: Gratia omnibus offertur, *Parata
 sunt omnia.* Vocatur opportuno tempore, *Hora cæne.*
 Moras ne affectamus: *Ecce nunc tempus acceptabile, ec-
 ce nunc dies salutis.* Vocatur non solum exterius per
 servos, per ministros Dei, per Evangelii Prædicatores,
 sed ab ipso Domino ad ostium cordis nostri per gra-
 tiam suam pulsantem. *Ecce sto ad ostium, & pulso: si quis
 audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, intra-
 bo ad illum, & cænat cum illo, & ipse mecum.* Pul-
 santi ad januam cordis Domino aperite, vocem ejus au-
 dite, vocationi fideliter respondete. *Hodie si vocem
 ejus audieritis, nolite obdurnare corda vestra. Videte,
 fratres, ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incre-
 dularitatis, discendens a Deo vivo: sed adhartamini vesti-
 metipsis per singulos dies, donec Hodie cognoverintur,
 ut non obdurnet quis ex vobis fallacia peccati. Partici-
 cipet enim Christi effectus sumus, si tamen uniuersum substan-
 tia ejus usque ad finem firmum retineamus.*

Ne afferamus excusationes frivolas & inanes, ut illi
 qui à Patre familias ad convivium fuerant invitati. *Et
 cooperant omnes sibi excusare.* Offert Deus quod ro-
 gari debuit, non rogatus dare vult quod vix sperari po-
 tereat quia dignaretur largiri postularis, & tamen con-
 temnitur: contemptoribus verò paratas refectionis æter-
 næ delicias denunciat, & tamen simul omnes excusant.

Ec iiij

20 Si quisquam Potens ad invitandum pauperem mitteret,
 21 rogo vos, quid pauper ille faceret, nisi de sua invitatione
 22 gauderet, responsum humile redderet, vestim mutaret,
 23 ne quantocyus festinaret, ne prior se ad Potentis convi-
 24 vium aliter occurreret? Homo dives invitat, & pauper
 25 occurrere festinat: ad Dei invitatur convivium, & ex-
 26 culamur.

Primum dicit, Villam enim, & necesse habeo exire, &
 videre illam: rogo te habe me excusatum. Divitiarum
 amor, & inde nascens superbia, dominandique ambitio,
 saluti in pedimentum sunt, bonorum celestium fastidium
 ingenerant, totum præcipiunt occupantque tempus quod
 bonis operibus, & meritorum congregando thesauro deb-
 tet impendi. Retinacula sunt ista spiritus nostræ, (inquit
 Tertullianus.) Non est quod competere quisquam, aut
 non obesse divitiis religioni putet. Impedimenta hæc
 sunt, non adjumenta: ovæ, non subsidia, (ut Salvianus.)
 Et vobis divitiis, quia habetis consolationem
 vestram, ideo consolationem futuræ vitæ non curatis.
 Amen dico vobis, inquit Christus, quia divites difficile
 intrabunt in Regnum celorum. Et iterum dico vobis:
 Facilius est camelam per foramen acis transire, quam
 divitem intrare in Regnum celorum. Fidei veritas est,
 quam Apostolus confirmat: Nam qui volunt divites
 fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli,
 & desideria multa inutilia & nociva, qua mergunt homi-
 nes in interitum, & perditionem. Radix enim om-
 nium malorum cupiditas. Divitiarum vermis superbia,
 & dominationis appetitus. Villam enim. In villa empty,
 dominatio notatur: ergo superbia castigatur. Habere

enim villam, tenere, possidere, homines tibi in illa sub-
 dere, dominari delectat. Quid est dominari, nisi pro-
 pria potestate gaudere? Primum homo dominari voluit,
 qui dominum habere noluit. Est inajor potestas, illi sub-
 dantur, ut tui esse valeamus. Superbia divinum ad ex-
 celeste convivium venire dedignatur: ideo subtili Apolto-

lus: Divitiis hujus sæculi præcipe non sublimis sapere, i. Tim. 6. 17.
 nec sperare in incerto divitiarum. Cum enim in mul-
 titudine divitiarum suarum confidunt, & prevalent in
 vanitate sua, necessitatem sibi faciunt ex cupiditatibus
 suis: cum una sit illas domandi, & desiderio beatitudinis
 æternæ, quæ Deus est, illas sacrificandi necessitas, Luc. 11. 42.
 Porro unum est necessarium.

Et alter dicit: Jura homini quinquæ, & ex proba-
 re illa: rogo te habe me excusatum. Quinquæ sensuum ac
 mentis curiositas, terrena occupationes, ac secularia nego-
 cia, quibus homines sunt illigati, impedimentum sunt
 alterum salutis æternæ. Hæc scilicet animales homines
 impediunt ne percipiant quæ Dei sunt, ne de futuræ vi-
 tæ bonis, & Christianæ vitæ officiis serio cogitent, ne ad
 celeste convivium se præparent, & horâ datâ properent.
 Hæc jura sunt homines carnales ad terram inclinanti:
 hujusmodi jura gravati, terram respiciunt, terram ver-
 sant, cogitationes & affectus in terrenis rebus penitus
 deliquunt, quasi propter celestis gloriæ possessionem à
 Deo conditi non essent. Sensibus, non fide ducuntur:
 ideo secundum hominem, non secundum Deum vivunt.

Quinquæ jura bonum, sensus carnis hujus. . . Quare
 bonum dicitur jura? Quia per sensus istos carnis ter-
 rena requiruntur. Boves enim terram, versant. Sunt
 autem homines remoti à fide, terrenis dediti, carnali-
 bus occupati: nolunt credere aliquid, nisi ad quod sub-
 corporis sensu quinquæpartito perveniunt. In eis quin-
 que sensibus totius voluntatis sibi regulas ponunt. Ideo
 à cœna Domini adjunda se excusant. Roget te habere
 excusatum. Dum dicit, Roget te, & tamen venire con-
 temnit, humilitas sonat in voce, superbia in actione.
 Nam dum culibet peccato agenti dicimus: Converte-
 re, Deum sequere, mundum relinque, nomen hunc ad
 Dominicam cœnam vocamus? Sed cum respondet,
 Ota pro me, quia peccator sum, hoc facere non possum:
 quid aliud agit, nisi & rogat & excusatur? Dicens nam-
 E e iij

Tertull. De
 cultu Femine.

Subtilis. Eih.
 1. ad. 1. 1. 1. 1.
 Gal. 1. 1. 1. 1.
 Luc. 1. 1. 1. 1.
 Matt. 7. 24.

a. Tim. 11.

1. 1. 1. 1. 1. 1.
 1. 1. 1. 1. 1. 1.
 1. 1. 1. 1. 1. 1.
 1. 1. 1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1. 1. 1.
 1. 1. 1. 1. 1. 1.
 1. 1. 1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1. 1. 1.
 1. 1. 1. 1. 1. 1.

que, Peccator sum, humilitatem insinuat: subjungens autem, Converti non possum, superbiam demonstrat. Rogando ergo excusat, qui & humilitatem superinducit in voce, & superbiam excreat in actione.

Et alius dicit: Uxorem duxi, & ideo non possum venire. Concupiscentia carnis, voluptas, vita mollis & effeminata, mulierum impudicus amor, plurimos à cœna caelesti impediunt. Qui voluptates & delicias carnis sectantur, non simplicitate se exculat à cœna ad quam vocantur, sed impotentiam suam causantur: Non possum venire. Cœcitas enim mentis, inconsideratio, precipitatio, inconstantia, amor sui, odium Dei, affectus præsentis sæculi, horror vel desperatio futuri, que luxurie filia sunt, junctis cum matre viribus impudicos impediunt: ne ad carnem caelestem veniant. (Lib. 3. Tract. de peccatis, C. 8. de Luxuria, Art. 4.) Caro quidem infirma; vana tamen eorum excusatio, qui dicunt: Nos possum venire. Caro terrena, spiritus caelestis. Caro infirma, spiritus fortis, si Deo adhaereat, qui fortitudo ejus est.

Cur ergo ad excusationem proniores, qua in nobis infirma sunt, opponimus: qua vero fortia, non tuemur? Cur caelestibus terrena non cedant? Si spiritus carne fortior, quia & generosior, nostrâ culpâ inferiorem sectamur. Qui dicit, Uxorem duxi, & ideo non possum venire, carnem amplectatur, carnis voluptatibus punctionatur, à cœna exculatur: Observet ne fame interiore moriatur. Nolite diligere mundum, nec ea que in mundo sunt, inquit Sanctus Joannes. Non dixit, Nolite habere, sed Nolite diligere. Habuisti, possidisti, dilexisti. Amor rerum terrenarum, visum est spiritibus hinc pernamur. Ecce concupisti, habuisti. Quis dabit tibi pennas sicut columba? Quando volabis ut verè requiescas? Quanto hic ubi male habuisti, perverè requiescere voluisti? Si quis dilexerit mundum, non est caritas Patris in illo. Quoniam omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, &

DOM. I. POST FEST. SS. TRIN. 441
superbia vite. Concupiscentia carnis, Uxorem duxi. Concupiscentia oculorum, faga homini quinquæ. Superbia vite, Villam emi.

Si vanas exultationes afferatis, quod minus ad cœnam caelestem veniatis, ætænum elurietis: alii in vestrum locum vocabuntur, sicut vocati sunt Gentiles in locum Judæorum. Auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructum ejus.

Tunc iratus Pater familias, dixit seruo suo: Exi cito in plateas & vias civitatis: & pauperes ac debiles, & cæcos & claudos introduce hinc. Pauperes, debilitas, cœcitas, claudicatio, vitia mortuum significant: sicut ergo peccatores fuerunt, qui vocati venire noluerunt; ita peccatores sunt, qui invitantur, & veniunt. Sed peccatores superbi respiciuntur, ut peccatores humiles eligantur. Hos itaque elegit Deus, quos despexit mundus. Pauperes ergo, & debiles, cæci & claudi vocantur, veniunt: quia infirmi quique atque in hoc mundo despecti, plerumque tantò celerius vocem Dei audiunt, quanto & in hoc mundo non habent ubi delectentur. Hujus rei figura fuit puer ille Ægyptii, viri Amalecitarum servus, qui Amalecitis post incendium Siceleg, circumquaque currentibus & prædamibus, æger remansit in via, & fame sitique delictens à Davide inventus est qui ei cibum potumque dedit, coque duce ad interceptos ac delendos Amalecitas usus est. Convivantes reperit, & eos qui ipsum debilem in via requebant, magna fortitudine prostravit. Amalecitarum carnium hominum, mundumque diligenterum figuræ sunt, qui solis temporalibus delectantur, & prædam faciunt, dum lucra de alienis damnis colligunt. Puer Ægyptius qui æger in via relinquitur, figura est peccatoris, qui dum infirmari & delictare ab hujus mundi statu ceperit, mox secularibus mœnibus in despectum venit. Hunc verus David invenit, eique cibum & potum præbet, quia Dominus infirma mundi elegit, ut confundat

Forall. lib. 1.
de Uxore
cap. 6.

2. Jun. 23.

S. Aug. 1.
serm. 111.

1. Reg. 22.
2. Greg. 11.
Hom. 17.

ferria : & plerumque eos qui sequi mundum minime valentes, quasi in via remanent, ad amoris sui gratiam convertit, eosque verbi sui cibo ac potu reficit : & quasi dices tibi in via eligis, dum suos etiam predicatores facit. Dum enim Christum peccatorum cordibus inferunt, quasi David super hostes ducunt. Conviventes Amalecitas quasi gladio feriunt : quia superbos quosque, à quibus in mundo despecti sunt, Domini virtute prosternunt. Puer ergo *Aegyptius*, qui in via remanserat, Amalecitas interfecit : quia plerumque ipsi mentes secularium predicando superant, qui prius cum secularibus in hoc mundo currere non volebant. Vacuum in cena sua locum non patitur Dominus, ideo servo renuncianti factum esse quod iusserat, & adhuc locum superesse, ait : *Eci in vias & sepe, & compelle intrare, ut impleatur domus mea.*

Qui mundi amore corrupti & illecebris insecati, consilia sua & desideria frangi adversante Mundo conspiciunt, interdum ad Deum redire facilius compelluntur. Saepe namque nonnulli ad temporalem gloriam proficere volentes, aut longa ægritudine tabescunt, aut siliis injuriis concidunt, aut percussis gravibus damnis affliguntur : & in Mundi dolore vident, quia nihil consistere de ejus voluptate debuerunt : Sequè ipsos in suis desideriis reptehedentes, ad Deum corda convertunt. De his Dominus per Prophetam ait : *Eccc ego sepiam viam tuam spinis, & sepiam eam maceris, & semitas suas non invenies. Et sequetur amatores suos, & non apprehendet eos, & quæret eos, & non inveniet, & dices : Vadam & revertar ad virum meum priorem : quia bene mihi erat tunc magis quam nunc.* Animam Mundi illecebris abstractam & illeceam, Mundi moribus implicatam, Deus misericorditer respicit, & epus voluptatibus amittitudines percussit. Unde ait : *Eccc ego sepiam vias tuas spinis.* Vix enim nostræ spinis sepiæ sunt, quando in hoc quod male cupimus, dolorum punctiones inveni-

mus. *Et sepiam eas maceris, & semitas suas non invenies.* Vix nostræ maceris sepiantur, cum desideris nostris dura in hoc mundo impedimenta obijciuntur. Et semitas nostras invenire non possumus, quia quod male quærimus, adipisci prohibemur. Sed hæc salubri adversitate urgetur anima, ut ad legitimum sponsum redeat : *Et dicit, vadam & revertar ad virum meum priorem.* In terrenis desideris de impossibilitate fatigati, mentem ad Deum reducimur : Placete incipit quod displicebat : cuius amara fuerant præcepta, repente dulcescit in memoria : & peccatrix anima, quæ adolera conata est esse, nec tamen aperto opere potuit, decernit esse fidelis conjux. Qui ergo hujus mundi adversitatis tribus fracti, ad Dei amorem redeunt, atque à præsentis vite desideris corriguntur, quid nisi compellantur ut intreat ? Christo vocanti pareamus. Vocat per se, per Apostolos, per Pastores, per Concionatores, per miracula, per flagella, per hujus mundi prospera, per adversa, per Nemo contemnat, ne dum vocatus excusat, cum voluerit, intrare non valeat. Dico autem vobis, quod nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit eamam meam. Rebus igitur terrenis affectu renunciate. Si eas relinquere non potestis, sic tenete, ut per eas non teneamini in mundo : ut possideantur, non possideant. Si res temporales in usu, æterna desideretur in perventione. Sic Platonicus trinitus, non illecebra mansione. Apostolus dicit : *Tempus breve est : reliquum est ut qui habent uxores, tanquam non habentes sint : & qui sunt, tanquam non sintes : & qui gaudent, tanquam non gaudentes : & qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur : præterit enim figura hujus mundi.* Uxorem habet quasi non habens, qui sic studet placere conjugi, ut non displiceat Conditori. Flet tanquam non sicens, qui sic temporalibus damnis affligitur, ut tamen de æternis lu-

S. Greg. M. lib. 10.

Oste 2. 4.

S. Greg. lib. 10.

S. Greg. M.

eris semper animum confoletur. Gaudet tanquam non gaudens, qui sic de temporalibus bonis hilarescit, ut tamen semper tormenta perpetua consideret: & in hoc quod mentis gaudio sublevar, hanc continuo pondere providi timoris premat. Emit tanquam non possidens, qui & ad usum terrena preparat, & tamen cauta cogitatione praevidet quod haec citius relinquat. Mundo tandem tutatur, sed quasi non utatur, qui & necessaria cuncta externis ad vitam suam ministerium redigit, & tamen hanc menti suae dominari non sinit; ut subjecta foris servant, & nunquam incantationem animi ad alta tendentis frangant.

DOMINICA SECUNDA POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

Dico vobis quod ita gaudium erit in caelo super uno peccatore penitentiam agente. Luc. xv. 7.

Cum multa sint quae nos ad agendam penitentiam excitare debent: illius scilicet necessitas, & utilitas: Duo tamen sunt quae nos praecipue ad eam invitant, 1. Dei bonitas & Christi Jesu misericordia, peccatores querentis, benignè recipientis, eisque peccata omnia condonantis, si veram penitentiam agant. 2. Gaudium Angelorum ob penitentiam peccatoris.

Penitentia lapsi in mortale peccatum quovis tempore necessaria. (Lib. 2. Tract. de Sacram. Penitentia, cap. 2. art. 2. propos. 3.) Magni sunt penitentiae fructus. 1. Remissio omnium peccatorum. 2. Reatus poenae aeternae abolitio. 3. Gratiae & virtutum recuperatio. 4. Meritorum perditorum restitutio. (In eodem Tract. cap. 2. Propositiombus 1. 2. 3. & 4.)

1. Christi erga peccatores misericordia. Venit enim Filius hominis salvare quod perierat: .. Filius hominis

non venit animas perdere, sed salvare. Peccatores quanti ac benignè recipit, eos ad se trahit & appropinquare facit. Salvator misericordissimus, Medicus benignissimus. Erant autem appropinquantes ei publicani, & peccatores. Luc. 17. 20. Erant ut audirent illum. Appropinquemus & nos ad Jesum. Aegri sumus, Medicum querimus: cæci, ad lucem accedamus: ignari, ad Doctorem iustitiae, ad Veritatem ipsam properemus: miseri peccatores, in finem misericordiae nos conferamus. Fide, oratione, verbi Dei meditatione, amore casto ad Jesum appropinquemus. Peccatores querit pia sollicitudine: invenit cum exultatione: portat misericordissima compassione: recipit paterna caritate. Id ostendit Christus tribus parabolis propositis, ut Phariseorum superbiam refellat, murmurationum quod peccatores ad colloquium & familiaritatem reciperet. *Murmurabant Pharisei, & Scribae dicentes: Quis hic peccatores recipit, & manducat cum illis.* Prima Parabola Pastoris est. *Quis ex vobis homo, qui habet centum oves: & si perdidit unam ex illis, nonne dimittit novaginta novem in deserto, & vadit ad illam quae perierat, donec inveniat eam?* Centum oves, totam naturam rationalem, et Angelis & hominibus constantem, SS. Patres interpretantur: Nonaginta novem in deserto relicta, Angelos in caelis: Unam perditam sive errantem, humanum genus. E caelo inquit descendit Dei Filius ut hominem errantem quaereret. *Venit Filius hominis quaerere & salvum facere quod perierat.* Invenit hominem sicut ovem errantem, & infirmam, quae per se redire in ovile non poterat, imposuit in humeros suos, *gaudens*, nostram naturam non solum assumpsit, sed languores nostras ipse portavit. (Iti. 11. 4.) (ait Propheta) Et alibi: *Sicut Pastor ovem suam pascat: in brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo levabit: fuerat ipse portavit.* Idque cum gaudio, quasi magnum bonum sibi obigisset. Illo non gravatur onere, sed letatur: onus enim leve facit amor. Ita.

Duo spiritus
uberi, duo in
ipso sunt in-
ganis man-
ifestis ad-
gerentia:
quod & pa-
tritate expe-
dit dolin-
quencia, &
clementer re-
cipit peniten-
tem. Gemina,
longam, dul-
colo lavata.
et clementer in-
profere. Du-
misi Ipsi,
in gaudium in-
inceden-
tes, & in do-
nando fructu-
tas, METEORA
sua ubera sua
cibus, & Ipsi.
Seru. & in
Castia.

Mat. 11. 11.
Luc. 1. 31.

penit in humeros suo gaudet. Latatur, sicut qui letantur in messe, sicut exultant villosi capti prædâ, quando dividunt spolia. Ovem scilicet, non alienam, sed suam, à se conditam, sanguine suo redemptam, ex faucibus lupi infernalis eripuit. Dei Filius, propter vitam mortuam ovem alapai, crucem, flagella sustinuit: & suis humeris portavit ad calvum, bajulans & patienti devotam peccatricem. Gaudium suum de inventa ove cum amicis vicinisque suis communicat, id est, cum Angelis suis. Et veniens domum, convocat amicos & vicinos, alieni illi: *Congratulamini mihi, quia invenit ovem meam, quæ perierat.*

Alterâ parabola qua Christus Jesus suam erga peccatores misericordiam contra Phariseorum & Scribarum murmuraciones vindicat, est Drachmæ perditæ, & inventæ: Aut quæ mulier habens drachmas decem, si perdidit drachmam unam, nonne accendit lucernam, & cæverit domum, & quærit diligenter, donec inveniat? Angeli & homines drachmæ sunt, Dei imagine obnixæ, Drachmam unam perdidit, scilicet hominem, Sapientia incarnata quæ christe diligenter, etiam prætermisit ut eam inveniret. Fidei lucernam accendit, Religionis docuit, Mystera, Morales, sanctissimæ tradidit præcepta, divinitus legis ac verbi Dei amorem hominibus inspiravit: de quo scriptum est: *Lucerna pedibus meis, verbum tuum, & lumen semitis meis: domum everit, mandavit Ecclesiam lavacro aquæ in verbo vite: non solum à gravioribus, sed etiam à levioribus sordibus, à venelibus peccatis ipsam purgat in membris suis; ut tandem illam sibi exhibeat gloriosam sine macula & sine ruga.*

Tertâ parabola, quæ Dei & Christi ejus misericordia erga peccatores commendatur, ex omni fiducia nostra ad veniunt per penitentiam obtinendam excitantur, est Fili prodigi, cui ad Patrem redeunti pius pater occurrit, & complexus est eum, & stola primâ induit, annuloque ornari jussit, & convivium instruxit ad signifi-

cationem gaudii sui: *Quia hic filius ejus mortuus erat, & revixit: perierat, & inventus est.* Peccatori misericordiam suam cognoscanti, peccatum & occasiones peccati deserenti, peccata sua humiliter confitenti, gratiâ & misericordiâ Dei indignum se agnoscanti, occurrit Deus per gratiam adjuvantem, qui prævenit ipsum per gratiam excitantem. *Misericordiâ tuâ præveniet me, & misericordiâ tuâ subsequetur me:* Mittit in cor ejus Spiritum Sanctum suum, clamantem, *Abba (Pater)* ipsi reconciliatur, illum complectitur. Nuditatem ejus induit Christi justitiâ, meritis, virtutibus. Annulo manus ejus ornat, sigillo divine adoptionis, pignore caelestis hereditatis, arrha promissionum magnatum, pretiosarum, æternarum: auxilia illi subministrat, quibus in via mandatorum Dei facile ambulet, quibus aspidem, leonem & draconem conculcet, id est, demonem ejusque tentationes superet. Reconciliatum denique peccatorem ad sanctum corpus & sanguinem sui sacrificium & convivium admirabile recipit.

Optimo igitur consilio tres istas parabolas ex ordine sanctus Lucas retulit: ovis quæ perierat, & inventa est: drachmæ quæ perditæ erant, & inventæ est: filii qui erat mortuus, & revixit, ut triplici remedio revocari, vulnera nostra curemus. *Deus Pater, Christus Pastor, mulier Ecclesia, Christus te suo corpore vebit, qui tua in se peccata suscepit: quærit Ecclesia, recipit Pater. Quasi pastor revēbit, quasi mater inquirat, quasi Pater vestit. Prima misericordiâ, secunda suffragatio, tertia reconciliatio. Redemptor subvenit, Ecclesia suffragatur, Auctor reconciliatur. Ovis à Pastore lapsa revocatur: drachma quæ perierat invenitur: ad patrem filius suis vestigiis redit, & plenâ condempnati erroris regressus penitentia. Caudamque rursus quoniam vitilla quæ perierat in Adam, levatur in Christo. Humeri Christi, crucis brachia sunt. Illic peccata deposuit... Divos Pastor, cujus omnes nos centesima portio sumus. Ha-*

Ipsi. 2. 11.

S. Hieron. Ep. 6. ad Paul. mach.

Ipsi. 11. 2. Ipsi. 22. 2.

S. Amb. 1. 7. S. Amb. 2. S. Amb. 2. 20. 201. 202. 203. 204. 205.

Ipsi. 11.

UNIVERSITATIS AD ALMA MATER NOMINE

bet Angelorum, habet Archangelorum, Dominatio-
nam, Potestatum, Thronorum, aliorumque innumera-
biles grades, quos in uocibus dereliquit, qui quoniam
sunt rationabiles, non immerito hominum redemptione
laetantur. Non otiosum etiam quod mulier drachma
latare inuenta. Non mediocriter hæc drachma est, in
qua Principis est figura. Et ideo imago Regis, census
Ecclesie est. Oves sumus, uremus ut super aquam res-
fectionis nos colligare dignetur. Oves, inquam, sumus,
petamus pascha: drachma sumus, habeamus pre-
tium: filii sumus, festinemus ad Patrem. Ne uereamur
quia acceptum spiritualis patrimonium dignitatis ter-
renæ prodigimus uoluptatibus, quod Pater in filios
quem habebat thesaurum contulit. Fidei sensus num-
quam exinanitur: licet totum dederit, totum habet;
quia quod donasti, non amittit. Nec uerere ne te
non recipiat: Non enim delectatur Deus perditione ui-
uorum: etiam occurrens uenienti tibi cadet supra col-
lum. Dominus enim erigit allisos. Osculum dabit, quod
est pignus pietatis & amoris, solum, annulum, calceta-
menta proferri iubebit. Tu adhuc injuriam metuis, ille
resistit dignitatem: tu supplicium uereri, ille
osculum deserit: tu conuictum, adornat ille con-
uictum.

1. Ep. 7. 11. 23
2. Ps. 101. 1. 23

1. Psal. 137.
2. Psal. 137.

II. Ad penitentiam agendam nos uocat gaudium
Angelorum ob penitentiam & conversionem pecca-
toris. Gaudium erit coram Angelis Dei super uno
peccatore penitentiam agente, Christo gaudente quid
non congaudeant caelestes. Spiritus illi summo amore
adherentes Congratulamini mihi (inquit) Non ait,
Congratulamini uoi inuenta, sed, mihi, quia eius
gaudium est uita nostra, & cum ad celum uadimus,
solemnitatem letitiae illius implemus. Gaudium Ange-
lorum, lacrymæ & conversio peccatorum, quod rui-
nas suas corum conversione restaurari uideant. Gau-
dent ex caritate quæ homines prosequuntur. Gaudent

ob

ob ministerii sui, directionis, custodiaeque suæ fructum.
Omnes enim sunt administratores Spiritus in ministerium
missi propter eos qui hereditatem capiunt salutem. Vi-
ctoria nostræ de diabolo per Christi gratiam reportata
applaudunt, pro nobis Deo gratias agunt, nolunt ad
gratias immortales illi agendas excitari, ut Raphaël
Archangelus utrumque Tobiam. Benedicite Deum ce-
li, & cocam omnibus uiuentibus conscientiam illi, quia
fecit uobiscum misericordiam suam. Hoc certe nos ad
penitentiam agendam excitare maxime debet, quod
conversionem nostram Angelis gaudium creare creda-
mus, quorum amectare patrociniū, uereri debemus
offensam.

Non solum gaudium est in celo de conversione pec-
catoris, sed majus gaudium super uno peccatore
penitentiam agente, quam super nonaginta nouem
iustis, qui non indigent penitentia. Ratio est, quia
lapsi per penitentiam saepe uerentiores, cautiōres, &
humiliores resurgunt, ut explicat S. Gregorius M.
Hom. 34. in Evangelia, cuius locum habes Lib. 2.
Theologiae nostræ, Tract. de Sacramento Penitentiae,
Cap. 2. Proposit. 3. Majus gaudium est Christi &
Angelorum de uno penitente, quam de nonaginta nouem
iustis quibus non est opus penitentia. Sic amplius de-
lectatur anima inuentis aut redditis rebus quas diligit,
quam si eas semper habuisset. Triumphat uictor imp-
rator, & non uicissit, nisi per nauis: & quanto
majus periculum fuit in praelio, tanto est gaudium ma-
jus in triumpho. fallat tempestas nauigantes, mina-
turque naufragium, omnes futura morte pallescent:
tranquillatur calami & mare, & exultant nimis, quoniam
timuerat nimis. Ager est carnis, & uena eius
malum renunciat: omnes qui eum saluam suspiciunt,
agrotant simul animo: fit ei uelle & nodum ambulat
pristinis uiribus, & fit jam tale gaudium, quale non
fuit, cum antea saluus & fortis ambulauit. Ita ga-

1. Psal. 137.
2. Psal. 137.

FF

450 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
dum erit in calo super uno peccatore penitentiam o-
gente, quam super nonaginta novem iustis, qui non
indigent penitentia.

Sicut gaudent Angeli de penitentia peccatoris,
ita de illius impenitentia aut falsa penitentia contri-
stantur. Vera conversio non est sine Dei amore saltem
inechoato. (*Lib. 2. Tract. de Sacramento Penitentia,*
Cap. 4. Art. 3. Propositione 7. & Art. 7. Regulis. 1.
& 4. 6. & 7.) Vera contritio & sincera conver-
sionis indicia. (*Ibid. Regula 7.*) Veram & sinceram
penitentiam non agnor, quæ Angelis gaudium patri-
at, qui pro peccatorum suorum gravitate congruam
satisfactionem Deo non exhibent. (*Lib. 2. Tract. de*
Sacramento Penitentia, Cap. 6. Art. 2. Proposit. 1.)
Timeat & caveat, ne diabolo potius quam Angelis
gaudium afferatis, peccando, aut in peccatis perse-
verando, vel fallam penitentiam agendo: *Ut denno*
*malus recuperat à præda sua adversus Dominum gau-
deat.* Penitentia compensationem redimendam im-
punitatem Dominus proponit. *Si ergo qui vendunt,*
præi iudicium quo pacifcentur examinent, ne scilicet
neve raju, ne adulter: Etiam Dominus credi-
ditus penitentia probationem præi iuvire: tantam vo-
bis mercedem, præi scilicet vita concessurum...
Furto quidem aggressi, & Prepositum huius rei (Sacer-
dotem scilicet Confessarium) asserationibus suis
circumduci facile est. Sed Deus thesauris suis præi-
dat, nec sinit obrepere indignis.

Tom. 3. Lib.
de Penit.

DOM. III. POST FEST. SS. TRIN. 451

DOMINICA III. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil
cepimus: In verbo autem tuo laxabo rete.
Luc. v. 5.

Homo natus ad laborem, sicut avis ad volatum.
Laborant boni & mali in hoc mundo; sed animo
ac forte dispari. Boni interdum & in luce fidei; Mali
in tenebris infidelitatis, errorum & peccatorum. Boni
cum gaudio: Mali cum dolore & molestia. Boni
fructuose; Mali steriliter & inaniter. Laborandum ut
aliquando beati simus; sed ne sit inanis labor noster,
1. Debemus laborare in luce fidei. *Per totam noctem*
laborantes nihil cepimus. 2. Laborare debemus in pre-
sentia & verbo Christi. *In verbo tuo laxabo rete.*
3. Imitari debemus humilitatem S. Petri. *Exi à me,*
quia homo peccator sum, Domine.

1. Nullam opus æternæ vitæ meritorem sine fide fie-
ri potest. (*Lib. 1. Quest. 1. Art. 9.*) Infidelium vo-
luntas arbor mala. *Non potest arbor mala bonos fru-*
ctus facere. Quamvis omnia infidelium opera non sint
peccata; imò quedam eorum opera Deo placeant,
quatenus officio bona sunt; ipsi tamen infideles Deo
propterea non placeant. *Magni eorum cursus, sed ex-*
tra viam (inquit S. Augustinus.) Christiani ipsi inu-
tiliter laborant, nisi ex fide bonum operentur. *Inten-*
tio bonum opus facit; intentionem fides dirigit... *Si*
oculus tuus æquam est (ait Christus) totum corpus tuum
erit lucidum erit: Si autem oculus tuus simplex
est, totum corpus tuum lucidum erit. Hunc oculum
agnosce intentionem, quæ facit quisque quod facit, &
per hoc discit eum *Qui non facit opera bona intentione*

Ff ij

450 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
dum erit in calo super uno peccatore penitentiam o-
gente, quam super nonaginta novem iustis, qui non
indigent penitentia.

Sicut gaudent Angeli de penitentia peccatoris,
ita de illius impenitentia aut falsa penitentia contri-
stantur. Vera conversio non est sine Dei amore saltem
inechoato. (*Lib. 2. Tract. de Sacramento Penitentia,*
Cap. 4. Art. 3. Propositione 7. & Art. 7. Regulis. 1.
& 4. 6. & 7.) Vera contritio & sincera conver-
sionis indicia. (*Ibid. Regula 7.*) Veram & sinceram
penitentiam non agnos, quæ Angelis gaudium patri-
at, qui pro peccatorum suorum gravitate congruam
satisfactionem Deo non exhibent. (*Lib. 2. Tract. de*
Sacramento Penitentia, Cap. 6. Art. 2. Proposit. 1.)
Timeat & caveat, ne diabolo potius quam Angelis
gaudium afferatis, peccando, aut in peccatis perse-
verando, vel fallam penitentiam agendo: *Ut denno*
*malus recuperat à præda sua adversus Dominum gau-
deat.* Penitentia compensationem redimendam im-
punitatem Dominus proponit. *Si ergo qui vendunt,*
præi iudicium quo pacifcentur examinent, ne scilicet
neve raju, ne adulter: Etiam Dominus credi-
ditus penitentia probationem præi iuvire: tantam vo-
bis mercedem, præi scilicet vita concessurum...
Furto quidem aggressi, & Prepositum huius rei (Sacer-
dotem scilicet Confessarium) asserationibus suis
circumduci facile est. Sed Deus thesauris suis præi-
dat, nec sinit obrepere indigere.

Tom. 3. Lib.
de Penit.

DOM. III. POST FEST. SS. TRIN. 451

DOMINICA III. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil
cepimus: In verbo autem tuo laxabo rete.
Luc. v. 5.

Homo natus ad laborem, sicut avis ad volatum.
Laborant boni & mali in hoc mundo; sed animo
ac forte dispari. Boni interdum & in luce fidei; Mali
in tenebris infidelitatis, errorum & peccatorum. Boni
cum gaudio: Mali cum dolore & molestia. Boni
fructuose; Mali steriliter & inaniter. Laborandum ut
aliquando beati simus; sed ne sit inanis labor noster,
1. Debemus laborare in luce fidei. *Per totam noctem*
laborantes nihil cepimus. 2. Laborare debemus in pre-
sentia & verbo Christi. *In verbo tuo laxabo rete.*
3. Imitari debemus humilitatem S. Petri. *Exi à me,*
quia homo peccator sum, Domine.

1. Nullam opus æternæ vitæ meritorem sine fide fie-
ri potest. (*Lib. 1. Quest. 1. Art. 9.*) Infidelium vol-
untas arbor mala. *Non potest arbor mala bonos fru-*
ctus facere. Quamvis omnia infidelium opera non sint
peccata; imò quedam eorum opera Deo placeant,
quatenus officio bona sunt; ipsi tamen infideles Deo
propterea non placeant. *Magni eorum cursus, sed ex-*
tra viam (inquit S. Augustinus.) Christiani ipsi inu-
tiliter laborant, nisi ex fide bonum operentur. *Inten-*
tio bonum opus facit; intentionem fides dirigit... *Si*
oculus tuus æquam est (ait Christus) totum corpus tuum
erit lucidum erit: Si autem oculus tuus simplex
est, totum corpus tuum lucidum erit. Hunc oculum
agnosce intentionem, quæ facit quisque quod facit, &
per hoc discit eum *Qui non facit opera bona intentione*

fidei bona, hoc est, ejus qua per dilectionem operatur, totum quasi corpus quod illis, velut membris, operibus constat, tenebrarum esse, hoc est, plenum ingredine peccatorum. In Petri navim ascendendam, in eaque manendum, ut sit utilis labor. Extra Petri navim, extra Ecclesie Catholice, Apostolice, Romanae communionem, nullum opus vite aeternae meritum est. Infideles, Haereticos, Schismaticos, quatenuscumque laborent pro beatitudine consequenda, nihil capiunt. Moribus licet sint alias integris, nemini injuriam faciunt, castimoniam, temperantiam, mansuetudinem, patientiam sunt insignes; multum orant; largas elemosinas pauperibus erogant; Inanis est eorum labor extra Petri navim; in qua Jesus turbas docet quidquid credendum & agendum est ad vitam aeternam consequendam. Ascendens autem in unam navim qua erat Simonis, rogavit eum a terra reducere passillum. Et sedens docebat de navicula turbas. Hae Schola est unitatis, in qua Christus posuit cathedram veritatis. Ad unitatem Ecclesie caput visibile necessarium est, scilicet Romanus Pontifex S. Petri successor. (Lib. 1. Quaes. 2. Art. 10. §. 7.) Quod Christus significavit Ascendens in unam navim, qua erat Simonis, ex qua Sedens docebat turbas. Ista navis fide pura, spe firma, caritate perfecta a terra subducitur, in altum ducitur. Duc in altum. In hac navi ad imperium Christi & Vicariorum ejus verba divini jacuntur in capturam piscium omnis generis. Nulla enim missio legitima est, nisi quae a Christo per ejus Vicarios derivatur, quorum continua successio Ecclesiae veritatem probat. In hac Ecclesia, non in schismaticis societatibus & conventiculis, communitio sanctorum est. Et annuerunt socii, qui erant in alia nave, ut venirent, & adjuvarent eos. Et venerunt. (De Sanctorum communitio, vide loco citato Theologiae nostrae, §. 10.) Christi protectione & praesentia servatur hac navis, ne mer-

gatur, Haereticis, Schismaticis, malis Ministris, Christianis criminosis retia rumpentibus. Concluserunt piscium multitudinem copiosam, rumpentibus autem rete eorum. Haereticis, fidei puritatem violando; Schismaticis, sciendo Ecclesiae unitatem; mali Ministris, contemnendo ejus auctoritatem, & hierarchicum ordinem; Christiani criminosis, sanctissimam ejus disciplinam, & Baptismi sui promissa violando, retia rumpunt & laerant, Rumpuntur autem rete eorum. Ecclesiae periculis Christus prospicit, ac succerit Vicariis suis illius Receptoribus, successoribus Petri, qui auctoritate ab illo sibi commissae fidei dogmata contra haereticos definiunt, unitatem Ecclesiae contra schismaticos tuentur, hierarchicum ordinem conservant, Morum disciplinam faciunt. His scilicet in persona Petri a Christo dictum est: Duc in altum; Hoc est, in profundum disputationum; ut explicat S. Ambrosius. Non multis, sed uni Ecclesiae totius per navim significatae Gubernatori & Capiti visibili dictum est: Duc in altum: Ut fidei morumque doctrinam in Scriptura Sacra & Traditione velut in profundo & vasto Mari laetentem, adversus haereticos & Moralis Christianae corruptelas declaret, definat, ac fidelibus omnibus proponat. *Re-* *spiciat.* *pieta est terra scientia Domini, sicut aqua maris operientes.*

II. In Christi verbo laborare debemus, alioqui labor noster inanis est, opera ad salutem inutilia. Qui mundo servant, ambrosii, avari, libidinosi, aliove cupiditatis dediti, nihil capiunt, nisi umbras, momentaneas voluptates, inquieti animi dolorem, conscientiae anxietatem, lassitudinem, aeternos cruciatus, Conceptit dolorem, & peperit inquietatem. *Uc non aperuit, & effudit eam, & incidit in foveam quam fecit. Converteretur dolor ejus in captus ejus, & in veritatem ipsius iniquitas ejus descendet. Erat aliquando cum dicebant: Ambulavimus vias difficiles, lassati sumus in via.*

via iniquitatis & perditionis. De illis Spiritus Sanctus per os Hic ait: *Tela aranea texerunt... Tela eorum non erunt in vestimentum, neque operientur operibus suis: Opera eorum opera ianilia, & opus iniquitatis in manibus eorum... Confidunt in nihilo, & loquuntur vanitates, conceperunt laborem, & pepererunt iniquitatem, Hypocritae, & quicumque propter Deum non laborant, quicumque in operibus suis aliud quam Dei gloriam quaerunt, qui alius quam magnam & pretiosa eius promissa spectant, in Christi verbo recta non laxant: ideo nihil merentur, nihil capiunt, vita aeterna praemium non consequuntur, quia ventum seminatibus, & turborem merent. Omne opus quod virtuale saltem intentione in Deum non referunt, malum est. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Regula 37.) Recte intentionis in omnibus operibus nostris necessitas. (Ibidem Regula 56.) Id in alia piscatione discipulorum suorum post Resurrectionem suam Christus significavit, cum iussit ut in dextram navigii retia mitterent. Quid enim dextera, nisi sancta & caelestis intentio? Quid sinistra, nisi invidiosa prava & terrena? In sinistra laboriosa & inanis piscatio: In dextera plurimi magnique pisces capti sunt. Qui ergo omnia opera sua propter Deum facit, magna merita comparat, aeterna praemia consequitur. Deus enim in verbis ac promissis suis fidelis est. Si fideles sumus ut impleremus quod precepit, fidelis est ut reddat nobis quod promissit. In verbo igitur Christi retia laxemus, corda nostra per caritatem dilatemus, quodcumque possumus ad Dei gloriam & honorem, & ad sanctificationem nostram faciamus, non perfunctorie, sed diligenter, non remissa, sed ferventissima caritate, ut felicior sit piscatio nostra. *Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum. Cordis dilatatio, iustitia est delectatio. Hoc munus est Dei, ut in preceptis eius non timore, sed amore anguste-**

mur, sed dilectione & delectatione iustitia dilatentur. Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis. In hac diffusionem latitudo est, in qua sine angustis via quoque ambulatur angusta, donante illo cui dillum est: Dilatasti gressus meos subtus me, & non sunt infirmata vestigia mea. Latum est ergo mandatum caritatis, quo corda dilatantur, quo retia laxata in capturam summum, infinitum, aeternaque bonum, scilicet Deum ipsum, piscantur.

III. Ut opera nostra fructuosa sint, imitari debemus humilitatem S. Petri, Dei gratiam in nobis agnoscere, non merita nostra: Attendere quod ejus beneficentia debemus, quicquid boni agimus: Considerare quod peccatores sumus, & nos cotam Deo humiliare, quantumcumque in via Christianae perfectionis proficere videamur: Quia revera Nullum est peccatum quod facit homo, quod non possit facere & alter homo, si desit Reitor a quo factus est homo. Sic S. Petrus miraculum à Christo Jesu patrarum videns in piscatione ejus iussu facta, proclit ad genua Jesu dicens: *Exi à me, quia homo peccator sum, Domine. Exi à me, quia ego homo purus, tu homo Deus; ego peccator, tu sanctus; ego servus, tu Dominus. Separat te locut à me, quem separat à te fragilitas naturae, vilitas culpe, infirmitas potentiae. De Dei donis ac beneficiis, de bonis quae in nobis sunt aut à nobis fiunt, ne extollamur, quoniam nihil nostrum est. De divina misericordia ne praesumamus. Aulicium semper timeamus, quia peccatores sumus. Ne dicas, Misericordia Domini magna est, multitudinis peccatorum nostrorum miserabitur. Misericordia enim & ira ab illo vita promittunt, & in peccatores respicit ira illius. Eo magis nos peccatores agnoscemus & palam confitebimur, quo propinquiores Christo erimus. Sic atomi innumerae sole irradiante conspiciuntur. Sol Justitiae Christus in*

456 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

Petri navi radiabat: Quid mirum, si peccata sua Petrus agnoscerebat? *Exi à me, quia homo peccator sum, Domine.* Non tamen timere debemus Deum servili timore, sed timore casto, ut filii, timore cum fiducia in Dei bonitate conjuncto. *Carius enim furas pellit timorem illum servilem, non timorem castum, qui permanet in seculum seculi.* Animi demissione & humilitate & beneficentia nobis à Deo collata servabimus, & nova atque majora obtinebimus. *Noli timere: ex hoc enim jam hominibus oris capientis.* Exemplo cetere humilitatis nostræ ac virtutum in ea fundatarum, homines capiemus, & ad Christi obsequium adducemus. Sic homines capiebat Paulus, cum diceret: *Imitatores mei estote, fratres, sicut & ego Christi.* Denique relictis omnibus, quæ nos à Christi comitatu & obsequio abstrahunt, aut remouentur, illum sequi debemus. *Et subditiis ad terram navibus, relictis omnibus, secuti sunt eum.* Omnibus mundi impedimentis, rebus omnibus temporalibus, affectu saltem renuntiare debemus, si Christi discipuli esse volumus. *Omnis ex vobis (inquit) qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.*

204. p. 1. 17.

Luc. 14. 33.

DOMINICA IV. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in Regnum celorum. Matth. v. 20.

Lib. de Seru-
tine in Ep. Litter. in
Cap. 16.

Cum rectè judicaverit S. Augustinus, quòd *In 14* que proficienda est justitia multum in hac vitâ ille proficit, qui quam longè sit à perfectione justitiæ, proficiendo cognovit: Considerare terò debemus quam longè remoti sumus à justitiæ Christianæ perfectione,

DOM. IV. POST FEST. SS. TRIN. 457

qui ne Pharisæicam quidem attingimus. Quis coim vestrum in oratione assidue versatur, bis qualibet hebdomadâ jejunit, uberes elemosinas erogat, luxum & voluptatem vitat, Deilegem præ oculis semper habet, ne Pharisæi & Legis Doctores apud Judæos: Et tamen, ait Christus Dominus, Magister, & Legitator noster: *Nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in Regnum celorum.* 1. Pharisæorum justitia simulata erat, & fuscata: justitia Christianorum sincera & simplex esse debet. 2. Justitia Pharisæorum externa dumtaxat: Justitia Christianorum interiorum simul & exterior esse debet. 3. Justitia Pharisæorum seculosa erat minimorum præceptorum observatrix; maximorum verò neglectrix mandatorum: Christiana justitia totam legem accuratè implet: magna præcepta observat, nec tamen minora negligit.

I. Hypocritarum simulata justitia... Hypocritis quàm grave peccatum?... Hypocritis exitiale Christianæ vitæ malum... Qui sanctitatem simulat, dupli-
citer corde sunt... Eum solum inveni debet
niscipulus homo, cum rectè vivit, qui conscientie solus ins-
pector est... Hypocritas octuplici maledictione Chris-
tus percussit... Hypocritis caracteres. (Lib. 3. Tra-
ctatu de Peccatis, Cap. 5. Art. 17.) Hypocritæ
Christianæ Religionis spiritum moribus suis evertunt.
(Ibid. Regula 5.) Hypocritis gravis peccatum est,
ceteris paribus, us que palam committuntur. (Ibid.
Regula 7.)

Matth. 23.

II. Cultus interior, Christianæ Religionis Anima.
(Ibid. Regula 1.) Christiana pietas interior simul &
exterior esse debet (Ibid. Regula 1.) Cor Deo, ex-
emplum bonorum hominibus debemus. *Qui timens Do-*
minum, preparabunt corda sua, & in conspectu illius
sanctificabunt animas suas.... *Lucet lux vestra co-*
ram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glori-

Eccl. 1. 18.

Matth. 5. 16.

Ecol. 15. 7. *fecit Patrem vestrum qui in caelis est.* Arca testimonii auro purissimo intus & foris Deo jubente ornata; ut significetur, Christianum intus & foris, in corde & in opere, virtutum auro, praefertimque caritatis circumvestitum esse debere. Vita signa & motus in viventibus videtur; vita principium, scilicet anima, non videtur. Interior sanctitas & virtus praecipua est in Religione. *Absconditus cordis homo.* Id naturam inter & picturam discriminis est; quod pictura ab exterioribus incipiat, in usque opus suum absolvat; natura vero a partibus interioribus. Vera iustitia ab interioris hominis sanctificatione incipit, in exterioris compositione desinit. Falsa vero iustitia in exterioris compositione tota versatur. *Cor suum dabit in similitudinem picture.*

III. Mortale peccatum Hypocritis committunt, qui in minimis anxie religiosi sunt, de gravioribus autem nequaquam solliciti, Pharisaeorum instar, qui mentiam & amentiam, & cyminum decimabant, relinquentes *Quae graviora sunt legis, iudicium, misericordiam, & idem (Vile Lib. Cap. & Art. supra citat., Regula 4.)* Netum iustus est, qui Dei & Christi legem vel in uno capite violaverit. *Quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.* Exteriora qualibet pietatis exercitia sine caritate & humilitate non prostant. *Saragae ignis. De suis perfecti & integri, in nulla deficientes.*

IN EADEM DOMINICA.

Audistis quia dictum est antiquis, Non occides: Qui autem occiderit, reus erit iudicio. Ego autem dico vobis: Quia quisque fratri suo, reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, Raca; reus erit Concilio. Qui autem dixerit, Fatue; reus erit gehennae ignis. Matth. v.

Homicidium quàm grave crimen? Ne tamen se existimet quantum illud Decalogi praeceptum, *Non occides*, omni ex parte implevisse, qui homicidium non commisit: laesus enim pater hoc praeceptum: Quippe cum lex Christi spiritualis sit, quae non solo opere exteriori, sed spiritu magis adimpleatur, non sufficit ad hoc mandatum implendum continere manus à corde & omni violentiis, nisi etiam contineat animum ab omnibus affectibus qui ad proximi iniuriam tendunt, ita scilicet, odio, invidia, contumelia, convitio, calumnia, obsecratione. Hoc igitur praecepto prohibetur, 1. Ira quae vincit libidinem est. 2. Multo magis prohibetur odium proximi, quae est ira inveterata, & gravissimum animae vulnus. 3. Praeceptum illud non tantum operum, sed et cupiditatem prohibet, sed unitas & eximias virtutes à nobis exigit, humanitatem imprimis ac mansuetudinem. Deinde concordiae pacificae cum omnibus servandae studium. Tertio patientiam, quae non tantum malos toleramus, sed etiam patimur eos abusi nostrae tolerantiae, parati etiam magis graviter damnum ab eis accipere, quam injuriam referre. Quarto honoratem. Quinto inimicorum dilectionem. Sexto Longanimitatem. (Lib. 4. De Decalo.

go, Cap. 7. de quinto præcepto, Articulo 1.) Ad bonitatem pertinet ut in pauperes & opis nostræ indigentes benefici sumus. Huic si defuerimus officio, rei tumus homicidii. *Quisquis paciscendo hominem servare poterat, si non pavissim occidisti* (ait S. Ambrosius,) *Panis egeni vitam vira pauperum est: qui defraudat illum homo sanguinis est* (inquit Spiritus Sanctus per os Sapientis.)

Ad beneficiendum omnibus, qui nostra ope indigent, cum succurrere ipsis valeamus, quantum Decalogi præceptum nos obligat: alioquin rei sumus iudicio. *Erue eos qui ducuntur ad mortem, & qui trahuntur ad interitum, liberare non cesseris. Si dixeris, Vires non superent, qui inspector est cordis ipse intelligit, & servatorem animæ tuæ nihil fallit, reddetque homini juxta opera sua.*

IN EADEM DOMINICA.

Ego autem dico vobis: *Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio.* Matth. v. 22.

LEVI esse peccata, quorum rei ad humana tribumalia non trahuntur corporales poenae laurari, insipientis est qui sibi persuaserit. Aliud, aliud longe terribilius iudicium est, scilicet Dei viventis, corpus in manus incidere, horrendum est: cuius consideratione contentius Rex Propheta orabat: *Non intres in iudicium cum servo tuo.* Huic iudicio non modo homicida obnoxius est, sed & iracundus: *Omnis qui irascitur fratri suo, cuiuscumque homini, præsertim vero Christiano, reus erit iudicio.* Exponenda 1. Iræ deformitas & enormitas, 2. Iræ gradus explicandi, 3. Docenda remedia contra iram.

I. Jura Dei usurpat homo iracundus. (*Lib. 3. Tracl. de Peccatis Cap. 12. Art. 1.*) Iræ ipsi homini

DOM. IV. POST FEST. SS. TRIN. 461
iracundo plurimum nocet. (*Ibidem*) Turpe & immanè iræ vitium. (*Ibid.*) Iræ comprimenda & moderanda. (*Ibidem*) Iræ quam grave peccatum i. Eius effecta. Quam eximalis ira in corde levata? (*Ibidem*) Iræ inveterata lethale peccatum est. (*Ibid. Art. 2. Regula 4.*)

II. Tres iræ gradus à Christo Domino in Evangelio hodierno explicati, singuli damnatione digni, tametsi dispari. Primus, iræ motus cum deliberato gravis ultionis appetitu. *Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio.* Gradus alter, vox indignationis. *Qui autem dixerit fratri suo, Raca, reus erit Concilio.* Tertius gradus, convitium, verbum injuriosum & contumeliosum. *Qui autem dixerit Fatæ, reus erit gehennæ ignis.* (*Vide ibidem, Regula 3.*) Vindicta, aut vindictæ libido, semper mala sunt: proindeque inimicos ulcisci nunquam licet: injurias illatas condonare, semper & ubique necesse est. (*Ibidem, Regula 7.*) Tres moderationis gradus. (*Ibidem*) Ad omne genus injuriarum perferendum & condonandum paratus Christianus esse debet. (*Ibid.*) Gravius quandoque illius qui injuriam ulciscitur, peccatum est, quam illius qui injuriam intulit. (*Ibidem*) Contumelias contumelias, convitia convitiis repellere nunquam licet. Unde non excusatur à peccato mortali, qui verbis contumeliosis læcessit alterum, etiam ab ipsis fuerit provocatus. (*Ibid. Art. 4. Regula 10.*) Contumeliosi ad restitutionem honoris, quo meliori modo fieri potest, tenentur. (*Ibid. Regula 7.*)

III. Remedium adversus iram præcipuum est patientia, cuius præceptum & exemplum nobis Christus dedit. (*Cap. citato, Art. 1.*) Deus patientiæ sequetur. (*Ibid.*) Patientia bonum & utilitas. (*Ibid.*) Impatientiæ malum. (*Ibid.*) Confideratio injuriarum & poenarum quas Christus nostri causâ pertulit, efficacissimum est adversus iram remedium. (*Ibidem*) Humi-

litas ira moderatrix. (*Ibidem*) Cavetur iracundia, aut si praeceperit non potest, cohibeatur, (*Ibidem*) Duo Christianae mansuetudinis servandae modi (*Ibid.*) Patientia virtutum omnium radix & custos (*Ibidem.*) Vere patiens est, qui & injurias a quo animo tolerat, & de his postea cogitans, quod illas perulerit, exultat, (*Ibidem.*) Patientiae virtus tribus modis exercetur.

Jobi. 1. 12.

(*Ibidem.*) Igitur sic omnis homo velox ad audiendum verbum ac mandatum Christi iam prohibemur, tardus autem ad respondendum, & tardus ad iram. Ira enim viri iustitiam Dei non operatur, id est, non adimplet, quin immo legem eius violat. Dei iudicium, gehennam ignis, poenas aeternas in mente habeamus, ut eorum mediatione iracundiae ignem extinguamus. Turbatus sum, & non sum locutus; cogitavi dies antiquos, & annos aeternos in mente habui. Denique Sol non occidat super iracundiam vestram... Sol super iram nostram si occiderit, periclitamur. Non licet nobis una die sine patientia manere.

Psal. 16. 6.

Ephes. 4. 26.

Tertull. Lib. de patientia Cap. 12.

PRO EADEM DOMINICA.

Si ergo offers munus tuum ad Altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet ali- quid adversum te: Relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo: & tunc veniens offers munus tuum. Math. v. 23, 24.

NULLUM sacrificium Deo gratum & acceptum sine caritate esse potest: Condonatio igitur injurarum acceptarum, & satisfactio pro illarum injuriis, reconciliatio perfecta cum fratribus, absolute necessaria est ad licitam Communionem, & ad remissionem pecca-

torum obtinendam, quae sine caritate obtineri non potest. Haec potest omnes homines complecti debet, fratrum nomine à Christo significatos. Omnes autem vos fratres estis. Qui proximos oderunt, & ab illis dissident, sacramentaliter absolvi non possunt, & ad Eucharistiae participationem admitti, nisi depositus inimicitias, cum ipsis reconciliati sint. Vide Theol. Dogm. & Moral. Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 9. Art. 3. Regula 2. Ad Sacramentum unitatis cum dilectione accedere, nefarium & sacrilegum est. Deus caritas est, Deus pax: Sacrificium nullum sine caritate & pace gratum & acceptum habet. Ne prius ascendamus ad Dei altare, quam si quid discordiae vel offensa cum fratribus contraxerimus, resolvamus. Quid est enim ad pacem Dei accedere sine pace? ad remissionem debitorum cum retentione? Quomodo placabit Patrem iratus in fratrem? Reconciliatio sincera, spontanea, & prompta esse debet; non facta, non coacta, non tarda. Relinque munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo: & tunc veniens offers munus tuum: Cor tuum scilicet, in oratione, cum prius ipsum à pravo odii affectu purgaveris. Vide Idem Concionis Peria. v. post Civitas: ubi de Inimicorum dilectione; & Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 2. Art. 1. Regula 9. & sequentibus usque ad 19.

Tertull. Lib. de Orat. Cap. 12.

DOMINICA V. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Miseror super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent: & si dimisero eos jejunos in domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis de longe venerunt. Masci viij.

Deum non modò celi & terræ rerumque omnium creatorem & conservatorem, sed & gubernatorem ac providorem sapientissimum, ac beneficentissimum esse, fides Catholica docet; miraculum multiplicationis septem panum à Christo paratum, misericordiam commoto erga turbam hominum qui relicti oppidis suis illum per desertum sequebantur ut verbum ejus audirent, egregiè confirmat. De providentia igitur divina opportunè ad populum Sermo hac Dominica haberi poterit. 1. Docendum quid de providentia Dei credatur. 2. Quo animi affectu erga illam esse debeat.

I. Divina rerum omnium providentia multis argumentis probatur. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 2. §. 2.) Homo tamen præcipua Divini ingenii cura. Mala divine providentiæ non repugnant, neque peccatorum penititio. (Ibid. §. 53.) Divinæ providentiæ non repugnant prosperitates impiorum & adversa res justorum. (Ibidem.) Dei providentiæ sustentantur. Populum suum per annos quadraginta in deserto aluit. Manna cælesti. Hic est de quo Jacobi Patriarcha ait: Deus qui pascit me ab adolescentia mea usque in presentem diem. De quo David: Aperis tu manum tuam, & implet omne animal benedictione. Deus est qui benedictione sua fru-

ges

ges nostras multiplicat de pauci granis, sicut Christus in manibus suis multiplicavit septem panes. Potestas erat in manibus Christi. Panes autem illi quinque quasi semina erant, non quidem terra mandata, sed ab eo qui terram fecit, multiplicata. Hoc ergo admodum est sensibus, quo erigeretur mens, & exhibitum oculis, ubi excoeretur intellectus, ut invisibilem Deum per visibilia operamur, & erecti ad fidem, & purgati per fidem, etiam ipsum invisibiliter videre cupereamus, quem de rebus visibilibus invisibiliter nosceremus.

Bonitatem & potestatem involvit Dei providentia: bonitatem quâ miseretur nostri; potestatem quâ nobis subvenit. Christus turbas vilis, esurientes agnovit, misericorditer pavit: non solum pro bonitate, verùm etiam pro potestate. Quid enim sola prodesset bonitas, ubi non erat panis, unde turba esuriens pasceretur? Nisi bonitati adesset potestas, jejuna illa turba & esuriens remaneret. Non solum cibum & potum Deus optimus maximus nobis providentiâ suâ subministrat, sed & panis aliisque alimentis viam actualem nos nutriendi & roborandi imperit, quam sine ejus benedictione non haberent. Unde per Prophetas suos comminatur: Auferet Dominus à Jerusalem & à Juda omne robur panis, & omne robur aque. Comedent, & non saturabuntur. Non solum victum, sed vestitum, & omnia necessaria & commoda sustentandæ vitæ Deus nobis largitur. Non solum panem materiale sustentando corpori, sed panem spirituale, & cælestem animæ nutriendæ necessarium, verbum suum, Scripturas suas, Legem, Psalmos, Prophetas, Libros Historicos Veteris Testamenti, Libros Sapientiales, Evangelium, Apostolorum suorum Scripta, velut septem panes nobis largitur, ut his reficiatur animæ nostra, & roborentur in vitam æternam. Non enim ex sole pane vivit homo, sed ex omni verbo quod procedit

Gg

Trenth. lib.
de Refum.
Coru.

Genes. 44. 17.

Psal. 144. 11.

S. August.
Trin. 14. 11.
Ibid.

S. August.

Ibid. 17.
Ibid. 11.

de ore Dei. Septem panibus id est, septem Spiritus Sancti donis contra concupiscentiam, quae nos de longè, id est de regione peccati & umbrae mortis venientes, debilitat, Animas nostras roborat. Dono sapientiae, ut Religionis Mysteria, aeternaque bona cognoscimus: Dono intellectus, ut caelestia dogmata ad fiduciam nostram necessaria, seu Fidei, seu Moralis Christianitatis, officiaque nostra capiamus: Dono consilii, in dubiis ne aberremus: Dono fortitudinis, ne in temptationibus, & adversitatibus succumbamus & deficiamus: Dono scientiae, ut nihil eorum quae vocationem nostram spectant, ignoremus: Dono pietatis, quae omnia opera nostra, verbo, electi sermone, cogitationeque perfundantur: Dono timoris, religiosi ac filialis, quo Deo nostro displicere, eumque offendere, praeter malis omnibus timeamus.

Sacratissimo tandem corpore & sanguine Jesu Christi Filii sui Domini ac Salvatoris nostri, in Eucharistiae Sacramenta nos alit Deus Optimus Maximus. Caelestis altius panis figura sacrae panes à Christo multiplicati.

Deus ita nobis in hujus mundi deserto panem quotidianum subministrat, sive pro necessitate carnalis vitae, sive etiam pro necessitate spiritualis alimoniae, ut tamen illum nos orando petere ab ipso velis. Panem nostram quotidianum da nobis haec. Haec Dominicae Orationis petitio explicatur Libro 3. Cap. 2. Art. 7. qui Sermoni illius idcirco accommodari facile potest.

II. Dei providentia adoranda est; non temere scrutanda ejus consilia. Miles parere debet, quacumque statione Dux illum suus stare, quocumque progredi jubeat, non in ejus consilia curiosus inquirere. Servus parere debet mandatis Domini, subditus imperio Regis, non ejus arcana scrutari: multò magis Dei providentiae, ejusque ordinationi subesse debemus, quam

suberfugere non possumus. In eo quo nos Deus ita ut ordine, in eo quo nos collocat statu & conditione, servituti vel dominationis, pauperatis vel divitiarum, infirmitatis aut sanitatis, humilitudinis aut gloriae, aduersitatis vel prosperitatis, ipsi quo & lubenti animo servire debemus, nunquam aduersus adorandum ejus providentiam obmutuato. Sicut oculi servorum in manu daminorum suorum, ita oculi nostri ad Dominum Deum nostram, donec miserentur nostri. Quicquid nobis hæc in vitâ evenierit, Dei providentia adoranda est. Dominus est: quod bonum est in oculis suis. Reg. 11. faciat. In adversis pariter ac in prosperis; in damnis rerum temporalium non minus quam in eorum incremento, providentia divina laudanda est. Dominus dedit (aiebat Sanctus Job) Dominus abstulit: sicut Dominus placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum.

Secundo, ipso loquendi modo profiteri debemus nos à divina providentia totos in omnibus eventibus pendere. (Libro 1. Quest. 2. Art. 2. §. 33. in fine) Eccl. 1. 12.

Tertio fiduciam maximam divinae providentiae habere debemus. (Ibidem) Respiciat filii nationes hominum; & scitote quia nullus speravit in Domino, & confusus est. Quis enim permansit in mandatis ejus, & despectus illos? Quotiam pius & misericors est Deus, & remittit in die tribulationis peccata: & protector est omnibus exigentibus se in veritate. Non vidit Deus justum derelictum (inquit Propheta) nec servum ejus quærens panem. . . Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & pascere in divitiis ejus. Ne turberis, ne murmures, si temporalia sublidia tibi desint: Providentiae Dei patris tui confide, qui tibi meliora servat. Fac bonitatem in terra Domini, in Ecclesia ejus, quam colit, quam rigat: & pascere in divitiis ejus. Quae sunt divitiae ejus terrae? Divitiae ejus, Deus ejus (inquit S. Augustinus) Delectare in

*Dominus, & dabit tibi petitiones cordis tui. Discerne petitiones cordis tui à petitionibus carnis. Carnis est corpus, & rogat ut illuminetur. Ista roget, quia & ista Deus facit, & ista Deus prestat; Sed rogant hæc etiam mali. Peticio hæc carnis. Infirmatur, rogat se saluum fieri; saluus fit moriturus. Et ista petio carnis est: & si qua sunt talia. Petio cordis quæ est; Fruitio Dei. *Deus cordis mei, & pars mea Deus in sæcula. Confide providentiæ sapientissimi, potentissimi, beneficentissimi Domini. Dic cum Propheta: Ego egenus & pauper sum, Dominus sollicitus est mei, facta in Dominum curam tuam, & spera in eum, & ipse faciet. Nimita de rebus temporalibus sollicitudo à Christo damnata. Quando sit lethale peccatum? (Lib. 3. De Peccatis, Cap. 6. Art. 7. Regula 1.) Regnum & iustitia Dei bonum nostrum est, quod appetendum ut finis; cætera propter illud, ut necessarium nostrum. (Ibidem.) Sollicitudo temporalium rerum tripliciter illicita. (Ibidem.) Labor exercendus, sollicitudo tollenda. (Ibidem.) Sollicitudo temporalium, etiam ea quæ non repugnat fini caritatis, peccatum est, si superflua sit & anticipata. (Regula 2.) Fiducia in Providentiæ Dei. (Ibidem.)**

Mal. 77. 24.

Tph. 31. 17.

DOMINICA VI. POST. FESTUM SS.
TRINITATIS.

Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecas autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos... Omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor malos fructus facit... Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in Regnum celorum: sed qui facit voluntatem Patris mei qui in calis est, ipse intrabit in Regnum celorum. Matt. vij.

Cum Christus venerit in mundum, Evangelium suum tradiderit ac prædicaverit, passionem & mortem subierit, ut nobis iter ad Regnum celorum panderet; nos munire etiam voluit Præceptor optimus contra illusiones, quæ à via salutis nos avertere possunt, & in viam perditionis deducere. Ex triplici autem radice oriuntur illusiones; primò ex prava directione; secundo ex erronea præsumptione; Tertio ex corrupta voluntate. Contra primam illusionum causam nos munit Catibus, jubendo ut à falsis Prophetis caveamus, nec illorum nos committamus directioni. *Attendite à falsis Prophetis.* Contra secundam illusionum causam nos munit, docendo, erroneam esse præsumptionem de fide bonis operibus destituta, quali iusticia illa ad salutem. *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum celorum.* Contra tertiam illusionum causam nos munit, docendo, voluntatem nostram Dei voluntati conformandam esse; nec nostram, sed ejus voluntatem faciendam, ut ad æternam beatitudinem perveniamus. *Sed qui facit voluntatem Patris*

I. Maximi momenti ad salutem est boni Directoris electio, maxime difficilis. Discernere enim an sit ovis propria pelle induta, an lupus ovina pelle vestitus, haud certe facile est. Reclit tamen cordis attente cum oratione conjuncta gratiam discretionis impetrat. Qui Deum sincero animo querant, conscientias suas non committunt Directori, nisi mortaliter certi talem esse, qui ad Deum ducere valeat. Quae dotes conscientiarum Moderatoribus necessitae? 1. Scientia divinae & Ecclesiasticae legis ex Verbo Dei & sacris Canonibus derivata. 2. Morum probitas & sanctimonia. 3. Singularis prudentia. 4. Patientia & benignitas. 5. Sollicitudo salutis animarum. (*Lib. 2. Tract. de Sacramento Penitentiae, Cap. 5. Art. 9.*) Pseudo-Prophetae sunt, qui conscientias dirigunt secundum opiniones laxiores, & minus tutas. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Art. unico, Regula 13.*) Laxiores & indulgentiores Directores maxime eligendi. . . Securitas à Direttore data nihil prodest, nisi in Tribunali Dei accepta sit. (*Ibidem Regula 14.*) Laxiorum Directorum effugies à Spiritu Sancto delineata. . . Doctorum sane Moralis characteres. (*Ibidem Regula 15.*) Falsi Prophetae sunt, qui viam tutiorem in dubiis eligendam non decernunt. (*Regula 17.*) Falsi Prophetae sunt, qui in conscientiarum rebus dant consilium secundum opinionem quae ipsis minus probabilis videtur, minusque tuta: Vel qui iudicium suum in sacro Penitentiae tribunali opinioni minus probabili & minus tuta poenitentis accommodant. (*Ibidem, Regulae 29. & 30.*) Periculosissimum illusio est variis audire Doctores seu casuum Arbitros eà intentione ut ex eorum opinionibus ea eligant, non quae probabilior & tutior, sed quae commoior visa fuerit. (*Ibidem, Regula 31.*) Id facientes decipi Deus permittit ad pravitatem cordis eorum pu-

DOM. VI. POST FEST. SS. TRIN. 471
niendam, ut probat exemplum Regis Achab 3. Regum 23. Congregatis Rex Israel Prophetas, quadringentos circiter viros, & ait ad eos: Ire debet in Ramoth Galaath ad bellandum, an quiescere? Qui responderunt: Ascende, & dabit eam Dominus in manu Regis. Dixit autem Josaphat: Non est hic Propheta Domini quispian, ut interrogemus per eum? Et ait Rex Israel ad Josaphat: Remansit vir unus per quem possumus interrogare Dominum: Sed ego odium, quia non propheta, mihi bonum, sed malum. Michas, Achab Prophetas audire amabat, qui desideris ipsius se accommodarent, ideo illum decipi permisit Dominus, & falsis Prophetis credere, quae mortis illius & cladis Israelitici Exercitus causa fuit. Et ait Dominus: Quis decipiet Achab Regem Israel? Egressus est autem spiritus, & stetit coram Domino, & ait: Ego decipiam illum. Cui locutus est Dominus: In quo? Et ille ait: Egrediar, & ero spiritu mendax in ore omnium Prophetarum ejus. Et dixit Dominus: Decipies, & prevalebis egredere, & fac ita.

II. Fides sine caritate & bonis operibus non sufficit ad salutem, (*Lib. 1. Quaest. 2. Art. 5.*) Arbor bona ex bonis fructibus cognoscitur. Arbor bona, cor rectum est, bona voluntas: Fructus boni, opera bona. Fructus boni, fructus Spiritus Sancti: Fructus mali, opera carnis. (*Galat. 5. 19.*) Cor sanctum est, verè Christianum, & à Deo probatum, cum vita verè Christiana & sancta est. Nulla arbor sterilis bona est. A malo abstinere non sufficit, & bonum facere necesse est, servare Dei mandata, ut ad vitam perveniant aeternam. Omnis arbor bona fructus bonos facit: Mala autem arbor malos fructus facit, Fructus boni ex caritatis, fructus mali ex cupiditatis radice oriuntur. . . Non fructus est bonus, qui ex caritatis radice non surgit. . . Fieri non potest ut sterilitur boni sumus; Sed boni non sumus quicquid sterilitur sumus. Arbor enim

S. August.
lib. de Spiritu
sancto cap. 16.
Item lib. de
con. f. d. 1.

bona fructus bonos facit. Absit autem ut Deus bonus, à quo securus paratur arboribus non facientibus fructum bonum, excidat & in ignem mittat arbores bonas. Nullo modo igitur homines sunt sterilitate boni: Sed qui boni sunt, possunt esse alii minus, alii magis mali. *Omnia arbor que non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Hæretici, qui iustitiam semel habitam amitti nunquam posse; aut iustus in omnibus operibus suis peccare, pertinaciter contendunt, bonam arborum malos fructus facere posse, contra expressam Christi sententiam, consequenter asserunt: *Non potest arbor bona fructus malos facere: Neque arbor mala bonos fructus facere.* Per Christi gratiam voluntas bona: Per se ipsam voluntas mala. Christiani per Baptismum non solum Fidei, sed universæ legis Christi servandæ debitores sunt. (*Lib. 2. Tract. de Baptismo, Cap. 8. Propositione 9.*) *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in Regnum caelorum: Sed qui facit voluntatem Patris mei qui in caelis est, ipse intrabit in regnum caelorum. Multi dicent mihi in illo die: Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus, & in nomine tuo demonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc respondebor illis: Quia nunquam novi vos: Discedite a me, qui speravimini iniquitatem.*

III. Voluntas nostra Dei voluntati in omnibus conformanda est, voluntati utique per Scripturas sacras & legem eius significata. Non nostra, sed eius voluntas faciendâ. *Sed omnis qui facit voluntatem Patris mei qui in caelis est, ipse intrabit in regnum caelorum.* Id ut nobis à Deo tribuatur, in oratione petere docuit Christus Dominus: *Fiat voluntas tua sicut in caelo & in terra.* A Deo itaque postulandum est, ne voluntati nostræ nos permitat. . . . Quid nomine voluntatis Dei, quam fieri petimus, intelligatur? . . . Bonam voluntatem à Deo petimus, id est, caritatem . . . Volunta-

ti propria contraria caritas. . . . Petimus ne concedatur nobis à Deo, quod interdum suadente diabolo, tanquam bonum postulamus. . . . Quo præsertim tempore postulare debeamus ut Dei voluntas in nobis ac de nobis impleatur? . . . Animi moderationem postulamus, ut in statu nostro Deo fideliter ac tranquille serviamus. . . . Recti corde voluntatem Dei sequuntur. . . . Perseverantiam petimus, cum oramus ut voluntas Dei fiat. . . . Oramus ut faciamus quod Deus vult. . . . Voluntas Dei est, quam Christus fecit & docuit. . . . Oramus, ut sicut ab Angelis, sic ab hominibus voluntas Dei adimpleatur: Ut sicut in iustis, sic in peccatoribus voluntas Dei fiat: Ut Spiritu & carne Deo serviamus (*Lib. 5. de Oratione, Cap. 2. Art. 6.*)

In sola humilitate confidendum. Porro totius humilitatis summa in eo posita est, ut voluntas nostra divinae subiecta sit voluntati, ut ait Propheta: *Nonne Deo subiecta erit anima mea?* Sed à creatura rationali voluntaria subiectio queritur, ut voluntariè sacrificet Domino, & consecratur nomini eius; non quia terribile & sanctum, non quia omnipotens, sed quia bonum est. Subiectionem autem istam triplicem esse necesse est, ut quod certum est Deum velle, id nos omnino velimus: Ut quod certum est Deum velle, similiter & nos execremur. Quod autem incertum est utrum velit an nolit, neque velimus ex toto, neque penitus non velimus. Ubi certa est Dei voluntas, omnino nostra sequatur, in his videlicet de quibus aliquid in Scripturis inventimus, aut ipse Spiritus manifestè clamat in cordibus nostris quid sentiendum sit, ut est caritas, humilitas, castitas, obedientia, ceteræque virtutes: Hæc approbemus indubitanter & appetamus, quæ placere Deo scimus indubitanter. Sic & ea omnimodis odiosæ debemus, de quibus certum est quòd odierit ea Deus, ut est apostasia, fornicatio, iniquitas, impatientia. In his verò rebus de quibus nihil certum postquam inve-

psa. 61.

S. Bernardus
Serm. 48. De
Divitijs.

nire, nihil certum voluntas nostra definiat: Sed magis pendeat inter utrumque, aut saltem neutri parti nimis adhaereat, cogitans semper ne forte altera pars Deo magis placeat, & parati simus voluntatem eius sequi in quancumque partem eam cogoverimus inclinare. Sic experientur quod scriptum est: *Pax multa disgen-
tibus legem tuam, & non est illis scandalum.*

272. v.

DOMINICA VII. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

*Et ego vobis dico: Facite vobis amicos de Mam-
mona iniquitatis: Ut cum defeceritis, reci-
piant vos in aeterna tabernacula.* LUC. XVII. 9.

Dives qui pauperibus elemosynas pro viribus suis non erogant, sunt infideles aëconomi, & villici iniqui, boni Domini sui dissipantes. Dei enim universorum Domini, cujus est terra & plenitudo ejus, divitiae sunt, qui earum administrationem & dispensationem divitibus commisit, ut per eos quasi providentia suae vicarios pauperum indigentiae subveniret. Illud officium si neglexerint, clamor pauperum ad Deum ascendit, ille verò in tremendo judicio postulabit à divitibus rationem administrationis bonorum quae illis dispensanda commisit. *Redde rationem villi-
cationis tuae.* Tamen abest ut eorum laudaturus sit prudentiam: Imò eorum imprudentiam condemnabit & immanem duritiam. Imprudentiam quidem, quòd ratione sua & industrià in saeculi negotiis satis feliciter usi, sede sua in negotio salutis aeternae, quod *Unus
necessarium est, ut non sint; & cum per eam filii lucis
essent, secundum eam non gentes facti sine filii tene-
brarum: Duritiam, quòd fratrum suorum, imò Chri-
sti in eis elurientis & mendicantis inopiae & calamitatis
miseri non fuerint, nec illi subvernerint: Imprudent-*

tiam, quòd sibi non concilaverint amicos, à quibus reci-
perentur in aeterna tabernacula: Duritiam, quòd illo-
rum miseriae temporali compassi non fuerint, quos
Dei amicos esse dubitare non debebant: Imò nec
animae suae miseri fuerint, quam ab aeterna miseria
penitusque redimere & servare elemosynis suis pote-
rant. Quoniam igitur Evangelica Parabola, quam
hodie nobis proponit Ecclesia, ad Elemosynae necessi-
tatem & utilitatem docendam & persuadendam tota
collineat; hac etiam erit Sermonis nostri argumentum.

1. Divitibus obligatio elemosynam erogandi divino
praecepto imposita est: *Redde rationem villi-
cationis tuae.*
2. Magnae utilitates & fructus ex elemosynis in eos
redundantes, illos ad juvandos pauperes excitare de-
bent. *Ego dico vobis, facite vobis amicos de Mam-
mona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in a-
eterna tabernacula.*
3. Non solum obdurationis adver-
sus misericordiam, & violatae caritatis, sed etiam gra-
vissimae imprudentiae rei sunt divites, qui elemosynam
pauperibus non erogant pro facultatum suarum rati-
one, & ipsorum pauperum indigentia. *Filii hujus
saeculi prudentiores filii lucis in generatione sua sunt.*

1. Elemosynae praeceptum explicatur (*Lib. 3.
Tract. de Peccatis, Cap. 6. de Avaritia, Art. 9. de ob-
duratione contra misericordiam, quae una est ex Avari-
tiae filiabus, Regulae 5. 6. 7. 8. & 9.*) Duritia erga pau-
peres, causa damnationis divitum (*Regula 5.*) Chri-
stus reprobus in judicio solas elemosynas pauperibus ne-
gatas exprobrabit. (*Regula 7.*) Caritatem non habet,
qui necessitatibus pauperum, etiam communibus, de su-
perfluis suis non subvenit. (*Ibidem.*) Superflua divitum
pauperibus debentur. (*Ibidem.*) *Filii, Elemosynam paupe-
ris ne deservantes... Declina pauperi sine respectu aurem. Eccl. 4. 1. 2.
tuam, & redde debitum tuum, & responde illi pacifica
in mansuetudine.* Divites qui superflua sua pauperibus
non erogant, ut exprobes, in judicio Dei punientur,

(*Ibidem.*) Dives non de suo, sed de rebus Dei donat pauperi, cum elemosynam erogat. (*Ibidem.*) Mendici Dei sunt omnes homines, etiam divites. Ut à Deo impentent ejus dona, necesse est ut dent pauperibus (*Ibidem.*) Ueberior ac largior esse debet Christianorum elemosyna, quam Pharisæorum. (*Ibidem.*) Elemosyna iustitiae debitum (*Ibidem.*) Non absolventi, qui superflua sua pauperibus non erogat. (*Ibidem.*) Superflua sua pauperibus erogare, non est meri consilium, sed præceptum. (*Ibidem.*)

II. Non modò Christi præceptum, sed & spirituales fructus ex elemosyna provenientes, ad illam erogandam Christianum hominem incitare debent. (*Lib. 4. de Decalog. Cap. 3. Art. 11. Reg. 23.*) Elemosyna à peccato & à morte liberat. (*Ibidem.*) Elemosyna alter quodammodo baptisimus. (*Ibidem.*) Qui elemosynam erogans, Christum sibi faciunt debitorem. (*Ibidem.*) Deo fornerantur. (*Ibidem.*) Christus in omnium pauperum universitate invidiat. (*Ibidem.*) Podendum quòd servi diaboli majora ipsi munera erogant, quam Christo qui servos ejus se proficiunt. (*Ibidem.*) Sæventiori examine pauperes non sunt discutiendi, nec curiosius inquirendum an pauperitatem simulent. Modus tamen servandus est, ne in indignos & minus indigentes profundatur, quod dignioribus & magis indigentibus debetur. (*Reg. 26.*) Non obvis tantum pauperibus eroganda elemosyna, sed pauperes querendi, & illis maxime subveniendum, qui præ verocundia petere non audent. (*Regula 27.*) Elemosyna Christiana liberalis & copiosa esse debet, juxta facultatum uniuscujusque rationem. (*Regula 28.*) Deus coronat voluntatem, ubi non invenit facultatem. (*Ibidem.*) Artifices ipsi aliquid ex operarum suarum stipendiis seponere debent ad subveniendum pauperibus. *Laboret operando manus suis: quod bonum est, ut habeat unde tribuat necessitatem patienti.* Elemosyna præ promptè & hilariter erogaa.

Epist. 4. 17.

da. (*Regula 29. & 30.*) Elemosyna Christiana humilis esse debet. (*Regula 31.*) Christiana elemosyna iusta sit, necesse est, ex bonis scilicet propriis, non ex alienis & malè partis. (*Regula 32.*) Neque enim hæc verba Christi, *Facite vobis amicos ex mammona iniquitatis,* significant ex divitiis injustè acquisitis elemosynas faciendas esse: Sed divitiis inique vocantur, vel quia sæpe fructus sunt aut semina & instrumenta vitiorum; vel quia soli iniqui bona illa temporalia veras divitias existimant atque ut tales amant, cum iusti sola bona spiritalia veras esse divitias credant, eaque rebus omnibus anteponant. *Mammona iniquitatis ob hoc à Domino appellata est ista pecunia, quam possidemus ad tempus, quia Mammona divitiæ interpretantur: Nec sunt istæ divitiæ nisi iniquis, qui in eis constituunt spem atque copiam beatitudinis suæ: à iustis vero cum hæc possidentur, est quidem ista pecunia, sed non sunt illis divitiæ nisi caelestes & spirituales, quibus indigentiam suam spiritaliter suppletes, exclusa egestate miseria, beatitudinis copia dicantur. Vocantur denique mammona iniquitatis, quia divites illas inique existimant suas esse, cum sint alienæ, solo dispensationis titulo nobis committæ: qui sensus maxime congruit parabolæ, in qua Deus homini divitiis comparatur, nos villicis, bona temporalia, & talenta quælibet bonis alienis, quæ villicus ille in fraudem sibi vindicavit. *Si ergo in iniqua mammona fideles non fuistis: Quod verum est, qui credit vobis? Et si in alieno fideles non fuistis: Quod vestrum est, quis dabit vobis? Alienum vocat Christus, quod iniquum mammona paulò ante dixit, quia terrenas divitias nec pleno jure possidemus, sed precario, ut æconomus Dei; nec in nostra sunt potestare ut eas habeamus vel servemus, nec eas nobiscum auferre possunt morientes. Ne timeas cum dives factus fueris homo, & cum multiplicata fuerit gloria domus ejus: Quoniam cum intenderit non sumet omnia, neque descendet cum eo gloria ejus.**

S. August.
Lib. 2. de off.
Evangel. 2. 11.

Luc. 16. 11. 12.

Psal. 41. 11.

III. Imprudentes sunt divites qui elemosinas non erogant; quia sibi in futurum non consulunt, quia iudicem suum sibi propitium reddere non curant; quia patronos & amicos apud ipsum sibi conciliare non student: quia terrena bona caelestibus, temporalia aeternis anteponunt. *Filii huius saeculi prodacesiores suis locis in generatione sua sunt. In iustis omnibus est vera prudentia, sine qua nulla vera virtus est: In peccatoribus non est vera perfectaque prudentia. (Lib. 3. Tract. de Virtutibus, Art. 2. §. 4.)*

DOMINICA VIII. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Ut appropinquavis, videns civitatem, stetit super illam, dicens: Quia si cognovisses & tu, & quidem in hac die tua quae ad pacem tibi: nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Luc. XIX. 41. 42.

Christum istisde legimus, stetit legimus, tum ob mortem amici sui Lazari, quae mortis Animae per peccatum typus erat; tum ob excitationem, ingratitude Indorum, & calamitatem ipsae imminentium magnitudinem in excidio Jerusalem à Tito & Vespasiano Romanis Imperatoribus. Lacrymae Christi nos docent quas ob causas lugere debeamus, scilicet, non esse lugendum ut rerum temporalium damna, ob frustratas cupiditates, ob tristes & male fortunatos eventus, sed ob Dei offensam cum a nobis, tum ab aliis peccatoribus; ob Ecclesiae mala; ob immunitiam animae nostrae pericula, certamque perditionem, nisi

Deus misericordiam suam nos praevenerit & adjuvet ad agendam poenitentiam. Anima nostra Jerusalem mystica est, Dei summi civitas, in qua per fidem & caritatem inhabitat, Validis ac firmis propugnaculis munita est. Salvator mundus eius est & antenatale, custodes Angelos habet die ac nocte vigilantes ad propulsandam hostem; divinae gratiae praesidio firmata est: Praeclaris virtutum ac donorum adituibus ornata, diabolo invidiam movet. Verum digna lacrymis est, si non cognoscat tempus visitationis per Christum suae; si non attendat ad ea ex quibus eius salus, pax & felicitas aeterna dependet: si spernat *Viscera misericordiae Dei nostri, in quibus visitavit nos Oriens ex alto, & porro nos quotidie visitare pergit monendo per Pastores, per Concionatores, per librorum factorum & piorum lectionem, per bona exempla servorum suorum, corrigendo per flagella sua; inspirando per gratiam suam sanctae desideria, pios affectus, bonam voluntatem: Si (inquam) oculos claudat, ne videat quid sibi sit agendum ut Dei visitatio sibi non sit inutilis, digna lacrymis est; quia eò miserum est, quò miseriam suam non cognoscit. Nihil quippe miseris misero non sibi misereante. Si cognovisses & tu, o peccator, mala tibi imminente, stetes: Nunc autem quae necis quod imminet, exultas. Et quidem in hac die tua quae ad pacem tibi.* In hac die salutis, quae tua est, quae tibi datur à Deo ut vitam aeternam merearis: In hac die quam sequetur dies altera, quae tua non erit, sed Domini, dies magna & terribilis: Post quam vox aeterna erit malis, in qua non poterunt operari. In hac die non cognoscunt, quia oculos aperire nolunt, sed rebelles sunt lumini. *Noluit intelligere ut bene ageret; adhaerit omni viae non bonae. . . Excitant illos materiae corporum.* In hac die tua. *Suum diem habet anima perverfa, quae transito gaudet in tempore: Cui ea quae adiungunt, ad pacem sunt: Quia dum rebus temporalibus laetatur, dum*

Psal. 51. 4.
Sep. 7. 11.

S. Gregor.
Homil. 19.
§. 20. 11.

honoribus extollitur, dum in carnis voluptate resoluatur, dum nulla ventura paene formidine terretur, pacem habet in die sua, quae grave damnationis suae scandalum in die habebit aliena. Tunc enim affligenda & crucianda est, cum iusti letabuntur: Et caecita quae modò ei ad pacem sunt, in amaritudinem vertentur.

Joh. 21. 21.

Prov. 16.

Ducant enim in bonis dies suos: & in puncto ad infernum descendent. Quam plangendi, qui Letantur cum male fecerint, & exultant in rebus pessimis? Semel Christus super civitatem perituram flevit: quotidie per Ecclesiam suam, per electos suos, super Christianos perituros lacrymas fundit. Plangit, inquam, eos qui nesciunt cur plangantur, Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis Veniam sperent, & intelligerent, & novissima providerent!

Domi. 17. 19.

Judaeorum cladem, Hierosolymorum excidium, Judaicae Republicae eversionem imminentem praedicit ac desset Christus Jesus. Haec mala vindice Deo ipsis contigerunt, eò quod non cognoverint tempus visitationis suae, quòd Christum Jesum Dei Filium non receperint, nec ipsi crediderint, sed morti tradiderint & crucifixerint. Temporalis haec clades figura & umbra fuit suppliciorum aeternorum, quae Deus ultionum parat illis qui misericordiam eius continent. Longè gravius Christianorum, quam Judaeorum crimen est, si visitationis suae tempus non cognoscant, quia majoribus à Deo beneficiis cumulati sunt. Quamò magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei crucifixerint, & sanguinem testamenti pollutum duxerint, in quo sanctificatus est, & Spiritui gratia contumeliam fecerint? Scimus enim quia dixit: *Mibi vindicta, & ego retribuam.* Et iterum: *Quia judicabit Dominus populum suum.* Horrendum est incidere in manus Dei viventis. Anima peccatrix è corpore migrans, daemonibus tradetur, qui illam ad inferos detruent, corpore interim in terram prostrato, à vermibus corroso, in pu-

Ezech. 18. 17.

20. 21.

tredinem & pulverem redacto. Coangustabitque undique igne qui non extinguetur, verum qui non morietur, cruciata; & crinum suorum, cogitatione, locutione, opere, omissione peccatorum imagine menti semper obverfante tercia. Filii ejus, consilia, desideria, cogitationes, molitiones perverse cadent, dissipabuntur, evanescent. In illa die peribunt omnes cogitationes eorum. Nullum in ea reliquetur spiritus adificii vestigium, nihil gratiae, nihil virtutum ac donorum, nulla praeteritorum (si quae forte fecit, dum erat in corpore, bonorum operum memoria. Omnes justitiae ejus quas fecerit, non recordabuntur. Nulla spes erit reedificationis & salutis. Circumdabant te inimici tui vallo, & circumdabant te, & coangustabant te undique, Et ad terram prosternent te, & filios tuos qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem: eo quòd non cognoveris tempus visitationis tuae.

Eph. 1. 4.

Ezech. 18. 24.

Ezech. 7. 20.

Thom. 2. 17.

1. 2. 1. 1.

1. 2. 1. 1.

1. 2. 1. 1.

1. 2. 1. 1.

1. 2. 1. 1.

1. 2. 1. 1.

Ut extrema haec mala à nobis avertamus, de novissimis nostris serò cogitandum est: *Memorare novissima tua, & in aeternum non peccabis.* Descenda sunt peccata nostra, & penitentiae lacrymis abstergenda. Jungenda lacrymis oratio fervens ac perleverans pro remissione peccatorum, atque bona opera. *Dehinc quasi torrentem lacrymarum per diem & noctem: non des requiem tibi, neque taceat pupilla oculi tui. Consparge, lauda in nocte, in principio vigilarum, effundes sicut aquam cor tuum ante conspectum Domini: Leva ad eum manus tuas, pro anima parvulorum tuorum, qui descenderint in foveam, in capite omnium platearum.*

Omni tempore lacrymà per compunctionem cordis effundere debemus, qui Auditorem nostrum nostris iniquitatibus offensum non ignoramus. Non dissolvamur pigri à inertia, nec per desidiam & vanam securitatem cesser à lacrymis oculi nostri pupilla: praetoccupemus faciem ejus: Lavemus per singulas noctes lectum nostrum, lacrymis stratum nostrum rigemus. Confu-

H h

17 gatus nocte, laudemus in principio vigiliarum, cor
 18 nostrum sicut aquam effundamus coram Deo. Consur-
 19 git in nocte, qui in tribulatione praesentis vitae torporem
 20 a se excutit negligentiae. Laudat in principio vigiliarum,
 21 qui in omni conversatione sua stentium se exhibet de-
 22 caurum, & quicquid adversitatis patitur, totum ad con-
 23 fessionem laudis Dei convertere nititur. Effundit sicut
 24 aquam cor suum ante conspectum Domini, qui ex in-
 25 timo affectu cordis producit lacrymas compunctionis.
 26 *Sacrificium enim Deo spiritus contribulatus: cor con-*
 27 *tritum & humilitatum Deus non despicias.* Levat ad
 28 Dominum manus suas pro animabus parvulorum suo-
 29 rum, qui defecerunt fame in capite omnium compio-
 30 rum, qui operationem misericordiae pro humilibus &
 31 parvulis Christi membris, fame & siti laborantibus
 32 adhibet ex sincera dilectione. *Nullum enim manus Deo*
 33 *acceptabilius est quam compunctio cordis prolata ex ra-*
 34 *dice vere dilectionis.*

Quamvis portio in omni loco Deus orari possit ac
 debeat, maxime tamen in Templo, quae Domus est ora-
 tionis. Quamvis autem venerantia, reverentia, mode-
 stia in templis adesse & orare debeamus, docet Iesus, qui
 Ingressus in Templum, cepit ejicere vendentes in illo
 & ementes, dicens illis: *Scriptum est, Quia domus mea*
domus orationis est: Vos autem fecistis illam Spolian-
cam Latronum. (Vide Lib. 5. De Oratione Cap. 2.
 Art. 9. n. 6.)

DOMINICA IX. POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

Omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se hu-
miliat, exaltabitur. Luc. xviii. 14.

Superbia & ostentatio in Phariseo damnata: Humi-
 litas in Publicano commendata. Superbia char-
 acteres. 1. In se confidere, ac de externa iustitia praesum-
 mere; ceteros aspernari. *In se confidebant tanquam*
iusti, & aspernabantur ceteros ... Non sum sicut
ceteri hominum, velut etiam hic Publicanus: Chara-
cteres humilitatis, se peccatorem agnoscere & confite-
ri veritatem dignum: in sola Dei misericordia confidere,
tanquam corde contrito implorare. Publicanus a lon-
 ge stans, nolebat nec oculos ad caelum levare: sed per-
 cutiebat pectus suum, dicens: *Deus, propitius esto mi-*
hi peccatori. Superbia Pharisei ejus orationes, inju-
 rias, elemosinas, opera omnia alia per se bona, inania
 reddit: Publicani humilitas omnia ejus peccata ope-
 rit & abtergit. Humilitas sincera conversionis: Su-
 perbia impoenitentiae signum est. Abominatio Domi-
 ni superbus Phariseus: Delicta Dei humilis Publica-
 nus, de longinquo stabat: sed Deus confitenti propin-
 quabat, quia *Prope est Dominus his qui tribulati sunt*
corde, & humiles spiritu salvabit. Publicanus a lon-
 ge stans, nolebat nec oculos ad caelum levare: sed per-
 cutiebat pectus suum dicens: *Deus, propitius esto mi-*
hi peccatori. Tussio pectoris, obitio cordis ... Ocu-
culos ad caelum levare non audebat, quia seipsum tel-
piciebat. Se amendeat ut sibi displiceret, & sic Deo
placere. Ipse sibi iudex erat, ut Christus intercederet, & Ang.
ipse puniebat, ut ille liberaret ipse accusabat, ut ille
defenderet. Habebat & Phariseus peccata, sed per-
 H h ij

verus, & nesciens quo venisset, erat tanquam in studio
in Medici curandus, & sana membra ostendebat, vul-
nera tegebat. Deus regat vulnera, noli tu. Nam si
tu regere volueris erubescens, Medicus non curabit.

Gratias tibi ago, nebar Pharisæus, fatebatur se à Deo
accepisse quod habebat. Unde ergo superbus? Non
quia de bonis suis Deo gratias agebat, sed quia super
alterum se de bonis extollebat. Descendit hic Publica-
nus humilis in domum suam iustificatus. Humilis
ejus oratio veniam illi peccatorum impetravit: Super-
ba Pharisæi oratio tantum abest ut deleverit ejus pec-
catum, ut etiam illi facta sit in peccatum. Quoniam
Excelsus Dominus, & humilia respicit, & alta è
longe cognoscit. Hunc humiliat, & hunc exaltat:
humiliat superbum, exaltat humilem. Dico vobis,
Descendit hic iustificatus in domum suam ab illo:
quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se
humiliat exaltabitur.

I. Superbia primum gravissimumque omnium pec-
ccatorum est. Alia peccata graviora facit. (Lib. 3.
Tract. de Peccatis, Cap. 5. Art. 5.) Deus singula-
re veluti certamen contra superbiam suscipit, tan-
quam injuria laxa propulsator. (Ibidem.) Ad curan-
dam superbiam tumorem Deus humilis venit. Morbi
magnitudo ex vi pretioque medicinz æstimanda. (Ibi-
dem.) Ad sanandam superbiam Deus permittit inter-
dum ut superbi ruant in peccata carnalia. (Ibidem.)
Superbia vitiorum omnium periculosissima. In virtu-
tibus omnes graffatur. Iustus maxime insidiatur. (Ibid.
Art. 6.) Iusti perpetuo vigilare debent ne superbia
subrepat. (Ibidem.) In hominis anima ultima destrui-
tur. (Ibidem.) Quatuor superbiam species. (Art. 7.)
Superbiorum hominum characteres. (Ibidem.)

II. Humilitatis necessitas ad salutem æternam.
(Art. 8.) Humilitatis excellentia. (Ibidem.) Humi-
litas hominem Deo subjicit. (Art. 9.) Humilitas

Christiana facit ut homo ceteris omnibus hominibus se
postponat. (Ibidem.) Duo Christianæ humilitatis car-
dines, cognitio Dei, & cognitio sui. (Ibidem.) Non
cognitione solum, sed affectu, ceteris omnibus humi-
nibus se postponere Christianus homo debet. (Ibi-
dem.) Duo delectat Christianæ humilitatis gradus
(Art. 10.) Ad humilitatem movere nos debet origi-
nis nostræ ac miseræ multiplicis consideratio, & exem-
plum Christi, qui ad hoc natus est, vixit, passus &
mortuus est, ut humilitatem doceret. (Art. 11.) Multi
humiliantur, pauci verè sunt humiles. (Ibidem.)

Non sum sicut ceteri hominum: se jano his in sab-
bato &c. Jactantia velut pelvis fugienda. (Art. 12.)
Jactantia virtutes inanes, bona opera infructuosa red-
dit. (Ibidem.) Jactantia mortale peccatum est, cum
aliquis jactando se ipsum, pronumpit in contumelias
aliorum, ut superbus Pharisæus Publicano insultans.
(Ibidem, Regula 2.) Gratiam & virtutem perditur, qui
de illis se jactant.

Sic perdidit Rex Ezechias thesauros, quos Babylo-
norum Legatus ostendit. Sic Judæi perdi-
derunt Arcam, propter quam se jactabant, & à Philis-
tæis abductam viderunt. Tradidit in captivitatem vir-
tutem eorum, & pulchritudinem virtutum in manus inimici.
Hinc Eliasus Propheeta servo suo Greci misso cum bacu-
lo suo ad puerum lusitandum, iussit ut neminem in via
salutaret, neminem alloqueretur nemini, responderet e-
ciam benedicenti. Scilicet enim cum esset honoris & ina-
mæ gloriæ captivum, & furorem ut occurrentibus in via
sua cursus causam indicaret: insanti autem gloria impo-
nimento esse scilicet ut fiat iniquissimum. Vanus filii hominum,
mendaces filii hominum in stateris, ut decipiant de vani-
tate in ipsam. Insipientes tu, qui merces congregas in sa-
camento perisulsum: qui thesaurum tuum alieno in ore con-
stituis: ignoras quòd area ista non clauditur, nec seras ha-
bet. Quare melius sapiunt, qui thesaurum suum ipsi sibi
servant, aliis non committunt: Verum numquid semper.

486 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

servabant Numquid semper abscondent? Veniet cum manifestis erunt abscondita cordis: Quae verò fuerint ostentata, non comparebunt. Hinc est quoddam veniente Domino facturam virginum lampades extinguuntur: & qui receperunt mercedem suam, à Domino nesciuntur. Propterea dico vobis, charissimi. Utile est abscondere magis quam ostentare, si quid habemus boni: sicut & mendici cum elemosynam petunt, non pretiosas velles ostendunt, sed semivivida ruentia, aut ulcera si habent, ut sciant ad misericordiam videntis animum inclinetur. Quam regaliam Publicanus ille servavit multo melius Phariseo, & ideo descendit iustificatus ab illo, ut est, pro illo. *Omnis qui se humiliaverit, exaltabitur.* Christus *In humilitate docuit omnia fidei nomina & premia contineri.*

DOMINICA X. POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

Adducunt ei surdum & mutum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum. Marci vij. 32.

I. Peccatoris sibi ipsi relicti ager ille homo figura est. Surdus est & mutus. Obturatas aures habet, maleque affectas, ne doctrinam salutis, de Dei vocem sive per Ministros suos, sive per seipsum ad cor ejus loquentis audiat, & percipiat. Mutus est, ita ut misericordiam suam confiteri non possit, Deique misericordiam & gratiam Salvatoris implorare. Peccatum originale duplex illa consequitur impotentia: per actuale peccatum mortale suggeritur, & ad eum quandoque gradum pervenit permittente Deo vindice, ut peccator nihil potius audiat eorum quae ad salutem suam pertinent, ac penitus obturascatur, linguam habens ad confessionem peccatorum suorum, ad implorandam operam caelestis

DOM. X. POST FEST. SS. TRIN. 487

Medici, ad Deum orandum, invisibili vinculo impeditam. Unum enim peccatum alterius poena est. *(Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 3. num. 7.)* Id significat Deus per Prophetam, Christo interprete: *Vade, & dices populo huic: Audite audientes, & nolite intelligere: & videre visum, & nolite cognoscere.* Excaeca cor populi hujus, & aures ejus aggravata: & oculus ejus claudet: ne forte videat oculis suis, & auribus suis audivit, & corde suo intelligat, & convertatur, & sanem eum. Surditas haec & linguae impeditum, mala sunt eò magis deploranda, quò voluntaria. *Favor illis secundum similitudinem serpentis, sicut aspidis surdae & obdurantis aures suas, quae non exaudiet vocem incantantium, & venefici incantantis sapienter.* Sic Judaei auribus incurcumentis, B. Stephani divinis sermonibus aures claudabant: *Dissecabantur cordibus suis, & stridebant dentibus in eum: & continuerunt aures suas.*

II. Homines surdos & mutos Ecclesiae fides ad Jesum adducit per baptismum primum, deinde per poenitentiam sanandos. Et adducunt ei surdum & mutum, & deprecabantur eum ut imponat illi manum. Manus imponuntur baptizandis, digitorum salivæ intinctum in eorum aures Sacerdos immittit, interioris hominis aures per baptismi gratiam aperiendas significans, ut doctrinam salutis audire valeat, divinisque mandatis obedire. De hac audiendi facultate non semel ait Christus: *Qui habet aures audiendo, audiat.* *AURES AUDIENDI, IPSUM EST DONUM OBIEDIENDI.* Aures hominis interioris aperuntur in baptismo, ut verbum fidei audiat, nam *Fides ex auditu: auditus autem per verbum Christi.* Digiti contactu & immisione in aures, data Spiritus Sancti designantur, qui *dexterae Dei digitus est.* Salivæ immensione significatur regnum caelestium sapor & gustus. Homini enim veteri, homini animali non sapient quae Dei sunt: at homo per gratiam baptismi renovatus, si in ea permaneat, sapit ea quae sursum sunt.

H h iiii

non qua super terram: & gustat quam suavis est Dominus. Sacro ritui Sacerdos baptizans adiungit hæc verba Christi secundum hominem finantis; *Ephpheta, quod est, adaperire*: ut Dei verbo interiori hominis renovationem fieri doceamus. Jam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Lapsos etiam post baptismum homines, quos mortale peccatum lurdos rursus & mutos efficit, Pastores Ecclesie, Concionatores, piqueque Christiani caritate Dei & proximi si gratias, adhortationibus suis, fraterna correptione, pia sollicitudine, serventibus precibus, sanctis exemplis ad Jesum adducunt: & deprecantur eum ut imponat illis manum: ut cor eorum aperiat veritati, ut veritatis & legis suæ amorem illis inspiret, ut veritatem quam credunt, voce & operibus confitendi vires per gratiam sitata tribuat. Mutos enim permanet, qui Christi gratiæ & fidei moribus suis non respondet, qui clamare ad Dominum de profundis non potest, qui illum vitam sanctam non benedicat. *Ne finis frequentes vocibus, & mundi moribus. Qui contemnit mandatum, clamat ad Christum. Qui spernit seculi voluptates, clamat ad Christum. Qui dicit, non flagit, sed vitia. Mihi mandata crucifixus est, & ego mundo, clamat ad Christum. Qui desperat & dat pauperibus, ut iustitia ejus maneat in seculum facili, clamat ad Christum. Mutos est, qui factis non clamat.*

III. Ut ab interiori surditate, & invisibili impedimento lingue liberemur ac sanemur per gratiam Salvatoris, facere debemus quod fecit ipse surdum & mutum hominem finans. 1. Recedendum à turba, relinquenda peccati occasiones, seculi societates, mundus animo & affectu deserendus. Nolite conformari huic seculo. Nolite diligere mundum. Impensibile est enim ut quis tangat picem & non inquinetur ab ea. Turba mundana in malis suis posita est. Christi gratia non turbam vocant, & loquium ducenti obediendum,

si salvi esse volumus. Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auricularum ejus, & exspuens tetigit linguam ejus. In mundo spiritualis funditas contrahitur: à mundo recedendum, ut curetur per operationem gratiæ Christi, quia Non in commotione Dominus, 2. Suscipiendum in caelum est: peccator à Deo averfus in terram oculos suos declinavit: Oculos suos statuerunt declinare in terram. Ad caelum igitur attollendi sunt oculi cordis, ad Deum convertendi sunt, quia Auxilium meum à Domino: Adjutorium nostrum in nomine Domini, qui sanat omnes infirmitates nostras: & cujus misericordia magna est super nos. Suscipiendum in caelum, unde per peccatum exilimus, & quò per Christi gratiam revocamur. Orandus Pater noster qui in est caelis, quamvis ubique sit. (Lib. 5. De Oratore, Cap. 2. Art. 3. & Lib. 1. Tract. de Fide & Symbolo, Quæst. 2. Art. 1. §. 10.) Oculi mentis in caelum convertendi: Quia Omne datum optimum, & omne donum perfectum, desursum est, descendens à Patre luminum. Gemendum corde contrito pro peccatis nostris: Et suscipiens in caelum ingenuitate. Meminerimus Christum pro nobis ingenuitate, miseris nostris compatientem. Ingenuitate Medicus, & non ingenuitate agrosus Spiritus Sanctus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus: id est, cum gemitibus postulare nos facit. Hoc negotium, ait sanctus Augustinus, plus gemitibus, quam sermonibus agitur, plus fieri, quam agitur. Postulat autem lacrimis nostris in conspectu suo, & gemitus noster non est absconditus ab eo, qui omnia per verbum condidit, & humana verba non querit. Gemit peccator, infirmitatem & impotentiam suam ad audiendum & recte loquendum sine Dei gratia cognoscens, & ore gemitus voluntatis, ut impetret donum facultatis. Si quidem Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis, quia: si ex nobis, sed omnis sufficientia nostra ex Deo est:

1. Cor. 11. 7. & *Nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu Sancto.* Orantibus, gementibus, poenitentibus merita sua Jesus applicabit; aperientur in nobis aures in terrore hominum, gratia ejus operante, solvetur lingua nostra in Dei laudes, loquetur quasi sermones Dei; gratia Christi vim & admirabimur & predicabimus. *Et ipse amplius admirabuntur, dicentes: bene omnia fecit: & surdos fecit audire, & mutos loqui.*

DOMINICA XI. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Diliges proximum tuum sicut teipsum. Luc.
10. 27.

Hoc Legis naturae praeceptum est, in Lege Moysi ca renovatum, cum lex naturae in hominum cordibus per peccatum obscurata esset, in Lege tandem Evangelica à Christo Jesu magis explicatum. Hac post primum & maximum de dilectione Dei mandatum, summa Legis est. *In Lege quid scriptum est. Quomodo legis?* His verbis Christus interrogat Legisperitum qui tentaturus illum surrexerat, querens quid facto esset opus ad vitam aeternam possidendam. Ille vero respondens dixit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum sicut te ipsum.* Pharisi responsum Jesus approbat: *Recte, inquit, respondisti: hoc fac & vive.* In his duobus mandatis, ait sibi Christus, *universa Lex pendet & Prophetae.* De primo praecepto Sermonem aliis habebimus. Ad hoc de secundo agendum, quod praeceptum Legis per nos ac Salvator proposita Samaritani parabola explicuit: & id quidem impraesentiarum sufficit ad plenitudinem Legis exponendam. Nam, ut do-

et *Apostolus, Qui diligit proximum, legem implet. vit. . . Omnis lex in uno sermone impletur: Diliges proximum tuum sicut te ipsum. . .* Qua ratione tota lex dilectione proximi impletur? (*Lib. 4. de Decalogo. Cap. 2. Art. 6.*) Unumquomque vestrum convenio, Auditores, *In lege quid scriptum est? quomodo legis?* Quid in Lege Dei scriptum sit, vos minime ignorare confido; sed vereor ne ad illam non facis attendatis. Timeo ne ignoretis quis sit proximus, quod ignorabat Legisperitus illo qui Christo questionem proposuit tentans illum, *Quis est meus proximus?* Tria ergo docebo vos praesenti Sermone. 1. Quis sit proximus? & quae sit regula secundum quam proximi dilectio mensuranda est, 2. Quae sint officia dilectionis proximo debita secundum Dei legem? 3. Quod sit exemplar cui nos in exhibendis hujus dilectionis officiis conformare debemus?

1. Omnis homo proximus est noster, etiam extraneus & peregrinus, etiam ignotus, etiam inimicus, ut docet Christus proposita Parabola Samaritani, qui misericordiam exercuit in Judaeum, tamen Judaei Samaritanos averfarentur, nec ipsis coirentur. *Frates etiam vestri sumus jure naturae matris unius, ait Tertullianus Paganos alloquens, etsi vos parum homines, quia mali fratres.* Multo magis proximi sunt Christiani. *Ac quanto dignius fratres & dicuntur, & habentur, qui unum Patrem Deum agnoverunt, qui unum Spiritum habebunt sanctitatis, qui de uno utero ignorantiae ejusdem ad unam lucem exproverunt veritatis.* Paratus igitur esse debet Christianus ad misericordiam in omnes homines exercendam, ad beneficendum omnibus quantum potest, non tamen solum à quibus sperare potest grati animi visum, & similia vel majora beneficia, quia *Caritas non quarit quae sua sunt.* Verum tamen in magis conjunctos prius & uberius exercenda est beneficentia, ceteris paribus. Ordo enim in carita-

te servandus est. (*Lib. 4. Cap. 2. Art. 11. Regula 1. s. 20. & 21.*)

Regula secundum quam dilectio proximi mensuranda est, amor est quo nos ipsos diligimus. *Diliges proximum tuum sicut te ipsum.* Omne igitur bonum proximo desiderate, procurate, consilire debemus, quantum in nobis est, quod nobis desideramus, & fieri velimus. Omne malum à proximo avertere, quantum valeamus, nullum illi malum imprecari vel inferre, quod nobis inferri nolumus. *Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliquando alteri facias.* Tobix verba sunt Spiritus Sancti afflari filium admoventis. *Omnia quaecumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Hac est enim Lex & Propheta.* Verba sunt Christi. Nulla exceptio est, *Omnia quaecumque vultis, &c.* Scipsum salubriter diligit, qui plus Deum quam seipsum diligit. Cum proximo igitur agendum ut ipse etiam perfecto amore diligit Deum. (*Lib. 4. De Decalogo, Cap. 2. Art. 11. Regula 2.*) Ex præcepto dilectionis proximi nascuntur humane societatis officia, (*Ibidem.*) Quid sit diligere proximum sicut seipsum, (*Ibidem.*) Non carnales necessitudines in homine diligenda, sed natura quæ ad Deum pertinet, sive sit perficienda, sive perfecta. (*Ibidem.*) Omnes sub uno Deo Patre cognati sunt, qui eum diligunt. (*Ibidem.*) Cui præceptum de proximi dilectione, mandatum novum dicatur, (*Ibidem.*) Proximum sicut seipsum diligere debet homo tripliciter. (*Ibidem.*)

II. Quæ sint officia dilectionis proximo debite secundum Dei legem, docet Parabola Samaritani à Christo proposita in hodierno Evangelio. 1. Miseris proximi consolendum. *Et videns eum, misericordia motus est.* Unus ex characteribus imperiorum, quos trahit Deus in reprobam sententiam, est quod sint sine afflictione, sine misericordia. Hos morte dignos æterna docet Apostolus. Quamobrem hortatur ut viscera misericordie in-

duamus. *Induite vos ergo, sicut electi Dei, sancti, & colos. 3. 12. dilecti, viscera misericordie.* Unum corpus sumus, singuli autem alterius membra. *Si autem novus membrum* 1. Cor. 12. 26. *patitur, compatiantur omnia membra.* Ut gaudium illis commune, ita communis afflictio. *Gaudere cum* Rom. 12. 15. *gaudentibus, fieri cum sentibus: id ipsum invicem sentientes.* Proximum diligere tenemus, sicut nos ipsos, amore affectivo & interiori: Unde per solos actus externos hoc præceptum non impletur. (*Lib. 1. Cap. 2. Art. 11. Regula 1.*)

2. Juvandus est proximus, & ejus miserie subveniendum est quantum valeamus: non semitendum aliis hoc officium. Unde nec Sacerdos, nec Levita, qui hominis nem vulneratum & senimortuum videntes præterierunt, impleverunt præceptum dilectionis proximi, sed solus Samaritanus, qui ad ipsum appropinquavit, illique subvenit. *Et appropians alligavit vulnera ejus, &c.* Hinc dilectus Christi Apostolus: *Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate.* Et sanctus Jacobus Apostolus: *Si frater & soror nudus* Job 2. 12. *sint, & indigeant vultu quotidiano, dicat autem aliquis ex vobis illi, Ite in pace, calefacimini & saturamini: non derelictis autem eis quæ necessaria sunt corpori, quid proderit?* Ad miseris appropinquandum est, ad ignorantes, ut eos doceamus; ad ægros, ut ipsis ministremus; ad captivos & afflictos ut illos consolemur; ad peccatores, ut illos corripiamus & eorum conversionem procuremus. Morosi ne simus, sed affabiles omnibus qui ope nostra, patrocinio, consilio, solatio indigent. *Et appropians allegavit in vena ejus.* Lethalis obdurationis adversus misericordiam reus est, qui opus aliquod misericordie, sive corporalis, sive spiritualis prætermittit ac negligit, cum illud exercere potest & veniat, quando nimirum extrema est vel urgens proximi eadem misericordia indigentis necessitas. (*Lib. 3. de Peccatis, Cap. 6. Art. 9. Regula 15.*) Non obvis tan-

tum pauperibus eroganda elemosina, sed pauperes querendi, & illis maxime subveniendum, qui pro verecundia petere non audent. (*Lib. 4. De Decalogo, Cap. 2. Art. 11. Regula 27.*)

3. Commodis etiam nostris aliquid detrahendum est ut proximi necessitatibus succurramus: multò magis impendenda sunt superflua postea in elemosinas. Sic Samaritanus ex equo suo descendit, ut hominem vulneratum & omni ope destitutum in illum imponeret. Lethalis obdurations adversus misericordiam rei sunt divites, qui Christianæ singularitatis & moderatioris regulas prætergressi, ea quæ familiæ sustentationi, & status sui atque dignitatis decencia minime necessaria sunt, in frequentes & splendidas epulas, in ædium magnificentiam, in pretiosiorum suppellectilem, in vestium luxum, in ludos, in curiositatis lenocinia, in voluptates profundunt. (*Ibidem, Regula 9.*)

4. Proximus in peccato lapsus & vulneratus, saluberrimis correptionibus fraternæ medicamentis curandus est, infundendum in vulnera eius oleum & vinum; severitas lenitate temperanda est. *Alligavit vulnera eius, infundens oleum & vinum.* Qui ex zelo amaro & cum nimia acrimonia corripiunt, solum vinum, imò potius acetum infundunt vulneribus, quo exacerbantur. Adulatores solum oleum, de quo dictum est: *Oleum astem peccatoris, non impinguet caput meum.* Detractoris subtiliores oleum in ore habent, sed vulneribus peccantium non infundunt: imò novas ipsi plagas imponunt. *Molli sunt sermões ejus super oleum, & ipsi sunt jacula.* De fraternæ correptionis officio ad caritatem proximi pertinente, vide (*lib. 4. de Dec. C. 2. Art. 11. Regula 39. & 40.*) Correptione fraternæ cum humilitate, caritate & mansuetudine exercenda est. (*Regula 39.*) Triâ necessaria illi qui proximum corripit: In animo, compassionis affectus; justitiæ zelus; discretionis spiritus: In lingua, modestia in increpando; copia in exhortan-

Psal. 140. 2.

Psal. 140. 2.

do; efficacia in persuadendo. (*Ibidem.*)

5. Portanda sunt & sustinenda infirmitates proximi. *Caritas enim patient est, omnia suffert, omnia sustinet.* Id significat Samaritanus, qui ægroto in momentum suum imposuit. Officium dilectionis erga proximum est, illius onera portare. (*Ibidem, Regula 3.*)

6. Hospitalitas exercenda, & cura de proximo gerenda est in eius necessitatibus. *Duxit in stabulum, & curam ejus egit.* Unde Propheta Evangelicus ait: *Frange esurienti panem tuum, & egenis vasa tua; induc in domum tuam: si videris nudum, operi eum, & carnem tuam ne despexeris.* Ubi verò Xenodochia sunt, cura saltem ut ad ea pauperes infirmi deferantur: ipsos commenda Xenodochii Præfectis & Ministris; ipse illis ministra ex tua substantia. *Et altera die protulit duos denarios Samaritanus, & dedit stabulario, & ait: Curam illius habe.* Peccatorem saluberrimis admonitionibus, consiliis, bonis exemplis duc ad Pastores & Præpositos Ecclesiæ, qui de illo curam habeant, Ne dicas cum Caino: *Non custos fratris mei sum ego.* Custos certe esse debes ex præcepto caritatis. Deus enim *Mandavit unicuique de proximo suo.* (Fraternæ dilectionis characteres explicantur *Lib. 2. Cap. 2. Art. 11. Regula 2.*)

III. Exemplar cui nos in exhibendis proximo dilectionis officio conformare debemus, Christus est. *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.* Verus ille Samaritanus est, qui fecit nobiscum misericordiam; Samaritanus enim custos interpretatur, & de Domino nostro dicitur: *Eccc non dormitabis, neque dormiet qui custodit Israel* aqua refurgens ex mortuis jam non morietur. Denique cum illi contumeliosè dixissent Judæi, *Samaritanus es tu, & dæmonium habes,* negavit se habere dæmonium, quia se noverat dæmonum expulsores; non se negavit Samaritanum, id est, infirmi custodem. Homo descendens

Ios. 17. 7.

Genes. 4. 9.

Eccl. 17. 14.

Psal. 140.

Rom. 4.

Ios. 17.

S. August.

serm. 116.

aliquo 17. de

verbis Domini.

ab illa caelesti Jerusalem civitate pacis, tanquam deierent
 per peccatum, in latrones, diabolum scilicet ac Angelos
 ejus incidit, qui eum iustitia & immortalitate spolia-
 tum & plagis impositis ignorantia, infirmitatis, seu dif-
 ficilitatis & impotentia ad bonum omne supernatura-
 le, semivivum reliquerunt. Qua enim parte Deum cog-
 noscere, & intelligere potest, vivit: qua parte peccatis
 contabescit & premitur, mortuus est, ideoque dicitur
 semivivus. Sacerdos & Levita viſo eo praeſerunt, Lex
 & Sacrificia Moſites peccati malitiam ex parte, vulnera
 sanare non poterat. Per legem cognitio peccati, non
 curatio. *Lex jubere novit, cui ſuteat obſt infirmitas:*
Gratia juvare, quā infunditur caritas. Chriſtus venis
 Samaritanus jacentem videns, miſericordiā motus est,
 quia nullum in eo meritum invenit quo curari dignus ef-
 ſet. Dei Filius humanam naturam aſſumpſit ſolā miſe-
 ratione humanæ & miſerie & infirmitatis. *Per te languores*
noſtros ipſe ſuſtulit, & dolores noſtros ipſe portavit. Oleum
 & vinum, pretioſum ſuum ſanguinem plagis hominis
 peccatorum inſudit, ut illam ſanaret. Medicinalis gratia
 ſua virtute, fortiter & ſuavis in corde illius operan-
 tis perſudat. Vulnera ejus mandatorum ſuorum ſaluti-
 ribus ſalutis alligavit. In Eccleſiam denique ſuam dedu-
 ctum, commendavit Paſtoribus, quibus duos demeruit
 dedit, in Miſterium ſubſis animarum impendendos,
 veritatem nempe & caritatem. His verò in reſtuo ſuo,
 id eſt, in iudicio, ſi fideliter miſterium ſuum adimple-
 rint, mercedem reddet, vitam & gloriam ſempiternam.
 Tunc enim plena & perfecta eſt hominis ſanctas, cum
 donata illi fuerit immortalitas. Chriſtum imitemur, &
 ſicut ille miſericordiam in nos ſuam exercuit, & porro
 exercere non ceſſat, ita miſericordiam in proximos exer-
 ceamus. *Vade, & tu ſic ſimiliter.* Alioquin de ſalute
 noſtra actum eſt, quia *iudicium ſine miſericordia illi*
qui non fecit miſericordiam.

ſ. lib. 2.
 Reg. 17.
 c. 17.

S. Auguſt.
 ſ. 1. Com.
 Ann. Epiſt.
 2. ad. c. 1.

ſ. 1. c. 1.

ſ. 1. c. 1.

 DOMINICA XII. POST FESTUM
 SS. TRINITATIS.

Occurrerunt ei decem viri leproſi, qui ſteterunt à
longe: & levaverunt vocem, dicentes: Jeſu
Præceptor, miſerece noſtri. Quos ut vidit, di-
xit: Ite, oſtendite vos Sacerdotibus. Et factum
eſt, dum irent, mundati ſunt. Unus autem ex
illis, ut vidit quia mundatus eſt, reſreſſus eſt
cum magna voce magnificans Deum. Et cecidit
in faciem ante pedes ejus, gratias agens. Luc.
xvij. 12. 13.

QUAM foeda, quam horrenda ſit mortalis pecca-
 ti lepra, quam difficilis ejus curatio, ſolo ſidei
 lumine cognoſci poteſt. Ejus typi ſunt ritus erga lepro-
 ſos in Lege veteri præſcripti. Lepre macula in peccati
 poenam aliquoties à Deo vindice inſtituta, ut illius ſedi-
 tate ſignificaretur hominibus peccatum incomparabili-
 ter foedus & horribilius eſſe. Maria ſoror Moſis lepra
 percula eſt ob peccatum invidiæ, murmurationis & de-
 tractionis contra fratrem ſuum Dei amicum & Iſraëlitici
 populi Ducem. (*Nam 12.*) Jam medium carniſeſus de-
 voratum erat à lepra, cum Moſes pro ea Deum oravit.
 Illam verò ſeptem diebus extra caſtra ſeparari juſſit Do-
 minus, quibus elapſis tandem ſanata revocaretur. Lepre
 percullus eſt Rex Ozias propter ſuperbiam & ſacrile-
 gium, quod apprehenſo thuribulo thus adolere voluiſſet
 in Templo Domini ſuper Altare thymiamatis, quod
 miſterii ſacerdotalis erat. Leproſus fuit uſque in
 diem mortis ſux, & è Templo expulſus, habitavit in
 domo ſeparata, omni ſacro civiſque commercio priva-
 tus, Joachan filio ejus Regnum adminiſtraute. Quin

enim extra sepulera Regum in agro sepulchus est, eò quòd leprosus esset. (2. Paralip. 26.) Giezi servus Eliazæ Prophetæ lepra percussus est obavaritiam & simoniam, quòd munera à Naaman Syro accepisset ob miraculum curationis ejus ab Eliaeo edidit. (4. Reg. 5.) Quicumque lethali peccato maculati sunt, sacrilegi, impudici, superbi, avari, invidi, detractores, Deo, Ecclesiæ, Præpositivæ suis non obediētes, coram Deo leprosi sunt, excommunicati ab Ecclesiâ primitivorum, quæ in cælis est, excludi, donec sanati fuerint. Hæc lepra voluntaria. Eam non incurris, si ab ea cavere velis. *Observa igitur diligenter ne incurras plagam lepræ, sed facies quæcumque docerint te Sacerdotes Leviticæ generis, juxta id quòd præcepit, & imple sollicitè. Mementoque quæ fecerit Dominus vester Maria in via cum egredieremini de Ægypto.* Vide idem seu argumentum Sermonis 1. in Dominicam secundam post Octavas Epiphaniæ.

II. Qui secundum animum leprosus est, mortali peccato inquinatus, peccata à detestabilitate, fedditate, horrore, illud cum infirmitate Dei bonitate quam offendit, cum remedii magnitudine, scilicet passione, sanguine, ac morte Filii Dei, quibus abusus est, comparando, consideret. Indignum se agnoscat, qui ad Deum appropinquet. Humilietur sub potenti ejus manu, pudore suffusus stet à longè, ut Dei misericordiâ prope fiat in sanguine Christi. *Occurrunt ei decem vires leprosi, qui peterant à longè.*

Alta & vehemens vocè, humili & fervente oratione Dei misericordiâ per Jesum Christum imploret. Præceptum invocet, quòd gratiæ sui lumine lepram ignorantiam dissipat. Salvatorem invocet, qui caritate per Spiritum Sanctum suum in cor infulsâ, lepram cupiditatis misericorditer sanat. *Et iterum vocem, dicentes: Jhs Præceptor, miserere nostri.* Tum corde contrito & humiliato pergat ad Sacerdotes, lepram suam ostendat, peccata sua confiteatur, faciat quod præ-

scripserint secundum divinæ animarum medicinæ regulas, ut Deo reconcilietur, ut peccati remissionem obtineat, ut animæ sanationem per Christi gratiam recipiat. *Ita, ostendite vos Sacerdotibus. Sic Deum laudare incipiunt penitentes, & ejus faciem prævenerunt in confessione, qui sua iam misericordiâ ipsos prævenerat, dum contriti ad Sacerdotes irent peccatorum suorum confessionem edituri, lepram suam ostensuri. Antequam veniat, nos confitendo damnum quod fecimus, ut ille quod curavit, non quòd damnis inveniat. Hoc maxime pertinet ad laudem Dei: Quis taurus amplius laudatur Medicus, quanto pluri desperabatur egrotus. Confiteite itaque peccata tua, quò magis desperabas de te propter iniquitates tuas. Tanto enim major lætas est ignoventis, quanto major exaggeratio est peccata confitentis.*

III. Postquam mundati sunt leprosi, sive justificati & absoluti peccatores, statim ad Jesum redire debent, illi adherere, humiliter gratias agere suo Salvatori & liberatori pro accepto beneficio. *Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans Deum. & cecidit ante faciem ejus gratias agens.* Pars præcipua divini cultus in gratiarum actione posita. (Lib. 3. de Oratione, Cap. 2. Art. 8.) Ipsa gratiarum actio Dei donum est. (Ibid.) Multi importunè petunt quòd sibi deest, partem gratias agunt. *Nonne decem mundati sunt, & novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena.* Locum in nobis facimus ampliori gratiæ, si acceptæ non sumus ingrati. Contra verò qui de magnis gratias non agit, & quòd habet amittit. (Lib. 3. Cap. 2. Art. 8.) Sponsa cælestis priorigratiæ alio non ingrata est, ut secundam gratiarum actionem prævenit, de Sponsa dicens: *Laeva ejus sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me. Discite in referendo gratiarum non esse tardus aut*

Quint. tempo-
re quo lepro-
sus est de an-
nuntio, solum
habuit ex-
tra laudat.
Lect. 12. 41.
D. 1. 1. 1.

Tibi, Domine
deus, peccata
nostra
confiteor
Tibi, Domine
deus, misericordiâ
& propitiâ
quia recellit
me à te. Scio
non auferi,
tibi faciat
Dampni. Ubi
nostris, ut am-
bularemus in
lege tua.

S. Aug. 8.
S. Hieron. 10.
Ej. 44. 20. 4.

S. Bernard.
Serm. 31. in
Gen.

300 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

sequis, discite ad singula dona gratias agere. Diligenter considera qua vobis apponuntur, ut nulla videlicet Dei dona debita gratiarum actione frustrentur, non grandia, non mediocria, non pusilla. Denique jubemur colligere fragmenta ne pereant, id est, nec minima beneficia oblivisci. Numquid non perit quod donatur ingrato? Ingratitudo inimica est animae, exanimatio meritorum, virtutum dispersio, beneficiorum perditio. Ingratitudo ventus urens, siccat sibi fontem pietatis, rorem misericordiae, fluentia gratiae. Propter hoc Sponsa max. ut gratiam de levis sensit: gratias egit, non expectans plenitudinem qua in dextera est.

DOMINICA XIII. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Nemo potest duobus dominis servire... Non potestis Deo servire & Mammona. Matt. vj.

Scriptura sacra non damnat nisi cupiditatem, non praecipit nisi caritatem, atque ita informat mores hominum, ait praclare S. Augustinus. Eo maxime collineat Evangelium. Christus cupiditatem expugnat, caritatem ubique commendat. Damnata cupiditatem his verbis: Non potestis Deo servire & Mammona. Caritatem commendat hac sententia, Quae sit primum Regnum Dei, & justitiam ejus. Temporales periturasque divitias, contemnendas docet Christus; spirituales aeternaeque divitias diligendas & quaerendas.

I. Avaritia quam grave sit peccatum. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 6. Art. 1.) Peccatum est in Deum (Ibidem. n. 3.) Peccatum est hominis in se ipsum (Ibid. n. 4.) Avarorum dura & pudenda servitus (Ibid.) Avari daemoniacis similes. (Ibid.) Penè insanabile avaritiae malum. (Ibidem.) Non male per se

DOM. XIII. POST FEST. SS. TRIN. 301
divitiae, sed perverfus carum amor & pravus usus. (Ibid.) Avarus in se ipsum iniquus. (Ibidem.) Divitios avari egellas. (Ibidem.) Crudelitas avaritiae (Ibid.) Avaritiae ethiesia S. Cypriano adumbrata. (Ibidem.) Christianos ab avaritia detertere debet opum vanitas & fallacia, spiritualium excellentia bonorum, vitae Christianae conditio, quae via est ad meliorem & caelestem aeternaque patriam, Christi verba divites avaros damnantis, pauperes spiritu commendantis. (Ibidem. Art. 2.) Divitiarum cupiditas, & spes in divitiis mala: (Art. 3. Regula 3.)

Lethalis avaritiae rei sunt, quicumque plura concupiscunt, quam hujus vitae necessitas, statulque sui decentia & decorum exigant; & necessaria habentes, novas opes congregare non cessant. (Ibidem. Regula 4.) Non solum lethalis avaritiae reus est qui rapit aliena, sed & ille qui cupidè servat sua: si tanta sit cupiditas, ut illa non sit paratus amittere ne Deum lethali ter offendar. (Ibidem. Regula 5.) Gravis impatientia in rei familiaris amissione animus prodit lethalis avaritiae reum. (Regula 6.) Timor amittendae opum, martyrii impedimentum est. (Ibidem.) Avaritiae lethalis rei sunt, qui nullum congerendis filiorum gratia opibus modum statuant; & caeque ratione ab erogandis elemosynis se excusant urgente praecipito. (Regula 7.) Patet qui largas elemosynas facit, melius filiis suis consultit. (Ibidem.) Uno filiorum amissa, pars ejus pauperibus eroganda. Trajectivum ex elemosynis laudendum. Christus ad filiorum numerum addendus. (Ibidem.) Patres qui filiis ingentes opes congregant, peccatorum materiam illis cumulant. (Ibidem.) Patet avarus in sua filiorumque peritona à Deo puniendus. (Ibidem.)

II. Verae divitiae, Regnum Dei & justitia ejus. Haec primum quaerenda, haec solum amandae sunt. Quae sit primum Regnum Dei, & justitiam ejus. Nunquam

1. Tim. 6.

pauper, qui Deo dives est. Divitiis præcipitur Non
 sublimis sperare, neque sperare, in incerto divitiarum,
 sed in Deo vivo, bene agere, divites fieri in bonis ope-
 ribus, facile tribuere, communicare, thesaurizare sibi
 fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant
 veram vitam. Bona opera veræ divitiæ sunt, in cæ-
 lis, apud Deum deposita, quò sit non appropriat, ne-
 que tinea corrumpit. Ibi cor habere licet; quia ibi the-
 saurus noster est. *Ubi est thesaurus tuus, ibi et cor
 tuum erit.* Thesaurus noster, Deus noster, Sursum cor-
 da. Si cor in terra manserit, divitiis terrenas amans,
 terra fiet, computrescet: Si ad cælum erigatur, & in
 Deo dehiat fieri, Deus fiet. Deus totum hominis
 Christiani. *Deus meus & omnia.*

Auct. 1.

DOMINICA XIV. POST FESTUM SS.
 TRINITATIS.

*Ibat Jesus in civitatem qua vocatur Naim: &
 ibant cum eo Discipuli ejus, & turba co-
 piosa. Cum autem appropinquaret porte ci-
 vitatis, ecce defunctus efferebatur filius u-
 nicus matris suæ: & hæc videbat, & tur-
 ba civitatis multa cum illa. Luc. vij.*

Christi Jesu miracula non solum facta sunt ad-
 mirabilia, sed signa ad nostram instructionem ab
 ipso ordinata. Mortuus qui ad sepulcrum efferebatur
 statim miserum peccatoris significat: Mortui suscitatio
 à Christo Domino significat conversionem & iustifica-
 tionem peccatoris. 1. Lugendus peccatoris status. 2. Lau-
 dandi Christi misericordia, qui peccatorem ad vitam
 revocet per gratiam suam.

1. Peccatum mors animæ. Quemadmodum corpus

de anima vivit, sic anima de Deo vivit. Sicut ergo cor-
 pus moritur cum ab eo separatur anima; sic moritur a-
 nima cum ab ea separatur Deus, sive cum ipsa se sepa-
 rat à Deo. Anima non vivit de se: Mellius est id quo
 vivit, quam ipsa: Deus est qui ipsam creavit ad imagi-
 nem suam, ut ei adhaerendo beata esset. Per peccatum
 mortale à Deo separatur: peccatum igitur mors est ani-
 mæ. *Anima qua peccaverit, ipsa morietur.* (Vide Ezech. 18. 11.
Lib. 3. Tract. de Peccato Cap. 3.) Peccatoris statum
 cum statu hominis mortui compara. Nec motum, nec
 sensum ullum spirituales in eo deprehendes: corrup-
 titur, ad sepulcrum effertur, mox putrescet, exhila-
 bit odorem mortis, si peccatum publicum fuerit. Scan-
 dalum odor mortis est: Malæ conscientie vermicorrod-
 detur. In sepulcrum effertur per quatuor portitores,
 ignorantiam, cupiditatem, timorem, superbiam. Mox
 sepulcro male consuetudinis includetur, nisi Christus
 per gratiam suam occurrat, ipsumque suscitet: Veniet
 in profundum malorum, contemnet, à Deo penitus
 deseretur, oblivioni tradetur, nomen ejus de libro vite
 delebitur, peribit: Morietur in peccatis, secunda mor-
 ti; absque ulla spe resurrectionis ad vitam gratiæ, &
 gloriæ, addicetur. *Sicut vulnerati dormientes in se-
 pulcris, quorum non es memor amplius, & ipsi de
 manu tua repulsi sunt.* Ezech. 18. 11. Tribus gradibus ad peccatum
 pervenitur; suggestionem, delectationem, consensione.
 Tres peccati differentie, in corde, in opere, in consue-
 tudine, significatæ per tres mortuos à Christo Do-
 mino suscitatos. (*Lib. 3. Tract. de Peccato, Cap. 1. Art. 9.*) Peccata ex pravo habitu & consuetudine commissa
 graviora sunt peccatis ex infirmitate commissis. Miserabilis status hominis peccandi consuetudine irri-
 titi. . . Gradus quibus ad pravam consuetudinem per-
 venit anima. . . Ex prava consuetudine mortalis quæ-
 dam peccandi necessitas emergit, sed tamen volunta-
 ti, quæ proinde peccatum aggravat, tantum abest ut

11 iii]

1. Tim. 6.

pauper, qui Deo dives est. Divitiis præcipitur Non
 sublimis sperare, neque sperare, in incerto divitiarum,
 sed in Deo vivo, bene agere, divites fieri in bonis ope-
 ribus, facile tribuere, communicare, thesaurizare sibi
 fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant
 veram vitam. Bona opera veræ divitiæ sunt, in cæ-
 lis, apud Deum deposita, quò sit non appropriat, ne-
 que tinea corrumpit. Ibi cor habere licet; quia ibi the-
 saurus non est. *Ubi est thesaurus tuus, ibi et cor
 tuum erit.* Thesaurus non est, Deus non est, *Surgam cor-
 da.* Si cor in terra manserit, divitias terrenas amans,
 terra fiet, computrescet: Si ad cælum erigatur, & in
 Deo dehiat fieri, Deus fiet. Deus totum hominis
 Christiani. *Deus meus & omnia.*

Auct. 1.

DOMINICA XIV. POST FESTUM SS.
 TRINITATIS.

*Ibat Jesus in civitatem qua vocatur Naim: &
 ibant cum eo Discipuli ejus, & turba co-
 piosa. Cum autem appropinquaret porte ci-
 vitatis, ecce defunctus efferebatur filius u-
 nicus matris suæ: & hæc videbat, & tur-
 ba civitatis multa cum illa. Luc. vij.*

Christi Jesu miracula non solum facta sunt ad-
 mirabilia, sed signa ad nostram instructionem ab
 ipso ordinata. Mortuus qui ad sepulcrum efferebatur
 statim miserum peccatoris significat: Mortui suscitatio
 à Christo Domino significat conversionem & iustifica-
 tionem peccatoris. 1. Legendus peccatoris status. 2. Lau-
 dandi Christi misericordia, qui peccatorem ad vitam
 revocet per gratiam suam.

1. Peccatum mors animæ. Quemadmodum corpus

de anima vivit, sic anima de Deo vivit. Sicut ergo cor-
 pus moritur cum ab eo separatur anima; sic moritur a-
 nima cum ab ea separatur Deus, sive cum ipsa se sepa-
 rat à Deo. Anima non vivit de se: Mellius est id quo
 vivit, quam ipsa: Deus est qui ipsam creavit ad imagi-
 nem suam, ut ei adhaerendo beata esset. Per peccatum
 mortale à Deo separatur: peccatum igitur mors est ani-
 mæ. *Anima qua peccaverit, ipsa morietur.* (Vide Ezech. 18. 11.
Lib. 3. Tract. de Peccato Cap. 3.) Peccatoris statum
 cum statu hominis mortui compara. Nec motum, nec
 sensum ullum spirituales in eo deprehendes: corrup-
 titur, ad sepulcrum effertur, mox putrescet, exhila-
 bit odorem mortis, si peccatum publicum fuerit. Scan-
 dalum odor mortis est: Malæ conscientie vermicorrod-
 detur. In sepulcrum effertur per quatuor portitores,
 ignorantiam, cupiditatem, timorem, superbiam. Mox
 sepulcro male consuetudinis includetur, nisi Christus
 per gratiam suam occurrat, ipsumque suscitet: Veniet
 in profundum malorum, contemnet, à Deo penitus
 deseretur, oblivioni tradetur, nomen ejus de libro vite
 delebitur, peribit: Morietur in peccatis, secunda mor-
 ti; absque ulla spe resurrectionis ad vitam gratiæ, &
 gloriæ, addicetur. *Sicut vulnerati dormientes in se-
 pulcris, quorum non es memor amplius, & ipsi de
 manu tua repulsi sunt.* Ezech. 37. 11. Tribus gradibus ad peccatum
 pervenitur; suggestionem, delectationem, consensione.
 Tres peccati differentie, in corde, in opere, in consue-
 tudine, significatæ per tres mortuos à Christo Do-
 mino suscitatos. (*Lib. 3. Tract. de Peccato, Cap. 1. Art. 9.*) Peccata ex pravo habitu & consuetudine commissa
 graviora sunt peccatis ex infirmitate commissis.
 Miserabilis status hominis peccandi consuetudine irri-
 titi. . . Gradus quibus ad pravam consuetudinem per-
 venit anima. . . Ex prava consuetudine mortalis quæ-
 dam peccandi necessitas emergit, sed tamen volunta-
 tiæ, quæ proinde peccatum aggravat, tantum abest ut

11 iii]

excuset. . . Peccandi consuetudo ad duritiem cordis sensim perducit. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Ars. unico Regula 12.*) Ad tam metuendum malum pettrahuntur iuvenes qui adolescentiam & iuventutem in peccatis transigunt. *Adolescens iuxta viam suam, etiam cum senierit, non recedet ab ea.* Audiant igitur Christi vocem ipsos misericorditer ad vitam revocare volentis; *Adolescens tibi dico, surge.*

II. Ed magis lugendus est peccator, quò se ipsum non luget. Si quoniam de charis tuis mortalitatis exitu perdidisti, ingemisceres dolenter & fletes. . . Animam tuam misera perdidisti, spiritum aliter mortua supervivere hic tibi, & ipsa ambulans funus tuum portare capisti; & non acriter plangis, non jageris ingemiscis? Non te vel pudore criminis, vel contumatione lamentationis abscondis? Ecce pejora adhuc peccandi vulnera, ecce majora delicta; peccasse, nec satisfacere; deliquisse, nec delicta desistere. Sed etiam non lugeat peccator miseriam suam ac mortem spiritualem, pro ipso luget mater Ecclesia, per viduam typicè significata. Gemitus columbar, lacrymas justorum pro peccatorum conversione generuntur & orantium saepe Deus exaudit, & misericordiâ motus, mortuum suscitât. Flet jageris Ecclesia, donec illi Christus occurrens post perfectam atque consummatam electorum omnium sanctificationem, lacrymas ejus abstergat, & dicat illi: *Noli flere.* Lacrymas nostras cum Ecclesie lacrymis miscere, cum ipsa pro peccatoribus, & pro nobis ipsis, qui ex eo numero sumus, gemere & orare debemus. (*Lib. 3. de Oratione, Cap. 1. Art. 7. n. 7.*) Membra ejusdem corporis sumus. Non patet corpus de unius membri vexatione lacrima agere: Condolat universam, & ad remediâ collaboret necesse est.

Christus per gratiam suam ad mortuum accedit, (peque enim mortuus accedere ad Christum potest) tangit loculum animæ per peccatum mortuæ, eum

DOM. XIV. POST FEST. SS. TRIN. 305
corpas gravi aliquo morbo affligit, cum sensus illius aliquibus objectis, aures verbis salutaribus pulsas, quæ illius conversioni operante gratiâ interveniunt.

Verùm tactus loculi seu feretri non resuscitat peccatorem, nisi Christus cupiditates siliat, quæ mortuum effertur ad sepulcrum, nisi victicis gratiâ imperio & efficacîâ mortuum vocet. *Et accessit, & tetigit loculum.* (*Hi autem qui portabant, steterunt*) *Et ait: Adolescens, tibi dico, surge.* Cujus verò cor efficaciter tetigit Christus, ille patet vocantis imperio, abique morâ è feretro vel ex tumulto surgit, peccatum & omnes peccandi occasiones proximas deserit. *Et resedit qui erat mortuus.* Surgit per contritionem cordis amore penitente formatam. Deinde peccata sua confitetur Sacerdoti. *Et capit loqui.* Tandem secundum ordinem Ecclesiastice Disciplinæ pro peccatis suis divinæ justitiæ satisficit; & Ecclesie restituit, cujus Capiti per caritatem non coharebat, cujus examine & putidum membrum erat, de Spiritu ejus vivit. *Et dedit illam matri sue.* Mortem animæ vitemus, quâ moritur nemo nisi volens. Si mortui sumus, Christo nobis misericorditer occurrenti & ad vitam revocanti preamum & cooperemur. Nemo enim spiritaliter rellargit nisi velit. *Qui creavit te sine te, non te 3. Aug. 1. justificat sine te.* Surgamus è feretro seu tumultu peccati; *Surge qui dormis, & exsurge à mortuis, & il. Epist. 1. 14. luminabis te Christus.* Peccata nostra confitemur: *Dixi, Confitebor iniquitatem meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei.* Oremus ut nobis à Deo diuturne, justorum & Ecclesie Matris intercessionem apud Deum adhibeamus. *Pro hac erabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno.* Timeamus ne in nocentem peccati turis incidamus. *Evadimus semel, halitemus periculosos nostris ipsos inferamus, etsi iterum evaduri videamur.* Plerique naufragio liberati, exinde repulsum & novi & mari

Prov. 22. 6.

3. Epistolam
Tract. de La
p. 107.Terrib. lib.
de Form.
Cap. 11.Terrib. lib.
de Form.

dicant; & Dei beneficium, salutem suam scilicet, memoria periculi honorant. Laudo timorem, diligo reverentiam, nolunt iterum divinae misericordiae oneri esse; formidant videri & inculcare quod consensu sunt; bona certe sollicitudine iterum experiri vitant quod semel didicerunt vitare. Ita modus temeritatis testatio est timoris. Timor autem hominis, Dei honor est. A Christo denique spiritualiter suscitati, & a peccato liberati, misericordiam ipsius laudamus, eiusque gratias agimus. Accipit autem amicus, timor, & magnificabant Deum dicentes: Quia Propheta magnus surrexit in nobis, & quia Deus visitavit plebem suam.

DOMINICA XV. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Cum intrares Jesus in domum cuiusdam Principis Pharisaeorum Sabbato manducare panem, & ipsi observabant eum. Et ecce homo hydropticus erat ante illum. Luc. XIV.

Superbia, spiritualis hydropticus. Cor humanum inflat, ex corrupti humoris redundantia oritur, sicut parit inordinatam honorum & vanae gloriae. Hunc morbum Christus sanare venit. Et ecce homo quidam hydropticus erat ante illum. Hydropticum sanat in domo Pharisaei, quia per altius agnitivum corporis, in alto significatur agnitio cordis. Quare ut curaret caelestis Medicus, parabolam proposuit in vitatis, qui superbia tumentes, primos accubitus eligebant. Cum invitatus fueris ad nuptias, non discubas in primo loco, ne forte honoratur te sit invitatus ab illo. & veniens is qui te & illum invitavit, dicat tibi: Da hunc locum: & tunc incipias cum robore novissimum locum tenere. Sed cum vocatus fueris, vade,

recumbe in novissimo loco. Vera humilitas in exteriori conversatione sine ulla affectatione se prodit. Qui ratione dignitatis lux, muneris, status aut antiquitatis primi sedent, quia lege aut consuetudine praescriptum est, animi preparatione ultimum locum tenere debent, sequae omnibus postponere. Nec humiliorum timor, nec humanae gloriae desiderium nos impellere debet ut ultimum locum amemus, superiorem non quaramus, sed nihil nostri cognitio, patienter spiritibus, odium superbiae, sincera humilitatis affectio, studium nos conformandi Christo qui propter nos & simi Patris, & solo magnitudinis, gloriae ac Majestatis suae, in terras pto nobis descendit. Exinanivit scripturam formam serva accipiens: Studium denique obediendi ejus Evangelio quod humilitatem docet, Mundi Sapientibus incognitam virtutem. Vade, recumbe in novissimo loco. Nobis convenit postremus locus ob naturae vilitatem, pulvis nempe & cinis sumus. Quis ego sum, Domine Deus (ait haec Rex David) & qui domus mea, quia addidisti me huc usque? 2. Ob peccata praeterita, sive quantum nobis confessi sumus, sive occulta. Quam humiliter sentire de se debet peccator, cum Apollolus pristinae suae conversationis memor dicat: Ego sum minimi Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quia persecutus sum Ecclesiam Dei? 3. Ob infirmitatem & impotentiam ad bonum agendum vel cogitandum, si nobis ipsis relinquamus. Nam Sine me nihil potestis facere (ait Christus) Non quod sufficienter sumus cogitare aliud a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est (inquit Apostolus.) 4. Ob sortis nostrae aeternae incertitudinem. Multi enim vocati, pauci electi: ex illo forte electorum felici numero non sumus: sunt alii, super quos in praesenti nos extollimus. Tu fide stas: noli altum sapere, sed time. Qui se existimat stare, videat ne cadat. 5. Ob eorum forte, quibus praerogari volumus, praerlatioris dotes, &

* Id est, con-
ciliari.

Philipp. 2. 7.

2. Reg. 2. 11.

1. Corin. 1.

1. Cor. 15. 9.

1. Cor. 1. 1.

Rom. 11. 29.

1. Cor. 13. 12.

maiora merita. 6. Ob eorum qui in presenti peccato: res sunt, suavitatem, maioremque gloriam in Regno Dei illis quam nobis destinatum. Amen dico vobis, quia publicani & meretrices precedent vos in Regnum Dei. 7. Ob exemplum Christi. 8. Ob veram æternæ gloriæ promissionem ab ipso factam humilibus: & abjectionis opprobriūque æterni tuitas superbis non semel intentatas: Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: Quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur. Superbia, proclivis ad præcipitum via. Desecisti eas dum alleverentur. Superbis Angelis Deus non peperit, sed rudentibus inferni detractis in tartarum tradidit cruciandos. Humilitas, gradus ad gloriam. Quicumque humiliaverit se sicut parvulum iste (ait Christus) hic est major in regno calorum. Magnus esse vis, à minimo incipe. Cogitas magnam fabricam construere, celsitudinis, de fundamento prius cogita humilitatis. Et quantum quisque vult & disponit super impanere molem ædificii, quantum erit majus ædificium, tanto altius fœdus fundamentum. Et fabrica quidem cum construitur, in superna conjungit: qui autem fœdit fundamentum ad ima deprimitur. Ergo & fabrica ante celsitudinem humiliatur, & fastigium post humilitationem erigitur. Quod est fastigium construende fabricæ, quam molitur? Quo perventuram est eacumen ædificii? Usque ad conspectum Dei. Eo ut perveniamus, fundamentum humilitatis in nobis fœdianus: Quia omnis qui se humiliat, exaltabitur. (Vide Lib. 3. Tractatu de Peccatis, Cap. 1. ab Articulo 1. ad 14.)

Matth. 23. 11.

Psalm. 137. 17.

1. Petri. 5.

Matth. 23. 4.

5. August. Serm. 42. de civ. 10. de 2. sch. Dom.

EADDEM DOMINICA.

Respondens Jesus dixit ad Legisperitos & Pharisæos: Si licet sabbato curare? Luc. xiv.

PRæceptum de sanctificatione Sabbati, quod retentum est in prima Decalogi tabula, Christianæ plebi interdum exponere Pastores & Concionatores Evangelicis debent, ut in Religionis officiis plenè sit instituta. Quod quidem hodierni Evangelii occasione opportune fiet, quo Christus illud Legisperitis & Pharisæis explicare dignatus est. Explicandum autem, 1. Quis sit istius præcepti divini sensus: Momento ut diem Sabbati sanctifices: Quomodo externi, litteralis & ceremonialis Sabbati observantia Judæos dumtaxat spectaret, spirituale autem Sabbathum ad Christianos etiam pertineat. (Lib. 4. Tract. De Decalogo, Cap. 5. Art. 1. & 2.) Explicandum. 2. Cur Sabbati celebritas in Dominicam diem ab Apostolis translata sit. (Ibidem, Art. 3.) Explicandum. 3. Quibus Religionis officiis observanda sit Dominica dies, necnon Dies Festi, quorum observantiam præcipit Ecclesia. Omne servilis operis genus Dominicæ Festorumque dierum violat sanctitatem... Quæ opera necessitas à peccato iis diebus excuset? Venationes, mercatus & munditiæ, comestiones, choreæ, ludi scenici, & cujusvis generis spectacula, Dominicis præsertim Festisque diebus illicita. (Art. 6. Regulis 1. 2. & 3.) Præceptum de sanctificatione spirituali sabbati magis violare censendi sunt, qui Dominicis Festisque diebus lethale peccatum committunt, quam qui quodvis opus corporale aliàs bonum & licitum faciunt. (Regula 5.) Dominicis Festisque diebus Missa audienda integra, attentè & devotè, extra peccati mortalis af-

UNIVERSITATIS NOMINON DIRECCION GENERALD

no INSTITUT. CONCIONAT. PAR. II.

fectum, id est, animo penitente. . . Qui Missæ adfuit oblique interna animi devotione & attentione, non satisficit Ecclesiæ præcepto, quamvis cum externa devotione interfuit. (Regula 6. & 7.) Gravior peccant, qui cum peccati lethali affectu Missæ sacrificio Dominici & Festis diebus interfunt. Christiani qui sacrificio Missæ interfunt, illud suo modo offerre debent cum Sacerdote . . . Christiani quoque adfunt Missæ sacrificio, Deo in sacrificium offeruntur . . . Christianos qui Missæ sacrificio interfunt, in eo statim esse optat Ecclesiæ, in quo spiritaliter communicare possint. . . Affectus igitur peccati deponendus est, ut Missa, fieri oportet, audiat. (Ibidem, Regula 9.) Conveniens Dominicæ diei, Festorumque sanctificatio postulat ut Fideles verbum Dei audiant, Vespertinis Officiis interfint, in piorum librorum lectione, aliisque pietatis operibus sacros dies transigant. (Ibidem, Regula 9.) Christus sæpius morbos curare Sabbatis consueverat, obloquentibus licet ac frementibus Phariseis. Sabbatho curavit hydropticum (a.) Mulierem incurvam, quæ omnino sursum aspiciere non poterat (b.) Hominem habentem manum aridam (c.) Cæcum natum (d.) Languidum ad piscinam (e.) Ut indicaret sacris diebus unicuique in curam Animæ suæ esse incumbendum. Si licet Sabbatho curare? Anima ex pectio, ex abyſſo peccati per penitentiam extrahenda. Cuius vestrum agnus aut bos in puteum cadet, & non continuo extrahet illum die Sabbathi? Ad Ecclesiæ, ad Agni Nuptias accedendum in spiritu humilitatis & in animo contrito, quia Cor contritum & humiliatum Deus non despicit. Reficiendi pauperes. Dicebat autem Jesus & ei qui se invocaverat: Cum facis prandium, aut cenam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites: ne forte te & ipsi invitent, & fiat tibi retributio: sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos,

a. Luc. 14.
b. Luc. 14.
c. Luc. 6.
d. Luc. 14.
e. Luc. 14.

Luc. 14.

Luc. 14.

DOM. XV. POST FEST. SS. TRIN. 511

& cæcos. Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum. Attende tibi ipsi; Anima tuæ morbos considera, conscientiam excute: Misereere animæ tuæ placet Deus. Si hydropticus, sana tumorem, avaritiæ & superbiæ prævas affectiones deponere. Si cæcus, vade ad natatoriam Siloæ, in Ecclesiæ conveni ad audiendas non solum Prophetarum voces quæ per omne Sabbathum leguntur, sed vocem Dei in Filio suo nobis loquentis: accedet illumineris. Si curatum terrenarum & negotiorum secularium pondere gravatus curam habes in terras animam, erige te, & Sacerdotem audiens dicentem: Sursum corda; ne fallaciter, sed sincerè verèque respondeas: Habemus ad Dominum. Si languidus es ac debilis, jubente Christo surge, tolle lectulum tuum, peccati occasiones remove, ambula in via mandatorum Dei. Manum habes aridam, extende eam ad pauperes, elemosynas etoga. Quod forte in ludos, in commellationes, in voluptates es incidens, pauperibus distinde. Sic anima tua die Sabbathi sanabitur. Frustra enim oras, si pauperes videns ante te flames, et cum miseris pro viribus tuis non subvenis. Qui obtinet aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, & non exaudietur. Ecclesiæ ingressi indigni sunt, qui necessitatibus pauperum non subveniunt. Amaraentes & Nababites, etiam post decimam generationem, non intrabunt Ecclesiam Domini in æternum, (inquit Deus Israelitis) quia miserrant ubi occurrere cum pane & aqua in via, quando egressi essis de Ægypto. Debiles maxime Dominicis & Festis Beneficentia & communiōnis nolite obisci, talibus enim hostis promeretur Deus. Sic animarum salutem æternamque remunerationem à Christo impetrabit. Non enim indignus Deus, ut obsequetur operis vestri, & dilectionis quam ostendistis in nomine ipsius, qui ministrastis sanctis & ministratis.

Luc. 14.

Act. 11.

Prov. 11. 9.

Deut. 12. 2.

Luc. 11. 14.

Luc. 11. 14.

DOMINICA XVI. POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

*Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo,
& in tota anima tua, & in tota mente tua.
Hoc est maximum & primum mandatum.
Matth. xxi. 37. 38.*

Cum Sadduceis Christus imposuisset silentium, & turbæ doctrinam ejus admirarentur, Pharisæi invidia perciti, & gloriam Domini impatienter ferentes, consilium ineunt, unumque è Secta sua Legis Doctorem ad eum mittunt, qui malis artibus, & questionibus malignâ intentione propositis illum tenet, ex ejus responsis anam calumnix, si fieri possit, arreperit. Tantùm verò abest ut Actus illi malam voluntatem exproberet, ut potius illum benignè excipiat, eique oportunitate utatur ad præcipua duo Religionis capita tradenda & explicanda, quorum unum fidei spectat, mores alterum. Primum est divinitatis Christi cognitio. *Quid vobis videtur de Christo? anjus filius est?* Alterum est mandatum de Deo diligendo ex toto corde, in tota anima, & in tota mente. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Christum per fidem cognovistis, quæ magna Dei gratia est, in ipsum creditis, confitemini illum non solum esse filium David, sed filium Dei, Dominum David & omnium creaturarum, de quo intelligitur Psalmus ille Davidis, quem in Ecclesia cani frequenter auditis: *Dixit Dominus Domino meo, Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* Sed credere in Christum non sufficit ad salutem, nisi ejus mandata servetis. *Hoc autem est maximum & primum mandatum: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde*

DOM. XVI. POST FESTUM SS. TRIN. 513
tuo. Hoc præsentis Sermonis vobis explicandum. 1. Amor Dei omnibus affectibus nostris dominari debet. 2. Actus divini amoris frequenter exercete tenemur. 3. Omnis Dei mandata ex amore implere.

1. Præceptum est humano coedi, quod sine amore esse non potest, ut Deum diligit amore omnibus ejus affectibus dominante. (*Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 10. Regula 1.*) Dilectio Dei nullam à se nihilum duci extra patitur, cujus derivatione maneat. (*Ibidem.*) Secutio Dei est beatitudinis appetitus. Eum sequimur diligendo. (*Ibid.*) Nihil aliud nobis est optimum, ad quod, postpositis cæteris festinare oporteat, quam Deus. (*Ibid.*) Nihil nos separat ab amore Dei, quamdiu ipsum diligere volumus. (*Ibid.*) Totus amor noster in Deum colligendus. *Deus zelotes totum cor pure suo sibi vendicat: Dæmon illud dividi postulat ut meretrici illa ad Tribunal Salomonis: Nec mihi, nec tibi, sed dividatur. Adulteri sunt, qui cor suum dividere volunt mundum inter & Deum. Adulteri, nescitis quod amicitia hujus mundi inimica est Dei? Quicunque ergo valuerit amicus hujus sæculi fieri, inimicus Dei constituitur. Quid Deo amabilius? Quid melius? Quid beneficentius? Amandus ergo ex toto corde ob sumnam suam & infinitam bonitatem; amandus ob beneficia nobis collata. *Causa diligendi Deum, Deus est: Modus, sine modo diligere. Deus propter se ipsum diligendus, sive quia nihil justius; sive quia nihil fructuosius. Et suo merito, & nostro commodo diligendus est. Si Dei meritum quaeritur, cum ipsum diligendi causa quaeritur, illud est præceptum, quia Ipse prior dilexit nos. Dignus plane qui redametur, præsertim si advertatur Quis, quos, quantumque amaverit. Quis enim? Nomen is cui omnis spiritus confitetur: *Deus meus et tu, quantum honorum merorum non egres? Vera hujus caritas Majestatis, quippe non querentis quæ sua sunt. Quibus autem tantæ caritas exhibet?***

S. Bernard.

1. Reg. 1.

Jamb. 4. 4.

S. Bernard.

Lib. de milit.

spiritu Dei.

Cap. 1. 1.

Psal. 110.

Rom. 7.

Jan. 27.

becur? *Cum adhuc inimici essemus, reconciliati sumus Deo. Dilexit ergo Deus, & gratis, & inimicos. Sed quantum? Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret. Metetur amari propter se ipsum Deus & ab infideli: qui etsi nesciat Christum, scit tamen se ipsum. Proinde inexculabilis est omnis etiam infidelis, si non diligit Dominum Deum suum ex toto corde, tota anima, tota virtute sua. Clamat nempe in *tusci innotia & non ignota rationi iustitia, quia ex tanta se illum diligere debeat, cui se totum debere non ignorat. Quanto magis fidelis qui Deum suum tenet vitæ suæ non solum gratiarum largitorem, largissimum administratorem, piæ consolationem, sollicitum gubernatorem: sed insuper etiam copiosissimum redemptorem, æternum conservatorem, ditatorem, glorificatorem? Quid retribuam Domino pro omnibus his? . . . Si totum me debet pro me factis, quid addam jam pro reſcōto, & reſcōto hoc mundo? Nec enim tam facile reſcōtus, quam factus: siquidem non solum de me, sed de omni quoque quod factum est, scriptum est: Dixit, & facta sunt. At verò qui merantium & semel dicendo fecit, in reſcōtando profecto & dixit multa, & gessit mira, & per tulit altia, sed & indigna. Quid ergo retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? In primo opere me mihi dedit, in secundo se: & ubi se dedit, me mihi reddidit. Datus ergo & redditus, me pro me debet, & his debet. Quid Deo retribuam pro se? Nam etiam si me nullius rependere potest, quid lum ego ad Deum?**

Quisquis se ipsum, non Deum amat, non verè se amat. (*Lib. 4. De Decalogo, Cap. 2. Art. 10. Regula 1.*) Deus amandus dulciter, prudenter, fortiter. (*Ibidem.*)

II. Ad salutem pervenire non potest, qui nullum divini amoris actum exercuerit. (*Ibid. Regula 2.*) Sine affectu interno amoris verus & spiritualis cultus

Deo exhiberi non potest. (*Ibid.*) Magna Dei bonitas, qui se amari jubet à creatura sua. (*Ibid.*) Dei amore nihil magis necessarium, nihil magis iustum. (*Ibid.*) Divini amoris actum non semel tantum in vita, sed sæpius homo exercere tenetur; immò quam frequentissimè potest. (*Regula 4.*) Amor Dei vacare non potest. (*Ibidem.*) Amoris Dei & amoris proprii characteres. (*Ibid.*) Totis viribus entis debemus ut in iustia Christiana crescamus, quod fit Deum amando. (*Ibidem.*) Deum non amat, qui alia se frui vult præter Deum. (*Regula 5.*) Nobis igitur exprobrari potest, quod Elias exprobravit Hebræis alienorum Deorum cultum cum veti Dei cultu conjungere volentibus: *Usquequo elandicatis in duas partes? Si Dominus est Deus, sequimini eum: si autem Baal, sequimini illum.* Totum cor exigit Deus, alia se frui non patitur hominem quam se ipso. Itaque *Si in toto corde vestro revertimini ad Deum, auferite Deos alios de medio vestris: & preparate corda vestra Domino, & servite ei soli.*

III. Amor Dei fidelem parit in cæteris mandatis servandis diligentiam. . . In aliis mandatis non servata mandatum de Deo diligendo, nisi illorum observatio prodeat ex radice caritatis. (*Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 10. Regula 1.*) Amor in Legislatorem, fidelem & gratam facit legem. (*Cap. 7. Art. 4.*) Via salutis angusta laboranti, lux amanti. (*Ibidem.*) Sarcina Christi sublevari. (*Ibid.*) Iusta vita, cum volumus, adest. (*Ibid.*) Non est grave quod diligendo fit, non timendo. (*Ibidem.*) Divina mandata ex dilectione Dei observanda. (*Art. 7.*) Omnia accuratè implenda sunt. Nam *Quicumque totam legem servaverit, effundat autem in uno, factus est omnium verus. . .* *Plenitudo legis dilectio.*

DOMINICA XVII. POST FESTUM SS.
TRINITATIS.

Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua.
Matth. IX. 2.

Paralyticus in lecto jacens, figura peccatoris ad omne opus bonum ac supernaturale per se invalidi. Solus Christus illum sanare potest. Illi offertur & commendatur per Ecclesie fidem, caritatem, & orationes. Ecce offertur ei Paralyticum. Gratia Salvatoris ad-
 junctus, credens vera esse quae divinitus revelata & promissa sunt, atque illud in primis, à Deo justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem quae est in Christo Jesu, & peccatorem se intelligens, ad Dei misericordiam considerandam se convertendo, in spem erigitur, fidens Deum sibi propter Christum propitium fore: illi utique tanquam omnis justitiae fontem diligere incipit; ac propterea moverit adversus peccata per odium ac detestationem sinceram; Sacerdotem aut, singula peccata sua illi confitetur; pro illis satisfacere spondet divinae justitiae, prout illi praescribit: Absolvitur, peccatorum veniam obtrinet. *Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua.* Plenè perfectèque à spirituali Paralytici sanatum esse, perceptum & exploratum est, si surgat; si tergo in pedes suos reclus, si terra non adhaereat amplius, si peccandi proximas occasiones dimittat; & tollat ac removeat quicquid amabat perverse, renunciet creaturis, rebus omnibus, in quibus pravo quiescebat affectu. *Universum fratrum ejus versasti in infirmitas ejus.* Cum patet gratiae subont ut his sublatis ac procul remotis, in via mandatorum Dei ambulet, in domum interiorum cordis sui se recipiat, ibique Deum inveniens in eo quiescat; tunc verè

Thol. 11. 4.

DOM. XVII. POST FEST. SS. TRIN. 517
 sanatus est Paralyticus. *Surge, tolle lectam tuam, & vade in domum tuam. Et surrexit, & abiit in domum suam.* Magnas igitur gratias Deo agere debemus, qui potestatem remittendi peccata Ecclesiae suae dedit, ac Sacerdotibus commisit. *Visentes turba timebant & glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus.*

Remissio peccatorum Dei propterea... Quid complectatur? In die iudicii perficienda & consummanda est, & in iis quidem solis quibus in hac vita poenitentiam agentibus in Ecclesia Catholica peccata remissa fuerint. De peccatorum remissione tria credenda sunt.
 1. Quod peccatorum remissionem sola à Deo possit elidere cordis vera conversio, 2. Quod non alibi quam in solo gremio Catholicae Matris admitti possint peccata conversis. 3. In presenti tantum saeculo remissionem omnium peccatorum conversis posse causari. Haec decimus Apostolici Symboli complectitur Articulus, quo Remissionem peccatorum non credere profitetur. (Lib. 1. Theolog. Dogm. & Moral. Quast. 2. Art. 9.) In hac vita de remissione peccatorum nostrorum securi esse nunquam debemus; sed semper timere, & poenitentiam continuam agendo Deum glorificare. De propositio peccato non esse sine metu. Gregoria nobilis femina Imperatricis Cubicularia scripsit ad S. Gregorium Magnum, se illi importunam fore, quoad utique scriberet sibi esse revelationem dimissa esse ejus peccata. Respondit Sanctus Pontifex: *Rem distulisti & inutilem postulasti. Distulisti quidem, quia ego indignus sum cui revelatio fieri debeat. Inutilem vero, quia secunda de peccatis tuis fieri non debet, nisi cum iam in die vitae tuae ultimus plangere eadem peccata minime valebit. Quae dies quousque veniat, semper suspecta, semper trepida metere culpa debet, atque eos quotidianis flentibus lavare. Certe Paulus Apostolus iam ad tertium caelum ascenderat, in Paradiso*
 Kk üj

*3. Fol. 100.
 Lib. 1. de
 sig. 100.*

100. 100.

*100. 100.
 Epistol.*

sum quoque ductus fuerat, arcana verba audierat, quæ homini loqui non liceret: & tamen adhuc trepidans dicebat: Castigo corpus meum, & servituti subiecto, ne forte aliis predicans, ipse reprobus efficiar. Adhuc timeret, qui jam ad colam ducitur, & jam timere non vult qui adhuc in terra conversatur? Perpende, dulcissima filia, quia mater negligentia sola esse securitas. Habere ergo in hac vita non debet securitatem, per quam negligentiam reddaris. Scriptum est enim: Reatus vir qui semper est paravidus. Et rursum scriptum est: Servite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. In paucis ergo hujus vite temporis mentem vestram necesse est ut tremor teneat, quatenus per securitatis gaudium sine fine postmodum exultet. Ad extremum ulque vite diem agenda penitentia est. Christiana vita perpetua penitentia esse debet (inquit Sacra Synodus Tridentina Sessione 14. in Doctrina de Sacramento Extremæ Unctionis.)

Trin. 27.

Trin. 1.

DOMINICA XVIII. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Simile factum est regnum calorum homini Regi, qui fecit nuptias filio suo. Matt. xxi. 2.

AB eterno Deus naturam humanam, Ecclesiam & Animas sanctas prædestinavit ut eas filio suo copularet. Naturam humanam illi conjunxit velut sponsam in Incarnatione: Ecclesiam in cruce: Animam in justificatione. Ad spirituales illas nuptias Filii Dei omnes vocati estis, confidite: Pauci electi, timete. *Multis vocati*: Ite ad nuptias, parate vos ut Sponsum recipere, ut ad convivium cælestis admitti valeatis. Parate gratiæ Dei multis modis vocanti, *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda*

DOM. XVIII. POST FEST. SS. TRIN. 119
vestra. Non solum servos misit, sed ipse in mundum venit Regis Filius, Christus Filius Dei, ut sponsam sibi quaereret. *Excursavit ut zigat ad cur- p. 1. u. e.*
vendam viam: a summo cælo egressio ejus. Et ipse tanquam sponsus procedens de thalamos suis. Clarificavit ignobilem, divinæ consortem faciens naturæ divinæ filiatione nobilitavit: Dedit ei præcelsam sibi-
thos Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus. Sordidam, sedamque lavit, agram curavit: Lavit a peccatis, in sanguine suo, speciosam effecit, ornavit. Ditavit pauperem, omnia bona sua cum illa communicans. Cor suum ipsi dedit, mittendo Spiritum Sanctum, corpus & sanguinem suum illi tradidit, instituendo Eucharistiæ Sacramentum. Arcana sua illi revelavit per fidem. Regnum æternum & delectationes in dextera sua usque in finem, seu abique sine ipsi promisit, qui fidelis est & verax. *Flora* (inquit) *apparuerunt in terra nostra. Quid cælesti sponso cum terra: Magnificavit Dominus facere nobiscum. Multum illi cum terra, quia multum cum sponsa, quam de terris sibi adulescente placuit. In terra nostra. Non plane principatum sonat vox ipsa, sed consortium, sed familiaritatem. Tanquam sponsus hoc dicit, non tanquam Dominus. Condidit est, & consortem se re putat. Amor loquitur, dominum nescit. Amori cedit majestas: Nensimem suspicit amor, sed ne despicit quidem. Omnes ex æquo intueri qui perfecte se amant, & in se ipsos cellos humilesque contemperat: Nec modò pares, sed unum eos facit. Ne Deus quidem ab hac amoris regula excipitur. Nam Qui adla-
ret Deo, unus Spiritus est. Quid mirum? Ipse factus est tanquam unus ex nobis. Minus dixi, non tanquam unus, sed unus. Patrum est patrem esse hominibus, homo est. Inde terram nostram vendicat sibi, sed quasi patriam, non quasi possessionem. Quidni vendicat: Inde illi sponsa, inde substantia corporis. Inde sponsus
kk ij*

S. Bernard.
Serm. 19. in
Cantua.

1. Cor. 6.

iple, inde duo in carne una. Si caro una, cur non & patria una? *Celum caeli Dominus, terram autem dedit filius hominum.* Ergo *Ut filius hominis hereditas terram, ut Dominus subijci, ut conditor administrat, ut sponsus communicat.* Dicendo nempe, in terra nostra, *Proprietatem professus abnuat, societatem non respuit.* Verum non terram istam quam pedibus corporis calcamus, sed meliorem patriam, terram viventium, regnum caelorum sponte suae servat Dei Filius. Ibi nuptiae Agni cum Animabus sanctis consummabuntur. Ibi accipietur coronam vite, coronam immarcescibilem, & incorruptam de manu Domini. Ibi Regem in decore suo videbunt, ab ubertate domus ejus inebriabuntur, & torrente voluptatis potabuntur, manna vite saturabuntur, aeterna, quae Angelorum cibis est, veritate. Exhibebunt in gloria, latabuntur in cubilibus suis. Ad caeleste illud nuptiarum convivium vocati sumus à Christo, qui animas nostras sibi desponsavit immertas, *In misericordia, & misericordibus, in fide, & in sempiternum,* quantum ex parte sua est. Nuptiale vinculum non dirimit, nisi anima fornicetur, & post alios amatores vadit. *Tantum pignus dedit, non timeat sponsa ut deseratur ab Sponso: Non dimittit pignus suum. Quod pignus dedit? Sanguinem suum sudat. Quod pignus dedit? Spiritum Sanctum misit. Talia pignora dimittet ille Sponsus? Si non amaret, talia pignora non daret.* Cur & nos non amamus, ingrati? Vocamur ad nuptias, Judaeis subsistit (nam ex Gentibus vocati sumus) & tamen imitatur Judaeos, qui ad nuptias quas fecit Deus Filio suo, venire noluerunt; alius in vultum suam abis, saeculi voluptates, lenocinia sensuum & cupiditatum, vitam mollem, delicatam, otiosam agit: Alius vadit ad negotiationem suam, terrenis curis ac negotiis occupatus & immeritus, rerum ac honorum temporalium amore illigatus, de vita aeterna bonisque caelestibus non

DOM. XVIII. POST FEST. SS. TRIN. 521
curat. Alii per Praedicatorum & Pastores opportunè impetuntè vocati, significantes Dei nomine quia *Omnia parata sunt, non solum servos ejus contumelios afficiunt, sed Filium ipsum Dei rursus peccatis suis cruciungunt & Spiritui Dei intus per sanctas inspirationes illos vocanti resistunt consuetudinem faciunt.* Quid inde eveniet? Dei nostri, Regis nostri qui est in Sancto bonitas & misericordia in indignationem & furorem converteretur: Malos Christianos perdet, gravioribusque supplicis afficiet quam Sudaos, quorum civitatem & Republicam funditus everit. *Res autem eam audisset, iratus est: Et missis exercitibus suis perdidit homicida illos, & civitatem illorum succendit.*

Ne verò presumamus ad aeternum Sponsi convivium nos admissum iri, qui in Christum credimus: Nihil enim nobis proderit, nisi habuerimus vestem nuptialem, caritatem, opera bona; nisi calceolium nos veterem hominem, & induamur novum. *Induimini Do-* Rom. 13. 14.
nimen Jesum Christum. Haec vestis est nuptialis. Hac indui sumus in Baptismo, *Quos quot enim baptizati estis, Christum induistis.* Sed pretiosam illam innocentiae vestem amiserunt, quicumque in mortale peccatum post baptismum lapsi sunt. Unum superest vestis nuptialis recuperandae medium, poenitentia, quae mundat animam, & vestimenta alba illi restituit, quibus induta recipitur à Sponso. *Qui vicerit, sic vestietur vestimentis albis, & non deiebo nomen ejus de libro vite, & confitebor nomen ejus coram Patre meo, & coram Angelis ejus.* Apoc. 1. 5.
Etià à Sponso recesserit infidelis Anima, recipitur cum redit, quæritur, invitatur, poenitentia ut redeat. Anima reditus, conversio ejus ad Verbum, reformandæ per ipsum, confortandæ ipsi. S. Bernard. 2. Trin. 83. in Cant.
In quo? In caritate. *Talis conformis ut maritat animam Verbo, cum cui similis est per naturam, similem ipsi se exhibet per voluntatem, diligens sicut dilecta est.*

522 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.

Ergo si perfectè diligit, nupsi. Multæ animæ Christo deponatæ sunt in fide, multæ etiam in caritate, quæ tamen ipsi conjunctæ non erunt in æternum, quia vocatæ quidem sunt, sed non electæ: Temporales sunt; sponsæ Christi sunt secundum præsentem justitiam, sed non secundum prædestinationem æternam; Quia, vespem nuptialem usque ad finem vitæ non servant, in caritate non perseverant, non implent quod ipsis in baptismo præceptum est: *Accipe vestem carnaliam, quam immaculatam perferas antetribunal Domini nostri Jesu Christi.* Multi vocati, sperate. Pauci electi, timete ne ex felici illo numero non sitis, quod culpâ sanè vestrà continget. *Præparate vos ad nuptias Agni, vestem nuptialem semper habere curate; Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis: Hæc enim facientes, non peccabitis aliquando.* Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri & Salvatoris Jesu Christi.

DOMINICA XIX. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Erat quidam Regulus, cujus filius infirmabatur Capharnaum. Hic cum audisset quia Jesus adveniret à Judæa in Galileam, abiit ad eum, & rogabat eum ut descenderet, & sanaret filium ejus. Incipiebat enim mori. Joan. iv. 46. 47.

Miraculum duplex à Christo Jesu editum hodie nã dici Evangelium nobis ponit ob oculos, unum in filio Reguli, qui lethali febre laborans, mortique proximus erat: Alterum in ipso Regulo, qui pro filii sanitate & incolunitate supplicatus ad Salvato-

DOM. XIX. POST FEST. SS. TRIN. 523

rem accessit. In illo sanavit infirmitatem corporis: In isto periculosiorem ægritudinem cordis, scilicet incredulitatem. Christum in curatione morborum corporis aliquid posse credere Regulus, miracula ejus audiverat in Judæa, & in Galilæa edita: Prophetam, virum sanctum, mirabilium operum patratorem illum æstimabat: alioqui illum non rogasset ut sanaret filium suum: Sed illum esse Messiam à Deo promissum, verumque Deum non credebat, siquidem Christi præsentiam corporalem filio suo curando necessariam judicabat, nec ubique præsentem esse immensæ & omnipotentis virtute. *Rogabat eum ut descenderet, & sanaret filium ejus.* O quantum distabat ab illo Centurione, qui Jesu in domum suam descendere volenti ut puerum paralyticum sanaret, respondit; *Domine, non sum dignus ut intres sub tellum meum: Sed tantum ille verberet, & sanabitur puer meus.* Neque etiam credebat Jesum habere imperium vitæ & mortis; siquidem ejus præsentiam & operam frustra fore æstimabat, si filius suus moreretur antequam in domum suam veniret. *Domine, descende prius quam moriatur filius meus.* Verisimile est hunc Judæum fuisse, & filium Abraham secundum carnem; Sed Abraham filius non erat secundum fidem, à sancti illius Patriarchæ dispositione longè remotus, qui filium suum unigenitum ac dilectum offerre in holocaustum à Deo iustus, statim ad opus se accinxit, *Fide obtulit Abraham Isaac, arbitrans quia & à mortuis suscitare poterat est Deus.* Quamobrem Christus qui Centurionis fidem miratus est & commendavit, dicens: *Non inveni tantam fidem in Israël: incredulitatem Regulo exprobrauit, Nisi, inquit, signa & prodigia videritis, non creditis.* Verumtamen ipseus incredulitati moderatur, cum de filii incolunitate certiorum ipsum fieri, & solo verbo, absens licet, restituit illi subito sanitatem. *Dicit illi Jesus: Vade, filius tuus vivit. Credi-*

dit. bono sermone quem dixit ei Jesus, & ibat. Imperfecta tamen erat & infirma Reguli fides. Servis enim occurrentibus, & nuntiantibus quod filius ejus viveat ac bene valeret, adhuc dubitabat utrum vi naturæ, an Christi verbo sanatus esset; unde servos interrogavit, quâ horâ melius se habuisset. Qui cum horam indicissent quâ illum dimisit febris; cognovit quia illa hora erat, quâ dixit ei Jesus, Filius tuus vivit. Et credidit ipse, & domus ejus tota...

Ex Evangelio hodierno docemur, 1. Ad Deum accedendum esse per fidem, & quidem firmiorem fide Reguli. 2. Ab ipso petenda esse majora & excellentiora bona, quàm sanitatem corporis, aliæque commoda temporalia. 3. Curam omnem adhibendam esse à patribus-familiis, ut eorum familia Deo serviat, fidemque in Christum sanctis operibus comprobet.

1. Sine fide impossibile est placere Deo. Accedentem enim ad Deum oportet credere quia est, & quia inquirentibus se remuneratur sit. Credere oportet ubique præsentem, omnia scientem, omnia operantem, omnipotentem. Credere quod in ipso vivimus, moriamur, & sumus: Quod Non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus: Omnia autem nuda sunt & aperta oculis ejus: Quod ipse operatur omnia in omnibus. Si Deum ubique præsentem credamus, & cogitemus, peccatum semper cavebimus, tanquam sub oculis summi Judicis positi. Quæ times, major est omnibus. Ipse timendus est in publico, ipse in secreto. Proceat, videt te; intras, videt te; Lucerna ardet, videt te; lucerna extincta est, videt te; In subiculum intras, videt te; in corde versaris, videt te. Ipse tuum, illum cui cura est ut videat te: & vel timendo castus esto. Aut si peccare vis, quare ubi te non videat, & fac quod vis. Si præsentem ubique credas, & fidei oculis intuearis, illumque invecas ut fortitudinem tuam ac refugium tuum: si in

Des, non in te ipso confidas, ad illud Spiritus Sancti oraculum attendens: Qui confidit in cogitationibus suis, impiè agit; à febris cupiditatis & libidinis Christi verbo & gratia sanaberis. Si credis, hoc donum Dei est, ne gloriaris; si fides tua infirma est, ad Christum accede, qui ipsam augebit, modò ipsi obedias. Dic cum patre pueri à demonio miso vexati: Credo, Domine: adjuva incredulitatem meam. Et cum Apostolis Adauge vobis fidem. Fove orationis fides. Quis enim orat quod non credit? Ergo ut oremus, credamus: & ut ipsa non deficiat fides, qua oramus, oremus. Fides fundit orationem, fusa oratio fides imperat firmitatem. Fidem, spem caritatem, continentiam, humilitatem, victoriam tentationum, donum perseverantiae, vitam æternam à Deo in oratione postulemus. Bona temporalia, ut sanitatem, absolute non postulemus, sed quatenus ejus voluntati placeat, quatenus ejus gloriæ, ac æternæ salutis nostræ conducibile est.

II. Salutem præcipue optanda & petenda. Dicendum Deo: Sans animam meam, quia peccavi tibi. Id verò negligunt homines, de corporis incolunitate pro se ac suis anxie solliciti: Cum tamen morbi plerumque sint ad salutem æternam utiliores, quàm flores & firma valetudo. Patres & matres, qui pro filiorum vestrorum valetudine ad Christum confugitis, & Sanctorum patrocinia queritis, cum illi periculosè agrotant; pro illorum verò conversione vota facere negligitis: Feliciores æstimate cum agrotant, quam cum prospera valetudine fruuntur, qua sepius abutuntur ad Deum offendendum. Quam multi agrotant in læto innocentes, & si sani fierent, procedunt ad scelera committenda? Quam multi obeffi famulas? Quis qui procedit ad faucem occidere hominem, quanto illi melius parietem alicuius, quanto illi surgit ad solidandum parietem alicuius, quanto illi melius si febris iniecitur? Innocentius agrotaret,

Hob. 11. 8.

Ab. 17. 22.

Job. 42. 1.

1. Cor. 13. 4.

S. August.

Serm. 116.

lib. 1. de

Verb. Dom.

Marc. 9. 24.

Ecc. 17. 1.

S. August.

Serm. 116.

lib. 1. de

Verb. Dom.

Psal. 40. 5.

S. August.

Tract. 1. in

Joannem.

feclerati sanus est. Novit ergo Deus quid nobis expediat: Id agamus tantum ut cor nostrum sanum sit à peccatis. Infirmitatem corporis pati unguis expedit fortè viro tuo, aut filio tuo, quam ab ea liberari. Nescis quanta sit putredo interioris hominis, quam scire vult celestis Medicus. Nonne novit modum quo id faciat, quò usque faciat? Numquid sublatas ejus qui secatur, retrahis manus Medici artificiosè fecantis? Ille clamat: Ille secat. Crudeles qui non audis clamantem, an potius miserari, qui vulnui persequitur ut sanet egrotum? Plurimum ex Africa Christianorum fidem laudat S. Augustinus quòd Evangelium ad caput applicarent, cum ipsis dolebat caput, vel febribus laborabant; quanvis ad hoc non sit factum Evangelium. Si ergo (inquit) ad caput ponitur ut quieteat dolor capitis: Quanto magis ad cor ponendum est ut sanetur à peccatis? Ponatur ad cor, ut sanetur cor. Cordis sanitas primò procuranda, & Deo præcipue petenda est.

III. Curam omnem adhibere debent patres-familias, ut familia sua, ut filii & domestici in Christiana fide optime instituti sint, ipsos mittendo ad Catechases & ad Conciones; curando ut pios libros legant, vel eorum lectionem audiant, quæ ad pietatem informantur; cum illis sepe colloquendo de Deo rebusque divinis, & Christianæ vitæ officis; satagendo ut matutina vespertinaque oratio in familia fiat: ut Sacramenta frequentent, ut sobrii sint, pudici, ad omne bonum opus parati. *Creavit ipse, & domus ejus tota.*

Vitiosi servi, qui emendari nolunt, è familia ejiciendi. Illos ejicis si vobis fideles non fuerint: Non curaris si Deo sint infideles, Davidis Regis affectum induire: *Non adhasit mihi cor prorum: declinantem à me malignum non cognoscebam. Detrahentem secretò proximo suo hunc persequabar. Superbo sculo,*

& insatiabili corde, cum hoc non debeam. Oculi mei ad fideles terra, ut sideas meum: Ambulans in via immaculata; hic mihi ministrabis. Non habitabis in medio domus meæ qui facis superbiam: Qui loquitur iniquia, non direxit in conspectu oculorum meorum. Imitandum Constantii patris magni Constantini exemplum, qui explorata domesticorum suorum fide, eos omnes ejecit ex Aula, quos ad idololatriam propensos; illos in obsequio suo retinuit, quos in Christianæ Religionis professione constantes expertus est. Nam quomodo, inquit, fidem erga Principem suum servaturi sunt, qui erga Deum perfidi esse deprehenduntur? Illos verò quos Deo dignos esse constaret, eodem erga Principem animo futuros esse affirmans, protectores atque imperii ipsius custodes constituit; ejusmodi homines inter præcipuos amicorum & maxime necessarios habendos esse dicens, multoque pluris æstimandos quàm maximorum optum thesauros. Refert Eusebius libro 1. De Vita Constantini, Cap. 16.

DOMINICA XX. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Serve nequam, omne debitum dimissi tibi, quamnam rogasti me: Nonne ergo oportuit & te misereri conservi tui, sicut & ego tui miserus sum? Et iratus Dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoadusque redderes universam debitum. Sic & Pater meus celestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Matth. xviii. 32. 33. 34. 35.

Peccata nostra debita vocantur, quòd illis tanquam alicui obstricti divinæ justitiæ teneamur.

(Lib. 3. Theol. Dogm. & Moral. Cap. 2. Art. 8.)
 Servus decem nulla talenta Domino suo debens,
 omnium hominum figura est; Rex; Christi typus.
 Assimilatum est regnum eorum humani Regi, qui
 voluit rationem ponere cum servis suis, & qui
 cepisset rationem ponere, ablatas est ei unus, qui debe-
 bat ei decem nulla talenta. Quot peccata commi-
 simus, tot talentorum debitores sumus. Nemo no-
 strum est qui dicere non debeat cum Davide: In-
 quitates meae supergressa sunt caput meum: & sicut
 onus grave gravatae sunt super me. . . Circumciden-
 runt me mala quorum non est numerus, comprehen-
 derunt me iniquitates meae, & non potui ut viderem.
 Multiplicatae sunt super capillos capitis mei: & cor
 meum dereliquit me. Accuratam & severam censuram
 debitorum rationem à nobis exigit Christus, cum tu
 generalis, tum in privato iudicio. Omnes nos manifestari
 oportet ante Tribunal Christi: ut referat unus-
 quisque propria corporis, prout gessit, sive bonum,
 sive malum. Non habemus unde solvamus quod debe-
 mus Deo propter peccata nostra. Nos ipsos ut servos,
 ut vilia mancipia demoni vendidimus propter tempo-
 rale commodum, propter momentaneam voluptatem.
 Deus propter peccata nostra nobis iratus, minatur se
 nobiscum aeternum summum iure, nisi ejus divinæ Ma-
 jestati faciamus satis. Una superest carcerem & suppli-
 ciam inferni evadendi via, si coram Domino corde con-
 trito & humiliato procedamus: Si misericordiam ejus
 oratione fervente imploremus: Si ad ejus patientiam
 cum spe firma confugiamus: Si voluntatem ac propo-
 situm sincerum habeamus ejus iustitiae satisfaciendi per
 penitentiam: Non quasi ex nobis habentes unde sol-
 vamus, sed ex meritis & sanguine Christi, & ex gra-
 tia Dei qui dives est in misericordia. *Procedens autem
 servus ille, orabat eum, dicens: Patientiam habet in
 me, & omnia reddam tibi.* Haec si faciamus, misere-
 bitur

Psal. 37. 1.

Psal. 119. v.

1. Cor. 7. 11.

bitur nostri Dominus nosset, debuit omne dimittere; *psal. 41. 11.*
 omnia peccata condonabit. *Ego sum qui deo iniqui-
 tates meas propter me, & peccatorum non recordabor.*
 Solus Deus, cui proprium est miseri & parcere, de-
 let iniquitates nostras; non propter aliquam ex parte
 nostra rationem, sed propter solam bonitatem suam &
 magnam misericordiam: Delet non unum aut alterum
 peccatum, sed innumera, sed omnia: Et ita delet, ut
 eorum non recorderetur. *Miserus autem Dominus ser-
 vi illius, dimisit eum, & debitum dimisit ei.*

Verum frustra speramus Deum nobis peccata remis-
 surum, si adversus proximos conservosque nostros in-
 humani, duri, & inhumiliter sumus. *Judicium enim* *psal. 119. v.*
sine misericordia illi qui non fecit misericordiam. Le-
 thalis obdurations contra misericordiam rei sunt, qui
 pauperibus pecuniam mutuo dare, nisi sub favoris sive
 utrarum conditione, renunt: Vel in extrema necessi-
 tate constituti dare mutuum nolunt, quod nulla spes
 recuperandæ fortis affulgeat. (Lib. 3. Theolog. Dogm.
 & Moral. Cap. 1. Art. 9. Regula 1.) Lethalis ob-
 durations adversus misericordiam reus est creditor, qui
 debitorem, quem sciendum non esse constat, urget, op-
 primitque ut solvat, nec inducias ipsi concede. (Regu-
 la 26.) Lethalis obdurations adversus misericordiam
 reus est, qui agrorum suorum aut vinearum colovo sive
 conductori pensionem non remittit pro rata grave in-
 commodi sive damni ex sterilitate, aut alio casu fortuito,
 absque ipsius colovo seu conductoris culpa, aut vitio rei
 contingente. (Regula 18.) Debitores nostri sunt, qui-
 cumque nobis injuriam aliquam irrogarunt. Et hoc de-
 bitum ex misericordia remittendum est: si debita nostra
 nobis à Domino remitti volumus. Injuriarum condona-
 tio, conditio est adjecta pollutioni venæ, ex insti-
 tutione Christi. *Dimittite nobis debita nostra, sicut &
 nos dimittimus debitoribus nostris.* Pactum cum Deo
 facimus in oratione. (Lib. 3. de Oratione, Cap. 2.)

Art. 8.) Vindicta aut vindictæ libido, semper malæ sunt: Proindeque inimicos ulcisci nunquam licet: Injurias illatas condonare, semper & ubique necesse est. (*Lib. 3. De Peccatis, Cap. 11. Art. 2. Regula 7.*) Ad omne genus injuriarum perferendum & condonandum Christianus paratus esse debet. (*Ibidem.*) Quandoque gravius illius qui injuriam ulciscitur, peccatum est, quam illius qui injuriam intulit. (*Ibidem.*) Ad debita confervis & proximis nostris dimittenda nos excitare debet. 1. Exemplum Dei debita nostra nobis misericorditer condonantis: *Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me: Nonne ergo oportuit & te miserere confervi tui, sicut & ego mi miserus sum?* 2. Ecclesiæ offensio, meror & gemitus, cum videt quædam è membris suis adversus alia insurgere, fratres à fratribus dure & inhumanè tractari, unum membrum alterius malis non compati. *Videntes autem confervi ejus quæ fiebant, contristati sunt valde.* 3. Indignatio Domini, & pœnæ immiseri cordibus parata. *Et metus Domini ejus tradidit eum torquentibus, quoadusque redderet universum debitum. Sic Converter meus caelestis faciet vobis, si non remisistis unumquisque fratri suo de cordibus vestris.*

DOMINICA XXI. POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo, Matt. XXI. 21.

CHRISTIANA Religio omnes vitæ humanæ status, omnium ordinum homines ad vitam æternam dirigat; omnibus sua præscribit officia, quid Deo, quid sibi, quid proximo debeant. *Sobriè & justè & pie vivemus in hoc sæculo:* ait Apostolus, Pietas omnia hominis

erga Deum; sobrietas, omnia hominis erga seipsum; justitia, omnia hominis erga proximum officia complectitur. Superioribus præscribit quomodo subditos regere, subditis quomodo parere Superioribus debeant, ut Deus honoretur in omnibus & ab omnibus, Reique publicæ utilis consularum Religione divina, quam Politicæ humana. Quomobrem S. Augustinus egregie refellit impios quosdam Politicos, qui Christianam Religionem Republicæ perniciosam esse contendebant. *Qui doctrinam Christi, inquit, adversam dicunt esse Republicæ, dent exercitum talem quales doctrina Christi esse milites jussit, dent tales provinciales, tales maritos, tales conjuges, tales parentes, tales filios, tales dominos, tales servos, tales Reges, tales Judices, tales denique debitorum ipsius fisci redditores & exactores, quales esse præcipit doctrina Christiana, & audeant eam dicere adversam esse Republicæ: immo verò non dubitent eam consistere magnam, si obtemperetur, salutem esse Republicæ. Præcipit quoque homines officia Christi in hodierno Evangelio docet: Quid Regi; quid Deo debeant: Obedientiam Regi debitam non obesse cultui & obedientiæ Deo debitæ, cum Deus jubeat ut Reges reverentur, eisque pareamus: Sed nec obedientiæ ac reverentiæ officia Regibus exhibenda impedimento esse debere, quin Deum supremo cultu, amore, & obsequio honoremus. Reddite ergo quæ sunt Cæsari Cæsari, ut civis Republicæ terrestri: & quæ sunt Dei Deo, ut civis Republicæ celestis.*

1. Honor & obedientia Principibus debentur. (*Lib. 4. Theolog. Dogmat. & Moral. de Decalogo. Cap. 6. §. 4.*) Tributa Principibus debentur. (*Ibidem, & Cap. 9. Art. 3. Regula 19.*) Preces ad Deum pro Principibus fundendæ. (*Ibidem.*) Majori caritate diligendi sunt, propter Deum, cujus vice præsunt hominibus, non adulandi.

II. Reddere Deo debemus quicquid ab ipso habe-

mus: ab illo habemus omnia, animam, corpus, vitam, bona interiora, exteriora. Totum cor ipsius est, totum illi reddere debemus, cum diligendo ex toto corde. Totum postulat, sibi que vendicat Deus zelotes. *Diliget Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Deumne ex toto corde diligitis? Num de ipso frequenter cogitatis, dicentes cum Propheta: *Providebam Dominum in conspectu meo semper?* An ipsi placere summo studio nitimini? Num ipsum offendere timeis? Num ipsi conjugii desideratis, in hac vita velut in loco exilii gementes, & dicentes cum Propheta: *Hen mihi, quia incolatus meus prolongatus est? Ipsius legem exquirimus & amamus prae rebus omnibus temporalibus, cum eodem Propheta dicentes: Bonum mihi lex oris tui super milia auri & argenti: Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo: . . . Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo. Divites terrae, num divitias à Deo acceptas illi redditis per manus pauperum? *Reddite que sunt Dei Deo?* Eleemosyna debitum est, justitia est: rapina rei estis, nisi pauperibus erogatis. *Reddite, Reddite, Reddite,* num filios à Deo acceptos illi redditis, ipsos ad pietatem instituendos? *Reddite que sunt Dei Deo.* An talenta, sanitatem, tempus, vitam, quae omnia à Dei bonitate accipimus, ejus gloriae consecramus? *Reddite, Deo* timorem, amorem, obsequium debemus. *Nobis timor Dei omnis in amore est: metum ejus dilectio perfecta consummat. Dilectionis autem nostrae in eum hoc proprium officium est, parere monitis, statutis, obtemperare, pollicitis considerare. Audiamus ergo Scripturam dicentem: Et nunc, Israel, quid Dominus Deus tuus petit à te, nisi ut timeas Dominum Deum tuum, & ambules in viis ejus, & diligas eum, ac servias Domino Deo tuo in toto corde tuo, & in tota anima tua: custodiasque mandata Domini, ut bene sit tibi.**

Psal. 112.

Psal. 119.

Psal. 119.

S. Hieronim.
Tract. in Psal.
117.Deus est,
14. 11. et 17.DOMINICA XXII. POST FESTUM
SS. TRINITATIS.

Cum venisset Jesus in domum Principis, & vidisset tibicines & turbam tamultuantem, dicebat: Recedite, non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. Et cum ejecta esset turba, intravit: & tenuit manum ejus. Et surrexit puella. Matc. ix. 23. &c.

Mors justorum, somno similis est propter spem beatæ Resurrectionis, & consecutionem cælestis beatitudinis statim post mortem, si nullum ipsi peccatum expiandum, aut peccati pena luenda superfit. *Cum desideris dilectis suis somnum, ecce hereditas Domini filii merces.* Infideles & impii fidem & predicationem resurrectionis irrident: Sed eam Christiani credunt, profitentur & sperant. *Propria fides Christiana. Resurrectio mortuorum.* Ideo Christus mortuos suscitavit, ut fidem resurrectionis mortuorum, quam predicabat, his miraculis confirmaret. Hanc veritatem quam in Symbolo Apostolico profiteremur, opportunè vobis explicandam suscipio, lumpto ex Sancti Evangelii hodierna lectione thematicæ. I. Resurrectionis omnium hominum certissima est & inconcusssa veritas, ut pote à Deo revelata, rationique convenienti: Simpliciter igitur ac firmiter credenda est. II. Varia erit resurgentium conditio, quam sibi quisque bonis vel malis operibus procurat. *Nam procedens qui bona fecerunt, in resurrectionem vitam: qui vero mala egerunt, in resurrectionem judicium.* III. Otiosa igitur & sterilis in nobis esse non debet Resurrectionis fides.

I. Resurrectionis futuræ veritas firmissimis argu-
Lliij

534 INSTITUT. CONCIONAT. PARS II.
mentis probata. (*Lib. 1. De Fide & Symbolo, Quæst. 5. Art. 1.2. §. 1.*) Cur carnis potius, quam hominum resurrectionem in Symbolo confiteamur? (*Ibid. §. 2.*) Omnes & singulos homines cum eodem corpore, & quidem integro, resurrecturos fides Catholica docet, unumquemque in proprio sexu. (*Ibidem §. 3.*)

1. Cor. 15. 42

II. Omnes resurgemus, sed non omnes immutabimur. Resurgunt omnium corpora immortalia, sed reproborum corpora in opprobrium, miseriam, & supplicium æternum: Electorum verò in vitam, gloriam, & felicitatem æternam. . . Corporum gloriosorum doctores, impassibilitas, claritas, agilitas, subtilitas, explicantur *eiusdem Articuli §. 4. n. 3. 4. 5. & 6.*

2. Cor. 5. 10

47.

III. Fructus ex hoc fidei Articulo colligendi. 1. Deo gratiæ maximæ sunt agendæ, qui Mysterium istud Mundi Sapientibus absconditum nobis revelavit. 2. Fides resurrectionis consolari nos debet in morte propinquare & amicorum, & in contribus vitæ hujus ærumnis & calamitatibus. *Scia quid Redemptor meus vivit, & in novissimis de terra surrecturus sum: & rursum circumdabor pelle mea: & in carne mea videbo Deum meum. Quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspiciendi sunt, & non alius: reposta est hæc spes mea in sinu meo.* 3. Satagere debemus ut vitæ innocentia, bonisque operibus digni simus resurrectione vitæ. (*Ibid. §. 4. n. 1. 2. 3. & 4.*) Illi soli ad vitam resurgunt, qui iusti fuerint, & in iustitia ad finem ulque perseveraverint. *Beatus & sanctus, qui habet partem in resurrectione prima: in his secunda mors non habet potestatem, sed erunt Sacerdotes Dei & Christi, & regnabunt cum illo.* Primam illam resurrectionem, que initium est ac pignus adoptionis perfectæ filiorum, gratia Christi Salvatoris operetur: Sed prius ejicienda turba est, ejiciendus creaturarum amor, competendus cupiditatum tumultus, illusiones sæculi repellendæ, omnia spiritualis resurrectionis impedimenta removenda, ut

1. Cor. 15. 51

DOM. XXII. POST FEST. SS. TRIN. 535
solus intret Jesus in cor nostrum. *Et cum venisset Jesus, & vidisset sibi cineres & turbam tumultuantem, dicebat: Recedite. Cum autem intraverit, necesse est ut voluntatem peccatoris velut mortuæ puellæ manum teneat, moveat, in eoque velle & facere misericorditer operetur. Et cum ejecta esset turba, intravit: & tenuit manum ejus. Et surrexit puella. Denique ubi spiritaliter resurrexerit peccatrix anima, bonum Christi odorem in Ecclesia diffundere sanctis operibus, misericordias Domini grato animo prædicare debet. Et exit fama hæc in universam terram illam. Nihil nobis, totum Deo adscribendum & dandum. Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.*

EADEM DOMINICA.

Princeps unus accessit, & adorabat Jesum, dicens: Domine, filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet. Mat. ix. 18.

Vitam diuturnam omnes desiderant, citò mori pauci sunt qui non metuant. Vita nec in ærumna constituta est odio. In turba fælorum Numinum Romanis unus fuit, quem *Viduum* dixere, quòd animæ corpus viduaret. Hunc extra muros colebant, ne illius Mysteria homines conturbarent, qui summo vitæ defectu capiuntur. De quo S. Cyprianus lib. De Idololatriæ vanitate: *In tantum, inquit, Deorum vocabula apud Romanos finguntur, ut sit apud illos & Viduum Deus, qui animæ corpus viduet, qui quasi feræ & fovebræ intra muros non habetur, sed foris collocatur, & nihilominus quia extorris factus, damnatur potius Romana Religione: quàm colitur.* Vtuntamen sancta mors optanda magis est quàm vita.

1. Vivere est semper mori; & longior vita, diuturna mors est. *Ipsæ quotidianæ deficiunt corruptionis* (inquit S. Greg. Mag.) *quid est aliud quam quedam prolixitas mortis? Miseras hujus vitæ lacrymæ nascentium arguuntur. Infans vagitu vitam salutat, & de prospectu lacrymabilis vitæ augere incommodorum vocem illam sibilum emittit. Mors sancta finis malorum est, & calamitatum: Absorbet, Deus omnem lacryabilem oculis eorum, & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra. Vita laboriosa. In laboribus à juventute mea,* inquit Propheta, *sive secundum vim Hebræici Textus, Expirans sum à juventute mea: Quid est diu vivere, nisi diu torqueri? Sed mors sancta finis omnium laborum est: Ut requiescant à laboribus suis.* (Apocal. 14. 13.)

2. Vita exilium & captivitas est, mors libertas. Hinc S. Ambrosius ex definitione mortis, quæ est solutio animæ & corporis, nos in hac vita vineulis alligatos tenet colligit, quæ, cum soluta fuerint, tunc perfecta laus sacrificabitur, secundum illud Prophetæ oraculum: *Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laetitiam.*

3. Vita mari tempestatibus agitata & scopulis pleno similis, ob varios errores, pericula, tentationes cantuatur. *In via hac quia ambulabam, absconderam tuam queam mihi.* Ideo Sanctus Simeon lætus de morte proxima, & de vicina accensione secutus, æt. 40. in manibus puerum Jesum, & benedicens Deum, exclamavit & dixit: *Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace,* probans scilicet atque contestans, tunc esse servus Dei pacem, tunc liberum tranquillamque quietem, quando de istius mundi turbidibus extrahit, sedis & securitatis æternæ portum percipit, quando expulsa hac morte ad immortalitatem venimus... *Iterum videbo vos, & gaudēbis cor vestrum,* ait Christus Discipulis suis. *Cum ergo Christum videre, gaudere sit: quæ cæcitas animi, quæ dementia est:*

amare presuras & patas & lacrymas mundi, & non festinare potius ad gaudium quod nunquam posse auferri? ... Mori plane timeat, sed qui ex aqua & Spiritu non tenatus, gehenna ignibus mancipatur. Mori timeat, qui non Christi crucis & passione confertur. Mori timeat, cui hoc mora longiore confertur, ut cruciatus ejus & gemitus interim differatur.

4. Mors terminus est peccatorum, eoque nomine optanda magis quam vita diuturnior. *Misericordiam Dei factum est,* inquit S. Ambrosius, *ut homo post peccatum morti esset obnoxius, Ne quod esset vita diuturnior, eo fieret culpa numerosior: passus est igitur Dominus subintrare mortem, ut culpa cessaret.* Bona incerta, peccata certa, saltem ventalia, sine quibus justus non vivunt. Amara quidem est mors impio, sed tamen amara vitæ quam mors. *Gravius est enim ad peccatum vivere, quam in peccato mori: quia impius quamdiu vivit, peccatum auget: moriatur, peccata desinit.* *Perique criminum suorum absolutione latantur: si emendaturi sunt, recte: si perseveraturi in eis, stulte: quia longè illis plus damnatio profuisset, ne incrementa facerent peccatorum.* Hinc de omnibus pronuntiat Sapiens: *Mellior est dies mortis die natiuitatis.*

5. Vita præsens peregrinatio est: Mors iustorum transitus est ad patriam. *Heu mihi, quia in solatus meus prolongatus est!* ait Propheta. Vel, secundum textum Hebræum: *Heu mihi, quia peregrinor in exilio!* Vitam nihil aliud quam peregrinationem esse, si recte voluit silentissimus ille Rechabitarum Pater Jonathas, qui filius suis ac posteris, interdixit ne commodas ac delicias domos inhabitarent, imò præcepit ut totam vitam in tabernaculis transigerent. *Damum non edificabitis, sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris, ut vivatis diebus multis super faciem terræ, in qua vos peregrinamini.* Voluit Deus solum Tabernaculorum à Judæis quotannis celebrari, ut doceret nos in

Rom. 27.

Trovall 16.
de anima.Apostolus
1. Cor. 15. 50.S. Augustinus
Serm. 24.
de Civ. Dei
Tractatus.L. de bono
Mortis, 62.

Eph. 1. 27.

Psal. 101. 4.

S. Augustinus
1. de M. 101.lit. de bono
mortis.

Eccles. 7. 2.

1. Cor. 15. 2.

Hebr. 12. 14.

mansuetudinem permanentem non habere. Non habemus hanc mansuetudinem civitatem, sed futuram inquirimus.

Prima virtus, immoderata virtus, peregrinum esse & hospitium super terram (ait Sanctus Joannes Chrysostomus.) Hospes non capitur amore hospitis, quantumvis amicum sit, quod brevi tempore sit in eo mansurus: Sic amor hujus mundi capi non debemus. *Charissimi, nolite diligere mundum, neque ea quae in mundo sunt. Si quis diligit mundum, caritas Patris non est in eo. Hospes sibi hospellibilem hospitium velut propriam non usurpat, utpote cuius usus ad breve tempus illi concessus est, non dominium. Sic robur hujus mundi inhæret non debemus, quibus ad breve tempus nobis usus à Deo datus est, & quas non sumus nobiscum ablaturi, cum ex hoc saeculo migrabimus. Et qui utuntur hoc mundo, quasi non utantur. Nonne peregrinum se confessus est Jacob coram Pharaone: Dies, inquit, peregrinationis meae centum triginta annorum sunt, parvi & mali. Nonne David Rex Propheta ait: Advena ego sum apud te, & peregrinatus? Nonne S. Paulus Apostolus de antiquis Iudeis ait: Juxta fidem defuncti sunt non acceptis reprobationibus, sed à longe eas aspicientes & salutantes, contentes quia peregrini sunt & hospites super terram? Nonne S. Petrus Christianorum omnium officium esse praedicat, ut se peregrinos super terram agnoscamus? Obsecro vos tanquam advenas & peregrinos, abstinete vobis à carnalibus desiderijs. Christianorum disciplina, via dicitur: Ut ubicumque invenisset hujus via viros, Christus ipse peregrinus fuit super terram. Cum sic enim ab aeterno Sinus patrum iniquissimus, ut ait antiquus Auctor Ecclesiasticus, A summo caelo egressus, exultavit ut gigas ad currendam viam.*

1. Cor. 7. 31.

Genes. 47. 1.

Ez. 11. 11.

Hebr. 11. 15.

1. Pet. 2.

Ab. 9. 7.

Ez. 11. 6. 7.

Ez. 41. 4.

6. Per vitam prolisorem beatitudo retardatur. *Fuerunt mihi lacryma meae panes die ac nocte* (inquit Propheta.) *Dum dicitur mihi per singulos dies, Ubi est Deus tuus? Haec recordatus sum, & effudi in me animam meam.* Hinc Apostolus Sanctus Paulus suspirabat:

Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo...

Miser enim, inquit, vivere Christus est, & mori lucrum.

Hoc desiderio succensus Sanctus Joannes, Apocalypsym suam finivit: *Adven, veni, Domine Jesu.* Christiani qui diu vivere desiderant, orationis Dominicae petitioni, *Adveniat regnum tuum, contradiunt. Quid ergo oramus & petimus ut adveniat regnum caelorum, si caritas terrena delectat? Quid precibus frequenter iteratis rogamus ut acceleret dies regni, si majora desideria & vota potiora sunt servare illic diabolo, quam regnare cum Christo?* (inquit Sanctus Cyprianus.)

Ejus est in mundo velle remanere, quem mundus ablat.

*Porro cum mundus oderit Christianum, quid amas eum qui te odit, & non magis sequeris Christum qui te redemit & diligit? Quis non peregre constitutus properaret in patriam regredi? Quis non ad suos navigare festinans, ventum prosperum suppelius optaret, ut velociter charas liceret amplecti? Patriam nostram paradisum computamus. parentes Patriarchas habere jam cepimus, quid non properamus & curramus ut patriam videre, ut parentes salutare possimus? Refert ibidem S. Cyprianus, cuidam Africano Episcopo animam agenti, atque commeam poscenti, insigni specie ac proceritate juvenem apparuisse, cujus voce terribili ac minae dixit: *Pati timetis, exire non vultis, quid faciam vobis?* Quae verba, inquit S. Cyprianus, audivit non sibi ille, sed nobis, ut dum Sacerdotem Dei, qui commeam perhibet, increpatum esse comperimus, quid cuius expediat, agnosceremus.*

Tria sunt quae mortem Sanctorum pretiosam faciunt, *Quies à labore, audium de novitate, securitas de aeternitate.* Iussi morte nascuntur, sine inchoant, & in caelis lucent qui in terris peribantur extincti. Non diu, sed bene vivere operandum est, ut aeternum ac beatè vivere possimus. Diu vixit, qui innocens & sanctè vixit. *Consummatus in brevi explevis tempora multa.*

Philos. 1. 23
15. 11. 22.S. Cyprian. lib.
de Mortalitat.S. Bernard.
Serm. 24. De
Diversis.

Ez. 4. 12.

Mal. 4. 7.
1. Reg. 16. 1.

Antiqui Pa-
ter. In. 5.
Communit. 10.
1. Regum. 11.
Intra septu.
8. Gregorij.

Seneca lib.
de vita
breuitate

Qui malè vixit, censendus est parum vixisse, quamvis
plurimos annos expleverit. *Viri sanguinum &
delosi non dimidiabunt dies suos.* Saul duobus annis
regnasse dicitur super Israël, licet multis annis regna-
verit. Illo quippe solum tempore dicitur regnasse, quo
iuste vixit. Illo ergo solum tempore nos vixisse gaudea-
mus, quo innocenter & honestè viximus. Nam illa
tempora qua in seculi vanitate & fluxa carnis vita
consumpsimus, quasi perditâ minime memorantur.

Seneca, cujus sententiæ penè Christianæ, pudore
suffundit diuturnæ magis quam probæ vitæ amatores.

Satis longa vita, inquit, & in maximarum rerum con-
summationem data est, si tota bene collocaretur. Non
accepimus brevem vitam, sed fecimus, nec inopes ejus,
sed prodigi sumus. Nemo invenitur qui pecuniam
suam dividere velit: Vitam unusquisque per multis dis-
tribuit. Adstricti sunt in continendo patrimonio: Sim-
ul ad temporis iacturam veniunt est, profulsissimi in
eo, cujus unius honesta avaritia est. Omnia tam-
quam mortales timetis: Omnia tamquam immortales
concupiscitis. Audias plerisque dicentes: A quinqua-
gesimo in otium sededam, sexagesimus annus me ab of-
ficiis dimoret. . . . Non puer te reliquias vitæ tibi re-
servare, & id solum tempus bonæ menti destinare, quod
in nullam rem conferri possit: Quam seruum est tunc vi-
vere incipere, cum delinendum est! Vivere totâ vitâ
descendum est: & quod magis fortasse miraberis, totâ
vitâ descendendum est mori. Non est quod quemquam pro-
pter canos aut rugas parèis diu vixisse: Non enim ille diu
vixit, sed diu fuit. Quid enim sibi illum putes multum na-
vigasse, quem sæva tempestas à portu exceptum huc &
illuc tulit, ac viribus venientium ex adverso futentium
per eadem spatia in orbem egerit: Non ille multum navi-
gavit, sed multum iactatus est. Nemo quam bonè vivat,
sed quam diu, curat: Cùm omnibus possit contingere ut
bene vivant; ut diu, nulli.

Epist. 21.

DOMINICA XXIII. ET ULTIMA POST
FESTUM SS. TRINITATIS.

Cùm videritis abominationem desolationis stan-
tem in loco sancto, qui legis intelligit: Tunc
qui in Iudæa sunt, fugiant ad montes: Et qui
in tecto, non descendat tollere aliquid de domo
sua. Matt. xxiv. 15, &c.

IGNA funesta desolationis Ierusalem paucos movent,
quia hæc omnia transferunt: Desolatio Ecclesiæ in
persecutione Antichristi paucos afficit, quia proximè fu-
tura non videtur, sed multum adhuc remota: Verum stu-
pendum est quod Animæ desolationem à peccato Chris-
tiani non timeant, cujus tot exempla præ oculis habe-
mus, cujus principium in nobis est; cujus abominatio-
nem Prophetæ, Scripturæque omnes nobis repræsentant
& exponunt. Abominatio desolationis stat in loco san-
cto, in Anima Christi sanguine redemptâ, & per baptismum
sanctificata, in corpore consecrato ut Dei templum
esset. Quam multiplex in omnibus Ecclesiæ ordinibus
& statibus abominatio in statu Ecclesiastico munditia-
tionis beneficiorum, Ecclesiasticarum dignitatum ambir-
tio, coarctatio beneficiorum contra sacros canones,
residentiæ contemptus & neglectus, bonorum Ecclesi-
asticorum abusus, abominatio est desolationis. In omni
statu, Communiones indignæ, alique sacrilegiæ, abomi-
nationes sunt desolationis; avaritia quæ est idolorum
servitus, impudicitia quæ unusquisque propriæ libidinis
adorat simulacrum, abominatio est desolationis. His
abominationibus plenus est mundus, propterea iudican-
dus & damnandus à Deo. Quamobrem illi qui salvi
esse volunt, fugiendum est. Societas peccatorum fugien-

da: *Beatus vir qui non abit in consilio impiorum, & in via peccatorum non statit, & in cathedra pestilentia non sedet: Sed in lege Domini solentia eius &c.* Mundo epulique moribus, pompis ac vanitatibus renuncian- dum est. Qui tenerit piecem, inquinabitur ab ea...

Ecclesi. 10. 1.

Ecclesi. 10. 1.

1. Joann. 12. 19.

Cum vires innocente innocens eris, & cum perverso perverseris. Fugendum, quia *Mundus totus in maligna passus est.* Peccati occasionem deserenda, abruptenda amicitiae quae nos à Deo separant & avocant, atque ad peccatum iuducunt, *Tunc qui in Judaea sunt, fugiant ad montes.* Deo inhaerendum per amorem, ad aeterna bona suspirandum est. Si bona terrena concupiscimus, easque inhaeremus, si honores saeculi, si voluptates consectamur, adhuc in Judaea, in terra maledicta & peritura sumus. *Quae sursum sunt querite: ubi Christus est ad dexteram Dei sedens; Quae sursum sunt sapite, non quae super terram.* Nostra conversatio sit in caelis.

Coloss. 3. 1.

Verum ubi fuerintus, cum in montem vel in lectum per amorem Dei, per virtutum Christianarum exercitia, per rerum caducarum & periturarum contemptum & fastidium fuerimus evecti, ne descendamus, quia in via virtutum non progredi, reverti est. In bono stabiles sumus & immobiles. *Qui enim perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.* Plurimi sunt qui magnatum solemnitatum tempore in montem fugere, pravam saeculi conversationem deserere videntur, bona aliqua opera faciunt: sed cito descendunt, & pristinum fervorem remittunt; quibus Spiritus Sanctus per os S. Joannis in Apocalypsi ait: *Habuo adversum te, quod charitatem tuam primam reliquisti. Memor esto itaque unde cecideris: Et a se poenitentiam, & prima opera fac. Sin autem, venia tibi, & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi poenitentiam egeris.* Terrestri domui hujus habitations, corpori nostro non inhaerendum; veteris hominis indumenta quae expoliavimus ut Christum in-

Matth. 10. 22.

Apocal. 2. 4.

Ecclesi. 10. 1.

ducemus, nusquam resumenda sunt. *Et qui in seculo, non descendat tollere aliquid de domo sua: Et qui in agro, non revertatur tollere tunicam suam.*

Miseri, quos carnalia desideria, & nimia rei familiaris cura mundum Deo inimicum fugere prohibet, ac de salute animae suae serio cogitant. *Ne autem praegnantibus & nutriendis in illis diebus.* Praegnantis sunt (inquit S. August.) qui spe intumescunt; nutriendis seu lactentes, qui jam adepti sunt quod concupiverant. Erenim mulier praegnas in spe timet filii, nondum videt filium: Quae autem jam lactat, amplectitur quod sperabat. Concupiti villam proximi; sed iste proximus dives est, non indigens, habens honorem, habens etiam potentiam, à cuius forte etiam potentia tibi metuendum sit, non de illius fundo aliquid sperandum: Nihil sperans non concipit, non est praegnas anima. Si vero juxta vicinum sit pauper, qui vel in necessitate positus est, ut possit vendere, vel preti potest, ut cogatur vendere, injicitur oculus, speratur villa: Impragnata est anima, sperat se posse adipisci villulam & possessionem vicini pauperis. Et cum patitur ille pauper necessitatem, venit ad ditiores vicinum suum, cui forte obloqui solet, cui deserte, cui venienti assurgere, quem inclinatio capite salutare: Da mihi, rogo te, parior necessitatem, ingeor à creditore. Et ille, Non habeo modò. Si vellet vendere, haberet... Non speremus, non concupiscamus res alienas, & impragnati tumeamus; nec perveniamus ad illas, & eas adipiscendo tanquam filios osculemur. *Ne enim praegnantibus & nutriendis in illis diebus.* Mutandum est cor, levandum est cor, non hic habitandum corde: *Sursum corda...* *Quae sursum sunt sapite, non quae super terram.* *Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Non enim apparet quod vobis promissum est, & jam paratum est, sed non videtis. Impragnari vis, hinc impragnare; ipsa sit spes tua: Certus erit partus tuus; non abortivus; non tem-

S. August. in

Ecclesi. 10.

Coloss. 3. 2. 3.

poralis: amplectēris quod pepereris in æternum.

Nec magnæ solemnitates, nec occasiones extraordinariæ, nec languētis & pigri senectutis tempus expectandum est, ut salutis noctiæ impedimenta remoueamus, & bonis operibus vacemus. Orationi iugiter ac feruenter incumbendum, implorandum gratiæ auxiliū, ut qui nihil boni per nos ipsos operari possumus, omnia per ipsam possimus. *Grate autem, ut non fiat fuga vestra in Hyeme vel Sabbato.* Ergo dum tempus habemus, operemur bonum. Ambulemus, dum lucem habemus, ne tenebræ nos comprehendant. Venit dies mortis, dies particularis iudicii, ad ipsam nos preparamus. *De die illa & hora nemo scit.* Ignoratur ultimus dies, ut obseruentur omnes dies. *Dies Domini sicut fur in nocte, ita ueniet.* Cùm enim dixerint, Pax, & securitas: tunc repentinus eis superueniet insidius, sicut dolor in utero habenti, & non effugiet. Vos autem, fratres, non estis in tenebris, ut vos dies illa tanquam fur comprehendas: Omnes enim vos filii lucis estis, & filii diei: Non sumus noctis, neque tenebrarum, Igitur non dormiamus, sicut & ceteri, sed uigilemus & sobrii simus. Si sciret pater-familias quâ hora fur ueniret, uigilaret utique, & non siceret perdisi domum suam. Et vos estote parati, inquit Christus, quia quâ hora non putatis, Filius hominis ueniet. Subitus etiâ, repentinus, inexpectatus, terribilis instat fulguris ejus aduentus.

Mat. 24. 27. Sicut fulgur exiit ab Oriente, & patet usque ad Occidentem, ita erit & aduentus Filii hominis.

EADĒM DOMINICA.

Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio Mundi usque modo, neque fiet. Mat. 24. 21.

Multiplex tribulatio in die furoris Domini. Prima, quæ iudicium præcedet: Secunda, quæ commutabitur: Tertia, quæ subsequetur. Iudicium præcedent signa terribilia, Antichristi persecutio omnium atrocissima. Hæc tribulatio Dei misericordiâ electis ad exercitationem & coronam; reprobis ad ruinam iusto Dei iudicio uertetur: *Et nisi breuiati fuissent dies illi, non feret salua omnis caro, sed propter electos breuiabuntur dies illi. . . Surgent Pseudo-Christi & Pseudo-Prophete: Et dabunt signa magna & prodigia, ita ut in errorem inducantur, (si fieri potest) etiam electi. . . Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & stella cadent de celo, & Virtutes colorum commoventur.* Tribulatio tremendum iudicii diem concomitans & solos reprobos oppressura, multiplex erit. 1. Ex præsentia, maiestate & potentia Iudicis leuissimâ, & tunc inflexibilis; & ejus crucis in celo apparentis conspectu. *Et tunc parabit signum Fiii hominis in celo: Signum crucis, quam contempserint, & cujus inimici fuerint reprobi: Et uidebunt Filium hominis uenientem in nubibus cum uirtute multa.*

Reprobi uidebant Iudicem potentissimum, supremum, quem nihil latere potest, qui Spirituum ponderat, & scrutator est cordium. Iudicem, de quo scriptum est: *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem:* Iudicem, quem torques & tam graviter offenderunt, iterum crucifigentes. *Uidebunt in quem transierunt.* Si fratres Josephi, qui eum uendiderant, uoce dicerentis, *Ego sum Joseph, quasi fulmine percussus, non poterant respondere, Nimio terrore correpti:* Quantus erit terror re-

M m

prohorum, cum vocem Christi exprobrantis, iudicantis, & damnantis audient? *Quis poterit cogitare diem adventus ejus, & quis stabit ad videndum eum?* Si voce placidâ respondens, *Ego sum*, cohortem milium prostravit iudicandus, quid faciet iudicatus? Tunc optabilis illis erit montium ruinâ opprimi, quam stare coram Jesu Christo summo Iudice. Tunc dicent montibus & petris: *Cadite super nos, & abscondite nos a facie sedentis super Iherosolimam, & ab ira Agni: Quoniam venit dies magnus ira ipsorum: & quis poterit stare?* Secunda tribulatio reproborum, erit in resurrectione corporum, quæ resumere horrebunt, refugient, & cogentur, deformis, horrida, tenebrosa, cum miseris illis animabus æterno igne torquenda. Tertia tribulatio erit confusio publica & opprobrium sempiternum ex omnium criminum suorum manifestatione coram generali omnium hominum qui unquam vixerint conventu. *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi: qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium.* Quarta tribulatio reproborum, erit ex electorum aspectu, quos videbunt rapti obviam Christo in ætæra, semper cum Domino futuros, Aquilam instar, renovatis & gloriosis corporibus: *Ubiunque fuerit corpus, ibi congregabitur et Aquila.* Videbunt illos instar ficum frugiferarum Vere novo renascensium, gratiæ & gloriæ virore ac decore nunquam defecturo conspicuos. *Ab arbore autem fici auferite parabolam.* Ipsi vero reprobi erunt instar ficum sterilius & maledictarum, ex quibus fructus non nascetur in sempiternum, *Excidentur, & in ignem æternum mittentur, a Deo separati, à consorcio iustorum sine spe exclusi. Sic maledictus in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & angelis ejus.* Hæc postrema tribulatio reproborum nunquam finienda. *Vide Lib. 1. Theol. Dog. & Mor. Quest. 2. Art. 8. & Idem Concionis in Dominica 1. Adventus.*

INSTITUTIONIS
CONCIONATORUM

PARS TERTIA.

SIVE

Concionum Ideæ pro Solemnitatibus
Sanctorum.

IN FESTO S. ANDRÆ.

*Mihi absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri
Jesu Christi...* Galat. vj. 14.

SANCTUS Andreas à Christo Jesu mirabiliter vocatus, vocationi fideliter obedivit; omnia reliquit, Dominum secutus est ad mortem usque Crucis. S. Joannis Baptistæ discipulus erat; à quo primam Christi cognitionem accepit, illum indigitante, & dicente: *Ecce Agnus Dei.* Quod cum audisset, Jesum cum alio condiscipulo ex Joannis Schola secutus est. *Conversus fuit Jesus, & videns eos sequentes se, dicit eis: Quid queritis? Qui dixerunt ei: Rabbi, ubi habitas? Dicit eis: Venite, & videte. Veniunt, & viderunt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo.* Sapientis consilium secutus est Andreas, dicentis: *Si videris sensatum, curricula ad illum, & gradus ostiorum illius exerat peritus.* Quam beatum diem duxerunt, quam beatam noctem?

prohorum, cum vocem Christi exprobrantis, iudicantis, & damnantis audient? *Quis poterit cogitare diem adventus ejus, & quis stabit ad videndum eum?* Si voce placidâ respondens, *Ego sum*, cohortem milium prostravit iudicandus, quid faciet iudicatus? Tunc optabilis illis erit montium ruinâ opprimi, quam stare coram Jesu Christo summo Iudice. Tunc dicent montibus & petris: *Cadite super nos, & abscondite nos a facie sedentis super Iherosolimam, & ab ira Agni: Quoniam venit dies magnus ira ipsorum: & quis poterit stare?* Secunda tribulatio reptoborum, erit in resurrectione corporum, quæ resumere horrebunt, refugient, & cogentur, deformis, horrida, tenebrosa, cum miseris illis animabus æterno igne torquenda. Tertia tribulatio erit confusio publica & opprobrium sempiternum ex omnium criminum suorum manifestatione coram generali omnium hominum qui unquam vixerint conventu. *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi: qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium.* Quarta tribulatio reptoborum, erit ex electorum aspectu, quos videbunt rapti obviam Christo in ætæra, semper cum Domino futuros, Aquilam instar, renovatis & gloriosis corporibus: *Ubiunque fuerit corpus, ibi congregabitur et Aquila.* Videbunt illos instar ficum frugiferarum Vere novo renascensium, gratiæ & gloriæ vitore ac decore nunquam defecturo conspicuos. *Ab arbore autem fici auferite parabolam.* Ipsi vero reprobi erunt instar ficum sterilius & maledictarum, ex quibus fructus non nascetur in sempiternum, *Excidentur, & in ignem æternum mittentur, a Deo separati, à consorcio iustorum sine spe exclusi. Sic maledictus in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & angelis ejus.* Hæc postrema tribulatio reptoborum nunquam finienda. *Vide Lib. 1. Theol. Dog. & Mor. Quest. 2. Art. 8. & Idem Concionis in Dominica 1. Adventus.*

INSTITUTIONIS
CONCIONATORUM

PARS TERTIA.

SIVE

Concionum Ideæ pro Solemnitatibus
Sanctorum.

IN FESTO S. ANDRÆ.

*Mihi absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri
Jesu Christi...* Galat. vj. 14.

SANCTUS Andreas à Christo Jesu mirabiliter vocatus, vocationi fideliter obedivit; omnia reliquit, Dominum secutus est ad mortem usque Crucis. S. Joannis Baptistæ discipulus erat; à quo primam Christi cognitionem accepit, illum indigitante, & dicente: *Ecce Agnus Dei.* Quod cum audisset, Jesum cum alio condiscipulo ex Joannis Schola secutus est. *Conversus fuit Jesus, & videns eos sequentes se, dicit eis: Quid queritis? Qui dixerunt ei: Rabbi, ubi habitas? Dicit eis: Venite, & videte. Veniunt, & viderunt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo.* Sapientis consilium secutus est Andreas, dicentis: *Si videtis sensatum, curricula ad illum, & gradus ostiorum illius exerat peritus.* Quam beatum diem duxerunt, quam beatam noctem?

M. m. ij

Quis est qui nobis dicat quæ audierint illi à Domino?
Edificatus & nosmetipsi in corde nostro, & faciamus donum quod veniat ille, & doceat nos, colloquatur nobis.

S. August.
 Tract. 7. in
 Joan.

A Christo didicit Andreas Mysterium Crucis, cujus Amator, Prædicator, & Martyr, et ipse Christi gratiam effectus est. *Mibi abest glorari, nisi in Cruce Domini mei Jesu Christi.* Crucem tulit in corde per amorem, in ore per prædicationem; in corpore per martyrium. Cor succensum habuit amore Crucis; linguam consecratam prædicatione Crucis; corpus consummatum Martyrio Crucis.

I. Christum velut Agnam qui peccatum Mundi sanguine suo eripiturus erat, à Joanne demonstratum, secutus, ab illo Crucem amare didicit, cujus amore Christus ipse è sinu Patris in terras descendit, salutem nostram per Crucem operaturus. Amoris indicium, ardens desiderium est. Quam ardens in Christo Jesu desiderium Crucis? *Baptismus* (inquit) *habeo baptizari, & quomodo coarctior donec perficiatur?* Hanc ob causam Petrum à Cruce subeunda ipsum deferere volentem dura interpretatione coarctavit: *Vade post me Sathan, inquit, scandalum mihi es: quia non sapi es qua Dei sunt, sed qua hominum.* Ideo proposito sibi gaudio sustinuit Crucem, quali summam votorum suorum consecutus.

Mat. 16. 22.

Mat. 16. 23.

Mat. 16. 23.

Christum Jesum imitatus Andreas, Crucem ardentissime desideravit, illamque velut dilectam Sponsam conspiciens, amantissimis verbis salutavit. *O Crux* (inquit) *diu desiderata, & jam concupiscenti animo preparata, secutus & gaudens venio ad te, ita & tu exultans suscipias me, discipulum ejus qui pendens in te, quia amator tuus semper fui, & desideravi amplecti te.* Ex abundantia cordis os locutum est, & Caritas qua ferebat in corde, quasi scintilla quasdam ardentissimas emittebat in voce. Unde in homine nova

S. Bernard.
 Sermon. 2. de
 S. Andrea.

hæc exultatio & læticia hæcenus inaudita? A Spiritu Sancto, qui adjuvabat infirmitatem ejus, per quem diffundebatur in corde ipsius caritas fortis ut mors, modo fortior morte. *Amator, inquit, tuus semper fui, & desideravi amplecti te. Præter, ignis vibrans est, non lingua loquens: & si lingua, perit ignea est.* O Si Christi Spiritum haberemus, Crucem cum Andrea desideraremus, amaremus, cum gaudio amplecteremur, non fugeremus, non fastidiremus, non horreremus. *Quicumque Christi spiritum non habet, hic non est ejus.* Num dicere potestis, Christiani Auditores; *Nos autem non accepimus Spiritum hujus mundi, sed Spiritum qui ex Deo est, ut sciamus que à Deo donata sunt vobis?* Amor Crucis, testimonium Spiritus inhabitantis. Hunc amorem, hunc Spiritum saltem desiderate, sine intermissione perite. Nullum præsentia ejus certius testimonium est, quam desiderium gratia amplioris. Petite, & accipietis. Deus non negabit petentibus, qui etiam non petentes provocat & hortatur ut petant. *Si vos* (inquit) *non sitis mali, non sitis bona data dare filiis vestris: Quanto magis Pater vester de caelo dabit Spiritum bonum petentibus?* Spiritus bonus est, qui nos amare facit & desiderare quod Christus desideravit & amavit, non terrenas opes, non sæculi voluptates, mundicie gaudia, non vitam mollem & delicatam, non honores & celsitudinem terrenam; sed crucem, pauperatam, humiliationem, penitentiam.

Rom. 7. 8.

1. Cor. 2. 12.

Mat. 7. 11.

UNIVERSITATIS NOMINATIONE

II. Beatus Andreas non solum cor habuit succensum amore Crucis, sed & linguam prædicatione Crucis consecratam. Omnes Apolliti Christum Crucifixam, & verbum Crucis prædicant; quod persantibus quidem stultitia est, ut autem qui salvi sunt, Dei virtus est: Sed singulari quadam & eximia ratione S. Andreas Prædicator & Apollitus Crucis fuit. Hac Prædicatione Scythiam & Actaiam Christi subiecit Imperio. Ut

1. Cor. 1. 27.

1. Cor. 1. 27.

J. Jac. 1. 11.

ben Jericho Sacerdotes Arcam foderis ferentes, tubi-
que clangentes septem diebus circumverunt, & muri
ejus ad Arcæ præsentiam & robarum sonitum cecide-
runt. S. Andreas, ex quo Spiritum Sanctum cum cæ-
teris Apostolis accepit, Christi Crucem velut arcam fe-
deris apud Gentes Barbaras prædicatione sua circummu-
lit, tubæ Evangelicæ clangore, sepeiformis Spiritus
Sancti virtute edito, montia superbiæ infidelitatis disje-
cit. Nec verò tempus expectavit quo Christus consum-
matas salutis nostræ Mylteris Apostolos in orbem uni-
versum misisset Legem Evangelicam prædicaturos, ut
Apostolorum extiteret suum. Ut primum vocatus est,
Apostolicum munus obire cepit, Christo ad Apostoli-
cum Collegium congregandum ac formandum adiutor
fuit, à Domino electus est ut primum velut lapidem in
Ecclesiæ ædificio collocaret; siquidem Petrum fra-
trem suum adduxit ad Jesum. *Invenit hic primum fra-
trem suum Simonem, & dixit ei: Invenimus Messiam*
(quod est interpretatum Christus.) *Et adduxit eum*
*ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit: Tu es Si-
mon filius Jona: Tu vocaberis Cephas, quod interpre-
tatur Petrus.* Ecce Andreas inter ipsa novi tyrocinii
sui rudimenta fructificat, & Veritatis jam prædica-
tor efficitur, cujus adhuc vix erat auditor, Novus Dis-
cipulus factus, non est propria salute contentus, con-
discipulus quærit, ad lucrandas alias frateronit se amor
extendit. *Thesaurum reperit, gaudet aliis prodere,*
factum putat illum sine consortibus possidere. Hinc in
Andreas laudem Heiychus Hierosolymitanus Prebiter
ait: *Sacerz illa tuba Andreas, primus Apostolorum*
*fatus, prima Ecclesiæ columna, ante Petram petra fan-
damenti fundamentum, initiu primitiæ, vocans ante-
quam vocaretur, adducens antiquam ad hæretur, E-
vangeliu cui mundum credebatur prædicatu, & fra-
tri, prius quam diseret, vitam revolvit.*

Prædicatio Crucis, doctrina est humilitatis, cari-

351

tatis, longanimitatis seu perseverantiæ, ipse Christiana
& honorum ætemorum expectatione roborata, &
gratiæ ex divinæ misericordiæ profunditate, non ex
operibus nostris provenientis. Hæc significant Crucis
dimensiones. *In caritate radicatu & fundatu, ut pos-
sitis comprehendere cum omnibus Sanctis, qua sit la-
ritudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum:*
*scire etiam supereminenter scientia caritatem Chri-
sti, ut implicamini in omnino plenitudinem Dei.* Car-
itatem S. Andræ demonstrat desiderium patendi pro
Christo, studium adducendi proximos ad Christum.
Humilitatis ejus documentum accipite. *Non moleste*
tulit quod in fide primus, fallus est ordinis dignitate
stendus: nec zelo dultus est quod Petrus, qui eju
ducatu posterior credidit, cujusque ad Fidem ipse
prævius fuit, Prioratus tamen inter omnes Apostolos
jura suscepit. Longanimitatis denique documentum
addit, in prædicatione Crucis ad mortem usque perse-
verans: Ut de illo dici possit, quod de Domino Jesu
Christo ait S. Augustinus: *Tantum lignum illud in*
quo fixa fuerunt membra mortentis, etiam calcedra
fuerit Magistri docentis. biduo vivens pendebat in
Cruce, & docebat populum S. Andræ.

III. In Cruce denique Martyrium consummavit,
in mortis genere Christo assimilatus, quæ certe ma-
xima est Discipuli gloria. *Mihi absit gloriam, nisi in*
Cruce Domini nostri Jesu Christi. Crux Altare fuit,
in quo suum consummavit sacrificium Dominus Je-
sus: Crux Altare patet fuit, in quo suum consumma-
vit sacrificium Andreas. Christo quotidie sacrificium
offerbat ut sacerdos, sicut ipse respondit Agæa Pro-
confili: *Ego omnipotenti Deo, qui unns & verus est,*
in omni quotidie, non tantum carnes, nec hircorum
*sanguinem, sed immaculatam Agnam in Altari; cu-
jus carnem posteaquam omni populus credentium man-
ducaverit, Agnus qui sacrificatus est integer perfect-*

M m iij

Eph. 1. 11.
1. 11.
Eph. 1. 11.
1. 11.
1. 11.
1. 11.

1. 11.
1. 11.
1. 11.

1. 11.
1. 11.

1. 11.
1. 11.
1. 11.
1. 11.

UNIVERSIDAD ADVA
UNIVERSITÄT
UNIVERSITÄT

Rom. 11. 7.

rat & vivens. Scipsum simul offerebat Deo ut *Hofitiam viventem, sanctam, Deo placentem*: sed sacrificium vite sue in Cruce consummavit, ut se cum Christo crucifixum modis omnibus verè dicere posset: *Christo confixus sum Cruci.*

Col. 1. 29.

Et nos cum S. Andrea, inò cum Christo crucifigi debemus, complantari similitudini mortis ejus, ut compatientes etiam contregnemus. Christianos omnes spectat hoc Salvatoris Mandatum: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat Crucem suam, & sequatur me.* Ac si dicat: *Qui me desiderat, se despiciat; qui vult facere voluntatem meam, discat frangere suam. Tota vita Christiani, si secundum Evangelium vivat, crux est & martyrium.* Corpus Regenerati, caro est Crucifixi. Crux ferenda, non interitum & per vices, sed semper, & perseveranter. *Quotidie.* Quatuor Crucis cornua, quibus cupiditates nostræ demandæ, quibus hostium salus nostræ tela repellenda, sunt continentia, patientia, prudentia, humilitas (ait S. Bernardus) Felix Anima, quæ in hac cruce glorjatur, in hac cruce triumphat, in ea perseverat! Oret quisquis in ea confixus est timore & amore Dei; ore cum S. Andrea Dominum & Magistrum suum, ne putiatur eum de cruce deponi. *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitii & concupiscentiis . . .*

Galat. 1. 24.

S. Aug. 8.
Rom. 1. 26.
1. Tim. 4. 8.
1. Cor. 7. 31.

In hac cruce, per totam istam vitam, que in mediis tentationibus ducitur, perpendo debet pendere Christianus. Non enim est in hac vita tempus evellendi clavos, de quibus in Psalmo dicitur: *Confige timore tuo carnes meas . . . Carnes sunt carnales concupiscentie; clavi sunt precepta justitie: his illas timor Domini configit, qui nos illi acceptabilem hostiam crucifigit.*

IN FESTO S. NICOLAI EPISCOPI ET CONFESSORIS.

Tanquam prodigium factus sum multis . . . Introibo in potentias Domini . . . Deus, docuisti me à juventute mea, & usque nunc pronuntiabo mirabilia tua. Psal. lxx. 7. &c.

DEus qui mirabilis est in Sanctis suis, in Sancto Nicolao Myrensi Episcopo se maxime admirabilem præbuit, ut de ipso singulari quadam & præcipua ratione dicere possint Concionatores qui epus Panegyrim adornant: *Scitote quia Dominus Sanctam suam mirificavit.* Innocentiâ, vocatione, operibus & miraculis admirabilem fecit. Virtutibus, quibus cum à juventute instruxit. *Deus, docuisti me à juventute mea.* Vocatione, quâ ipsum ad Episcopatum disillimis temporibus provexit, & ut dignè tanto munere fungeretur roboravit. *Tanquam prodigium factus sum multis, & tu adjutor fortis.* Miraculis, quibus vivus & mortuus claruit, & etiam nunc celebratur. *Introibo in potentias Domini, & usque nunc pronuntiabo mirabilia tua.*

I. S. Nicolaus eximie sanctitati à Deo destinatus, parentum votis & precibus concessus, sub gratie manu ab infantia ad ultimum usque inflans vite fuit. *In te confirmatus sum ex utero, de ventre matris mea tu es protector meus.* A Spiritu Sancto institutus ad virtutem est à Deo datus puer, ut *sobrie, justè, & piè* viveret in sæculo: piè, per orationis humilitatem, assiduitatem & fervorem; sobriè, per jejuniæ austeritatem; justè per caritatem, quæ tota est hominis Christiani justitia. Statim atque loqui cepit Nicolaus, coepit orare. Statim atque vivere cepit Nicolaus, coepit

jejunare. Statim atque possidere bona temporalia cepit Nicolaus, cepit erogare. Mentem Deo consecravit assidua, humili & fervente oratione; corpus jejunii austeritate, divitias, caritate & larga elemosynarum erogatione. Effudit super eum Deus a teneris annis spiritum gratiae & peccem. Assidua, humili, & ferventi oratione gratiarum incrementum obtinuit. Orationis enim talis Dei gratia & misericordia semper comes est. *Benedictus Deus, qui non audivit orationem meam & misericordiam suam a me.* Oratio justi clavis est caeli; ascendit oratio, & descendit miseratio. Sine intermissione orabat Nicolaus: & quid rogabat? Misericordiam Dei, beatam vitam, non res temporales, non periturae divitias, non facilli honores & dignitates, non terrenam felicitatem. *Sine intermissione orare, quid aliud est nisi beatam vitam, quae nulla nisi aeterna est, ab ea qui solus illam dare potest, desiderare?* Oratio Nicolai pro signo data est Episcopis Provinciae Lyciae ad electionem Myrensis Episcopi in Domino congregatis, ut cum scilicet eligerent, quem summo mane orantem in Ecclesia, & Solem praevenerentem ad benedictionem Dei invenirent. Idem signum electionis Pauli in Gentium Apostolum olim Annanias à Christo datum. *Vade, & quare in domo Judae Saulum nomine Tarsensem; ecce enim orat...* Quoniam vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram gentibus & Regibus & filiis Israel. Episcopus creatus, in oratione perseveravit & reverentior fuit, pro se, pro populo, pro Gentiliis & Haereticorum conversione, pro Catholicorum confirmatione & sanctificatione Deo ad ejus Altare, & continuo in altari cordis orationem offerens de fide pura & anima innocente profectam. Praeceptum enim Domini Episcopis datum, & ab Apostolo promulgatum noverat, & exequi satagebat: *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quae sunt*

Psal. 9. 19.

S. August.
Epist. 146.
lib. 177.

Act. 9. 2. 11.

Mat. 2. 1.

ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis: Qui condolere possit iis qui ignorant & errant: quoniam & ipse circumdatus est infirmitate: Et propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam & pro semetipso offerre pro peccatis.

Orationi jejunium adjuvavit, praeventiam innocentiae, ut de bonis carnis acceptum Deo sacrificium adoleret. Cepit autem jejunare, statim atque cepit vivere. Infans quattuor & sextu semel duntaxat, & vespere quidem lac suggerat, quam jejunii consuetudinem reliqua vita retinuit. Sic in Dei familiaritatem admittus est; sic ejus corpus angelificatum, (ut Tertulliani verbis utar) seu Angelicas dotes consecutum, ut Myrae existens, Constantino longè aegenti vivens adhuc appareret, illumque ob tres Tribunos per calumniam damnatos increparet, ac infantes liberaret. *Tanta est circumscripti vultus praerogativa, ut Deum praeter homini contubernalem, parentem revera patri.*

Sciens denique quia bona est ratio cum jejunio & elemosyna, & Apostolicam illam sententiam revolvens animo: *Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum laborum conscientium nomini ejus. Beneficentia autem & communionis nolite oblitisci: Talibus enim hostis promeretur Deus: Divitias cepit erogare, ut primum cepit possidere. Non modicas, sed copiosas; non parca sed larga manu elemosynas erogavit; totum pie dilapidavit patrimonium. Dispersit, dedit pauperibus, justitiam ejus manet in saeculum saeculi. Se divitarum dispensatorem existimavit, non Dominum; se debitum reddere, non largiti, cum pauperes juvaret. Divitias congregatas & avaro servatas animo, in malum Domini sui cedere, stercoreis instar nominis fatorem & corruptionem animae generare: Dispersas, uberissimam legem meritorum, fructus justitiae amplissimos atque suavil-*

Tertull. lib.
De sign. c. 6.

Heb. 13. 16.

Psal. 113.

Philipp. 1. 1.
2. Cor. 1. 11.

mos producere. Omnia arbitror ut stercora, ut Christum lacrifaciam. Qui autem administrat semen seminanti, multiplicabit semen vestrum, & augetur incrementa frugum iustitie vestrae.

Non copiose solum, sed humiles fuerunt S. Nicolai elemosynae. Dotem tribus puellis, quas noverca paupertas in peccati periculum conjiciebat, trinis noctibus furtim per fenestras immisit. Solis instar, aurum in terra vitibus virtute sua producentis, beneficium sentiunt, ubi non videntur. Delitescere amat, & ignorari, elemosynam secundum praeceptum Christi erogat in abscondito. *Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis. Te autem faciente elemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua, ut sit elemosyna tua in abscondito, & Pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi. . . Conclude (ait Sapiens) elemosynam in corde pauperis.*

Matth. 6. 1. 3.
C. 4.

Ecclesi. 29. 11.

De his argumentis multa suppediabit Theologia nostra Dogmatica & Moralis; de Oratione scilicet, Lib. 5. Art. 9. Tom. 16. De Jejunio Lib. 4. Cap. 5. Art. 5. §. 1. Tom. 9. De Elemosyna, Cap. 3. ejusdem Libri Art. 11. Regulis 23. 27. 28. 29. 30. 31. & Lib. 3. Cap. 6. Art. 9. Regulis 5. 6. 7. 8. & 9. Tom. 7.

II. Deus S. Nicolaum admirabilem fecit vocatione qua illum ad Episcopatum provexit. Dei est sibi sacerdotes eligere. Indignus est sacerdotio qui abique Dei vocatione ad sacri honoris apicem promovetur; indignus qui illud ambit, qui propria sponte, non Dei electione subit *Onus Angelicus humeris formidandum*. Vide Tom. 5. Lib. 1. Traç. de Sacram. Ordinis, Cap. 3. Art. 5. Regula 18. & Tom. 7. Lib. 3. Cap. 5. Art. 24. Regulis 5. & 6. *Non sumpsit sibi nec honorem Nicolaus, sed vocatus à Deo tanquam Aaron, sicut Christus non semetipsum clarificavit ut Pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum, Filius meus es tu, ego be-*

Hebr. 2.

die genus te. Quemadmodum & in alio loco dicit: Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech. Non secundum ordinem Aaron, quamvis à Deo ut Aaron vocati esse debeant, instituti sunt Episcopi & Sacerdotes novae legis, quemadmodum nec Christus secundum ordinem Aaron, sed Melchisedech, summus & aeternus Sacerdos est, quia *Cum hujus divini sacerdotii Sacramentum etiam ad humanas pervenit functiones, non per generationum transitum curritur, nec quod caro & sanguis creavit, eligitur: sed cessante privilegio patrum, & familiarum ordine praeconisso, eos Rectores Ecclesiae accipit, quos Spiritus Sanctus preparavit; Ut in populo adoptionis Dei, ejus universitas Sacerdotalis atque Regalis est, non praeconis terrena originis obtineat unctionem, sed dignatio caelestis gratiae signat Antistitem*. Sic ad Episcopatum vocatus Nicolaus, dotes omnes habuit tantae Dignitati pares, quas Apostolus exprimit. *Irreprehensibilem, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, benignum, justum, secatat Spiritus Sanctus, ut sancte regere possit Ecclesiam Dei. Gregem sibi commissum pascere saepe verbo praedicationis, exemplo conversationis, fructu orationis. Erat forma gregis ex animo, non formatum violentarum instar, quae subiectum destrunt, nec in eo manent, sed naturalium, quae subiectum fovent ac tument, in eo manentes & residentes. Ecclesiam Myrensem purgavit ab idololatria fordibus, ab Arianorum erroribus defendit, pro Fide Christiana exitum & carcerem passus est, Diocletiano & Maximiano persecutionem moventibus, sed Verbum Dei non erat alligatum. A Constantino Magno Imperatore ab exilio revocatus, Ecclesiaeque redditus suae, Nicarno Concilio adfuit, Arianique & ejus Haereticum unus ipse ex trecentis decem & octo Patribus suffragio suo damnavit. Myram rediit, Catholicam de Filii divinitate & consubstantialitate*

S. Leo Sem. 2.

1. Tim. 3. 2.

Ad Tit. 1. 7.

S. Bernard.

Traç. in

Eccl. 1. 1.

non quilibet

omnia.

1. Petri 2. 4.

1. Tim. 3. 2.

doctrinam libere predicavit, invictè defendit; ut merito de illo dici possit, quod de S. Athanasio scribit S. Gregorius Nazianzenus: *Collapsam fidei doctrinam erexit, ac libere rursus Trinitas predicatur super candlelabrum posita, splendensque unius Divinitatis lumine Animas collustrans.*

III. Sanctum Nicolaum viventem adhuc in mortali corpore, & post obitum, ad hanc usque diem, Deus miraculis celeberrimè ac gloriosum fecit. *Introibo in potentias Domini.* In Dei nomine imperat mari & fluctibus; tempestates sedat, Nautis ipsum invocantibus adest, ipsosque ex naufragii presentis periculo creptos ad portum deducit. *Qui descendit mare in navibus, facientes operationem in aquis multis: ipsi viderunt opera Domini, & mirabilia eius in profundo. Dixit, & spiritus spiritus procella, & siluerunt fluctus eius, & letati sunt quia siluerunt, & deduxit eos in portum voluntatis eorum. . . . Quis est hic, quia venti & mare obediunt ei? Et ex sepulchro manat oleum salutare, quod languidus omnibus cum fide uentibus perenne medicamentum est. Ille scilicet sicut aliva fructifera in domo Domini, vir misericordie, oleum fundere non desinit ad curandos morbos infirmorum. Et oleum in habitaculo iusti.*

Cant. 21.

Psal. 106. 21.
67.

Matth. 8. 27.

Psal. 11. 19.

Petr. 21. 17.

IN FESTO CONCEPTIONIS DEIPARÆ VIRGINIS MARIAE.

Jacob genuit Joseph virum Mariae, de qua natus est Jesus. Matth. 1.

HÆ omnium titularum, honorum, privilegiorum Deiparæ Virginis summa, *De qua natus est Jesus.* Ob id gratia plena, & benedicta in mulieribus, ut Dei Mater esset. Huic dignitati in conceptione sua

preparatur à Deo per gratiam uberissimam quæ feliciter eam divina Misericordia prævenit; ut in ipso instanti quo in sanctæ Annæ sinu concepta est, ipsi accommodari possint verba illa Sponsi caelestis ad Sponsam, quæ typus ejus erat: *Tota plebs es, amica mea, & macula non est in te.* Deiparæ Virginis summa post Deum posita, Immaculata conceptio, Maria. Christo excepto, cunctis superior. Ejus elogia. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 4. §. 7. & Lib. 5. Art. 2. n. 3.*)

B. Virgo immunis ab originali peccato, secundum piam maxime partis Fidelium opinionem, cui faveat Ecclesia. (*Lib. 3. Cap. 1. Art. 2. n. xi.*) B. Virgo Maria Adytum & sacrarium impeccantiæ, à Proclo Constantinopolitano Archiepiscopo appellatur, Oratione, 6. *Principia nostræ reformationis; finis promissionum nobis à Deo factarum, & prædictionum prænantiatum divina gloria sacrarium; gentium bene expectata salus,* à S. Germano Constantinopolitano Patriarcha: *Magnum Deitatis Templum,* à S. Petro Chryologo Sermone 144. *Centrum & negotium omnium sæculorum,* à S. Bernardo Serm. 2. de Pentecoste. Gratia quæ in beata conceptione præventa est, & gratia quæ cæteris Sanctis collata dicitur, his Prophetæ verbis Psalmo 45. expressum videtur: *Adjurabit eam Deus mane dilectulo. . . Fluminis impetus lætificavit civitatem Dei: Sanctificavit Tabernaculum suum Altissimus. . . Deus in medio ejus non commovebitur.* Aliorum enim Sanctorum quidam in utero gratiam sanctificantem receperunt, ut Jeremias & Joannes Baptista: alii in pueritia, alii in ipsa morte, ut S. Luceo: At beata Virgo Maria in ipsa conceptione per Christi gratiam præventa est. Cæteri gratiæ Christi Redemptoris mandati sunt à peccato quod re ipsa contraxerant, vel commiserant; liberati sunt à captivitate diaboli, cui addicti fuerant: Virgo Maria per gratiam Christi Redemptoris præventa est, ne peccati origina-

UNIVERSITATIS ANTONOMON

D. B. A. L. D.

®

lis labem contraheret, ejus contrahendi debitum, ut Adami filia, & humano more genita, contraxerat; Gratia Christi medicinalis balsamum Animæ in ipsa creatione insulsum, peccati originalis asilandam ex carnis conjunctione contagione antevertit, & avertit. Christi sanguini, ex substantiâ purissimâ carnis lux formando, redemptionem suam debuit. Ipsa Draconem vicit, contrivit caput serpentis, per Dominum nostrum Jesum Christum. Et quid mirum, cum de sanctis Angelis mellissimus Bernardus scripserit, Christum Jesum ipsi quodam modo fuisse redemptionem? *Qui enim crevit hominem lapsam, inquit, dedit stanti Angelo ne laberetur: sic illum de captivitate eruens, sicut hunc à captivitate defendens: solvens illum, & servans ipsum.* Quod & ante S. Bernardum scripsit S. Fulgentius: *Non alia Gratia (inquit) flantem Angelum à ruina potuit custodire, nisi illa qua lapsum hominem post ruinam potuit reparare. Una est in utroque gratia operata: in hoc ut resurgeret, in illo ne caderet: in illo ne vulneraretur, in isto ut sanaretur: ab hac infirmitatem repulsi, ipsum infirmari non sinit.* Sic medicinalis Christi Redemptoris gratia ab aliis sanctis infirmitatem depulsi, Mariam infirmari non sinit: in aliis operata est ut sanarentur, in Maria ne vulneraretur: alios à captivitate eruit, Mariam à captivitate defendit. Vicit tamen Maria eadem virtute quâ sancti Draconem antiquum vicerunt, virtute scilicet sanguinis Jesu Christi; qui de illa naus est. *Et vicerunt eum propter sanguinem Agni.* In aliis natura gratiam antevertit: in Maria natura gratiam antevertere minimè ausa est. Id in nativitate duorum fratrum geminorum Phares & Zara adumbratum animadverto, qui in Genealogia Christi nominantur: *Judei autem genuit Pharez & Zaran de Thamar...* Infante partu appaeruerunt gemini in utero: atque in ipsa effusione infantium unam protulit manum, in qua obstrix ligavit.

S. Bernard.
Serm. 47. in
Castro.

S. Fulgent.
Epi. 7. ad Th.
Serm. 4. c.

Gen. 11.

Matth. 1.

IN FEST. CONC. DE IP. V. MARIÆ. 361
vix coctinum, dicens: *Iste egredietur prior.* Illo opera retrahente manum, egressus est alter. Id factum non esse vi nature, sed gratie dispensatione, S. Joannes Chrysostomus observat. *Non sui lege nascentium, inquit, sed ex Dei gratia, que tunc parvis aderat ipsa dispensans, & nobis quamdam imaginem futurorum in coram nativitate depingens.*

Natura & Gratia velut duæ sorores; seu potius ut duo principia ad conceptionem immaculatæ Virginis in sinu S. Annæ concurrunt. Natura manum prior egerit, corpus admirabilis infantis producendo & organa disponendo: Gratia parata est ad præoccupandam, sanctificandam, & ornandam Animam. Humana ratio naturam primas habituram in Mariæ conceptione augurat, videns ipsam insignem purpurâ Regum & Sacerdotum ex quibus originem ducit. Ista, inquit, *Egredietur prior.* Sed falleris, infirma ratio, manum retrahet natura, gratiam reverebitur, primasque illi cedit in præparatione Tabernaculi quod sibi Verbum Divinum ab æterno elegit. *Natura Gratia cedit ac tremula stat, prægressi non sustinet.* Et omnibus elementis sola aqua ab initio perfecta. Aer sine luce, terra sine cultu. *Solus liquor semper materia perfecta, levis, simplex, de suo pura.* Rationem affert Tertullianus: quia sedes erat Spiritus Sancti, qui ferebatur super aquas: *Dignum velut aculeum Deo subsiciebat.* Alii sancti in conceptione sua terre incomposita, radi, incultæ, inani, acti caliginoso similes; Maria in conceptione sua aqua dulci de paradiso exiit. Templum scilicet sedesque Dei parabat. *Dignum velut aculeum Deo subsiciebat.* Quamobrem hæc illi verba Ecclesia accommodat: *Et qui creavit me, requiescit in tabernaculo meo.* Primo igitur suæ vitæ momento in sinu Matris, à Deo præventa est in benedictionibus dulcedinis. *Adjurabit eam Deus manū d'aculo.* En primum gratiæ, quæ deipare Virgini in conceptione sua

Genes. 27. 27.
12. 29.
11. 1. 16.
Matth.

S. Joannes
Chrysostomus.
2. de Nativitate
M. Virg.

Eccl. 24. 21.

Eccl. 24. 21.

362 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
collata est, discrimen ab ea quæ cæteris Sanctis collata
fuit.

II. Discrimen alterum, est quòd alii Sancti portio-
nem gratiæ; Maria gratiæ plenitudinem recepit. *Flu-
minis impetu laticifera civitatem Dei. Singulis se gra-
tia largita est per partes: Maria vero simul se totam
deit gratiæ plenitudo.* Christo scilicet Gratia fonti &
auctori propinquior fuit, ut ejus Mater: & ideo præ
cæteris debuit à Christo gratiæ plenitudinem obtinere:
*Ut enim quis est plenus omni gratia in se reciperet, &
eum pariendo, quodammodo gratiam ad omnes deriva-
ret.* Christus fons gratiæ; Maria aquaductus, qui
plenitudinem fontis ipsius de corde Patris accipiens, no-
bis edidit illum, si non prout est, saltem prout capere
poteramus. Ipsi jam tunc dici potest: *Ave gratia plea-
na.* Deus caelesti vultu arcam rigaturus, totum vellus
prius infudit. Redenturus humanum genus, pretium
universum contulit in Mariam. . . . Alius ergo intuea-
mini quantum devotionis affectum à nobis eam voluerit ho-
norari, qui totius boni plenitudinem posuit in Maria:
ut proinde si quid spei in nobis est, si quid gratiæ, si
quid salutis, ab ea noveamus redundare. Totis igitur
præcordiorum affectibus, & votis omnibus Ma-
riam veneremus, quia sic est voluntas ejus qui *Totum
nos voluit habere per Mariam.* Ideo gratiæ plenitu-
dinem recepit, cum alii stulticia tantum receperit.

III. Tertium discrimen gratiæ, quæ Deiparæ Vir-
gini in sua conceptione infusa, ab ea quæ cæteris San-
ctis collata est, in eo consistit quòd beata Virgini ina-
missibili quodam modo collata fuerit: cæteris modo a-
missibili. *Deus in medio ejus non commovebitur.* Scilicet
omnis ad malum propensio, omnis difficultas in
bono, ab ea singulari privilegio, & gratiæ uberiori sub-
ditæ sunt: quod privilegium nemini Sanctorum præ-
ter ipsam à Deo concessum est. *Nam, ut præclare dis-
ferit S. Thomas, illos quos Deus ad aliquid eligit, ita*

S. Primi
Cæcilii
Serm. 143.

S. Thomas 1.
p. 2. q. 27. a. 2.
S. Bernard.
Serm. in Na-
t. S. M. Et
Aquaductus.

3 q. 2. 7. a. 4.

IN FEST. CONC. DEIP. V. MARIÆ 363

*preparat ac disponit, ut ad id ad quod eliguntur, inveni-
antur idonei, secundum illud Apostoli: Idoneos nos
focui Ministros novi Testamenti. Beata autem Virgo
divinitus electa fuit ut esset Mater Dei: & ideo non est
dubitandum quin Deus per suam gratiam ad hoc
tam idoneam reddiderit, secundum quod Angelus ad
eam dicit: Invenisti gratiam apud Deum; ecce concipi-
es, &c. Non autem fuisset idonea Mater Dei, si pec-
casset aliquando: tum quia honor parentum redundat
in prolem. Gratia filiorum, patris eorum. Unde à
contrario, ignominia Matris in Filium redundasset.
Tum etiam quia singularem affinitatem habuit ad Chri-
stum, qui ab ea carnis accepit. Dicitur autem, 2. ad
Corinthios 6. Quæ conventio Christi ad Beliam? Tum
etiam quia singulari modo Dei Filius, qui est æterna
Sapientia, in ipsa habitavit, non solum in anima, sed
etiam in utero. In malevolam autem animam non in-
troibit Sapientia, nec habitabit in corpore subdito pec-
catis. Et ideo simpliciter cum Ecclesia sentiendum est,
quòd beata Virgo per gratiæ suæ singulare privilegium
consecuta est ut nullum peccatum actuale committeret,
nec mortale, nec veniale, ut sic in ea impletetur quod
de Sponsa caelesti in Canticis dictum est: *Tota pulchra
est, amica mea, & macula non est in te.* Hinc S. Augu-
stinus: *Unde enim scimus quia ei plus gratiæ collatum
fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, qua
concipere ac parere meruit, quom constat nullam ha-
buisset peccatum.**

IV. Beatissima Virgo Gratia suæ fideliter coope-
rata est, statim atque ad rationis & liberi arbitrii ulum
pervenit. Hanc enim sumus imitati, fideliter conservan-
do baptismalem gratiam; In ipso diluculo rationis, in
vita moralis initio, in gratiæ nos ad Deum diligendum
& ejus mandata servanda vocanti fideliter respondimus
& cooperati sumus; Possimus ne absque mendacio cum
Apostolo dicere, *Gratia Dei in me vacua non fuit?* 1. Cor. 15.

N u ij

2. Cor. 1.

Prov. 17.

Sap. 7.

Cant. 4.

lib. de Trin.
14. de Gratia,
Cap. 10.

Hoc quoties Spiritui Sancto testificimus? Quoties gratiam in vacuum recepinus? Quoties inspirationes langdas extinximus? Quoties gratiam amissimas, quam poteramus conservare, quamvis thesaurum illum portantes in vasis fictilibus: cum Deus non faciat nobis occasum nisi ab ipso fecerimus casum, & Neminem deserat, nisi deseratur, ut pie semper jusque vocatur? Gratia quidem plenitudinem non accepimus, quod Mariæ privilegium est; sed, quæ Dei misericordia est, sufficiens & habuimus, & habemus nobis paratam. Demus operam, ut cum ejus adjutorio in gratia crelescamus. Crescite in gratia, & in cognitione Domini nostri & Salvatoris Jesu Christi... Coronat in nobis Deus dona misericordiam suam: sed si in ea gratiam quam primam accepimus perseveranter ambulemus.

5. August.

1. Petr. 1. 17.

5. August.

Tull. 1. 10.

1600.

IN FESTO S. THOMÆ APOSTOLI.

Sicut tenebra ejus, ita & lumen ejus. Psal. cxxxviii. 12.

Genes. 1. 1.

4.

IN Apostolo Thoma mysticè impletum est, quod Genesis initio legimus: Tenebra erant super faciem abyssi, & dixit Deus, Fiat lux: Et facta est lux. Et vidit lucem quod esset bona. Appellavitque Deus lucem diem. Thomas, secundum nominis significationem, abyssus est. Cum Deus per Filii Unigeniti mortem & resurrectionem mundum à se mirabiliter conditum admirabiliter repararet, Tenebra erant super faciem Abyssi. Incredulitatis & dubitationis caligo quædam Thomæ mentem inumbrabat, quæ nec resurgente Christo, & Apostolis quibus se conspiciunt præbuerat, ejus Resurrectionem testimonio suo confirmantibus, depulsa est. Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, & mittam diguum meum in

Jan. 27. 27.

locum clavorum, & mittam manum meam in latus ejus, non credam. Verùm ubi Christus illi etiam se conspicuum præbuit post dies octo, dicens: Infer digitum tuum hoc, & vide manus meas, & asser manuum tuam, & mitte in latus meum, & non esse incredulus, sed fidelis: Mens ejus pleni fidei luce illustrata est. Et dixit Deus, Fiat lux, & facta est lux: Fidei suæ plenitudine & firmitate diem exhibuit Ecclesiæ plenum, letitiam, letum. Appellavitque Deus lucem diem. Fidei suæ plenitudine, firmitate, fervore, humilitate, prioris dubitationis & incredulitatis maculam eluit. Sicut tenebra ejus, ita & lumen ejus. Ex vulneribus sacrificiosorum pedum Christi hausit humilitatem & firmitatem fidei. Ex vulnere lateris Christi & corde illius sacratissimo hausit fervorem fidei. Ex vulneribus manuum Christi hausit operationem fidei. Sic fides nostra, ut fides S. Apostoli Thomæ, humilis & firma; fervens & caritate succentia; operans & bonorum operum effectrix.

Fides humilis, curiositatem excludit. (Lib. 1. Theolog. Doctr. & Moral. Cap. 1. Quest. 2. Art. 2. §. 1.) Dei auctoritate, non humana ratione in rebus salutaribus duci debemus. (Ibid.) Intelligentia, merces fidei. (Ibid.) Poena curiositatis in rebus Religionis. (Ibid.) Fides sine caritate & bonis operibus nihil prodest ad salutem. (Quest. 1. Art. 3.)

I. Deus qui jussit de tenebris lumen splendescere, ex Apostoli Thomæ incredulitate maxime jussus, Ecclesiæque bonum reliquit, fidem scilicet Divinitatis, Incarnationis, ac Resurrectionis suæ plenissimam ac firmissimam. Egred. namque miri modo divina clementia, ut Discipulus ille dubitans, dum in Magistro suo vulnera palparet carnis, in nobis vulnera sanaret infidelitatis. Plus enim nobis Thomæ infidelitatis ad fidem, quam fides credentium Discipulorum profuit, quia dum ille ad fidem palpando reduciatur, nostra mens omni dubita-

et 7. Greg. 16.

et 10. Greg.

et 11. Greg.

et 12.

et 13.

et 14.

29 nione postposita in fide solidatur. Sic quippe Discipula-
 30 lum Dominus post Resurrectionem suam dubitare per-
 31 misit, nec tamen in dubitatione deservit, sicut ante
 32 nativitatem suam habere Mariam sponsum voluit, qui
 33 tamen ad ejus nuptias non pervenit. Nam ita factus est
 34 Discipulus dubitans & palpans testis veræ Resurrectio-
 35 nis, sicut Sponsus Matris fuerat cultus integerimæ vir-
 36 ginatatis. Quam oculata, quam humilis, quam firma
 37 hides vobis? Dominus meus, & Deus meus? Christum
 38 Jesum Deum simul & hominem confessus est. Tene-
 39 batur erant super faciem abyssi. in corde Thomæ, ante-
 40 quam ipsi illud feceret dies quam fecit Dominus. Venit
 41 caput hujus dicit, & dixit: Insuper digium tuum huc, &
 42 vide manus meas, & offer manum tuam, & mitte
 43 in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis.
 44 Quis diceret: Sciebam vulnera tua, servavi tibi cicar-
 45 tricem meam. Sed plane mittens manum suam, com-
 46 plevit fidem. Qua est enim fidei plenitudo? Ut non cre-
 47 datur Christus tantum homo, nec credatur Christus tan-
 48 tummodo Deus, sed homo & Deus. Ipsa est fidei plen-
 49 itudo, quia Verbum caro factum est, & habitavit in
 50 nobis, Thomas oblat se sibi cicatricibus & membris Sal-
 51 vatoris sui, ubi tetigit, exclamavit: Dominus meus,
 52 & Deus meus. Hominem tetigit, Deum cognovit; Te-
 53 tigit carnem, respexit ad Verbum: quia Verbum caro
 54 factum est, & habitavit in nobis. Atque, Nestorique
 55 hæreses S. Thomæ confessio recessit ac destruit; Arii,
 56 qui Filium Dei verè Deum, Patrisque æternò consub-
 57 stantialem esse negabat; Nestorii, qui unam Dei ho-
 58 minisque personam esse insinabatur. Dominus meus, &
 59 Deus meus! Veritatem Evangelicæ Sacramenti Thomæ
 60 intellegit. Dominum suum & Deum suum esse confessus
 61 est. Non hic honoris est nomen, sed naturæ confessio est: re-
 62 bus enim ipse atque virtutibus Deum credidit. Re-
 63 surrexisse enim per se ex mortuis in vitam, nisi Dei na-
 64 tura non potuisset.

Jan. 22. 17.

S. August.
Serm. 11.
in Joh. 1.
Edu. Paris.

Jan. 1. 14.

S. Hieronim.
Lib. 1. de
Vitis.

Thomæ fides antea infirma & titubans, in Christi
 vulneribus fundata & confirmata est. Statuit supra pe-
 tram pedes meos, & direxit gressus meos. Et univ-
 sit in os meum canticum novum, carmen Deo nostro...
 Petra autem erat Christus. De qua dicitur in Cantico
 Canticorum: Columba mea in foraminibus petra. For-
 amina petra, vulnera Christi. Bona foramina, qua
 fidem adstruunt Resurrectionis, & Christi Divinita-
 tem, Dominus meus, & Deus meus! Vnde hoc repor-
 tatum oraculum, nisi ex foraminibus petra?

Psal. 117.

1. Cor. 10. 4.
Cant. 2. 14.
S. Bernard.
Serm. 11.
in Cantica.

II. Fervens S. Thomæ fides, ex vulnere lateris Chri-
 sti fervoris sui & amoris quo successa erat, incremen-
 tum accepit. Ante Christi Passionem & Resurrectio-
 nem jam mirum in modum ardens erat cor ejus amore
 Christi. Ad ipsum ubique sequendum & commone-
 dum se paratissimum exhibebat. Christo ad Lazarum
 suscitandum Bethaniam cuncte, qua Hierosolymis vici-
 na erat, ubi se brevi mortem passurum Discipulis præ-
 nunciaverat, dicit Thomas condiscipulis: Eamus &
 non, ut moriamur quo eo. Magnanimitatis Thomæ
 non minus quam dubitationis testimonia hæc verba
 sunt: Nisi videro in manibus ejus &c. Pusilla fides
 (ait S. Bernardus.) sed de magnitudinem animi miro
 modo descendens.

Jan. 11. 16.

III. Fides S. Thomæ otiosa & segnis non fuit, sed
 activa & per caritatem operans. Pergrinationes diffi-
 cillimas suscipiens, labores immensos tolerans pro
 Christi gloria in prædicatione Evangelii Parthis, Me-
 dis, Bactris, Persis, Indis, ad finem usque vitæ, quam
 martyrio consummavit Calamine sagittis confossus, ut
 morte sua velut signo Christianæ Religionis, quam præ-
 dixerat, veritatem confirmaret. Possit me quasi se-
 quam ad sagittam, Christum esse Veritatem, cui cre-
 dendum; Viam, per quam tendendum; Vitam ad
 quam perveniendum; prædicatione sua tot Genes do-
 cuit, sanguine confirmavit, Id à Christo Jesu didico-

Theos. 1. 11.

568 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
tat sanctus ille Apostolus. Cum enim Christus Disci-
pulis suis dixisset: *Vado parare vobis locum: Et si abie-
ro, & preparavero vobis locum, iterum venio, & acci-
pian vos ad me ipsum, ut ubi sum ego, & vos sitis.*
Et que ego vado scitis, & viam scitis. Dicit ei Tho-
mas: *Domine, usquequo vadis, & quo modo pos-
sumus viam scire?* Dicit ei Jesus: *Ego sum via, &
veritas & vita. Nemo venit ad Patrem nisi per me.*
Quasi diceret: Quia vis ire? Ego sum via. Quia vis ire?
Ego sum veritas. Ubi vis permanere? Ego sum vita.
Via, Christus est humilis, Veritas & vita, Christus
excelsus & Deus. Si ambules in humili, pervenies ad
excelsum. Si infirmus humilem non asperneris, in ex-
celsis fortissimus permanebis. Quia non habebamus
quā iremus ad veritatem, Filius Dei qui semper in Pa-
tre veritas & vita est, assumendo hominem factus est
via. Ambula per hominem, & pervenies ad Deum:
Per ipsum vadis, ad ipsum vadis. Noli quærere quā
ad illum venias, præter ipsum. Si enim via esse ipse
noluisset, semper erraretis. Factus ergo via est quā
venias. Non tibi dico, Quære viam. Ipsa via ad te
venit: Surge & ambula. Qui bene vivunt, & in Chri-
stum non credunt, bene currunt, sed in via non cur-
runt. Quanto plus currunt, plus errant, quā à via re-
cedunt. Si autem ad Christi fidem convertantur, per-
veniunt ad vitam, tenent viam, bene ambulant, &
non errant. Hanc viam cognovit & prædicavit S. Tho-
mas Apostolus; hanc teneamus, ut ad Christum ip-
sum, quatenus apud Patrem Veritas & Vita est, perve-
niamus.

S. Hieron.
Serm. 146.
de vita & de
Domini
veritate. Item
ep. 107.
de vita &
de Hieron.
Domini.

IN FESTO S. STEPHANI PROTOM. 569

IN FESTO S. STEPHANI PROTO-
MARTYRIS.

*Stephanus plenus gratiâ, fortitudine, & Spi-
ritu Sancto. Act. vij.*

Plenitudo gratiæ Stephanum primi Diaconi Mini-
sterio dignum efficit. Plenitudo fortitudinis Ste-
phanum Protomartyris coronâ decoravit. Plenitudo
Spiritus Sancti Stephanum primum ac nobilissimum
post Christum Jesum caritatis exemplar mundo exhibuit.

I. De S. Stephani electione ad primi Diaconi minist-
terium, vide *Act. Cap. 6.* Diaconi electi ad Altaris
ministerium, ad divini etiam verbi, ubi opus esset præ-
dicationem; ad Viduarum & pauperum curam. His
functionibus obiectis fides plena, sapientia eximia,
castitas Angelica, fidelitas summa necessarie erant. Fi-
des Mysteriorum & Sacramentorum, quorum electi
sunt Ministri per orationem & manuum impositionem
Apostolorum: Sapientia, ad Scripturarum Sacramum
intelligentiam & explicationem: Castitas ad curam &
consolationem viduarum; fidelitas ad bonorum Eccle-
siasticorum seu elemosinarum dispensationem. *Quæ-
ritur enim inter dispensatores ut fidelis quis inveniantur.*
His dotibus præ omnibus Christi Discipulis eminebat
Stephanus. *Et elegerunt Stephanum virum plenum fide
& Spiritu Sancto.* Fide faciebat prodigia & signa
magna in populo, ut Christiana Religioni concilia-
ret auctoritatem. Sapientiâ plenus erat ad Scripturam
Sacram exponendam, & convincendos Judæos. *Sur-
reverunt autem quidam de Synagoga qua appellatur
Libertinorum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum,
& eorum qui erant à Cilicia & Asia: disputantes enim
Stephano: & non poterant resistere sapientiæ & Spi-*

Act. 1. 9. 10.

ta qui loquebatur. In Stephano scilicet impletum est illud Christi Domini promissum: *Ego dabo vobis os & sapientiam, cui non poterunt resistere & contradicere omnes adversarii vestri.* Eminabat calliditate, quæ ipsam Angelis corquabat. Virgines enim in terra non nubent, de familia Angelica deputantur. Ideo Intentionem omnes qui seiebant in Concilio, viderunt faciem eius tanquam faciem Angeli.

II. Plenitudo fortitudinis Stephanum Protomartyris coronâ decoravit. Fortitudo maxime elucet elucet morientem, in testimonium fidei Christianæ. Stephani fortitudo admirabilis, qui mortem pro defensione Veritatis & Religionis Christianæ ante Apostolos iplos passus est, eamque primus omnium sanguine suo confirmavit. Christus ad hoc venit in mundum ut testimonium perhiberet veritati, illamque non solum prædicatione & miraculis, sed passione ac morte sua confirmaret. Stephanus Dominum Jesum imitatus, testis exitit Evangelicæ Veritatis, non docendo solum, disputando, ac defendenda ascendent Religionem contra Iudæos in Synagogis, in Concilio, coram Principe Sacerdotum, Scribis & Sanatoribus Judæorum, sed pro ipsa primus omnium post Christum moriendo. *Sanguis Martyrum, semen Christianorum.* Stephani sanguis semen Martyrum, quibus exemplum patiendi pro Christo, & pro veritate ac iustitia usque ad mortem certandi præbuit. *Quando Stephanus, pro Christo primus sanguinem sudavit, quasi corona processit de celo, ut eam sumerent sequentes in præmio, qui præcedentis virtutem imitarentur in prælio. Impleverunt postmodum terram crebra martyria. Falsi testes adversus Christum inforterunt, falsi testes adversus Stephanum pariter suscitati sunt. Dixerunt illi: Nos audivimus eum dicentem: Ego dissolvam Templum hoc manus factum, & per triduum aliud non manus factum ædificabo.* De Stephano dixerunt: *Andrô-*

vimus eum dicentem: Quoniam Jesus Nazarenus hic destruet locum istum, & mutabit traditiones, quas tradidit nobis Moyses. Christus ductus est extra civitatem ut crucifigetur: Stephanus extra civitatem ejetus est ut lapidaretur. Christus proposito sibi gaudio sustulit crucem confusione contempta: Stephanus lapidum undique ingruentium grandinem, quasi blasphemix reus, pro Christo forti & alteri animo sustulit. Unde verò tanta illi fortitudo, nisi à Christo quem in celo ad dexteram Dei stantem intuebatur? *Intendens in celum vidit gloriam Dei, & Jesum stantem à dextris Dei.* Et ait: *Ecce video celos apertos, & Filium hominis stantem à dextris Dei.* Animus addebant Stephano futura præmia. Si enim sub timore lapidum constitutus futura præmia non cogitasset, quomodo illam grandinem pertrulisset? Sed illius præceptum gestabat in animo, *cujus præsentiam cernebat in celo; & ad eum flagrantissimo amore suspensus, carnem quantocumque relinquere, & ad ipsum cupiebat advolare; nec mortem iam timebat, quia Christum, quem pro se occisum seiebat, viventem videbat; ac testinabat etiam mori pro illo, ut viveret cum illo. Jesum stantem videbat; ideo stabat, & non cadebat, quia stans sursum, & deorsum certantem desuper spectans, invictas Militi suo vires, ne caderet, surgebat. Vidit celos apertos, vidit, & ut bonus Miles Christi violenter invasit, sciens dixisse Dominum: *Regnum celorum vims patitur, & violenti rapiunt illud.* In certamine autem Dominum invocabat Martyr sanctissimus, dicens: *Domine Jesu, accipe spiritum meum.* Ita stans orabat, *Exigebat enim debitum quod Martyribus promissum erat, debitum de quo dicit Apostolus: Ego enim jam delibor, & tempus resolutionis meæ instat. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi; de reliquo reposita est mihi corona iustitiæ, quæa reddet mihi Dominus in illa die iustus iudex.* Protomartyri*

Zuc. 16. 17.

Tertul.
Act. 6.

Tertul.

S. Aug.
Serm. 114.
de civitate,
de
Dionisi.

Mart. 14. 17.

Ab. 6. 14.

Ab. 7. 17.

cc. 2. *Augusti
cc. 114.
de civitate,
de
Dionisi.*

Mat. 11. 12.

1. Tim. 4. 8.

Iho. 11. 18.

Stephano congruè accommodari potest illud Prophete oraculum: *Iste in excelſis habitabit, corde ſcilicet fixus in caelis: quos videt apertos: Monumenta ſaxorum ſublimiſſima ejus; lapides ſcilicet quibus obitur, gradus ſunt quibus ad caelum aſcendit. Panis ei datus eſt, panis veritatis, ſapientia, panis vitæ & intellectus: Aqua ejus fidelis ſum; & digne gratia, celeſtium conſolationum fontes ipſi non deſicunt in agone. Regem in dolore ſuo videbant oculi ejus. Jeſum fortitudinem Martyrum, ſub certamine agoneherem, ſtantem à dextris Dei. Quia verò Jeſum in gloria ſua intuenti, tertena omnia bona viſe ſeunt, ideo oculi ejus cernunt terram à longe. Quomodo enim de longe non cernet terram morientium, qui propius intuetur terram viventium? Deum timens ſimul & amans, lapides & mortem non timet; qui enim timet Dominum, nihil trepidabit. Cor tuum meditabitur timorem. Judaice Genitri Legiſſet & Sapientes Stephani ſermone convicti & confuſi manent. Ubi eſt literatus? Ubi Legis verba ponderans? Ubi doctor parvularum? Superbi Doctores, celeſti ſapientia vacui, linguam eruditam & diſertam Stephani intelligere non poſſunt, quia nolunt. Populum impudentem non videbis, populum alti ſermonis, ma ut non poſſit intelligere diſcretitudinem lingua ejus, in quo nulla eſt ſapientia. A lapides ſurdæ obdurant aures ſunt, ut non exaudiant vocem incantantis ſapienter. Exclamantes autem voce magna, conſtruxerunt aures ſuas, & impetum fecerunt unanimiter in eum.*

III. Plenitudo Spiritus Sancti Stephanum primum ac nobiliſſimum, poſt Chriſtum Jeſum, caritatis exemplum mundo exhibuit. Pro inimicis oravit mortem ſibi inferentibus: *Poſitis autem genibus clamavit voce magna, dicens: Domine, ne ſtatuas illis hoc peccatum. Pro ſe orans ſtabat, pro eis genua flexit. Diſeruit juſtam à peccatoribus: Pro juſto ſtans petebat, quia mercedem exigebat; Pro peccatoribus genua flexit, quia ſciebat*

Pſal. 117. 1.

Act. 7. 56.

Act. 7. 59.

S. Auguſt. de Civitate Dei. lib. 21. de diverſis.

quiam difficile pro tam ſceleratis poſſet exaudiri. Quamvis juſtus, quamvis ſub ipſa corona conſtitutus, non præſumſit, ſed genua flexit; non aſcendens quid ipſe dignus eſſet petendo accipere, ſed quid ipſi digni eſſent, à quibus volebat horrenda ſupplicia removere. *Domine, ne ſtatuas illis hoc peccatum.* Chriſtus ſedebat in Cathedra Crucis, & docebat Stephanum regulam pietatis. Imitatur ille ſublimem humilis, Creatorem creatura, Mediatorem victima, Deum & hominem homo: Deum Chriſtum, ſed in Cruce hominem, dicens: *Pater, ignoſce illis, quia nesciunt quid faciunt.* Nemo dicat: Ille oravit pro inimicis ſuis, quia Chriſtus, quia Deus, quia Unicus: Quis ſum ego qui hoc faciam? Si multum eſt ad te Dominus tuus, nescis quia Stephanus eſt conſervus tuus? Ecce Stephanus fecit: de ſe de ſuo fecit: Si autem de dono Dei fecit, numquid intravit & contra te clauiſt: Numquid pontem tranſiſti, & præcidit? Multum eſt ad te; Pete & tu. Fons manat, non ſiccavit. . . . Si multum ad te putat imitari Dominum tuum, attende Stephanum conſervum tuum. Dominus Chriſtus unicus Dei Filius; numquid hoc Stephanus? Dominus Chriſtus de incorrupta Virgine natus; numquid hoc Stephanus? Dominus Chriſtus venit non in carne peccati, ſed in ſimilitudine carnis peccati; numquid hoc Stephanus? Sic natus eſt ut tu; inde natus eſt, unde & tu; ab eo renatus eſt, à quo & tu; tanti valet, quanti valet. Unum instrumentum nobis factum eſt, Evangelium instrumentum eſt, ubi omnes empti ſumus; Ubi tu, ibi ille. Quia ſervi ſumus, instrumentum eſt: Quia filii ſumus, testamentum eſt. Ipſum attende, conſervum attende. Multum eſt ad te, quia inſirmos oculos habet, intueri Solem: lucernam vide. Stephani oratio quam potens, quam efficaciæ? Saulum Eccleſiæ peperit, qui lapidantibus conſentens, eorum veſtigia ſervabat, Si Stephanus non oratiſſet, Eccleſiæ Paulum non haberet. *Præceptum eſt nobis ad redm.*

Act. 8. Annot. Serm. 117. de diverſis.

Act. 7. 56.

Act. 7. 59.

Act. 7. 59.

Apost. 21.

dantiam benignitatis etiam pro inimicis Deum orare (inquit Tertullianus.) Si lapides in aquam injicias, quasi intumescit & redundat aqua. Quo majori impetu inimici Stephani & veritatis in ipsum lapides jacunt, caritas ejus magis effervesceat, benignitas ejus ita redundat, ut Deum pro ipsis oret. Ad redundantiam benignitatis. Christus amare & acerbè arguit Judæos, sed amando. *Va vobis Scribae & Pharisei hypocritæ.* Cum ista dicebat, quis non putaret quòd illos oderat? Venit ad eum, & ait: *Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.* Ita Stephanus Judæos prius arguit & objurat dicens: *Dura corde, & incircumcisi cordibus & auribus, vos semper Spiritui Sancto resistitis, sicut patres vestri, ita & vos. Servite videtur. Lingua ferax, cor lenè. Clamabat, & amabat. Serviebat, & salvos fieri volebat.* Positis autem genibus clamavit voce magna dicens: *Domine, ne statuas illis hoc peccatum.*

Math. 23. 10.

Ierem. 17. 14.

S. Aug. 8.
Serm. 111.

Quid Martyres honoramus, nobis prodest, non illis. Solemnitates Martyrum, exhortationes sunt Martyriorum. *Honorare, & non imitari, nihil est aliud quam mendaciter adulari.* Imitetur S. Stephani fidelitatem uniusquisque in vocationis suæ statusque sui officii fideliter adimplendis, cavens ne desit gratiæ Dei. S. Stephani fortitudinem imitemur in adversis patienter ferendis, ut nec delicta sæculi, nec damna, nec persecutiones ipsam à caritate Christi separarent. *Novitiam enim usque ad sanguinem resististi, adversus peccatum repugnantes.* S. Stephani caritatem imitemur, inimicos diligendo, & pro illis orando. Id si difficile videatur, in cælum convertamus oculos; intueamur Jesum stantem ad dexteram Dei, nobis mercedem æternam, quæ Deus ipse est, parantem.

S. Aug. 8.
Serm. 111.

Ierem. 17. 14.

UNIVERSITATIS
ROMANÆ
GENERALI DE

IN FESTO S. JOANNIS APOSTOLI ET
EVANGELISTÆ.

Erat recubens unus ex Discipulis ejus in sinu
Jesu, quem diligebat Jesus. Joan. xiii. 23.

Magna S. Joannis dignitas & excellentia, quòd dilectus Jesu Discipulus appellari & esse meruerit. Omnes ejus prærogative hoc uno nomine exprimuntur. Apostolum fuisse, Evangelistam, Prophetam, Virginem, & Martyrem, magnum est: sed hos omnes honorem titulos complectitur dilecti Jesu Discipuli nomen. *Quem diligebat Jesus.* Hoc se nomine ubique designat Joannes, proprio suo tacito nomine, quia solum diligere Jesus, ut hoc signo discerneretur à cæteris, quos unquam diligebat: *Quid ergo nisi amplius se dilectum, cum hoc diceret, volebat intelligi? Quod absit ut mendaciter diceret. Quod autem magis dare potuit Jesus majoris erga eum suæ dilectionis indicium, quam ut homo cum cæteris discipulis suis socius tantæ salutis, solus tamen discubuerit super petrus ipsius Salvatoris? Quæstio movetur, Utrum Joannes qui plus à Christo dilectus fuit, magis etiam Christum dilexerit, ac proinde melior fuerit Petro? Petrum enim magis dilexisse significare videntur hæc Domini verba: *Diligis me plus his?* Aliunde, Joannem fuisse magis dilectum, certum est. Qui verò dixerit Christum magis dilexisse illum à quo minus diligebatur, injuriam Christo facere videtur. *Quantum ipse sapio (inquit S. Augustinus) meliorem qui plus diligit Christum, salubrem verò quem plus diligit Christus, facile responderem: si justitiam Liberatoris nostri minus cum diligenti à quo plus diligitur, & eum plus à quo**

S. Hieron.
lib. 4. cont.
Jovinian.S. Aug. 8.
Tract. 14.
in Joan.

R

minus diligitur, quemadmodum defunderem, perinde
 In ambigua quaestione Sanctus ipse Augustinus
 ad Mytherium conjugit, dicens: *Vitam aliam que
 significatur per Petrum, plus diligere Deum quam vi-
 tam contemplativam, que significatur per Joannem,
 quia magis sensit presentis vite angustias, ab eisque
 liberari, & ad Deum ire vehementius desiderat.* Vi-
 tam vero contemplativam Deus plus diligit, quia
 magis eam conservat. Non enim cum vita corporis finitur,
 sicut vita activa. Quidam vero dicunt quod Petrus plus
 dilexit Christum in membris; & sic etiam à Christo
 plus fuit dilectus. Unde ei commendavit Ecclesiam. Jo-
 annes vero plus dilexit Christum in se ipso; & sic etiam
 plus ab eo fuit dilectus. Unde ei commendavit Matrem.
 Alii vero dicunt, incertum esse quis illorum plus Chri-
 stum dilexerit amore caritatis; & similiter quem Deus
 plus dilexerit in ordine ad majorem gloriam vite æter-
 næ. Sed Petrus dicitur plus dilexisse, si fervor amoris
 spectetur: Joannes vero plus dilectus, si ratio habea-
 tur familiaritatis, cujus majora quædam indicia illi
 Christus exhibuit ob juventutem & castitatem. Alii ve-
 rò dicunt, quod Christus plus dilexit Petrum quan-
 tum ad excellentius donum caritatis: Joannem vero
 plus quantum ad donum intellectus. Unde simpliciter
 Petrus fuit melior & magis dilectus, sed Joannes se-
 cundum quid. Præsumptuosum tamen videtur hec di-
 judicare, ut dicitur Proverb. xvi. *Spiritum pondera-
 tor est Dominus, & non alius.* Hac igitur quaestione,
 que plus habet curiositatis, quam utilitatis, sepo-
 sita, duo in hoc Sermone expendemus. 1. Quid major
 Christi dilectio S. Joanni præsterit? 2. Quid Joannes
 Christi dilectioni responderit?

I. Discrimen statuit Doctor Angelicus inter volunta-
 tem Dei & nostram, quod voluntas nostra non est cau-
 sa bonitatis rerum, sed ab ea movetur sicut ab objecto:
 Unde amor noster quo bonum alicui volumus, non est
 causa

S. Thomas I.
 2. 2. q. 10. a. 2. m.
 ad 1.

UNIVERSIDAD AD ALI

UNIV

S. Thomas I.
 2. 2. q. 10. a. 2. m.
 ad 1.

causa bonitatis ipsius; imò bonitas ejus vera vel ziti-
 mata provocat amorem quo ei volumus & bonum con-
 servari quod habet, & addi quod non habet, & ad hoc
 operatur: Sed amor Dei est infundens & creans boni-
 tatem in rebus. Singularia igitur, magna & excellen-
 tia dona Joanni Apostolo præstitisse Jesum, qui ipsum
 præ cæteris Discipulis diligebat, minime dubium est.
 Erat recumbens unus ex Discipulis ejus in sinu Jesu,
 quem diligebat Jesus. Christus Jesus Joannem præ cæ-
 teris Discipulis concium fecit arcanorum suorum; par-
 ticipem honorum suorum; consortem dolorum suo-
 rum. In sinu Jesu recumbens, concius effectus est ar-
 canorum ejus; à Christo Virgini Mariæ in filium datus,
 particeps factus est honorum ejus: Juxta Crucem Jesu
 morienti adstans, confors fuit dolorum ejus.

I. Sinus quid aliud est quam secretum? Filius Dei
 in sinu Patris æterna ejus cognoscit, doctrinam ab eo
 acceptam hominibus revelat. *Deum nemo vidit nisi
 qui in sinu Patris ipse est in sinu Patris ipse*
 enarratis. Joannes in sinu Jesu recumbens doctrinam
 suam, altissimaque Mytheria, ex illo divino fonte hausit.
*De illo peccatore in secreto bibebat; sed quod in secretis
 bibit, in manifesta eructavit, ut peccatoris ad omnes
 Gentes non solum Incarnatio Filii Dei, & Passio, &
 Resurrectio, sed etiam quod erat ante Incarnationem,
 Unicus Patris, Verbum Patris, coæternus generanti,
 æqualis ei à quo missus est, sed in ipsa missione minor
 factus, quo major esset Pater.* Enarravit in Evangelio
 suo quod nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor
 hominis ascendit... Si in cor hominis non ascendit, quo-
 modo ascendit in cor Joannis? An non erat homo Joan-
 nes? An forte nec in cor Joannis ascendit, sed cor Jo-
 annis in illam ascendit? Quod enim ascendit in cor ho-
 minis, de imo est ad hominem: Quo autem ascendit
 cor hominis, sursum est ab homine. Etiam sic, Fra-
 tres, dici potest, quia si ascendunt in cor Joannis, si

Joan. 1. 18.

S. Anselm.
 Tract. 11.
 ad 10.

2. Cor. 1. 2.

aliquo modo potest dici, *In tantum ascendit in cor Joannes, in quantum ipse Joannes non erat homo. Quid est, non erit homo? In quantum ceperat esse Angelus.*

Erat Joannes de illis montibus de quibus dictum est:

2. Pd. 11. 1. Suscipiant montes pacem populo, & colles justitiam.

Montes, excelsa animæ sunt: Colles, parvula animæ sunt. Sed ideo montes excipiunt pacem, ut colles possint excipere justitiam. Quæ est justitia quam colles excipiunt? Fides, quia *Justus ex fide vivit.* Non autem exciperent minores animæ fidem, nisi majores animæ quæ montes dicte sunt, ab ipsa Sapientia illustrarentur, ut possint populis transire quod possint parvuli capere, & vivere ex fide colles, quia montes pacem suscipiunt. De his ergo montibus & Joannes erat, qui dixit: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Susceperat pacem Mons iste, contemplantur Divinitatem Verbi. Qualis iste Mons erat, quàm excelsus? Transcenderat omnia cacumina terrarum, omnes campos aeris, omnes altitudines siderum, omnes Choros & legiones Angelorum.

Nisi enim transcenderet illa omnia quæ creata sunt, non perveniret ad eum per quem facta sunt omnia.

Hinc Aquila comparatur, quia cum alii tres Evangeliste in his maximè occupati sint, quæ Christus in carne operatus est, & quæ præcepta mortalis vitæ exercenda carnem portantibus tradidit; Joannes super

nubila infirmitatis humanæ velut Aquila volat, & lucem incommutabilis veritatis acutissimis atque firmisissimis oculis cordis intuetur. Job. 39. 27. Numquid ad præceptum tuum elevabitur Aquila, & in arduis ponet nidum suum? Ezechiel. 17. 3. Aquila grandis magnatum alatum venit ad Libanum, & tulit medullam Cedri. De Joanne Evangelista hic locus mysticè explicari potest. Medullam Cedri intellige divinitatem Verbi.

S. Joannem divinatorum arcanorum conscium factum

S. August. lib. 4. de Confess. Evang. c. 8.

cum supra pectus Jesu recumbere, probat & ejus Apocalypsis, de qua S. Hieronymus; *Apocalypsis Joannis (inquit) non habet sacramenta, quæ verba.*

S. Hieron. Ep. ad Damas. c. 10.

2. S. Joannes participes factus est bonorum Jesu, cum illi Virginem matrem Virgini commendavit. *Cum vi-*

Joan. 19. 26.

disset Jesus Matrem, & Discipulum stantem quem diligebat, dicit Mariæ suæ; Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit Discipulo; Ecce Mater tua. Testatur de

S. Ambros. Ep. 41.

Cruce Christus (inquit Sanctus Ambrosius) & in eam Matrem atque Discipulum pietatis officia dividebat. *Conlebat Dominus non solum publicam, sed etiam domesticam Testamentum, & hoc ejus Testamentum signabat Joannes, dignus tanto Testatore testis...*

Et ex illa hora accepit eam Discipulus in sua. Quæ

ex S. Ambros. in Ezech. de Testamentis c. 10. 26.

sua habebat Joannes, qui mundana & secularia non habebat, qui & de mundo non erat? Quæ habebat sua, nisi ea quæ à Christo acceperat? Bonus vetus sapientiarum Possessor, bonus receptor gratiæ. Audite quæ Apostoli à Christo acceperunt: *Accipite, inquit, Spiritum Sanctum, &c. Ne quis enim Mater Domini*

ex S. Ambros. in Ezech. de Testamentis c. 10. 26.

Jesu nisi ad possessorem gratiæ demereret, ubi Christus habebat habitaculum. Et ex illa hora accepit eam Discipulus in sua. Cum quo Virgo habitare debebat, quam cum eo quem Filii heredem, integritatis sciret esse custodem? Non mirum ergo Joannem præ cæteris locutum Myseria divina, cui præsto erat Aula celestium Sacramentorum. Minime dubium est qui operatorio Christi verbo, per quem omnia facta sunt, Maria Virgo Joannis revera mater; Joannes Mariæ Virginis filius revera existerit. Nam si nullus est Maria filius, iudicio eorum, qui de ipsa savi sentierunt, præterquam Jesu's; dicitque Jesus Mariæ; Mulier, ecce filius tuus, & non, Ecce etiam hic est filius tuus; perinde est ac si dixisset, Ecce hic est Jesus quem genuisti.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

3. Joannes juxta Crucem Jesu morientis adhaerens, participes fuit dolorum ejus. Jam tunc bibis calicem

Origene. Prae. in Cantab. Ex Joan. 13. 36.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Idem lib. de Spiritu c. 10.

Dominica passionis, Christo Jesu compatiendo, quem ad mortem usque secutus est, cuius Cruci cor ejus confixum erat, nec inde, etiam postquam Jesus mortuus est, poterat avelli. Unde cum latus Christi mucrone dolo lanceæ contusum est, transixa sunt corda Mariæ & Joannis. *Unus militum lancea latus ejus aperuit: & continuo exiit sanguis & aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit: & verum est testimonium ejus. Verè amicum Jesu Joannes Apostolus, qui Dominum & Magistrum à quo diligebatur, in passione & morte non deseruit, nec le palam ejus Discipulum & amicum erubuit profiteri, cum in Cruce in medio latronum moreretur. Omni tempore diligit qui amicus est: & frater in angustis comprobatur.*

II. Joannes dilectioni qua ipsum honoravit Christus amore adentissimo & constantissimo respondit, omnia studia sua, laboreque conlectans ut ad ejus amorem omnes attraheret. Ideo Judæis, Parthis, Ananias Evangelium predicavit. Ideo verbera, opprobria, carceres, exilium, olei ferventis supplicium passus est. Ideo Evangelium & Epistolas scripsit caritatem spirantes. De quibus S. Gregorius Magnus: *Succendi cor nostrum igne caritatis querimus? Joannis verba persequimur, cuius omnia quod loquitur, caritatis igne vaporatur? Quid ad divinum caritatis ignem accendendum potentius his S. Joannis sententias? Qui non diligit, non novit Deum: quoniam Deus charitas est. In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum. In hoc est charitas: non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos, & misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Charissimi, si sic Deum dilexit nos, & nos debemus alterutrum diligere. Si diligamus invicem, Deus in nobis manet, & charitas ejus in nobis perfecta est. Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. Nos ergo di-*

*ligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos. Si quis dixerit, Quoniam diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt, Deum quem non videt quomodo potest diligere? Et hoc mandatum habemus à Deo, ut qui diligit Deum, diligit & fratrem suum. Quod scriptis tradiderat, viva voce identidem repetebat mandatum novum, mandatum caritatis. Cum enim senex admodum inter brachia Discipulorum ad Ecclesiam deterreret, nihil aliud per singulas Collectas seu Conventus Fidei-
lium profertre solebat quam hæc verba: *Filii, diligite alterutrum. . . Preceptum Domini est, & si solum fiat, sufficit.**

Ferventissimam ac suavissimam sancti Joannis caritatem probat historia quam ex sancto Clemente Alexandrino refert Eusebius. Cum post obitum Domitiani ex Insula Pathmo Ephesum redisset Joannes, ad finitimas quoque Provincias rogatus se contulit, partim ut Episcopos constitueret, partim ut Ecclesias integras disponeret ac formaret, partim etiam ut homines sibi à divino Spiritu indicatos in Clerum seponeret. Cum ergo ad quendam urbem venisset hæud longe distantem ab Epheso, cujus etiam nomen à nonnullis refertur, fratreque suis sermonibus consolatus fuisset, ad extremam viam pervene quodam statura corporis egregio, vultu non inermis, & ferventi indole præditro, conversus ad eum quem ordinaret Episcopum: Hæc, inquit, coram universa Ecclesia, & sub testimonio Christi studiosè tibi commendo. Cum verò Episcopus eum juvenem suscepisset, & curæ sibi in postea fore polliceretur, iterum à Joanne eadem quæ prius mandare & contestari non desistit. Post hæc, Joannes quidem Ephesum regressus est. Presbyter verò adolescentem sibi traditum in domum suam suscipiens educavit, fovit, atque continuit. Tandemque Sacramentum Baptismi eidem tradidit. Deinceps Sacerdos de præstina cura atque custodia pau-

latum remisit, quippe eum perfectissimo custode appositum, Christi videlicet signaculo, juvenem commouisset. Illam ergo præmatura potinum libertate, æquales quidam sibi adiungunt, desides ac dissoluti, & flagitii omnibus assuefacti. Ac primum quidem magnificis conviviit adolescentem illicium; noctu deinde ad spoliandos obvios egressi, secum illum abducunt: Inde ad majorem scelèrum societatem cohortantur. Ac ille sententiæ assuecebat pravitati, & tamquam generosus & effrenis equus a recto tramite abiectus ac frænum commordens, quamvis majore animi indole præditus erat, tantò accrius in præceps ferebatur. Postmodò abiecta spe salutis quam in Deo posuerat, nihil jam mediocriter animo designabat, sed grandi aliquo scelere perpetrato, quandoquidem jam de salute sua penitus desperaverat, patrem cum cæcens poenam subire designabatur. Assumptis igitur illis ipsis sodalibus, & militum latronum collegio, ipse prompto animo dux eorum effectus, violentia, caedibus atque atrocitate cunctos superabat. Aliquanto post tempore, cum negotii cuiuspiam necessitas incidisset, iterum in eam urbem accius est Joannes. Qui eum venisset, & cunctis, quorum gratia advenerat, ordinasset: Agendum, inquit, Episcopo, redde nobis depositum, quod ego & Christus tibi commendavimus sub testimonio Ecclesiæ cui præsidet. Ad hæc Episcopus primò quidem mirari, eum existimaret pecuniam, quam non accepisset, à se per calumniam reperi. Et sicut adhibere fidem non poterat reposcenti ea que minime haberet, ita nec Joanni dissidere audebat. Sed ubi Joannes: Juvenem, inquit, & animam fratris deposito: Tum Senex demisso vultu suspensam atque illicrymans: Is, ait, mortuus est. Quomodo, inquit, Joannes, & quomam mortis generis Deo mortuus est, ait ille. Malus quippe evasit & perditus, & ad extremum latro. Itaque nunc pro Ecclesiæ monem occupavit eum suis simillimis commilitombus. His auditis, Apostolus scilicet veste, & cum ingenti ge-

mitu caput feriens: Bonum, inquit, animæ fratris custodem relinqui. Sed jam equus mihi præsto sit, & aliquis ductor itineris. Inde ab Ecclesiâ, ita ut erat, profectus, consentio equo prosperavit. Cumque ad locum venisset, ab his qui excubias agebant latronibus capitur: Non ille fugam parans, nec veniam deprecans, sed vociferans, Ad hoc ipsum veni, deducite me ad Ducem vestrum. Is verò ut erat armatus, interim expectabat. Sed ubi accedentem propius agnovit Joannem, præ pudore in fugam se convertit. At Joannes composito curulo hominem persequi intulit, oblitus ætatis suæ, identidem clamans: Quid me patrem tuum fugis, fili, inermem & senem? Miserere mei fili: Noli timere: Adhuc superest tibi spes salutis. Ego pro te satisfaciâ Christo. Tuâ causâ mortem libenter excipiam, quemadmodum Dominus pro nobis mori sustinuit. Animam meam pro tua vicariam dabo. Sta modò & mihi crede: A Christo missus sum. His ille auditis, primùm quidem vultu in terram demisso subsistit: Deinde armis abiectis, tremens in lacrymas effusus est. Et accedentem senem complexus, gemitu ac lacrymis, quantum maxime poterat, veniam rogabat, & lacrymis quasi altero Baptismo expiâbatur, solam dextram occultans. Tum Apollolus sperans se dejerans se veniam ipsi à Servatore impetravisse, oransque ac in genia provolutus, & dextram ipsam juvenis, utpote poenitentis expurgatam deosculans, ipsum in Ecclesiâ reducit. Exinde partim crebris orationibus Deum deprecans, partim confirmatis unâ cum juvene sejunis simul decertans, omnibus denique verborum illecebris animam ejus demulcens, non prius abiectis quam illum Ecclesiæ restitisset, magnumque sincere poenitentis exemplum, & iteratæ regenerationis ingenis documentum, & conspicuæ resurrectionis trophæum omnibus ostendisset.

Christum Jesum sequamur, ipsi nos devoteamus, illum diligamus, & ab ipso diligemur ut S. Joannes.

1. Joan. 14. 21.

Qui habet mandata mea, inquit, & servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo ei misericordiam. Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos. . . .

1. Joan. 3. 15. & 109.

Mante in dilectione mea. Si praecepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei praecepta servavi, & maneo in ejus dilectione. . . . Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. . . . Vos amici mei estis, si feceritis quae ego praecepit vobis: Vos dico amicos: quia omnia quaequamque audivi à Patre meo, nota feci vobis. Christum Jesum amemus ut ipse nos amat, sincerè, efficaciter, constanter. Si Deum sincerè diligamus, non diligemus mundum, quia si quis diligit mundum, non est caritas Patris in eo. Si Deum efficaciter diligamus, mandata ejus servabimus: Haec est enim caritas Dei, ut mandata ejus custodiamus; & mandata ejus gratia non sunt. . . . Qui dicit se nosse eum, & mandata ejus non custodit, mendax est, & in hoc veritas non est. Qui autem servat verbum ejus, verè in hoc caritas Dei perfecta est. Si Deum constanter diligamus, mortale peccatum summo studio, summaque vigilantia vitabimus. Omnis enim qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet: & non potest peccare: quoniam ex Deo natus est. Si Deum diligamus, diligemus & proximum suum: Nam si quis dixerit, Diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est. Qui eum non diligit fratrem suum quem videt, Deum quem non videt, quomodo potest diligit? Si Deum diligamus efficaciter, proximum etiam efficaciter diligemus. Qui habuerit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo caritatis Dei manet in eo? Filioi, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate. Si Deum constanter diligamus, & proximum constanter amabimus, ad mortem usque, ut si necesse sit, pro ejus aeterna salute vitam

1. Joan. 2. 15.

Caj. 1. 1.

1. Joan. 1. 2.

1. Joan. 2. 9.

1. Joan. 2. 22.

1. Joan. 2. 17.

11.

devocamus. In hoc cognovimus caritatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit, & nos debemus pro fratribus animas ponere. Haec sanctus Joannes verbo & exemplo docuit: Haec fide tenere, & operibus exercere debemus, ut Christus Jesus nobiscum bona sua communicet, arcana sua, unctionem suam quæ hic docet nos de omnibus ad salutem nostram, & iusticia status nostri implenda necessarius; ut Virginem Matrem suam sanctissimam, nostram quoque Matrem esse concedat; ut nos passioni suæ ac doloribus compati tribuat, quia si loci sumus dolorum ejus, loci etiam erimus gloriæ, & vitæ aeternæ participes.

IN FESTO S. GENOVEVÆ VIRGINIS, PARISIENSIVM PATRONÆ.

Indica mihi quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum. Si ignoras te, o pulcherrima inter mulieres, egredere & abi post vestigia gregum, & pascie hædos tuos juxta tabernacula Pastorum. Cant. j. 6. & 7.

Deus se ipsum Pastori comparat in Scriptura Sacra. Sicut Pastor gregem suum pascet (inquit Propheta) in brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo levabit, fatras ipse portabit. Christus ipsum Pastorem prædicat. Ego sum (inquit) Pastor bonus: Et cognosce meas, & cognoscant me meae. . . . Oves meæ vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me; & ego vitam æternam do eis. Non mirum igitur quod sponsa celestem sponsum quaerat sub typo Pastoris. Indica mihi quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam &c. Spon-

1. Jo. 4. 11.

1. Jo. 10. 14.

Ibidem 10. 27.

ius verò sponfam monet in vestigia gregum sequatur, & pascat hædos suos juxta tabernacula Pastorum, si ad meridiam pervenire velit, ubi cubat sponfus. His verbis, *Indica mihi, quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie*, viâ contemplativa designatur. His verbis: *Pasce hædos tuos*, &c. Vita activa. Utriusque exemplum in Genovefa Virgine admirabiliter elucet. Christo summo Pastori cor suum consecrat ab adolescentia per amorem castissimum; corpus per virginitatem; quum desiderat & querit continuo per ferventem orationem: Illo se dignum præstat per humilitatem: Sanctis exemplis, & misericordie operibus Parisiensem populum velut gregem pascit, Episcoporum præceptis religiose obtemperat, & consiliis sequitur.

1. Cor suum Christo consecrat amore casto. *Indica mihi, quem diligit anima mea.* Adverte quam elegantem amorem spiritus à carnis discernat affectu, dum Dilectum exprimitere magis ipsa affectione quam nomine volens, non simpliciter quem diligo, sed inquit, quem diligit anima mea, spirituali designat dilectionem. Illi cor consecrat absque divisione, totum dilectionis impetum ad eum refert, & *Nullum duci rivalum extra patitur, cujus derivatione minuat.* In Sponsi disciplinam se tradit, ad eo doceri querit vitam quâ ad ipsum perveniat, ornamenta quibus ipsi placeat. *Indica mihi... Viâ tuam, Domine, demonstra mihi, & sententiam tuam doce me. Quenam illæ viæ? Dedit me, inquit, super sententiam justitiam.* Ergo tria ista Anima Deo amans indefinenter inquirat, *Justitiam & judicium, & locum habitationis gloriae Sponsi tamquam etiam in qua ambulet, & sententiam quâ ambulet, & ad quam ambulet manserit.* De qua mansione ait Propheta: *Quam precii à Domino hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vite mee.* Et iterum: *Domine, dilexi decorem domus tue, & locum habitationis gloriae tuae.* Porro de reliquis duobus: *Justitia & judicium*

(sive) *preparatio sedis tue.* Meridie tria ista mens devota, requirit, utpote sedem Dei, & sedis preparationem. Et pulchre in Sponsæ prerogativam concurrent pariter ad consummationem virtutum, *Ut de forma justitiae sit formosa, de judiciorum notitia casta, de desiderio presentis seu glorie Sponsi casta.* Talem prolixè decet esse sponfam Domini, pulchram, eruditam & callam. Talis fuit sancta Genovefa. Castitatem Deo voverat ab adolescentiâ, Christum Sponsum eligi, in medio mundi mundo renuncians, & unice cogitans quæ Domini sunt, *ut sit sancta corpore & spiritu.* Corpus Genovefæ, Templum Domini est. *Hujus Templi ædificata est virginitas, quæ nihil profanum inferri sinat.* Hujus Templi cultus abstinentia & jejunium austerum cumptritis & perpetuum. *Jejanabat omnibus diebus vite sue,* certa quoddam aliter pudicitia tuta esse non posset. Mortificatis membris suis quæ sunt super terram, confidenter ait: *Pro ego, jam non ego, vivit verò in me Christus.*

Sponsum desiderat & querit Genovefa per ferventem & continuam orationem. Non circumit civitatem, non per vicus & plateas Sponsum querit, falli timet, spoliari, percuti, vulnerari. Sponsum in plateis non invenit certa est: *Multos hæret, Ecce hic est Christus, ecce illic:* Ideo à Sponso ipso querit locum pascuorum ejus, & quietis in meridie, ne evagetur & erret extra viam ipsum querens. *Indica mihi, quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam post greges sordalium tuorum.* Beata æternitatis meritis est, tota dies, absque fidei umbris, absque ignorantie tenebris, dies nesciens occulum, ubi in *luxure Dei quiescimus lumen, ubi similes ei erimus, quia videlicet eum sicuti est.* Ibi Sponsum in decore suo contemplari desiderat sponfa pascentem uberius, quiescentem securius. Nam & hic pascit, sed non in saturitate. Pascit in Lege, in Prophetis, in Evangelicis pascuis, in Apostoli-

S. Bernard.
Serm. 11. in
Gen.

S. August.
20

Psal. 114.
2.

S. Bernard.
Serm. 21. in
Gen.

Psal. 114.
2.

Psal. 114.
2.

Psal. 114.
2.

1. Cor. 7. 34.

Tertul.

Indictio. 2. C.

Gal. 11. 6.

Matth. 21.

S. Bernard.
Serm. 21. in
Gen.

cis literis. Sed non fatiatur anima, quam illu eluric &
 sicut iustitiam: Reficitur de menta Domini. *Parasiti,*
(inquit) in conspectu meo mensam aduersus eos qui tri-
bulant me: Sed non impletur nisi in pascuis aeternis, de-
quibus ait Propheta: Replebimur in bonis domus tuae
Et alibi: Et iusti epulentur & exultent in conspectu
Dei, & delecentur in lactaria. Hic pascitur fidelis anima,
sed & patitur. Fuerunt, inquit, mihi lacrymae mea
panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie, Ubi est
Deus tuus? Porro Pasce ubi timeas pati, iucunditatem
habet, sed non securitatem. Pasce autem & pati simul,
nonne molestia iucunditas est? Ideo Sponsa indicat sibi
rogat a Sponso ubi pascat, ubi eodes in meridie. Id unum
cogitat, id unum optat, id unum quærit Genovesa.
Quam petu à Domino, hanc requiram, ut inubitem
in domo Domini omnibus diebus quæ & mea: ut videam
voluptatem Domini, & visitem Templum eius. Sic
ejus oratio perpetua est; Quod enim ait Apostolus, Si-
nne intermissione orate. Quia id est aliud, quam beatam,
viam, quæ nulla nisi æterna est, ab eo qui eam solus dare
potest, sine intermissione desiderare?

Cælesti Sponso dignam se præstat Genovesa per hu-
 militatem. Pulcherrima est omnium ornatu virtutum,
 & tamen suam pulchritudinem, sua merita ignorat hu-
 milis Virgo: Si ignorat te, & pulcherrima inter mulie-
 res, &c. Dei quidem dona in se agnoscit, ut gratias il-
 li perpetuis referat, sed ignorat pulchritudinem suam
 interuenit, ne superbiat. Egreditur, & abit post vesti-
 giã gregum innocens ovis. Timet ne cadat, ne Sponso
 dispiciat, quia Tentatio est visa hominis super terram.
 A se sibi non esse cogitat quod virgo est, sed hoc do-
 num optimum descendere desuper à Patre luminum.
 Non putat modicum sibi esse dimissum, ut modicum di-
 ligat, sed cautius & verius cogitat Omnia peccata sic ha-
 benda tanquam dimittantur, à quibus Deus custodit ne
 committantur. Nemini non tantam Virgini, sed nec

conjugate mulieri se præponit, divinum illud præce-
 ptum fideliter adimplens; *Quantò magis es, humilia te in omnibus, & coram Deo invenies gratiam. Ma-*
giorem cæterarum charitatem, humilitatem, alique dona esse putat. Sic Dei Spiritum servat, qui nonnulli si-
per humiles requiescit. Custos scilicet virginitatis car-
itas: Locus autem hujus custodis humilitas.

Sanctis exemplis & misericordie operibus Parisien-
 sem populum velut gregem pascit Genovesa. Non so-
 lum virgines docet ac instruit, sed omnium ordinum &
 conditionum homines sanctæ fux conversationis exem-
 plis ad pietatem informat, ad Dei amorem accendit.
Egredere, & abi post vestigia gregum, & pasce ha-
dos tuos juxta tabernacula Pastorum. Non spiritualiter
tantum, sed corporaliter Parisienses pascit tempore
famis. Pasce haedos tuos. In pago Nannethodorensi, in
sua illa solitudine ubi Sponsus familiariter loquebatur ad
cor ejus, libentibus commoratur. Veni, inquit, dilecto
mi, egrediar in agrum, commorabor in villis. Ibi
nihilominus amore Sponsi succensa, tum erga Virgines
quas instituebat, tum erga rusticos homines, & rusticanas
mulieres spiritualem exercebat agriculturam, Christi
gratiã freta, qui bono femini quod in agro suo semina-
vit ipse dat incrementum per occultam subministratio-
nem Spiritus & virtutis. Mane surgamus ad vineas,
videamus si floruit vinea, si flores fructus parturivim,
si floruerunt mala punicæ. Sed à Sponso monetur, ut,
(liquidem sui oblitiscitur præ illius amore, ejusque glo-
riam propterea utilitati antepouit) egrediar ex pago
Nannethodorensi, Parisios interdum veniat, ut popu-
lum Parisiensem sanctis exemplis, auxilioque pascat ac
defendat. Si ignoras te, à pulcherrima inter mulieres,
egredere, & abi post vestigia gregum, & pasce haedos
tuos. Sponsi voci obsecuta est, dicens: Pone me ut
signaculum super brachium tuum: Ipsi omnes cogita-
tionis tuas, affectus omnes, motusque cordis, amorem

Psal. 119.

Psal. 119.

Psal. 119.

Psal. 119.

Psal. 119.

1. Thim. 1.

1. Thim. 1.

1. Thim. 1.

1. Thim. 1.

1. Thim. 1.

S. August.
Lih. de sancta
Virgini.

S. August.

S. August.

S. August.

S. August.

omnem consecratis; actiones omnes ad gloriam nominis eius dirigens, & ad ejus amorem omnes adducere satagit. *Fortis ut mors dilectio, dura sicut infernus amulatio.* Cor Genovefæ Dei amore absorptum, ad terrena desideria velut insensibile redditur; mundo, sibi que ipse mortuus est; *Fortis ut mors dilectio.* Solum Christo vivit, nullum alium admittit amorem, nullum alium amorem. *Ego dilecta meo, & ad me conversio ejus.* Oleum in ejus lampade, caritas in ejus corde non deficit, quia Virgo sapiens est, & vigilans, sponso semper occurrere parata. *Lampades ejus, lampades ignis atque flammaram.* Lampades ignis sunt, quia in corde ardent per amorem; Lampades verò flammaram, quia exterius lucent per operationem. Ideo abit post vestigia gregum, & patit hados suos. Pavit in hoc mundo vivens; patet, sanat, tuetur, in caelis cum Sponso regnat. Praesentium enim ejus experitur auxilium, quicumque ipsius implorent suffragium in Ecclesiâ Sancto- rum Apostolorum Petri & Pauli, ubi corpus ejus colitur. *Et pascet hados suos juxta Tabernaculum Pastorum.*

Sanctæ Genovefæ virtutes imitemur, si patrocinium operamus. Castitatem & continentiam diligamus & sequeverimus, cum animi, tum corporis, ut simus templum sanctum Domino. Membra nostra templum sunt Spiritus Sancti: Corpora nostra membra sunt Christi; Ne per immunditiam & libidinem ipsi polluamus. Ecclesiæ filii sumus, unum cum ipsa corpus, aqua baptismatis emundatum & consecratum, corpore & sanguine Christi passum & flagratum. Ecclesiæ potro est in membris suis omnibus Virgo non sit carne, in omnibus tamen quæ viva membra sunt & Dei Spiritus animata, virgo est mente. *Dispensat enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo* (ait Apostolus.) In omnibus membris (ut dixi) viventibus casta est, in nonnullis virginali, in pluribus conjugali, in aliis viridali castitate. Putrida igitur membra sunt, & abscindi, resecari, pro-

jici digna ab Ecclesiæ corpore, Christiani impediti. Castitati humilitatem conjugamus exemplo Sanctæ Genovefæ; sequamur Christum per viam humilitatis, quam nos docuit, quia ad gloriam aliter pervenire non possumus. *Diserte a me quia mihi sum & humilis corde.* Sanctæ Genovefæ caritatem erga Deum & proximum imitemur. Nisi enim fides nostra per dilectionem operetur, lampades quidem habemus, sed oleum in vasis nostris non habemus, & lampades nostræ extinguuntur. *Quid proderit, fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? Numquid poteris fides salvare eum? Si autem frater & soror nudi sunt, & indigeant viliu quotidiano, dicat autem aliquis ex vobis illis, ste in pace, calefacimini & saturamini, non dederitis autem ei quæ necessaria sunt corpori, quid proderit? Sic & fides, si non habeat opera, mortua est in semetipsa.*

Jacob. 2. 14.

IN FESTO PURIFICATIONIS DEIPARÆ VIRGINIS MARIE.

Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ secundum Legem Moysi, intulit Jesum in Jerusalem, ut fierent eum Domino, sicut scriptum est in Lege Domini. Luc. 12. 22.

Hanc Solemnitatem Græci *Hypopante*, hoc est, *Festum Occursus* appellant, quod scilicet volente ac dirigente Deo, Siméon & Anna Christo Jesu, & parentibus ejus Templum introcuntibus ac cum Domino filiterent & offerrent, occurrerunt, Deum laudantes & benedicentes. Occurrimus & nos, obviamusque eamus & attento animo consideremus Christum semetipsum in sacrificium offerentem eterno Patri; Mariam se pu-

omnem consecratis; actiones omnes ad gloriam nomi-
nis eius dirigens, & ad eius amorem omnes adducere sa-
tuat. *Fortis ut mors dilectio, dura sicut infernus emul-
sio.* Cor Genovefæ Dei amore absorptum, ad terro-
ra desiderii velut insensibile redditur; mundo, sibi que
ipso mortuus est; *Fortis ut mors dilectio.* Solum Christo
vivit, nullum alium admittit amorem, nullum alium
amorem. *Ego dilecta meo, & ad me conversio ejus.*
Oleum in ejus lampade, caritas in ejus corde non defi-
cit, quia Virgo sapiens est, & vigilans, sponso semper
occurrere parata. *Lampades ejus, lampades ignis at-
que flammaram.* Lampades ignis sunt, quia in corde
ardent per amorem; Lampades verò flammaram, quia
exteriùs lucent per operationem. Ideo abit post vestigia
gregum, & patit hados suos. Pavit in hoc mundo
vivens; patet, sanat, tuetur, in caelis cum Sponso reg-
nans. Praesentium enim ejus experitur auxilium, qui-
cumque ipsius implorent suffragium in Ecclesiâ Sancto-
rum Apostolorum Petri & Pauli, ubi corpus ejus colitur. *Et pascet hados suos juxta Tabernaculum Pastorum.*

Sanctæ Genovefæ virtutes imitemur, si patrocinium
operamur. Castitatem & continentiam diligamus & ser-
vemus, cum animi, tum corporis, ut simus templum
sanctum Domino. Membra nostra templum sunt Spi-
ritus Sancti: Corpora nostra membra sunt Christi; Ne
per immunditiam & libidinem ipsi polluamus. Eccle-
siæ filii sumus, unum cum ipsa corpus, aqua baptisma-
tis emundatum & consecratum, corpore & sanguine
Christi passum & sanguatum. Ecclesia potro est in mem-
bris suis omnibus Virgo non sit carne, in omnibus tamen
quæ viva membra sunt & Dei Spiritu animata, virgo
est mente. *Dispensat enim vos uni viro virginem casti-
tatem exhibere Christo* (ait Apostolus.) In omnibus
membris (ut dixi) viventibus casta est, in nonnullis vir-
ginali, in pluribus conjugali, in aliis viduali castitate.
Putrida igitur membra sunt, & abscindi, resecari, pro-

jici digna ab Ecclesiæ corpore, Christiani impidici.
Castitati humilitatem conjugamus exemplo Sanctæ
Genovefæ; sequamur Christum per viam humilitatis,
quam nos docuit, quia ad gloriam aliter pervenire non
possumus. *Discite a me quia mitis sum & humilis corde.*
Sanctæ Genovefæ caritatem erga Deum & proximum
imitemur. Nisi enim fides nostra per dilectionem ope-
retur, lampades quidem habemus, sed oleum in vasis
nostris non habemus, & lampades nostræ extinguuntur.
Quid proderit, fratres mei, si fidem quis dicat se habere,
opera autem non habeat? Numquid poteris fides
salvare eum? Si autem frater & soror nudi sunt, & in-
dicant vultu quotidiano, dicat autem aliquis ex vobis
illis, ste in pace, calefacimini & saturamini, non de-
deritis autem ei quæ necessaria sunt corpori, quid pro-
deris? Sic & fides, si non habeat opera, mortua est in
semetipsa.

Jacob. 2. 14.

IN FESTO PURIFICATIONIS DEIPAR- RÆ VIRGINIS MARIE.

*Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ se-
cundum Legem Moysi, intulit Jesum in jeru-
salem, ut fierent eum Domino, sicut scriptum
est in Lege Domini.* Luc. 17. 22.

Hanc Solemnitatem Græci *Hypopante*, hoc est,
Festum Occursus appellant, quod scilicet volen-
te ac dirigente Deo, Simeon & Anna Christo Jesu, &
parentibus ejus Templum introcuntibus ac cum Domi-
no filiterent & offerrent, occurrerunt, Deum laudantes &
benedicentes. Occurrimus & nos, obviamque eamus
& attento animo consideremus Christum semetipsum
in sacrificium offerentem eterno Patri; Mariam se pu-

tificancem ut paret Legi: Simeonem desiderantem consolationem Israël & visionem Christi Domini. Dicitur à Christo Jesu quid offerre & sacrificare Deo debemus: à Deipara Virgine, quomodo nos purificare oporteat: à sancto Simeone, quid esse debeat nostrorum desideriorum objectum.

I. Christus Patri seipsum offert, in Templo, pignus velut oblationis, quæ seipsum pro omnium hominum redemptione oblatum in Cruce est. Se offert in locum legalium victimarum, quarum sanguis peccata delere & purgare non poterat: se offert ad satisfaciendum Deo pro peccatis totius Mundi, Mediator Dei & hominum, Deus & homo, quod nullus facere poterat purus homo. Se offert ad Dei voluntatem implendam, in omnibus & sine mora, ad legem implendam se offert Legis Domini: *Factus ex muliere, factus sub Lege, ut eos qui sub Lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperent.* Christus Pontifex futurorum bonorum, quorum solam umbram Lex habebat, se sinit in Templo, ut seipsum Deo offerat, idem Sacerdos & victima. *Impossibile est enim sanguine tantorum & hircorum excipere peccata. Ideo ingrediens mundum dicit: Hostiam & oblationem nolui: corpus autem aptavi mihi: holocausta pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi. Ecce venio: in capite libri scriptum est de me: Ut faciem, Deus, voluntatem tuam. . . Deus meus, volui, & legem tuam in medio cordis mei.* Christus voluit sub lege fieri, ut eos qui sub lege erant redimeret, & ut purificationem legis in suis membris spiritaliter impletur, ait Sanctus Thomas. Quibus verbis Doctor Angelicus significat ejus oblationem, & impletionem legis esse pro cunctis hominibus, qui in divinatorum adimplerone mandatorum oscitantur se gerere, & remissa religione officium suum implere solent. Pergit sanctus Doctor: *De prole autem nata duplex præceptum in Lege traditur. Unum quidem generale quoad omnes: ut sciret*

Gal. 4. 5.

Ebr. 10. 5. 1.

Psalm. 41.

S. Thomas 2. 2. q. 94. art. 1. 1.

completis diebus purificationis matris offerretur sacrificium pro filio, sive pro filia. Et hoc quidem sacrificium erat ad expiationem peccati, in quo proles erat concepta & nata, & etiam ad consecrationem quamdam ipsius: quia tunc primò præsentabatur in Templo: & ideo aliquid offerrebat in holocaustum, & aliquid pro peccato. Christo sancto sanctorum opus non erat sacrificio ad expiationem peccati: nec ei quem *Deus nuxit olea lætitiæ pro confortibus suis*, id est, Divinitatis plenitudine, nova consecratio necessaria erat. Hæc igitur pro se voluit offerri Christus, ut justificationis legis in suis membris impletur, nobisque sacrificii Deo offerendi, & Legis ejus implendæ præberet exemplum. Addit S. Thomas: Aliud autem præceptum erat speciale in Lege de primogenitis, tam in hominibus quam in jumentis. Sibi enim Dominus deputaverat omne primogenitum filiorum Israël, pro eo quoddam ad liberationem populi Israël percussit primogenita Egypti, ab homine usque ad pecora, primogenitis filiorum Israël reſervatis. In quo etiam præfigurabatur Christus, qui est *primogenitus in multis fratribus*. Quia igitur Christus ex muliere natus, erat quasi *primogenitus*, & voluit fieri *sub Lege*, hæc duo Evangelista Lucas circa cum fuisse observata ostendit. Primum quidem id quod pertinet ad primogenitos, cum dicit: *Tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini. Secundò, quod pertinet communiter ad omnes, cum dicit: Ut afferunt hostiam, secundum quod dictum erat in lege Domini, per turturum, aut duos pullos columbarum.* Sicut ergo Filius Dei non propter seipsum factus est homo, & circumcillus in carne, sed ut nos per gratiam faceret Deos, & ut spiritaliter circumcidamur: sic propter nos sinitur Domino, ut discamus Deo præsentare nosmet ipsos. Et hoc post Circumcisionem ejus factum est, ut discamus, neminem nisi circumcillum vitis dignum esse divino conspectu.

ex Luce. 11.

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

ce

Dilectamus à Christo, Jesu nos ipsos, ac nostra Deo in sacrificium offerre. (*Lib. 4. Cap. 3. Art. 1. §. 7. de sacrificiis.*) Quid sit sacrificium, & quomodo? Sacrificia veteris legis, novæ legis sacrificium adumbrabant. Sacrificium interius, & sacrificium exterius bonorum operum. Omne opus virtutis in Dei reverentiam factum, quocummodo sacrificium est. (*Ibidem.*) Obiit se Christus ut legem impletet. *Non veni, inquit, legem solvere, sed adimplere.* Quanto obedienter studio, quanto caritatis ardore Evangelicæ Legis præcepta observare debemus? Præcepta legalia, quæ per servum dederat, ad amissum observare voluit Dominus, præcepta legis quæ ad perfectum nihil adduxit: & nos servi obsequissimi observare negligemus præcepta legis à Domino Jesu data, & ad perfectum adductis: Cor nostrum, velut primogenitum Deo offeramus. Cor mundum & simplex, per duos pullos columbarum; cor gemens, per turturem par designatum: *Sacrificium Deo spiritus contritatus: cor contritum & humiliatum, Deus, non despicies.* Noli extrinsecus peccata querere quod intus; habes in te quod occidas. Noli extrinsecus thura comparare, sed dic, *In me sunt; Deus, vota tua, quæ reddam laudationes tibi.* Nos ipsos velut holocaustum offeramus: Toros nos divinus ignis absumat. Primogenitum cupiscumque operis nostri Deo offeramus, sanctam scilicet intentionem, quæ divinæ ejus majestati consecratur, & ad gloriam refertur. (*Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Art. unico, Regula. 17.*) Debemus nos hanc offerre Deo, hanc atque prima lux rationis affulget, seu quamprimum ratione uti incipimus. Debent denique parentes filios offerre Deo singulari & eximio Religionis sacrificio, cum ad statum Ecclesiasticum aut Religiosum verè sunt ab eo vocati, dotibusque necessariis instructi, cujus occasione sibi parentum Jesu exemplum proponere, qui *Tulerant illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino.* Ceterum si à

Psal. 19.

S. August. in
hunc
Psal.

sancto illo statu sint averii, aut ignavi, stupidi, invidiosi, non sint Monasterii tradendi, aut Ecclesiastico Ordini addicendi. *Primogenitum asini matris ovæ,* (*Eccl. 11. air Lex.*)

Apud Ethnicos olim tam Romanos quàm Græcos, Februatio mense profana quædam & immania Sacrificia Saturno offerebantur, Februa nuncupata, & Saturnalis, ad expiationem seu purificationem generalem. In illis immolabantur homines. Itali sacrificiorum hujusmodi horrore, mactationi hominum actionem ceterorum in Saturni honorem substituerunt, (teste Macrobio. (Christum igitur cum *Domina nostra obiatur, aut cum Simone suscipitur, occurramus cum cereis & hynnis, puritate mentis, atque lucidius operibus splendidi.* Ceteri quos fideles offerunt ad Altare, Christum Jesum indicant, *Lumen ad revelationem gentium,* quem offerre quique debet Deo, seque ipsum per illum, ut filium lucis; secundum illud Apostoli: *Ut filii ambulat.* Vide *Lib. 2. Tract. de baptismo, Cap. 4. Art. 9. n. 3.* mysticas rationes cur cereus atque recens baptizatus ab Ecclesia tradatur.

II. Beatissima Virgo Maria Legi Purificationis obnoxia non erat, latex pro feminis immundis, cum Jesum Christum ex Spiritu Sancto concepisset, Virgo purissima & inviolata perpetuo manens, ante partum, in partu, & post partum. (*Lib. 1. Quest. 2. Art. 4. §. 6.*) Legi purificationis nihilominus se subiecit, à Templo abitu per dies quadraginta abstinuit; cum immundis mulieribus permixta, sacrificium obiit in Lego præscriptum panperibus, par turturum, aut duos pullos columbarum, unum in holocaustum, & alterum pro peccato. Rationem offert Sanctus Thomas, Sicur, inquit, plenitudo gratiæ à Christo derivavit in Mariam, ita dicitur ut Mater humilitati Filii conformaretur: *Humilis* bus enim *Deus dat gratiam.* Et ideo licet Christus, licet non esset legi obnoxius, voluit tamen Circumflectio-

Lib. Saturn.

S. August.
Serm. 42.
de Pentecost.

Ephes. 2. 1.

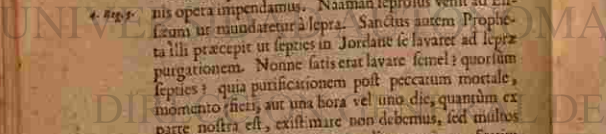
20 nem & alia legis onera subire, ad demonstrandum hu-
 21 militatis & obedientie exemplum, & ut approbaret legem,
 22 & ut calumnie occasionem Judæis tolleret: propter
 23 talem eandem rationes voluit & Matrem suam implere
 legis obsequantias, quibus non erat obnoxia. Veri, o
 beata Virgo, vere non habes causam, nec tibi opus est
 purificatione. Sed numquid Filio tuo opus erat Circum-
 cisionem? Ego inter mulieres tanquam una carnis;
 nam & Filius tuus sic est in numero puerorum. Circum-
 cidendi voluit, & non multo magis velis offerri?

S. Bernard.
 s. tom. 4. de
 Virg. h.
 Maria.

Humilitatem à Christo & Maria ejus Matre discamus. Purissima Virgo non renuit immunda videri: peccatrices & immundas inter feminas in Templo se-
 sistit, à cujus aditu ex humilitate abstinuerat per quadra-
 ginta dies, quæ templum erat Spiritus Sancti, & Do-
 minum templi pepererat. Nos vero miseri peccatores,
 superbi sumus, iusti videri volumus, nec apud homines,
 nec apud Deum nos reos & immundos confitemur.
 Discamus à beata Virgine modum purificationis nostræ.
 Postquam impleti essent dies purificationis ejus. Non
 unum aut alteram diem præscribit Deus ad purificatio-
 nem, sed quadraginta, cum masculum; octoginta, cum
 feminam mulier pepererit. Ne igitur existimemus tam
 facile, aut una hora vel die nos à peccatis mortalibus
 esse purgatos; sed dies multos in purgatione immunditi-
 e nocte per humillimam penitentiam & satisfactio-
 nis opera impendamus. Naaman leprosus venit ad Elli-
 eam ut mundaretur à lepra. Sanctus autem Prophe-
 ta illi præcepit ut septes in Jordane se lavaret ad lepræ
 purgationem. Nonne satis erat lavare semel; quorlum
 momento fieri, aut una hora vel uno die, quantum ex
 parte nostra est, existimare non debemus, sed multos
 humilis & severa penitentia dies requirere. Statim
 igitur sancta contingere, ad mensam Domini accedere
 non debemus, sed expectare donec purgationis nostræ

4. Reg. 5.

tempus à prudenti conscientia Moderatore secundum
 Dei legem & Ecclesiæ disciplinam præscriptam, com-
 pletum fuerit. Postquam impleti sunt dies purgationis
 ejus. Constituo in corde judicio, ad se accusariis ca-
 gitatio, testis conscientia, carnisque timor. Inde qui-
 dam sanguis animi consensit per lacrymas profusus.
 Postremo ab ipsa mente talis sententia proferatur, se ut
 indignum homo iudicet participatione corpori & san-
 guinis Domini: ut qui separari à regno celorum timet per
 ultimam sententiam summi iudicis, per Ecclesiasticam
 Disciplinam à Sacramento celestis panis interim sepa-
 retur. Qui enim voluit humiliari, ut exalta-
 retur; cum exaltari voluerit, deieciatur; & in æter-
 num se jungatur ab æternis sanctis, quisquis hoc tempo-
 re per merita obedientia & per satisfactionem peniten-
 tiæ non sibi providit locum in corpore Sacerdotis. Diu-
 tina certe & operosa purgatione indiget mortalis pec-
 cati macula. *Va civitati sanguinum, ait Propheta, alle-
 ejus rubigo in ea est, & rubigo ejus non exivit de ea:*
per paries & per partes suas eijce eam. Pone eam
super prunas vacuam, ut incalasciat & liquefiat ea ejus;
& conflatur in medio ejus inquinamentum ejus, & con-
sumatur rubigo ejus: Multo labore sudatum est, &
non exivit de ea nimia rubigo ejus, neque per ignem.
Immunditia tua execrabilis: Quia mundare te volui,
& non es mundata a sordibus tuis. Multæ sunt purifi-
cationis nostræ partes, & officia, quæ Propheeta deleri-
buit alter. Lavamini, mundi estote, auferite malum cog-
itationum vestrarum ab oculis meis: Quisquis agere
perveris, discite benefacere, querite iudicium, subve-
nite appresso, iudicate pupillo, defendite viduam.
Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix deal-
bantur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana
alba erant.

S. August.
 s. tom. 4. b.
 alio q. in
 ter Homilia
 12.

Exh. 24. 4.

Isai. 1. 16.

111. Cum inducerent Jesum parentes ejus, ut face-
 rent secundum consuetudinem legis pro eo; & ipse
 P p iij

¹⁹ Simeon accepit eum in ulnas suas, & benedixit Deum,
²⁰ & dixit: Nunc dimittis seruum tuum Domine, secun-
 dum verbum tuum in pace: quia viderunt oculi mei
 salutem tuam. A sancto illo Sene dicimus quid desi-
 derare debeamus. Solum Deum, Christumque deside-
 rare debemus; non temporalia & peritura bona, nisi
 quatenus ad vitam huius sustentationem necessaria, & ad
 salutem eternam utilia esse possunt: *Ut vitium iu-
 ueris, non ut illecebram manseris,* (ut S. Ambrosius.)

I. Angl.
 Epist.
 ad Rom. 11.

Quod si sensibilia animum delectant, agere debemus
 ut non delectent, quod assequemur *Consuetudine in
 carendi, appetendique meliora.* Nolite diligere mun-
 dum, sed in eo vos ut peregrinos & advenas considera-
 re; sic vivere, ut emigrare ad caelestem patriam sospire-
 tis & parati sitis, ut cupiatis dissolvi & esse cum Chri-
 sto, Deumque benedicere cum hora mortis advenit,
 dicendo: *Nunc dimittis Domine, seruum tuum in pa-
 ce.* Sancta haec dispositio non est nisi eorum qui iusti
 sunt & timorati, & in quibus est Spiritus Sanctus,
 qualis erat Simeon. *Homo iste iustus & timoratus.* Re-
 cedere a malo, bonum facite, Deum timere, non ut
 servi, sed filii: Non timore poenae: sed amore iustitiae
 a peccato abstinere. Sequimini ductum & impulsam
 Spiritus Sancti: *Qui enim Spiritu Dei aguntur, hi
 sunt filii Dei;* non propterea dumtaxat consolationem,
 etiam spirituales desiderate, quia *Caritas non querit
 qua sua sunt:* Quia successus Simeon, non propterea
 tantum consolationem optabat, sed *exspectabat conso-
 lationem Israel.* Templum frequentate in Spiritu pie-
 tatis & fervoris: Fidei & caritatis brachiis Jesum com-
 plectimini, Deum benedicite, gratias per ipsum Chri-
 stum Jesum ageas; nec dimittas donec vobis benedi-
 xerit: Immo nusquam dimittite, sed dicite cum Sponta:
 Tenet enim, nec dimittit... *Essecialis vobis dile-
 ctissimus meus mihi, inter ubera mea conuolabitur.*

Contra 4.
 Cantu. 1. 12.

IN FESTO S. THOMAE AQUINATIS.

*Sapiens es, sicut habet sapientiam Angelus Dei,
 ut intelligas omnia super terram.* II. Reg.
 XIV. 20.

Verba Theocritis mulieris Davidem Regem allo-
 quentis & laudantis, usurpare possunt Oratores
 Christiani S. Thomae Panegyricum Ecclesiae nomine dic-
 entes, quae Doctoris Angelici gloriosum nomen illi
 dedit: *Sapiens es, sicut habet sapientiam Angelus
 Dei, &c.* Sive enim scientiae ejus originem, sive
 extensionem & amplitudinem, sive sublimitatem con-
 sideremus, Angelica merito praedicatur. Scientiam S.
 Thomae castitas parit, humilitas sanctificat, caritas
 perficit; quae triplici ratione suavis est sapientiae An-
 gelorum.

I. Ad rerum diuinarum scientiam, nulla melior
 dispositio est mentis corporisque castitate, & motum
 innocentia. Eo perfectior est rerum intelligentiam
 scientia, quod magis à materiæ concretionem, corporis-
 que commercio segregata sunt. Angeli perfectior cogi-
 tatio est quam hominis: superiores Angeli sapientia
 praereminant Angelis inferiorum ordinum: scientia Dei
 infinita est, quia purus actus, purus & increatus Spi-
 ritus est, *Deus est in summo cognitionis, quia est in* S. Thomae 1.
summo immaterialitatis, aut S. Thomae. *Vita inno-* P. 2. 2. 4. 11.
 centiam & castimoniam gradum esse ad caelestium cog-
 nitionem veritatum, & ad veram sapientiam, adeo
 certum est, ut dicere non dubitaverit S. Augustinus:
Errat, quisquis putat veritatem se posse cognoscere, 1. 1. de
quo Christo
sermo. c. 11.
 cum adhuc nequitie vivat. Quid mirum ergo si ange-
 lica fuerit scientia S. Thomae, cujus castitas angelica
 fuit; Hanc virtutem dilexit ab infamia; eam ut iliba-

tam conseruaret, mundo renuntiavit, Vitam Religiosam amplexus est. Mundum figenti bellum apertum indixit diabolus, domesticos hostes adunxit, extraneos suscitavit ad Sancti Adolescentis expugnandam constantiam. Sorores, fratres, Mater nihil non egerunt, ut blanditiis, minis, terroribus, artibus cum à Sancto proposito revocarent. Verum gratie vocem audivit magis quam vocem naturæ. *Capit. militem Christi tuba celestis ad prælum, & retinet Mater. Non platis talis, qualis Machabeorum, nec saltem similitur Lacedæmoniis Matribus, de quibus memoria prodicium est, quod filios suos, ut pro terrena patria sanguinem funderent, multo amplius atque ardentius in certamine bellica, quam si yvanna sentius excitarent.* Thomas Evam cavet in Matre, impietatis genus esse novit erga genitricem talia suadentem esse pium. Facilis exprimit, quod Augustinus verbis & sententiis. *Quid interest utrum in uxore, an in matre, dum tamen Eva in quolibet muliere caveatur? Nam ista umbra pietatis de sibi illius arboris venit, quibus se primis parentes nostri in illa damnabili nuditate tacebant.*

Aliam matrem intueret, scilicet Religionem, quæ cariora visceris, & celestia ubera ostendit. Vocibus carnis cum Domino respondet: *Quæ est Mater mea? & qui sunt fratres mei? Quicumque fecerit voluntatem Patris mei qui in celis est, ipse meus frater, & soror, & mater est.* Materni blanditiis succedite vis fratrum, qui Thomam comprehensum, cum Parisios à Dominicani Ordinis Generali Magistro missus iter ageret, in castro recluserunt, & captivitatis fastidio, tristi solitudine, variisque molestiis frangere conati sunt Sancti Adolescentis animum: sed frustra. In enim carcer fuit Thomæ, quod eremus Prophetæ. *Auferuntis carceris nomen, secissetis vocem.* Ibi Spiritus ejus loquebatur cum carne de continuæ salute. Fratres

Joseph cogitate, qui in cisternam illum detrudunt, & Hamaelus vendunt ex invidia. Thomæ fratres illum in castro captivum detinent, & mundo vendere medicantur ex perversa benevolentia, quæ odio sæpe magis noxia est animæ salutem. Et ne quid de Joseph victoria illi desit, mulierem immittunt, quæ formæ elegantis lenociniis, omnibusque artibus, illius animum emollice & irretire conetur. Vitis nobiliss, Christianis, aliis honestis & generosis, tam fædum, tam indignum, tam impium consilium adversus fratrem Deo consecratum venire in mentem potuisse, quis crederet? Quid agat his in angustis nobilis & religiosus adolescens? Fugâ consuleret saluti, quæ tentationis adeo periculosas vincendi securus est ratio? Josephum imitabitur, qui in simili discrimine *Libidinis effugit anxia, furâ usus pro armis*: & pallium dimisit, periculum judicans si diutius moraretur, *Ne per manus adultere libidinis incensura transiret?* Sed clausi sunt omnes castri exitus. Quibus igitur armis utetur? Titione ardente, quo, velut Cherubim olim flammeo gladio, novam Evam ab aditu terrestri paradisi, & à contactu ligni vitæ arceat. Memor est Dei, quem ignem consumentem Scriptura sacra vocat, ne amoris impudici igne consumatur. *Castus adolescentem mentem suam velut rore quoddam recordationis Dei perfundebat, ne impii amoris igne ureretur.* Fugato dæmone femine, seu femina dæmonis adjunctrice, Thomas mundi, carnis & diaboli victor evadit, Angelos habet victoriæ suæ testes ac præcones, Angelorum candidatus. *Accesserunt Angeli & ministrabant ei.* Mystica zona præcingunt victorem, nullum ut deinceps patiatur libidinis sensum, Deo continentie donum illi concedente, cujus zona symbolum est. Unde Christus ait: *Sicut lumbi vestri præcincti.* Quæ verba S. Petrus Chrysologus expendens: *Constringenda est ergo caro peccatorum gravata pondere, ne effusa vitis, & totis peccatorum gravata pondere,*

*1. de civi.
E. 11. 142.
1429.*

Math. 11.

Tertull.

Genes. 37.

*1. de sal.
vitiæ.*

Genes. 1. 24.

*1. Epistol.
1. de civi.
vincendi re-
sione.*

Gen. 12.

superius insistere non possit incessibus victrix castitas
 Thomæ animum purgat, evehit, contemplationi ve-
 ritatis idoneum reddit, Deo docibilem efficit. Oratione
 magis proficit in doctrina sacra, quàm studio: non lo-
 quentes, qui perorant foris, eruditos viros, sed in-
 tus ipsi ueniunt præsidemem consulit veritatem. Ille au-
 tem qui consultatur, docet, qui in interiori homine ha-
 bitat Christus. Doctrina S. Thomæ insula magis,
 quàm acquisita. Calatum quasi ex Spiritu Sancti pi-
 aride nouit, quod de Basilio magno scriptum S. Grego-
 rius Nazianzenus. Ideo absque omni profusus errore
 scripsit: Clementis VIII. Pontificis Maximi oraculum
 est. Doctrina S. Thomæ sublimis, perspicua, firma,
 suavis, inuidia; omnes vincens errores aduersus do-
 gnata fidei insurgentes; omnes coruptelas opinionum
 laxorum aduersus Moralis Christianæ puritatem lep-
 tentes; omne genus illusionum, tenebras ostendunt
 tum cælesti Theologie Mysticæ lumini. *Manus ejus*
castra omnes, & manus omnium contra eum. Doctrina
 S. Thomæ, caracteres Scripturæ sacre imitatur,
 quam ille animo imbibebat. *Dillis obscurioribus exer-
 cit foris, & parulis humilis sermone blanditur...*
Usu fastidium tollit, & tantè amplius diligitur,
quanti amplius meditatur: Legentis animum humilibus
verbi aduertat, sublimibus sensibus leuat. Aliquo
modo cum legentibus crescit. A rutilibus leuoribus qua-
si recognoscitur, & tamen doctis semper nova repen-
tur... Quo eodemque sermone dum narrat testam,
 prædit mysterium. Quot Articuli, tot miracula: quot
 verba, tot sententia: quot sensus, tot victoria.

S. Gregor.
 Lib. de Mo-
 g. 1. c. 1.

S. Gregor.
 Nazianz.
 Orac. de lau-
 ribus Basilii.

Gregor. 1. 1.

S. Gregor. M.
 Lib. 10. de
 1. c. 1.

1. Cor. 1.

S. August.
 Lib. 4. de
 Trinit. c. 1.

atque in ejus amore coram se vultu, ad eumque intrare
 volent, nec valens, cogne sibi lucente attendis in
 se, inuenitque se, suamque ægritudinem illius mundi-
 tia contempnari non posse cognouit: flere dulce habet,
 eumque deprecari, ut etiam atque etiam miseretur,
 donec exuat totam miseriam, & precari cum fiducia,
 jam accepto gratuito pignore salutis per unicum Sal-
 uatorem hominis & illuminatorem... Ita agentem
 scientia non inflat. Hanc apponendo scientiam, ap-
 positus dolorem: dolorem peroragrationis suæ ex desi-
 deria patriæ suæ, & condioris ejus beati Dō sui.
 Qui non ita sunt affecti, scientiam Dei non habent.
 Satiat enim illos phantasia eorum, non veritas Dei,
 quam repellendo resiliunt, & in suam vanitatem ca-
 dunt. S. Thomas scientiā suā non extollitur, sed hu-
 milior evadit; quia sui ipsius cognitioni continuo va-
 cat; seque ipsum cum Deo comparans, se nihil esse
 profectur. *Tametsi nihil sum.* Quanto major est, hu-
 militat se in omnibus. Nec generis claritate; nec eru-
 ditionis suæ immensitate & profunditate, nec docto-
 rum insularum splendore, nec victorius de erroribus
 reportatis, nec gratia qua valebat apud sanctissimum
 Regem Ludovicum Nonum, summotus Pontificis Ur-
 banum IV. Clementem IV. Gregorium X. nec ce-
 lebritas nominis, quam ipsi doctrina, libere admira-
 biles ab eo editi pepererant, non publici & universales
 applausus, non Dignitates Ecclesiasticæ illi oblate, hu-
 militatem in ejus animo alris dehxam radicibus conuel-
 lere, aut concutere potuerunt. Dignitates Ecclesie non
 solum non quæsiuit; non optavit; sed declinavit, ac
 modestè recusavit, id à Deo perseueranter postulans,
 ut in thau Religiose humilitatis & vivere & mori sui
 concederet. Veram scilicet ad obtinendam & capien-
 dam veritatem viam esse intellexit eam, quæ munita est
 ab illo qui gressum nostrorum tanquam Deus vidit in-
 firmum. *Ea est autem prima humilitas, secunda*

1. Cor. 12.

humilitas, tertia humilitas, & quoties interrogares hoc dicerem: non quod alia non sint precepta, quae dicantur, sed nisi humilitas omnia quaeconque bene facimus & praestiteri & comiterur & consecuta fuerit, & proposita quam intuemur, & apposita cui adhaereamus, & impissa qua reprimamur, iam nobis de aliquo bono facto gaudemibus totum exturquet de manu superbia. Hanc, ceterisque virtutes excoluit exemplo sanctorum Ascetarum, quorum Collationes, nec licet studis & laboribus pro Ecclesiae utilitate occupatus, ad componendam vitam suam assidue legbat: hanc à Christo didicit, cupis Evangelium continuo meditabatur. *Disce à me* (inquit Salvator noster) *quia mitis sum & humilis corde*. Id praecipuum Thomae studium. Nova doctrinae systemata non excogitavit ut famam sibi pareret, gloriamque humanam aucuparetur: sed Sanctorum Patrum velligis insistere, eorum sententiam loqui, officii loco duxit: custodire depositum, vitae profanas vocum novitates, traditionem sectari. Ut Spiritalis Tabernaculi Beseleel, preciosas divini dogmatis gemmas exculpis, fideliter coaptavit, adornavit sapienter, adiecit splendorem, gratiam, venustatem. Intelligitur eo exponente illustrius, quod antea obscurius credebatur. Per illum posticitas intellectum gratulatur, quod ante veritas non intellectum veneratur: eadem tamen quae didicit, docet: & cum dicat novè, non dicit novà. Ita sapientiam omnium antiquorum sapiens Thomas excoluit. *Et vox sermorum ejus ut vox multitudinis*. Sancti Patres Thomae ore loquuntur. Illorum sententias confert eudentiam, lucem, distinctionem: sed eorum doctrina nova methodo à sancto Thoma explicata, retinet plenitudinem, integritatem, proprietatem.

III. Scientia non solum inutilis, sed prorsus perniciosa est, quae caritati non servit. Scientia inflat, caritas adificat. Sic itaque adhibeat scientia, inquit

S. Augustinus, *Tanquam machina quadam, per quam structura caritatis assurgat, quae manet in aeternum, scientia destruitur, quae ad finem caritatis adhibita multum est utilis, per se autem ipsa sine tali fine non modo superflua est, sed etiam perniciosa probata est*. S. Thomae scientia uni servit caritati: uni Dei gloriae, Ecclesiae edificationi & utilitati, animarum saluti promovendae fidet. Docet, scribit, disputat, concionatur, propter solum finem caritatis. Religiosos Ordines ab Ecclesia murep approbatos defendit contra eorum impugnatores, non privatis ductus commodis, sed ob unum Ecclesiae bonum, cuius columnae sunt; ob Christi gloriam, cuius greges sunt illustrior porrio. Philosophiam consecrat ad Ecclesiae defensionem contra Philosophos Haereticorum patriarchas, & contra omnium saeculorum Haereticos. Angelus est, superbam ancillam humilium sub imperio domine, à qua expulsa fuerat. *Revertere ad dominam tuam, & humiliare sub manu illius*. Thomas in vita sua suffulsi domum, & corroboravit templum. Non sibi soli laboravit, sed omnibus exquirentibus veritatem. Sapientiam sine fictione didicit in divina Scriptura, in SS. Patrum operibus, in sacris Conciliis: *Sine invidia communicavit*, gloriam suam non querens: *Et honestatem illius non abscondit*, quia caritas non querit quae sua sunt. Totum ejus animum occupat caritas, quia omnis abest ab ipso rerum terrenarum cupiditas. Nec sibi, nec propinquis, nec fratibus aliud optat praeter caritatem, Deique fruitionem. Scripta ejus approbat Christus è cruce pendens, quae Thomae laus est omni laude major. *Ille enim probatus est, quem Deus commendat*. Optionem dat illi Dominus mercedis quam pro laboribus recipiat. *Thoma, bene scripsisti de me, quam recipies à me pro tuo labore mercedem?* Ille verò casto flagrans amore, illi simili quo Angeli sancti Deo adhaerunt, respondit: *Domine, non nisi te*. Hic amo-

S. Aug. Epist. 117. ad 19.

Frontinus Lib. 1.

David 1. 1.

Frontinus Lib. 1.

1. Cor. 1.

S. Aug. Epist. 117. ad 19.

Gruf. 1. Eccl. 19.

1. Cor. 1. 1.

27. 20. 21. 22.

ris casti perfectio, nihil aliud à Deo querere nisi ipsum Deum. *Quid enim mihi est in celo, & à te quid volui super terram? Defecit caro mea, & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Et casti cordis caracterem. Gracis amatur Deus, cum ab illo non petitur aliud premium. *Qui autem premium petit à Deo, & propterea vult servire Deo; carius facit quod vult accipere, quam ipsum à quo vult accipere. Quid ergo? nullum premium Dei? Nullum præter ipsum. Premium Dei, ipse Deus est. Hoc amat, hoc diligit: si aliud dilexerit, non erit castus amor.*

S. Aug. in 2. Joh. 21.

Deo gratias agamus, quòd Sancti Thomæ doctrinam Ecclesiam suam illustraverit: & dum Concilia Oecumenica illam in questionibus controversis consulant; dum celeberrimæ Academiæ illam commendant, dum Ordines Religiosi in Ecclesia florentissimi se illum esse Discipulos proferunt; dum sinceri quique virtutis amatores, ac Fidei Moralique Christianæ vindicæ, Habentes formam scientiæ & veritatis in lege, S. Thomæ doctrinam sectantur; omnes quotquot Panegyricum ejus audierint, & memoriam ejus honoratum convenissent, sancti Doctores castitatem, humilitatem, caritatem imitantur. Quicumque verò scientiæ talentum à Deo accepimus, id ad suam caritatis ordinemus. *Cogovimus, amenius: nam cogitatio sine caritate non servos facit.*

Rom. 1. 20.

S. Aug. Tract. 7. in 2. Joh. 2. S. 100.

IN FESTO S. JOSEPH.

Cum esset desponsata Mater Jesu Maria Joseph, &c. *Matth. 1. 18.*

DEUS qui dives est in misericordia, non solum gratias, virtutes, & dona communia Sanctis suis distribuit; sed quibusdam gratias ita singulare dona-

que ita peculiaria largitur, ut his velut caracteribus à ceteris distincti in Regno calorum, id est in Ecclesia, effulgeant, adeo ut de ipsis dicere liceat: *Non est inventus similis illi.* Id in S. Joseph percipiunt est, quem Deus elegit ut Incarnationis œconomia serviret ut Mariæ Sponsus, Pater nutritivus Christi Jesu, & Gastræ Familiæ caput. Præter justitiam, prudentiam, fidem, spem, caritatem, paupertatis amorem, virginitatem, obedientiam, aliasque virtutes, quibus ut hydus splendidissimum cotulcavit, gratiam singularem accepit à Deo, in qua nemo Sanctorum illi similis est. 1. Cæterorum gratia Sanctorum facit illos filios Dei, & Christi Jesu fratres per adoptionem: Gratia S. Joseph illum fecit Filium Dei patrem. 2. Cæterorum gratia sanctorum illos facit Desparæ Virginis Mariæ clientem: Gratia S. Joseph illum fecit Mariæ Virginis Matris Dei Sponsum. 3. Gratia reliquorum Sanctorum illos fecit Ecclesiæ membra: Gratia S. Joseph illum fecit caput Ecclesiæ œconomicum caput.

1. Pater Æternus, qui paternitatem suam cum divinis personis non communicat, cum cum Sancto Joseph communicavit per gratiam singularem, ut Filii sui unigeniti Pater vocaretur, non generatione quidem & natura, sed jure casti matrimonii, quatenus in Mariæ Virginis utero ejus utero, Spiritus Sancti operante virtute, conceptus, & ex eadem inviolata Virgine natus est. *Sicut castus conjux illa, sic ille castus maritus: & sicut illa casta Mater, sic ille castus Pater. Melius ille quod alius carne implere desiderat, animo implet. Nam & qui adoptant filios, castius eos corde gignunt, quos carne non possunt.* Hinc auctore Spiritu Sancto series generationis Jesu Christi ad Joseph descendit virum Mariæ, de qua natus est. *Nam Quod Spiritus Sanctus operatus est, utriusque operatus est. Spiritus Sanctus in amborum iustitia requiescent, ambobus Filium dedit, sed in eo sexu quem parere decebat, operatus est hoc, quod*

Ecc. 40. 20.

S. Aug. 1. 100. 71. 2. Joh. 2. P. 100.

etiam marito nascetur. In Christi generatione nihil operatus est Joseph; sed ad eum educationem concurrat cum Virgine Maria. Josephi laboribus & sudoribus illi ministrata sunt alimenta, quibus nutretur & cresceret secundum carnem. Aluit Joseph eum, qui dat escam omni carni; aluit Panem Angelorum factum panem hominum in Bethleem domo panis. Priscus ille Patriarcha Joseph frumenta servavit, non sibi, sed omni populo: *Iste panem vivum e caelo servandum accepit, tam sibi, quam toti mundo.* Hunc solum Dominus elegit. *Sua Mater solatium, suae carnis nutrimentum, solum in terris magni consilii coadjutorem fidelissimum.*

Munus imponendi nomen Christo Domino à Deo demandatum est S. Joseph, quia in re paterna ejus auctoritas demonstrata est. *Pariet autem filium, & vocabis nomen ejus Jesum.* Deum cum Adamo creationis rerum omnium visibilium gloriam quodammodo communicasse ait Basilus Seleucensis, quia etsi naturarum auctor esse non potuerit Adamus, nominum tamen artifex fuit. Sic enim Deum loquentem inducit antiquus ille Pater: *Esse Adam nominum artifex, quando reum esse non potes. Formetur à me, nominentur à te: partiamur sicutis hujus solertiae gloriam: Me agnoscant artificem natura lege, te Dominum intelligenti appellacionis nomine.* Quidni dicere pari jure possimus, Spiritum Sanctum operationis suae circa Christum gloriam cum S. Joseph quadam ratione communicasse; Spiritus Sanctus virtute sua formavit Christi corpus ex purissimo Virginis Mariae sanguine; solus artifex fuit corporis à Filio Dei assumpti: sed nominis impositionem Josepho demandavit. *Formetur à me, nominetur à te: partiamur sicutis hujus solertiae gloriam.*

II. Gratia singularis S. Joseph fecit Mariae Virginis Matris Dei Sponsium. *Joseph fili David, noli timere ac-*

accipere Mariam conjugem tuam. Verum fuit Joseph cum Maria Virgine Matrimonium, in quo omne nuptiarum bonum impletum est, *Fides, Proles, Sacramentum. Proles cognoscimus ipsum Dominum Jesum.* Fidem, quia nullam adulterium: Sacramentum, quia nullum divorcium. Justitia, fide, virginitate par fuit tam sanctis nuptiis, dignus Mariae Sponsus, *Ut ex virginali conjugio virgo Filius nasceretur.* Maria palma est: *Quasi palma exaltata sum:* & Joseph palma est: *Justus ut palma floribit.* Quamvis se non contingant, eò majore quò castiore animotum inclinatione in se mutuo propendunt: quae palmarum interfluentibus etiam aquarum rivis disjunctarum proprietates est. Oritur quidem in animo Josephi nondum scientis divinum Mysterium in Maria peractum, quaedam suspitionis nebula, sed castum amorem erga Mariam conjugem non minuit, quia ex amulatione sive zelocypia non oritur, sed ex justitia. Ab illa clam recedere cogitat, ne forte hinc conficiat peccati, si quod esset; quod viri justus est: *Joseph autem vir ejus cum esset justus, &c.* Ab accusatione Virginis temperat, ne caritatem violet, quae vera hominis justitia est. Suam ipsi suspitionem non aperit, ut ejus pudori parcat. Uni Deo suspitionem, perturbationemque suam exponit, judicium interim suspendens. Malevola non erat suspicio. *Malevole sunt suspiciones calumniantium: benevole sunt suspiciones gubernantium.* Opsat invenire bonum, qui benevole suspiciatur: cupit vinci, tunc enim laetatur, quando falsum inventum fuerit quod male suspicabatur. Sic affectus erat Joseph erga Mariam Virginem. Ideo suspitionem ab ejus animo disputavit Deus, facta illi per Angelum revelatione caelestis Mysterii. *Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est.* Ipsi revelata est Mysterium à saeculis in Deo absconditi veritas, quia in illius corde regna-

S. Bernard.
Hom. 2. in
Evang. Mat.
sua tit.

Ball. S. Iren.
Orat. 1.

S. Aug.
Serm. 10.

S. Hieron.
ad Rom.
lib. 14.

Eccl. 24. de
Fol. 91. 10.

S. Aug.
Serm. 100.

lib. 1. inter
S. Iren.
Orat. 1.

S. Iren.
Orat. 1.

610 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
bae caritas. *Ablata suspicio est, quia inventa redemptio est.*

III. S. Joseph gratia singulari factus est capitis Ecclesiae, scilicet Jesu Christi, æconomicum caput, rector, & tutor, sicut & Virginis matris cultos. *Fidelis servus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam.* Illi, ut sacre familie capiti, De mandatum significat Angelus, ut accipiat Puerum, & Matrem eius, & fugiat in Ægyptum; & defuncto Herode jubet Dei nomine ut in terram Israël revertatur. Salvatorem mundi servat à furore Herodis. Major epus quam Abraham fides, promptior obedientia. Magnificis promissis illum non consolatur Angelus; Christum enim possidet, in quo impleta sunt promissa Abrahamo facta, benedictionem honorumque omnium fontem, mundi thesaurum, desideratum cunctis generibus. Pauper est Joseph, terrenis bonis destitutus, sed Deo dives. Patriam relinquit, sed fert secum meliorem patriæ largiorem, *Accipe Puerum, & Matrem ejus.* Credit sine dissidentia & hesitatione, obedit sine cunctatione; fidelique & prompta obedientia meretur subditum habere Christum Jesum. *Et erat subditus illis.*

Potentissimum apud Deum intercessorem habent fideles cupiscumque status & conditionis. S. Josephum, Virgines, conjugati, Ecclesiae Ministri, adolescentes, & puellæ de vitæ statu eligendo deliberantes; quicumque res adversas patiuntur, quicumque Deo servientes interioribus perturbationibus, anxietatibus, difficultatibus assiluntur & probantur; ad Sancti Joseph patrocinium confugiant. *Ite ad Joseph, & quicquid vobis dixerit, facite.* Et ut ejus patrocinium obtineatis, virtutum ejus imitatores estote, fidei, castitatis, caritatis, obedientiæ, patientiæ, justitiæ, quæ virtutes omnes complectitur.

IN FEST. ANNUNCIAT. B. M. V. 611

IN FESTO ANNUNCIATIONIS BEATÆ
MARIÆ VIRGINIS.

Ne timeas, Maria, invenisti gratiam apud Deum: ecce concipies in utero, & paries Filium: & vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit Magnus, & Filius Altissimi vocabitur.
Luc. j.

Quamvis Christus in omnibus Mysteris suis Magnus sit, in Mysterio præsertim Incarnationis suæ Magnus vocatur: tum quia Incarnatio cæterorum hominum Dei Mysteriorum origo est; adeoque omnis ejus magnitudo in vita, in ore, resurrectione, ascensione, & ultimo adventu ad judicandum vivos & mortuos, ejus exinanitionem in Incarnatione supponit & consequitur: tum quia Verbi Incarnati magnitudo in ejus personâ non sistit, sed & in ipsum, quod colimus, Mysterium hodie B. Virginis annunciatum derivatur; & in beatam Virginem, cui annunciat; & in homines, propter quos annunciat. 1. Magnum Mysterium est, in quo divinæ perfectiones splendidius elucescunt quàm in cæteris Incarnati Verbi Mysteris; & Divinæ Personæ nova quodam modo sine sui mutatione attributa & denominationes acquiritur. 2. Magna Virgo cui Mysterium istud annunciat, & in cujus utero consummatur, quia recipit gratiæ plenitudinem: *Ave gratia plena: quia sine dispendio virginitatis obtinet fecunditatem: Benedicta tu in mulieribus; . . . Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obrutabit tibi:* quia denique provechitur ad incomparabilem Matris Dei dignitatem. *Quod enim ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei.* 3. Sed & in homines

propter quos annunciat hoc Myſterium, magnitudinis lux radios derivat Dei Filius, qui in utero Virginis fit homo, ut homines filios Dei faciat: *Dedit eis potestatem filios Dei fieri.* Servi formam assumit, ut faciat liberos. Similitudinem carnis peccati induit, ut faciat sanctos.

I. Divina perfectiones & attributa in mysterio incarnationis splendidius elucescunt: Divina in primis bonitas. Bonum est sui diffusivum. Summum bonum summo modo se communicare decet. Nobiliore verò seque digniore modo communicare se extra se ipsum Deus non poterat, quam per mysterium incarnationis. Tribus modis bonitas divina se in creaturas diffundit: 1. In ordine naturæ, 2. In ordine gratiæ, 3. In ordine unionis hypostaticæ sive personalis. Hæc verò postrema communicatio duabus prioribus longo antecellit intervallo. Primâ enim communicatione creaturas ad imaginem suam Deus condidit: Alterâ Dei filios per adoptionem fecit: Tertîâ hominî Dei Filium naturâ in Verbi incarnati personâ esse dedit, omniumque divinarum perfectionum, modo ineffabili, & qui mysteriî hujus proprius est, participem. In æternis emanationibus, solus essentia, non personatum communicationem creamus & adoramus. Pater æternus essentiam suam Filio communicat, non paternitatem, quæ personalis ipsius caracter est. Filius eandem essentiam Spiritû Sancto cum Patre communicat, non filiationem, quæ personalis ipsius proprietas est. In mysterio verò incarnationis Filius Dei & naturam suam & personam communicat humanæ naturæ, Hinc S. Augustinus ait: *Cum Filius sit & Deus & homo, alia substantia homo potius in Filio, quam Filius in Patre.* Nec verò homo solas ad unionem ineffabilem cum Verbo proventus est, sed omnes quodam modo creaturæ, si quidem omnis creatura est homo. *Naturam omnem interjuncta humanitatis beneficio, Deus in melius com-*

lib. 7. de
Trinit. c. 10.

S. Iren. Da-
masi.

mutavit. Atque inde etiam magnum discrimen incarnationis & creationem inter apparet, quod per illam creaturæ à Deo quodam modo exierint & separatæ sint: per illam verò ad Deum redierint, & in hominis naturâ personæ Verbi divini unire sint.

In hoc mysterio Dei sapientia maximè splendescit fallendo diabolum, qui peccatum suaserat primis parentibus ad incarnationem impediendam, ut scilicet Deus naturam peccato sordidam & contaminatam peccato fastidiret, averteretur, nec ipsi dignaretur conjugi. At expectatione sua frustratus est inimicus: Ipsum enim peccatum Filium Dei quodam modo movit ut ad hominem liberandum incarnaretur, adeo ut *Si homo ad imaginem, & similitudinem Dei factus, in sua natura honore mansisset, nec diaboli fraude deceptus, à lege sibi posita per concupiscentiam deviasset. Creator mundi creatura non fieret.* Christus Jesus venit in mundum peccatores salvos facere. *Non enim de celo ad terram merita nostra bona, sed peccata duxerunt. Venit Filius hominis quaerere & salvare quod perierat. Si homo non perisset, Filius hominis non venisset. Perierat homo, venit Deus homo, & invocatus est homo. Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quia Christus Jesus venit in mundum peccatores salvos facere. Tolle morbos, tolle vulnera, & nulla est causa Medicinæ. Si venis de celo magnus Medicus, magnus per totum orbem terra jacebat ægratus. Ipse ægratus genus humanum est. Denique Propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de celis, & incarnatus est. Sic at divitiarum sapientie atten diaboli fefellit.*

Omnipotentia Dei in hoc mysterio maximè splendescit. Quod enim infinitæ potentie majus argumentum, quam rerum infinitè distantium, Dei & hominis personalis unio? Hinc Propheta Deum orans ut hoc mysterium adimpleret, ejus præsertim potentiam

S. Iren. de
Serm. 1. de
Peccat.

S. Auguſt.

Serm. 7. 1.
C. 7. de Per-
titi Auguſt.

Symbol.

me, & tradidit semetipsum pro me. Igitur si amare pigeat, saltem nunc redimere non piget. Nulla est enim major ad amorem invitatio, quam prevenire amando: & nimis durus est animus, qui dilectionem si molebat impendere, nolit rependere. Filius paternæ dilectionis hunc ipsum naturæ nostræ inserit, ut à nobis diligatur.

Spiritus Sanctus in æternitate sterilis est; quamvis hæc sterilitas imperfectionis non sit ac impotentia. Divinitatum scilicet emanationum terminus est: Exhaullis igitur divinæ fecunditatis fontibus in Filii generatione, siquæ Processione, aliam Personam divinam producere non potest. Verùm in mysterio incarnationis fecundus est, & novum esse dat Filio Dei in utero Virginis. *Qui conceptus est de Spiritu Sancto.* Spiritus Sanctus procedit à Patre & Filio per voluntatem: Filius in utero Matris de Spiritu Sancto concipitur per ejusdem Virginis voluntatem, consentium & obedientiam. *Fiat mihi secundum verbum tuum.* Spiritus Sanctus ex Patre Filioque procedens non est eorum filius: Christus ex Spiritu Sancto conceptus, non est propterea filius Spiritus Sancti. Spiritus Sanctus ex Patre Filioque procedit ut nexus amborum: Christus de Spiritu Sancto in utero Virginis Mariæ conceptus est, ut nexus Dei & hominum. *Qui fecit utraq; unum . . .* Tota Trinitas mysterium incarnationis operata est. Multiplex tamen ratio est cur Christi conceptio Spiritu Sancto trahatur. (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 4. §. 2.*) Cur Spiritus Sanctus non sit Pater Christi, cum Christus ex Spiritu Sancto sit conceptus? (*Ibid. §. 3.*)

II. Non solum magnum est incarnationis mysterium, quod beatæ Virginis annuntiatur, sed & ipsa cui annunciat Virgo magna est. Ad tria potro capita omnis ejus celsitudo ac dignitas revocatur, quæ Angelus in salutatione sua exprimit: Primum est plenitudo gratiæ: *Ave gratia plena.* Alterum est dignitas Matris

Dei, quæ sit ut Dominus singulari & admirabili modo cum ipsa sit. Dominus tecum. Tertium est conjunctio fecunditatis cum virginitate, quæ sit ut benedicta intet omnes mulieres prædicetur: *Benedicta tu in mulieribus . . .* Beata Virgo Maria verè proprièque Dei mater credenda est. . . Cur Filius Dei ex muliere concipi & nasci voluerit. (*Lib. 1. Quæst. 2. Art. 4. §. 6.*) Præclare Tertullianus Lib. de Carne Christi, Cap. 17. *Deus (inquit) imaginem & similitudinem suam à diabolo captam æmula operatione recuperavit. In virginitatem enim adhuc Evam irroperat verbum edificatorium mortis. In Virginitatem aequè introducendum erat Dei Verbum exfructuorum vitæ: Ut quod per ejusmodi sexum abierat in perditionem, per eundem sexum redigeretur in salutem. Crediderat Eva serpenti, credidit Maria Gabrieli. Quod illa credendo deliquit, hæc credendo delevit. Sed Eva nihil tunc concepit in utero ex diaboli verbo. Immo concepit. Nam exiit ut abjecta pareret, & in doloribus pareret, verbino diaboli illi semen fuit. Evæque est denique diabolum fratricidam. Contra, Maria eum edidit, qui carnalem fratrem Israël, interceptorem suum, solum quandoque præstaret. In vulvam ergo Deus Fœdum suum detulit bonum fratrem, ut memoriam vultu fratris eraderet.*

Angeliæ Salutationis explicationem, ibique præclara ad hujus secundæ partis probationem, habes (*Lib. 3. Cap. 1. Art. 2. n. 3.*)

Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Non dixit simpliciter Angelus, *Superveniet in te*, sed, *Superveniet*, quia & prius quidem in ea fuit per multam gratiam, sed nunc supervenire nuntiatur, propter abundantioris gratiæ plenitudinem, quam effusus est super illam. Prior quidem gratia ejus tantum repleverat mentem, loquens verò etiam uterum perfudit, ut plenitudo divinitatis, quæ

S. Bernard.
Hæc d. f. p. Mallii est.

ante in illa, sicut in multis Sanctorum spiritualiter habitabat, etiam sicut in nullo Sanctorum corporaliter in ipsa habitare inciperet. Spiritus Sanctus superveniet in te, qui sua potentia fecundabit te. Et virtus Altissimi obumbrabit tibi. Hoc est, illum modum quo de Spiritu Sancto concipies, Dei virtus & Dei sapientia Christus, sic in suo secretissimo consilio obumbrando conteret & occultabit, quatenus sibi tantum notus habeatur & tibi. Quid à me requiris, quod in te mox expecteris? Sces, & feliciter scies, sed illo doctore, quo & auctore. Et virtus Altissimi obumbrabit tibi. Triplicem, secundum nostrum concipiendi modum, in Patre æterno virtutem distinguere possumus, tamen si severa una sit virtus, unaque summa res. 1. Virtutem creatoris, illi communem cum Filio & Spiritu Sancto. Omnes enim creaturæ trium Personarum divinarum opera sunt, quamvis creatio Patris singularim tribuatur. 2. Virtutem principis, quæ ipsi cum Filio respectu Spiritus Sancti communis est. 3. Virtutem Patris, quæ ipsi ita propria est, ut eam nec Filio, nec Spiritui Sancto communique. Hanc tamen communicat B. Virgini Mariæ. Quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Sic & quod natum est ex ipsa Patre erit tuum; & quod nascetur ex te erit ejus. Ut tamen non sint duo Filii, sed unus. Divinæ virtutis obumbratio efficit ut Mariæ Filium Dei concipiat quodam modo simili et quo à Patre æterno in splendentibus Sanctorum generatur. Pater æternus virgo est & fecundus; Mariæ virgo fecunditate donatur inviolatâ virginitate; conchæ similitudine, quæ cæli tore fecundata, in hostri prævi gemmam respiciente sole concipitur. Cuius de illis quibus cælis, tota se infundit plenitudo divinitatis. Pater æternus magnitudinis suæ ac perfectionum suarum cognitione Filium generat; Mariæ Virgo humilitatis suæ ac vilitatis cognitione & confessione eundem concipit. Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum

verbum tuum. Exinapivit semetipsum Dei Filius factam servî accipiens, & habitus inventus ut homo: Ad nihilum usque descendit Mariæ per humilitatem, ut contrum Filii Dei fiat, illumque humilitate concipiat. Virginitate placuit, humilitate concipit. Pater æternus interiori loquendo generat Filium; Virgo Mariæ eundem concipit, obedientiam suam, fidem, desiderium ac devotionem his verbis exprimendo: Fiat mihi secundum verbum tuum. Virgo sanctissima, responde verbum, & suscipe Verbum: Profer tuum, & concipo divinum: emittit transitorium, & amplectere sempiternum.

III. Per incarnationis mysterium homines fiunt magno, cum ad dignitatem filiorum Dei per gratiam adoptionis promoveantur. Dedit eis potestatem filios Dei fieri. Ut homines nascerentur ex Deo, primi ex ipsa natus est Deus. Natus ex Deo, per quem efficeremur; & natus ex femina, per quem resciceremur. Nati ergo mirari, o homo, quia efficeris filius per gratiam, quia nasceris ex Deo secundum Verbum ejus. Prius ipsum Verbum nasci voluit ex homine, ut tu securus nascereris ex Deo, & dices tibi: Non sine causa Deus nasci ex homine voluit, nisi quia alicujus momenti me existimavit, ut immortalis me faceret, & pro me mortaliter nasceretur. Ideo cum dixisset, Ex Deo nati sum, quali locutum te faciens, ait: Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Quid ex eo mireris, quia homines ex Deo nascuntur? Attendo ipsum Deum natum ex hominibus. Agnosce, Christiane, dignitatem tuam, & divinæ consorti factus natura, vult in veterem vilitatem degeneri conversatione redire. Christus conceptus est de Spiritu Sancto in utero S. Virginis, ideoque semper motum atque ductum Spiritus Sancti secutus est: Sequamur & nos, siquidem eodem Spiritu regenetati sumus. Omni Christiano aqua Baptismatis instar est uteri virginalis, eodem

S. Bernard.

S. Bernard.

Joan. 1.

S. August. Tract. 1. in Joas.

S. Leo.

S. Leo.

Speris replente fontem, qui replevit & Virginem. Dei matrem honoremus, laudemus, imitemur. Virgo humilis erat, ideo Dei mater electa est. Si non potes virginitatem humilis, imitare humilitatem Virginis. Laudabilis virtus virginitas, sed magis necessaria humilitas. Illa consulitur, ista precipitur. De illa dicitur: Qui potest capere, capiat: De illa dicitur: Nisi quis efficiatur sicut parvulus iste, non intrabit in Regnum celorum. Illa ergo remuneratur, ista exigitur. Potes sine virginitate salvari, sine humilitate non poteris. Potest, inquam, placere humilitas, qua virginitatem deplorat amissam: Sine humilitate autem nec virginitas Maria placisset... Non omnium quidem est virginitas: multo tamen pauciorum est cum virginitate humilitas. Si igitur virginitatem in Maria non poteris nisi mirari, stude humilitatem imitari, & sufficit tibi. Quod si & virgo, & humilis es: Quisquis es, magnus es.

IN FESTO S. JOANNIS BAPTISTÆ.

Amen dico vobis, Non surrexit inter natos mulierum major Joanne Baptista. Matth. xj. ii.

Christus Jesus omnium electorum suorum probatas virtutes & sancta opera in extremi judicii die laudabit, ut ait Apostolus: *Tunc laus erit unicuique à Deo.* Tempus illud non expectat ut S. Joannis laudes prædicet; illum in Evangelio passim commendat. Nunc *Etiam, nunc Prophetam & plus quam Prophetam*, aliàs Angelum, aliàs *Lucernam ardentem & lucentem*, omnium tandem hominum ex muliere natorum maximum prædicat. Huic laudi quid addi potest? In hoc elogium nulla cadit falsitatis, adulationisve suspicio. Veritas affie-

nat, & quidem præmisso juramento, neminem inter natos mulierum exiisse Joanne majorem. *Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulierum major Joanne Baptista.* Solus ille Joanne major, qui de Spiritu Sancto conceptus, ex Virgine natus est Filius Dei, Jesus Christus. Quod Concionatoribus vulgo imminet periculum ne Sanctos nimis extollant, quibus Panegyricum dicunt, Joannis laudatoribus minimè timerendum est. Verè enim *Non est inventus similis illi.* Omnes superat ille homo, non enim illum vincit nisi Deus homo.

Inter natos mulierum Joannes Baptista maximus est
1. Nativitatis privilegii. 2. Amplitudine Muneris.
3. Merito fidelitatis.

1. Nativitas S. Joannis Zachariæ ab Angelo nunciata, & eodem quidem quo Christi conceptio, imò in loco digniori, scilicet in Templo, Tempore sacratiori, scilicet sacrificii, cum thus adoleret Domino; Apertiore miraculo, non solum quia Patri leni, cujus corpus erat emortuum, ut quondam Abrahæ, matri sterili ac vetule promissus, sed quia Zachariæ lingua divinitus impedita & obmutescente, postea verò soluta, ejus conceptio ac nativitas celebrata est. *Facillum est cum sacerdote fungeretur in ordine vivis sua ante Deum, secundam consuetudinem sacerdotii, forte exiit ut incensum poneret, ingressus in Templum Domini: & omnis multitudo populi erat orans foris hora incensum. Apparuit autem illi Angelus Domini stans à dextris Altaris incensum... At autem ad illum Angelus: Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua: & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & erit gaudium tibi & exultatio, & multi in nativitate ejus gaudebunt: Erat enim Magnus coram Domino... Et dixit Zacharias ad Angelum: Unde hoc sciam? Ego enim sum senex, & uxor mea procreavit in diebus suis. Et respondens Angelus dixit ei:*

*S. Petrus
Thomasi
Serm. de S.
Joanne Bapt.*

Luc. 7.

622 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Ego sum Gabriel, qui asto ante Deum: & missus sum loqui ad te, & hac tibi evangelizare. Et ecce eris tacens, & non poteris loqui usque in diem quo hac fiant, pro eo quod non credidisti verbis meis, quae implebantur tempore suo. Cum vero natus esset puer, & nomen eius declaravit, dicens, Johannes est nomen ejus, apertum est illico os ejus, & lingua ejus, & loquebatur benedicens Deum. Joannes fructus orationis, non voluptatis gratiae magis quam naturae. Ecce exaudivit est deprecatus tua, & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium. Hinc praecclare antiquus Pater: Contra impossibilitatem corporis, contra sterilitatem viscerum, Zacharia precibus Elisabeth uteraz intumesceat, & concepat Joannem non naturam, sed gratiam. Unde necesse erat sanctorum nostris filium, qui non tam complexibus quam orationibus figuraretur. Orationes autem fundebat sanctus Sacerdos non pro familiae lux privata prosperitate, aut pro fecunditate velut uxori impetranda, sed pro Messiae adventu, & totius humani generis salute: Ideo facta ipsi promissio Non s'fratris dumtaxit, sed universi terrarum orbis donum ac pignus erat (ait antiqua Pater.) Dubitare permittitur, ut hac ipsa incredulitate ad fidem excreetur. Ideo enim praesens super sterili punitur incredulitas, ut neque futurum in Virgine miraculum in dubium revocetur (inquit S. Joannes Chrysol.) Eris tacens, & non poteris loqui, usque in diem quo hac fiant. Silentium expectat vocem natiuitatis, Zacharias Joannem, Senex puerum, Sacerdos Prophetam. Zacharias sacerdos obmutescit, ut legalium sacrificiorum proximè futura consummatio significetur. Omnes enim Propeta & Lex usque ad Joannem prophetauerunt... Silentium Zachariae, Propetia tacens, quodammodo occulta & clausa. Hoc est apertio vocis Zacharia in natiuitate Joannis, quod est discussio veli in cruce Christi.

Inter Sermones, ad Joannem, adscriptus in Nat. S. Joann. Bapt.

Inserit Anthoni Eusebium S. Joann. Bapt. ex Graeco Xerxi Christiani Cod. ad rem & Latinè redactum a P. Comberio.

March. n. v.

S. August. Sermon. 261.

IN FEST. S. JOANNIS BAPT. 623

II. Alterum Natiuitatis S. Joannis privilegium, est sanctificatio illius in utero Matris. Sanctificatus in matris utero creditur Joannes, sed longè minor illius sanctificatio quam Joannis, de quo praedixit Angelus: Et Spiritus Sancto replebitur adhuc, ex utero matris suae. Multo sanè excellentius est Spiritu Sancto repleti, quam sanctificari. Sanctificatio enim eruditionem ad originalis peccati labe significat, repletio Spiritus Sancti gratiae inundationem. Apostoli cum Spiritum Sanctum de Salvatore rediivi accepissent afflatu, vix quinquagesimo à Resurrectione illius die ad illum gradum pervenerunt, ut de illis diceretur: Respleti sunt omnes Spiritu Sancto. Joannes vero id consecutus est in utero matris. Spiritus Sanctus formam sanctificat, replet Joannem, superceni in Mariam.

Luc. 1. 15. 7. S. Petrus Damiani.

Mat. 2. 4.

III. Accedit & aliud privilegium admirabile, exultatio pueri in utero Matris. Et factum est ut audiret salutationem Mariae Elisabeth, exultavit in gaudio infans in utero ejus. Ex utero matris in utero Mariae Virgini Christum agnoscit Infantem, Mundi Redemptorem. Quid mirum si exultat gaudio incredibili. Quasi per experientiam sensum sciebat quae Israel generabat (inquit Origenes) Unde exiit in gaudio, Senferat enim venisse Dominum suum, ut sanctificaret servum suum... Ut Maria locuta est verbum quod Filius Dei in ventre Matris suae gerat, exultavit infans in gaudio, & tunc primus Praesertorem suum Prophetam fecit Jesus: Et propter ipsum Spiritu Sancto replevit & matrem Elisabetham. Et repleta est Spiritu Sancto Elisabeth... Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus, nunc dulciori colloquio, nunc amplexu foelicior Joannem consecans, admo gratiarum omnium Fonte Dei Filio in utero ejus incarnato, De cuius plenitudine omnes accepimus. Christi dono, Virginis praesentia ac patrocinio Joannes virginitatis gratiam accepit. Nec immerito (inquit S. An-

Luc. 1. 41.

Origenes Hom. 7. in Lucam.

Luc. 1. 42.

S. Ambrosius, Lib. de virginibus, c. 2.
 brosius) mansit integer corpore, quem tribus mensibus octo quodam suae praesentia & integritatis unguento Domini Mater exersuit.

2 Cor. 1. 14.
 IV. Quatum Nativitatis S. Joannis privilegium, gaudium est universale. *Et multi in Nativitate ejus gaudebunt.* Gaudium parentum, cognatorum, amicorum & vicinorum in sancti Praecursoris Nativitate Propheticum fuit, laetitiam praefigurans ex Ecclesiae fecunditate in Gentibus universis proximè orituram, ut vaticinatus est Isaïas: *Lauda sterilis quae non parit: Decanta laudem & himni quae non pariebas: Quoniam multi filii deserte, magis quam ejus quae habet virum.*

1 Pl. 14. 4.
 Nullius Sancti nativitatem celebrat Ecclesia, nisi Sancti Sanctorum Christi Jesu Domini nostri, Deiparae Virginis, & S. Joannis. Novit enim meliorem esse diem mortis die nativitatis. Ideo Martyrum mortes celebrat, atque Natalia vocat, quia morte nati sunt ad vitam sempiternam & gloriosam. At Joannis nativitas celebratur, ut impleatur quod de illa praenunciatum ab Angelo est: *Et in nativitate ejus multi gaudebunt.*

1 Cor. 1. 7. 1.
 Joannis nativitas Christum Dominum prophetavit, quem conceptum ex utero salvavit; ideo laetitiam attulit Mundo: Hanc laetitiam olim testate sunt quaedam Ecclesiarum celebratione Missarum ab unoquoque sacerdote, ut in Natali Domini. Exultandum in hac felicitate, non gaudio seculari, sed sancto, qui fructus est Spiritus Sancti, caritatis comes, bonae conscientiae indicium. Erat Joannes *lucerna ardens & lucens.*

Ordo Rem. Alton. Andor.
 Lux gaudium parit, sed frigiditibus cordibus modicum ac breve gaudium est. Gavisi sunt Judaei ad lucem Joannis, sed ejus ardore non sunt succensi, quia veritatem quam annuntiabat, praedicabat, indignitatem, Christum Jesum non dilexerunt. *For autem voluisti ad horam exultare in luce ejus.* Non ita Christiani gaudere debent, sed gaudio pleno & perpetuo, Deum amantes, & ipsum laudantes omnibus diebus

Jan. 1. 20.

vite

vite suae. *Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum* *1 Pl. 10. 1.*
 vitam.

II. Inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista amplitudine muneris. Christi scilicet Praecursor fuit, Propheta & plus quam Propheta, Elias alter, Baptizator, Salvatoris, amicus sponsi (sponsae paratynymphus, primus Regni caelorum Praedicator. *Erit magnus coram Domino (ait Angelus) ... & multos filiorum Israel convertet ad Dominum Deum ipsorum: & ipse praecedet ante illum in spiritu & virtute Eliae.* *1 Cor. 1. 20. 16.*
Ut convertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam iustorum parare Domino plebem perfectam. *17.*
 Erit magnus coram Domino, officio ac ministerio: Et efficacissima praesentia, & Regni caelorum jam proximi praedicatione Judaeorum plurimos ad Christum converteret, ut illum esse verum Deum, ut Dominum Jesum esse Messiam à Deo promissum; ut hunc quem digito ostendit, à Prophetis praedictum Mundi Redemptorem credant, illum audiant, ejusque mandatis obediant. *Vidit Joannes Jesum venientem ad se, & ait: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollis peccatum Mundi. Hic est de quo dixi: Post me venit vir qui ante me factus est, quia prior me erat. Et ego nesciebam eum, sed ut manifestetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizanti.* *18.*
 Et ipse ante illum, ceu pater ante Regem mox aditurum proximè praecurret, non minori zelo, fervore, efficaciâ praedicans adventum Redemptoris, quam Elias adventum praedicatus est Judicis. *Et ipse praecedet ante illum in spiritu & virtute Eliae.* Quam fervens fuit Eliae zelus, quam invicta virtus & animi fortitudo adversus Achab, Jezabel, Pseudo-Prophetas Baal, & quam fervens erit, vehementer, invictus adversus Antichristum & ejus Ministros; tam fervens fuit zelus Joannis, tam invicta fortitudo animi in arguenda incredulitate, vitii, impunita Pharisaeorum, Herodis, Herodiadis. *Dicet enim ad*

R f

628 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

tribus predicatur. Arcana cœlestia Joanni revelantur
Christum baptizanti: Trinitatis Mysticum in Veteri
Testamento obscurius expressum, sancto Præcuratori
manifestius revelatur. *Pater auditur in voce, Filius
baptizatur in flumine, Spiritus Sanctus in columba
specie demonstratur. Adesit Joannes totum medium Tri-
nitatis. Quamquam interioris edoctus sit à Spiritu San-
cto antequam sensibilibus signis adumbrata Mytheria
Mundo revelarentur. Joannes in Spiritu tanquam An-
gelus evadit* (ait S. Bernardus.) *Nimirum tanto
propinquior Deo, quanto vox Verbo vicina: cui nulla
voce alia media quod foris sonet oporteat intimari.
Neque enim Joannem predicatio, sed inspiratio do-
cuit.*

III. Inter natos mulierum nemo major Joanne Ba-
ptista merito fidelitatis. Tanta erat ejus gratia, tanta
virtus, tanta apud homines celebritas nominis ob-
pudentiæ austeritatem cum innocentia conjunctam;
tanta auctoritas, ut Christus facile crederetur, si vel-
let abiri errore hominum. Laborandum non fuisse ut
persuaderet se esse Christum, quia hoc jam illi qui eum
audiebant & videbant, illo non dicente putarent.
Non erat ei opus seminare errorem, sed confirmare. At
ille Sponsi amicus humilis, Sponsio zelans, non se pro
Sponsio adulerum supponens, perhibet testimonium
amico suo, & eum qui verè Sponsus erat, Sponsæ com-
mendat. Interrogatus an esset Christus, an Elias, an
Propheta, respondit: *Non sum. Urgentibus Sacerdo-
tibus & Levitis Judæorum Hierosolymitanorum Le-
gatis, & interrogantibus, Quis ergo baptizas, si tu
non es Christus, neque Elias, neque Propheta?* re-
spondit: *Ego baptizo in aqua: Medius autem ves-
trium stetit quem vos nescitis. Ipse est qui post me ven-
turus est, qui ante me factus est, cujus ego non sum di-
gnus ut solæam ejus corrigiam calcaveam.* Joannes
tantus homo ideo se humiliat Christo, ut eum plus

IN FESTO S. JOANNIS BAPT. 629

quam hominem esse ostendat. *Hic venit in testimonium, ut
ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crede-
rent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium
perhiberet de lumine. Quomodo dicit, Evangelista san-
cto, Non erat ille lux, de quo Christus ait, Erat lu-
cerna ardens & lucens? Joannes quidem lucera erat,
sed in comparatione vera lucis que illuminat omnem
hominem venientem in hunc mundum, lux non erat.
Ideo testimonium perhibuit de lumine, testimonium
fidele, se lucernam esse agnoscens ne vento superbiæ
extingueretur. Lucerna & accendi & extingui potest.
Verbum Dei extingui non potest, lucerna semper potest.
Sed & meram vocem se esse proficitur: *Ego vox cla-
mantis in deserto, Dirigite viam Domini, sicut dixit
Isaias Propheta. Vox sine verbo sonus inanis. Ver-
bum corde conceptum prius est voce, cujus ministerio
audientibus innotebit. Antequam sonet vox in ore
meo, jam tenetur verbum in corde meo; sed ut intel-
ligas, prior venit vox ad aurem tuam, ut verbum in-
sinuerit menti tuæ. Nolle enim non potes quod in me
fuerat ante vocem, nisi in te fuerit post vocem. Ego
si vox Joannes, Verbum Christus, ante Joannem
Christus, sed apud Deum: post Joannem Christus, sed
apud nos. *Ego vox clamantis in deserto. Perlonam
gerebat Joannes vocis in sacramento (inquit S. Augu-
stinus.) Non enim ipse solus vox erat, Omnis homo an-
nuntiator Verbi, vox Verbi est. Quod enim est sonus
oris nostri ad verbum quod mente concipimus, hoc
omnis Anima pia predicatrix ad illud Verbum de quo
dictum est: *In principio erat Verbum, & Verbum erat
apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in prin-
cipio apud Deum. Quanta verba, imo quantas vo-
ces facit verbum corde conceptum! Quantos Predica-
tores fecit Verbum apud Patrem inanis! Miste Pa-
triarchas, miste Prophetas, miste tot & tantos præ-
nuntiatores suos. Verbum inanis vocis miste, & post****

Rz iij

S. August.
Serm. 281.
in Joanni.
S. Joan. Bapt.
7.
S. Petrus
Damiani.

S. Bernard.
Serm. in No-
bis. S. Nam.
Bapt.

S. August.
Serm. 222. in
Matth. 5.
Joan. Bapt. 3.
Joan. 1. 72.

S. August.
Serm. 27. 2.

Joan. 1. 26. 27.

multas premissas voces, unum ipsum Verbum venie
tanganam in vehiculo suo, in voce sua, in carne sua,
Collige ergo tanquam in unum omnes voces que pre-
cesserunt Verbum, & eas omnes constitue in persona Jo-
annis. Harum omnium sacramentum ille gestabat,
harum omnium persona sacrata & mystica ille unus
erat. Ideo propria dicitur esse vox, tanquam omnium vo-
cum significum atque mysterium. Ego vox clamantis
in deserto.

Præclarum illud ac fidele de Christo testimonium
Joannes Baptista confirmat, cum orta Judæos inter &
epus discipulos questione de purificatione, hi ipsum
convenissent stimulatione ducti, hisque verbis interpel-
lassent: Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui tu
testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes
veniunt ad eum. Hac enim occasione Christum Eccle-
sæ Sponsum esse docuit, se amicum Sponsi & illum
verum Deum esse, in quem credendum sit: Qui verò
in ipsum non crediderint, vitam æternam non habi-
turos, sed æternum itæ Dei futurum obiectum. Se que-
cumque haberet spiritualis magnitudinis insignia, Dei
dona esse, Sponsi munera collata amico: Christo verò
Spiritum non ad mensuram datum, utpote qui Dei
Filius sit. Patris consubstantialis, coæqualis, æternus,
Non potest homo accipere quidquam, nisi fuerit ei da-
tum de cælo. Ipsi vos mihi testimonium perhibebis, quod
dixerim: Non sum ego Christus, sed quia missus sum
ante illum. Qui habet Sponsam, Sponsus est: Ami-
cus autem Sponsi qui stat & audit eam, gaudio gau-
det propter vocem Sponsi. Hæc ergo gaudium meum
impletum est. Illum oportet crescere, me autem minui.
Qui desorsus venit, super omnes est. Qui est de terra,
de terra est, & de terra loquitur. Qui de cælo venit, su-
per omnes est. Et quod vidi, & audivi, hæc testa-
tur: & testimonium ejus nemo accipit. Qui accepit
ejus testimonium, signavit quia Deus verax est.

Mat. 7. 27.
& Jo. 1.

Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur: non
enim ad mensuram dat Deus Spiritum. Pater diligit
Filium, & omnia dedit in manu ejus. Qui credit in
Filium, habet vitam æternam: Qui autem incredulus est
Filio, non videbit vitam, sed ita Dei manet super eum.

Hæc verba, illum oportet crescere, me autem minui,
summam Joannis humilitatem ostendunt; nec mystica
significatione vacant. Joannem vocem esse cogitate. Om-
nium vocum persona Joannes, Verbi persona Christus.
Omnes voces necesse est minuantur, quando ad Chris-
tum videndum proficimus. Quanto enim proficis ad vi-
dendam sapientiam, tanto minus tibi vox est necessaria.
Vox in Prophetis, vox in Apostolis, vox in Psalmis,
vox in Evangelio. Veniat illud, in principio erat Ver-
bum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Ver-
bum. Cum eum viderimus sicuti est, nunquid recita-
bitur Evangelium? Nunquid Prophetas audireti sum-
mus? Nunquid Epistolæ Apostolorum lecturi sumus?
Quare? Quia deficiunt voces crescente verbo: quia il-
lum crescere oportet, me autem minui. Et Verbum
quidem per se ipsum nec crescit, nec deficit in se. In
nobis autem crescere dicitur, cum proficendo in illum
crescimus: sicut crevit in oculis lux, cum acie ven-
ualefcente videtur amplius, quæ acie languente mi-
nus utique videbatur. Et minor erat oculis ægris, ma-
jor est oculis sanis: cum ipsa per se ipsam nec ante in-
minuta sit, nec postmodum creverit. Minuitur ergo
ministerium vocis, cum sit mensuris profectus ad Verbum.
Ita oportet Christum crescere, Joannem autem minui.
In homine minuamur, in Deo crescimus. In nobis hu-
miliemur, ut in illo exaltemur. Omnis qui se humiliat,
exaltabitur. Ad hæc missus est Joannes ante eum in-
vitemur, & ad Verbum nos tentamus. Quantumcumque
se jactet humana superbia, de quovis excellentia san-
ctitatis, quis erit quod Joannes? Quisquis es qui te
magnum putas, non eris quod Joannes.

S. Aug. 8.
Serm. 216. in
Suaris 5.
Joan. 1.

Item
Serm. 299.
Lect. 14. 16.

Joannis fidelitatem imitemur, gratia fideles sumus, status nostri, conditionis, ministerii officia fideliter impleamus. Luceat sicut lucet, & lucentes. *Ej* enim tantum lucet, vanum tantum ardere, parum; ardere, & lucere, perfectum. Joannis ardorem triplicem imitemur. *Ardens enim erat in signis vehementi austeritate conversationis: erga Christum intimo quodam & pleno fervore devotionis: erga peccantes proximorum constantia libera increpationis.* Ardebat sibi Joannes, nobis autem lucebat. Gaudeamus in fervore ejus ad imitationem; gaudeamus in lumine, non tamen ibi manentes, sed ut in lumine ejus videamus lumen. S. Joannis penitentia sit nobis iuventutem fervoris, & humilitatis.

IN FESTO S. PETRI PRINCIPIS
APOSTOLORUM.

Judicabit in nationibus, implebit ruinas: de torrente in via bibet, propterea exaltabit caput. Psal. cix. 6. & 7.

DENS qui infirma mundi elegit ut confunderet fortia, & quae alta sunt mundi, ut confunderet sapientes, & ignobilia mundi & contemptibilia, & ea quae non sunt, ut ea quae sunt delirerent, ut non gloriaretur omnis caro in conspectu ejus, ignobiles, rudes, pauperes piscatores elegit, ut novum Ecclesiae suae Imperium fundarent, & per orbem universum propagarent: ut debellarent nominis sui ac Filii sui inimicos sine ullo armorum apparatu, sine ulla copiis, sine opibus, sine ullo humano presidio: Illique à Christo Jesu Filio dilectionis suae electis ac missis per mundum universum ad predicandum Evangelium Apostolis victoriam praestitit, triumphos decrevit, gloriam contu-

lit immortalem, celebritatem nominis ac reverentiam tantam, ut ad memorias Piscatorum jam ipsi procedant Imperatores. Verè mirabilis Deus in omnibus Apostolis suis: Verumtamen in S. Petro admirabilior, cui dona contulit ampliora. Primus ille in donis, major impetio, Senatus Apostolici Princeps ac vertex, Ecclesiae visibile caput, ac fundamentum, crepido fidei, Christi Jesu in terris Vicarius, coeli Janitor, omnium Christi ovium agnorumque Pastor, unitatis Ecclesiasticae centrum & custos, Nationum Judex.

1. S. Petrus primatus dignitatem supra ceteros Apostolos & universos Christi Fideles, seu regimen Ecclesiae universae, promeritus est excellenti Fidei & fervore caritatis. *Judicabit in nationibus.* 2. S. Petrus Dei & Filii ejus inimicos debellavit, episcopi imperio subjecit praedicationis suae & miraculorum virtute. *Implebit ruinas.* 3. S. Petrus praecipuam gloriam, reverentiam, cultumque in Ecclesia consecutus est ob labores pro Ecclesia toleratos, ob passionem ac martyrium. *De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.*

1. S. Petrus fide sua promeritus est primatum & principatum Ecclesiae. Non alibi quatenus impotentiarum Catholici hujus dogmatis probationem, quam in hodierna Solemnitate Evangelio. *Veni Jesus in par-* Matth. 16. 13.
tes Caesarea Philippi, & interrogabat Discipulos suos: 17.
Quem dicunt homines esse Filium hominis? At illi dixerunt: Alii Joannem Baptistam, alii Eliam, alii vero Jeremiam, aut unum ex Prophetis. Vas verum, inquit Jesus, quem me esse dicitis? Respondens Petrus dixit: Tu es Christus Filius Dei vivi. Christi Jesu Divinitatem primus omnium agnoscebat & confitebatur. Dixerant quidem qui in navi erant cum Jesu, sed aram ab illo tempestatem videntes: *Veni Deus Filius es.* Dixerat Nathanaël, *Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israël.* At Filium Dei professi non erant ut Petrus,

*Joann. Chryf.
11. 27. in
Matth.*

Joannis fidelitatem imitemur, gratia fideles sumus, status nostri, conditionis, ministerii officia fideliter impleamus. Luceat sicut lucet, et laetent sicut laetent. *Ejus enim tantum lucet, vanum tantum ardere, parum; ardere, & lucere, perfectum.* Joannis ardorem triplicem imitemur. *Ardens enim erat in seipso vehementi austeritate conversationis: erga Christum intimo quodam & pleno fervore devotionis: erga peccantes proximorum constantia libera increpationis.* Ardebat sibi Joannes, nobis autem lucebat. Gaudeamus in fervore ejus ad imitationem; gaudeamus in lumine, non tamen ibi manentes, sed ut in lumine ejus videamus lumen. S. Joannis penitentia sit nobis iuventutem fervoris, & humilitatis.

IN FESTO S. PETRI PRINCIPIS
APOSTOLORUM.

Judicabit in nationibus, implebit ruinas: de torrente in via bibet, propterea exaltabit caput. Psal. cix. 6. & 7.

DENS qui infirma mundi elegit ut confunderet fortia, & quae alta sunt mundi, ut confunderet sapientes, & ignobilia mundi & contemptibilia, & ea quae non sunt, ut ea quae sunt delirerent, ut non gloriaretur omnis caro in conspectu ejus, ignobiles, rudes, pauperes piscatores elegit, ut novum Ecclesiae suae Imperium fundarent, & per orbem universum propagarent: ut debellarent nominis sui ac Filii sui inimicos sine ullo armorum apparatu, sine ullis copiis, sine opibus, sine ullo humano presidio: Illique à Christo Jesu Filio dilectionis suae electis ac missis per mundum universum ad predicandum Evangelium Apostolis victoriam praestitit, triumphos decrevit, gloriam contu-

lit immortalem, celebritatem nominis ac reverentiam tantam, ut ad memorias Piscatorum jam ipsi procedant Imperatores. Verè mirabilis Deus in omnibus Apostolis suis: Verumtamen in S. Petro admirabilior, cui dona contulit ampliora. Primus ille in donis, major impetio, Senatus Apostolici Princeps ac vertex, Ecclesiae visibile caput, ac fundamentum, crepido fidei, Christi Jesu in terris Vicarius, coeli Janitor, omnium Christi ovium agnorumque Pastor, unitatis Ecclesiasticae centrum & custos, Nationum Judex.

1. S. Petrus primatus dignitatem supra ceteros Apostolos & universos Christi Fideles, seu regimen Ecclesiae universae, promeritus est excellenti Fidei & fervore caritatis. *Judicabit in nationibus.* 2. S. Petrus Dei & Filii ejus inimicos debellavit, episcopi imperio subjecit praedicationis suae & miraculorum virtute. *Implebit ruinas.* 3. S. Petrus praecipuam gloriam, reverentiam, cultumque in Ecclesia consecutus est ob labores pro Ecclesia toleratos, ob passionem ac martyrium. *De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.*

1. S. Petrus fide sua promeritus est primatum & principatum Ecclesiae. Non alibi quatenus impetentiarum Catholici hujus dogmatis probationem, quam in hodierna Solemnitate Evangelio. *Veni Jesus in par- tes Caesareae Philippi, & interrogabat Discipulos suos: Quem dicunt homines esse Filium hominis? At illi dixerunt: Alii Joannem Baptistam, alii Eliam, alii vero Jeremiam, aut unum ex Prophetis. Vas verum, inquit Jesus, quem me esse dicitis? Respondens Petrus dixit: Tu es Christus Filius Dei vivi.* Christi Jesu Divinitatem primus omnium agnoscebat & confitebatur. Dixerant quidem qui in navi erant cum Jesu, sed aram ab illo tempestatem videntes: *Veni Deus Filius es.* Dixerat Nathanaël, *Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israël.* At Filium Dei professi non erant ut Petrus,

S. Bernard.
Sermon. in Nat.
S. Petri.
Cap. 2.

1. Cor. 1. 27.

Matth. 16. 13.
17.

Joann. Chry.
Sermon. 21. in
Matth.

Nondum plene illuminati, Jesum unum e multis esse opinabuntur, iustitia quidem ac sanctitate eximium, Deo inprimis acceptum, non tamen Deum verum ex Dei substantia genitum, Patri in omnibus similem, æqualem, coeternum. Petrus verò Filium Dei verum, proprium, unigenitum, consubstantialiæ æternæ Patri confiteretur ac prædicat: Non eo modo ac eo sensu quo Elias, Jeremias, P. opheta ceteri, Joannes Baptista, ceterique eximie sanctitatis homines filii Dei appellari poterunt: Quia ratione ut Jesus Dei Filius agnosceretur, singulari Patris celestis revelatione opus non fuisset. Sic de Christo vulgus hominum loquebatur, sanctitatem, doctrinam, & miracula illius suspiciens. *Quem dicunt homines esse Filium hominis?* Melius, verius, sublimius sensit ac locutus est Petrus. *Ut non loquatur ut meum opera hominum, Christum Deum patris & hominem confessus est. Tu es Christus Filius Dei vivi.* Confessio ista hæretes omnes Christi Jesu Divinitatem, & Incarnationis Mysterium oppugnantes cœcæ, Cerinthi, Ebonis, Pauli Samosatensis, Arii, Eunomii, Photini, Boethii, Nestorii, Eutycheus. *Tu es Christus Filius Dei vivi.* Hoc est: Tu qui verè Filius hominis, idem verè es Filius Dei vivi. Tu verus in Dicitate, verus in carne, & salva gemine proprietate nature utriusque unus. Petrus locutus est ut homo, & ex carnis infirmitate, eum Christum Jesum à passione & morte subeunda deterrere voluit: Humano & carnali affectu locutus est: ideo severè à Domino reprobentus & Satanas appellatus. Verum cum Christum Filium Dei vivi confiteretur, beatus appellatur. Hæc enim dixit non humano sensu aut affectu, ut amico, præceptoris ac domino gratificaretur, sed ex Patris celestis revelatione, *Beatus es, Simon Bar-Jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in celis est.* Confessionis tam egregie meritis, Apostolici Collegii Principatus, & regendæ Ecclesiæ universæ demandata à Christo Jesu

Epist. 16. 4.

S. Anthon.
De Incarnat.
Tom. Sacrae.
Cap. 4.S. Leo Epist. 10
Sed. 19.S. Augustin.
Epist. 111.

Matth. 16. 17.

Provincia. *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prævalent adversus eam: & tibi dabo claves regni celorum. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in celis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in celis, S. Petri fides, Ecclesiæ fundamentum est: & super ipsum merito fidei fundata & ædificata est à Christo Ecclesia. Apostolica dignitas S. Leo Epist. 10. beatissimo Apostolo Petro primatum fidei sue remuneratione commisit, universalem Ecclesiam in fundamenti ipsius soliditate constituram. Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam. O dignitatem incomparabilem! De toto mundo unus Petrus eligitur, qui & universarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctis que Ecclesiæ Patribus proponatur: Ut quamvis in populo Dei multi Sacerdotes sint, omnes tamen propriè regat Petrus, quos principatè regit & Christus. Magnus hinc visus honorum potentia sue tribuit divina dignatio: & si quid cum eo commutare ceteris voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum dedit quidquid aliis non negavit. Et ego dico tibi: Hæc est, sicut Pater meus tibi manifestavit dignitatem meam: ita & ego tibi notam facio excellentiam tuam. Quia tu es Petrus, id est, cum ego sim inviolabilis Petrus, ego lapis angularis qui facio utraque unum: ego fundamentum præter quod nemo potest aliud ponere: tamen in quoque petra es, quia mea virtute solutarius, ut que mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communis. Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prævalent adversus eam. Super hanc fortitudinem æternam extruam Templum: & Ecclesiæ meæ calo inferenda sublimitas, in cuius fidei firmate consistet.*

S. Leo Epist. 10.

Idem Tom. 3.
in anni vers.
de Assumpt.
tione sue.Epist. 14. 8.
16.

11.

12.

S. Bernard.
lib. 7. de
consolatio.

Et tibi dabo claves Regni celorum, &c. Supremam Ecclesiæ regendæ potestatem. In typum Primatus ipsi uni datum est ambulare super aquas instar Domini, ut

significaretur Petrum unicum esse Christi Vicarium, qui non uni populo, sed cunctis praeesse deberet. Nam *Aqua, populi*. Alias ceteris Discipulis in navicula venientibus ad Dominum qui in littore expectabat, Petrus semisu in mare, & natando venit. Scilicet *Non navem unam, ut ceteri quisque suam, sed seculum ipsum suscepit gubernandam. Mare enim saeculum est, navis Ecclesia.*

Non solum fidei, sed amoris ferventioris merces fuit Apollolo Petro collata à Christo Domino Apostolici Collegii & Ecclesiae Principatus. Iesus post Resurrectionem suam tertio se Discipulis conspicuum praebeas, dixit Petro: *Simon Joannis, diligis me plus his?* Respondit Petrus: *Etiam, Domine, tu scis quia amo te.* Dixit ei Iesus: *Pasce agnos meos.* Air iterum Iesus: *Simon Joannes, diligis me?* Respondit Petrus: *Etiam Domine, tu scis quia amo te.* Dixit ei Iesus: *Pasce oves meas.* Tertio interrogatur, *Ut ter confiteretur amor, quod ter negaverat timor.* Non aliud quam, *Amas?* interrogatur: Non aliud quam, *Amo,* respondetur. Et respondentem statim passionem Dominus praenuntiat. Magis idoneo Pastori dubio ptoctol commendat oves pretiosas, non auro, non argento, sed sanguine suo emptas. Si Dominus homo commendaret servo suo oves suas, cogitaret certe utrum peculium servi illius idoneum esse pretium ovium suarum, & diceret: Si petdidisset, si dissipaverit, si consumpsisset, habet unde reddat. Commendaret ergo servo idoneo oves suas, & servi facultates in pecunia quaereret, pro ovibus quas pecunia comparavit. Nunc vero Dominus Iesus Christus, qua servo commendat oves quas sanguine comparavit, idoneitatem servi in passione sanguinis quaerit. Tanquam diceret: *Pasce oves meas. Quas oves? Quas*

emi sanguine meo. Mortuus sum pro eis. Amas me? Morere pro eis. Igitur *Hoc* pertinet ad pasceñas oves Domini, ut non recusetur mors pro ovibus Domini, Pastor servus hominis pecuniam redderet pro consumptis ovibus: Petrus sanguinem reddidit pro ovibus conservatis. Omnibus Ecclesiae Pastoribus Petri forma praepositur. Dominicus ovibus pasceñas idoneus non est, qui pro ipsis mori non potest, aut effectum, aut effectum. Quid est aliud, *Diligis me? Pasce oves meas:* quam si diceretur, *Si me diligis, non te pascere cogita:* Sed oves meas sicut meas pasce, non sicut tuas: gloriam meam in eis quaere, non tuam; dominium meum, non tuum; lucra mea, non tua, ne sis ex eis de quibus dictum est, *Erunt homines seipso amantet.* &c.

S. Petri Primatus reverendus & colendus, imitanda confessio & amor. Christum Iesum Filium Dei vivi non verbis solum confiteamur, sed operibus. Nam & *Damones credant, & contremiscant,* & illis clamantibus Iesum esse Filium Dei, silentium Dominus imposuit. Fide viva credamus ut Petrus, ne finis ex us qui Deum & Christum Filium Dei vivi se nosse verbis constantur, factis autem negant. Fidem bonis operibus ostendamus. Certa merces nos manet: Erimus Ecclesiae, non caput quidem (ut Petrus) sed membra viventi, filii Dei per adoptionem, fratres & coheredes Christi, cum S. Petro Regni caelum composcillores. Ne igitur embescamus Christum confiteri coram hominibus, ut nos tanquam suos agnoscat & recipiat cum Patre suo, coram Angelis suis. Sed & S. Petri ferventissimam caritatem imitemur. Christo corda nostra interroganti frequentibus amoris actibus respondeamus: *Tu scis Domine, quia amo te.* Ne nos ipsos amemus praeter Deum. Non ea quae nostra sunt quaeramus sed quae Dei. *Nescio quo enim inexplicabili modo, quisquis se ipsum, non Deum amat, non se amat: & quisquis Deum, non se ipsum amat, ipse se amat. Qui enim*

Apostol. 19. 31.
Iun. 12.

Ioh. 21. 17.
11. 26. 11.

S. August. Serm. 289.
Alia Di. De. 209. 141.

1. Tim. 2. 2.

S. August. Serm. 179. 11.
Ioh. 14. 21.

non potest vivere de se, moritur utique amanda se: non ergo se amat, qui ne vivat, se amat. Cuius vero ille diligitur de quo vivitur, non se diligendo magis diligit, qui propterea non se diligit, ut eum diligat de quo vivit. Si Christum amamus, oves ejus, id est, pauperes ejus pascimus. Ter ait Petro *pascis*, *bis*, *pascis agnos*, *semel*, *pascis oves*, ut ipsorum Apostolorum & Pastorum Pastor significetur: (Hi enim ovium nomine, quæ sunt apætes agnorum intelligendi sunt) & fidelium omnium ex utroque populo, Judæo & Gentili in unum ovile Christi constitutum. (Hi enim agnorum nomine reperito significantur) Vel ut incipientium, proficientium & perfectorum, ex quibus Ecclesia constat, Pastor & Rector S. Petrus agnoscat. Et nos omnes Christianos ad nostram pascendi curam pro modulo nostro pertinere intelligamus. *Unicusquis enim mandavit Deus de proximo suo.* Omnes pascimus bonis exemplis, errantes verbo fraternali correptionis, afflictos verbo consolationis. Pro fratribus nos animas ponere debere certi sumus, si Christum vere diligimus. An vero illi parati sint ad vitam pro fratribus ponendam, qui pauperibus egenibus non erogan terrenam substantiam suam?

II. Sanctus Petrus Dei & Filii ejus Jesu Christi inimicos debellavit, ejusque imperio subiecit, prædicationis suæ & miraculorum virtute. Judæos primum, deinde Gentiles. Primus omnium post descensum Spiritus Sancti, ipsa die Pentecostes Evangelium Judæis prædicit Petrus. Jam homines capit admitabilis piscator, & uno retis jactu tria cecidit millia concludit & ad Christum convertit. *Stans Petrus cum undecim levavit vocem suam, & locutus est eis: Viri Judæi, & qui habitatis Jerusalem universi, &c.* Stabant undecim Apostoli, unus Petrus loquebatur. *Petrus annuum erat* (ait S. Joannes Chryostomus) *sed adstant illi undecim, comprobantes suo testimonio quæ ab ipso di-*

Act. 1. 14.

Rom. 4. in
All. Apoph.

cebantur. Annunciat Judæis Jesum colendum quem crucifixum: Ut ejus jam sanguinem bibant credentes, quem fuderunt levites. Annuntiatio autem illis Domino nostro Jesu Christo, & agnoscentibus reatum suum, ut impleteret in eis quod Propheta ante prædixerat, *Convorsus sum in armina mea, dum configitur spina: compuncti sum.* Nihil enim mali se fecisse putaverant, nondum iniuxerat ipsa. *Petro autem loquente, dixerunt ei & reliquis Apostolis: Quid faciemus? Tum Petrus: Penitentiam (inquit) agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum & accipietis donum Spiritus Sancti.* Amor Petri infirmus fuerat & angustus, donec eum roboraret & dilatarat Spiritus Sanctus. Qui posteaquam illi est abundantia gratiæ largior infusus, sic ad perhibendum de Christo testimonium quondam ejus frigidum pectus accendit, atque illa prius trepida quæ veritatem suppelserant, ora relaxavit, ut eum omnes in quos venerat Spiritus Sanctus, linguæ omnium gentium loquerentur, Judæorum circumstantibus turbis, solis ad testimonium de Christo perhibendum per cæcæ promptius emicaret, ejusque interfectores de illius reituratione confunderet. Si quem delectat tam suaviter sanctum tale spectaculum intueri, Actus Apostolorum legat: Ibi beatum Petrum, quem negantem doluerat, sperare prædicantem: Ibi linguam illam videat ad fiduciam à diffidentia, & ad libertatem à servitute translatam, tot linguas inimicorum convertere ad Christi confessionem, quarum non valendo unam ferro, vestrâ fuerat in negationem. Quid plura? Tantis in illo fulgor gratiæ, tanta Spiritus Sancti plenitudo apparebat, tanta de ore prædicantis pretiosissima veritatis pondera prodeiebant, ut ingentis multitudinis adversarios interfectores Christi Judæos faceret pro illo paratos moti, à quibus cum illo formidabat occidi.

ut S. August.
Tract. 97.
et in Joann.

ce

Act. 1. c. 4.

Prædicationem confirmat miraculis. Claudum ex utero matris ad speciosam portam Templi eleemosynam petentem sanat, in nomine Jesu Christi surgere & ambulare præcipit; stupentem populum & ad porticum Salomonis concurrentem alloquitur, Jesum prædicat, verumque Messiam esse docet, in jussu ab ipsis interfectum, à Deo suscitatum, cujus nominis virtute tam insigni miraculum operatus est. Prophetias in Christo impletas probat, ad penitentiam illos hortatur. Quinque millia virorum Christo nomen dedere. A Principibus, Senatoribus & Scribis in judicium vocatus cum Apostolis reliquis, Jesum Christum intrepide prædicat: *Principes populi, & Seniores, audite. Si nos hodie judicamur in beneficio hominis infirmi, in quo isle saluus factus est, notum sit omnibus vobis, & omni plebi Israël, quia in nomine Domini nostri Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit à mortuis, in hoc isle astat coram vobis sanus. Hic est lapis qui reprobatum est à vobis adificantiis, qui factus est in caput anguli, & non est in alio aliquo salus: Nec enim aliud nomen est sub celo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.* Petro frustra prohibeat Principes Sacerdotum & Senatores ne doceat in nomine Jesu: nec minis, nec carcere, nec contumeliis & flagellis deterreret potest. Obediendum Deo magis quam hominibus contestatur. Petri prædicatione infidelitas in mentibus Judæorum, cupiditas radix vitiorum in cordibus destruitur. Multitudinis credentium erat numerus & anima una: nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. . . Neque quisquam egens erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum. Distribuebatur autem singulis prout cuique opus erat. Invenit Petrus Ecclesiasticam Discipulnam jussa severitate sancit, Ananiam & Saphi-

tam

tam voti infractores, Spiritui Sancto mentientes, avaritie sacrilegæ reos, ut qui pecunie Deo dicatæ partem retinissent, morte mulctat ad exemplum. *Judicabit in nationibus, implebit ruinam.* Samaritan, Lydam, Joppen, aliasque civitates, in quibus dispersi Fideles habitant, lustrat sanctus Petrus, Ducis instar, ut illos in fide confirmet, Christi que imperium augeat. Impetrato & dato novis Samaritan Fideibus per manus impositionem & orationem Spiritu Sancto, Simonem Magum dandi Spiritus Sancti potestatem pecunia emere volentem, duro corripit, ut pat erat his verbis: *Pecunia tua tecum sit in perditionem: Quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri.* &c. Lydæ Aneam paralyticum sanat, Ioppe Tabitam suscitavit; Jerosolymis omnis generis infirmos in lectulis ac grabatis expositos in plateis per quas transibat, umbra corporis sui in pristinam ac perfectam restituit sanitatem. Quo miraculo illud Salvatoris promissum impietur: *Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipse faciet, & majora horum faciet.* Quid mirum si prædicatione tot ac tantis prodigiis confirmata Judæorum incredulitatem ac duritiam vincebat, ac tantam populi, necnon sacerdotum multitudinem Christi Jesu subiebat imperio?

Nec verò Judæos tantum sed & Gentiles in fidei congregat unitatem. Divina visione admonitus, & Casarem à Cornelio Centurione accessit, Cornelium, episcopus familiam, cognatos & amicos fide Christi Jesu imbuat, & Spiritu Sancto, dum adhuc loqueretur, super eos visibiliter effuso donatos baptizavit. Hæ Gentium primitiæ Christo Jesu à sancto Petro dicatæ & oblata. Antiochenam exinde fundat Ecclesiam, in qua primum cognominati sunt Discipuli Christiani; dispersi in Ponto, Galatia, Bithynia, Cappadocia & Asia Judæis Christum prædicat, Roman tandem se conferendo Claudii Imperatoris anno, quæ civitas cum penè omnibus dominaretur gentibus, omnium gentium servitio-

S[

Act. 1. c. 21.

Act. 1.

S. Leo Serm. 2°.

bat erroribus; & magnam sibi videbatur assumpsisse
Rebellenem, quia nullam respexit falsitatem. Petrus
 ad arcem Romani desinatur Imperii, ut lux veritatis,
 quæ in omnium gentium revelabatur salutem, efficacius
 se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet.
 Quot ibi labores Petro (subeundi) Quot certamina Quot
 errorum monstra debellanda? Quot eradicandæ super-
 stiones? Hic colluctantes Philosophiæ opiniones, hic
 dissolvendæ erant terrene sapientiæ vanitates, hic con-
 futandus dæmonum cultus, hic omnium sacrificiorum
 impietas destruenda, ubi diligentissima superstitione ha-
 bebarur collectum, quicquid ulquam fuerat variis errori-
 bus institutum. In hac Urbe trophæum Crucis Christi S.
 Petrus erigit super idololatriæ ruinas; Simonem Magum
 falsis prodigii & præstigiis Romanos seducentem &
 ad verum Christi nomen hædemque bellum gerentem vincit,
 ex aere quo sublimis efferebatur à familiaribus dæ-
 monibus, in terram Dei omnipotentis, virtute deturbat,
 collisique membris interficit. *Judicabit in nationibus,
 implebit ruinas, conqussabit capita in terra multorum.*

Ut Christi inimicos prædicatione nominis ejus de-
 belleret, Ecclesiæque fundetis, vobis non est datum,
 Auditores, hæc in te S. Petrum ut imitemini, si vos ad-
 hortaremur, insipientes estemus; sed hortamur ut viva-
 tis secundum Evangelium quod Petrus prædicavit, ut
 pateatis Ecclesiæ quam fundavit: ut mores vestros con-
 formeris moribus primorum Christianorum quos con-
 vertit. Nonne eodem Christi sanguine redempti estis;
 Nonne eodem Baptismo regenerati, eodem Spiritu san-
 ctificati? An aliud Evangelium cui creditis? Multitudi-
 nis credentium erat cor unum & anima una: Nunc,
 heu! inter Christianos dissensiones, discordiæ, invidiæ,
 odia, pertinaciæ. Eorum quæ possidebat remota aliquid
 suum esse dicebat, sed erant omnia communia, sic regna-
 bat in illis caritas. Apud vos plures aliena malis artibus,
 injussis lucris & fraudibus acquirere & retinere non me-

Hic. Eod. p. 20
 S. i. p. 140.
 Philad. an-
 g. de Harf.
 2. h. d. d. d.
 Lib. 1. Mart.
 Feb. & Alii.

tuunt. Sic vobis dominatur cupiditas. Nullo egens
 vere inter illos, quia divitiarum abundantia pauperum in-
 supplebat inopiam, egere non pariebantur quos ut fratres
 diligebant. Pauperum innumera est apud nos multitu-
 do, & illos non solum egere, & esurire, sed fame pe-
 rire parimini, immisericordes & crudelis! Agrorum
 pretia vendebant, & ponebant ad pedes Apostolorum,
 divitias contemnentes: Vos nec decimam honorum ves-
 trorum pauperibus erogare vultis, quod divitiarum præ-
 ceptum est, non merum perfectionis consilium. Quod die
 perdurabant in Templo & in oratione perseverabant:
 Vix Christiani Dominicis Festisque diebus Ecclesiam
 frequentant, verbum Dei fastidium, Sacramenta ne-
 gligunt.

III. S. Petrus præcipuam gloriam, reverentiam, cul-
 tumque in Ecclesia consecutus est, ob labores pro Eccle-
 sia toleratos, ob passionem ac martyrium. *De torrente
 in via bibet, propterea exaltabit caput.* Persecutiones
 sustinuit, carcerum molestiam & squalorem toleravit,
 contumelias, opprobria, flagella, varia & gravia pericu-
 la Evangelii causâ pertulit, ac demum à Nerone com-
 prehensus, & affixus cruci, martyrii coronam adeptus
 est. Verso ad terram capite ut crucingeretur, à torri-
 bus obtulit, cum ut acerbus supplicium esset, tum ne
 eodem corporis habitu quo Christus crucifixus, Domi-
 no similis in morte videretur. Quam in Apostolica dig-
 nitate apice semper exercevit humilitatem, cujus speci-
 men dederat, à Paulo inferiore suo reprehendi & emen-
 dari non ægrè ferens, in morte consummavit, ad exem-
 plum Domini Jesu, qui semetipsum humiliavit usque ad
 mortem Crucis. Martyrium ipsi prædixerat Dominus,
 postquam trinam amoris professionem ab illo exegisset.
*Amen, amen dico tibi, quia cum oves junior, cingebas jam et te,
 & ambulabas ubi volebas: cum autem senneris, ex-
 tendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet quo tu
 non vis. Hoc autem dicebat, significavit quia morte*
 S. i.

Enfel.
 8. d. p. 1.
 1. Christ.
 2. Ambr.
 3. Ambros.

clarificaturus esset Deum. Quid significant hæc verba, *Alius te cinget, & duces quo tu non vis?* Nonne volens crucem & mortem petulit Petrus? Volens utique, si devotionem & amorem Christi in eo spectamus: Nolens, si naturam consideremus. Natura mortem refugit. Amari mors non potest, tolerari potest. Si enim amaretur, non magna fuisset opus fortitudine & patientia Martyribus ad eam tolerandam. Ideo magni Martyres, quia quod valde durum est & amarum pro Regno calorum fortiter subierunt ac sustinuerunt. *Majorem hac dilectionem nemo habet* (inquit Christus) *ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Si hoc durum non esset, quid magnum faceret caritas pro Christo debitas amans? Propter verba labiorum tuorum, ego custodivi vias duras. Id est, propter monita & promissa tua. Martyrum vox est. Ergo quantum ad naturæ modum & vim consuetudinis recitantur mors, sed dum amatur quod erit post mortem, suscipitur quod volumus, ut pervertatur quo volumus. Hinc Petrus dixit Jesus: *Alius te cinget, & duces quo tu non vis.* Naturam expressit, non devotionem. Hanc nostræ infirmitatis naturam in se ipse Dominus transfiguravit, cum passus ait Patri, *Pater, si fieri potest, transcat a me calix iste.* Mors nostra de pena est. A radice hæc accepimus. Adam primus hanc peccando meruit. Inde culpam contraximus & penam. In nostra igitur natura, & culpa & pena: In Jesu carne, pena sine culpa, ut & culpa lanctur & pena. *Alius te cinget, & duces quo tu non vis.* Pena est hæc, sed per penam tenditur ad coronam. S. Paulus Apostolus, cupis etiam glorioso triumpho hæc dies consecrata est, contemnebat penam, attendens ad coronam. *Ego enim jam delibor, inquit, & tempus resolutionis meæ instat. Nonnumquam certavi, cur jam consummavi, fidem servavi: in reliquo reposita est mihi corona justitiæ.* Durum est quæ transiit, sed magnum est quod transiit. Et Petrus noverat quod

tendebat: Ideo & ipse passionem plena de otione suscepit, sed toleravit, non amavit passionem. Toleravit passionem, quod sequebatur amavit: quod ibat amavit, & quæ ibat toleravit. Paulus, si fieri posset, nolisset mortem. *In emicimus gravati, inquit, sed quod volumus expoliari, sed supererue fieri.* O vocem naturæ, confessionem patris exclamat S. Augustinus. Sic & Petrus ductus est quod volebat. Mori volebat etiam senex, sed Christum sequi malebat, quam non mori. Si via lara esset, quæ sine morte Christum sequeretur, quis dubitet quod hanc arripere, hanc eligeret? Sed non erat quæ sequi Christum quod ire volebat, nisi per viam quam pati volebat. Non igitur crucifixus, sed crucifigendus quod nollet ductus est S. Petrus: Nam crucifixus non quod volebat, sed potius quod volebat. Solutus quippe à corpore volebat esse cum Christo, sed si fieri posset, præter mortis molestiam vitam concupiscebatur æternam: Ad quam molestiam nolens ductus est, sed ab ea volens eductus est: Nolens ad eam venit, sed volens eam vicit. *Molestia quantacumque sit mortis, debet eam vincere vis amoris, quo amatur ille qui eam sit vita nostra, etiam mortem voluit perferre pro nobis.* Sic mortem vicit Apostolus Petrus. *De torrente in via bibet, præterea exaltabit caput.* Per illam mortis asperitatem arcticibus transcumbentibus, securæ sunt oves. Arictes ovium sancti Apostoli. Aspera via mortis, spina plena: Sed illæ spinæ Petra & Petrus transeunte, petris pedibus trita sunt. Vitam amate, Auditores, per me liceat: Sic tamen vita ista ametur, ne in ejus amore peccetum. Ametur vita, sed eligatur vita. *Quis est homo qui vult vitam, diligit se videre bonus?* Ecce merces. *Prohibe lingua tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum. Declina à malo, & fac bonum.* Ecco opus quo ad mercedem pervenitur. Elegimus vitam, primo hinc bonam, post hanc æternam. Primo hinc bonam, sed nondum beatam. Bona modo agatur, cui postea beata servetur. Bona vi-

ta opus est, beata vita merces. Ordinis peruerso est velle hinc beatam. Per multas tribulationes ad regnum Dei pervenitur. De torrens tribulationis in via libendum, ut caput exaltet in gloria. Adversa omnia & mala constanter perseveranda sunt, potius quam iustitia desiderata, quam caritas amittatur. Id exemplum suo docuit S. Apostolus Petrus, quod & scriptis commendatum ad memoriam sempiternam reliquit. *Cherissimi, noisite peregrinari in servare, qui ad tentationem vobis fit, quasi novi aliquid vobis concingat: Sed communicantes Christi passionibus gaudete, ut & in revelatione gloria ejus gaudeatis exultantes. . . . Hec est gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patienter inuisse. Quia enim est gloria, si peccantes sufferitis? Sed si bene facientes patienter sustinetis, hac est gratia apud Deum. In hoc enim vocati estis: quia & Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum. . . . Si exprobrantini in nomine Christi, beati eritis: quoniam quod est honoris, gloria & virtutis Dei, & qui est ejus Spiritus, super vos requiescet. Nemo autem vestrum patitur ut homicida aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor. Si autem ut Christianus, non erubescat: glorificet autem Deum in isto nomine.*

IN FESTO S. MARIE MAGDALENÆ.

Dilexit multum. Luca vii 47.

Veteris novique Testamenti Sancti, quos in Scripturis sacris commendat Spiritus Sanctus, dispari longe modo commendantur. Laudationis illorum fundamentum timor; illorum amor. Discriminis hujus radix est ipsa utraque Testamenti differentia. Vetus nempe Testamentum lex timoris est: novum Testamentum lex amoris. *Hæc brevissima & apertissima differentia duorum Testamentorum, timor & amor* inquit

S. August.
contra Ad.
magnum cap.
17.

S. Augustinus) Timor itaque caracter erat Sanctorum veteris Testamenti. Job & Tobie elogium his verbis conceptum legimus: *Viri recti & timent Deum.* Sancti Petri elogium in amore fundatur: *Simon, diligis me plus his?* Prophetæ timorem prædicant, Apostoli caritatem. Illa plenitudo est Legis scripæ quæ data est hominibus in *pæna timoris*: Hæc plenitudo Legis Evangelicæ, quæ data est in *plenitudine amoris*. Quid mirum igitur si Christus Mariæ Magdalene elogium his verbis complexus est, *Dilexit multum?*

Totus homo ad cor reduci potest: *Abseonditus cordis homo*: cor totum ad amorem revocari. Omnes enim cordis affectus variz sunt amoris ad objectum amatum habitudines. Amor inhiens habere quod amatur, cupiditas est: id autem habens cõque fruens, lætitia: fugiens quod ei adversatur, timor est: idque si accideris sentiens, tristitia est (ait S. Augustinus) Quod de animi affectionibus hic ait, de virtutibus alibi docet. *Virtus* (inquit) est caritas, quæ id quod diligendum est diligitur. Et alibi: *Nihil omnino esse virtutem affirmaverim, nisi summum amorem Dei.* Namque illud quod quadrupartita dicitur virtus, ex ipsius amoris vario quodam affectu dicitur. . . . *De Temperantia sit amor integram se præbens ei quod amatur: Fortitudo, amor facile tolerans omnia propter quod amatur: Justitia, amor soli amato servitus, & propterea reile dominant: Prudentia, amor ea quibus adjuvatur, ab eis quibus impeditur, sagaciter sentiens.* Summa Religionis, amor Dei est. *Hæc vera Religio, hæc reila pias, hæc tantum Deo debita servitus. . . . Non colitur ille nisi amando.* Denique *Reila voluntas est bonus amor, & voluntas pe-vera malus amor.* Magdalena igitur peccatrix fuit in civitate, quia *Dilexit.* Magdalena sancta est, quia *Dilexit.* Amoris inordinatio, quæ seipsam mundum, peccatumque suum dilexit, ipsam coram Deo & hominibus peccatricem fecit. Ordo & elevatio amo-

S. August.
Epist. 12.

S. August.
lib. 16. de Cl.
vii. Dei. 7.

Epist. 167.

Idem lib. De
Mariano Ec-
cles. Catal. 1.
11.

lib. 16. de Cl.
vii. Dei. 7. 4.

ris, quod se ipsa, à creaturis, & à peccato separata est; & Christo Jesu tota, ubique, & perseveranter adhaeret, illam sanctam efficit, Mariae Magdalena amor omnes vitæ illius status complectitur. 1. Statum peccati: *Mulier erat in civitate peccatrix.* 2. Statum penitentie: *Lacrymis rigavit pedes ejus, &c.* 3. Statum contemplationis: *Maria optimam partem elegit.* Peccatrix in civitate, penitens in domo Simonis Pharisei, contemplatrix reliquo vitæ tempore, præsertim in solitudine. 1. Maria Magdalena divini quondam Amoris inimica: 2. Maria Magdalena ab Amore divino debellata. 3. Maria Magdalena divini Amoris Discipula. Divini Amoris inimica in civitate: Ab Amore divino debellata in domo Simonis: Divini Amoris discipula in contemplatione & solitudine.

1. Amor nusquam sine arduis, nunquam sine hostibus. Sponsa caelestis à Sponso dicitur *Terribilis ut castrorum acies ordinata.* De amore profano cecinit Poëta: *Militat omnis amans, & habet sua castra cupido.* Divini amoris hostis juratus est creaturarum amor. Hic cupiditas, ille caritas appellatur. *Duo amores duas fecerunt civitates:* Amor Dei usque ad contemptum sui, civitatem Jerusalem: Amor sui usque ad contemptum Dei, civitatem Babylonis. Magdalena peccatrix, serva est amoris profani, consequenter divini Amoris inimica. Hunc armis fortissimis impugnat. Cum omnibus ejus hostibus factus sit, commercium habet. Victrix videtur & fortunata in hoc bello, innumeros illi subditos eripiens.

Arma sua habet justitia, sua pariter habet iniquitas. Justitia armata est scuto fidei, galeâ spei, caritatis lorica. Iniquitas passionibus & sensibus hominis carnalis velut gladius & sagittæ armata est, excusationibus ut clypeo defensa, oblatione velut lorica munita, quæ cor hominis peccatoris adversus gratiæ tela impetrabile efficit. Omnes Magdalena affectus, sensus omnes, æ-

ma sunt quibus contra divinum Amorem preliatur, superbia, vitæ delicate & otiosa amor, propositio in voluptatem ac delicias. Sibi complacere in se ipsa superbi molier, suæ pulchritudinis, ingenii sui, alioquinque donorum naturalium admiratrix. *Se autem in se digere, & sibi placere, non est justitie caritas, sed superbia vanitas.* (ait S. Augustinus) Hæc vanitas amorem profanum in corde illius parit, divinosque amori opponit. Quod ut intelligatur, observandum est, nullum nos opus facere, cujus exercendi consilium seu decretum ante non eliderimus, quod quidem consilium seu decretum interiori verbo, quod vocatur verbum cordis, exprimitur & continetur. *Verbum illud interius amo-*

re concipitur, sive creatura, sive Creatoris: id est, natura mutabilis, aut incommutabilis veritatis: ergo aut cupiditate, aut caritate. Magdalena sui ipsius plena verbum vanitatis producit: amoris proprii partum, & omnium illius vitiorum fontem. *Testimonium forme Tersil-*

pitæ, si rogetur. Profanum amorem fovet vitæ mollis & otiosa. Hominem in paradiso otiosum esse noluit Deus, sed operari, ne ab amore Creatoris deiceret, ac creaturæ amore corrumpere. *Posuit hominem in Paradiso voluptatis, ut operaretur & custodiret illum.*

Caritas semper operatur, nunquam inveniri potest otiosa. *Da mihi vacentem amorem* (ait S. Augustinus.) Quid ergo mirum si Magdalena mollis & otiose vitæ amans, inimica sancti Amoris fuerit? Occupant illam nuga nugaram, mundas muliebris, capillorum composito, pigmenta vultus, cura carnis, varæ vestimentorum forma, gemmarum fulgor, aurî & argenti ornatus, studium placenti per decorem, quem naturaliter invidiosum libidinis scimus. Amor denique voluptatis & deliciarum Magdalenam divini Amoris inimicam reddidit. Non amat nisi quod delectat. Gratiæ suavitas & victrix delectatio facit ut justitiam amemus. *Inspirata gratiæ suavitate per Spiritum Sanctum, fa-*

S. Aug. 7.

Tersil.

Genes. 2. 15.

Tersilien. de
vita Temp.

650 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

cit plus delectare quod precipit, quam delectat quod impedit. Contra verò amatur peccatum, quia temporalis voluptas præponitur delectationibus quæ in dextera Dei sunt usque in finem. *Si enim nihil delectaret illicitum, nemo peccaret.* Contrariè illæ delectationes in corde hominis sæpe decedant: At in corde Magdalene peccatrici nullum certamen est, siquidem sæculi delectationibus, ludis, spectaculis, choræis, pompis totam se tradit ac devovet, amatorum adulatores sermonibus delectatur, quemadmodum Eva serpentis allocutione; fructus veneti suavitatem incredibilem esse sibi fingit, nec lechiferam esse cogitat. *Dulcissimam putat omne quod nascitur.* Cum omnibus divini Amoris hostibus fœderata est, præsertim cum mundo, de quo S. Joannes ait: *Siquis diligit mundum, caritas Patris non est in eo.* Tota huic sæculo confirmata est, eisque legibus, moribus, vanitati; nec Dei Legem, nec Lazari fratris, & Marthæ sororis salutare monitiones & correptiones audit, nec ad Judithæ, Estheris, aliarumque sanctarum mulierum præposita in Scripturis attendit exempla. Hæc spirituales Magdalenam movere possissent: *Dies diei eruditur verbum,* id est, *Spirituales Spiritibus.* Sed Magdalenam sæcularem non movent nisi sæculi blandimenta; lenocinia, pompæ, secularium ejusdem cum ipsa nobilitatis, ætatis, opam, speciei, mulierum verba & exempla. *Nox nostri indicat scientiam;* id est, *carneales carnalibus.* *Venite,* inquam, *fructum bonis que sunt, & utamur creaturâ tanquam in juvenute celeriter.* *Coronemus nos rosibus antequam marcescant.* Pulchra est & superba ut Angelus rebellis, qui adversus Deum elatus, & in sua pulchritudine sibi complacens, à Dei amore defecit, cælum evacuans, trahens se cum tertiam partem stellarum, inferos imulens. Peccatrix erat in civitate, imò civitatis ipsa peccatum videbatur quia plurimis causâ erat ruinæ. Dei Israelis auxiliam esse gedit, adoratores innumeros ad se trahens, qui

S. Agn. Lib. de Spir. c. 11. c. 12.

Idem Lib. cont. Faust. cap. 17.

S. Hieron. Epist. 47.

Psal. 11. 1. 2. August.

Epist. 1. 1.

IN FESTO S. MARIE MAGDAL. 651
corda illi offerant, qui salutem suam illi immolent. Sed Amor divinus illum tandem gladio Spiritus ex ore Christi procedente aggreditur, vincit, debellat, ad ejus pedes prosternitur, & arma quibus ad illum impugandum usa est, in suum obsequium convertere compellitur. Prophetæ oraculum in domo Pharisæi impletum est: *In spiritu vehementi conteres navem Tharsis.* Magdalene navis est in sæculo nequam velut in mari fluctuans, affectuum suorum fluctibus agitata, Tharsim veteris expansis velis navigans, mundi gaudia & delectationes exquiritens. Tharsis nempe significat explorationem gaudii, ut S. Gregorius Magnus observat: *Sed Spiritus Dei, Spiritus vehemens superbam illam navim confringit, Amor divinus cor Magdalene conterit, In spiritu vehementi conteres navem Tharsis.* Ad Christi pedes prostrata penitentiam suam auspicatur, non clam ac secreto, sed publice, ut scandalum tollat. *Stans reversò secus pedes ejus, lacrymis capiti rigare pedes ejus, &c.*

Tertullianus Apostoli verba explicans de Christo dicitur: *De peccato damnavit peccatum,* ait hoc esse divini omnipotentis argumentum, quod opus salutis nostræ Dei Filius consummaverit humanâ carne indutus, quæ lapsus nostri & perditionis causa fuit. *Hæc est inquit Dei virtus, in substantiâ pari perficere salutem.* Oculis, capillis, ore, ocellis, unguentis pretiosis, ad penitentiam uritur Magdalena, hæc omnia convertit ad amoris divini obsequium, quibus ad eum impugandum usa fuerat. Sicut exhibuit membra sua arma iniquitatis peccato, sic exhibet membra sua arma justitiæ Deo. De Magdalena igitur dicere liceat: *Hæc est Magdalene virtus, in substantiâ pari perficere salutem.* Ab amore divino debellata, arma omnia quibus adversus illum pugnaverat, victori ac triumphatori suo confecat. *Quis in se habuit oblectamenta, tot de se invenit holocausta.* Convertit ad virtutum numerum, numerum criminum, ut totum serviret Deo in penitenti-

Psal. 41. 1.

Rom. 1. 8.

Rom. 4. 19.

S. Gregor. M. Simil. 11. in Evang.

tia, quicquid ex se Deum contempserat in culpa.

Divini Amoris triumphos in corde Magdalene descripsisse videtur Prophetæ his verbis: *Deus nosse Deus salvos facienti, & Domini, Domini exitus mortis.* Id operibus suis demonstravit & comprobavit Christus Jesus, Lazarum à morte corporis suscitans in Bethania, Magdalenam à morte peccati in Jerusalem, hunc ad vitam naturalem, istam ad vitam gratiæ revocans. *Venturamen confringet capita inimicorum suorum, verticem capilli perambulantium in delictis suis.*

Divinus amor Magdalene debellat: caput humiliat ad pedes Jesu, capillos ejus sacris pedibus extergendis devovet. *Dixit Dominus, Ex Basan convertam, convertam in profundum maris.* Basan saceriam significat, ut observat S. Augustinus. Anima peccatrix Magdalene sicca prius & arida erat respectu Dei, ita ut nec lacrymulam pro ipso fundere valeret. *Anima mea sicut terra sine aqua tibi.* Sed statim atque per amorem penitentem ad Deum conversa est, non fontes tantum lacrymarum fundit, sed mare. *Ex Basan convertam, convertam in profundum maris.* Lacrymarum ejus initium legitur: *Lacrymis cepit rigare pedes ejus:* Finem non legitur. Non desecerunt, donec ipsa in terris defecit, ac in cœlum recepta est, ubi Deus abtergit omnem lacrymam ab oculis sanctorum suorum. Ex Magdalene oculis fulgurum instat olim coruscantibus & penetrantibus corda infelicium amatorum, divinus amor lacrymarum imbres elicit. *Fulgura in pluviam fecit:* Pluviam quæ cœlum rigat, non terram. *Mutatur ardo rerum, Cœlum terra dat pluviam semper, nonne terra cœlum rigat.*

Instat sunt diluvii Magdalene poenitentis lacrymæ. Ex cœlo, id est, ex gratia sanctum amorem inspirante, & ex corde illius velut ex abyssu magna derivantur. *Rupti sunt fontes abyssi magna, & catarsis eali aperta sunt.* Quis tandem mystici illius diluvii fons? Carnalium & secularium omnium affectionum extinctio, & cordis

IN FESTO S. MARIE MAGDAL. 653
velut arcæ elevatio ad sublimem divini amoris gradum. *Arca ferebatur super aquas, consumptaque est omnis caro.*

Divini Amoris de corde suo absolucissimam victoriam oculis etiam testatur, quæ Christi pedibus libat. *Et osculabatur pedes ejus.* Hac enim actione demonstrat ex divini Amoris inimicia se subditam fidelem, & Christi sponsam evasisse. *Osculum enim quasi pignus s. amoris est nuptiarum, & prerogativa conjugii.* Romanas Matronas oscula conflagrantibus suis libare salutando mos erat in legem conversus, ut sobrietates illarum ex halitu cognosci posset. *Osculum offerre necessitas erat, ut spiritu indicarentur* (ait Tertullianus.) Magdalena Domini Jesu pedes osculatur, ut conversionem suam divini Amoris à quo debellata est spiritu indicet, ut se profani amoris voluptate inebriatam jam non esse testetur. *Osculum offerre necessitas erat, ut spiritu indicaretur.* Domini Jesu pedes osculando, institutionem Eucharistiæ suorum fervore desideriorum prævenit. Corpus Christi tangit & osculatur antequam velamen sit sub Sacramento, sanguinem quodam modo prælibat antequam sit in calice oblatæ & Apostolis distributus. *Vivipicum illum panem* (inquit S. Paulus.) *manibus & S. Paulus, ore presumpsit: Et sanguinem calicis, antequam calix fieret, fulgentibus oculis prælibavit.* Prævenit & Christi sepulchram unguenti effusione super ejus pedes. *Prævenit corpus meum ungeri in sepulchram.* Cum corpus Jesu in sepulchro ungere voluit, pium amoris ejus officium prævenit Dominus resurgendo prius quam ad sepulchrum venisset: Sed sepulchram Jesu preciosi unguenti effusione prævenit. Quodammodo sepelit illum in corde suo: Cum enim Jesus moriens Vita sit, & ex amore motiatur, in sepulchro vivente, in sepulchro amoris condi debuit. *Prævenit corpus meum ungeri in sepulchram.*

III. Maria Magdalena in contemplatione sua &

Thol. 17. 11.

Epl. 146. 1.

A. D. 1711.
Cheyning.

Conf. 7. 11.

S. Augst.

solitudine Discipula fuit Amoris divini. Vitæ contemplativæ figura fuit, ut Martha activæ. *Verbum caro factum est, ecce cū Martha ministrabat. In principio erat Verbum, ecce quod Maria audiebat.* Sanctorum beata Dei visione inveniuntur delicias quodam modo præparatas, Deum contemplando & amando, quem illi videndo & amando, beati sunt. Unum ejus negotium, Amor Dei est. *Dilexit multum.* Amorem Magdalene antiquum esse hæc verba significare videntur, tamen diligere Deum inciperet, cū hæc verba in ejus gratiam pronuntiavit Jesus. Pater sancte Cardinalis Berulli meditatio, qui Dei Amorem in quo creati fuerant Angeli rebelles, & à quo defecerunt peccando, justitiæ divinæ consecratione, (si ita loqui fas est) Magdalene fuisse adjuvatum sit. Deum amat, ut Angeli, nihil amat nisi in ipsi Dei summa bonitate & amabilitate. Deum amat sine interruptione, quantum creatura mortali possibile est. *Dilexit multum* dicitur, cum diligere incipit, ob fervorem amoris. Incipientium, proficientium, & perfectorum status in aliis sanctis distinguuntur, velut varix vitæ spiritualis arates: In Magdalena perfectio amoris in ipso vitæ spiritualis exordio commendatur. *Dilexit multum.* Amoris ejus constantiam & fervorem quis dignè commendare possit? Sicut juxta crucem cum Maria Matre Jesu. Tenebræ super terram effusa Christi Jesu intuitum illi eripere non possunt. Soleus lumen obscuratum est, non est sol Magdalena, sed Christus Jesus, cujus lumen & amor in ejus corde non deficit. *Fortis est ut mors dilectio.* De Christo Jesu triumphat amor in Cruce mortem illi pro salute nostra inserendo: De Magdalena triumphat amor juxta crucem, dolores mortis cum vita in ejus corde coniungendo; ut verè dicere possit: *Amor meus crucifixus est.* Jesus crucifixus multos alloquitur, Magdalene ipsius tam ardentem & tam constantem amanti ne verbum quidem dicit. Amantium sermo secretus est; non voce,

sed cordibus loquuntur, Magdalena in silentio lacrymas & unguentum effuderat super pedes Jesu: Jesus in silentio sanguinem suum fudit super cor Magdalene. Amorem ejus remunerat prima Resurrectionis ac gloriæ suæ manifestatione. *Surgens autem manit prima Sabbati, apparuit primo Marie Magdalene.* A se pulchro Domini Discipulis recedentibus non recedebat; Angelos videbat, nec alloquebatur, unum cogitans, quem quærebat Dominum, sui amoris unicū objectum. Oculari vult pedes Jesu & post gloriosam Resurrectionem. Id ipsi tunc negat Dominus. *Noli me tangere* (inquit) *nondum enim ascendi ad Patrem meum.* Id est, hunc quem impresentiarum nego favorem, ubertius ac liberalius compensabo. Ampliores favores, suaviores delicias toto vitæ tæpe decursu in sublimi & continua contemplatione, quæ pars optima est à te electa, tibi præparavi & servavi. *Noli me tangere.* Hoc est, *Nolo ut ad me corporaliter venias, nec ut me sensu carnis agnoscas. Ad sublimiora te differo, majora tibi præparo: Cum ad Patrem ascendero, tunc me perfectius veriusque palpabis, apprehensura quæ à non tangis, & creditura quod non sermō.*

Marit.
Jan. 4.
11. 11. 14.

S. Leo Serm.
71.

Marie Magdalene penitentem & sanctum amorem imitemur. Mundum ne diligamus, cujus amor inimicus Dei est. Destruenda in nobis cupiditas, augenda caritati, cum Dei gratia operam demus. *Quanto magis in unoquoque regnat caritas, tanto minus ei dominatur iniquitas.* Caritas nascitur in testi nondum nata est, & finita est, alatur, nutritur, crescat. Illa verò cupiditas, & si in hac vitâ extingui penitus non potest; quia si dixerimus quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus & veritas in nobis non est: In quantum autem est in nobis cupiditas, in tantum sine peccato non sumus: Caritas crescat, cupiditas decreseat: Ut aliquando illa perficiatur, hoc est caritas; cupiditas consumatur. Deus nosse Deus zelotes, absque rivali vult diligere. *Nallum à se rivum.*

S. Augst.

S. Augst.

lun duci extra patitur, cujus derivatione minuat. Mundo rebusque terrenis ne inhaeramus. Qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur (ait Apollolus) Amor rerum terrenarum, spiritualium visum pennarum (ait S. Augustinus) Nihil extra Deum innoxie amari potest. *Adversaria dilectione*: sed tantum *Transitoria dilectione*, tanquam viae, & vehiculorum, ut illa propter Deum ad quem tendimus, diligamus. Creatoris frui, id est, ipsis propter ipsas inhaerere, corruptio est, crimen est. *Non adjuvat mentem, sed corrumpit fruentem*. Qui mundum amat, anathema sit. *Si quis non amat Dominum seipsum, sit anathema*. Lacrymis, quae sunt vulnerati linguis cordis, pedes Domini rigemus. Appendo peccata tua (inquit S. Joannes Chrysostr.) Si est leve peccatum, pauca sufficiunt lacrymae: Si peccasti peccatum grande, major sit lacrymarum torrens. Capillis terge Christi pedes. Capilli, corporis superflua sunt. Pauperibus superflua tua eroga, & Domini pedes terfisti. Tibi superflua sunt, sed Domini pedibus necessaria. Vix aliquid superfluum invenit cupiditas; multum invenit caritas. Unguentum effunde, sis bonus odor Christi in omni loco, sanctorum operum exemplis Ecclesiam aedifica. Unum Deum desidera & quere; de ipso cogita frequentius, ad illum suspites ardentius. In meditatione tua exardeat ignis divini Amoris. Dilige, & Dei legem implebis. Dilige, non parum, sed multum, Deum cui totum debes quod es, quod habes, quod speras.

IN FESTO S. DOMINICI.

Misit Dominus manuum suam, & tetigit os meum & dixit: Ecce dedi verba mea in ore tuo: ecce consitui te hodie super gentes & super regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & aedifices, & plantes. Jerem. j. 9. 10.

S. Ancti Dominici Praedicatoris Evangelici, & Praedicatorum parentis character his verbis delineatus videtur. 1. Manu Domini formatus est & verbis ejus eruditus ad praedicationis ministerium. 2. Sacrum illud ministerium summa fidelitate & zelo indefesso obivit & implevit, evellendo & destruendo, aedificando & plantando; destruendo errorem; aedificando fidem; evellendo pravas cupiditates & vitia, inferendo & plantando caritatem, ceteraque virtutes in animis fidelium; idque non in una tantum gente, sed in omnibus Gentibus, in Hispaniis, in Gallis, in Italia; &, per Ordinem Praedicatorum, quem Deo inspirante instituit, apud remotissimas & barbaras etiam nationes. 1. S. Dominicus Praedicator à Deo electus, formatus, eruditus. 2. S. Dominicus Praedicator fidelis, Ecclesiae fructuosus, admirabilis. 3. S. Dominicus in Ordine suo Praedicator universalis & perpetuus.

Gratia Dei Sanctum Dominicum ad sacrum praedicationis ministerium formavit & instituit, omnibus ipsum adornans virtutibus & donis Apollolico muneri necessariis: morum innocentia & sanctimonia, decore virginitatis illibata; studio pauperetatis ardentissima; severa mortificationis, profundissima humilitatis; ardentissima caritatis; assidua orationis & altissima

T:

contemplationis. Feicit, & docuit; feicit postea & predicavit, Domini secutus exemplum, qui cepit facere, & docere; & quod monstravit exemplo, asseruit verbo: Qui fecerit, & auerit, hic magis exaltabitur in regno caelorum. Nuntium remisit terrenti opibus, voluptati, & mundi gloriae, ut ad sanctae predicationis munus expeditus esset, & ad Albigensium haereticam debellandam totus de Apostolo armatus. Gedeonis milites imitatus est, qui contra Madianitas dimicaturus, ex Dei mandato quoscumque flexis genibus aquam haurire conspexit ad bibendum, ab exercitu repulit: eius vero qui stantes aquam manibus quasi canes lambebant, tubis, & lampadibus, & lagenis armatos, contra hostes duxit, quos insolito illo apparatu prostrigarunt. Agnis doctrinae sapientiae, flantem genua recia operatio designatur. Qui ergo dum aquam bibunt, genua flexisse perhibentur, a bellorum certamine prohibiti recesserunt; quia cum illis Christus contra hostes fidei pergit ad praelium, qui cum doctrina fluente hauriunt, recidivulnere operum non insistent. Hi ergo Christo duce ad bellum procedunt, qui quod ore annuntiant, opere ostendunt; qui fluente doctrinae spiritaliter hauriunt, nec tamen in probris operibus insistentur carnaliter: quia, sicut scriptum est: Non est speciosa laus in ore peccatoris. Item est ergo ad praelium cum tubis, cum lampadibus, cum lagenis. Amstratus ordo preliandi. Ceciderunt tubis, & sinistrae laegna tenebantur; iuxta laegnas autem missae sunt lampadae, confractis vero laegnis lampades ostense sunt, quarum coruscante luce hostes vorru in fugam vertuntur. Designatur itaque in tubis clamor praedicationis: in lampadibus claritas miraculorum: in laegnis fragilitas corporum. Tales quippe seculi Dominus ad predicationis praelium ducit, qui de postea salute corporum, hostes suos moriendo prostraverunt, eorumque gladios non armis, non gladiis, sed patientia

Tacti.

S. Gregor. M.
lib. 10. Moral.
Cap. 17.

Eccles. 19.

sopereant. Armati enim venerunt sub Duce suo ad praelium Martyrum nostri, sed tubis, sed lagenis, sed lampadibus. Sonnerunt tubis, dum praedicant: confringerunt lagenas, dum solvenda in passione sua corpora hostilibus gladiis soppennunt: Resplenderunt lampadibus, dum post solutionem corporum, miraculis congloriantur.

S. Dominicus adversus Albigensium Haereticum praedicator. 1. Tubâ predicationis. Quasi tuba exalta vocem tuam. 2. Camis mortificatione per lagenae contracta fragilitatem designatâ. Mortificationem Christi in corpore nostro semper circumferentes. 3. Miraculorum claritate per lampadam lucem significatâ. Sermo meus & predicatio mea non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis, sed in ostensione Spiritus & virtutis. Miraculo insigni confirmat Deus Catholicam veritatem à S. Dominico defensam. Libellus in quo Albigensium errores descripti erant, in ignem conjectus dum consumitur & in cineres redigitur, libellus in quo Dominicus fidei summa capita Haereticorum erroribus contraria descripterat, ter in flammis conjectus, ter illisus exivit, sapiente igne eloquia Domini reverterit, Eloquia Domini eloquia casta, argentea igne examinata, probata, purgata scriptura. Eloquia Domini igne examinata: Et, Uniuscuiusque opus quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, mercedem accipiet: si enim opus arserit, detrimentum patietur. Pertinaces Haeretici convinci possunt, perlicedi non possunt. Eorum contumacia Principum armis protecta, Cruce signati Exercitus armis frangenda est. Comes Montfortius velut alter Josue Ecclesiae hostes in planitie aggreditur, fundit, prostrernit, debellat; dum in monte S. Dominicus velut alter Moyses expansis ad Deum manibus victoriam precibus ferventissimis impetrat. Sed & per medias acies volitat Dominicus, hinc Duces & Milites Catholicos ab bellum Domini

Ipsi. 17. 1.
1. Cor. 4. 11.

1. Cor. 4. 4.

Ipsi. 17. 1.

Ipsi. 17. 1.
1. Cor. 4. 11.

Eccles. 19.

660 INSTITUT. CONCIONAT. PARS. III.
fortiter gerendum constitutus; hinc Hæreticos urgens
in epuratis erroribus ad Ecclesiæ castra revertantur.
Hoc illic dicitur, non ferro armatus, sed verbo:
Non virgâ Domini, sed Cruce & Rosario munitus,
in his signis vincit Hæresim, Hæreticoque perduel-
les.

Sacram post expeditionem, prædicare pergit ad fi-
dem confirmandam, ad Christianam morum Disci-
plinam instaurandam, quæ hisce temporibus fræde col-
lapsa erat. Sermo Dominici rivijs & efficax, conver-
tens animas, eloquium ignitum, quia non verbum ho-
minum prædicat, sed Dei. *Eccæ dedi verba mea in ore
tuo.* Spiritum scientiæ exsuscitat in Ecclesia, instituit
FF. Prædicatorum Ordine ad docendum & prædican-
dum verbum Dei. Spiritum virginitatis & castitatis, Sa-
cratum Virginum Ordine instituit: In quem primum
collegit magnum numerum nobilium puellarum ex Al-
bigensium Hæresi conversarum, quas Christo despon-
savit, ut essent sanctæ corpore & spiritu: Quibus in
Prullacensi Monasterio congregatis amplissimas ad sus-
tentationem facultates, prædia, Castella, nascenti
Prædicatorum Ordini à Simone Comite Monfortio ex
Albigensium spolijs donata attribuit: Christi paupertatem
unum sibi, Fratribusque patrimonium servans.
Excitavit Spiritum pœnitentiæ, tertio Ordine Fratrum
& Sororum de Pœnitentia instituit: Uta ratione se-
xum omnem, omniumque Ordinum, homines sanctifi-
ficaret. *Super muros tuos Jerusalem, consitit castrodes,
tota die & nocte in perpetuum non tacebunt.* Cor u-
num, os unum ipsi non sufficit ad impugnandum &
subvertendum errorem, ad asserendam & defenden-
dam veritatem, ad nutriendam caritatem, ad Christi
Jesu Regnum propagandum: Ordinem novum FF.
Prædicatorum instituit, ut filiorum suorum ore, do-
ctrinâ, exemplis, opere & sermone potens, ad con-
summationem usque sæculi per omnes gentes promote-

IN FESTO S. DOMINICI. 661

ret opus sacri Ministerii & ædificationem corporis
Christi: Uique Evangelii prædicatio per ipsum & fi-
lios ejus impleretur. *Dominus autem mihi adstir,*
& confortavit me, ut per me prædicatio impleretur, &
audiant omnes gentes. Hoc pacto S. Dominicus Præ-
dicator universalis & perpetuus est Evangelii æterni,
& Regni Dei. *Spiritus meus qui est in te (ait Domi-
nus) & verba mea, quæ posui in ore tuo, non recedent
de ore tuo, & de ore seminis tui amado & usque in
sempiternum.* Munus ergo veritatis docenda, præ-
dicandæ, contra quosvis ejus adversarios, sine ullo per-
sonarum respectu propugnandæ, ob solam Dei gloriam,
pari est filiorum S. Dominici. *Et destinavit illis for-
tem veritatis,*

IN FESTO ASSUMPTIONIS BEATÆ
VIRGINIS MARIÆ.

*Qua est ista que ascendit de deserto, deliciis
affluens, innixa super dilectum suum: Can-
tic. viij. 5.*

Deipara Virgo Maria novitas est admiranda:
Creavit Dominus novum super terram. Novitas
in Conceptione sua & Nativitate, quia licet viâ ordina-
riâ concepta & nata sit ut cætera puellæ, in peccato tam-
en concepta non est & nata ut reliquæ, sed innocens,
& gratiâ plena. Novitas est in partu, siquidem Virgo
perpetua & mater est Unigeniti Filii Dei. Novitas est
in Purificatione, cujus se legi submittit, quamvis nul-
lam maculam purgandam habeat ex præcepto legis, ur-
pote Virgo purissima. Novitas est in Morte, in As-
sumpcione & Coronatione sua, quæ tria hæc una So-
lemnitate celebrat Ecclesia. Cùm igitur novitas sit ob-

jectum admirationis, ipsam homines, & Angeli hodie merito admirantur. *Qua est ista que ascendit de deserto, deliciis affluens, inuixa super dilectum suum?* Homines admiranur obitum sanctissimæ Virginis eam prodigium in ordine naturæ. Angeli admirantur ejus Assumptionem eam miraculum in ordine gratiæ. Deus in ejus coronatione sibi complacet eam in magnificentissimum suorum operum in ordine gloriæ.

I. Mors hominum, commiserationis nostræ obiectum est magis quam admirationis. Tota namque ipsam deformem reddunt ac terribilem: quia filia peccati, poena peccati, & imago peccati est. Ipsam quatenus peccati filiam, præcedit timor: Ipsam quatenus poena est peccati, comitatur dolor: Illam denique quatenus est imago peccati, sequitur corruptio. Sanctissimæ ergo Virginis Mariæ mors admirabilis est ut prodigium in ordine naturæ: Si quidem eam non timor, sed vehementer desiderium præcessit: non dolor, sed delectatio incredibilis comitata est: non corruptio, sed immortalitas consecuta est. *Qua est ista que ascendit? &c.*

Omnia terribilium terribilissimum est mors: Sed Beatissimæ Virginis desiderabilis fuit. Quò enim ardentior est amor, eo vehementius desiderium est. Nemo Deum ardentius unquam amavit quam Virgo Maria: Nemo igitur vehementius desideravit Deo uniri. Si Apostolus cupiebat dissolvi & esse cum Christo; quanto magis Christi Mater? In hac lacrymarum valle gemebat iular iurata à compite suo separata. *Vox turpis audita est in terra nostra.* Sponsa est amore castissimo sponsum diligens, & ejus osculum desiderans. *Osculetur me osculo oris sui.* Triplex osculum est Animæ respectu Dei: Osculum pedum; osculum manuum; & osculum oris. Primum penitentibus convenit, secundum proficiantibus, tertium perfectis. Nemo autem post Christum Dominum ejus Matre Sanctissimam perfectior. Variæ sunt Animarum affectiones:

*Si servus est, timet à facie Domini: Si mercenarius, sperat de manu Domini: Si discipulus, eum parat magister: Si filius, honorat patrem: Quæ vero osculum postulat, amat. Non petit libertatem, non mercem, non hereditatem, non denique vel doctrinam, sed osculum: Mare plane castissima Sponsa ac sacrum Spiritus amorem, nec amicum valens flammam diffundere quam patitur... Amat perfecti castè, que ipsum amat quem querit; Amat sanctè, amat ardentè. In hoc mundo velut in terra aliena suspirat ad Sponsum & Filium: *Trabe me post te:* Me post Ascensionem tuam remanere in terris voluisti ad Ecclesiæ tuæ utilitatem, ad gloriæ tuæ promotionem. Jam Christiani in fide mylteriorum tuorum, in amore tuo confirmati sunt: *Adolescentula dilexerant te...* *Trabe me post te...* *Indica mihi ubi pascas, ubi cubet in meridie.* Sacrum quoddam desiderium commercium fit Jesum inter & Mariam, *Veni, dilecte mi.* (inquit Mater). *Surge, propra amica mea* (ait Filius) *veni, coronaberis.**

II. Beatissimæ Virginis mortem delectatio comitata est: mortui liquidem est ex amore. In amore Dei mori, commune est Sanctis omnibus; quia in gratia moriuntur, cupis sociæ est caritas. Pro amore Dei mori, proprium est Martyrum, qui vitam suam pro nominis Christi confessione, pro defensione fidei aut virtutis devocent. *Magorem hæc dilectionem nemo habet.* (Eccl. Jan. 7. 11.) Ex amore Dei mori, sanctissimæ Virginis Mariæ privilegium est. *Nuntietis ei, quia amara languet...* *Corus ut mors dilectio.* Amor Dei in corde Mariæ ignis est velut in formæ conclusus, quam distumpit ut in sphaeram suam erumpit. Similis est balsamum Libani, quod solis radiis calefactum, suum circumque odorem exhalat. *Quasi Libanus non incisus vaporat: quasi libationes meam.* & quasi balsamum non mixtum odor meus. Sanctissima Virgo Maria manna mysticum

Cant. 1. 11.

S. Bernard.
Serm. 1. 7. 4.
de Cantica.

Serm. 7.

Eccl. Jan. 7. 11.

Cantic. 1. 7.

Eccl. 1. 7.

Casti. 1. 6.
est, quod à Solis radiis liquefiebat. *Anima mea liquefacta est, ut dilectus locus meus est.*

III. B. Virginis mortem incorruptio & immortalitas secuta est. Utraeque annos quadraginta per desertum ambulavit saui & vegeti, ne vestibus quidem detritis; Hanc velut incorruptionem in manna Tertullianus refert. *In eremo* (inquit) *manna cibatus quadraginta annis, ad insulam aeternitatis est redactus.* Quamto magis B. Virginis Mariæ caro à corruptione servata est virtuo Christi panis vivi, cuius corpus per manna admiratum, in ejus conceptum utero, & ex ea natum est? *Sicut non fui corruptus parientis uteris* (ait B. Andreas Cretensis) *ita mortua caro non interit.* Ut enim immunis fuit ab omni peccato, ita immunis fuit à maledictione peccatum consequente. Hinc antiqui Ecclesie Patres mortem ejus *gormitionem* appellaverunt. Corpus ejus virginicum ita spiritali qualitate induebat, ut spiritus ejus videretur. Unde ipsa ait apud Elizabetham cognatam suam: *Magnificat anima mea Dominum; & exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.* Non ait cum atavo suo Davide: *Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum vivum;* Animæ tantum de spiritus meminit, quia caro ejus in spiritum quodammodo transformata per summam puritatem videbatur. Ideo incorruptione à Deo donata est. *Ira mortua caro non interit.* Id & S. Joannes Damascenus confirmat. *Cujus* (inquit) *in partu inegalmitas virginis permanens, eadem è vita migrans corpus ita conservatum est, ut non dissolutum, sed ad præstantiorem & diviniorem vitam translatum sit. . . .*

Quoniam pacto corruptio corpus illud, quo Vita suscepta est, aggeritur? . . . Ipsius aspectum inori ipsa pervenit.

Ad mortem Christianè obendum nos præparemus. Moriamur mundo, vivamus Deo: Domineur cordibus nostris Amor Dei; Amor separationis, qui nos à

IN FEST. ASSUMPTION. B.V.M. 665
reterum terrenarum amore, à vitis & cupiditatibus, ab occasibus peccandi, à seculo nequam, à nobis ipsis avellat: Amor unionis, qui nos Deo tam arctè conjungat, ut *Neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque alitudo, neque profundum, neque creatura alia;* non tribulatio, non angustia, non fames, non nuditas, non periculum, non persecutio, non gladius, non prosperitas & voluptas possint nos separare à caritate Dei, *qua est in Christo Jesu Domino nostro.* Amore denique languoris ardet & liquefiat cor nostrum pæ desiderio Dei, qui summum bonum nostrum est, finis ultimus & beatitudo nostra. Moriamur morte justorum, de quibus Apostolus ait: *Mortui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Ita fiet ut vita spectetur à nobis ut objectum patientiæ nostræ, mors ut objectum desiderii: Ut patienter vivamus, & delectabiliter moriamur, cupientes dissolvi, & esse cum Christo. *Sunt homines* (S. August.) *qui cum patientia moriuntur. Sunt autem qui tam perfelli, qui cum patientia vivunt. Qui desiderat, sicut dicit Apostolus, dissolvi & esse cum Christo, non patienter moritur, sed patienter vivit, & delectabiliter moritur.*

II. Tria sunt que in Sanctissimæ Virginis Assumptione Angeli admirantur; modum quo assumpta est; gloriam ad quam assumpta; manus quod exercet in gloria. 1. Alii Sancti assumuntur ad gloriam inchoatam; Virgo Maria assumpta est ad gloriam consummatam. 2. Alii Sancti evehuntur ad æqualitatem Angelorum: Virgo Maria exaltata est super omnes choros Angelorum. Alii Sancti Mediatores nostri apud Deum via meræ intercessionis & supplicationis: Maria Mediatrix nostra est via quodammodo auctoritatis, propter intercessionis majorem potentiam & efficaciam, tamen auctoritas illa mediationis ejus donum gratiæ sit, Christi

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE BUENOS AIRES

Luc. 2.

Ord. 7. de
Dormitione
B. Mariæ.
Idem. Ordo.

UNIVERSITÄT ROMA

DIGITAL GENERAL DE

Rom. 7.

Coloss. 2.

S. August.

®

stique meritis sit innixa, & meditationi illius supremas subordinata. *Quæ est ista que ascendit de deserto, delictis affluens, innixa super dilectum suum?*

Iustorum animas beata Dei visione fuit, statim atque è corporibus migraverunt, fides docet contra Mil-
lennariorum hæresim: Verùm carum beatitudinem consummatam non fuit, donec redirent & gloriosis corporibus, quæ loca fuerunt & instrumenta meritorum, in Resurrectione generali conjunctæ fuerint, eadem fides docet. *Hæc omnes testimonio fidei probati, non acceperunt repræssionem, Deo pro nobis melius aliquid providente, ut non sine nobis consummarentur.* Hinc S. Bernardus: *Anima sancta (scilicet) quas propria Deus insignis inagine, te, caro, desiderant: Quas redemit proprio sanguine, te respicitam: Et ipsarum sine te compleri lætitiæ, per tei gloriæ, consummari beatitudo non potest.* At Virgo Maria assumpta est ad beatitudinem & gloriam consummatam Resurrectionis anticipata privilegio, ut Ecclesiæ sanctæ pietas æstimat, Liturgiis præcedit ab initio sæculi octavi consignata. *Resse* (inquit Liturgia vocis Gallicana) à Christo suscepta est in Assumptione sanctæ, quem piè suscepisti concipitura per filium: *Ut quæ terra non erat conscia, non teneret ropes inclusa. Ferè decersis in july anima redempta: Cui Apollolis sacra rediunt obsequium, Angeli cantant, Christus amplexum, nobis vehiculum, Assumptio paradisi, ante choros virginum gloriæ præcipuarum, per Christum Dominum nostrum, Sanctorum corpora ad gloriam immortalem resurgens ob triplicem rationem: Primo quia fuit membra Christi: Secundo quia fuit templa Spiritus Sancti: Tercio quia fuit divinæ omnipotentis organa & instrumenta. Resurrectionem igitur beatissime Virginis anticipatam esse decuit, quia Christi membrum nobilissimum ac sanctissimum est: Quia templum Spiritus Sancti augustissimum: Quia omnipotentis Patris æterni gloriosissimum organum.*

I. Sancti omnes membra Christi sunt, quia Ecclesia unum corpus est cujus Christus est caput. *Foris est corpus Christi, & membra de membris.* At beata Virgo longè nobilitiori & excellentiori modo Christi membrum est, utpote quæ illi dedit ut caput nostrum esset. Christus namque caput est omnium hominum, & secundum animam, & secundum corpus, quia *Reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue.* Caput porro nostrum non fuisse secundum corpus, nisi verum corpus nostris consubstantiale in B. Virginis utero lumpisset. Caro Christi est caro Mariæ. *Non solum spiritus, verum etiam corpore, & mater est & virgo.* *Es mater quidem spiritus non capitis nostri, quod est ipse Salvator, ex quo natus illa spiritaliter nata est: sed planè mater membrorum ejus quod nos sumus: quia cooperata est caritate, ut fideles in Ecclesia nascerentur, quæ illius capitis membra sunt: Corpore vero ipsius capitis mater. Operabat enim caput nostrum propter insignè miraculum secundum carnem nasci de Virgine, quo significaret membra sua de Virgine Ecclesiæ secundum spiritum nascitura.*

II. Beata Virginem anticipat Resurrectionis privilegio donari decuit, non solum quia nobilitiori modo quam ceteri Sancti membrum Christi fuit; sed etiam quia excellentiori ratione templum fuit Spiritus Sancti. Sanctorum namque ceterorum corpora templa Spiritus Sancti non sunt nisi ratione gratiæ sanctificati, & caritatis in eorum cordibus per Spiritum Sanctum diffuse; cujus quidem gratiæ ab eorum animis emanatio quadam fit in corpora, quæ Deo consecrantur. At verò plenitudo gratiarum Deipare Virgini cancella ex benedicto illius corpore quodam sensu originem lumpfit. Illi enim à Deo collatae sunt ut Filii ejus mater esset, ut dispositiones ad divinam illam maternitatem, velut ejus appendices. Dei porro mater est ratione corporis.

Hier. 11. 19.
46.

Serm. 1. 16.
Fest. assumptionis
Sanctissime.

1. Assumptio
B. Virginis
de Spiritu
S. Cap. 1.

Christum hic
corpus B. Virg
quæ compl
Corporum in
de plus Ab
bat Guerin
col: Com
monicali
mili quod
homo sum
Nec satis
glorificari
videbor mihi
hæc in glo
rificatis
S. Bernard.
Congruum ut
alibi repa
ris.

rationali
ne scilicet
quo quom
contingit
omne dicit
sa. 2. Bern.
Sera. 2. in
Alano 2. P.
Quomodo
gratia in ver
in adha. est
pro. certum
tamquam de in
Ordi. obiter
gloria super
lucis. Terent.
lib. de A. furr.
carni.

Matth. 22. 40.

Cent. 1. 4.

Sera. 1. in
Assumptio
L. P. Alia.

III. Beatinam augustae Virginis statim ab ejus mi-
gratione ex hoc mundo consummatam esse decet, quia
gloriosissimum erat divinae omnipotentiae organum,
liquidem illi ad maxime executionem mysterii, & ad
humani generis reparationem quodammodo cooperata
est. Unde SS. Patres ipsam *Reparatricem saeculi* ap-
pellare non dubitavimus. Christus lacrymis suis, labo-
ribus, passione, sanguine pro peccatis nostris cumula-
te & superabundet satisfecit. Sed lacrymas suas, cor-
pus in quo passus est, sanguinem nostrae pretium red-
emptionis, matri suae Sanctissima Virgini debuit.
Hactenus non resurget toties Deus? Verba sunt Tertul-
liani, alia occasione scripta.

IV. Sancti ceteri evadunt ad Angelicam gloriam:
Erant sicut Angeli Dei: Sed beata Virgo assumpta est
super omnes choros Angelorum. Gloria enim vero men-
sura, merita sunt: Caritas & gratia meritum mensura
est: Major fuit gratia & caritas Deiparae Virginis gratia
omnium hominum & Angelorum, quia magis ipsam
amavit Christus. Illam nempe dilexit ut matrem, An-
gelos ut fratres. Gloria igitur Deiparae Virginis ma-
jor est gloria omnium Angelorum. Illis igitur comi-
tantibus & triumpho ejus applaudentibus in caelum as-
sumpta, omnes eorum Ordines praetergressa est, & in
solio sublimiori ut caeli Regina collocata. *Cum per-
transissem eos, invenit quem diliget anima mea. Ten-
nuis eum, nec dimittam. Merito igitur S. Bernardus
ait: Nec in terribis locis dignior uteri virginis templum,
in quo Filium Dei Maria suscepit: Nec in caelis regali
solio, in quo Marianae hodie Maria Filius sublima-
vit.*

V. Denique cum alii Sancti Mediatores nostri sint
apud Deum via meritis intercessionis & supplicationis:
Beatissima Virgo Mediatrix nostra est via quodammodo
auctoritatis, quia ejus efficaciter intercessio pro majori
gratia qua valet apud Deum, Salomonem cogitate,

quanto honore ab illo suscepta mater ejus, quantum
apud eum potuerit. *Surrexit Rex in occursum ejus, 1. Rex ei
adoravitque eam, & sedit super thronum suum: Po-
situsque est thronus matri Regis, qua sedit ad dex-
tram ejus: Dixitque ei: Petitionem tuam parvulum
ego deprecor a te, ne confundas faciem meam. Et dixit
ei Rex: Pete, Mater mea; neque enim fas est ut
avertam faciem tuam, Reginam Eilthet cogitate, quam
gratiola fuerit apud Regem Assisorum sponsum suum,
quantum apud illum auctoritate valuerit, ut Judaeos ab
insidiis Atan, & ab interfectione liberaret. Longe
major est Deiparae Virginis apud Deum gratia & au-
ctoritas. Hinc B. Petrus Damiani ipsam ita compel-
lat: *Accedis ante illud antrum humanae reconciliationis
Altare, non solum rogans, sed imperans. Domina, non
ancilla. Immo Regina caelorum a Deo inaugurata,
quia se ancillam professam est cum Dei mister salutare-
tur: & omnibus vitae suae diebus gratias agens pro tan-
to beneficio, animo repetebat quod semel ore protule-
rat apud cognatum suum Elisabeth: Magnificat ani-
ma mea Dominum... Quia respexit humilitatem an-
cilla suae: Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes ge-
nerationes, quia fecit mihi magna qui potens est. Deo
& nos gratias agamus pro beatae Virginis gloria; ad
Christum Dei & hominum Mediatorem per Mariam
mediatricem potentissimam confugiamus, nobis ab eo
datam, quae inmixta super dilectum suum, misericor-
dias ejus in aeternum cantabit dicens: *Tenuisti manum
dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me;
& cum gloria suscepisti me. Illam invocemus, quae
omnibus misericordiae sinum aperit, ut de plenitudine
ejus accipiant universi, captivus redemptionem, aeger
curacionem, tristis consolationem, peccator veniam,
justus gratiam, Angelus letitiam. Ascendamus in cae-
lum cum Maria. Deponentis omne pondus, & cir-
cumstanti nos peccatis, cutramus ad gloriam celest-***

Matth. 1. N.
1. 9.

Sera. 44.

Luc. 1.

Psal. 71. 24.

®

Hebr. 11.

670 INSTITUT. CONCLONAT. PARS III.

LUC. 19.

tem, ad bona sempiterna, quæ promisit Deus diligentibus se. *Optimam partem eligamus cum Maria, Christum cum illa ædiamus; illum apud nos excipiamus ut Martha; pietatis operibus illi ministremus: Purgemus oculum mentis fide per dilectionem operante, ut videre aliquando mereamur Deum in Sion. Ne turberimur erga plura; Nulla de te solliciti sumus, nisi ut Deum colamus, ipsique religiose & fideliter serviamus: Porro nunquam est necessarium. Suspiremus ad partem illam optatam, quam plenè & perfectè in hac vitâ consequi non possumus. Ascensionum in caelum gradus disponamus in cordibus nostris. Sanctissima Virgo Maria ad tantam gloriam ascendit gradibus fidei, spei, caritatis, obedientiæ, castitatis, humilitatis, presentiar & mortificationis, orationis, devotionis & fervoris, solitudinis, zeli ardentissimi pro Dei gloria. Iisdem gradibus ascendere satagamus & studeamus. *Hæc est via, ambulate in ea.**

176. 21. 22.

IN FESTO S. HIACYNTHI CONFES-
SORIS, ORDINIS PRÆDICATOR.

Fili, in semper mecum es. & omnia mea tua sunt. Luc. xv. 31.

DEI Filius triplicem societatem sive affinitatem in incarnatione sua contraxit. 1. Cum Maria Virgine sanctissima, quam Matrem suam fecit. 2. Cum Ecclesia, quam sibi sponsam elegit. 3. Cum fidelibus, quibus dedit ut membra sua sint, fratres, & coheredes. Triplicis illius affinitatis honorem cum S. Hiacyntho Christus communicavit. 1. Scilicet cum ipse sit Mariæ Virginis filius, Hiacynthum fecit amicum Mariæ carissimum. 2. Cum ipse sit Ecclesiæ sponsus & fundator, Hiacynthum ejus propagatorem studiofil-

IN FESTO S. HIACYNTHUS CONF. ORD. P. 671

simam fecit. 3. Cum ipse sit fidelium omnium caput, Hiacynthum eorum protectorem potentissimum constituit. Fervor devotionis Hiacynthi erga Deiparam Virginem Mariam, sanctissima Virgini carissimum fecit. Zelus prædicationis Hiacynthi, illum Ecclesiæ propagatorem illustrissimum fecit. Hiacynthi miracula in favorem fidelium, illum potentissimum fidelium protectorem esse declarant. Hiacynthus Mariæ Virginis Deiparæ carissimus in Ordine S. Dominici amicus. Hiacynthus Ecclesiæ propagator in Septemtrione potentissimus. Hiacynthus miraculorum patrorum in gratiam Christianorum ipsam invocantium per totum orbem potentissimus.

1. Principes amicorum suorum carissimis tria communicant. 1. Arcam suam. 2. Thesuros. 3. Potentiam. Maria Virgo sanctissima Hiacynthum sibi devotissimum servum & amicum, fecit. 2. Conscium arcanorum suorum. 2. Participem thesauri sui. 3. Participem potentie suæ. Conscium illum fecit arcanorum gloriæ suæ; Participem thesauri virginitatis suæ; Participem auctoritatis & gratiæ suæ apud Filium suum Jesum Christum.

Virginis Deiparæ gloria humanam intelligentiam excedit, siquidem super Choros Angelorum exaltata, & à dextris Filii sui sedens, lucem inaccessibilem & ipsa habitare quodam sensu, hæc multum dispari, dici possit, ut ait Sanctus Ephrem. *Reliqui superius Spiritibus gloriosior, ubi iam insum fulsorem atque splendorem inaccessa.* Hinc ad ejus conspectum exclamant: *Quæ est ipsa?* Hoc arcanum cum Hiacyntho communicat Maria. Videt ille in fervore contemplationis suæ, in extasi amoris, gloriose illius Assumptionis triumphum; Quomodo læticipit à Patre, à Filio coronatur, à Spiritu Sancto in gloriam introducitur, ab Angelis applaudentibus & jubilantibus comitatur. Optabas olim, Augustine, videre gloriam & magnificen-

Alibi Regi-
na à dextris
1911.

(R)

tiam Romæ triumphantis: Felicitior est fors Hiacyinthi quam tua fuisset si optatis potius esses; siquidem coelestem Jerusalem, civitatem Dei in gloria sua, in magnificentia sua, in Felsis suis & gaudis contemplantur. S. Paulus in tertium caelum raptus est: FAVOR simul Hiacyintho conceditur, cum hoc discrimine quod ille vidit gloriam Filii Dei, cuius electus erat Apostolus: Hiacyntus vero gloriam Matris Dei, cuius devotionis Prædicator erat designatus. *Vidit pulcherrimam Paradisi, & Sanctorum qui in celo sunt choros, & modulatissimam hymnorum cantus vocem.*

Beatissima Virgo Maria virginatis lux thesaurum cum S. Hiacyintho communicat. Excellentissimam illam virtutem illi à Deo obtrinit, quæ Angelis parem efficit. *Angelicam gloriam acquirere majus est, quam habere. Angelum esse sollicitatis est, virginem esse virtutis.* Non mirum quod Beata Virgo Hiacyntum Angelum fecerit. Amor enim ejus creaturarum amori similis non est, sed Dei amorem imitatur, qui non supponit, sed insinuat bonitatem in rebus: cum hoc discrimine quod Deus per se ipsum & propria potestate id facit ut supremus omnis boni auctor; Maria vero à Filio suo impetret: Fons ille sit, ipsa aqua ductus. Hiacyntum puerum à Sole dilectum olim in florem ab illo convertum Poëta fabulatur. Hiacyntum Deipara Virgo, quæ est *caelestis ut Sol*, in florem pulcherrimum convertit, communicando cum illo thesaurum pretiosum virginatis suæ. Flos ille in Ecclesie hortu suavissimum odorem effundens nunquam emareat. Nec juvenilis ætatis ardor, nec educatio delicata, nec opam abundantia, nec venti tentationum, Hiacynti virginitatem impediverunt. Ad obitum usque castus permansit instar infantis, ut sententia illius ab antiquo Patre prolata veritas in illo probaretur: *Virginitas est perseverans infantia.* Quod super aquas incescit, ac flumina siccis vestigiis trajecerit, castita-

tis

tis privilegium fuit. Inino mundi Spiritus Dominus *revocabatur super aquas.* Quid eo nomine intelligatur, Patres & antiqui Scripturæ interpretes non conveniunt. Multi Spiritum Sanctum, quidam ventum, alii Angelum interpretantur. *Spiritus Dominus, id est, Angelus Domini* (ait Hugo Cardinalis.) Super aquas igitur incedere privilegium est angelificæ carnis, seu virginitatis Angelis cognatæ: Quod tamen nec virginibus omnibus, nec solis concessum est. Dei senitus in aquis esse Propheta cecinit; sed ejus tamen vestigia in hoc elemento percipi sensibus non posse. *Sentia tua in aquis multis, & vestigia tua non cognoscuntur.* Hiacynti vestigia in flumine impressa Deis conservavit ad miraculi memoriam sempiternam.

Deipara Virgo S. Hiacyntum auctoritatis & gratiæ lux apud Christum Jesum Filium suum participem fecit. Non noverit, sed Christi sumus, quia pretio sanguinis ejus redempti. *Non estis vestri, cupis enim esse pretio magno.* Dicere mihi liceat, Salvator optime, te totum esse Hiacyntum: Si quidem à Barbarorum mensibus & profanationibus te redemit & servavit. Cum (inquam) Tartari in urbem Chiovam populabundi irruerent, Hiacyntus dexterâ manu corpus Christi, alterâ Beatæ Virginis imaginem accepit, ut Christum & matrem ejus ab eorum sacrilegis insultibus liberaret. Interiori gratæ inspirationi, ut olim S. Joseph Angeli monito obsecutus est dicens: *Accipe puerum & matrem ejus, & fuge.* Deum ex Aegypto cum populo suo liberatum facer Textus habet, quia cum populus Israel Deo sacrificare tibi non posset, in illo & cum illo captivus Deus videbatur: Unde Moyses & gentis, & Dei ejus redemptor prædicatur. *Redemisti gentem, & dedit eam.* Christus in Eucharistia revera præsens Tartarorum sacrilegis inhonoratus fuisset: Illum dextera sua velut in Altari vivente fert Hiacyntus, & fetendo sine intermissione adorat. Deiparæ Virginitatis

V u

ginem sinistro brachio accipit & portat, ne à Barbaris frangatur & conculetur. Quidni igitur de ipso aliquo sensu dici possit, *Redemisti Deum, & Matrem ejus?* Arcam patrem suum, ac Deos Penates ex Troie incendio liberasse, & per medios ignes humeris portasse, Poëta narrat, & eo nomine religionem ejus ac pietatem maxime commendant, quod & Seneca Philosophus facit. *Tullius Arcam Patrem* (inquit) *per media hostium agmina, tulit illum per ignes: & quid non putas potest?* Hiacyntus per media Tartarorum agmina sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, & ingentis ponderis imaginem Deiparæ Virginis portat, & ab eorum profanationibus eripit: *Et quid non putas potest?* Quid vero mirum, si tantæ molis & ponderis imago inter Hiacynti brachia levis sit, & facile feratur? *Grævia in centrâ non gravitant* (inquunt Philosophi.) Brachia castissimi Hiacynti sunt Mariæ Virginis sanctissimæ centrum; siquidem amicus illius est, & servus devotissimus. Agilitas tam admirabilis Hiacynti nostri ex Christi corpore quod dexterâ gestat, primivus derivatur. *Ubi fuerit corpus, illic congregabuntur & aquila.* Christi corpus in Sacramento Eucharistiæ intelligit. *Circa hoc corpus vera aquila sunt, quæ alii circumvolant spiritalibus.* Ne intramittat igitur, Auditores, si Hiacyntus sacro illo deposito Eucharistiæ, & imaginis Virginis Deiparæ oneratus tanta celeritate fugat, iterumque super aquas ambulet: Aquila enim spiritalis, immo Angelus est. Denique sacra illa pignora, corpus scilicet Domini, & imago matris ejus, non sunt onera, sed ornamenta. Nam *Gestare hunc, cui serpere equare est, non est onerari, sed ornari.* Levis Arcam fœderis portasse, & ab ea vicissim fuisse portatam, quia Deus in ea residens eos roborabat, agiletque & alacres efficiebat, tam pie quam ingeniosè commentatur Hugo Cardinalis, *Ferebant Arcam, & ab ea vicissim ferebantur,* Hiacyntibus dexterâ manu

Tullius, Seneca
de deo, deo.

Matth. 14. 22.

S. Ambrosius.

S. Bernardus.

non Arcam tantum sed Deum Arcæ portat, finitæ imaginem Deiparæ Virginis, quam Ecclesia *Fœderis Arcam* salutat. Hinc tam admirabilis agilitate per medio barbarorum cuneos fugit, & super aquas incedit: *Ferebat Arcam, & ab ea ferebantur.*

II. S. Hiacyntus Ecclesiæ propagator egregius in Septentrionalibus plagis, S. Joannes inter fundamenta caelestis Jerusalem Hiacyntium vidit: *Fundamentum undecimum Hiacyntibus.* Inter fundamenta militantis Ecclesiæ, inter Evangelicos Perdiductores Hiacyntus eminet, cui nihil defuit ut tam sancto ministerio gloriosè fungeretur. Tres præsertim dotes Concionatori Evangelico sum necessariæ, scientia, zelus, vita exemplaris & sancta. Tres illas dotes in Hiacynto Polonia, imò omnes regiones Septentrionales susceperunt. In Theologia & Jure Canonico ita eruditus evasit, ut facti sui prodigium haberetur. Quæ vero methodo istum puris ut scientiam acquireret? Quo ordine? Quo studio? Quo fine? S. Bernardi Regulam in studio secutus est, Dedit enim operam *Ut id prius sciret, quod maturius ad salutem: Ut id ardentius, quod vehementius ad amorem: Ut denique non ad inanem gloriam aut curiositatem, sed ad edificacionem, Prophetas, Evangelium, Apostolos, prius legit quam Philosophos: Libros spirituales legit, reliquos Oratoribus & Poëtis. Id prius quod maturius ad salutem. Cum incredibili diligentia & ardore animum ad ea studia adjungit, quæ illam magis ad Deum evehere possunt, & divini flammæ amoris in corde ejus accendero. Id ardentius, quod vehementius ad amorem.* Curiositate non ducitur in studiis, non doctus esse cupit ac fatigat ut novis opinionibus nomen sibi faciat, ut sectæ alicujus Philosophorum vel Theologorum Auctor sit ac Magister, ut ad Ecclesiasticas Dignitates iter sibi aperiat, sed ut Christi propaget imperium, ut Animarum saluti cooperetur; ut in gelidis

apoc. 21. 14.

S. Bernardus.

(R)

Septentrionis plagis ignem illum accendat, quem Christus venit mittere in terram, & quem in omnium cordibus vult ardere. *Non ad inuicem gloriam, aut carissitatem, sed ad edificationem.* Non se ipsum prae-dicat, sed *Jesus, & hunc crucifixum.* Conciones ejus non delectant solum Auditores ut *carmen musicum*, sed commouent ad praelium contra pravas cupiditates, aduersus carnem, mundum & diabolum, *Quasi tuba vocem exaltans.* Non ex iis concionatoribus est, qui *Adulterant verbum Dei, quærentes voluptatem, non prolem, loqui studentes placentia, prurientes auribus, & ad fabulas conuersi.* Christum in cordibus auditorum formare studet: Sermones ejus flammæ sunt: Verbum ejus Verbum æternum imitatur, quod spirat amorem. Scientia ejus machina est, per quam structura caritatis ascendit. Lucæ ac splendori scientiæ, zelum adhibet & ardorem, persuasum habens quod *Lucere tantum, tantum, ardere tantum, parum; lucere & ardere, perfectum.* Fidei & Evangelii lucem per omnes Septentrionis regiones circumfert, caritatis flammam circumquaque diffundit, in Dania, Norvegia, Suecia, Scotta, Moscovia, Tartaria, Lituania, Polonia, Livonia, Russia, Bohemia, Walachia, Moldavia, Transylvania. *Lampades ejus lampades ignis atque flammæ sunt:* Vel, ut habet alia Versio, *Ala ejus ala ignis atque flammæ sunt.* Constantinopolim usque verbum Dei prædicatum aduolat, in Catanensem provinciam situatam maris finitimam discurrit, Christi nomen annuncians. *Ala ejus ala ignis atque flammæ sunt.* Illius zelo torus erat angustus orbis. Quam ardens, quam indefessus fuit Hiacyinthi zelus in reuocandis ad Romanæ Ecclesiæ unitatem, communionem & obedientiam Chioviæ schismaticis, fœrente licet ac extrema quæque mimante Waldomiro Rege. De ipso itaque dicimus, quod de sancto quodam Episcopo S. Bernardi ad Innocentium II. Romanum Pon-

Ezech. 11. 21.

Ej. 17. 1.

u. Cor. 1. 17.

S. Greg. 21.

S. Bernard.

tificem scribens: *Regia indignatio prohibere non potuit Spiritum libertatis accensum aduersus carnem & sanguinem.*

Exemplo denique non minus efficaciter Evangelium Christi prædicat Hiacynthus, quam verbo, Dominum Jesum imitatus, qui *capis facere, & docere:* Regulam sibi proponens quam Timotheo suo tradidit Apostolus: *Exemplum esto fidelium in verbo, in conuersatione, in caritate, in fide, in castitate.* Hiacyinthi vita, Scripturæ Sacra commentarius suo tradidit, quæ vitii horrorem, amorem virtutis inspirat. Quam bene illi conuenit contra avaros declamare, qui relictis nobilibus & opulentiæ familiæ opibus Evangelicam paupertatem in Ordine Mendicante professus est dicens: *Meum ergo paupertas Christi patrimonium est.* Quam bene illi conuenit contra ambitiosos inuehi, qui insignis Ecclesiæ Cracoviensis Canonatu abdicato, Religiosum habitum induit, Dignitatibus Ecclesiasticis renuncians, quæ natalium splendor, amplitudo meritum, auctoritas avunculi Cracoviensis Episcopi ipsi polliceri videbantur. Senem avunculum in Episcopali ministerio pro viribus juyabat concionando, visitando Diocesim, doctrina, & exemplis Cleri populique mores reformatando, ut de illo pure merito dici possit, quod de Venerabili Thoma S. Victoris ad nuntios Parisienses Priore scribit ad Innocentium II. Pontificem Maximum Parisiensis Episcopi nomine S. Bernardus: *Episcopi nomen non gerabat, sed exercebat opus; honore spreto, opus totis viribus supportabat.* Quam bene Christi mortificationem persuadebat Hiacynthus, eam in corpore suo circumferens, quod non modo regulari mensium septem jejuniis, & perpetuâ à carnibus abtinententiâ macerabat, sed solo pane & aqua sustentabat sexis quibuslibet feriis, nec non Vigiliis Veiparæ Virginis & Apostolorum, singulisque nocti-

1. Tim. 4. 12.

S. Ambros.

Ej. 17.

bis acerba flagellis usque ad sanguinis effusionem in seruitum redigebat, se ipsum exhibens hostiam vivam, sanctam, Deo placentem?

III. S. Hyacinthus miraculorum parrator in gratiam Christianorum illum invocationem per totum orbem potentissimus. Nec sanctis omnibus miraculorum donum Deus contulit, Non in omnibus Memoris Martyrum Deus miracula fieri soluit (inquit S. Augustinus) nec iis quibus contulit, equaliter dedit. Sunt qui in locis dimittunt ubi supra torum corpora, aut sacra Reliquia coluntur, miracula faciunt, alii in Templis aut Altaribus Deo in eorum memoriam dicatis. Alii in Provinciis aut civitatibus quarum sunt singulares patroni. Sanctus vero Hyacinthus per orbem universum succurrit omnibus qui illum invocant in corporis & animæ morbis, in periculis, in angustiis. Brachia ejus armamentarium sunt Ecclesie, ubi arma defensionis nostræ, Christus & Maria deposita sunt. Miles quidam Gedeonis vidit in somnis panem qui in castra Madianitarum volebant, & descenderat: Cumque pervenisset ad tabernaculum, percussit illud atque subvertit, & terræ funditus coæquavit. Quod somnium cum uni ex commilitonibus suis narraret, respondit ille: *Non est hoc aliud nisi gladius Gedeonis: Tradidit enim Dominus in manum ejus Madian, & omnia castra ejus.* Sacrosanctam Eucharistiam dextera portas, Hyacinthe, panem vivum qui de cælo descendit: Patrocinium tuum imploramus in remota tombis. Panis iste gladius erit, quo victoriam adversa nostræ salutis hostes nobis procurabis: *Non est hic aliud nisi gladius Gedeonis.* Imaginem Deiparæ Virginis altera manu gestas: Virginis igitur sanctissimæ intercessione, quæ *Terribilis est* demonibus, ut castrorum acies ordinata, victoriam de tentationibus & infestationibus demonum nobis obtinebis. Sed & corporis sanitatem, & morborum curationem gravif-

simorum nobis impetrabis. *Namquid resina, non est in Galaad, aut Medicus non est ibi?* Benignissimum utique & optimum habemus Medicum S. Hyacinthum, cui non solum agros curare, sed & mortuos aliquando suscitare à Deo datum est. *Namquid Medici suscitabunt, & confitebuntur tibi?* Medici torrent nec omnis generis morbos, nec sine remediorum naturalium applicatione, phlebotomia, pharmacis, unguentis, nec subitò curare possunt. Hyacinthus gravissimas, diuturnas & inveteratas, nec sine remediorum naturalium applicatione sua apud Deum, sine mora curare petere potest, quia suæ participem poteritis fecit illum Dominus qui solo verbo, solo imperio, plenam & integram sanctorum quibus vult agrotis subito restituit. *Introibo in potentiam Domini.* Scitote igitur quia *Mirificavit Dominus sanctum suum:* Et quem sui sæculi miraculum fecit, eundem fecit secutus & futuris sæculis miraculorum tutto orbe parratorem in gratiam omnium qui illum invocant. *Fidelis Deus, se ipsum negare non potest.* Fidelis Maria Virgo Veritatis incarnatæ Mater. In ejus promissis fiduciam habere debemus. Promisit porro Hyacintho, quicquid à Christo Jesu peteret illum impetratum. *Gaude, fili Hyacinthe, quia tuæ à Filio meo exaudimur precibus, & quicquid petendam duxeris, me interveniente consequeris.* Advocatum habemus apud Patrem Jesum Christum Filium ejus, Advocatum habemus apud Filium Mariam matrem ejus. Advocatum habemus & patronum apud Filium & Matrem S. Hyacinthum utriusque amicum. *Filius ostendit Patri lacus & vulnera... Mater ostendit Filio pedes & umbera...* Addiderim Hyacinthum Filio & Matri ostendere linguam & brachia, linguam quæ Filii Evangelium, Matris devotionem zelo tam ardenti prædicavit; brachia quæ sacrosanctam Eucharistiam, & venerandam beatissimæ Virginis imaginem à Barbarorum injuriis, insulibus & sacrilegis liberarunt.

680 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Verum ut exaudiri à Deo mereamur S. Hiacynthi intercessione, coram divina ejus Majestate sistere nos debemus, ut Mardocheus olim coram Assuero Rege, fulgentes vestibus *Hiacynthinis*; id est, S. Hiacynthi virtutes imitari, castitatem, orationis assiduitatem, mortificationem, mundi contemptum, devotionem erga Deipratam Virginem, zelum pro animarum salute, Christianis quilibet sanctis exemplis Evangelium predicare teneat, proximos suos edificare, Septentrionales animas, frigida corda ad Dei amorem excitare. Nemo enim sibi solummodo vivit. *Unusquisque* Deum mandavit de proximo suo, quem sicut se ipsum diligere, & ad Deum diligendum pro viribus ducere & excitare sanctis exemplis & vita secundum Evangelium instructa debet. Igitur, Auditores, *Quaecumque vera, quaecumque pudica, quaecumque iusta, quaecumque sancta, quaecumque amabilia, quaecumque bonae fama, si qua virtus si qua laus disciplina, haec cogitate. Quae didicistis, & accepistis, & audistis de Sancto Hiacynto, haec agite, & Deus pacis erit vobiscum.*

IN FESTO S. LUDOVICI REGIS, ET CONFESSORIS.

Similis illi non fuit ante eum Rex, neque post eum surrexit similis illi. iv. Reg. 23, 25.

Quod de Josia dictum est *IV. Regum Cap. xxiii.* S. Ludovico Regi optimo jure applicari potest. Ante Josiam nullus fuit Rex Juda aut Israel similis illi, *Qui reverteretur ad Deum in toto corde suo, & in tota anima sua, & in universa virtute, juxta omnem legem Moysi; neque post eum surrexit similis illi.* Ante S. Ludovicum non fuit similis Rex Francorum in pietate, justitia, magnanimitate Christiana, Dei &

IN FESTO S. LUDOVICI REG. ET CONF. 681

Ecclesiae amore, nec post eum surrexit similis illi. *Josias tulit abominaciones impietatis, S. Ludovicus blasphemias, duella, usuras, ludos aleatorios, spectacula eradicavit, Albigensium haeresim exterminavit. De Josia scriptum est: Gubernavit ad Dominum cor ipsius. S. Ludovicus secundum Legem Dei, magis quam secundum humanam politicam regulam Regnum suum moderatus est: Et sive de legibus ferendis, sive de gerendo bello, sive de faciendis pace ageretur, sive de jure subditis suis reddendo, cor & voluntatem Dei eum normam omnium totorum actionumque suarum consulebat. Josias in diebus peccatorum corrobavit pietatem. S. Ludovicus in Regia familia & Aula sua, in omnibus Regni ordinibus, in universo Regno pietatem pro viribus promovit, & legibus, monitis, exemplis sanctissimis toboravit. Similis non fuit ante S. Ludovicum Rex, nec post eum surrexit similis in Regni interiori ordinatione, in Regni inferiori administratione, in Regni superiori protectione. Regnum interius, Anima ipsius & corpus erat, in quo passiones ordinandae & coercendae. Regnum exterius Gallia, in qua populus regendus & defendendus. Regnum superius Ecclesia, quae adjuvanda & protegenda Regia auctoritate. 1. Nemo Regum similis fuit S. Ludovico in Regni interiori, id est, passionum suarum ordinatione & coercitione. 2. Nemo Regum similis S. Ludovico in Regni inferiori, id est, Francorum juxta regimine. 3. Nemo Regum S. Ludovico similis in Regni superiori, id est, Ecclesiae protectione.*

I. Regnum quod intra hominem est bene regitur, cum omnia bene sunt in eo ordinata, cum scilicet corpus animae, appetitus inferior rationi, anima Deo, ratio divinae legi subdita est; cum animi cupiditates seu passiones coercerentur ac refrenantur, ne regnent peccatum in mortali nostro corpore; & in id omnia ita-

Ezeli. 49. 1.

1. Pet. 2. 11.
2. Cor. 13. 14.
Philipp. 2. 1.

UNIVERSITATIS AVINIONENSIS

UNIVERSITATIS AVINIONENSIS

R

680 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Verum ut exaudiri à Deo mereamur S. Hiacyntii intercessione, coram divina ejus Majestate sistere nos debemus, ut Mardocheus olim coram Assuero Rege, fulgentes vestibus *Hiacyntinis*; id est, S. Hiacyntii virtutes imitari, castitatem, orationis assiduitatem, mortificationem, mundi contemptum, devotionem erga Deipratam Virginem, zelum pro animarum salute, Christianis quilibet sanctis exemplis Evangelium predicare teneat, proximos suos edificare, Septentrionales animas, frigida corda ad Dei amorem excitare. Nemo enim sibi solummodo vivit. *Unusquisque* Deum mandavit de proximo suo, quem sicut se ipsum diligere, & ad Deum diligendum pro viribus ducere & excitare sanctis exemplis & vita secundum Evangelium instructa debet. Igitur, Auditores, *Quaecumque vera, quaecumque pudica, quaecumque iusta, quaecumque sancta, quaecumque amabilia, quaecumque bonae fama, si qua virtus si qua laus disciplina, haec cogitate. Quae didicistis, & accepistis, & audistis de Sancto Hiacyntio, haec agite, & Deus pacis erit vobiscum.*

IN FESTO S. LUDOVICI REGIS, ET CONFESSORIS.

Similis illi non fuit ante eum Rex, neque post eum surrexit similis illi. iv. Reg. 23, 25.

Quod de Josia dictum est *IV. Regum* Cap. xxiii. S. Ludovico Regi optimo jure applicari potest. Ante Josiam nullus fuit Rex Juda aut Israel similis illi, *Qui reverteretur ad Deum in toto corde suo, & in tota anima sua, & in universa virtute, juxta omnem legem Moysi; neque post eum surrexit similis illi.* Ante S. Ludovicum non fuit similis Rex Francorum in pietate, justitia, magnanimitate Christiana, Dei &

IN FESTO S. LUDOVICI REG. ET CONE. 681

Ecclesiae amore, nec post eum surrexit similis illi. *Josias tulit abominaciones impietatis, S. Ludovicus blasphemias, duella, usuras, ludos aleatorios, spectacula eradicavit, Albigensium haeresim exterminavit. De Josia scriptum est: Gubernavit ad Dominum cor ipsius. S. Ludovicus secundum Legem Dei, magis quam secundum humanam politicam regulam Regnum suum moderatus est: Et sive de legibus ferendis, sive de gerendo bello, sive de faciendis pace ageretur, sive de jure subditis suis reddendo, cor & voluntatem Dei eum normam omnium totorum actionumque suarum consulebat. Josias in diebus peccatorum corrobavit pietatem. S. Ludovicus in Regia familia & Aula sua, in omnibus Regni ordinibus, in universo Regno pietatem pro viribus promovit, & legibus, monitis, exemplis sanctissimis toboravit. Similis non fuit ante S. Ludovicum Rex, nec post eum surrexit similis in Regni interiori ordinatione, in Regni inferiori administratione, in Regni superiori protectione. Regnum interius, Anima ipsius & corpus erat, in quo passiones ordinandae & coercendae. Regnum exterius Gallia, in qua populus regendus & defendendus. Regnum superius Ecclesia, quae adjuvanda & protegenda Regia auctoritate. 1. Nemo Regum similis fuit S. Ludovico in Regni interiori, id est, passionum suarum ordinatione & coercitione. 2. Nemo Regum similis S. Ludovico in Regni inferiori, id est, Francorum juxta regimine. 3. Nemo Regum S. Ludovico similis in Regni superiori, id est, Ecclesiae protectione.*

I. Regnum quod intra hominem est bene regitur, cum omnia bene sunt in eo ordinata, cum scilicet corpus animae, appetitus inferior rationi, anima Deo, ratio divinae legi subdita est; cum animi cupiditates seu passiones coercerentur ac refrenantur, ne regnent peccatum in mortali nostro corpore; & in id omnia ita-

Ezeli. 49. 1.

dia omnesque conatus incumbant, ut Regnum Dei sit in terra nos, & nobis dominetur Christus Iesus Rex & Salvator noster. Hac puma fuit & præcipua S. Ludovici cura.

Plura in Principibus inveniri solent gratiæ impedimenta: inius passionēs eō vehementiores, quō impatiētiæ; exteriū mundi & aulæ aura pestiferis; Inius salutarē ideā humanæ celsitudinis & independentiæ; exteriū adulatorum circumstantiarum turba; paucitas Prophetarum qui dicere illis audent, *Non licet*. Hinc divitiarū fataliter voluptatis. Hinc potestas, gloria, dominatio, trutinamenta superbiæ. Hinc voluptates & deliciae sponte se ingerentes, & Regis Majestatis vel inseparabiles comites. Ideo Tertullianus sciat scripsit: *Cæsares exultassent super Christo, si aut Cæsares non essent sacralia necessarii, aut si Christiani potuissent esse Cæsares*. S. Ludovicus passionēs suas ordinavit, divitiarūque Leges & gratiæ imperio perfecte subiecit. Dominandi libidinem humilitate; naturæ propensionem ad voluptates ac delicias penitentiā & mortificatione; divitiarum amorem casum contemptu & prostratione in pietatis opera & in pauperes moderatus est, coercuit, extinxit. Probationes subministrat Viræ ejus Historia. Verè de S. Ludovico dici potest: *Tu Domine Rex, sicut Angelus Dei es*. Humilitas S. Ludovici in titulis, in habitu, in conversatione cum pauperibus eluxit. Ludovici Pissiacensis nomine magis gloriabatur, quam Francorum Regis, quod Pissiaci sacro baptisinate renatus esset; plurius faciens Christiani caritatem ac nomen, quam Regiæ dignitatis celsitudinem; gloriosius existimans esse Christi servum, Dei filium, quam florentissimi Regni Dominum. Vulgari veste utebatur, ut luxum, altum, delicias exemplo suo ex Aula eliminaret. *Qui mollibus vestimur, in domibus Regum sumus*, Regum qui mundi leges ac mores sequuntur, non in domo Ludovici, qui Christi

humilitatem profiteretur. Christiana justitiæ & sanctitatis indumentum magnificis, auroque & geminis contextus & radiantibus vestibus præponit, ut verè dicere possit: *Justitiā induit sum, & indui me sicut ad demare, iudicio meo*. Flexis genibus pauperibus ministrat, ad Leprosi pedes procumbit, Confessario suo summa animi demissione obedit, milium in Damiatæ oblatione occisorum corpora tabo fluentia propriis manibus sepeliebat. *Humilitatis semitissum, factus obediens*. Quis enim hominum Regem potentissimum humiliare potuisset? Solus Deus Reges magnos humiliare potest, & hanc ab illis vel inuis extorquere confessionem: *Iustum est subditum esse Deo*. At sponte eoram Deo & hominibus se humiliat Ludovicus, de Regia nihil remittens magnanimitate. *Incurvati sunt colles mundi ab itineribus aternitatis ejus*. Filium Dei è caelis de sede magnitudinis suæ, ut homines filios faceret, descendisse; habui inventum ut hominem, assimilatum per omnia hominibus, excepto peccato, considerans S. Ludovicus, sub Dei Majestate se incurvat & humiliat. *Incurvati sunt colles mundi*. Gloriosam humilitatem si aliqui contemnant insipientes, herotico dicit animo quod olim David superbe Michol respondit illum irridenti quod nondum capite, Ephod Inco accinctus, & tripudians Arcam Domini comitatus esset: *Ante Dominum qui elegit me, & præcepit ut essem dux super populum Domini in Israël, villar sum plus quam factus sum, & era humilis in oculis meis, & gloriosus apparebo*. Cum eodem Davide dicit: *Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei: neque ambulavi in magnis, neque in mirabilibus super me*. *Miserum est*, ait S. Gregorius Magnus eum in cordibus sublimium regniū humilitas morum. *Patentes quippe cion humiliter sapient, culmen extraneas quasi virtutis attingunt*. Hac virtute Dominum quantocius placeant, quia illud ei sacrificium of-

Job. 19. 14.

1. Machab. 9.

Habac. 1. 6.

1. Reg. 6. 11.

1. Reg. 10. 1.

®

ferunt, quod Potentes vix invenire possunt. S. Ludovici humilitas cum incredibili magnanimitate conjuncta, quæ Saracenis ipsis admirationi fuit, cum ab ipsis captivus in Palestina cum exercitu suo detinebatur.

S. Ludovicus naturæ propensionem ad delicias & voluptates prænitentia & Christiana mortificatione coarctat ac testatur. Jejunia, æsticæ asperitatem, humiliactiones, vigiliæ & longas in oratione prostrationes, innocentiis corporis flagellariobus & disciplinam, continentiam ad omnibus voluptatibus, cogitate. Ita castigat corpus suum, & in servitutem redigit. Nulla major illi voluptas, quam fastidium totius voluptatis, quam sæculi totius contemptus. Amare sunt illi mundi delicia, qui fide, spe, caritate, oratione assidus & ferventi Deo conjunctus, gollat quam suavis est Dominus. Quas possidet opes & Regios thesauros non ostentat, ut olim Ezechias, sed continent, & in opere caritatis profunda, in pauperum sustentationem, Xenodochiorum fundamentum, Ecclesiarum erectionem, Monasteriorum ædificationem & dotationem.

Ezeli. v. 1.

Beatus vir qui inventus est sine macula, qui post aurum non abiit, nec speravit in pecunia & thesauro. Quis est hic, & laudabimus eum? Fecit enim mirabilia in vita sua. Qui pavit transgredi, & non est transgressus, facere mala, & non fecit. Ideo stabilita sunt bona illius in Domino, & elemosinas illius exaravit omnis Ecclesia sanctorum. Heroica illa Christianæ humilitatis, mortificationis, & caritatis exercitia Sanctum Regem admirabili quodam modo Martyrem emulcrarunt. Quid enim mirabilis? Quod Martyrium gravius, quam esurire inter epulas, algere inter vestes, paupertate premi inter divitias quas ostendit mundus, quas offeri Molimus, quas desiderat noster ipse appetimus?

S. Bernard.

II. Nemo Regum S. Ludovico similis in Regni in-

ferioris sive subditorum populorum iusto regimine, nemo prudentior, nemo justior, nemo clementior. Nec Carolo fratri Andegavæ Comiti, nec Regni Proceribus aliquid usquam contra justitiam permittere voluit. Propriis injuriis facillè condonabat, Dei injurias severè vindicabat. Blasphemias, duella, usuras, ludos aleatorios Edictis suis prohibuit & à Regno eliminavit. Consuetudines iniquas & pravas, quantumcumque longavas, si commode poterant, aboleri, & exactiones indebitas amoveri jubebat. Preposituras suas aliquo pecuniæ vel reddituum detrimento committi maluit bonis & fide dignis personis, quam vendi cum augmento suo vel lucro; nullum emolumentum suum aut lucrum reputans cum detrimento justitiæ vel populi nocumento, ut Vitæ epus Historia testatur. Misericordiæ & clementiæ, ad quam erat propensissimus, justitiæ rigorem temperabat, gravibus criminibus exceptis, in quibus nullus ipsi gratiæ & remissioni locus videbatur, ut sacri illius oraculi veritatem in sui Regni administratione ostenderet. *Miseri-* Prov. 22. 20.
coriæ & veritas custodiunt Regem, & roboratur clementiâ thronus ejus. Coram ipso erubescunt improbi, & illumque judicem verebantur. Rex qui sedet in Prov. 20. 1.
*solo judicii intuius suo dissipat omne malum. Causas pauperum bis in hebdomada audiebat, jusque ipsis rottebat absque personarum acceptione, sacri illius oraculi memor: Beati qui custodiunt iudicium, & faciunt justitiam in omni tempore. Pietati & clementiæ modum adhibebat incomparabilis ejus prudentia, ne remissionum & gratiarum facilitate ac spe impunitatis crimina grassarentur. Domesticorum & familiarium crimina severè puniebat quam extraneorum, certum ac perspicuum habens, quòd *Exercitatus rigor justitiæ, & Petrus* E. Petrus
status evertitur disciplina. Inordinata pietas nutriti Dominus.
insipientem, & timida manus Medici vultus anget
*agrati.**

In bellis quæ gerere adversus Christianos aliquos Principes rerum necessitas, & iusta Regni, vel Imperatorum suorum defensio compulerunt, in quibus fortitudinis & magnanimitatis Heroicæ specimen dedit, divinæ prope moderationis præbuit exemplum, victis pacem æquis conditionibus concedens, Harfacidarum Regem Veturum de Montanis, qui missis ad eum interuenientibus hominibus, mutato divinitus animo impium & crudele mandatum retractaverat, non modo pacem donavit, sed amicitiæ testimonium prosecutus est. Omnes denique victorias & prosperos eventus Deo tribuit, se tunc maximè Christi pietate victum ostendens, cum hostium victor erat. *In hoc est perfecta victoria, si is cui victoria Christo donante tribuitur, à sola Christi pietate vincatur.*

III. Nemo Regum S. Ludovici similis fuit in Ecclesiæ protectione. Sacræ Expeditiones pro Ecclesiæ finibus propagandis susceptæ; missa ad Magnum Cham & Principem Tartarorum Legatio in eos Christiana fide à paucis amicis tributus & baptismo initiatos in vera Religionem confirmatos, atque ad Romanæ Ecclesiæ omnium Ecclesiarum Matris, eique præsentis Iesu Christi Viani reverentiam & obedientiam adhiberet: Labores in bello sacro exantlati, captivitas æquo animo tolerata, morbi gravissimi, mors quam in extrema expeditione passus est pestilentia correptus; Leges pro Ecclesiæ bono latæ, illius pro Ecclesiæ promovendis utilitatibus zelum testatur. *Et nunc Reges intelligite, eundem quid iudicatis terram. Servite Domino in timore, & exultate eicam tremore. . . Quanto Reges servantur Domino in timore, nisi ea quæ contra Dominum iussa sunt religiosa severitate prohibenda atque plerumque aliter enim servit quæ homo est, aliter quæ Rex est. Quæ homo est, ei servit vivendo fideliter; quæ Rex est, servit Leges iusta præcipientes & contraria prohibentes convenienti rogare*

B. Petrus
Dionysius
Episcopi ad
Hieronymum
ll. linq.

2. 2. 2. 2.

S. Augustinus
Episcopi ad
Iulianum

sanciendo. In hoc itaque Dominus servient Reges in quantum sunt Reges, cum ea faciunt ad servendum illi, quæ non possunt facere nisi Reges.

Lugdunum adit S. Ludovicus, ut Innocentium II. qui Generale Concilium in ea Urbe contra Fredericum II. Imperatorem, & pro aliis Ecclesiæ negotiis celebraverat, veneraretur, & cum ejus Sanctitate de sanctæ Matris Ecclesiæ rebus, & urgentibus necessitatibus conferret. Cum antea Regni sui Prelatos Romanæ à Gregorio IX. ad Concilium vocatos, à Frederici filio captos in carcere, & in carcere detentos audivisset, rogavit primùm Imperatorem ut eos libertate donaret: Tum moras necentem gravissimis literis, & Christianam magnanimitatem Regis Ecclesiæ devotissimi spiritibus ad eos dimittebat compulsi. *Prelatos, inquit, Regni nostri ad Sedem Apostolicam accedentes, cui tam ex fide, quam ex obedientia tenebantur, nec ejus poterant recusare mandata, in Mani, quod moleste servimus, capi fecistis, & ipsos sub gravis custodia detinetis. . . Decet Altitudinem vestram dictos Prelatos Regni nostri debite restituere libertati. Provideat igitur Imperialis providentia, & ponat in statum iudicii quæ mandamus, ne vellet trahere locum à potentia vel voluntate. Nam Regnum Francia non est ad hoc debilitatum, quod se permittat vestris calcariis percurrere.*

Philippo filio suo Ecclesiæ protectionem, devotionem ac filialem reverentiam & obedientiam Sedi Apostolicæ & Romano Pontifici, supremis Mandatis commendavit. Modestissimæ ac religiosissimo Principi digna responsionis à Philippo Augusto datæ eandem ex Consiliariis suis, admonenti jura ipsius ab Ecclesiasticis vitis usurpari, multa damna ejus Majestati inserti, mirum esse quod ira toleraret; hanc suam memorem esse iussit S. Ludovicus; *Quando (inquit) cogito beneficia quæ mihi Dominus contulit, melius volo*

Griffi S. Ludovici
à Gualtero
de Nangia
ex scriptis.

688 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
pau, quam inter me & Ecclesiam scandalum susci-
tate.

Ecclesiasticam Disciplinam & pacem auctoritate
sua semper munivit ac promouit. Ad Ecclesiastica
beneficia summo delecto, & de Vitorum Religioso-
rum consilio nominabat Clericos Litteratos & pios,
nullum sicut beneficium possidentes; ne facies Ca-
nonibus finit injuria; & ambitio cupiditatisque fove-
retur. Auaro enim penitus inditam habebat præ-
claram illam S. Iudoni sententiam: *Principes seculi,
intra Ecclesiam potestatis adpreta culmina tenent, ut
per eandem potestatem Disciplinam Ecclesiasticam mu-
nuant...* Sepe per Regnum terrenum Regnum cæ-
leste præfocet... Cognoscant Principes seculi Deo de-
bere se reddere rationem pro Ecclesia sua quare à
Christo tuendam suscipiant. Nam siue augetur pax
& Disciplina Ecclesia per fideles Principes, siue salua-
tur; ille ab eis rationem exigit, qui eorum potestati
suum Ecclesiam crediti.

Sancti Regis exemplis nos conformemus. Audito-
res, cupiditatibus nostris dominentur, illas ordipe-
mus & subiciamus Dei legi & gratia, nec peccatum
vobis dominetur. S. Ludovici humilitatem imitemur,
Si Rex maximus & potentissimus adeo se humiliavit,
ut Regnum sublimis, celeste, & æternum conse-
queretur, ad quod sine humilitate non pervenitur, ali-
quantine excitationem afferre possunt casus ordinis
& conditionis Christiani, Principes, libidini, nobiles,
plebei, quo minus sanctam humilitatem exerceant à
Humilitatini igitur sub potenti manu Dei: Humilia-
mini de vobismet ipsis modeste sentiendo; Omnium
postremos & indignissimos peccatores coram Deo vos
existimantes. Non tantum verbis, sed habitu & con-
versatione Christianiani humilitatem demonstrare. A
S. Ludovico discant divites & potentes, Non subilime
sapere, nec sperare in incertis divitiarum, sed in Deo
vivo,

S. Hier. lib.
de Summo 20
no.

7. Thom. 1.
27. 16.

IN FESTO S. LUDOVICI REG. ET CONF. 689

vivo, bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile
tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum
bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam.
Discant uti hoc mundo, tanquam non utantur. Præ-
rit enim figura hujus mundi. A S. Ludovico discant
homines qui voluptatum magis sunt amatores quam Dei,
Carnis curam non facere in desideris, mortificare mem-
bra sua, orationibus assidue, jejuniis, continentia corpus
suum Deo consecrare, penitentiam expiare peccata sua.
Res innocens austeram penitentiam egit toto vitæ sue
tempore: Et nos omnium notatum peccatores peniten-
tiam agere recubabimus? Distant Patres-familias à S. Lu-
dovico sanctam filiorum educationem. Discant Magi-
stratus rectam administrationem justitiam absque negli-
gentia, absque perlocutarum acceptatione. Distant quicum-
que alius præiunt, officio consulendi præfissi, propter eor-
um, quos regunt, salutem; non libidine dominandi. Si
non movet eos S. Ludovici exemplum, terreat saltem Dei
judicium. Audite ergo Reges & intelligite, discite Judi-
ces finium terre. Præbete aures vos qui continetis multitu-
dines, & placetis vobis in turbis nationum: quoniam da-
ta est à Domino potestas vobis, & virtus ab Altissimo,
qui interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabi-
tur: quoniam eam effecit Ministri regni illius, non recte
judicatis: nec custodistis Legem justitiam, neque secun-
dum voluntatem Dei ambulastis. Horrende & cito ap-
parebit vobis: Quoniam iudicium durissimum his, qui
presunt, fiet. Exiguo enim conceditur misericordia: Pa-
rentes autem potenter tormenta patientur. Non enim sub-
trahet personam cuiusquam Deus, nec veretur magni-
tudinem cuiusquam: Quoniam pusillum & magnum iuste
fecit, & equaliter cura est illi de omnibus. Fortioribus
autem fortior instat cruciatio. Discant omnes à S. Lud-
ovico, diligere iustitiam, ostile iniquitatem, dicant sobrie,
piè, iuste, vivere in hoc seculo expectantes beatam spem,
& adventum gloria Magni Dei & Salvatoris nostri Je-
su Christi.

Corint. 1. 11

Rom. 12. 16.

1. Cor. 6. 2. 10.

®

Tit. 2. 12.

XI

su Christi. Dilectant omnes Ecclesiam revereri & amare, Prælatos & viros Ecclesiasticos venerari, tueri Ecclesiam, si potentes in terra sint; si minus, pro ejus protectoribus, & maxime pro Rege Christianissimo Deum orate, ut det illi *viam pacificam, imperium securam, dominum tutum, exercitus fortes, Senatuum fidelem, populum probum, orbem quietum, & quancunque hominis & Cæsaris vota sunt.*

Tom. 4. Apo-
ly. Cap. 20.

IN FESTO NATIVITATIS B. MARIE
VIRGINIS.

Liber generationis Jesu Christi . . . Jacob genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus. Matt. i.

Deus scientiarum Dominus, qui librum æternum habet, in quo sunt conscripti quos ad vitam æternam prædestinavit, alios etiam ad extra libros admirabiles, scilicet mundum, Scripturam Sacram Veteris & Novi Testamenti, & Virginem Mariam. Liber æternus est ipsa Dei vestigia, qui dicitur *Liber vite*: De quo Christus Discipulos suos alloquens: *Gaudete, inquit, quia nomina vestra scripta sunt in celis.* Et Apocalypsis 3. Dominus ait Joanni: *Qui vicerit sic, vestietur vestimentis albis, & non delebo nomen ejus de libro vite.* In hujus libri capite Christi nomen scriptum est, omnium prædestinatorum primi, primogeniti in multis fratribus. Secundum hunc scriptum in illo est Mariæ nomen, *De qua natus est Jesus qui vocatur Christus.* Unde ipsi hæc Sapientie verba accommodat Ecclesia: *Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio. Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis antequam terra fieret. Nondum erant abyssi, & ego jam concepta eram;*

Luc. 11. 41.

Preterit. 1.
22. 23. 24.

*mediam fontes aquarum eruperant, necdum montes gravi mole consisterant: ante colles ego parturiebar. Mundum velut librum grandem in tempore Deus edidit, in quo omnipotentia sua, sapientia, aliarumque divinarum perfectionum descripsit characteres, qui ad ejus cognitionem homines perducunt. Invisibilia enim ipsius, à creatura mundi, per ea que facta sunt, intellecta, conspiciuntur: sempiterna quoque ejus virtus & divinitas: ita ut sint inexensabiles. Librum alterum edidit Deus, Scripturam Sacram Veteris Novique Testamenti in quo Mysteria sua, ac mandata, omnemque veritatem ad sanctificationem & salutem hominum necessariam, Spiritu Sancto suo inspirante ac dictante per sanctos homines descripsit; Librum sanctum, Librum legis Domini, librum fœderis, librum mandatorum Dei. Tertium denique Librum edidit, Virginem Mariam. Liber generationis Jesu Christi. Quo de libro Dominus ait: *Sume tibi librum grandem, & scribe in eo sigillo hominis.* Septuaginta Interpretum Versio habet: *Sume tibi segmentum chartæ novæ & magnæ. Libri nomine maternus Mariæ Virginis iterum indicatur, S. Epiphanio interprete. Charta nova & magna vocatur: Nova, ob recentem inviolatamque castitatem in Virgine florem. Magna, ob gratiæ plenitudinem, ac Matris Dei dignitatem. Magna quippe coram Deo pariter & hominibus Adria Virgo exivit. Qui enim non eam magnam prædicit, que illum, qui capi nullo modo potest, cepit? Ergo non eam illa virginem esse recens. Magnam, ob mirabilem, recent, quia Virgo fuit. Liber ab æterno in Dei mente conceptus, longo sæculorum tractu elaboratus: Negotium sæcularium (ait S. Bernardus.)**

Tom. 1. 11.

Isai. 1. 1.

S. Epiphanius.
Hæret. 24. n.
31.

Et in libro Verbum æternum, Dei Filius, ut ab hominibus videri posset, eisque scientiam salutis dare, *Digitus Dei vivi, Spiritus Sancti operatione scriptum est. Ecce Virgo concipiat & pariet Filium, & enabitur*

Apostol. 1. 2.

nomen ejus Emmanuel. Scriptum est stylo hominis, quia in similitudinem hominum factus, & habitus inventus ut homo. Maria Virgo liber est scriptus intus & foris: quia Verbum aeternum & mente & corpore concepit. Immo felicitus mente quam corpore. Nam Materiam propinquitas nihil Maria profuisset, nisi felicitus Christus corde quam carne gestasset. Liber clausus perpetuae virginitatis sigillo, quem nemo potuit aperire, nisi *Leo de tribu Juda, radix David*. Liber est quo Sanctissima Trinitas cognoscitur. Unde sic Virginem Sanctissimam compellat S. Gregorius Nazoetianensis: *Tu in personis spiritalis Regia acibus lucis splendore coronasca, ubi aeternis clarissimus Pater, ejus nulla es obumbrantem virtutem; adoratur. Filius, quem carne peperisti; Laudium cantibus celebratur Spiritus Sanctus,*

De qua nasci est scriptus.

S. Isaac, Doctor. Quis est deus Mariae Dicitur.

1. Genes. 3.
2. Exod. 1.
3. Judic. 13.
4. Exod. 22. 29.
5. Genes. 24.
6. 1. Regum. 10.
7. 1. Regum. 17.
8. 1. Regum. 17.
9. 1. Regum. 17.
10. 1. Regum. 17.

qui Magni Regis ortus tuo in utero operatus est. Tua opera, o gratia plena, Trinitas sancta & consubstantialis in mundo cognoscitur. Liber est per quem Jesus Christus innotuit, in quo recondit sunt omnes thesauri sapientiae & scientiae Dei. *Novus liber, in quo immortali modo Deus Verbum tuum omnem manus operam inscriptus est. Liber est per quem Evangelizata, Lucas praeteritum & Joannes Mytheria plurima didicerunt. Liber est praetextus signis ornatus & illuminatus. 1. Paradisus terrestis, 2. Rubus ardens. 3. Vellus Gedoonis, 4. Arca foederis, 5. Templum Salomonis, 6. Nubes levis, Sara, Rebecca, Rachel, Debhora, mulier sapiens de Abela, Judith, Esther, egregiae Beatae Virginis Mariae figura. Haec spiritalis secundae Adami Paradisus. Animatus natura rubus, quem divini partus ignis non combussit. Vere levis illa mubes, qua super Cherubim sedentem in corpore suo gestavit. Vellus mandisimum caelestis pluvia madent, ex quo Passor ovem induit. Arca, non qua Legem portaveris, sed qua Legislatorem pepererit.*

Liber est Beata Virgo, in quo virtutum omnium ca-

raetere sunt expressi, fidei, spei, caritatis, virginitatis, humilitatis, obedientiae, patientiae, modestiae. *Talis fuit Maria, ut ejus unius vita omnium sit discipula. Si igitur auctor non displicet, opus probemus, ut quaecumque sibi ejus exoptat praemium, imitetur exemplum. Quanta in una Virgine species virtutum emicant? Secretum vercandia, vexillam fidem, devotionis obsequium. Sic omnia implebat virtutis officia, ut non tam disceret, quam doceret. Verus Deo maxime gratus Beatae Virginis cultus, ejus imitatio. Sancta nascitur: Nos peccatores nati sumus; sed in Christo renati per Baptismum, eodem Spiritu replente fontem, qui replevit & Virginem, fideles esse debemus gratiae, acceptam in Baptismo sanctitatem summo studio custodire. Quis nostrum id fecit? Quis est hic, & laudabimus eum? Unum nobis superest poenitentiae refugium, ut sanctitatem & gratiam amissam recuperemus. Poenitentes igitur confugiatis ad Christum per Mariam, quam nobis Mediatricem apud se potentissimam dedit. Mariam veneremus, quia sic est voluntas ejus qui totum nos habere voluit per Mariam. Haec, inquam, voluntas ejus est, sed pro nobis. In omnibus sequimur & per omnia providens miseris, temptationem nostram solatur, fidem excitat, spem roborat, dissidentiam abigit, erigit pusillanimitatem. Ad Patrem verebaris accedere, solo auditu territis, ad solia fugiebas; Jesum tibi dedit Mediatorem. Quid non apud talem Patrem talis Filius obtineat? Extaudierit utique pro reverentia sua; Pater enim diligit Filium. An vero trepidas & ad ipsum? Frater tuus est & caro tua, tentatus per omnia absque peccato, ut misericors fieret. Hunc tibi fratrem Maria dedit. Sed forsitan & in ipso Majestatem verecitate divinam, quod licet factus sit homo, manserit tamen Deus, Advocatam habere vis & ad ipsum? Ad Mariam recurre. Pura siquidem humanitas in Maria, non modo pura ab omni contaminatione, sed & pura singularitate*

S. Ambrosius. Lib. 1. de Virg. 2. c. 4.

S. Leo 11.

S. Bernardus.

R

29 naturæ. Nec doctus dixerim, et caudetur & ipsa pro re-
 29 verentia sua. Exaudiet utique Matrem Filius, & exau-
 29 diet Filium Pater. Hæc peccatorum secula, hæc mea
 29 maxima fiducia est, hæc tota ratio spei meæ. *Invenisti.*
 29 ait Angelus, *gratiam apud Deum.* Semper inveniet
 29 gratiam, & sola est gratia quæ egemus, sola gratia quæ
 29 salvetur. Quid nos alia concupiscimus? Quæramus
 29 gratiam, & per Mariam quæramus, quia quod querit
 29 invenit, & frustrari non potest.

Luc. 1.

IN EODEM FESTO.

*Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora con-
 surgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut
 castrorum acies ordinata?* Cantic. vj. 7.

In tenebris, quas peccatorum inveterat, sedebat hu-
 manum genus, ante ortum Christi Solis justitiæ.
 Quale igitur gaudium hominibus esse poterat? Verba
 cum advenit plenitudo temporis, quæ Deus Filium suum
 ad illuminationem & redemptionem hominum misit
 in terram, Mariam Virginem præmisit velut auroram Soli.
 Hinc ejus ortus gaudium universo mundo nuntiavit, ut
 gratulabunda canit Ecclesia. Progreditur ex Annæ matris
 utero, cujus nomen gratiam significat in mundum tene-
 bris ignorantie & peccati circumfusum. Progreditur
 ex Regis & Sacerdotali stirpe, sanctitate & gratia il-
 lustrior quam nobilitate. Progreditur de terra nihil ter-
 renæ habens compelle, nihil de contagione peccati.
Quæ est ista quæ progreditur? Non est illi similis nata
 in mundo inter mulieres. Progreditur ut *Aurora con-
 surgens*, veri Solis ortum præannuntiat. Ab ea incipit
 dicitur dies factus, dies propitiationis, *Dies quem fecit
 Dominus.* Sol justitiæ de Maria processurus, ortum
 suum matutina quadam irradiatione preveniens, in

eam lucis suæ radios copiose transfudit, quibus potesta-
 tes tenebrarum, quas Eva induxerat, in fugam conver-
 tit, & desideratum cunctis gentibus Solem mundo in-
 vexit. *Quæ est ista quæ progreditur quasi aurora con-
 surgens?* Aurora vocata est quasi rosis hora, Maria
 Virginis nativitas brevi Dei Filium totis instat de celo
 descensurum præannuntiat. *Rorate cali desuper, & nu-
 bes pluant justum.*

Maria Virgo jam à sua nativitate pulchra ut Luna.
 Cæteris post Solem fulgentior fidelibus, & transfuso
 in se solari lumine noctem nostram illuminans. Qui
 enim vias ejus confectatus fuerit, non ambulabit in
 tenebris; sed lumen vitæ inveniet. Imò Luna pulchrior
 Maria: Nam in Luna maculæ sunt, nullæ in Sanctissi-
 ma Virgine. *Tota pulchra es, & macula non est in te.*
 Luna crescit, decrescit, deficit. In Maria nulla est vi-
 cissitudinis obumbratio. Crescit quidem gratia & me-
 ritus; sed tamen plena est & perfecta, nunquam obicu-
 ratæ aut deficit. *Et sicut Luna persistit in æternum.*

Maria Virgo in sua nativitate electa ut sol, quia Soli
 justitiæ per gratiarum & donorum copiam adeo similis,
 ut quasi sol alter videatur. Christus scilicet Dei Virgi-
 nisque Filius electus est ex millibus virorum: Maria electa
 ex millibus feminarum. Ille electus ex omnibus quæ
 sunt: Illa electa ex omnibus quæ per illum sunt. Sol à Deo
 conditus & luce prius in aere diffusa ornatus est ut mun-
 dum illuminaret universum: Maria luce ac splendore
 gratiæ & virtutum in cæteris Sanctis præmicantium à
 Deo donata est, ut omnes Christianos illuminet. *Ma-
 ria beatum nomen interpretaris illustratam, utpote quæ
 illustrata sit à Filio Dei, & cunctos usque ad ter-
 minos terræ credentes Trinitati illuminaverit.*

Maria denique Principibus tenebrarum terribilis ut
 castrorum acies ordinata. Quemadmodum pro femi-
 nam genus humanum suæ tyrannidi subjecit & capti-
 vum fecit diabolus: ita per feminam generis humani

S. Bernard. in
 sermone de
 nativitate B.
 Virginis.
 Capit. 4. 7.

7. Id. 11. 21.

S. Epiphanius.
 Quæst. de Lau-
 dica Virgi-
 nis.

hostem vicit Deus, quatenus Filium Dei peperit, qui dissolvit opera diaboli, & Principatus ac Potestates exspoliavit, palam triumphans in semetipso. Ipsa contrivit caput antiqui serpentis, secundum Dei verbum:

123. 1. c. 11.

Ipsa conteret caput tuum: Hinc S. Irenaeus: Sicut Eva,

inquit, inobediens facta est sibi & universo generi hu-

mano causa facta est mortis: sic Maria Virgo obediens

& sibi & universo generi humano causa facta est salu-

tatis. Quod aliter ait virgo Eva per incredulitatem, hoc

Virgo Maria solvit per fidem. Turris est David, ex

Cast. 4. 4.

qua mille clypeos pendenti, omnis armatura ferrorum. Il-

lustres Mariae Virginis figurae fuerunt Debhora Pro-

2. Petri c. 4.

et 1.

phetissa, Mater in Israel, quae Sifaram Principem exer-

citus Jabin, & omnes ejus copias debellavit; & Jaël

Judith. 15.

benedicta inter mulieres, quae clavo tempora ejus valide

perforans illum ante pedes suos prolavit, extinxit.

Nova bella elegit Dominus, & portas hostium ipse

subvertit. Insignis etiam Mariae figura fuit Judith,

ejus manu Deus percussit Holofernem Ducem exerci-

tus Assyriorum. Diabolum percussit ac vicit Maria

Virgo, quam peccati expers, pura semper & sancta,

quae jure optimo, dicere possit: Non permisit mihi Domi-

nus ancillam suam conquinari, sed sine pollutione pec-

cati revocavit me vobis, gaudentem in victoria sua, in

evagatione mea, & liberatione vestra. Gratulemur igi-

tur nascenti Virgini, Deumque in illa laudemus, dicen-

tes: Benedixit te Dominus in virginitate tua, quia per te

ad nihilum redegit inimicos nostros... Benedictus es tu

à Domino Deo excelsis, pro omnibus mulieribus super

terram, Benedictus Dominus, qui te direxit in vulnera

capitis Principis inimicorum nostrorum: Quia hodie

nomen tuum ita magnificavit, ut non recedat laus tua

de ore hominum... Benedicta tu à Deo tuo in omni ta-

bernaculo Jacob, quoniam in omni gente, quae nosteris

nomen tuum, magnificabitur super te Deus Israel.

Quoties à demone impugnatur, Mariae Virginis patro-

cinium imploremus... Sancta Maria stella maris, in periculis & tentationibus respicienda & invocanda. (Libro 1. Cap. 2. Art. 4. §. 7.) Ut impetremus orationis ejus suffragium, non desermus conversationis exemplum. (Ibidem.)

IN FESTO S. FRANCISCI ASSISII CONFESSORIS.

Sapientiam loquimur inter perfectos, sapientiam vero non hujus saeculi, neque Principum hujus saeculi, sed sapientiam Dei in mysterio, quae est abscondita. 1. Cor. ij. 6.

Quemadmodum Spiritus Dei & Spiritus saeculi contrarii sunt, ita sapientia mundi live sapientia carnis inimica est Deo, Legè enim Dei non est subjeita; nec enim potest. Quamobrem qui secundum Deum sapientes sunt, secundum mundum, id est, iudicio hominum qui diligunt mundum, stulti sunt: contra verò qui secundum opinionem mundi stulti propterea censentur quòd legibus moribusque illius non se conformant, sed secundum Evangelium vitam suam instituunt, apud Deum sapientes habentur. Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc saeculo, stultus fiat ut sit sapiens. Sapientia enim hujus mundi stultitia est apud Deum. Scriptum est enim: Compræhendam sapientes in astutia eorum. Et iterum: Dominus novit cogitationes sapientiam, quoniam vanae sunt. Secundum Deum potro sapiens est, qui Dei lumine illustratus, & Spiritu ejus plenus, ab eo agitur & motum ejus sequitur, de rebus sentiens ut Christus Iesus, & verè cum Apostolo dicens: *Nex autem sensum Christi habe.* Spiritualis sit necesse, qui de rebus spiritualibus recedat.

judicet; in Deum transformatus, qui de rebus divinis
 ferat judicium. *Animalis homo non percipit quae sunt*
Spiritus Dei: stultitia enim est illi, & non potest in-
telligere, quia spiritualiter examinatur: spiritualis au-
tem judicat omnia. Judiciorum nostrorum regula de-
bet esse nobilitas objectis de quibus judicamus. Itaque
si rationalis vita secundum seipsum iudicat, nulla jam
est natura praestantior. Secundum legem immutabi-
lem quae Deus est, secundum aeternam veritatem de re-
bus iniquioribus est iudicandum. Ideo Spirituales ho-
mo omnia iudicat, quia super omnia est, quando cum
Deo est. Cum illo autem est, quando purissime intelli-
git, & tota caritate quod intelligit diligit. Ita etiam
quantum potest lex ipsa etiam ipse sit, secundum
quem iudicat omnia, & de qua iudicare nullus potest.
 Sublime illud S. Augustini principium quod veri Sa-
 pientis characterem explicat, Seraphici Patriarchae S.
 Francisci characterem una describit, cui Spiritus Dei
 revelavit quae abscondit sapientibus & prudentibus saeculi,
 & quem caritas super res omnes terrenas crebens,
 in ipsam (si ita loqui fas est) aeternam Dei legem mu-
 tavit. *Quantum potest lex ipsa & ipse sit, secundum*
quem iudicat omnia. Ideo sapientiam, quam à Chri-
sto didicit, loquitur inter perfectos, sapientiam vero
non hujus saeculi, neque Principum hujus saeculi, sed
sapientiam Dei, in mysterio Incarnationis & crucis
Christi absconditam. Sapientes hujus saeculi iudicant
illos vere divites esse, qui caeteris abundantius bona possi-
dent, quae fortunae vocantur. Illos magno esse, glo-
riosos & illustres iudicant, qui ad majores honores &
dignitates suis proventus. Illos felices iudicant, qui vo-
luptatibus, quas honestas & legitimas vocant, perfruuntur.
 Verum S. Franciscus vanas esse sapientium saeculi
 cogitationes ostendit, siquidem exemplis suis docet, 1.
 Veram divitiam in paupertate Christi inveniri. 2. Veram
 gloriam, solidamque certitudinem inveniri in humilia-

1. Cor. 2. 14.
21.

S. August.
216. de vera
Religione,
c. 20. c. 21.

UNIVERSIDAD

UNIV

NOM

RALD

tionibus & opptobis Christi, 3. Veram voluptatem in-
 venit in passionibus, crucis, & vulneribus Christi.

1. *Assatum divites est, qui cum Christo pauper est,* Epist. 2.
 (inquit S. Hieronimus) Deum siquidem possidet, quem
 illi utno potest eripere. Haec S. Franciscus laus, cuius
 sapientia caelestis elucet in electione & amore pauper-
 tatis praeter bonis temporalibus quae sapientes mundi ar-
 dore tanto concupiscunt, & tantis curis conservant.
 Opere & exemplo suo comprobavit sanctus Franciscus,
 quod praecclare dixit sanctus Augustinus. *Amor sapientia*
purgat à sordibus avaritiae. Proprius character caritatis,
 est immunitio vel destructio cupiditatis. Quantum re-
 gnum cupiditatis minuitur, tantum regnum caritatis
 augetur. *Sapientia est caritas Dei, secundum S. Au-*
gustinum. Caritas non querit quae sua sunt. Qui ce-

2. Augul.
216. de Cl.
21. Divi cap.
21.
Idem. Epist.
1. de Olin. 120.
Cap. 1.

1. Cor. 13. 4.

go à bonorum temporalium cupiditate alienus est, per-
 fectam caritatem habet, adeoque ad summum pervenit
 sapientiae gradum. Ea est S. Francisci gloria. Ter-
 renas opes quasi lutum despicit, ut Christum lucrificaret,
 considerans quoddam *Ipse Dominus in nullis divitiis inve-*
nitur, pauperes semper iustificat, divites praedamnat.
 Propterea paupertati ab incurabili destinatur. Singu-
 lari divinae providentiae dispositione in praecipio nasci-
 tur, ut Christus. Paupertatem amavit à juventute sua,
 & quaesivit eam sibi sponsam allumere, & amator factus
 est totius illius. *Amor paupertatis ipsum pauperem fecit.*
 Paternorum bonorum praeter prodigum, paratus est ad
 relinquendum parentes ut sponsa dilecta, scilicet pau-
 pertati adhereret. *Propter hoc reliquit homo patrem*
& matrem, & adheruit uxori suae. Molestissime fert
 Francisci patet quod amicos sibi faciat de mammona
 iniquitatis, quod pecuniam deponat in manibus pauper-
 rum, quae sunt atramentum Christi, ut ex his Deo sacer-
 tur, centuplum accipiant. Exheredit sanctum juve-
 nem, cogitque ut coram Episcopo bonis cedat paternis.
 Naturae cupiditatis, terrene sapientiae voces Franciscus

Tentat.

UN

ALD

®

humilitatem, quam ab Incarnatione sua usque ad crucem docuit: Vitæ suæ sacrificium obtulit per mortem, quam in cruce subit. Sed hoc inter utrumque sacrificium discrimen est, eius auctor ipse non fuit mortis suæ, tametsi liberrimè, & proposito gaudio eam passus sit; non enim occidit se ipsum: sed auctor fuit humiliationum suarum. *Humilitatis fœnetissimum.* Salvatorum nostrum imitatur Franciscus: Non solum contemptum patitur, & contumelias, sed amat, querit, & sibi procurat. Non vult agnosci ut sanctus, ut penitentia, & mortificationis exemplar, sed seipsum peccatorem miserimum, & omnium peccatorum maximum peccatorem, ad patibularem locum congregato populo se trahi iubens, & sine de collo pendente se publicè accusans quasi voluntarium hominem & nimiam carnis suæ curam gerentem, quod febrî quartana vexatus & extenuatus, assiduo de consueta abstinence & jejuniorum austeritate remississet. *Adulus non gessit agnosci, sed contumeliosus insuper sibi est.* Quod de Christo dixit Tertullianus, de Francisco Christi imitatore dicere liceat. Summam Ordinis sui Praefecturam administrare compellus à Summo Pontifice, auctoritate sua utitur ut subditos suos cogat sibi imperare ut inferiori, ut Novitio. Filium Dei imitatur, qui Joseph & Mariæ suble voluit, ut humilitatis & obedientiae exemplum nobis præberet. *Et eret subditus illi.* Pusillanimitati & infirmitati illa humilitatis Francisci potentia potius quam exempla qui tribuebat, in partem sunt. *Non utique infirmitatis, sed pietatis illa subiectio est.* Sacerdotio de indignum existimat, in Diaconorum ordine toto vitæ decursu manet, ad quem nec se promovendi consensisset, nisi ad prædicandum Evangelium sacra illa ordinatione fuisset opus. Quia humilitas illum ad mortem usque victimam fecit, ideo ad Sacerdotii dignitatem promovendi non patitur. Unum offerre vult Domino sacrificium humilitatis & laudis, in ara cordis, igne fervida charitatis. Humi-

Tertull. lib. de
Persecut.

S. August.
in Gen.

S. August.

litas ab eius animo ad nomen ipsum & habitum diffunditur. Minor omnibus, & discipulos suos Fratres Minores vult appellari. Humilitatem prædicat, superbiam damnat ejus habitus. *Et si eloquium contempsit, ipse habitus sonat.* Sic denique auditur, dum videtur. *De occurso suo vitia suffundit.*

Tertull. lib.
De Palli.

III. Felicitatem suam in Christi cruce ac vulneribus collocat S. Franciscus, cum Apostolo dicens: *Pro ego, jam non ego, vivit vero in me Christus...* Ego signata Domini Jesu in corpore meo porto. Sacrorum impressione signatarum fit imago Christi Jesu crucifixi, licet primus Angelus erat imago Creatoris. *Tu signaculum similitudinis, perfectus decore, plenus sapientia, in deliciis paradisi Dei fuisti.* Franciscus, inquam, Christi crucifixi spirans imago est: *Tu signaculum similitudinis.* Pulchritudinem hominis Dei in roseo pisonis ejus colore positam participat; *Perfectus decore:* Sapientie ejus luminibus coruscant: *Plenus sapientia.* Passionis ejus sensum, & vulnerum dolorem pro deliciis habet: *In deliciis paradisi Dei fuisti.* Ejus anima virtutibus ornata, velut lapidibus pretiosis ornata est: *Omnis lapis pretiosus operimentum tuum.* Caritas ejus ut aurum purissimum præ cæteris splendescit: *Aurum apus decoris tui.* Vulnera Christi Franciscus præparata sunt ut amoris ipsius præmium: *Foramina sua præparata in die conditionis tue.* Cherubim denique in cruce extensus est in monte sancto, & ad Fidelium protectionem paratus: *Tu Cherub extensus & protegens in monte sancto Dei.* Patitur in corpore suo, quod defuit passioni Christi. Ferro lanceæ consilium & apertum est Christi crucifixi latus, sed dolorem vulneris illius non perperit, cum jam mortuus esset. Dolorem simul cum vulnere per biennium passus est Franciscus, ut verè dicere possit: *Gaudeo in passionibus, & adimpleo quæ de sunt passionum Christi in carnis mea.* Non clavis, non malleus, non laeça, non tortoribus, non ulla vi exte-

Exhib. et. u.

Colig. 1. 24.

na opus est ut Christi vulnera corpori Francisci imprimantur, sed solo caritatis igne sicut solo igne opus est ut cera liqueat, & sigilli caracteres recipiat. *Faltum est cor meum tanquam cera liquefactum.* In meditatione ferventi passionis Christi divinus ille exardescit ignis. De beata Virgine Christo crucifixo compatiens ait S. Bonaventura: *Aspicio, o Domina, cor tuum, & id non est cor; sed nigrum, absinthium, & fel video. Quæro matrem, & invenio spumam, flagella, unguenta, quia tota conversa es in ista.* De Hethaphico Patriarcha dicimus: Quæro Franciscum, & intueor crucifixum & vulnera, qui per caritatem perfectissimam totus conversus est in ista. De illo dicimus, quod de Gnoitico suo, id est, perfecto & sapiente Christiano S. Clemens Alexandrinus ait: *Cum Domina cohabitans, eoque familiariter erens, in Spiritu permanet. . . Mandus corde, mundus carne, sanctificatus sermone. . . Is crucem Domini circumferens, Domini sequitur vestigia, tanquam Deus, efficitur sanctus sanctorum.* Ex una parte Christum crucifixum, ex altera parte S. Franciscum Christi crucifixi stigmatibus insignitum, inventibus salvi proclive esset, unumque pro altero accipere, adeo similes sunt, nisi Francisci humilitas adorare furtè volentes, isdem verbis prohiberet, quibus olim S. Joannem Angelus: *Vide ne fecerit, confersus enim tuus sum.*

Sapientiam inter perfectos docuit S. Franciscus; Illum non solum audire & admirari debemus docentem, sed ejus exempla imitari. Christiani omnes rebus temporalibus in preparatione animi renuntiare debent, pauperes esse spiritui, querere primum regnum Dei & justitiam ejus, non inhaerere temporalibus bonis, illis uti secundum Deum, ut instrumentis bonorum operum, non frui; quam instar mellis supervolvitantium, ne hæreres neclantur, terrenis rebus supervolvitare; æquo animo ferre bonorum temporalium jacturam, potius quam à caritate Christi excidant. Humiles esse debent, ut sanctus

IN FEST. S. FRANCISCI AB. CONF. 705
 Sanctus Franciscus, non solum humilitate cogitationis, sed affectionis; non solum humilitatem ore tenus profiteri, sed humiliactiones, contemptum, contumelias æquo, inamò & læto animo pati; nos ipsos abnegare, Christum sequi, crucem nostram ferentem. Aliter enim salvi esse non possumus. *Quod crux fuit Christo, hoc tenet est Baptisma Christiano.* Per Baptisimum complantati sumus similitudini mortis Christi, conspali Christo in Baptismo: Per Baptisimum contraximus obligationem patienti, sicut Christus in cruce passus est: Et sicut vita ejus in cruce erat vita patiens, & vita moriens, sic tota vita Christiani debet esse vita patientis, vita patiens, vita mortificata, vita ejus cum mundi crucifixus sit, & ille mundo.

IN FESTO OMNIUM SANCTORUM.

Vos estis civis Sanctorum, & domestici Dei.
 Ephes. ij. 19.

UNA est Sanctorum in cælis cum Christo regnantium, in Purgatorio patientium, & in terris militantium civitas: *Jerusalem que edificatur ut civitas, cujus participatio ejus in idipsum.* Civitas sancta, Jerusalem nova, sedes Religionis æternæ, cujus templum sinus Patris, Sacerdos & victima Filius Dei omnium membrorum suorum unione perfectus, ignis æternum illud holocaustum consummans & consecrans, Spiritus Sanctus. *Civitas hæc aurum mundum simile vitro mundo: & fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata. Dominus Deus omnipotens templum illius est.* Et civitas non eget sole neque luna, ut luceant in ea, nam claritas Dei illuminavit eam, & lucerna ejus est Agnus. Sol civitatis cælestis Deus ipse, quem Sancti videbant ut in se est, Y y

1. Jan. 2. 7.

similes ei effecti. *Cum apparuerit, similes ei erunt, quia visibimus eum sicuti est.* Visio humanitatis sanctissime Christi solis iustitiae, in quo inhabitat omnis plenitudo divinitatis, sanctos aeternum iustificabit. Hac lucerna est adoranda, in qua lucet increatae lumen Veritatis, quae Sancti illuminantur, pascuntur, & vident thesaurus omnes sapientiae & scientiae Dei absconditos in Christo Iesu. Caelestis illa civitas, aeternum est Tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabit cum eis.

Moral. 11.

Et ipsi populus eius erant: Et ipse Deus cum eis erit eorum Deus. Quod bonum eis deesse potest, in quibus Deus habitabit eam familiaritate quae pater convivit filijs; eam sapientiam, potentiam, bonitatem, quae Rex optimus subditos regit; eam maiestatem, liberalitatem, magnificentiam, quae Deus qui se creaturam suam totum quantum est communicat, etiam in divina sua maiestate consummat. In hac civitate nullum erit quod timeatur malum. *Absorbet Deus omnem lacrymam ab oculis eorum; & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt.*

Moral. 11.

Nullae veteris Adam reliquiae in Sanctis supersunt, in adoptionem perfectam filiorum Dei quoad animum immutatis, & secundum corpus in beata resurrectione immutandis. *Et dixit qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia.* Nullum bonum Sanctis in caelesti illa civitate deerit: *Ego sitiens dabo de fonte aqua viva, gratis.* Inebriabuntur ab uberitate domus Dei, & torrente voluptatis suae potabit eos, quoniam apud illum est fons vitae, & in lumine eius videbunt lumen.

Psal. 118.

Omne bonum possidebunt, qui Deo fruuntur. *Qui viderit, possidebit haec, & ero illi Deus, & ille erit mihi filius.* Nec exprimit, neque cogitatione comprehendit potest Sanctatum felicitas, ex Dei visione, amote, fruitione, gaudio, adoratione, ac laude sempiterna.

Apoc. 11. 7.

Quod oculis non vidit, nec auris audivit, nec in corde hominis ascendit, quae preparavit Deus his qui vident illud. Ut filii Dei erunt, cujus Regni non erit finis, cum illo Regnabunt in saecula saeculorum.

1. Cor. 2. 9.

quae illud. Ut filii Dei erunt, cujus Regni non erit finis, cum illo Regnabunt in saecula saeculorum.

Apoc. 11. 7.

1. Cor. 2. 9.

II. Siquidem Sanctorum civis sumus, vocati in partem sortis Sanctorum, & à sancta civitate Sion, in qua videtur Deus, peregrinamur in hac vita & exiles sumus, eam desiderare debemus, ad eam suspirare, ad eam continuò tendere, omnia studia operaque nostra ad eam referre, temporalibus rebus non inhaerere; beatorum actiones in hac vita praecurrere debemus, Deum semper praesentem fide intruendo, laudando, amando. (*Lib. 1. Theolog. Doctr. & Moral. Quaes. 2. Art. 15. §. 3. n. 3. 4. 5. & 6.*)

III. Ut ad sanctam illam civitatem, ad gloriam Sanctorum aliquando perveniamus, media eligenda sunt quae Christus praescripsit, via sequenda est quam monstravit. Amplianda est cordis paupertas & humilitas, temporalibus opibus & honoribus affectu saltem renunciandum est. Nemo Regnum caelorum possidebit, nisi hoc saltem modo pauper fuerit. *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum.* Sint divites Christiani: *Si Christiani sunt, pauperes sunt.* In comparatione divitiarum caelestium, quas sperant, omne aurum arenas putant; non extolluntur, liberaliter tribuunt pauperibus, student divites fieri operibus bonis ut apprehendant veram vitam. Evitanda est mansuetudo, ira cohibenda, omnis odii amaritudo ejicienda ex corde, affabilitas & humanitas erga omnes excelsa, infirmorum defectus tolerandi, nulli malum pro malo reddendum, non convivium pro convivio; sed benedictio pro maledictio, pro injuria beneficium, ut vincamus in bono malum. *Terra vivendum, in qua speramus bona Domini videre & videre possidere, nemo haec erit, nisi qui Christianam mansuetudinem in hoc mundo exercuerit. Beati mitis, quoniam ipsi possidebunt terram.* Mortalis haec vita in luctu & tristitia secundum Deum agenda est, in

Matth. 5.

1. Cor. 13.

1. Pet. 1.

Psal. 118.

penitentia, in lacrymis pro peccatis nostris & aliorum, in fastidio gaudiorum mundi, & voluptatum seculi. Solutum enim æternum nemo recipiet, nemo in gaudium Domini intrabit, qui cum mundo gavisus fuerit. *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* Luctus temporalis est, momentaneus est: gaudium æternum est. *Et gaudium vestrum nemo tollet à vobis.*

Esurire & sitire iustiam oportet, ut satiatur Anima nostra, quam non implebit quicquid Deo minus est: Iustitiae opera studio & ardore vehementi exercere: Majorem semper iustitiam desiderare, seu incrementum caritatis in nobis; ut *Qui iustus est, iustificetur adhuc.* Quia fame & siti languens Isaias ita Deum compellat: *Anima mea desideravit te in nocte: sed & spiritus meus in precordiis meis de mane vigilabo ad te.* Qui sic esuriunt & sitiunt; vel etiam qui famem & sitim, aliaque incommoda propter Deum patiuntur, edent de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei, & bibent de fonte vitæ: bonum desiderium bonis replebitur, satiabuntur cum apparuerit gloria Domini. *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Qui verò bonis temporalibus, delicis & voluptatibus seculi saturantur, iustitiæ & mandatorum Dei inimiciores, æternum esurient. *Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.* Misericordias Domini illi soli æternum cantabunt, qui misericordes faciunt, miseris & calamitatibus proximi compatiendo, subveniendo fratrum necessitatibus cum spiritalibus, tum corporalibus; elemosinas erogando, & iniurias condonando. *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Et quis salvetur, sine Deo misericordia? *Pa enim etiam laudabili hominum vita, si remota misericordia discurat eam, Domine.* Novæ Jerusalem cives esse non possumus, nisi cor mundum à peccatis, & rerum terrenarum affe-

ctione inordinata habuerimus. *Non intrabit in eam aliquid coinquinatum. . . . Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus, & mundo corde.* Nulla opera Deum promerentur, nisi ex mundi cordis radice oriuntur. *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Vitam æternam non possidebant in superna Jerusalem, nisi heredes Dei & cohæredes Christi, Nulli heredes, nisi filii. Nemo filius Dei, nisi pacificus. Illi verò sunt pacifici, qui omnes animi sui motus componentes & subiectientes rationi; sunt regnum Dei; qui *cum omnibus hominibus, si fieri potest, pacem habent & solvent, nemini dantes ullam offensionem, qui dissensiones, odia, contentiones, lites extinguere student pro viribus; qui homines peccatores verbis & exemplis urgent ut Deo reconcilientur.* *Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur.* Patientie denique in tribulationibus præmium est Regnum cælorum. Ad illud per crucem pervenitur; Ad illud nos perducunt persecutiones propter iustitiam nobis illata, si illas patienti & hilari animo propter Christum toletemus, ad vitam etiam nostram devotendam parati, no ad epus caritate sepatemur. *Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est Regnum cælorum.* (Vide Lib. 1. Theolog. Dogm. & Moral. Quæst. 2. Art. 13. §. 9. n. 1. & 2.)

IV. Qui civitatis alicujus municipes esse volunt, colere debent ac revereri cives nobiliores, honoratiores, & gratiores Principi; potentiorum benevolentiam ac patrocinium sibi conciliare; sapientium proborumque mores imitari. Si igitur Sanctorum cives esse velimus, debemus illos colere ac venerari ob excellentiam; invocare ob potentiam & gratiam quâ valent apud Deum; & caritatem quâ erga nos afficiuntur: Imitari denique eorum sanctimoniam ac virtutes. (De cultu religioso Sanctorum videlicet Lib. 4. Theolog. Dogmat. &

710 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Moral. Cap. 3. Art. 2.) Sancti caritate, non servitute colendi. (*Ibidem.*) Sanctorum memoriam triplici ratione collamus. (*Ibidem.*) Sanctorum invocatio pia atque utilis. (*Art. 4. ejusdem Capituli.*) Sancti cum Christo regnantes pro nobis orant. *De sua sorte fecerit, de nostra salute solliciti.* (*Ibidem.*) Sanctorum invocatio Christi mediatoris dignitatem & gloriam non imminuit. (*Ibid.*) Debemus Sanctos imitari; hic precipuus eorum cultus, Deoque maxime gratus; sic preteritur Deum in sanctis ejus laudamus, cum intuentis exitum conversationis eorum, imitamur fidem, caritatem, humilitatem, castitatem, patientiam, mortificationem. Sancti nostris festivitatis non egent, quia in caelis cum Angelis gaudent: Congruent autem nobis, si eos intuemur, nam *Honorare, & non imitari, nihil est aliud quam mendaciter adulari.* Ad hoc istae festivitates in Ecclesia constitutae sunt, ut per eas congregatio membrorum Christi admoneretur imitari Sanctos ejus. Haec est omnino festivitatis hujus utilitas, alia non est. Si enim nobis proponatur imitandus Deus, respondet humana fragilitas, Multum esse ad se imitari eum, cui non potest comparari: Si deinde ipse Domini nostri Jesu Christi ad imitationem nobis proponatur exemplum, qui propterea cum Deus esset, mortali carne vestitus est, ut hominibus mortalem carnem gerentibus insinuaret praeceptum & demonstraret exemplum; de quo etiam scriptum est, *Christus pro nobis passus est, relinquens nobis exemplum, ut sequamur vestigia ejus:* tamen & hic adhuc respondet humana fragilitas, Quid simile ego & Christus? Ad tollendas igitur omnes excusationes infidelis infirmitatis, Sanctorum exempla nobis proposita sunt. Quis est, quem pudeat dicere, Impar sum Deo? Plane impar. Impar sum Christo? Etiam moraliter Christo impar. Petrus hoc erat quod tu, Paulus hoc erat quod tu, Apostoli & Prophetae hoc erant

S. Cyprian.
lib. de carnal.

Phil. 11.

S. August.
Serm. 111.
c. 17. ex
Serm. 111.

1. Petri. 2. 11.

IN FESTO OMNIUM SANCT. 711
quod tu. Si piget imitari Dominum, imitate confervum. *Præfessi agmen servorum, subitae est extusatio pigrorum.* Postremo adhuc dicit, Impar sum Petro, impar sum Paulo. Impar es iusticiam; *Coronatur iusticiam, non excusatur vanitas.* Postremo impar es pueris, impar es puellis?

V. *Vas estis cives Sanctorum, & domestici Dei.* Inter cives societas, amor, communio esse debet. Inter Sanctos in caelis regnantes, & iustos in terris militantes suavissima societas, mutuos amos, sacrum commercium, & communio honorum intercedit. De communiione Sanctorum lege *Lib. 1. Theolog. Dogmat. & Moral. Quæst. 2. Art. 10. §. 11.*

IN COMMEMORATIONE FIDELIUM DEFUNCTORUM.

Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur. 1). Maccab. 12.

Fidelium omnium Defunctorum commemorationem instituit Sancta Mater Ecclesia, 1. Ad fidem nostram de Purgatorio confirmandam; 2. Ad caritatem nostram erga Animas Purgatorii penitus cruciatam accendendam; 3. Ad vigilantiam nostram excitandam, ut peccata, etiam venialia, summo studio vitemus, & divinae iustitiae in hac vita satisfaciamus, ut à penitus Purgatorii liberemur, vel ut non ita diu in Purgatorio detineamur.

1. Necessaria est satisfactio poenitentibus ad Deum placandum, & poenam temporariam redimendam, cuius debitum post remissionem culpæ saepe manet. (*Lib. 2. Theol. Dogm. & Moral. Tract. de Sacram.*

Y y üij

712 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Penit. Cap. 6. Art. 2.) Paxa temporalis peccato venialis debita, vel hic, vel in Purgatorio luenda. (*Lib. 3. De Peccatis, Cap. 3. n. 5.*) Que Purgatorii poenæ; (*Ibidem.*) Eucharistia sacrificium pro fidelibus in Domino mortuis, nondum tamen plenè expiatis, sed in Purgatorio detentis, inde juxta traditionem Apostolicam offertur. (*Libro 2. Tract. De Sacramento Eucharistia Cap. 6. Art. 3. Propositio ne 4.*)

II. Que rationes movere nos debent ut pro Animabus Purgatorii cuemus? (*Lib. 5. De Oratione, Cap. 1. Art. 7. n. 3.*) Inaves pompæ funebri sumptus, qui defunctis nihil prosunt, vitandi: Altaris sacrificio, precibus, elemosynis, succurrendum illis est. Superfluum exequiarum apparatus negligatur, quæ non instruit Misericordiam, sed inanis gloria. Cessamus ab hac insana diligentia, sed eam morientium curam habeamus, quæ & nobis & illis conservat ad gloriam Dei. Largas pro eis elemosynas faciamus, mittamus eis pulcherrima viatica. . . . Hæc sunt sanctæ pulcherrima, hæc & remanentibus, & obviandis proficiunt. Si ista sepeliatur, in resurrectione clari apparebimus: quod si curato corpore animam neglexerimus, multa illic gravia perpetuamur, & multum ridebimur. Non enim parva est ignominia nudum & inopem viritutum hinc migrare: neque corpus inssepultum projectum adeo ignominiosum videtur, ut anima tunc carenti viritibus; hæc vestimenta vestibus semper duraturis. Hæc S. Hieronymus confirmat ad Pammachium scribens de morte Pauline uxoris. Ceteri, inquit, mariti super tumulis conjugum spargunt violas, rosas, lilia, floresque purpureos, & dolorem pectoris his officiis consolantur. Pammachius noster sanctam favillam ossaque veneranda elemosyna balsamis rigat: his pigmentis atque odoribus foet cineres quiescentes, sciens scrip-

S. Chrysost.
Hom. 14. in
Joan.

S. Hieron. E.
Epist. 14.

IN COMMEM. FIDELIUM DEF. 713

tum: Sicut aqua extinguit ignem, ita elemosyna extinguit peccatum. Sanctus Maris Augustini Monica fidem & pietatem imitatur, quæ imminente die obitus sui non iussit corpus suum sumptuose conegi, non conditi aromatibus, non monumentum electum concupivit, aut curavit sepulcrum patrum, sed tantummodo memoriam sui ad Altare fieri desideravit, unde seivæ dispensari viciniam sanctam, qua delatum est chirographum quod erat contrarium nobis. Immitur Augustini pietatem, qui pro illa offerri curavit Deo sacrificium pretii nostri, & ferventissimas ad eum preces fudit ut illi peccata dimitteret post regenerationem contracta; & amicorum Sanctorum preces parentibus suis defunctis pia sollicitudine procuravit. Et inspira, Domine meus, Deus meus, inspice servitui fratribus meis, filiis tuis Dominis meis, quibus & voce & corde, & literis servio, ut quoscumque hæc legerint, meminerint ad Altare tuum Alonice famule tue cum Patricio quondam ejus conjuge, per quarum carnem introducti me in hanc vitam &c. Preces pro defunctis parentibus, consanguineis, benefactoribus, amicis, debita sunt pietatis, grati animi, Christianæ amicitie officia: maxime cum cause forte simus cur in Purgatorio crucientur, & nostrâ occasione peccata contraxerint, propter quæ à Dei frustione retardantur, & gravissimas penas luunt. Audiamus igitur animi compatiens affectu quasi voces illorum de Purgatorio divinæ justitiæ carceribus, & lustralibus flammis ad nos clamantium: *Asseremini Jek. 19. mei, miseremini mei, saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me.* Eiusque sacrosancto Altaris sacrificio orationibus, & elemosynis succurramus.

III. Peccata venialia, etiam levia, non tamen negligenda. Nam & acervus frumenti minutissimis granis colligitur, & tamen oneratur inde naves: & si amplius onerentur, demerguntur. Unum fulmen dejicit

S. August.
lib. 5. Conf.
cap. 11. & 12.

S. August.
Serm. 271. ad
lib. de Divers.
Jek. 19. n. 11.
& 12.

aliquem, & occidit: sed & si pluvia sit nimia, minutissimis guttis tamen multos interficit. Illud uno ictu perimit, illa ex multitudine extinguit. Magnæ bestiae uno mortu occidunt hominem: minuscule autem cum fuerint multæ congregatæ, plerumque interimunt, & talenti perniciem inferunt, ut porcus huiusmodi gens superba Pharaonis iudicari meruerit. Navis in pelago fluctuans aquam admittit per rimas compaginis suæ: paulatim tamen adhibendo tenentem liquorem, facit multam collectionem, ita ut si non exhaustiatur, rævem opprimat. Sic & in ista vita habemus quosdam mortalitatis fragilitatisque nostræ simulas, per quas intuat peccatorum de fluctibus huius sæculi. Accipiamus siueclam ut sentinemus, ne demergamur. Sitella qua sentinatio exhaustimus, oratio est, jejuniu, elemosyna, iniuriarum condonatio. Sed cautus esto: Adhuc enim in mari es. Nam cum hoc semel feceris, non sufficit, nisi perveneris trajecto isto mari ad illam patriæ soliditatem, & firmitatem, ubi nullis fluctibus quatitur. Totâ virtû penitentiam agamus, qui quotidie peccamus. Hic peccata nostra purgemus & puniamus, ne Deus illa in futuro sæculo puniat. Peccatum impunium esse non potest: si peccatum impunium remanet, iniustum est: ergo sine dubitatione puniendum. Hoc tibi dicit Deus tuus: Punietur est peccatum aut à te, aut à me. Punietur ergo peccatum, aut ab homine penitente, aut à Deo iudicante. Punietur ergo aut à te sicut te, aut à Deo tecum. Quid est enim penitentia, nisi sua in se ipsum iracundia?

S. Auguſt.
de serm. 170.
lib. 4. ca. 2.
dicit à Sr.
monat.

IN FESTO S. CATHARINÆ VIRGINIS ET MARTYRIS.

Veni de Libano, sponsa; veni de Libano; veni, coronaberis. Cantic. iv. 8.

IN terrena militia prudenter ac fortiter pugnate sufficit ad gloriam promerendam, vicisse non semper necesse est. Infelix enim esse potest, qui omnes strenui Ducis partes impleverit, qui prudenter prælium commiserit, fortiter sustinuerit. In militia vero Christiana vincere necesse est ad coronam promerendam: Semper enim vincit qui prudenter, fortiter, & perseveranter ad mortem usque dimicat. Hinc Deus de electis suis: *Electi mei non laborabunt frustra*. Hinc S. Joannes Dei Spiritu afflatus ait: *Omne quod aatum est ex Deo vincit mundum*. Quot strenui milites, tot victores; quot certamina, tot trophæa. Tres hostes in mundo vincendi, errores, terrores, voluptates. *Vicit in mundo*, (inquit S. Augustinus) *tot impuris voluptatibus illecebroſa, tot usque ad crudelitatibus furioso, tot erroribus & terroribus minico*. Catharinæ ingentem erroribus idololatriæ seducere conatur mundus, arguentis & falsis rationibus Philosphorum: Catharinæ constantiam expugnare conatur mundus atrocitate tormentorum; Catharinæ puritatem inficere nititur mundus illecebris voluptatum. Verùm triplicem victoriam refert sancta Heroina, triplicemque coronam promeretur. 1. Fidei & Christianæ Philosphiæ virtute mundum vincit cum suis erroribus. 2. Christiana fortitudine vincit mundum cum suis terroribus. 3. Incorrupta virginitate vincit mundum cum suis voluptatibus.

1. Scientiæ & sapientiæ magna vis est. *Melior est sap. a. 6*

1. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1.

S. Auguſt.
Lib. de Civitate
dei. 2. 1. 1.

Sapientia quam vires, & vir prudens quam fortis.
 Fides & Philosophia Christiana Catharina, victrix est
 secularis sapientiae, ethicaeque Philosophiae. Philo-
 sophos convincit puella; grandaevos homines Christo
 paravit virgo. Nominum falsitatem; totius cultus
 ethnici Iuliam superstitionem, Dei unitatem, Chri-
 sti divinitatem, Christianae Religionis, mysteriorum
 fidei nostrae credibilitatem evidentem adeo firmis de-
 monstrat argumentis; Philosophorum sophismata tan-
 ta fidei luce, tam solidis tamque sapientibus respon-
 sis dissolvit, ut se debellatos faciantur superbi Philo-
 phi, & ad obsequendam sanguine suo Christianae Re-
 ligionis veritatem paratos. Idolum Dagon coram Arca
 foederis stare olim non potuit, sed ea praesente de-
 jectum, contractum & contritum est. *Sponsa Christi,*

S. Hieron.

Arca testamenti: Fidei illius virtute, verbi divini
 gladio mundus cum suis erroribus, idololatria in-
 mentibus Philosophorum velut per sidio summissimo vallata,
 expugnatur, dejicitur, frangitur. *Hec est victoria quae
 vincit mundum, fides nostra.* Verè hinc Davidis ver-
 ba usurpare Catharina potest: *Super stes intellexi.* Phi-
 losophus in novam paravit vitam verbo & doctrina.
Doctrix est enim disciplinae Dei. Nascentem in his fidem
 fovet, donec formetur in illis Christus, illique occur-
 rant ut viri perfecti, mortem pro ejus nominis confes-
 sione formice subeantes. Filios suos Christo immolat
 Catharina ut morte renascantur, occisione foelicis ac
 gloriosius vivant. *Sapientia filius suis vitam inspirat*
(inquit Sapiens.) Tertullianus legit: *Sophia jugula-
 vit filios suos:* Sic Catharina virgo sapiens debellatis
 Philosophis vitam inspirat, eos ad Martyrium pro
 Christo suscipiendum disponens. *Sapienter neque ju-
 gulari, dum in vitam, & rationabiliter dum in glo-
 riam...* O parricidii ingenium! o sceleris artificium,
 qua idcirco occidit, ne moriatur quem occideris... So-
 lum autem jugulat filios suos, an & torquet divina

Etd. s. 12.

Tertulian.

Sapientia; Uram eos (inquit) sicut uritur argentum,
& probabo eos sicut probatur aurum: Utrique per
 tormenta ignium & suppliciorum, per martyria fidei
 examinataria. De felicibus illis Philosophis à Catha-
 rina debellatis, & ad Martyrii coronam deductis ac
 roboratis dici jure optimo potest quod antiquus Pater
 de sanctis aliis Catechumenis dixit, qui proprio san-
 guine baptizati sunt: *Nondum baptismum consecuti,*
sed inter Religionis principia consummati, & nondum
manifestatis legibus Dei pleni, perventura usque ad
*caelos turris prius elevarunt fastigium, quam dispen-
 rent fundamentum: Nondum Sacramentorum conseci,*
& in sacrificium jam praelecti.

Apud S. Ambrosium,
 in laudibus
 Martiri &
 Socrorum.

II. Catharina Christiana fortitudine vincit mun-
 dum cum suis terroribus. Carcer, fames, verbera,
 rota gladii acutissimis armata, quod supplicii genus
 exquisitior Maximini crudelitas invenerat ad dilaceran-
 dum innocentis virginis corpus, frangere constantiam
 ejus non poterunt. Immo tracta est orante virgine fe-
 ralis machina, ejusque fragmenta in Maximini Mini-
 stros Dei impulsu ruentia, alios vulnerarunt, alios oc-
 ciderunt, ut hoc omne significaretur illos totas esse,
 quas prosperitas & favor Principis extollit, & Dei jus-
 titia vindex deprimat ac in infernum dejicit, ut in illis
 impleatur Prophetica illa imprecatio: *Deus meus, ponit*
illos ut rotam. Vis comparationis in eorum posita, quod
Rota ex his quae retro sunt extollitur, ex his quae ante
sunt dejicitur: Sic sunt omnes inimici populi Dei.
 Cum homines aduersus feras pugnataros Romani in
 Amphitheatrum producebant, rota in loco certaminis
 posita erat, de qua scribit Cassiodorus: *Hac machina*
ad infans manus formata qualitate, ipsos se effert,
illos timore discruciat. Rota Catharinae crucianda pa-
 rata timore discruciat spectatores, invicta verò virgi-
 nis spem erigit & confirmat animum ad idem gladii
 quo Martyrium ejus consummandum est, fortiter

Psal. 11. 16.
 s. August.
 in libro Psal.

patendum. Sacrum caput offert intrepida helori, vitæque profundè cum sanguine, immò cum lacte, quod ex ejus vulnere loco sanguinis admirabiliter manat, in victoria ipsius & fornicitatis testimonium.

Judic. 4.

Jahel fortem illam feminam cogitate, quæ Sisaram ducem exercitus Regis Jabin lacte potum & soporatum percussit & occidit clavo in cerebrum epus delixo. Lac ex Catharinæ vulnere manans, eloquentia illius symbolum est, ejus vi suavissima poti Philosophi Ethnici, qui ad eam convincendam & seducendam à Maximino vocati fuerant, & clavo timoris Dei confixi, ceciderunt ad pedes eruditæ & sanctæ virginis, Christumque publice confessi, mortem gloriosam pro ejus nomine petulerunt. *Aperuit utrum lactis, & deat eis bibere.*

Non modò Philosophos, sed & alios innumeros martyrum sui exemplo Christo parurivit Catharina, ideo pro sanguine lac fundit, quo eorum teneram naturam infantiam. *Sicut modò geniti infantes lac concupiscite.*

1. Petr. 2.

Simile prodigium lactis pro sanguine manantis in S. Pauli martyrio accidisse fatur. Cujus quidem prodigi duas affert rationes antiquus Pater. Prima petitur ex baptismi gratia in eo perseverante, cujus indicium est lactis candor & puritas. Secunda ex officio Patris & Doctoris Ecclesie. *De Pauli sermone, cum tam professor gladio percussisset, dicitur fluxisse magis lactis unda quàm sanguinis, & mirum in modum sanctum Apostolum baptismi gratia in ipsa eade extitisse splendidum potius quàm cruentum. Quæ quidem res in Sancto Paulo suspensa non est. Quia enim miram si abundat lacte nutritor Ecclesie? De Catharina virgine idem jure optimo dici potest. Mirum in modum baptismi gratia in ipsa eade extitit splendida potius quàm cruenta... Quid mirum si abundat lacte nutritor Ecclesie?*

Inno. Seno.
S. Anselm.
idem. de car.
lib. 12, cap.
in. App. 210.

III. Dux sunt janus peccati, voluptas & dolor: *Voluptas illicit, dolor impellit. Contra voluptates, necessaria est continentia: contra dolores, patientia. Hoc enim modo suggeritur humana menti, ut peccet: Aliquando dicitur, Fac, & hoc habebis: Aliquando autem: Fac, ne hoc patiaris. Voluptatem præcedit promissio, dolorem comminatio. Ut ergo habeant homines voluptatem, vel non patiantur dolorem, peccant. Ideo Deus contra ista duo, quorum est unum in blanda promissione, alterum in terribili comminatione, & promittere dignatus est, & terrene, promittere regnum caelorum, terrene de suppliciis inferorum, Dulcis est voluptas, sed dulcior Deus. Malus est dolor temporalis, sed peior est ignis æternus. Habes quod ames pro mundi amoribus, immo pro immundi amoribus. Habes quod timeas, pro mundi terroribus. Non solum mundi terrores Christiana fortitudine, sed etiam voluptates & amores incorrupta virginitate Catharina vicat. Ideo Angeli, quorum ad familiam seu ordinem virgines pertinere Tertullianus ait: In terris non nubentis, de familia Angelica deputantur: sanus illius curant, & castissimum ejus corpus in Sinai montem efferunt ac sepeliunt, ut de factis ejus Reliquiis dicere liceat, quod de iustorum precibus ait S. Hilarius: Ambrosio Angelorum famulatu ac ministerio pervehiuntur. Cælum & terra inter se disceptare videntur de S. Catharinæ corpore. Carnem virginitate consecratam, & (si dicere fas est) angelificatam (ut loquitur Tertullianus de carne virginum,) Angelificata caro: cælum sibi vindicat. Carnem in terris natam & nutritam terra pro jure suo petiit, ut quæ virtutum ejus academia fuerit, & certaminum theatrum. Deus licet componit, non diviso terram inter & cælum corpore, sed per Angelos clato & deposito in monte Sinai, qui medius est inter cælum terramque locis. Ibi Deus legem suam per Angelos Moysi dedit: Ibi Catharina Doctrinæ dis-*

S. Anselm.
serm. 212.
alid. in De-
verba 42.

®

720 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III:

ciplina Dei ab Angelis sepulta quiescit. Septem in monte Sina miracula edita sunt. Primum est visio Dei à Moyse in tubo ardente. Secundum, squarum emanatio ex saxo quod Moyse virga sua percussit. Tertium, victorie de Amalecitis impetratio cum Moyse ibi manibus in cælum extentis Deum oraret, Josue in planitie pugnante. Quartum, Legis datio. Quintum, jejunium & familiaris colloquio Moyse cum Deo per dies quadraginta. Sextum, Elie Deum in spiritu aure tenus loquentem audientis felicitas. Septimum, Mausoleum, immo potius trophæum Catharinæ Virginis ac Martyri sanctissime ad Angelis erectum.

Cum Catharina pugnandum, ut cum ipsa triumphare possimus. Mundum cum suis erroribus vincamus, ne feceramus sensus nostri & mentes nostræ, sicut serpens Evam seduxit astutiâ suâ. Evangelii lumen falsis mundi principis opponamus, quibus morum disciplina corrumpitur. Mundum cum suis terroribus vincamus Christiana fortitudine; nullius nos advertitatis, invidiosorum clamoris, aut mali cuiusvis temporalis metus à divina legis observantia detreat. Mundum vincamus cum suis amoribus & voluptatibus: Concupiscentias malas Christianâ continentia vincamus. Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediatis concupiscentiis eius. Sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato: Sed exhibete vos Deo tanquam ex mortuis viventes, & membra vestra arma iustitiæ Deo. Peccatum enim vobis non dominabitur. Non enim estis sub Lege, sed sub Gratia. Id ergo nunc agitur, quamdiu est mortalitas hæc vita nostra sub gratia, ne peccatum, id est, concupiscentia peccati regnet in nostro mortali corpore. Tunc autem regnare offenditur, si desideria eius obediunt. Est ergo in vobis peccati concupiscentia, quæ non est permittenda regnare: Sunt ejus desideria, quibus non est obediendum, ne obediuntibus regnet. Propter quod membra nostra

IN FESTO S. CATHARINÆ V. ET MART. 721
nostra non sibi usurpet concupiscentia, sed sibi vindicet continentia; ut sint arma iustitiæ Deo, ne sint iniquitatis arma peccato: Sic enim nobis peccatum non dominabitur. Non enim sumus sub lege, bonum quidem jubente, non tamen dante: Sed sumus sub gratia, quæ id quod lex jubet faciens nos amare, potest liberis imperare. Ergo fratres, debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Tubâ canit divinus Apostolus, bellum in quo versamur ostendit, & ut acriter dimicemus, & hostes nostros mortificemus, ne ab eis victi spiritualiter moriamur, accendit. Qui sint verò isti hostes, satis evidenter expressit. Quos enim à nobis voluit mortificari, ipsi sunt, scilicet opera carnis. Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.

Rom. 7. 2.

IN FESTO DEDICATIONIS ECCLESIAE.

Hodie salus domui huic facta est. Luc. xix. 9.

Solemnis Ecclesie Dedicatio, ejusque annua commemoratio nos docet, triplicem esse domum Deo consecratam: Nostrorumque erga illum officiorum pro triplicis hujus Dominus Dedicatioe admonemur. Prima domus est Ecclesia Sancta Catholica à Christo fundata, & ex omnibus gentibus congregata, in quam vocati sumus. Constructa illa est ex lapidibus vivis, qui lapides sunt omnes Christiani Catholici. Et ipsi tanquam lapides vivi superedificamini, domus spiritalis. Fundamentum episcopus idem est, qui fundator. Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Jesus. Fundamentum

Festus ex Ecclesia Dedicatioe territoriali. 2. Dno gratias agendum, qui nos in Ecclesia sua vocavit.

1. Petri. 2.

1. Cor. 3.

istud sursum est in caelis ad Patris dexteram, cum terrenarum domorum fundamenta in terra sint. Ideo Christus fundamentorum nostrorum ibi positus est, ut sursum versus aedificemur. Sicut enim terrenis molibus construendis, quarum gravia corpora non utique nisi ad ima devertunt, in uno ponitur fundamentum: Sic nobis e contrario sursum est positus lapis fundamentalis, ut sursum nos rapiat etiam pondere caritatis. Ecclesiae Christianae fundacionem indicant sacrae ceremoniae in Dedicatione Templi materialis ab Episcopo usurpatae. Duodecim cruces in parietibus Ecclesiae intrinsecus depinguntur per circuitum, & candelae duodecim cereae ad caput cuiuslibet crucis accenduntur. Quo ritu significatur idololatriae destructio per Christum Episcopum animarum nostrarum, & crucis Christi erectio super idololatriae ruinas in toto orbe, Fideique lumen in cordibus hominum accensum per duodecim Apostolorum praedicationem, quibus Christus ipse dixit: Vos estis lux mundi. Templum ter circuit & aspergit Episcopus, fuscisque pulsat, impresseque signo crucis cum baculo Pastoralis super liminare in olio, intras, & pacem Domui adpraecurat. Quo ritu significatur Christum per tres annos Judaeam circumvisisse, ut in Synagogam in Ecclesiam mutaret, pulsasse ad ostium praedicatione sua & miraculis: Ipsam demum asperxisse sanguine suo. Postquam vero à mortuis relexerit, in Ecclesiam congregatam in cenaculo solus ingressus est, datus pacem Discipulis: Pax vobis. Mistic deinde Apostolos ut mundum universum circumirent, praedicando Evangelium & verbum crucis, aspergendo sancto Baptismate, pulsando frequentibus signis, pacem aeternam annuntiando filiis pacis. Gratia vobis & pax. Postea Episcopus describit Alphabetum Graecum & Latium in cinere spatio super pavimentum Templi in modum crucis. Quo Ritu significatur Evangelium per universum mundum ab Oriente in Oc-

S. August.
Serm. 397.
ad 11. et. in
ad 11. et. in
ad 11. et. in
ad 11. et. in

cidentem his praesertim linguis praedicatum. Reliquiae Sanctorum per Ecclesiae circuitum solemni Processione circumferuntur, & in Altari reconduntur. Quo ritu significatur Ecclesiam sanguine Martyrum crevisse, fidem eorum passionibus & morte confirmatam: Pace demum Ecclesiae post atrocissimas persecutiones redditâ, Altaria super eorum sepulchra erecta fuisse, & Tempia in eorum memoria seculi Deo consecrata; ut cognoscant omnes quod Praetiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus. Episcopus Cruces sancto chrismate inungit, tum in Altari, tum in parietibus Templi. Quo ritu significatur crucem suam factam esse vocatis in Ecclesiam Judaeis ac Gentilibus per gratiam Spiritus Sancti in eorum cordibus diffusam. Hujus Ecclesiae Dedicatione perficitur in fine saeculi. In aedificatione labor est, in dedicatione laetitia. Dum caduntur de montibus lapides, & ligna de sylvis, dum formantur dolantur, coaptantur, labor & cura est: Cum autem perfecti aedificii dedicatio celebratur, gaudium & securitas laboribus curisque succedunt. Sic etiam aedificatio spiritualis, cuius habitator Deus, non ad tempus, sed in aeternum erit: dum ex infideli vita homines segregantur ad fidem; dum quicquid in eis non bonum atque perversum est, amputatur & caditur: dum fini apte, pacifice, pieque junctura: quantae tentationes timentur, quantae tribulationes sustinentur? Cum vero advenit dies dedicationis domus aeternae, cum dicitur nobis. Venite benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi: Quae illa exultatio, quae securitas erit? Cantabit claritas, nec compungetur infirmitas. Tunc adimplebitur Propheticum illud oraculum: Converteristi plantatum meum in gaudium mihi: Converteristi lacrum meum, & circumdediti me laetitia: Vocantet tibi gloria mea, & non compungar. Gratiae Deo agenda sunt in Festo Dedicationis materialis

Psal. 111. 11.

S. August.
Serm. supra
locutus.

Matth. 17. 10.

Psal. 119. 11.

Templi in quod congregamur ad recipienda Sacramenta, ad verbum Dei audiendum, ad Sacrosanctum Sacrificium, laudisque divinas, quod nos ad Ecclesiam Catholicam vocaverit, ejusque membra per baptismum non effecerit. En primum fructum, quem ex Dedicacionis Ecclesie celebratione referre debemus.

Secundò, Ecclesie Dedicatio, annuque ejus celebratio nos admonet reverentiam quam Templis debemus, quæ sunt *Domus orationis*. Unde in Dedicacionis Officio repetitur illud Jacob Patriarchæ: *Viri Domus est in loco isto... Quam terribilis est locus iste! Non est hic aliud nisi domus Dei, & porta calida*. Reverentia Templis debita lege Lib. 5. *Titolog. Dogmat. & Moral. Cap. 1. Art. 9. §. 6. 7. & 8.*

Si quis cadaver putridum circumferens per civitatem vagaretur, nonne omnes eum fugerent? Hoc de te cogita, qui amantem peccatis obrutam atque mortuam circumducis, quod quidem multò gravius est. Quomodo cum tantis sordibus fertus male intus aletis, in Ecclesiam & Tempia sancta venire audes? Nam si quis mortuum in Regia obruerit, is ultime supplicia luet: Cogita tu quam acerba pena vexaberis, qui atria hæc adire sancta, & obsecrare scintilla impire non erubescis. Imitare mulierem peccatricem, quæ pretioso Christi pedes nuxit unguento, & bono totam domum replevit odore: Cujus tu contrarium in hæc domo facis. Quis enim refert, si tu facerem non sentis? Hoc enim incurabilis maxime morbi signum esse videtur, & eo difficilioris quo humana corpora corroduntur & fetent: Illa enim agritudo saltem aliquo sensu à laborantibus percipitur, nec culpatur, sed misericordiam digna videtur: Hæc vero sensum tuum fugit, & odio atque punitione digna est. Audi quod Ecclesia canit: *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.*

2. Admonet nos Ecclesie Dedicatio reverentiam Templis debere. Genes. 28. 16.

S. Joan. Chrysostomus. In Matth.

Quod si non incensum, sed grave oleum sumus abs te ascendat, quibus supplicis dignus eris? Quis autem iste fumus est tam gravis, tam molestus? Multi ad formas mulierum aspiciendas in Ecclesiam veniunt: Quomodo non undique fulmina vibrantur, quomodo cuncta funditus non everuntur? Hæc enim non fulminibus solum, sed gehenne supplicio dignissima sunt. Mulierum speciem curiosus in Ecclesia perscrutaris, nec horrescis tibi videtur Ecclesia, & foro ignobilior? Nam in foro erubescis, etiam timentes ne quis te videat mulierem sellari: In Ecclesia vero Dei, cum ipsa Deus te alloquatur, & ab istis deterreat, eo ipso tempore maxime fornicationi ac adulterio vacas, quò tibi magna voce intonatur ut ab his fugias: Nec horrescis, nec stupes... Sanè melius esset cecus aut aliter agrotus esse, quàm sic oculis abuti.

Primis Christianismi sæculis privatæ domus erant Ecclesie, ob sanctimoniam & modestiam inhabitantium: Nunc autem Ecclesia domus instat privatæ & profanæ Christianiæ est: Imò deteriore loco habetur: Cum tamen sit *Locus Angelorum, regnum Dei, ipsum cælum*. Quomodo ergo si cælum hæc demissum esset, etiamsi patrem videres, etiamsi fratrem, ne auderes quidem alloqui: Ita hic ne aliud quidem loqui oportet præter spiritualia, Christum in Sacramento Eucharistiæ præsertim fide respice, circumstantes & adorantes Angelorum Choros... An non habetis domos ad comedendum & bibendum (aiebat S. Paulus) An Ecclesiam Dei contempnitis? Dixerim ego, An non habetis domos ad nugandum & confabulandum? An Ecclesiam Dei despicitis, & eos etiam cotrumpitis, qui volunt esse modesti & quieti?

Tertiò, Ecclesie Dedicatio, ejusque annua celebratio nos admonet nos esse Tempia Dei vivi in baptif

Z x ij

S. Joan. Chrysostomus. In 1. ad Corinthios.

1. Cor. 12. 31.

1. Admonet Ecclesie Dedicatio, nos esse Tempia Dei.

716 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
 mo Deo consecrata. Cavendum igitur ne Templum
 Dei in nobis mortali peccato polluamus. *Nescitis*
quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in
vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, dis-
perdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est,
quod estis vos. . . . An nescitis quoniam membra
vestra templum sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est,
quem habetis à Deo, & non estis vestri? Empti enim
estis pretio magno. Glorificate & portate Deum in
corpore vestro. In nobis spiritualiter impleri necesse est,
 quod in templi materialis parietibus visibiliter factum
 ab Episcopo. Christus assistens Pontifex futurorum bo-
 notum aspergit nos hyssopo ut mundenur, & dealbe-
 mur. Baptismate ablutos lavat iterum in Confessione,
 lacrymarum umbre, sudore penitentiae, aqua pretio-
 sissima, quae de fonte pietatis, id est, ab ejus latere
 emanavit. Aspergit nos hyssopo, quae humilis herba est,
 & peccatoris purgativa: Aqua sapientiae salutaris, quae
 est timor Domini, initium sapientiae, & fons vitae:
 Etiam condimentum salis admisceat, ne sit insipidus
 timor sine spe & devotione. Secundo, Christus legem
 suam in cordibus nostris inscribit Spiritu suo Sancto.
Beatus homo quem tu erudieris, Domine, & de lege
tua docueris eum. Tertio, unctione spirituali gratiae
 suae adjuvat infirmitatem nostram, ut crucem nostram
 ferentes ipsam alacriter sequamur. Nam sine unctione
 crucis asperitatem quis ferre possit? Hinc est quod
 multi abominantur & fugiunt penitentiam, *Crucem*
quidem videntes, sed non unctionem. Quarto per gra-
 tiam adjuvantem efficit Christus ut luceat lux nostra
 coram hominibus, & videant opera nostra bona, &
 glorificent Patrem nostrum qui in caelis est. Benedi-
 ctionem vero, quae solemnem Dedicacionis complemen-
 tum est, expectamus in fine, quando in Domum tran-
 sibimus non manu factam, sed aeternam in caelis. Sic
 Dedicacionis (ut ita loquar) Sacramenta seu mystica

2. Cor. 3. 16.
17.

et Cap. 6.
19. 11.

2. Bernard.
Serm. 2. in
Dedicacione.

UNIVERSITATIS
CAMBRIGIAE

Psal. 119.

Math. 2. 11.

IN FESTO DEDICACIONIS
 ceremoniae implentur: *Asperio, In-*
unctio, illuminatio, Benedictio.

Domum Deo preparamus in nobis, quae *zoro*
capit cum nisi imago sua. Demus operam illum dili-
 gendo, & mandata ejus servando, ut ad nos veniat,
 & mansionem apud nos faciat. Si Deum in nobis per
 fidem & caritatem habitare desideramus, studeamus
 ne animae nostrae facultates, velut domus spiritualis
 partes, à seipsis discedant, ratio nempe, voluntas &
 memoria. Sic Ratio sine errore, Voluntas sine iniqui-
 tate, Memoria sine forde. Sed & aliis spiritualis aedi-
 ficii lapidibus caritate cohaeremus & conglutinemus,
 quae est *vinculum perfectionis.*

Denique ut Templum simus Deo dignum, ac de
 nobis Christus Dominus dicit, quod de Zachari do-
 mo: *Hodie hinc domus salus à Deo facta est: Za-*
charum ipsum imitari debemus. Zachari quarebat
Jesum videre quis esset, & non poterat pro turba
quia statura pusillus erat. Christum nosse desideremus,
 non sterili cognitione, sed fide per dilectionem ope-
 rante. Aeterna bona ab ipso promissa desideremus, &
 per media ab illo proposita ad ea tendamus. Pusilli qui-
 dem sumus & infirmi, forde & turbae prementis tu-
 multu, mundique periculosi negotiis impediti. Sed
 vincenda sunt per Christi gratiam impedimenta: A
 mundo iniquo, & Christi inimico, affectu saltem se-
 cedendum est: In crucem Christi ascendendum per
 lycorum adumbratam. *Et praecurrens ascendit in*
arborem sycamuran, ut videret eum, quia inde erat
transiturus. Descendamus in nihilum nostrum per hu-
 militatem, ut Christum suscipere mereamur in cordi-
 bus nostris. Mortis non injiciamus conversioni nostrae,
 sed cito ac sereniter obediamus Christo interitus vo-
 canti. Non aegre, sed alacriter impedimenta salutis re-
 moveamus, ad Christum properemus, *Et festinans*
descendit, & excepit illum gaudens. Deo & homi-
 Z 2 iiii

2. Bernard.
Serm. 2. in
Dedicacione.

Zachari
immanitas.
Luc. 19. 11.

Luc. 19. 11.

1. August.
Ep. p. 101. 4.
111. 10.
Ecc. 1. 11.

1. ut. 11. 1.

audium, ut a Christo benedictionem consequamur & salutem. Hominius per restitutionem faciendum satis: *Quia Non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, cum restitui potest.* Deo satisfaciendum per eleemosynam uberem, quæ *Resistit peccatis, sicut aqua exstinguit ignem.* Stans autem Zacharus dixit ad Dominum: *Ecce dimidium honorum meorum, Domine, do pauperibus: & si quid aliquid defraudavi, reddo quadruplum.*

Cæca Mundi judicia, murmurationes, oblocutiones ne timeamus: peccatores censeri & dici, atque ut tales contemni, ne impatienter feramus, modo esse desierimus, & Christo cælesti Medico adhareamus per cognitionem, amorem, obedientiam, ut filii non solum Abraham, sed Dei. Cum his dispositionibus accedentes ad Deum, & Christum suscipientes, audimus: *Hodie salus domui huic facta est. Venit enim Filius hominis querere, & salvum facere quod perierat.*

FINIS.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

UAN

AD AUTÓNOMA DE NUEVO

CIÓN GENERAL DE BIBLIOTEC